

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG18136	ImageGroup:	I1KG18161
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	གསུང་འབུམ། འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་བློ་གྲོས། gsung 'bum/_'jam dbyangs dga' ba'i blo gros/
Author:	ལེགས་པ་ཚོས་འབྲུར། legs pa chos 'byor
Descriptor:	n/a
Original Publication:	gangs can khyad nor dpe tshogs/;223-224
Place:	lha sa/
Publisher:	ser gtsug nang bstan dpe rnying 'tshol bsdu phyogs sgrig khang /
Date:	2009
Volume:	1
Total Volumes:	2
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center, 1430 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138, USA. Comments: 7/2014

༣༣། །འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒོ་གྲོས་གྱི་གསུང་འབུམ་བཞུགས་སོ། །

པོད་དང་པོ།

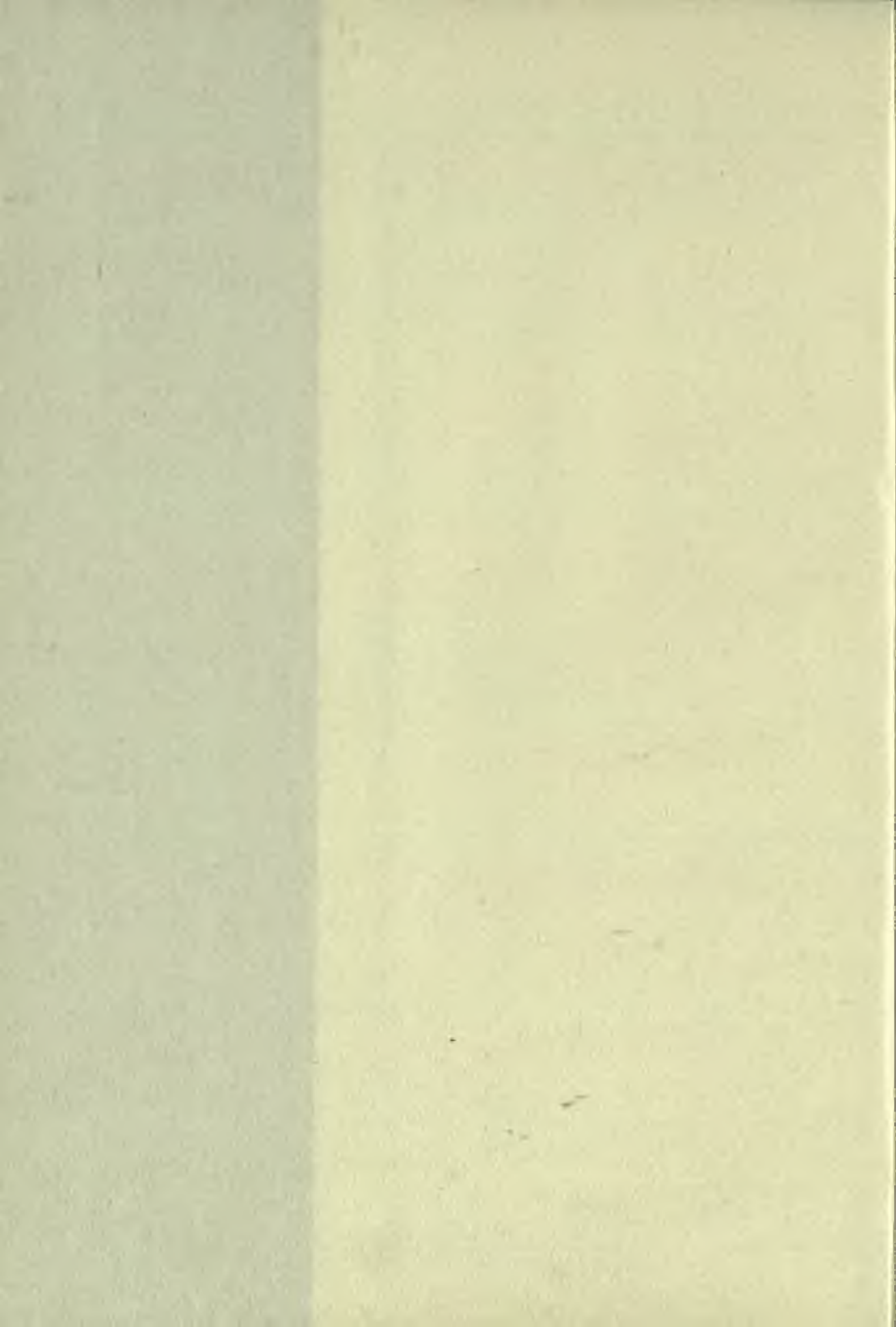

མེད་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྫིང་འཛོལ་བཅུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་།

༩༩། །འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་བཞུགས་སོ། །

བོད་དང་ཕོ།

མཉམ་འབྲེལ་གནང་བཞུགས་དཔེ་རྒྱུ་འཇོལ་བཞུགས་ཐུགས་རྒྱུ་གཞིག་ཁང་ནས་བཞུགས།

གྲུང་གཤིམ།

རབ་དཀར་གངས་པོའི་ཕྱོད་པས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་འཛམ་གླིང་གོ་ལ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་
ཆགས་པའི་མཐོ་སྒང་བོད་ཅེས་གྲགས་པའི་ས་ཡི་ཐིག་ལེར། བ་སྤེལ་ཆན་དང་། མ་བྲག་མིན་གཉིས་
ནས་མཆེད་པའི་བོད་མིའི་ཐོག་མ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་། སྤྱི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་རྣམ་དབྱེད་འདྲ་
མིན་གྱི་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་ཅི་རིགས་གསར་གཏོད་དང་། འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་ལུས་སྟེ།
ལྷག་པར་དུས་རབས་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་སུ་ས་གསུམ་ན་སྟོན་པའི་གྲགས་པ་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་བོ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་བོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མཆོག་གང་གི་མཁུན་བཅེ་རུས་པའི་བྱེད་ལས་ཉག་གཅིག་
གི་མཐུ་ལས། བོད་ཀྱི་ས་ཆེན་པོའི་ཁྱོན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་རུས་གིང་། འཛིག་རྟེན་དང་། འཛིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལགས་མཐའ་དག་རི་བཞིན་སྟོན་པར་རུས་པ། ཆེས་ངོ་མཚར་རྒྱད་དུ་
བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདི་བཞིན་ཐོག་མར་སྤེལ་གཏོད་མཛད་ལ། སྤྱི་རྒྱུའི་ཕན་བདེའི་གཞི་རྩ་ནང་
ཆོས་བོད་དུ་བསྐྱར་འགོ་བཙུམས་པ་དང་། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་ལེ་བཅན་གྱིས་
བསམ་ལས་སུ་སང་མི་བརྒྱུད་གྱིས་ཐོག་དངས་རབ་བྱུང་གི་ཉེ་དང་། སྤྱི་བསྐྱར་སྤྱོད་བྱ་ཐོག་མར་
བཙུགས་ནས་སྤྱི་རིག་བཟུང་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་དུ་མ་གསོ་སྤྱོད་གནང་སྟེ། ཉེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་ནང་
རིག་པ་གཙོ་བོར་སྤྱར་བའི་རིག་གཞུང་སྤྱིང་བཙུང་སྤྱི་ཆོགས་ལྗོངས་འདིར་དར་སྤེལ་མཛད་དེ། ཤེས་
རིག་མཛོད་བརྒྱུའི་སྒོ་འཕར་ལངས་བོར་བྱེ་བ་ནས་བཟུང་། དུས་རབས་རིམ་བུའི་ནང་ལུལ་ཁམས་
འདིར་འཆད་ཅོད་རྩོམ་གསུམ་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྤྱི་ཆེན་དམ་པ་རི་སྟོན་
ཁྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ཕྱིར་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཅིང་གཏན་ལ་ལབ་པ་དང་། གསར་རྩོམ་མཛད་པའི་
བརྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ཁྱུ་ཅག་ལྟ་བུས་ཆོ་གང་ངལ་བ་བཞེན་ནས་བསྐྱངས་སྤྱང་བསྐྱང་བར་དཀའ་
བས། བོད་ཁུལ་གྱི་གཞུང་རབ་གྲུགས་བམ་ཐམས་ཅད་གཞི་གཅིག་ཏུ་བཅིགས་ན་རི་རྒྱལ་ལྟར་བོའི་

དཔངས་ལའང་སྒྲིངས་པ་སྟེ་རུས་སོ་ཞེས་སྒྲིངས་ཀྱང་ཅུ་མི་ཆེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཙུ་ཆེའི་རིག་གཞུང་མོངས་
 པའི་ནད་བརྒྱ་འཛོམས་པའི་སྒྲིན་མཆོག་བདུད་ཅི་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་རོ་བརྒྱད་གངས་ཅན་པའི་ལུས་སེམས་
 ཟུ་ཤོག་ལུ་སྒྲིན་ཆོས་བཞེན་དུ་སེམས་པ་ནས་བརྒྱད། ཟུ་བོ་ལལ་པ་དག་གི་སྒྲིང་དོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་ཆད་ཀྱང་ཆེས་མཐོན་པོར་མོན་ཏེ་སྒྲིན་གསུམ་དགེ་བརྒྱའི་ལས་ལ་བརྩོན་པ་དང་། ལུས་སྒྲིང་སྒྲིང་
 རྗེས་རྒྱུད་དུ་ལ་ཞིང་། ལ་རབས་དང་གཤིས་བཟང་གི་མཛེས་སྟོན་རང་ཆས་ཟུ་ལྟན་པའི་མི་རིགས་ཁྱད་
 འཕགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ལར་རྒྱས་སྒྲིང་པའི་འབྲས་ལུས། དེར་གི་དུས་ཟུའང་འཛོམས་སྒྲིང་ཤར་རུབ་ལ་
 གནས་པའི་སྒྲིང་འཕྱོར་རིག་གསུམ་གྱི་དང་། ལང་སྒྲིན་ཆོན་རིག་ཅེར་མོན་གྱི་ལུས་ཟུ་དག་གི་མི་སྒྲིན་
 གྲགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ལུས་འདི་དང་འདི་ཉིད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སྒོ་ཁ་ཕྱོགས་ས་དང་། ཞིབ་འཇུག་ཕྱི་
 ལུས་ཞིག་ཏུ་སྒྲིང་དོན་ལང་དེ་ལྟར་ལགས།

འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཉམས་དམས་སུ་སོང་པའི་ཉེར་ལེན་ལས། ལོ་
 བརྒྱའི་གོད་ཆགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་སྒྲིང་གསུམ་ལོར་གྱིས་བཀང་སྟེ་མོན་དུ་ལུས་ན་ལང་བྱ་ཐབས་བལ་པའི་
 གངས་མོངས་ཀྱི་ཁྲོད་ནོར་ཏེ། གསུང་རབ་པར་ཤིང་དང་བཅས་པ་ལལ་མོ་ཆེ་མེ་ལྟ་དང་རྒྱ་ལྟའི་ལལ་དུ་
 ལུས་ཟེན་དག་ནི་བསྐྱར་གསོ་བྱ་རྒྱའི་རུས་མཐུ་རང་ཅག་ཟུ་ལའང་མེད་ལ། དུས་རང་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྲོད་
 བས་སྟེས་དབང་གིས་ད་ལྟ་ས་སྟེང་དུ་ལྟག་ལས་གསུང་རབ་དག་ཀྱང་ལལ་ཆེ་བ་དཔེ་རྒྱན་དཀོན་རིགས་
 ཤ་ལྟག་ཏུ་སྒྲིང་སྒྲིངས་དེང་སྒྲིངས་རིག་གནས་དངོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་གཞིར་བཟུང་བདག་སྒྲིང་བྱེད་
 དགོས་སྟེན། རིག་གཞུང་དོན་གཉེར་པའི་སྒྲིན་ལམ་དུ་བལྟར་མ་རྒྱུ་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོས་པ་མི་
 བཞེན་མ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་བས་ཉེན་ཆབས་ཆེ་བ་ནི་འབྱུང་བཞི་སྟགས་ཀྱི་གནོད་པས་ས་སྟེང་དུ་ཙུ་བརྒྱུག་
 མི་གཏོང་བའི་ངེས་པ་མེད་གཤིས། འདི་ཀུན་བདག་སྒྲིང་གནད་འཁེལ་བྱ་རྒྱུ་དེ་གཞན་ལ་འགོལ་ཐབས་
 མེད་པའི་རང་ཅག་ཁོ་ནའི་འགན་འཁུན་ཉིད་དུ་ངེས་སོ།

དེར་བརྟེན་སེར་ཐེག་ཆེན་སྒྲིང་དང་ལྟ་ལྟན་གཙུག་ལག་ཁང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་སེར་གཙུག་
 བུང་བལྟར་དཔེ་རྒྱུང་འཛོལ་བལྟ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་ཞེས་པའི་ཆོན་པ་ཞིག་ཆེད་དུ་བརྩམས་ནས་ད་བར་

བགྲང་བྱ་གསུམ་ལྟག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་ཐུན་མོང་དུ་མ་ཐེབས་སྒྲོར་ས་ལ་གསུམ་ལྟག་
 ཙམ་བཏང་ཉེ་དཔེ་དཀོན་ཐུར་སྒྲོབ་དང་། དེར་སྐབས་སྒྲོབ་གཉིར་བའི་ཉེར་མཐོའི་ཆེད་དུ་གངས་ཅན་
 ཟུང་ནོར་ཞེས་བའི་དཔེ་ཚོགས་གསར་དུ་བསྒྲིགས་ཏེ་ད་མན་བོད་འཕེང་ཉིས་བརྒྱར་ཉེ་བ་པར་སྐྱུན་ཐེན་
 པ་དང་། དཀོན་ཉེ་དང་། གྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་བརྒྱལ་ལ་ཉེ་པར་ཆ་ཚང་གཉིས་རེ་རིན་མེད་
 འཕུལ་ལམ་ཁྱེས་པ་ཐུང་། དེ་བྱིངས་མ་གནས་ཙམ་གྱི་ཐོག་ནས་སྐྱེས་འཛོལ་ཁྱེས་ཏེ། རྒྱལ་བསྟན་ལ་གྱི་
 ལུང་དེས་མེད་མེར་སྐྱ་ཐོས་བསམ་ཅན་ནམས་ཀྱི་ཐུགས་འདུན་སྒྲོང་ཐབས་ལུ་སྐྱེས་ཐུ་ཡོད་པ་དང་།

འདས་པའི་ལོ་རྒྱའི་ནང་དོས་ཚའི་ལས་གཞི་ལ་གོང་རིམ་འབྲེལ་ཡོད་ཚན་པ་ལག་གི་དབུ་ཁྲིད་
 བས་གཞིགས་སྒྲོང་བླ་ན་མེད་པ་གནང་བ་དང་། མཆིན་དཔྱད་མཐའ་ལྟར་ཡངས་ཤིང་། ལྟག་བསམ་
 དུང་ལྟར་དཀར་པའི་སྒྲེས་ཆེན་དུ་མས་དོས་ཚའི་ལས་ཀར་གདེང་འཛོག་ཆད་མེད་དང་། མ་ནོར་ལས་
 སྒྲོན། མ་དཔེ་མཐོ་འདོན་གནང་བ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན། ང་ཚོར་ཐུར་བ་ཐུ་འདེགས་ཀྱིས་ལྟ་དཔྱད་ཐུབ་
 སྒྲོར་རོགས་རམ་གནང་བར་རྗེས་སུ་ཡིད་རངས་དང་། མྱིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ལུ་བ་དང་
 ཆབས་ཅིག །འབྱུང་འབྱུར་ཡང་མེར་གཏྲག་ནས་དགེ་ལུགས་གསུང་འཕུམ་གཅོ་པོར་ཐུར་པའི་རིས་
 མེད་གསུང་རབ་དཔེ་རྒྱན་དཀོན་རིགས་དང་། ཞེས་འཇུག་ཚན་པ་ལག་དང་། སྒྲོབ་ལྟ་ལག་ལ་ཉེ་པར་
 མཐོ་བའི་རིག་གཞུང་དག་གྱུང་རིམ་བས་བར་སྐྱུན་ལུ་རྒྱའི་འདུན་བ་སྒྲིང་བཅངས་སུ་ཡོད་པ་ལགས་ན།
 ལྟག་བསམ་ནམ་དཔྱད་ཅན་གྱི་རིས་མེད་མེར་སྐྱ་ཀུན་ནས་མ་དཔེ་མཐོ་འདོན་དང་། ང་ཚོའི་ལས་ཀར་
 ཅུ་ཆེའི་ལས་སྒྲོན་པ་ཀའ་སྒྲོབ་སུ་མཐུད་ལྟག་སྒྲོལ་ཡོད་པ་མཐུན་ཞེས་ལུ་འོ། །

མེར་གཏྲག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྒྱུང་འཛོལ་བཅུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་ནས།
 གྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོའི་རྒྱ་པ་པའི་ཆོས་ལལ།

དཔེ་སྒྲིམ་གསལ་བཤད།

དཔེ་ལུན་འབྲས་སྒྲིམ་དགོན་གྱི་གདན་རབས་བརྒྱད་པ་དང་། གྲོ་གླིང་གྲུ་ཚང་གི་གདན་རབས་
བརྒྱད་པ་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སློ་གྲོས་སམ་མཚན་གཞན་རྗེ་ཡིགས་པ་ཚོས་འབྱོར་ཞེས་ཡོངས་སུ་
གྲགས་པ་ལྟེ། ཁོང་ནི་མྱིད་ཤོད་གྲུང་ཐང་དུ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་བུ་ཁྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ ལོར་སྐྱུ་འབྱུངས།
སྐྱུ་རྒྱུང་ཅན་ས་གདན་ས་ཚེན་པོ་གསང་ལུར་ཚོས་ལྷགས་མཛད་དེ་རིམ་བཞིན་གསང་ལུ་པ་དཔལ་གྱོ་
ལས་མར་ཕྱིན་དང་ཚད་མ། མེ་རའི་གདན་རབས་དུག་པ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་གནས་བརྟན་པ་ལས་
འདུལ་མཛོན། བ་མོ་ཚོས་རྗེ་དང་པཎ་ཚེན་པ་ལས་གསང་ལྷགས་ཀྱི་སློར་བཅས་གསན་པ་དང་། དེ་
བཞིན་རྒྱལ་པ་དགེ་འདུན་གྱུ་པ་ལས་ཀྱང་ཐབ་ཚོས་ཅི་རིགས་པ་གསན་ཏེ་གཞུང་དང་གདམས་ངག་མ་
ལུས་པ་ཐུགས་སུ་རྒྱུད། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་ལྟེ་ཁྱི་ལོ་ ༡༧༩༩ ལོར་གསང་ལུ་ར་བ་སྐྱད་པའི་འཆད་ཉན་གྱི་
སློབ་དཔོན་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་མདོ་ཁྲམས་སུ་ཕེབས། ཕྱིར་ཕེབས་རྗེས་འབྲས་སྒྲིམ་གྱོ་གསལ་
གླིང་དུ་འཆད་ཉན་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་དང་། དགུང་ལོ་རེ་ལྔ་པ་ཁྱི་ལོ་ ༡༧༩༩ ལོར་འབྲས་སྒྲིམ་གྱི་ཁྲིར་
ཕེབས་ཏེ་གཞུང་ཚེན་མོའི་བཤད་པ་གཙོ་བོར་མཛད་པ་མ་ཟད་གྲོ་གླིང་གྲུ་ཚང་གི་ཡིག་ཆ་ལང་བརྩམས་
པར་གནང་། བཟུ་གིས་ལུན་པོར་ཁང་འཆད་ཉན་གནང་ལྟེ་དེ་སྐབས་མཛོད་འགྲེལ་མཐོང་བ་དོན་ལུན་
མཛད། ཇལ་སློབ་ལ་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཁྲི་ཚེན་ཚོས་ཀྱི་བཞེས་གཉེན། ཅེ་གར་གྱི་
ཚོས་རྗེ་བརྟེན་པ་ཟང་པོ། ཚོས་སྒྱུང་རྒྱ་མཚོ། ཉི་མེད་སྒྲུ་མ་དཔལ་ལུན་ཡོད་ཟེར། གོ་མལ་རབ་འབྱམས་
སྐྱུ་མཛོད། སེམས་དཔལ་ཚེན་པོའི་སྐྱེ་སྐྱེ་སྒྲོན་ལས་སློ་གྲོས། བྱེ་རྗེ་མཁན་པོ་རབ་འབྱོར་མེད་གོ། གོ་
རམས་བཟུ་གིས་མེད་གོ། གོང་སྟོན་དགོན་མཚོག་འབྱུང་གནས། འོལ་དགའ་དགའ་བརྒྱུ་པ་སློ་གྲོས་
གྲགས་མོགས་གིན་ཏུ་མང་པ་འདུས། ཕྱེ་ལུ་དཔོན་གྱིས་ཕྱིན་བདག་མཛད་དེ་འབྲས་སྒྲིམ་བྱམས་
ཚེན་གྱི་སྐྱུ་བཞེངས། དགུང་ལོ་དོན་ལྔ་པ་རྒྱ་ལག་ལྟེ། ཁྱི་ལོ་ ༡༨༠༡ ལོར་འབྲས་སྒྲིམ་སུ་སྐྱུ་གཤེགས།

-2-

དུམ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བ་ཤག་གསུམ་པོ་འདི་བཞིན་གཙོ་བོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབལ་དབྱངས་
ཀྱི་ལལ་གདམས་ལ་འཇགས་མཆོག་གྲུ་གྲུ་བ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ། དཔལ་ལྷན་གྱི་བ་གསལ་བས་རི་ལྟར་
བཀྲལ་བ་ལྟར་ཀྱི་ཐལ་འགྲུང་པའི་ལུགས་སྒྲིལ། རྗེ་ཙམ་ལ་བ་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་གནང་པའི་གཞུང་སྒྲིལ་
ཚེན་པོ་རྣམས་ལ་གཞི་བྱས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་《དུམ་པའི་རྣམ་པ་གདང་དགོངས་པ་རབ་གསལ་》ཀྱི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ཏེ། གཞུང་སྒྲིལ་འཆད་རྒྱལ་ཀྱི་རིམ་བ་དང་། སྒྲིལ་ནས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་བར་འགྲེལ་རྒྱལ།
མེམས་བསྐྱེད་སོ་སོས་དོན་གཙོ་བོ་རྗེ་འདུ་ཞིག་གཏན་ལ་འཕེབས་རྒྱལ། མེམས་བསྐྱེད་རེ་རེས་གྲུང་
རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་ཉུང་རྗེ་ཙམ་བརྟན་པ། རིགས་པ་དེ་རྣམས་ལ་སྒྲིལ་སོ་སོ་ནས་མི་སྒྲིལ་བ་ཅ་
པའི་དམ་བཅའ་ལ་རེས་པ་འདྲེན་རྒྱལ། དེ་དག་ལས་ཅ་བས་དངོས་སུ་མ་བརྟན་པ་རྣམས་འགྲེལ་བ་སོ་

མོས་མི་ལྟར་བསྟན་ཚུལ། བྱང་པར་དུ་རིགས་པའི་འབྲུལ་མཚམས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་སྐབས་སྟོབས་གང་
 ཏུ་འདུག་པ་མོགས་ལ་སྒྲར་སྒྲོམ་གྱི་ཆོག་རྗེས་འབྲངས་པའི་སྒྲ་སྒྱི་ཙམ་དུ་མ་མོང་པར་དོན་གྱི་གོ་བ་
 གཏིང་བྱིན་ལ་མཐའ་ཚད་པའི་འཆད་ཚུལ་སྟན་མོང་མིན་པ་ཞིག་གི་སྒྲོ་ནས་འདུག་པའི་དགོངས་པ་
 བསྟན་ཅིང་། སྒྲོ་རལ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་གང་གིས་བསྟན་གྱིང་མོ་མོར་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གོ་བ་དེས་
 ཙན་ཞིག་ཉིད་རྒྱ་ཡོད་ལ་ཆོགས་རྒྱུང་དུས་པདེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་རུས་པ་བཅས་གྱི་བྱང་ཆོས་ལྟན་པའི་དུས་
 མའི་བསྟན་བཅོས་ཞིག་ཡིན་འདུག །

ད་ལས་པར་དུ་བསྟན་པའི་དཔེ་དཔེ་འདི་ཉིད་ལུ་དག་གི་སྐབས། ཐོག་མའི་ལུ་དག་དང་། བསྟར་
 ལུས། ལང་ལུས། ལུས་ཆེན་བཅས་ལུ་དག་གི་རིམ་བ་བཞི་ཙམ་བརྒྱད་ཅིང་། མདོན་གསལ་ཙན་གྱི་དག་
 རྟོར་ཆེས་མང་བ་དང་། མ་དཔེའི་ཡིག་འབྲུ་ཆེས་མི་གསལ་བ། དབྱངས་ཡིག་དང་འདོགས་ཙན་ཆད་པ་
 ཆེས་མང་བ། བྱང་འབྲེལ་དང་། ལྷག་བཅས། ཆོག་ཕྱད། རྒྱན་རྒྱད་མོགས་གྱི་ཕྱད་ལ་དེས་བརྟན་མེད་
 པ་བཅས་གྱི་རིགས་རྣམས་དུས་མའི་བསྟན་བཅོས་གྱི་སྒྱི་སྒྲིང་དང་། དེང་གི་སྒྲུམ་རྟགས་དག་གསུམ་
 གྱི་སྒྱི་འགོས་དང་མཐུན་པར་བཅོས་གང་ཐུབ་གྱི་སྒྲོ་ནས་རང་སྒྲོམ་གང་ཐུབ་གྱིས་མི་ལུ་བསྟུབ་ལུལ་
 ལགས་གྱིང་། ད་དུང་ཡིག་རྟོར་མོགས་སྟོན་དང་རྟོར་འབྲུལ་མི་ལུང་བ་ཞིག་འབྲུང་དེས་པས། རྒྱ་ཆེའི་
 གཞུང་ཆེན་འཆད་ཉན་པ་རྣམས་གྱིས་ལེགས་སྟེལ་ཉེས་འགོག་གི་དགོངས་འཆར་ལྷག་པོར་གནང་རྒྱའི་
 འདུན་བ་སྟིང་དུས་ལྷ་བཅངས་བཞིན་ཡོད་ལ། ང་ཆོས་འཇམ་དབྱངས་དགའ་སྟེའི་གཞུང་ལྷག་འཇོས་
 གང་ཡོད་དུས་ཆོད་ལྷར་ཤོས་གྱི་ཐོག་ནས་འཇམ་དབྱངས་དགའ་སྟེའི་གཞུང་འབུམ་གྱི་པོད་ཕྱིང་དུ་
 བརྟུག་ཉིད་པེ་རྒྱན་ཕྱ་རྒྱ་ཡིན་ན། བྱིད་རྣམ་པས་དེད་དཔེ་སྒྲིག་ཁང་དུ་བསྟར་རུང་མ་ཐུབ་པའི་ཁོང་གི་
 གཞུང་འབུམ་རིགས་གང་ཡོད་གྱི་མ་ཐུང་ཆོར་མཁོ་འདོན་གནང་རིགས་ཞེས་པེ་བ་ལང་ལུ་རྒྱ་ཡིན།

ཆེར་གཞུག་ནང་བསྟན་དཔེ་ཉིད་འཇོལ་བརྒྱ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་ནས།

དཀར་ཆག

- དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་འགོལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ། .....(1)
- མཚོད་བརྗོད་དང་ཚུམ་པར་དམ་བཅའ། .....(1)
- ལྷན་གྱི་དོན། .....(2)
- ཐབ་ཀྱས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ། .....(4)
- ཐལ་འབྱུར་བྱུན་མོང་མིན་པའི་དཀར་གནད་རྣམས་བཤད་པ། .....(8)
- འདིར་བརྟན་ཚོས་གསུམ་བཤད་པ། .....(19)
- རྒྱ་ཕུང་སེམས་ཀྱི་ས་བཤད་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོའི་གཞུང་འགོལ། .....(24)
- སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་གཞུང་འགོལ། .....(33)
- སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་གཞུང་འགོལ། .....(31)
- སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པའི་གཞུང་འགོལ། .....(35)
- སེམས་བསྐྱེད་ལྔ་པའི་གཞུང་འགོལ། .....(37)
- སེམས་བསྐྱེད་དུག་པའི་གཞུང་འགོལ། .....(38)
- སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པའི་གཞུང་འགོལ། .....(91)
- སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱད་པའི་གཞུང་འགོལ། .....(92)
- སེམས་བསྐྱེད་དགུ་པའི་གཞུང་འགོལ། .....(93)
- སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱ་པའི་གཞུང་འགོལ། .....(94)
- ས་བརྩའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། .....(94)
- འབྲས་སུ་མངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། .....(95)

བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟར་རྩམ་ཚུལ་བཤད་པ། ..... (98)

མཛད་བྱང་། ..... (99)

བསྟན་བཅོས་ཆེན་མོ་དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་ཐལ་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒོ་
གྲོས་ཀྱི་གསུང་རྒྱན་ཟིན་བྲིས་སུ་བཀོད་པ། ..... (101)

མཛོད་བཛྲོད་དང་རྩམ་པར་དམ་བཅའ། ..... (101)

རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་དོགས་སུ་བསྟན་པ། ..... (102)

རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (104)

ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིས་རྩ་བའི་གསུང་འགྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་
ལས་སྤྱིར་བསྟན་པ། ..... (115)

བྱེ་བྲག་རྒྱ་གཞུང་མོ་མོའི་འགྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་ལས་བསྟན་བཅོས་འདིའི་འཇུག་བྱའི་
དཔུ་མ་དོན་བསུང་པ། ..... (122)

ཉན་རང་ཐུབ་དབང་ལས་འབྱུངས་ཚུལ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱ་བཤད་འཕྲོས་དང་
བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (134)

སངས་རྒྱས་བྱང་མེས་མ་ལས་འབྱུངས་ཚུལ་བཤད་པ། ..... (140)

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་དེས་ཚུལ་རྩོད་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (143)

ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་རྒྱ་གཡ་ཆེ་བའི་སྤྱིང་ཇེ་རྩོད་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (152)

སྤྱིང་ཇེ་གསུམ་གྱི་དོན་འཛིན་དང་། འཛིན་ལྟའི་དམིགས་པ་ང་དང་ང་ལི་བ་རྩོད་སྤྱོད་དང་
བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (157)

ས་དང་པོ་རབ་རྒྱ་དགའ་བ་བཤད་པ། ..... (168)

ས་དང་པོའི་ངོ་བོ་རྩོད་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (168)

དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོས་པ་མོགས་རང་རྒྱད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་

- ཡོན་ཏན་བཤད་པ། .....(178)
- ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། .....(191)
- ཉན་རང་སྤྱི་ལོ་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། .....(193)
- སྤྱིན་པའི་ལར་ཕྱིན་གྱི་ངོ་བོ་རྩྱུང་སྤྱང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། .....(204)
- ས་གནོས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ། .....(212)
- རྩལ་ཁྲིམས་དག་མ་དག་གྱི་ངོ་བོ་དང་། རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལར་ཕྱིན་ལྷག་རྩལ་རྩྱུང་སྤྱང་དང་
བཅས་པ་བཤད་པ། .....(212)
- ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ། .....(224)
- ཁོང་ཁོའི་ཉེས་དམིགས་དང་། བཟོད་པའི་ལར་ཕྱིན་ལྷག་རྩལ་རྩྱུང་སྤྱང་དང་བཅས་པ་
བཤད་པ། .....(224)
- ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ། .....(242)
- བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ལར་ཕྱིན་སྤྱི་དང་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཚན་བདུན་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་
དང་། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩལ་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་རྩལ་བཅས་ཀྱི་སྐབས། .....(242)
- ས་ལྔ་པ་སྤྱངས་དགའ་བ་བཤད་པ། .....(252)
- བདུད་བཞི་དང་བདེན་བཞིའི་ངོས་འཛིན་རྩྱུང་སྤྱང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། .....(252)
- ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་བྱུང་བ་བཤད་པ། .....(268)
- འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ལར་ཕྱིན་ལྷག་རྩལ་
རྩྱུང་སྤྱང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། .....(268)
- མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྩྱུང་སྤྱང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། .....(283)
- བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། འཛིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྷོས་པའི་ཡང་ལོག་གི་བྱུང་པར་
བཤད་པ། .....(306)

- སྒྲིབ་གཞིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཚུངས་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (317)
- མངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་ཀྱི་མཐུན་ཚུལ་ཚུངས་སྤྱོད་འཕྲོས་དང་
བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (322)
- ཀླན་གཞི་འགོག་ཚུལ་དང་། རུས་གསུམ་ཚུངས་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (339)
- ཚུ་འབབ་ཚུངས་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (351)
- ཚད་འགོག་ཚུངས་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (355)
- བྱང་པེས་ཀྱི་མདོ་ཚུངས་སྤྱོད་དང་བཅས་པའི་སྐབས། ..... (365)
- བདག་འགོག་ཚུངས་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (376)
- ལུང་མ་བསྟན་ཀྱི་ལྟ་བ་ཚུངས་སྤྱོད་དང་བཅས་པའི་སྐབས། ..... (385)
- བདག་དང་ཤིང་རྟ་ལ་དབྱེད་པ་ཚུངས་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (394)
- སྒྲན་འབྱེད་དང་། ཐལ་འགྱུར། ཀའ་རྒྱ་ཚིགས་བཅས་བཤད་པ། ..... (397)
- སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ། ..... (415)
- ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སྤོང་བ་བཤད་པ། ..... (416)
- ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་བཤད་པ། ..... (419)
- ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒྲོ་གྲོས་བཤད་པ། ..... (428)
- ས་བརྒྱའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། ..... (431)
- ཚོས་སྒྲུ་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་དང་སྒྲུ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། ..... (433)
- སྒྲོབས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཚུངས་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ..... (457)
- དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བརྒྱལ་ལན་
སྐལ་བཟང་རྣ་རྒྱན་ཞེས་བྱ། ..... (473)
- མཚོད་བརྗོད་དང་རྩམ་པར་དམ་བཅའ་བ། ..... (473)

- དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པའི་འཇུག་བྱའི་དབུ་མ་དང་འཇུག་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ། .....(474)
- ཉན་རང་ཐུབ་དབང་དང་། ཐུབ་དབང་བྱང་མེས་ས། བྱང་མེས་འདིར་བཞུན་ཆོས་གསུམ་
ལས་འབྱུངས་ཚུལ་བཅས་ལ་དབྱད་པ། .....(478)
- སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་གྱི་རོ་བོ་དང་བྱང་པར་ལ་དྲོགས་པ་དབྱད་པ། .....(483)
- མེས་ས་བསྐྱེད་དང་པོའི་སྐབས། .....(492)
- དོན་དམ་མེས་ས་བསྐྱེད་དང་། ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གནོན་ཚུལ་ལ་
དབྱད་པ། .....(491)
- ས་བདུན་པར་ཉན་རང་སྒྲོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གནོན་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ། .....(495)
- མེས་ས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་སྐབས། .....(500)
- མེས་ས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་སྐབས། .....(501)
- མེས་ས་བསྐྱེད་བཞི་པའི་སྐབས། .....(506)
- མེས་ས་བསྐྱེད་ལྔ་པའི་སྐབས། .....(507)
- མེས་ས་བསྐྱེད་དྲུག་པའི་སྐབས། .....(509)
- ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲུམ་ས་ལ་དབྱད་པ། .....(509)
- མཐའ་བཞིའི་སྐུ་བ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གདན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལ་
དྲོགས་པ་དབྱད་པ། .....(511)
- བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རོ་བོ་དང་བྱང་པར་ལ་དྲོགས་པ་དབྱད་པ། .....(514)
- དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དྲོགས་པ་དབྱད་པ། .....(525)
- རྣམ་རིག་འགོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་དྲོགས་དབྱེད། .....(530)
- རྒྱ་འབབ་ལ་དྲོགས་པ་དབྱད་པ། .....(536)
- མདྲ་འགོག་གི་རྣམ་གཞག་ལ་དྲོགས་པ་དབྱད་པ། .....(540)

- བྱང་པེམ་གྱི་མདོ་ལ་རྟོགས་པ་དབྱེད་པ། .....(554)
- བདག་འཛོག་འཕྲོམ་དང་བཅས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྟོགས་དབྱེད། .....(561)
- སའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། .....(583)
- ནམ་མཁའ་ཉི་མ་ལུང་མཁའ་ཚུལ་མོགས་ལ་རྟོགས་པ་དབྱེད་པ། .....(583)
- མཛད་བྱང་། .....(587)

༣༩། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་འགྲེལ་དགོངས་
པ་རབ་གསལ་བཞུགས་སོ། །

མཆོད་བཞིན་དང་རྩེ་མ་པར་དམ་བཅའ།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་འགྲེལ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་སྒྲིན་མེ་ཞེས་
བྱ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་པརྟོར་གྲུས་བས་
བྱས་འཆལ་ལོ། །གང་ཞིག་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་བྲལ་ཀུན་ཁྱབ་ཕྱགས་ཇེ་ཆད་ཀྱིས་གཞུགས་
མེན་ཞིང་། །མཐའ་དག་གིས་བྱའི་གོ་སྐབས་ཀུན་སྟེར་མཁུན་པའི་ཁྱོན་གང་མ་མཐར་
བྲལ། །སྒྲིས་པ་མ་ལུས་གདོད་ནས་ཞི་བས་དབྱིངས་ཀྱི་རིག་པ་རོ་གཅིག་པ། །སྒྲུབ་
ནམ་མཁའི་དགྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོར་དབྱེད་ལྡན་སུ་ཞིག་འཇུག་མི་བྱེད། །གང་ཞིག་ཡིད་
ཀྱི་ཤར་རིའི་རྩེར། །སྒྲུབ་པའི་ཅོད་པན་འཛིན་པ་ནི། །མྱོངས་པའི་དག་ལས་རྒྱལ་ལྷུར་
ཅིག །གྲགས་པའི་ཐེང་བ་གསལ་བར་བྱས། །སྒྲོ་བཟང་སྒྲོ་ཡི་ཀུམ་དུ་ནི། །ཁྱེ་བས་ཐེད་
མཐའི་བར་དུ་ཡང་། །གྲགས་པའི་དྲི་བསྐྱང་འཕྲོ་བ་ཅན། །ཉམས་པ་མེད་པའི་དཔལ་
ལྡན་ལྷུར། །དག་ལེགས་སྤང་ཅིའི་དགའ་སྟོན་གྱིས། །དཔལ་ལྡན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་དུ་ག་
པ། །ཆོམ་པས་བཟང་པོའི་འཕྲིན་ལས་ཅན། །གངས་ཅན་སེལ་ཐིག་ལེར་བྱང་། །དེ་
སྤང་འཇམ་དབྱངས་ཕྱགས་ཀྱི་སྒྲོང་། །དགའ་(༡༣)པའི་སྒྲུབས་ཐེང་གཡོ་བ་ཅན། །
ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་གང་། །སྒྲོ་གྲོས་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོར་ལྷུར། །གང་ཞིག་
ཆོག་ཐེང་དོ་ཤལ་ལ་དགའ་སྒྲོ་རྒྱུད་བྱིས་པའི་རང་རྒྱལ་ཅན། །ཆེན་པོར་སྒྲོམ་ཡང་སྒྲོ་མིག་

ཡོངས་པས་དོན་མཆོག་དག་ལས་བྱེ་རེལ་གྱུར། །ཕྱག་དོག་མེ་མི་རེག་པས་ཡིད་གདུངས་
གཏོལ་མེད་ཆོག་གིས་བྱང་རྒྱལ་སྒྲ། །དེ་དག་ཅི་དགར་སྒྲོད་པ་དེ་ལ་ད་ནི་བག་ཡོད་དུས་
ལ་བབ། །རྣམ་དབྱེད་ལས་མཛེས་བརྩེན་པའི་ལང་ཆོ་ཅན། །གཟུར་གནས་དོན་གཉེར་
རི་དྲགས་མིག་ཅན་མ། །རྣ་ལུང་མཛེས་བྱེད་ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་གྱི། །རྒྱན་ལོ་ཁྱོད་
ལ་སྒྲིན་གྱིས་གྲུས་པས་ཡོངས། །

གྲུང་གི་དོན།

འདིར་ས་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་མེ་གཅིག་ལྷ་སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་ཞེས་སྒྲེ་དགྲ་
ཐམས་ཅད་གྱི་གཉེན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་གྱིས། རང་ཉིད་གྱིས་བརྟེས་པའི་གོ་འཕངས་སྒྲ་
ན་མེད་པ་ལ་གདུལ་བྱ་མཐའ་དག་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཐབས་སྒྲ། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་
རི་སྒྲིད་ཅིག་པག་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་
དུ་ཕྱིན་པའི་རྒྱལ་གསལ་བར་བསྟན་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་ཡུམ་འབུམ་པ་ལ་སོགས་པ་
ལྷ་ལུ་ལོ། །དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་ཡང་སྒྲོ་གཉིས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་
ཐམས་མཁའི་དོན་རྫོགས་པར་བསྟན་དུ་མི་རུང་བ་རྣམས་ལ། རེ་ཤིག་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་
དུ་ཀུན་བདག་ས་པ་ལྷར་གྱིས་སྒྲོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ཙམ་ཞིག་གཏན་
ལ་འབེབས་ལ། སྒྲོ་བ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གྱིས་རི་ལྷར་བཀྲལ་བ་དང་། ཡང་།
ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྒྱད་ཡོངས་སྒྲ་སྒྲིན་པ་ཐམས་མཁའི་དོན་རྫོགས་པར་བསྟན་པའི་
སྒྲོད་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྒྲོང་པའི་སྒྲོང་ཉིད་ཐ་མོ་ལ་
རིགས་(༡བ)པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གྲུ་སྒྲུབ་
ཞབས་ཀྱིས་བཀྲལ་བའི་རྒྱལ་ལོ། །

དེ་དག་ལས་རྒྱལ་དང་པོས་རི་ལྷར་བཀྲལ་བ་ནི་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། བཤད་

ཚུལ་གཉིས་པའང་། གྲུ་རྒྱལ་ལ་པ་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་དང་། སྤྱོད་གཉིས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་དཔལ་མགོན་གྲུ་རྒྱལ་འདི་ཉིད་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་འབྲེལ་བར་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀར་ལུང་བསྟན་ཞིང་། རྒྱུད་པར་དུ་རྒྱུད་མེད་དང་བསྟན་ན། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་སྤྱོད་ཇི་དེ་ལ་དོ་རྩེ་འཛིན་པའི་ས་མངོན་དུ་མཛད་པར་སྤྱོད་གསལ་ལས་གསུངས་སོ། །

མགོན་པོ་འདིས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་གཞུང་ལྟགས་དང་མར་ཕྱིན་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་ལ་མང་དུ་མཛད་ཅིང་། གསོད་བྱུང་དང་ལྷགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སྟགས་རིག་གནས་ཐུན་མོང་གི་གཞུང་མང་དུ་མཛད་དོ། །

དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་རིགས་པས་གཙོ་བོར་རྒྱལ་བ་ལ་གཞུང་དུག་སྟེ། ལུལ་བདེན་གཉིས་ལ་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་བཞི་དང་། ལུལ་ཅན་དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཀའི་ལམ་གྱི་རྩ་བར་སྟོན་པ་གཞུང་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལའང་། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་གཞུང་གཉིས། བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བསྐྱལ་བྱ་འགོག་པ་རྩ་ཤིས། རྒྱལ་བྱེད་འགོག་པ་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་གོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་སྤྱིར་འཐད་ཚུལ་སྟོན་པ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། བྱེད་ཐུག་ཏུ་དགག་སྐྱལ་གྱི་བྱ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་སྟོན་པ་རྩོད་རྟོག་གོ། །དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ལམ་གྱི་རྩ་བར་སྟོན་པ་(༡༣)ལ། ཐར་བ་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་རྩ་བར་སྟོན་པའི་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་གྱི་རྩ་བར་སྟོན་པ་རིན་ཆེན་ཐོང་བ་སྟེ། རྒྱལ་བར་རྩ་ཤིའི་གཞུང་འབྲེལ་དུ་བདག་གིས་བཟོད་ཐིན་དོ། །

དེ་ནས་སྤྱོད་ཀྱི་ཐུ་བོ་སྤྱོད་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟས། འཕགས་པའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཆ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་པ་མཛད་ཅིང་། ལྷགས་

ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་འདྲེས་ཏུ་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡབ་སྐུ་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་ལ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱལ་བ་སྐུ་མཁན་ལ། ལེགས་ལྡན་འབྱུང་། དཔལ་ལྡན་རྩ་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་གི་གཙོ་བོར་རྩ་མེད་འབྲེལ་བ་མཛད་པས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་དབྱེ་མ་བ་གཞན་དང་། སེམས་ཅམ་པ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྩལ་དུ་གསལ་ཁ་གཏོང་ནས་འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་མཛད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི། རྟེན་ཕྱོགས་ཀྱི་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གསལ་བ་ཞིག་གི་ལམ་ནས་ཆེད་དུ་བསམས་ཏེ། འཛམ་གླའི་གླིང་འདིར་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་ལ་བྱོན་པ་དཔལ་ལྡན་རྩ་བ་གྲགས་པ་ལྟེ། འདིས་སྒྱུར་ས་ལ་གསལ་བ་རྣམས་གཉིས། གནམ་ལ་ནི་རྩ་བ་གཉིས་ཅེས་འཕགས་ལུ་ལ་དུ་གྲགས་པ་ལྟར་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐའ་དག་གསལ་བར་མཛད་ཅིང་། ལྷན་པར་དུ་རྩ་བ་མེས་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་ལ། གཞན་གཞུང་གི་རྩལ་དུ་འབྲེལ་བ་ཆོག་གསལ། རང་གཞུང་གི་རྩལ་དུ་དབྱེ་མ་འཇུག་པ་ལྟེ། གཞུང་གཞན་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདྲེས་པར་མཛད་དོ། །

ཐབ་རྒྱལ་གྱི་སློབ་མ་འཇུག་རྩལ།

དེ་དག་གི་ནང་ནས་འདིར། དབྱེ་མ་ལ་འཇུག་པའི་(༡)རྣམ་པའི་དཔོན་མོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བའི་རྩལ་ལྟར་ལྟེ། གཞུང་ལྟེ་ཕྱི་འབྲེལ། གཞུང་སོ་སོའི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་འདྲེས་པ་འདྲེས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ལ། ལྷན་པར་དུ་ལུགས་འདིས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་རྩལ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་གཞུང་གི་སྐབས་གང་ནས་རྩལ་འདི་ལྟར་ཐོན་རྩལ། དེ་དག་ལུགས་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་

པར་འགོ་རྩལ་གྱི་གནད་དང་བཅས་པ། རང་ཅག་གི་རྩི་སྲུ་མའི་དགོངས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་
པ་རྣམས་ཆོག་མཁུང་དུས་བདེ་སྤྱད་ཏུ་སྤངས་པར་རུས་པའི་ཡི་གེ། ༡༩༥༨་ཆོག་གིས་
ཁུང་མི་ལྷི་བ་ཞིག་བགྱིད་དགོས་སོ་ཞེས་ནན་གྱི་བསྐྱེལ་བའི་དོན་དུ། ལས་དང་པོ་བའི་
སྒོ་དང་འཆོམས་པ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པར་བགྱིའོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་འདིའི་བཤད་བྱ་ངོས་བཟུང་། དེ་ཉིད་འདིས་
རི་ལྟར་འབྲེལ་རྩལ། དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་འཇུག་པ་འདིའི་བཤད་བྱ་གང་སྟུང་ན།
འདི་ལ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། བཀའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བཅོས་ལྟན་
འདས་གྱིས་བཅུ་པའི་མདོའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོར་འབྲེལ་རྟེ། འདིར་ས་བཅུ་རི་རྣམས་གཞག་
གསུངས་པ་རྣམས་དང་། བྱད་པར་དུ་ས་དུག་པར་ཤེར་ཕྱིན་ལྟག་རྩལ་རྣམས་མདོ་དེ་ལས་
འབྱུང་པ་ལྟར་འདིར་བཀོད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱེས་གསུམ་གྱི་
ཡང་དགོངས་འབྲེལ་དུ་འགྱུར་རྟེ། འདིར་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་ཡལ་པ་རྣམས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་
པ་གཙོ་བོར་བཀའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་གྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོའི་
དངོས་བསྟན་གྱི་ཆ་རྩལ་དུ་སྟོན་ནས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་བསྟན་བཅོས་འཇུག་པ་
འདིར་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་བསྟན་པ་རྣམས་མདོ་ས་བཅུ་བ་དང་། ཟབ་མའི་སྟོང་པ་ཉིད་
རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་(༤ན)རྣམས་ཡུམ་གསུམ་ནི་མདོའི་རྩིས་སུ་འབྱུངས་པས་མདོ་དེ་
གཉིས་ཀ་ཡང་འདིའི་བཤད་བྱའོ། །

བསྟན་བཅོས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ནི་འདིའི་
བཤད་བྱ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་དེ་ལ་འཇུག་པས་ན་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བཞེད་པའི་
ཕྱིར་རྟེ། རང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་མ་ཉིད་དུ། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩོམ་པར་འདོད་པས། ཞེས་དང་། འཇུག་ཏུ་ཡང་དབུ་མའི་
བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་འདི་སྒྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེར་མ་

ཐད་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་འདིར་གསུངས་པ་རྣམས་ཟིན་ཆེན་འབྲེང་བའི་དགོངས་པ་གསལ་
དུ་བཏང་བར་ཡང་མདོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི་འོ་ན་སྤར་བཤད་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་བཤད་བྱར་བཞོད་
པ་དེ་དག་བསྟན་བཅོས་འདིས་འགྲེལ་ཚུལ་དེ། གང་སྟུང་ན། འདི་ལ་གཉིས། སྤྱིར་
འགྲེལ་ཚུལ་དང་། བྱེ་བྲག་དུ་གཞུང་སོ་སོར་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་ཚུལ། དང་པོ་ལ། མདོར་
བསྟན། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་བསྟན་བཅོས་འདིས་དཔུ་
མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་ན། དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་སྒྲོ་གང་ནས་
འཇུག་སྟུང་ན། གཉིས་ཏེ། ཟབ་པའི་ཆ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆ་གཉིས་བཀྲལ་བའི་སྒྲོ་ནས་
སོ། །དང་པོ། འདི་ལ་ཡང་སྒྲོ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་ཤེའི་དགོངས་པ་
སེམས་ཅམ་པ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བ་དང་། དཔུ་མ་པ་གཞན་དང་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བའི་སྒྲོ་ནས་སོ། །

དེ་ལ་སེམས་ཅམ་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་ཚུལ་ནི། འདིར་བྱི་དོན་ཐ་
སྟོད་དུ་ཁས་ལེན་བ་དང་། ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་སོགས་(༤༧)སེམས་
ཅམ་བྱེ་བྲག་དུ་བཀག་པའི་སྒྲོར་ནས་བསྟན་པ་རྣམས་ཡིན་ལ།

ཡང་དཔུ་མ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་ཚུལ་ནི། འདིར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྟོད་དུ་ཡང་མི་བཞེད་པ་དང་། བདག་འཛིན་ཉོན་ཐྱིབ་དུ་བཞེད་པ་དང་།
ཉོན་རང་འཕགས་བས་སྟོང་ཉིད་ཐུ་མོ་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། ཞིག་
བ་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་གྱི་རྟགས་དང་དམ་
བཅའ་རྩལ་དུ་སྟོན་ནས་འགོག་པ་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་མ་གཏོགས། འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་
དུ་མི་གསལ་ཡང་། འདིར་མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་འགོག་པ་སོགས་ལ་ཐལ་འབྱུར་དང་
གཞན་གྲགས་མ་གཏོགས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོར་བའི་སྒྲོ་ནས་གཏན་མི་སྒྲུབ་པས། མདོར་

ན་རང་རྒྱད་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡང་དུམ་མ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཟབ་ཆོ། །
 ལུགས་དེ་དག་འདིར་བཤད་པས་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགོ་ཚུལ་ནི། དེ་
 ཡང་སློབ་དཔོན་གཞི་པས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་ལྟ་བུའི་ཆ་ནས་ཀྱང་སེམས་ཅམ་དུ་བཀྲལ་
 བར་གྲགས་པ་དང་། གནས་བརྟན་ཆོས་སྦྱང་གིས་བཞི་བརྒྱ་པ་སེམས་ཅམ་དུ་བཀྲལ་
 བ་ལྟ་བུ། སྤྱིར་འཕགས་པ་ཡབ་ལྷས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་སེམས་
 ཅམ་དུ་བཀྲལ་བ་དང་། ཡང་ལྟ་བུའི་ཆ་ནས་སེམས་ཅམ་ལས་གོང་དུ་གྱུར་པའི་དུམ་མར་
 བཀྲལ་ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་སེམས་ཅམ་དང་ཐུན་མོང་དུ་བཀྲལ་བ་
 ཞི་འཆོ་དཔོན་སློབ་ལྟ་བུ་ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རང་རིག་ཁས་ལེན་པ་སོགས་སེམས་
 ཅམ་དང་སློབ་ཐུན་པ་དང་། ཡང་དུམ་མ་པ་ཁ་ཅིག་། རང་རིག་དང་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་
 སེམས་ཅམ་པ་དང་སློབ་ཐུན་པ་སོགས། སྤྱིར་འཕགས་པ་གྲུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་
 འགྲེལ་བ་ལ་ཚུལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆ་(༥ན)ནས་སེམས་ཅམ་དང་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པ་མང་
 པོ་ཞིག་དང་། ཡང་སློབ་དཔོན་ལགས་ལྟ་བུ་འབྱེད་ལ་སོགས་པས་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཆོད་
 གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་རྒྱད་ཀྱི་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་ཁས་ལེན་པ་བདེན་འཛིན་གྱིས་
 སྤྱི་བ་དུ་འདོད་པས། ཉན་རང་འཕགས་པའི་ལམ་བཟོད་པ་ལ་སྦྱང་ཉིད་ལྟ་མོ་རྟོགས་
 མི་དགོས་པར་བཞེད་པ་སོགས་འཕགས་པའི་དགོངས་པར་བཀྲལ་བ་ལྟ་བུ་ནི་དུམ་མ་
 པ་གཞན་གྱི་ལུགས་མིན་ལ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་
 དུ་མི་རུང་བས། འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ནི་དེ་དག་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་
 དུ་འདི་ལྟར་འགྲེལ་དགོས་ཞེས་བརྟན་བཅོས་འདིས་གསལ་བར་མཛད་པ་ནི་ཟབ་པའི་
 སློན་ནས་འཇུག་ཚུལ་ལོ། །

གཉིས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་སློན་ནས་འཇུག་ཚུལ་ནི། བརྟན་བཅོས་འདིར་སོ་སོ་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་
 གསུམ། འཕགས་པ་སློབ་པའི་ས་བརྒྱ། འབྲས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་བཅས་པའི་རྣམ་

གཞག་གཞུངས་པས་དྲེ། དེ་ཡང་ཅ་ཤེད་དངོས་བསྟན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོ་
 དེས་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡི་བར་དུ་བཀོད་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་བ་བསྟན་པ་
 ཡིན་དྲེ། དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱི་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཡང་སྟོན་དྲོ།
 སྤར་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་བསྟན་བཅོས་འདིས་ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་
 ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་འཇམ་ཚུལ་མདོར་བསྟུས་དྲེ་བཟོད་པའོ། །

ཐལ་འགྱུར་ཐུན་མོང་མེན་པའི་དགའ་གནད་རྣམས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དོན་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། འོ་ན་ཟབ་པའི་སྒྲོན་མེ་འགྲེལ་ཚུལ་
 དེ་དག་ཀྱང་རེ་རེ་ནས་ཞིབ་ཏུ་བྲེ་ན་དོན་ཚན་དུ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར། དེ་དག་གི་ཡུགས་སྟོགས་
 སེམས་ཅམ་པ་དང་དབྱེ་མ་པ་གཞན་གྱིས་ཁས་ལེན་(ཤ)ཚུལ་རྗེ་ལྟར་ཡིན། ཡུགས་
 འདིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཞན་རྣམས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅའ་
 བའི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་དེ་གང་སྟུམ་ན། དོན་འདི་རྣམས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཡུགས་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པ་འཛོག་པ་ལ་གིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས་རུང་བཤད་ན། དེ་ལ་སྒྱིར། ད་ལྟ་
 གང་དག །འདིར་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་སྒྲུབས་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 དམ་བཅའ་བརྒྱད་དེ། དགག་སྟོགས་ནས་བཞི། སྒྲུབ་སྟོགས་ནས་བཞི་ཞེས་ལེགས་པ་
 ལྟར་བཤད་དུ་རུང་བ་ཅམ་སྒྲུབ་ཡང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་འཕགས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་
 རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་རུལ་ཅམ་ཡང་མེད་ཀྱང་བྱ་བྲེད་ཐམས་ཅད་བཞག་ཚོག་པའི་
 འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་ཡུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། རྣམ་པར་དག་པའི་གྲུབ་
 མཐའ་འགྲེལ་བྲེད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དེ་གང་ཞེན། རེ་ཞིག་
 གཙོ་བོ་རྣམས་བཟོད་ན། ཞེས་ཐོག་མར་སྒྲོས་ནས། མཇུག་ཏུ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དུས་

གསུམ་གྱི་འཛིག་ཚུལ་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སོགས་ཁོངས་ནས་
བསྟར་ཆུང་གཅིག་གསུངས་པ་དང་། དེའི་མཇུག་ཏུ་ཡང་། ཤེས་སྒྲིབ་མཚམས་གང་ནས་
སྤྱོད་པ་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པས། བརྒྱད་
ཀྱི་གུངས་ལ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་དེ་ཙམ་དུ་དགོས་པ་རྒྱུ་ཞིང་། ལྷག་པར་དུ་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྟོན་དུ་འང་ཁས་མི་ལེན་པ་འདི་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་
ཐོག་མར་སྟོས་ན་དགོས་པ་ཆེ་བས། དེ་དང་བཅས་ཏེ་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར་དངོས་སུ་
ཐེན་ཆོད་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་གནད་མདོར་བསྟུས་པ་རེ་བཟོད་པར་བྱའོ། །

དེ་ལ་ཐོག་མར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་བྱུང་(༥ན)
པར་ནི། བོད་ཀྱི་དཔུམ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དཔུམ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་པ་ལ་
ཐུ་རགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པ་གཏན་མ་དགོངས་གིང་། གཞུང་སོ་སོར་ཡང་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་བྱུང་པར་གསལ་ཁ་གཏོད་པ་གཅིག་མེད་པའི་གནད་
གྱིས་ཐ་སྟོན་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདོད་པའི་དཔུམ་པ་གཏན་མེད་པར་དམ་བཅའོ། །
དེའི་ཕྱིར་འདི་གཉིས་ཀྱི་དོན་དམ་ལ་དབྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་འང་ཐུ་རགས་
ཡོད་པར་མི་འདོད་དོ། ། གནད་འདི་ལྷ་ལྷ་མ་རྟོགས་པས་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་
ཚུལ་མཐའ་དག་ལས་སྤྱི་རོལ་དུ་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདིར་རང་རྒྱུད་པས་ཐ་སྟོན་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་
ཁྱེད་ནི། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམ་དབྱེད་ན། ཞེས་པའི་མཚམས་སྦྱར་དུ།
འདིར་སྦྱས་པ། དོན་དམ་པར་སྒྲེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་དགག་ལ་
རག་མོད། གཞུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་མདོན་སྦྱར་དང་རྗེས་སུ་དཔག་
པ་དག་གིས་དམིགས་པ་དེ་དག་རང་བཞིན་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྒྲེ་བར་
འགྱུར་རོ། ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཅི་སྟེ་བཟོད་དེ། བདེན་པ་

གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
 བ་འདིས་གསལ་བར་གྱེས་ཏེ། དོན་དམ་པར་གཞན་སྐྱེ་འགོག་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་
 སྐྱེ་ཁས་ལེན་པ་གཅིག་གིས་དངོས་སུ་རྒྱུ་ལ་བར་ནི་གདོན་མི་ཟ་ལ། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་
 བ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པ་ཙམ་གྱིས་རང་མཆོན་ཁས་
 ལེན་པ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྟུང་ན། གཞན་སྐྱེའི་དོན། རྒྱ་(༥བ)འབྲས་གཞན་ཡིན་པ་ཙམ་
 ལ་བྱས་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་སམ། རང་མཆོན་
 གྱིས་གཞན་ཡིན་པའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། དྲངས་མ་ཐག་ཏུ། དེ་དག་གི་རང་
 བཞིན་གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་གྱེས་པོ། །
 དེས་ན། གལ་ཏེ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་བརྟེན་གྱུར་ན། ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱེ་བ་པོ་དཔུ་
 མ་པ་གཅིག་ཡིན་པ་གྱེས་ཏུ་གསལ་ལོ། །དེར་མ་ཟད། སྒྲོ་བ་དཔོན་ལེགས་ལུན་འབྱེད་
 གྱི་ཤེར་སྒྲོན་དུ། མེས་ཙམ་བས་ཀྱན་བརྟགས་མཆོན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་བར་གསུངས་
 པའི་དོན་འབྲེལ་ཚུལ་ལ་བརྟགས་པ་བྱས་ནས་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། ཀྱན་བརྟགས་
 འདོགས་བྱེད་གྱི་མིང་དང་རྟོག་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་གཞན་དབང་ལ་སྦྱར་
 བ་བརྟུང་བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་གཞན་དབང་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་
 རང་ལུགས་ལ་གསལ་བར་བསྟན་ཞིང་། གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་གྱི་རྟགས་དང་དམ་
 བཅའ་ཁས་ལེན་པ་ཉིད་གྱིས་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པར་ཡང་ཆེས་གསལ་
 བར་འགྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་རང་རྒྱུད་གྱི་གཏན་ཆོག་སྟེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཚུལ་གསུམ་གྱི་གཞི་
 ལྷོག་མིང་གིས་ཐ་སྙད་གྱིས་ལར་བརྟགས་ནས་བཞག་པ་ཙམ་མིན་གྱི། ལུལ་རང་གི་སྟོང་
 ལུགས་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཅིག་ལ་འདོད་དེ། རྣམ་འབྲེལ་དུ། དགག་རྟགས་དང་རྒྱུ་བ་
 རྟགས་ལ་རྟེན་པའི་རྗེས་དབག་རང་མཆོན་ལ་རྒྱུད་ནས་སྐྱེ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
 དང་། གཞན་དོན་ལེའུར། དོན་ལས་དོན་ནི་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

གཞན་ཡང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། །ཞེས་སོགས་དང་། རང་དོན་
ལེའུར། སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་བྱས་པའི་རང་ལྟོག་རྟོག་བརྟགས་ཡིན་
ཀྱང་། བརྟན་ནས་(ལྟོན་དོན་རང་མཚན་ལ་འབྲེལ་བས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་རང་
མཚན་ལ་འཇུག་གོ། །ཞེས་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་འཆད་
ཤིས་ན། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་དང་། རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ཐམས་
ཅད་ལ་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བ་འཇལ། དེ་ལ་ཐུག་པ་གཅིག་དགོས་པར་བཤད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དུམ་པ་གཞན་ཀྱིས་རང་མཚན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་གནད་
ནི་དེ་དག་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ནི། རང་མཚན་ཀྱིས་གྲུབ་ན། ལུལ་རང་ངོས་
ནས་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཐ་མོ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས།
ཐ་སྟངས་དུ་མི་བཞེད་དེ་གྲགས་ཆེ་ལོ། །

ཡང་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཀུན་གཞི་འདོད་
བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཚོགས་དུག་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། དམིགས་པ་
དང་རྣམ་པར་རིས་སུ་མ་ཆད་པ། བདག་རྒྱུན་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་ལུལ་ལ་འཇུག་མི་
དགོས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས། དེས་པར་དབྱེད་ནས་འཇོག་པར་སྒྲུང་བས། ལྷགས་
འདིས་འདོད་པའི་བརྟགས་དོན་བཅའ་ནས་འཇོག་པར་སྟངས་ཞིང་། ཡང་ཀུན་གཞི་དེ་ཉིད།
ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་སྒོ་བའི་གཞི་གང་ཟག་རྒྱ་འདོད་པ་དང་། གཞུགས་སྐྱ་
སོགས་ཕྱི་རོལ་རྒྱ་སྒྲུང་བ་འདི་རྣམས་ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྒྲུང་བ་
ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་འདོད་པས། ལུང་པོ་ལ་བརྟགས་པ་ཙམ་གྱི་
གང་ཟག་མིང་སྟེད་ཙམ་འཇོག་པ་ཤེས་པར། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་མཚན་
གཞི་གཅིག་དགོས་པར་བརྟུང་བ་དང་། ཐ་སྟངས་དུ་ནང་ཤེས་པ་ལས་ལྷགས་སྐྱ་སྐྱུར་པའི་
ཕྱི་དོན་ཙམ་ཞིག་འཇོག་མ་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པས། འདི་ཡང་

ཐ་སྙད་དུ་(ཡང་)རང་མཚན་ཁས་ལེན་པ་ལ་ངེས་པར་ཐུག་གོ། །སྒྲ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ནི།
ཐུང་པོ་ལ་བདག་ས་པ་ཅམ་གྱི་གང་ཟག་ལས་གྱི་བག་ཆགས་སྒོ་བའི་གཞི་དང་། ལས་བྱས་
བ་ཞིག་གྱང་ལས་གྱི་ཞིག་པས་འབྲས་བུ་སྟེད་པས། ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་ཅིང་། མདོ་
ལས་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འབྱེལ་བར་མཛད་དོ། །

ཡང་རང་རིག་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། རང་རིག་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ཐོན་འཛིན་ལྟ་བུའི་སེས་པ་གཅིག་ལ་བྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་སེས་པ་གཅིག་དང་།
ནང་སེས་པ་རང་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྒྲེས་པའི་ཆ་གཉིས་སུ་དབྱད་ནས་འཛོག་ཅིང་།
བྱི་མ་རང་རིག་དུ་འདོད་ཏེ། སེས་པས་རིག་པ་ཅམ་གྱིས་ཡུལ་དང་། ཡུལ་འཇལ་པ་
ཅམ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་འགྲུབ་པའི་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་འཛོག་མི་སེས་ཤིང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་
སེས་པ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་དེ་ལྟར་དུ་འཇལ་མཁན་གྱི་ཆད་མ་གཅིག་རང་དུས་
དེར་དགོས་པར་འདུག་སྟེ་མ་བཟུང་བ་སྟེ། རྗེ་ཉིད་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་ཆེན་མོར། གཞན་དབང་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཆད་མ་དགག་ ཁྱེས་གསུངས་པས། འདི་ཡང་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཐུག་གོ། །སྒྲ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ནི། སྔོས་སྟེ་བའི་ཐོན་
འཛིན་གྱིས་ཐོན་པོ་གཞལ་དུས་དེར་ཡུལ་ཐོན་པོ་འགྲུབ་བྱེད་ལས་ལོགས་སུ་ཡུལ་ཅན་
རང་ཉིད་འགྲུབ་བྱེད་གཉིས་པ་བརྩལ་མི་དགོས་ཏེ། སེས་པས་ཡུལ་གཞལ་བ་ན། རྒྱ་
མཚན་དེ་ཉིད་གྱིས་ཡུལ་ཅན་སེས་པ་གཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་ཡུལ་
གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུལ་ཅན་འཛོག་པར་བཞེད་པས། ཡུལ་འཇལ་བྱེད་ལས་ལོགས་
སུ་ཡུལ་ཅན་འཇལ་བྱེད་རང་རིག་མི་བཞེད་ལ། རང་རིག་འགོག་པ་ན་ཡང་། རང་ཉིད་
རང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པར་ཐལ་བ་འཕྲུག་(ཤིན་)པ་ནི། དེས་པར་དགག་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་འཕྲུག་
མཚམས་ལ་ལྟོས་དགོས་སོ། །

རང་རྒྱད་གྱི་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་འདོད་མི་འདོད་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་རྣམ་པ་བཤད་

ཟེན་ཅིང་། ཕྱི་དོན་ཐ་སྟད་དུ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་
 གྱིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟད་སྟོན་མེད་ལ་བུམ་པ་སྟམ་བུ་སོགས་ནང་གིས་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་
 བསྟུས་པའི་གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་ཕྱི་རོལ་དང་། སྟེན་བུའི་གིས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་
 པ་ལ་ནང་ཞེས་གྲགས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་ཙམ་གྱིས་ཕྱི་དོན་འཛིག་མ་
 གིས་པར། ཕྱི་རོལ་དོན་ཞེས་པ་གཅིག་ཡོད་ན། བུ་གིས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཐུགས་
 ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཐུན་ཆ་མེད་བསགས་པའི་རགས་པ་ལིངས་པོར་གྲུབ་དགོས་སྟམ་དུ་བཟུང་
 ཞིང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་
 ཐམས་ཅད་ནང་གིས་པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་བསྟན་ནོ། །ཞེས་འདོད་དེ། འདི་ཡང་
 རང་མཚན་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཐུག་གོ།

དེ་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཞབས་གྱིས་ནི། ཕྱི་སྟོན་དང་། བུ་བཅུད་ཅེས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་
 སྟད་དུ་རི་ལྟར་གྲགས་པ་ལྟར། བུ་གིས་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྟུས་པའི་གསུམ་སོགས་ལ་ཕྱི་
 རོལ་དོན་དུ་ཐ་སྟད་ཀྱི་དབང་ཙམ་གྱིས་འཛིག་ཅིང་། ལྟར་བཤད་པའི་མདོའི་དགོངས་པ་
 ཡང་གཞན་དུ་འཆད་དེ། འདི་ཡང་ཐ་སྟད་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་
 ལ་ཐུག་གོ།

ཡང་ཉན་རང་འཕགས་པས་སྟོང་ཉིད་སྤྱོད་པའི་དེས་པར་རྟོགས་དགོས་པར་འདོད་མི་
 འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྟོབ་དཔོན་ལོགས་ལུན་འབྱེད་དཔོན་སྟོབ་གྱིས་ནི། དང་པོ་ནས་
 ཐེག་དམན་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དེས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་པར་དུ་སྟོང་ཉིད་སྤྱོད་པའི་
 ཡེ་(པ)ནས་མ་རྟོགས་པར་བཞེད་ཅིང་། འཕགས་སེང་སོགས་གྱིས་ནི། དང་པོ་ནས་
 ཐེག་དམན་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ལ་འང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་གཉིས་སུ་འདོད་དེ།
 སྟོར་ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་མ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་དེས་པར་རྟོགས་དགོས་པར་མི་
 བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པའི་རྩ་བ་ཡང་། གང་ཟག་རང་སྟུ་བུ་པའི་ཐུགས་ཡོད་ཀྱིས་

སྟོང་པ་ཅམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཐར་ཐུག་པར་འདོད་པས། དེ་ཅམ་ཞིག་སྟོམ་
བས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་
འདོད་པའི་གནད་གིས་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཏུ་འཛིན་མ་ཤིས་པར། གང་ཟག་ཐ་སྟོན་ཏུ་རང་མཆོན་གིས་
གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཐུག་གོ།

སྟོང་པའི་ཁབས་གིས་ནི། རང་མཆོན་གིས་གྲུབ་པ་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཕྱ་མོར་
བཞེད་པས། དེ་ཆོས་ཅན་གང་ཟག་གི་སྟོང་ཏུ་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གི་
དོན་ཏུ་འཛིན་དགོས་ཤིང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྟོང་པ་
ལ་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་དགོས་པའི་གནད་གིས། ཉན་རང་གི་
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་འང་གང་ཟག་རང་བཞིན་གིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་
ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པར་བཞེད་པས་ཏེ། འདི་ཡང་ཐ་སྟོན་ཏུ་རང་མཆོན་ཁལ་གིས་
མ་བཞེད་པའི་གནད་གིས་ཡིན་ནོ།

ཡང་བདེན་འཛིན་ཤིས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་མི་འདོད་གི་བྱུང་པར་ནི། སྒྲ་མ་དང་གནད་
ཅིག་སྟེ། དེ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གིས་གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་
བདག་འཛིན་ཏུ་མི་འདོད་པར་ཆོས་གི་བདག་འཛིན་དང་ཤིས་སྒྲིབ་ཏུ་བྱས་ནས། ཐེག་
ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་ཆོས་གིས་བདག་(རྒྱུད་)འཛིན་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་
དགོས་ཀྱང་། ཐེག་དམན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་སྤང་བཤད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་
འཛིན་ཅམ་སྤངས་པས་ཆོག་གི་ཆོས་གི་བདག་འཛིན་སྟོང་མི་དགོས་སྟེ་ཞེས་འདོད་པ་
དེ། བདག་འཛིན་གཉིས་ལ་སྤྱ་རགས་གི་བྱུང་པར་འདོད་པ། དགག་བྱའི་བདག་ལ་སྤྱ་
རགས་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་མཆོན་གིས་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་བདག་ཕྱ་མོར་
འཛིན་མ་ཤིས་པ་ཡིན་པས། འདི་ཡང་རང་མཆོན་གིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཐུག་གོ།

སྒྲ་བའི་ཞབས་གྱིས་ནི། ཐ་སྙད་དུང་རང་མཚན་མི་བཞེད་པས་དགག་བྱའི་
བདག་གཉིས་ལ་ཕྱ་རགས་མེད། དེ་མེད་པས་བདག་འཛིན་ལ་ཕྱ་རགས་མེད་དེ་མེད་
པས་དེ་གཉིས་ལ་སྤོང་དཀའ་སྒྲ་མེད་པས། ཐེག་དམན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་གཉིས་
ཀ་ངེས་པར་སྤོང་དགོས། དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་
པ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡང་ཉོན་སྒྲིབ་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད།
གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ།
མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་བ་ཕྱགས་གཉིས་ཀས་ཁས་སྤངས། མ་གྲུབ་ན་དེར་
ཐལ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་སྒྲ་མི་མཐུན་ཕྱགས་སུ་གྱུར་
པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་བ་ཕྱགས་གཉིས་ཀས་ཁས་སྤངས། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་དགག་བྱའི་བདག་ཕྱ་མོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་སྟེ། འདི་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
མི་བཞེད་པ་ལ་ཐུག་གོ།

ཡང་(ཁ)ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། རང་རྒྱུད་པ་མན་
ཆད་ཐལ་ཆེ་བས་སུམ་པ་ཞིག་ཅེས་པའི་དོན། སྒར་ཡོད་ཀྱི་སུམ་པའི་དོ་བོ་ནི་རྫོགས།
དངོས་པོ་གཞན་གང་གི་འང་དོ་བོ་མ་ཐོབ་པར་མེད་དགག་ཅམ་ལ་འདོད་པས་དེས་དངོས་
པོར་འཛིན་མི་ཤེས་ཏེ། དངོས་པོ་ཞེས་པ་དེ་དག་གི་ལྷགས་ལ་མིང་གི་ཐ་སྙད་གྱིས་
ལར་བཏགས་པ་ཅམ་མིན་པར་ལུ་ལ་རང་ངོས་ནས་འདིའི་ཞེས་བསྟན་རྒྱ་ཡོད་པ་གཅིག་
ལ་ངེས་པར་འདོད་ཅིང་། སུམ་པ་སྒར་ཡོད་རྫོགས་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་དེ་ལ་དངོས་པོའི་
དོ་བོ་གང་ཡང་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར་སྒྲུམ་དུ་བསམ་སྟེ། འདི་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་
ཁས་ལེན་པ་ལ་ཐུག་གོ།

སྒྲ་བའི་ཞབས་གྱིས་ནི། སུམ་པ་ཞིག་པ་ཅེས་པ། སུམ་པའི་དོ་བོ་སྒར་ཡོད་རྫོགས་

པ་ཙམ་གྱིས་མེད་དགག་ཉིད་མིན་གྱི། མེད་དགག་དེ་འབྲ་གདགས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་
 བུམ་པ་ཞིག་པ་ཞེས་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་མིང་གི་བདུན་པར་བདག་ས་ནས་འཛིག་
 ཅིང་། དེ་ཡང་བུམ་པའི་འཛིག་རྒྱར་གང་མོང་བའི་རྒྱ་དེས་སྦྱིད་པའི་དངོས་པོར་བཞེད་
 དེ། རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་མིང་རྒྱུ་ཙམ་གྱིས་དངོས་པོར་འཛིག་གཤམ་པའི་མཁའ་
 བྱང་ཆེན་པོ་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་མི་བཞེད་པ་ལ་ཐུག་གོ། །མ་འོངས་པ་དངོས་པོར་
 བཞེད་པ་ཡང་དེ་དང་འབྲའོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་པས་མེ་མོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
 བརྟན་ཡང་སྦྱིར་དངོས་པོ་དང་། བྱད་པར་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་དུ་འདོད་དེ། འབྲལ་
 གྱིས་འབྲལ་རྒྱས་བསྐྱད་པའི་དབང་གཤམ་གྱི་སྒྲུང་པ་ཙམ་ལ་དངོས་པོར་འཛིག་གཤམ་པ་
 བྟེ། ལུགས་འདིའི་ཐ་སྙད་འཛིག་རྩལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་གོ་བ་ལ་རག་ལས་སོ། །

ཡང་མི་རྟག་སོགས་བརྩ་དུག་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་
 མི་འདོད་ཀྱི་བྱད་(༡༠ན)པར་ནི། དེ་ལ་སྦྱིར་རང་རྒྱད་པ་མན་ཆད་གྱིས་འདོད་པ་ལྟར་
 གྱི་རགས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བརྩ་དུག་རྟོགས་པའི་ལམ་གཅིག་དང་། འདི་པས་འདོད་
 པ་ལྟར་སྤྱ་བའི་མི་རྟག་སོགས་བརྩ་དུག་རྟོགས་པའི་ལམ་གཅིག་སྟེ་རྩལ་གཉིས་གཤམ་
 དགོས་ཏེ། འདི་ལ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། རྟག་བསྐྱལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་པོ་གཉིས་
 ལ་སྤྱ་རགས་ཀྱི་བྱད་པར་བྱར་མེད་ལ་འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། རྟག་བསྐྱལ་
 གྱི་རྣམ་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཏེ་བརྩ་པོ་འདི་ལ་སྤྱ་རགས་གཉིས་གཉིས་སུ་འབྱེད་གཤམ་དགོས་
 སོ། །དེ་ལྟར་བྱེ་བའི་རགས་པའི་རྣམ་པ་བརྩ་དུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཙམ་
 གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་རྒྱས་པར། དཔུ་མ་པ་གཞན་དང་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་འདོད་
 དེ། རྩར་བཤད་པའི་རང་སྦྱ་ཐུབ་པའི་རྩ་ཡོད་བཀག་ཙམ་གྱི་བདག་མེད་བསྟོམ་པའི་
 ལམ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་བར་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་བདག་མེད་དང་།

དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་བཤེན་དང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བའི་ས་བོན་སྤངས་
པའི་འགོག་པ་སྟེ། དེ་འདྲའི་རྣམ་པ་བརྩུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྟོམ་
པས་ལམོར་བ་ལས་གྲོལ་རྒྱས་པར་འདི་པས་ཀྱང་འདོད་དོ། །འདི་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་རང་
མཚན་ཁས་ལེན་མི་ལེན་ལ་ཐུག་སྟེ་སྤར་བཤད་ཟེན་རྟོ། །

ཡང་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ནི། རང་རྒྱད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་སྤྱིར་ཉོན་མོངས་ལ་ཕྱ་རགས་མི་འདོད་པ་མིན་གྱི།
མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཅུ་ཉོན་དུག་དང་། ཉེ་ཉོན་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་ཉིད་(༡༠བ)
ལས་ཇི་ཙམ་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་དེ་ཉིད་ལས་ཕྱ་ཁིང་སྟོང་དགའ་བའི་ཉོན་མོངས་
གཉིས་པ་མི་འདོད་པས་རྟེ། དཔེར་ན། འདོད་ཆགས་ལ་གང་ཟག་རང་སྐྱ་སྐབ་པའི་རྣམ་
ཡོད་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་དྲངས་ནས་ཐུལ་ལ་སྟེད་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་
དེ་ཙམ་ལས་ཕྱ་བའི་ཆགས་པ་མི་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་གང་ཟག་རང་སྐྱ་སྐབ་
པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྟོ་ལས་ཕྱ་བའི་མ་རིག་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
མི་འདོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་རྟེ། འདི་ཡང་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱི་སྐབ་པར་འཛིན་
པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་མི་འདོད་པ་ལ་ཐུག་པས་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་ཁས་ལེན་
པ་ལ་ཐུག་གོ། །

སྟེ་བའི་ཁབས་ཀྱིས་ནི། འདོད་ཆགས་སོགས་ཅུ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་
རྣམས་ལ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རགས་པ་རེ་དང་། དེ་ཙམ་མིན་པར་བཤེན་
འཛིན་ཕྱ་མོས་དྲངས་པའི་ཕྱ་མོ་རེ་རེ་སྟེ་གཉིས་སུ་འཛིན་སྟེ། འདི་ལྟ་བུའི་ཆགས་སོགས་
ཕྱ་མོ་ནི་མངོན་སྤྱར་ཙམ་སྤངས་པ་ལའང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་དགོས་ཀྱི་འཛིན་
ཉོན་པ་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཙན་གྱིས་སྟོངས་མི་རྒྱས་པར་བཞེད་དོ། རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་
རོལ་བ་དང་སྐྱ་མོང་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྟོབ་པ་ན་ཡང་། སྤར་བཤད་

པའི་འདོད་པའི་ཆགས་པ་རགས་པ་དེ་འདྲ་བ་མཛོན་གྱི་རྩམ་ཅན་དང་བུལ་བ་ཡིན་གྱི། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཕྱ་མོ་དང་བུལ་མི་རྩམ་སམ་སྒྲམ་སྒྲེ་དབྱུང་དོ། །

དེ་ལྟར་ན་སྒྲར་བཤད་པ་དེ་དག་ནི། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཛོན་ཞལ་གྱིས་བཞེད་མི་བཞེད་གྱི་དབང་གིས་འཛིག་འཚམས་སོ་སོ་བ་སོང་བ་རྣམས་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་མ་ཟིན་པར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་མི་སྤྲོང་བ་སོགས་ནི། ལྟ་བའི་ཆ་ནས་ཁྱད་ལྷགས་པ་ཡིན་གྱི། ཐེག་(༡༡)ན་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གནད་དུ་སེམས་གཞན་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བའི་འགྲེལ་ཚུལ་ཏེ། དཔེར་ན་དང་པོ་ནས་སྒྲགས་སྒྲུ་མེད་གྱི་ལམ་ལ་ལྷགས་པའི་གདུལ་བྱས། ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲོང་བའི་མགོ་མི་རྩོམ་པ་བཞིན་ནོ། །

འོ་ན་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཟིན་པ་ནས་བྱང་སེམས་གྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲོང་བའི་མགོ་རྩོམ་མམ་མི་རྩོམ་སྒྲམ་ན། དེ་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་སོང་མ་སོང་གང་ཡིན་གྱང་འདྲའི། ལྷགས་འདི་ལ་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉེན་པོ་སྤྲོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་སྤང་བྱ་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་རྩམ་པ་ལ་གྲོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་གིས་ཟིན་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ས་བརྒྱན་པ་མན་ཆད་ཏུ་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་ཟིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ལ་ངེས་པར་སྟོས་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། དང་པོ་ནས་སྒྲུ་མེད་གྱི་ལམ་དུ་ལྷགས་པའི་གདུལ་བྱས། གཞུགས་སྒྲུའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་ཕྱིན་ཆད་རྒྱན་ཆད་མི་སྤིང་བ་ཞིག་མ་ཐོབ་གོང་དུ། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་གྱང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲོང་བའི་མགོ་མི་རྩོམ་པ་བཞིན་ཏེ། འདི་དག་ཞིབ་པར་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་གྱི་བཟོད་ཚུལ། ལྷགས་མཛོན་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་སོ་སོའི་གནད། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་རྗེ་སྤྱ་མ་ནས་བརྒྱད་

པ་རྒྱམས་ཀྱི་གནད་ཚོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་སྤང་ཞེ། དེ་ཙམ་ལས་བྱི་བར་མ་
རྒྱས་སོ། །དེ་བས་ན་དམན་ལམ་ཐོན་དུ་སོང་ན་ས་དང་པོ་ནས་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་རྒྱས་
སམ་སྒྲམ་དུ་དབྱེད་པ་ནི་(༡༡བ)མཐའ་མ་ཆོད་པའོ། །

གཞན་ཡང་། ལུགས་འདིའི་བཞེད་པས་ཆད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་རྒྱམ་གཞག་
སོགས་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགྲེལ་རྒྱལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ།
ཐ་སྙད་ཀྱི་འདོག་འཚམས་དཔུ་སེམས་གཞན་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་
ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཟབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་རྒྱལ་ལས་བརྒྱམས་དེ། ལུགས་འདིའི་དཀའ་
བའི་གནས་སུ་གྲགས་པ་རྒྱམས་ཀྱི་གནད་མདོར་བསྐྱས་པ་ཙམ་ཞིག་ཐོག་མར་བཞིན་
པ་ཞེ། འདི་རྒྱམས་མཐའ་རྒྱས་པར་དབྱེད་རྒྱལ་བསྟན་བཅོས་སྒྲལ་བཟང་མིག་འབྱེད་
དང་། བདག་གི་བླ་མའི་མཐའ་དབྱེད་ཆོན་པོ་ལས་ལྟ་བར་བྱའོ། །

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གཞུང་སོ་སོ་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་རྒྱལ་ལ་དོན་ཚན་གསུམ་ཞེ། བསྟན་བཅོས་
བརྒྱམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐོན་འགྲོ་མཆོད་བཞིན་དངོས་གཞི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས།
འཇུག་བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟར་བརྒྱམས་རྒྱལ་སོགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་
བསྟན་བཅོས་གཞན་ཀྱི་ཐོག་མར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལྟ་བུ་རང་གི་འདོད་པའི་
ལྟ་ལ་མཆོད་བཞིན་མཛད་པ་ལས། འདིར་ནི། ཐོག་པ་གསུམ་ཀྱི་འཕགས་པའི་གང་
ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས། བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་སྒྲིང་རྗེ་ཆོན་པོ་ཉིད་ལམ་འདིའི་
ཅུ་བར་ཤེས་པའི་ཆོད་དུ། དེ་ལ་བསྟོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་དེ། འགྲེལ་བར་དཔུ་མའི་

བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དབྱེ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩོམ་པར་འདོད་པས།
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པས་བྱང་ཐོག་
མར། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་སྟོན་སྟུང་ཚོགས་པ་དང་
པོ། སེམས་ཅན་ལ་ཁོར་བའི་བཅོམ་རར་བསྐྱམས་པ་སྐབས་མེད་པ་དཔག་ཏུ་(༡༩ན)
མེད་པ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་སྟོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལ་བསྟོད་པར་འོས་པ་ཉིད་ཏུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོས་ར་མ་བྱེ་བར་བསྟོད་པ་དང་། སོ་
སོར་བྱེ་ནས་ཐུག་འཆལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དོན་ཚན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། སངས་རྒྱས་
བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ཚུལ། བྱང་སེམས་སྟིང་རྗེ་ལས་འབྱུངས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་
ནི། དེ་ཡང་མདོ་ལས། ཚོས་གཅིག་མཆིས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མཆིས་
པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། གང་ཞེན། སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་དེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུག་པར་སྟོན་པ་བཞེད་
ནས། ཐོག་མར་ཉན་རང་ཐུབ་དབང་དང་། ཐུབ་དབང་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་སོ། །
ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས། ཞེས་པ་དང་། སངས་
རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། ཞེས་པའི་རྒྱུ་ལ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་བཞེན་བསྟན།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་བཤད་པ། གཞན་གཉིས་ཀྱི་
ཡང་རྩ་བ་སྟིང་རྗེ་ཡིན་པས་བསྟོད་པར་འོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་རང་ཐུབ་དབང་
དང་། ཐུབ་དབང་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ན་བྱང་སེམས་དེ་རྒྱ་གང་ལས་འབྱུངས་སྟུང་
ན། དེ་ཡང་། འཇགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། བདག་ཉིད་དང་ནི་འཛིག་རྟེན་འདི། །སྒྲ་མེད་བྱང་
ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ན། །དེའི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བརྟན་དང་། །
ཐོགས་མཐའ་གཏུག་པའི་སྟིང་རྗེ་དང་། །གཉིས་ལ་མི་རྟེན་ཡེ་ཤེས་ལགས། །ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ལས་འཕྲངས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། སྟོང་
 རྗེའི་སེམས་དང་། ཞེས་པའི་རྒྱང་པ་གཉིས་(༡༡བ)ཏེ། གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱའི་
 གཙོ་བོ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཡང་ཅ་པ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུག་པས་བརྟེ་
 བ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་བརྟན་བཅས་ཀྱི་ཐོག་མར་བསྟོད་འོས་སོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་
 པ་ནི། གང་ཕྱིར་བརྟེ་ཉིད་དེ་ཅེས་པའི་སྟོ་གཤོ། །

དེ་ལ་འདིར་དོགས་པའི་གནད་རྒྱང་ཟད་དཔྱད་ན། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་གསུམ་ཀྱི་
 བྱང་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་པ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་
 པའི་སྐབས་ཁོ་ན་ལ་མི་བྱ་སྟེ། བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བ་ཚོགས་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་
 དེའི་ཡང་སྟོན་དུ་འགོ་དགོས་པ་གང་ཞིག །ལམ་མ་ཞུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་
 མཚན་ཉིད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐོག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་ཆང་བ་གཅིག་ཐོག་
 མར་ནམ་སྦྱེས་པ་ན་ཐོག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་དུ་ཞུགས་པར་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྟོ་སྐྱེད་ཆིང་ཕྱིར་བ་འདོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་
 བསྐྱེད་ཡན་ཆད་ལ་བྱ་དགོས་ལ། ཕྱིང་བ་ལ་འང་རྩ་ལ་བཅས་ཀྱི་ཕྱིང་བ་ཞེས་པ་ཐོས་
 བསམ་ཀྱི་ཕྱིང་བ་དང་། རྩ་ལ་མེད་ཀྱི་ཕྱིང་བ་ཞེས་པ་བསྒྲམ་བྱུང་གི་ཕྱིང་བ་གཉིས་ལས།
 རྩ་མའི་ཕྱིང་བ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཐོན་པ་ལམ་མ་ཞུགས་ལ་འང་ཡོད་དེ། རྗེའི་གསུང་རབ་
 ལས། ཡིད་འགྱུར་པའི་ཕྱིང་བ་ཞེས་ཡང་ཡང་དུ་གསུངས་པ་དེའོ། །སེམས་བསྐྱེད་དང་
 སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཤེས་རབ་ལ་རྩ་ལ་མེད་ཀྱི་ཕྱིང་བ་ཐོན་པའི་བསྒྲམ་བྱུང་གི་ཕྱིང་བ་ཐོན་
 པ་ནི། ལམ་ཞུགས་ཁོ་ནའི་ཁྱད་ཆོས་ཏེ། འདི་དག་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་མ་རྗེ་བཙུན་ཆེན་
 པོ་ལ་གདམས་པའི་གསུང་ལས་གསལ་བར་ཤེས་སོ། །

འོན་ཀྱང་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཅ་པ་སྟོང་རྗེ་ལ་ཐུག་རྩལ་དེ་གང་ཞེན། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་
 སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཅ་པ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུག་པ་ནི། རྒྱལ་བ་མ་(༡༡ན)ལམ་པས། དེ་ལི་

ཅུ་བ་སྟེང་རྩེར་འདོད། ཁྱིམ་གསུངས་པ་ལྟར་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཅུ་བ་སྟེང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུག་པའི་ཚུལ་གྱི་རྟོགས་དཀའ་བར་ཡོད་པས་དེ་
བཤད་ན། དེ་ལ་སྟེར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་པས་དེའི་སྟོན་
རྟེན་སྟེང་རྩེ་ཆེན་པོ་འགོ་དགོས་པ་ག་ལ་ཡིན། འདིར་ནི་ཐོག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་
ཐོག་མར་ལམ་རྟུ་འཇུག་པའི་དབང་རྟུ་བྱས་ཏེ། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་མ་རྒྱན་ལས། ཡང་དག་
ཤིས་ཆོལ་སྟོན་བཏང་ཏེ། ཁྱིམ་གསུངས་པ་ལྟར། གཏུལ་བྱ་དབང་རྣམས་འདིས་ལམ་རྟུ་
མ་ཞུགས་པའི་རྟེན་ནས་ཀྱང་། གྲུ་རྩེ་བ་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐོག་མར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཐག་ཆོད་པ་གཅིག་ལ་སྒྲོ་སྒྲོར་
ཞིང་། ལྟ་བུ་རྟོགས་པས་རྒྱན་བྱས་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་དེས་པར་འོང་ངོ། །དེ་
འདྲ་བའི་ལྟ་བུ་ཆོལ་བའི་སྟོན་རྟུ། གཏུལ་བྱ་དབང་རྣམས་འདི་ལའང་སྟེང་རྩེ་ཆེན་པོ་དེས་
པར་འགོ་དགོས་ཏེ། གཏུལ་བྱ་འདི། བཅུ་བ་སྟེང་རྩེ་ཆེན་པོས་རྒྱན་བྱས་ནས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
ལྟ་བུ་དེས་པར་འཆོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེའི་རིམ་པ་ཡང་གོ་སྒྲ་བར་བརྗོད་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གཏུལ་བྱ་འདི་སྟེར་ཐོག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་རིགས་སད་པའི་སྒྲ་ལྟས་སུ་ཐོག་མར་སེམས་ཅན་གྱི་སྟུག་
བསྐལ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྟེང་རྩེ་ཆེན་པོ་སྟེ་བ་གཅིག་དེས་པར་འོང་། དེའི་རྩིས་སུ་སྟུག་
བསྐལ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་དཔྱོད་པ་གཅིག་དེས་པར་འོང་བ་ནི་དབང་རྣམས་ཡིན་པའི་
གནད་ཀྱིས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན། སྟུག་བསྐལ་གྱི་ཅུ་བར་བདག་འཛིན་ཡིན་
པར་ཁོང་རྟུ་རྟུ་སྟུ། དེའི་རྩིས་སུ་བདག་འཛིན་སྟོང་རྟུ་མི་རྟུ་སད་པྱོད་པར་བྱེད། (༡༣བ)
དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་བདག་འཛིན་གྱིས་རི་ལྟར་བསྐྱང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ནས་
ལྟ་བུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྟོད་པ་གཅིག་རྟུ་སད་པར་འོང་ཞིང་། དེའི་རྩིས་སུ་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་གྱི་སྟུག་བསྐལ་སེལ་བའི་ཐབས་སུ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱར་སྟོན་ཞིང་སེམས་

བསྐྱེད་ལ་སློ་སྦྱོང་བ་གཅིག་ངེས་པར་འདྲ་སྟེ། བདག་ཅག་གི་སྤྱི་མའི་གདམས་པའོ། །

དེ་ཡང་གདུལ་བྱ་དབང་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་ཚུལ་ནི། གཞན་དོན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་
དམ་མི་བཅའ་བ་དང་། ཐོབ་བྱའི་ལུལ་ལ་ངེས་པ་མ་འདྲོངས་པར་དེ་ཐོབ་འདྲོད་མི་སྦྱང་བ་
སོགས་ཡིན་པས་རྒྱལ་དེ་དག་ངེས་པ་གནད་དུ་ཆེད། རྒྱལ་འདི་འདྲ་བའི་བཤད་རྒྱལ་
མ་ཤེས་ན། རྗེའི་གསུང་ལས། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེགས་ཅན་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་ལྟ་བ་
བཅའ་ནས་ད་བཟོད་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། འདིར་གདུལ་བྱ་དེ་
འདྲ་བའི་དབང་དུ་བྱས་བཞིན་དུ་ཡང་། ལྟ་བའི་སྟོན་དུ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་འགྲོ་དགོས་པར་
གསུངས་པ་སོགས་ལ་དགོངས་པ་ཐུ་མོ་ནི་ལྟར་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་བརྟགས་དཀའ་བར་ཡོད་
དོ། །

གཉིས་པ་སོ་སོར་བྱེ་ནས་ཕྱག་འཆལ་བ་ནི། དང་པོར་ང་ཞེས། ཞེས་སོགས་དང་།
འགྲོ་བ་གཡོ་བ་ཞེས་དང་། རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ཡི། ཞེས་པས་རིམ་པ་
ལྟར། སེམས་ཅན་དང་། ཆོས་དང་། དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བ་
བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ཐོ་རྒྱུན་འཕྱུར་ལྟར། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་
སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་མཉམ་རྒྱལ་བཤད་པས་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་འདྲེན་པའི་ཐབས་སྟན་མོང་མ་
ཡིན་པ་སྟེས་སྤྱི་འབྲིང་དང་སྟན་མོང་བའི་ལམ་ལ་སློ་སྦྱོང་རྒྱལ་ཡང་ལེགས་པར་བཤད་
པ་ཡིན་ནོ། །

འདིར་སྟོང་རྗེ་གསུམ་གྱི་བྱུང་པར་ནི། རྣམ་པ་མཚུངས་ཀྱི་དམིགས་པ་མི་འདྲ་
བས་འབྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་(༡༩ན)ང་པོ་འགལ་བར་སེམས་ཏེ། ལྟ་བརྟགས་མ་
སྟོང་བའི་རྒྱུད་ལ་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་མེད་ཅིང་། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ནས་ཕྱི་མ་
གཉིས་མེད། མ་དག་སར་གནས་ལ་གསུམ་ཀ་ཡོད་པར་མཛོན་ནོ། །སེམས་ཅན་ཅུ་ལ་
དམིགས་པ་ལ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྗེ་ཞེས་ཐ་སྟོད་ཟེར་ཡང་བར་བྱས་པ་

ཡིན་པས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་བསམ་དོན་མི་རིགས་སོ། །དེ་ལྟ་
ན་མཆོད་བཟློག་གི་སྐབས་འདིར་བྱང་སེམས་སོ་སྒྲུབ་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཆོས་གསུམ་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ། སེམས་བསྐྱེད། སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
གསུམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཀྱང་སྤར་བཤད་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐོགས་སོ། །

རྒྱ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བཤད་པ་ལས་སེམས་ བསྐྱེད་དང་པོའི་གཞུང་འབྲུམ།

གཉིས་པ་དངོས་གཞི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་ལ་དོན་ཆན་གཉིས་སུ་འདུས་
ཏེ། རྒྱ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སའི་རྣམ་གཞག། །འབྲས་ཁུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྣམ་པར་གཞག་
བའོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་སྟེ། ས་བརྩུ་སོ་སའི་རྣམ་གཞག་དང་། ས་བརྩུའི་ཡོན་ཏན་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བརྩུ་ལས། ས་དང་པོ་རབ་རྩ་དགའ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།
ཁྱད་གཞི་སའི་རོ་བོ་མདོར་བསྟན། ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། སའི་
ཡོན་ཏན་བཟློག་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་བསྟར་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར་བསྟན་བཅོས་
འདིའི་གཏུལ་བྱས་སྤར་བཤད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བྱངས་ཏེ། སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལུ་
ཐག་ཆོད་པ་བཅུལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐུས་བྱངས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་
(༡༤༧)དེ་སྐྱེད་ནས་ཆོགས་སྒྲུར་གཉིས་སུ་བཟློག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་གོང་མ་ཅི་
ཞེས་འབྱུང་སྟུང་ན། བདག་མེད་པའི་དོན་མདོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་
ཞེས་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རེ་ཞེས་ཐོང་ནས་བྱངས་སོ། །

འོ་ན་ས་དང་པོ་དེའི་རོ་བོ་ལྟ་བུ་སྟུང་ན། རྒྱལ་བའི་སྤུས་པོ་འདི་ཡི། ཞེས་པའི་

སྒོ་ག་གཅིག་གོ། །འདིར་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོར་གསར་དུ་ཐོབ་པས་དོན་དམ་
པའི་ས་དང་པོ་ཞེས་བཤད་ལ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་ངོ་བོ་ནི། ཐབས་བྱུང་པར་
ཅན་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་གཅིག་ཏུ་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཟེན་ཅིང་། རྫོགས་
པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱིས་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱལ་པའི་གཙོ་བོ་ཡིད་གྱི་
རྣམ་རིག་སྟེ། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་སོང་མ་སོང་གང་ཡིན་ཀྱང་། རྫོགས་སྟོར་གྱི་སྐབས་
ཟུམ་ཐོབ་པོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན། གཞན་རྒྱུད་
ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན། ས་འདིར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འོན་དོན་དམ་པའི་ས་དང་པོ་འདིའི་ངོ་བོ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་དེ་ལྟ་
བུ་སྟུམ་ན། ཐོག་མར་རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་དང་ལྷན་ནོ་ཞེས་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། དེ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་དེ་ནི་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡི། །ཞེས་པ་ནས། སོ་སོ་
སྟེ་བའི་ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཟད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་སོ་སོར་བཤད་ནས། འདི་ནི་
འཕགས་པ་བརྒྱུད་པ། ཞེས་པས་དོན་བསྐྱེས་ཏེ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། བདེན་འཛིན་ཉོན་ཐྱིབ་
ཏུ་འཛོག་པ་ལུགས་འདི་ལ། སྟེས་བྱ་བྱུང་བཞི་ཡ་བརྒྱུད་གྱི་འཛོག་འཚམས་རྒྱུ་ཐད་
དཀའ་བས་སྒར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རགས་པ་དེ་རྣམས་(༡༥ན)ལ་མཐོང་སྤངས་
དང་སྒྲོམ་སྤངས་གཉིས་སུ་བྱེད་ན། སྒྲོམ་སྤངས་རྣམས་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སས་བསྐྱེས་
གསུམ་དང་། དེ་འདྲ་རེ་རེ་ལ་རྒྱུ་འབྱེད་ཆེན་པོ་དགུ་དགུར་བྱེད་པ་རྣམས་སྤངས་པའི་རིམ་
བས། རང་རྒྱུད་པའི་སྐབས་ལྟར་ཞུགས་གནས་བརྒྱུད་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱ་དགོས་ལ།
བདེན་འཛིན་སྤྱོད་མོ་འདི་ཉོན་ཐྱིབ་ཡིན་ཀྱང་། འདི་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སས་བསྐྱེས་ཏེ་
བར་གཅིན་ཏུ་དཀའ་སྟེ། འདོད་པའི་ལུལ་ལ་དམིགས་པའི་བདེན་འཛིན་དང་ཁམས་གོང་
མའི་ལུལ་ལ་དམིགས་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་དང་མཛོན་གྱུར་བ་གང་ལ་འང་སྤོང་

དགའ་སྒྲ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཡང་། ས་འདིར་ཉན་རང་གཉིས་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
 ཚུལ་དང་། ས་བདུན་པ་ཉན་རང་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
 བེ་ས་དང་པོ་བས་རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་མ་ཟད། ས་འདི་ནས་
 ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་པ་རྣམས་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་
 པོ་ཞེས་སྒྲོན་པ་ནི། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྟ་དང་པོ། ཞེས་སོ། །རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
 དང་། ལྷན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་
 ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྣམས་པ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་། སྐབས་འདིར་བྱམས་པའི་
 རྣམ་པར་ཐར་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོན་ས་འདི་ནས། ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཙམ་ཞིག་
 རྣམས་ན། ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་གྱི་ཆེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་རྣམས་སྒྲུལ་
 བ། ས་བདུན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེ་རྣམས་སོ། །ཞེས་སྒྲོན་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་(༡༥བ)
 བར། ཞེས་ཏེ། ཆོག་འདིར་ནི་ས་བདུན་པའི་ཡོན་ཏན་འཆད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཅིང་། ས་
 དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ་དོགས་པ་དབྱུད་པའི་ཡན་ལག་གོ། །དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་
 སྒོ་ནས་དང་། སྒྲིའི་སྒོ་ནས་དང་། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་།
 ཞེས་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་ས་བདུན་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལྟར་
 རོ། །སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་བར། ཉན་རང་འཕགས་པས་སྒྲོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་ངེས་པར་རྫོགས་
 དགོས་པ་དང་། བདེན་འཛིན་ཉོན་ལྷོབ་ཡིན་པ་དང་། རགས་པའི་མི་རྒྱུ་སོགས་བཙུ་
 བྱུག་རྫོགས་པའི་ལམ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་མི་རྣམས་པ་དང་། ཆགས་སོགས་ཉོན་
 མོངས་རྣམས་ལ་མཛོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རགས་པ་དེ་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱ་མོ་དེ་
 ཡང་འཛིན་པ་སོགས་ལྷགས་འདིའི་ཟབ་བྱུང་མང་པོ་ཞིག་ །ཐོས་མར་ཐོན་ཏེ། རྣམ་པར་

ནམ་པག་ཆེན་མོ་དང་། གནད་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་སྤར་བཅོད་ཟིན་དོ། །

ད་ནི་འདི་དབྱུང་པར་བྱ་སྟེ། ས་བདུན་པ་ནས་ཉན་རང་སློང་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་
གཞོན་ཅུས་ཤིང་དེ་མན་ཆད་དུ་མི་ཅུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་སྟམ་ན། དེ་ཡང་སྤྱ་མ་རྩེ་བཅུན་
ཆེན་པོའི་གསུང་གིས། ས་བདུན་པ་ནས་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་
ལ་ཡང་འཇུག་ལྡང་མདོན་སྟམ་དུ་བྱེད་ཅུས་ཤིང་། དེ་མན་ཆད་དུ་མི་ཅུས་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཉིད། བདག་ཅག་སྤྱ་མས་འཐད་པར་བཞེད་དོ། །

འོན་འགོག་པ་དེ་གང་ཡིན་དེ་ལ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེན། དེ་ཡང་།
སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པའི་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་པར། འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ན་
ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འགོག་(༡༦ན)
པ་ཞེས་བཅོད་དེ། འདིར་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ས་
བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་འདིར་ནི་ས་དྲུག་པར་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །དི་སྐད་དུ། གྱེ་
རྒྱལ་པའི་གྲས་དག། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་དྲུག་པ་ཡན་ཆད་གྱེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་
གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ལ་
ཡང་། འགོག་པ་ལ། སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ལྡང་རོ། །འགོག་པ་མདོན་སྟམ་དུ་བྱས་
ཞེས་ནི་མི་བྱའོ། །ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །ཅིས་དྲངས་པ་འདིའི་དོན་བཤད་ན་
བདེ་སྟག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་པས། དེ་ལ་སྟེམ། སློང་སྟོབས་ཞེས་པ་སྟོ་ཤེས་རབ་ལ་
འཇུག་པར་སྐབས་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་འོང་བ་ལྟར། འདིར་ཡང་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
སྟོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་
པའི་ཤེས་རབ་ལ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་འདིར་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་པ་མོ་རྟོགས་པ་ལ་ཉན་རང་དང་ས་བདུན་པ་བ་
 གཉིས་བྱད་པར་མེད་པས། ཡུལ་སྟོང་ཉིད་བྱད་པར་བ་ཞིག་ལ། སྟོམས་པར་འཇུག་ལྟར་
 བྱེད་ལུགས་བྱད་པར་བ་ཞིག་གི་སྟོན་ས་ས་བདུན་པ་ན་ལྷག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་
 ན། སྐབས་འདིར་འགོག་པ་ནི། ས་དུག་པར་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེའོ། །དེ་ཡང་ཤེས་རབ་
 གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཅེས་གསུངས་པའི་འགོག་པ་དང་། འགོག་པའི་
 སྟོམས་པར་འཇུག་ཅེས་པ་གཉིས་ཡུལ། ཡུལ་ཅན་དུ་བྱས་ན་ལེགས་པས་འགོག་པ་ནི།
 སྤྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ལ་(༡༦བ)དེ་ཡང་ས་དུག་པར་གསར་དུ་ཐོབ་པར་བཤད་པས།
 ས་ལྡ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་སྤང་བྱ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ཤིང་། ཤེར་བྱིན་
 ལྷག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེ་འདྲ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྟོམས་པར་
 འཇུག་རྒྱས་པ་ནི། ས་ལྡ་པ་མན་ཆད་དུ་མི་འོང་པས། ས་དུག་པ་ནས་འགོག་སྟོམས་བྱད་
 པར་ཅན་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །འགོག་པ་དེ་ལ་ས་དུག་པའི་སྐབས་སུ་བྱ་ རྟོགས་
 ཀྱི་སྒྲིད་ཅིག་མ་ཤིན་ཏུ་བྱང་ཅུམ་ལ་འཇུག་ལྟར་བྱེད་མི་རུས་ཤིང་། བདུན་པའི་སྐབས་སུ་
 ས་དུག་པར་འདྲིས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགོག་པ་དེ་ལ་བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྒྲིད་ཅིག་
 མ་བྱང་ཅུམ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཇུག་རྒྱས་ཤིང་། ཡང་དེ་ཅུམ་ལ་དེ་ལས་ལྡང་རྒྱས་པ་
 ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་ཕྱོེ། །དེ་བས་ས་དུག་པར་ཤེར་བྱིན་ལྷག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགོག་པ་
 བྱད་པར་བ་དེ་འདྲ་བ་གསར་དུ་ཐོབ། བདུན་པར་དེ་ལས་དུས་སྒྲིད་ཅིག་རེ་རེ་ལའང་
 འཇུག་ལྟར་བྱེད་རུས། བརྒྱད་པར་དེ་ལྟ་བུའི་འཇུག་ལྟར་བྱེད་པ་ལའང་འབད་རྩོལ་
 རགས་པ་ནི་བས། རམ་རམ་ཤུགས་ཀྱིས་འགོག་པ་ཉིད་ལ་ཞུགས་པར་འགྱུར་པའི་རུས་
 པ་ཡོད་པས། སྤང་མི་ལྡང་བའི་རྩལ་གྱིས་སྟོམས་པར་འཇུག་སྟོད་གསལ་ནས། རྩལ་བ་
 རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལས་སྟོང་བར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཁྱི་སྤང་བར་གདམས་རག་གི་སྐབས་
 ལ། ས་བརྒྱད་པར། དགོངས་པ་ཅན་གྱིས་བྱང་ན་ལས་འདས་པ་དགག་པར་གསུངས་

པས། འདིར། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སྦྱང་བར་མཛད། ཅེས་གསུངས་པ་
དང་། རྫོགས་སྒྲིན་སྤངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་མཐའ་མཛོན་དུ་མི་བྱ་བ་གསུངས་
པ་རྣམས་ལྷགས་འདི་ལ་དོན་གཅིག་དུ་འཆད་ཤེས་པ་གཅིག་དགོས་པར་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་འདིར་ལྷག་པའི་(༡༥)ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་སྒྱིན་ཆོགས་
ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཐམས་ཅད་ལར་བྱིན་བརྩམས་
དུག་གི་ནང་དུ་འདུས་པས། ས་བརྩའི་སྒྲུབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷག་ཚུལ་རྣམས་ཀྱང་ལར་བྱིན་
བརྩམས་ལྷག་པའི་ནང་དུ་འདུས་སོ། །དེ་དག་གི་ནང་ནས་ས་དང་པོ་འདིར་ནི་སྒྱིན་པའི་ལར་
བྱིན་ལྷག་པར་གསུང་དུ་ཐོབ་པས། བྱང་སེམས་འདིའི་མཉམ་རྗེས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་སྒྱིན་པའི་ལར་བྱིན་ལྷག་པའི་མཐུས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའོ། །

དེས་ན་བྱང་སེམས་འདིའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་འདིར་རྒྱས་པར་
འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར་ས་དང་པོ་འདིར། ལར་བྱིན་བརྩམས་ནང་ནས་སྒྱིན་པ་ཉིད་ལྷག་
པར་ཐོབ་པོ། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ཆེ་དེ་ལ་རྫོགས་སངས་བྱང་ཆུབ་རྒྱ། ཞེས་
པའི་སྟོ་ཀའོ། འོ་ན་ས་འདིར་སྒྱིན་པ་ལྷག་ན། སྒྱིན་པ་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་རིལ་
ལུ་སྒྲུམ་ན། སྒྱེ་བོ་འདི་ཀྱན། ཅེས་པའི། སྟོ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྱིན་པས་གནས་སྒྲུབས་
ལའོར་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་ཚུལ་དོགས་དཔྱད་དང་བཅས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

འོ་ན་སྒྱིན་པའི་འབྲས་བུ་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་དམ་སྒྲུམ་ན། མཐར་ཐུག་ལྷང་འདས་ཀྱི་
བདེ་བའང་། སྒྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པར་རུས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། འདི་ཡང་། ཞེས་
པའི་སྟོ་ཀའོ། །

དེས་ན་བཙུམ་ལུན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་འགའ་ཞིག་དུ་སྒྱིན་པའི་གཏམ་ཉིད་
གཙོ་བོར་མཛད་པ་ནི། བྱང་སེམས་དང་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལའོར་
འདས་ཀྱི་ཐུན་ཆོགས་ཐམས་ཅད་སྒྱིན་པས་འདྲན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། ཞེས་

སྒྲོན་པ་ནི། གང་ཕྱིར་བརྟེ་བདག་ ཁྱེས་སོ། །

འོ་ན་རྟེན་དམན་(༡༥བ)པ་ནམས་ཀྱིས་སྒྱིན་པའི་འབྲས་ལུ་ཡོངས་སྒྲོན་ཐོབ་ནས་
བདེ་བ་འབྱུང་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྒྱིན་པའི་འབྲས་ལུ་བདེ་བ་རྒྱས་ནམ་གྱི་ཆེ་
ཐོབ་སྟམ་ན། འབྲས་ལུ་ཡོངས་སྒྲོན་མ་ཐོབ་པའི་སྐར་ལ་ནས་ཀྱང་སྒྲོང་བའོ་སེམས་ཆེམས་
པ་ཅམ་ལས་སྒྱིན་པའི་འབྲས་ལུ་བདེ་བ་ཐོབ་པོ། ཁྱེས་སྒྲོན་པ་ནི། འགྲོ་ལ་ཕན་པ་ནི་དམ་
བཅས། ཁྱེས་སོ། །

འོ་ན་དེ་འདྲ་ལ་བདེ་བ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆོད་ཇི་ལྟ་ལུ་སྟམ་ན་ཇི་ལྟར་བྱིན་ཅིག་ ཁྱེས་སོགས་
སོ། འོ་ན་མྱར། ལུས་བཅད་པ་སྟེར་ཞིང་། ཁྱེས་བཤད་ན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་རང་གི་
ག་བཅད་ནས་བྱིན་པ་ལ་རང་ཉིད་ལ་སྟག་བསྐལ་ཡོད་དམ་མེད་སྟམ་ན། སམ་ཐོབ་པ་
ལ་ལུས་སྟོངས་ནས་སྟག་བསྐལ་རྩེད་ཡོད་ཀྱང་སྒྱིན་པ་ལ་སྟག་པར་འཇུག་གོ། ཁྱེས་
སྒྲོན་པ་ནི། ལུས་བཅད་སྟེར་ཞིང་། ཁྱེས་སོ། །

དེ་དག་གིས་ནི། ས་འདིར་སྒྱིན་པ་ལྟག་ཚུལ་དང་། སྒྱིན་པའི་ཕན་ཡོན་དང་།
བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྱིན་པའི་ཁྱད་པར་བྱེ་བྲག་རྒྱ་བཤད་ནས། འོ་ན་སྒྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་དེ་ལ་
དབྱེ་ན་རྒྱ་ཡོད་ཅེས་ན། སྒྱིན་པ་སྒྱིན་བྱ། ཁྱེས་ཏེ། འཁོར་གསུམ་བདེན་སྟོང་རྒྱ་མཛོན་
སུམ་རྒྱ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྱིན་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་།
དེ་ལས་སྒྲོག་པར་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྱིན་པའི་དེ་ལ་སྒྱིན་པ་ཅམ་ནི་ཉན་རང་དང་ལམ་མ་
ཞུགས་ལའང་ཡོད་ཅིང་། སྒྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་རྒྱ་ཞུགས་པ་
ལན་ཆད་ནས་ཡོད་ལ། དེའི་ཉམས་ལེན་ནི་ལམ་མ་ཞུགས་ལའང་ཡོད་དོ། ཇི་ཡང་ལུས་
ཡོངས་སྒྲོན་སོགས་གཞན་ལ་གཏོང་བའི་སེམས་བྱང་སེམས་པ་ནི་གང་ཟག་གང་ལ་
ཡོད་ནའང་སྒྱིན་པ་ཅམ་ཡིན་ལ། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོན་སྒྲིམ་གཏོང་
བའི་སེམས་པ་དེ་དང་མཚུངས་ལྟར་རྒྱ་(༡༥ན)བྱང་པའི་སེམས་སེམས་བྱང་གཞན་

ནམས་ནི་སྤྱོད་པའི་པར་སྤྱོད་ཡིན་ཏེ། གཞན་ནམས་ལ་འད་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་བསྟུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་
སྤྱི་ཁྱེས་པའི་སྒོ་ག་གཅིག་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དང་པོ་འདི་ཡང་མདོར་བསྟུ་ན།
ཟླ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་དང་རྒྱ་མཚན་གསུམ་གྱིས་སྒོ་ནས་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། རྟེན་གྱི་བྱང་
པར། རྟེན་དེ་ལ་མཛེས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་པར། མི་མཐུན་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་བྱང་པར་
གསུམ་གྱིས་མཚུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོའི་གཞུང་འབྲེལ་
བཟོད་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་གཞུང་འབྲེལ།

ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་ཡང་གཉིས་སྟེ། སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུས་ཏེ་ཟླ་བའི་འོད་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་བསྟུ་ན་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ས་གཉིས་པ་འདིར་པར་སྤྱོད་བརྒྱུའི་ནང་ནས་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་ཁྱེས་ཀྱི་པར་སྤྱོད་ལྟག་པར་
ཐོབ་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ་དོན་ཚན་བཞི་སྟེ། ས་འདིར་རྒྱལ་
བའི་སྤྱི་ཁྱེས་ཀྱི་པར་བསྟུ་ན་པ། རྒྱལ་བའི་སྤྱི་ཁྱེས་ཀྱི་ཆེ་བ། དེ་ནམ་པར་དག་པའི་དཔེ། དེའི་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་བཤད་མ་ཐག་གི་ས་དང་པོ་ནས་གཉིས་པར་འཕྲོས་པ་ན་སྤྱིར་
མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ལྟག་པོ་མེ་ལྟ་སྤྱོད་པ་སྟུ་ན་པ། པར་སྤྱོད་བརྒྱུའི་ནང་ནས་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་ཁྱེས་
ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལྟག་པར་ཐོབ་པོ་ཞེས་སྟེན་པ་ནི། དེ་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་ཁྱེས་ཀྱི་ཞེས་པའི་རྒྱང་པ་
གཉིས་སོ། །མི་མཐུན་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་ཁྱེས་ཀྱི་པར་སྤྱོད་པོ་དགེ་བ་
བརྒྱུང་མ་དམ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་འབྲེལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནི། ལུས་དག་ཡིད་ཀྱི་ཞེས་
སོ། །དགེ་བ་བརྒྱ་སྟོན་པ་(༡༥)ཙམ་ཞིག་ས་དང་པོ་ནས་ཀྱང་ཡོད་པས་བྱང་པར་ཅི་

ཡོད་སྐྱུ་ན། ས་དང་པོའི་སྒྲིག་ལས་ལྷག་པར་ཐོབ་པོ། ཞེས་སྒྲིག་པ་ནི། དགོ་བའི་
ལམ་འདི་ཞེས་སོ། །

འོན་ནང་ན་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིའི་རྟགས་ཇི་ལྟ་བུ་སྐྱུ་
ན། སྒྲིག་པའི་རྒྱ་ལྷར་ཞེས་སོ། འོན་སྐྱུ་པར་ལས་བརྒྱུ་པའི་བཅས་རང་གི་མ་གོས་
པ་ཅམ་གྱིས་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་པར་དག་པར་འགྱུར་རམ་སྐྱུ་ན། དེ་ཅམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་
ལམ་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་པར་དག་པ་མི་འགྱུར་
གྱི། ས་གཉིས་པ་འདིར་ནི་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་ལམ་གསུམ་བདེན་སྒྲིང་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲིང་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་སྒྲིག་པ་
ནི། གལ་ཏེ་དེ་ནི། ཞེས་པའི་སྒྲིག་པོ། འདིར་ཤིག་ཆེན་དུ་མི་གསལ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་
རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་པར་དག་པའི་རྒྱ་སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དགོས་པ་ལ་སྒྱུར་བར་
བྱའི། དེ་ལྟ་མེད་ན། ལྟ་བུ་མ་རྟོག་པའི་དགོ་སྒྲིང་ལ་སྐྱུ་པར་དག་པའི་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་པར་དག་པ་
མིན་པར་འགྱུར་རོ། ལྟར་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་ས་འདིར་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་པའི་རྒྱ་མཚན་
སྒྲིག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོན་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་པའི་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ལྷན་སྐྱུ་ན། སྒྲིག་པའི་བྱས་
ལ་བདེ་འགྱོར་ལོངས་སྒྲིང་པ་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། དེ་ཡང་སྒྲིང་པ་རྒྱུད་མར་
ལོངས་སྒྲིང་པ་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། རན་འགོ་ལས་སྒྱུར་དུ་བར་པ་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་
ལ་རག་ལས་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་སྒྲིག་པའི་རྟོགས་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་ལ་གསུངས་རྩལ་
མཛོན་མཐོ་དང་རེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱར་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་དགོས་པས་ཏེ། ཡོན་ཏན་ལྟ་
དང་ལྷན་ནི་ཞེས་སྒྲིག་པ་ནི། སྒྲིག་པས་ལོངས་སྒྲིང་དག་ནི། ཞེས་པ་ནས། མཛོན་
མཐོའི་(༡༩)རྒྱ་ནི་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་ལས་གཞན་མིད། ཅེས་པའི་བར་ཏེ་གོ་སྒྲིང་། །

གསུམ་པ་ནི། ས་གཉིས་པ་བདེ་རྩལ་བྱིས་སྐྱུ་ཆེས་རྒྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྷན་ན།

དེའི་ཐུགས་རྒྱད་ཚུལ་འཆལ་གྱི་དྲི་མ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པའི་དཔེ་རིལ་ཕ་སྐྱམ་
ན། རིལ་རྒྱ་མཚོ། ཞེས་སོགས་སོ། །

བཞི་པ་དེ་ལ་དབྱེ་བ་ནི། འོ་ན་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་དེ་ལ་དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་སྐྱམ་
ན། གང་གིས་གང་ཞིག་ཁྱེས་ཏེ་གོ་སྒྲུབ། །

དེ་ལ་ཚུལ་བྲིམས་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི། ཉེས་སྦྱོད་སྒྲུབ་ཞིང་སྦྱང་བའི་སེམས་བྱུང་སེམས་
པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་བྲིམས་ནི། གཙོ་བོར་ལུས་ངག་གི་ཉེས་སྦྱོད་
སྒྲུབ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་བྲིམས་ནི། གཙོ་བོར་ཡིད་ཀྱི་
ཉེས་སྦྱོད་སྒྲུབ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་རྟེ། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །
ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་སྦྱོད་པའི་སེམས་པ་དང་མཚུངས་
ལྟ་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཞན་ནམས་ནི་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ཡིན་
ཏེ། ལམ་མ་ཞུགས་དང་ཉན་རང་ལ་ཚུལ་བྲིམས་ཡོད་ཀྱང་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་མེད་
དོ། །

གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་ཏེ་བསྐྱེད་པ་ནི། རྒྱལ་སྤྱོད་ལུས་བྱུང་། ཞེས་ཏེ། ལྟར་
ས་དང་པོ་ནི་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་ལོར་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་བསྐྱེད་ནས། སྤྲུགས་པ་འདི་
ནི་རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་བསྐྱེད་ཏེ། དེ་ཡང་དྲི་མ་མེད་པ་དང་། གདུང་བ་
སེལ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སོ། །སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པའི་གཞུང་འབྲེལ་བཟོད་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་གཞུང་འབྲེལ།

གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ་ལའང་དོན་ཆོན་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ།
བྱུང་གཞི་སའི་ངེས་ཆོག་། བྱུང་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་

(༡༧བ)བཟླ་པའི་སྒྲོག་ནས་འཇམ་དབྱངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་བཤད་མ་ཐག་གི་ས་
གཉིས་པར་རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལྟག་པར་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཅི་ཞིག་འབྱུང་
སྟམ་ན། ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པའི་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཁོངས་ནས་བྱངས་སོ། །

འོན་སེལ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་པ་བཟླ་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་སྟམ་ན། ཤེས་བྱའི་བྱད་
ཤིང་། ཞེས་པའི་སྒྲོག་ཀྱི། ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་ཐོག་པའི་དོན་ནི། མཉམ་བཞག་ཏུ་
ཤེས་སྒྲིབ་མཛོན་འགྱུར་བ་མི་འབྱུང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུས་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། འདི་ས་གསུམ་
པ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་བར་བཤད་དོ་སྟམ་ཏུ་མི་བཟུང་ངོ་ ། །

གཉིས་པ་ལའང་དངོས་དང་། ཞར་ལ་ཡར་བྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་གི་
བྱད་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་དོན་ཚན་བཞི་སྟེ། འདིར་བཟླ་པ་ལྟག་
པར་བསྟན། བཟླ་པ་ཇི་ལྟར་བསྟན་རྩལ། བཟླ་པའི་དབྱེ་བ། འདིར་འབྱུང་བའི་
དག་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གནས་མིན། ཞེས་པས་སྟོང་
རྗེའི་སྒྲོག་ནས་བཟླ་པ་ལྟག་རྩལ་དང་། བདག་མེད་མཐོང་བའི་ཞེས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲོ་
ནས་ཀྱང་བཟླ་པ་ལྟག་པར་བསྟན་པའོ། །

གཉིས་པ་ལའང་བཟླ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོང་ཁྱོད་དགག་པ་དང་། གཉེན་པོ་
བཟླ་པ་བསྟན་རྩལ་དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཞོད་པ་བྱས་པས། ཞེས་
སྟགས་ཀྱིས་རྒྱ་མཚན་རྣམ་པ་བཞིའི་སྒྲོག་ནས་ཁོང་ཁྱོད་མི་རིགས་པར་བསྟན་ལ། གཉིས་
པ་ནི། བཟླ་པས་བཤད་ཟིན་དང་འགལ་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱེད་དོ། །ཞེས་སྟགས་ཀྱིས་
སྟན་པར་བྱེད་དོ། །

སྐབས་འདི་དག་ཏུ། ཁོང་ཁྱོས་དགོ་ཅ་འཛོམས་རྩལ་ལ། རང་ལུགས་མདོ་ཙམ་
བཟླ་ན། འཛོམས་བྱའི་དགོ་ཅ་ནི། སྒྲིབ་པ་དང་རྩལ་བྲིམས་སྟགས་བསོད་ནམས་
ཀྱིས་བསྟན་པའོ། །འཛོམས་བྱེད་ཁོང་ཁྱོད་ནི། སྒྲིབ་ལུལ་བྱད་པར་ཅན་ལ་དམིགས་པ་

ཐམས་ཅད་(༡༠ན)ཀྱིས་འཛམས་ལ། སྐབས་འདིར་ནི་ཡུལ་བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ལ་
དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྱོད། ཀྱང་ལ་འཛམས་པའི་རྟེན་ནི། ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་
སེམས་མན་ཆད་ཏེ། རྟོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ལའང་དགོ་ཅུ་འཛམས་པའི་ཁོང་
ཁྱོད་མི་འབྱུང་བར་བྱིར་མི་རྟོག་གི་རྟགས་ལས་ཤེས་ལ། དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་
ཐོབ་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁྱོད་དགོ་ཅུ་འཛམས་པ་སྟོང་བར་མངོན་ནོ། །

བཅོམ་པའི་དོན་ནི། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བའི་ས་པོན་བཅོམ་པ་ལྟར་མིན་
གྱི། དགོ་ཅུ་དེའི་འབྲས་ཁུ་བདེ་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱས་པ་དང་། ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་གོང་མ་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་འཛམས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་འཛམས་པའི་ཚུལ་ཆེ་ཆུང་ཅི་
རིགས་སུ་ཡོད་དོ། ཀྱུ་མ་པ་བཟོད་པའི་དབྱེ་བ་ནི། རྟོགས་སངས་རྒྱས་གྱི། ཞེས་ཏེ།
གོ་སྤོམ། །

སེམས་བསྐྱེད་པའི་པའི་གཞུང་འགྲེལ།

བཞི་བ་ནི། ས་གསུམ་པ་འདིར་ཡར་བྱིན་བཅུའི་ནང་ནས་བཟོད་པ་རྣམ་པར་དག་
པར་མ་ཟད། བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ལྟག་པ་ཉིང་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལྟག་པའི་
མཐུས། ཞེ་རགས་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་སྟོགས་རྣམ་
པར་དག་པའང་ཐོབ་པོ། ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ས་དེར་རྒྱལ་སྤྱོད་ཞེས་ཏེ། དེ་ཡང་ཞེ་
རགས་གྱི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྟོགས་སོ་སོ་སྦྱེ་བོས་ཐོབ་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཉིང་
འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལྟག་པའི་མཐུས་དེ་ལྟ་བུ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཐོབ་རྒྱས་པ་ཡོན་ཏན་དུ་
བགད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྟེ་རྒྱན་དུ། ས་དང་པོར་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་སྦྱོད་པའི་རྟེན་ཐོབ།
ས་གཉིས་པར་ཚུལ་བྱིམས་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལྟག་པར་ཐོབ། ས་གསུམ་པར་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་

བསྐྱབ་པ་ལྷག་པར་ཐོབ། བཞི་པ། ལྔ་པ། སྟག་པ་ནམས་སུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་
གསུམ་(༡༠བ)འི་མ་པ་བཞིན་དུ་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལ་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པར་དུ་དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གིས་ཉོན་ཐྱིབ་མ་ལྷས་
པར་མ་སྤངས་པ་ནི། སྐབས་འདིའི་རིག་ཆེན་དུ། ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཉོན་མོངས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་མེད་པར། རིན་ཆེན་ཐོང་བ་ལས་བཤད། ཅེས་གསུངས་
བསགས་ལ་བར་ཐོན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་། སྐབས་འདིའི་རིག་ཆེན་དུ། འདོད་ཆགས་ཞི་
སྤང་མོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། དེ་ཡང་སྒྲོམ་སྤངས། ཉོན་
མོངས་ཆེ་འབྱིང་དུག་ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱིས་སྤོང་བའི་ས་འདིའི་སྤང་བ་
ལ་དགོངས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་དབྱུང་ན། སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་
བོན་རྒྱུང་དུ་སྒྲོར་གསུམ་ཡང་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་དག་ས་གང་དུ་སྤོང་བ་
ཡིན་སྟམ་ན། རྗེ་བླ་མའི་གསུང་འདིས། ས་བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་བོར་
སྤྲོས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་རྒྱུང་དུ་སྒྲོར་གསུམ་ག་དུས་གཅིག་ལ་སྤོང་བའི་
ནམ་གཞག་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་འདི་སྟམ་སྟེ་དབྱུང་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོན་ལྟར་བཤད་པའི་མར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་པོ་འདི་གཙོ་བོར་རྟེན་
གང་ལ་བཤད་པས། རོ་བོ་ཆོགས་གཉིས་གང་དུ་གཏོགས། འབྲས་ཕུ་ཆོས་གཟུགས་གང་
གི་རྒྱ་ཡིན་སྟམ་ན། ཕྱིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་ཅེས་པས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་མཐུག་བཅུ་བ་ནི། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས། ཞེས་ཏེ། ས་འདིར་
ཉི་འོད་དང་ཆོས་མཆོངས་པར་བསྟན་པའོ། ཁེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པའི་གཞུང་འབྲེལ་
བརྗོད་པའོ། །

ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ས་འདིར་བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པར་བསྟན།
སའི་ངེས་ཆོག་དང་སྤངས་པའི་བྱད་པར་(༡༡ན)བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་མ་

ལུས། ཞེས་སོགས་དང་། གཉིས་པ་ནི། དེར་ནི་བདེར་གསེགས། ཞེས་སོགས་ཏེ། གོ་སློལ། །

དེ་ལྟ་བུར་རྒྱུ་ཕྱིན་ལྟར། ཅེས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་འདི་ལ་གསུམ་སྟེ། བྱང་རྒྱུ་ཕྱིན་མཐུན་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ། བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ། རྟོན་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་ལས། རིམ་པ་ལྟར། ས་བཞི་པ་སོགས་གསུམ་ལ་ལྟག་པར་བཤད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །ཡང་། རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད། ཅེས་པའི་འབྲེལ་པར། ས་བཅུ་པ་བྱངས་པ་ནི། འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལྟོན་དུ་འགོ་བའི་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན། རང་རེའི་རིག་ཆེན་དུ། ས་འདིས་ངོས་སྒྲུལ་གྱི་སྒྲུང་བྱར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་རང་སྒྱུ་བྱུང་པའི་ཇུས་ཡོད་དུ་འཛོན་པའི་ས་བོན་ཡོད་པར་བཤད་དེ། དགོངས་པ་གང་ཡིན་བརྟག་གོ། །སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པའི་གཞུང་འབྲེལ་བཟོད་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་པའི་གཞུང་འབྲེལ།

ས་ལྟ་བ་སྒྱུང་དགའ་བ་བཤད་པ་ལ་འད་གཉིས་ཏེ། སའི་ངེས་ཚིག་དང་། བསམ་གཏན་ལྟག་ཅིང་བདེན་བཞི་ལ་མཁས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལྟག་ཅིང་། ཞེས་སོགས་རྒྱུང་བ་གཉིས་ཏེ། གོ་སློལ། །

འདིར་འབྲེལ་བར། ཡབ་སྐུས་མཇུག་པའི་མདོ་ལས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་གསུངས་པ་དང་། འདིར་བདེན་པ་བཞིར་བཤད་པའི་གུངས་ལ་འགལ་སྟོང་མཛད་པ་ན། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་བཤད་ལ། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་རིག་ཆེན་དུ་བྱས་

པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ནི། ལུགས་འདི་ལ་ (༡༡བ)འགོག་བདེན་གང་ཡིན་དོན་
དམ་བདེན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། འགོག་བདེན་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་
བདེན་པའི་ཆ་གཉིས་འབྱེད་པ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་འདི་ཡན་ཆད་དུ། ས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ན། བར་བྱིན་སོ་སོའི་
ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བཤད་པའི་གནད་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིའི་གདུལ་བྱས་ས་དེ་དང་
དེ་རང་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་པར་བྱིན་དེ་དང་དེའི་ཉམས་ལེན་ལྟག་པོ་ལ་ཚུལ་འདི་ལྟར་
སློབ་དགོས་སོ་ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་དུ་དང་། ས་དེ་དང་དེའི་སྐབས་སུ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ་
འདི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། མངོན་རྟགས་རྒྱན་དུ་ས་སོ་སོའི་ཡོངས་
སྤྱོད་ས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུའི་གཞུང་འབྲེལ་བཟོད་པའོ། །

འདིར་སྒྲུབ་པ། དཔའ་བོ་གང་གིས་དུག་པའི་ས་ཐོབ་ནས། །དེ་ཆེ་རྟོན་འབྱུང་ཆོས་
ཀུན་གདོད་ནས་ཞི། །མཉམ་ཉིད་མངོན་དུ་འབྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གྱིས། །ལ་རོལ་བྱིན་
ཚུལ་འདི་ནི་གསལ་བར་བྱ། །

སེམས་བསྐྱེད་དུག་པའི་གཞུང་འབྲེལ།

ས་དུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ་ལ་ཡང་གསུམ་སྟེ། རྟོན་ས་འདིའི་ངེས་ཚིགས་
དང་ཤེར་བྱིན་ལྟག་ཚུལ་མདོར་བསྟན། རྟོན་པ་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་ཤེར་བྱིན་ལྟག་ཚུལ་
རྒྱས་པར་བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
འབྲེལ་འདི་ལྟར། བསྟན་བཅོས་འདིའི་གདུལ་བྱས་ས་ལྟ་བུར་བསམ་གཏན་གྱི་པར་བྱིན་
ལྟག་པར་ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལས་ཅི་ཞིག་འབྱུང་སྟམ་ན། ས་དུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་
ཐོབ་པོ། །ཞེས་ཁོང་ནས་དངས་སོ། །འོ་ན་ས་དུག་པ་དེ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བཟོད་

པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། ས་དེར་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་གང་ཞིག་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་(༡༩ན)
 ཡིན་ཟེར་ན། མདོན་དུ་ཕྱོགས་པར། ཞེས་པའི་སྒྲོ་གས། དེས་ཚིགས་དང་ཤེར་ཕྱིན་
 ལྷག་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་འབྲེལ་པར། བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔའ་ས་ལུ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པས།
 ས་དུག་པར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སེམས་ལ་གནས་ཤིང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
 བ་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་མཐོང་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་
 ཡོངས་སུ་དག་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི། དེའི་སྒྲོ་རོལ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་
 རབ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཐུལ་
 དུ་བྱུང་བ་དང་ལྷན་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་མི་རུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ས་འདི་
 བསམ་སྒྲར་མ་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་བྱུང་པར་བ་ཐོབ་པར་བཤད་པ་དང་། འདི་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
 བཤད་ཆེན་མོར། དེའི་ཕྱིར་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་
 བསམ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས། སྐབས་འདིར་གང་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཐུལ་
 ཀྱི་འགོག་པ་དང་། དེ་ལ་འཇུག་པའི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་བྱུང་པར་བ་གཉིས་སུ་
 དེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

དེ་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ཇི་ཙམ་ལྷག་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་
 ལྷག་པར་འགྱུར་བས། ས་ལུ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་མཐུས་ས་འདིར་
 ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་མཐུས་སྒྲར་བཤད་པའི་འགོག་པ་དེ་འདྲ་བ་ལས་སྟོམས་
 པར་འཇུག་རུས་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ས་འདི་ས་བརྒྱད་པའི་ནང་ནས་ཤེར་ཕྱིན་(༡༩བ)ལྷག་ན། ཤེར་
 ཕྱིན་ལྷག་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་སྟུམ་ན། འདི་ལ་གཉིས། ཤེར་ཕྱིན་འཆད་པའི་སྟོན་དུ་
 འགྲོ་བ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་འཆད་ཚུལ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི་ས་འདིར་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་

ཅིང་། དེ་ཉིད་བསྟན་ཆོས་འདིར་འཆད་ན། བཤད་བྱ་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་ཆེ་བ་ནི་གང་། ཟླ་བ་
གྲགས་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་གང་ལ་རྟེན་ནས་འཆད། དེ་ལ་བཤད་ན་ཡོན་ཏན་ཅི་འབྱུང་ཞེ་ན།
རིམ་བཤུར། རི་ལྷར་ལོང་བའི་ཆོག་ས་ཀུན་ཞེས་དང་། རི་ལྷར་དེའི་ཞེས་དང་། སོ་སོ་
སྐྱེ་བའི་དུས་ན། ཞེས་དང་། དེ་ལ་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་ན། ལྷ་
མཚན་དེ་བས་ན་རྟེན་འབྱུང་གི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤིང་ཕྱིན་ཏན་པར་རིགས་སོ་
ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི། ཞེས་སོགས་དེ་གོ་སྒྲུའོ། །

གཉིས་པ་ཤེར་ཕྱིན་འཆད་ཚུལ་དངོས་ལ་དོན་ཚན་གཉིས་དེ། བདག་མེད་གཉིས་
 དེགས་པས་སྒྲུབ་པ་དང་། དེས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་
 བས། ཐོགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ། ཞེས་པའི་བར་དང་། གཉིས་པ་ནི།
 བདག་མེད་འདི་ནི་འགོ་བརྒྱམས་གྲོལ་ཕྱིར། ཞེས་པ་མན་ཆད་དོ། །དང་པོ་ལའང་། ཆོས་
 དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཉིས་ལས། རྣམ་དབྱེད་པ་ནི་ལྷུང་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར། །
 ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་། ཉོན་མོངས་སྟོན་རྣམས། ཞེས་པ་མན་
 ཆད་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལྷུང་། དེ་ཡང་། ས་
 དུག་པ་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པར་གསུངས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་
 གང་སྟུང་ན། སྟོན་པས། ཤེས་པའི་རབ་ཡིན་པས་ཤེས་རབ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
 དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷུང་རྟེན་འབྱུང་གི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་
 ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་(༡༣ན)རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
 རབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ས་འདིར་ལྷག་ཚུལ་འཆད་པ་དང་། བྱང་སེམས་འདིས་རྟེན་འབྱུང་རང་
 བཞིན་གྱིས་སྟེ་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལྷུང་། བརྟན་བཅོས་འདིར་རྟེན་འབྱུང་
 རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་མེད་དུ་གདན་ལ་འབེབས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་ས་ལྔ་པ་བས་ས་རྒྱལ་པ་འདི་ལ་འཇུག་པའི་ཆོ་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུ་ལྔ་ལྟོ་

ནས་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར། ས་བརྩ་
 པ་ལས། གྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཤིང་། བྱང་རྒྱལ་སྤྱོད་ཤིང་པ་ལ་ལམ་ཤིན་ཏུ་རྩོགས་
 པའི་བྱང་རྒྱལ་སྤྱོད་ཤིང་པ་ལ་ལམ་ཤིན་ཏུ་རྩོགས་ཤིང་། དེ་ཆོས་
 མཉམ་པ་ཉིད་བརྩམས་འཇུག་གོ། །བརྩམས་ཤིང་། འདི་ལྟར་ཤིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་
 མ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་
 པ་མེད་པ་དང་། མ་སྤྱི་པ་དང་། དཔེན་པ་དང་། གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་
 དང་། སྤྱི་པ་མེད་པ་དང་། སྤང་བ་དང་དོར་བ་མེད་པས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་སྤྱི་པ་དང་མི་ལམ་དང་མིག་ཡོར་དང་བྱག་ཆ་དང་རྒྱ་རྒྱ་དང་གཟུགས་བརྙན་
 དང་སྤྱལ་བ་ལྟ་བུར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་
 པར་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་རབ་
 ཏུ་རྩོགས་པ་ན་རྩོ་ཞིང་རྩོ་སྤྱོད་པའི་བཟོད་པས་བྱང་རྒྱལ་སྤྱོད་ཤིང་པ་ལ་ལམ་
 མེད་ཏུ་གྱུར་པ་རྩོ་སྤྱོད་པ་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་སྤྱི་པ་མེད་པར་མཉམ་པ་
 ཉིད་ཡན་ཆད་བརྙན་དང་། སྤང་དོར་མེད་པ་གཉིས་(༡༣༧)གཅིག་དང་། སྤྱི་པ་ལྟ་བུ་
 རོགས་གཅིག་དང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་
 བརྩམས། །

དེ་ལ་མཉམ་པ་ཉིད་བརྩམས་ཏེ་འབྲུང་གི་གནས་ལུགས་ཡིན་ལ། བརྩམས་ཏུ་
 བྱས་པའི་སྤྱོད་ནས་སྤྱལ་བ་ལ་འཇུག་པ་ནི། རྩོ་འབྲུང་གི་གནས་ལུགས་དེ་རྩོགས་
 པའི་ཤེས་རབ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་ནས་འཇུག་པའི་དོན་ཏེ། སྤྱི་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་དེ་ལ།
 བྱང་རྒྱལ་སྤྱོད་ཤིང་པ་ལ་ལམ་ཤིན་ཏུ་རྩོགས་པ་ལ་ལམ་ཤིན་ཏུ་རྩོགས་པ་དེ་ལ། རྩོ་
 འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་ལས། ས་འདིར་སྤྱི་པ་ལྟ་བུའི་དོན་གྱིས་ཤིར་སྤྱི་
 ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་མཉམ་པ་ཉིད་བརྩམ་ནང་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་
མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་ན་གཞན་རྣམས་རྟོགས་སྒྲིབ་ས་སེམས་བསྐྱེད་འདིར་དེ་ཉིད་རྩལ་
དུ་བསྟན་ནས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་རང་འབྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་
འདིར་ཆོས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་རིགས་པས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་མཉམ་
པ་ཉིད་གཞན་བསྟན་པ་སྒྲིབ་པར་དགོངས་ཏེ། དཔུ་མའི་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་དང་པོར། བདག་
ལས་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཕྱིར་དུ་རྟེན་འབྲེལ། རང་
བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབབས་པར་བྱེད་པ་ལ། དོན་ཚན་གཉིས་སུ་འདུས་
ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་
ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནས། དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་བྱལ། ཞེས་པ་
ལན་ཆད་དང་། གཉིས་པ་ནི། གང་གི་སྒྲིན་ཆོགས་དང་མཚུངས་གཏི་མུག་སྒྲིག་པོ།
ཞེས་པ་མན་ཆད་དོ། །དང་པོ་འདི་ལའང་གསུམ་སྟེ། (༡༩ན)རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་
པའི་དམ་བཅའ་བཞག། དེ་རིགས་པས་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་བསྟན། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན། ཞེས་པའི་རྒྱུ་པ་གཉིས་དང་། གཉིས་པ་ནི།
དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན། ཞེས་པ་ནས། མ་བཤད་འབྱུང་བ་འདི་དག་ལྟ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་པ་ལན་ཆད་དང་། གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ན། བདག་དང་། ཞེས་པའི་རྒྱུ་
པ་གཉིས་སོ། །

དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་བདག་མེད་གཉིས་ལས།
ཐོག་མར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབབས་པ་དང་། དེ་ལའང་འདུས་བྱས་དང་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གཉིས་ལས། འདུས་བྱས་ཁོ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་དུ་གཏན་
ལ་འབབས་པ་དང་། དེ་ལའང་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཞིག་འགོག་པའི་རྒྱ་མཚན་རྣམས་

གང་སྟུང་ན། བདེན་ཏེ། ལུགས་འདི་ལ་གང་ཟག་དང་ཚེས་གྱི་བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཕྱ་
 རགས་མི་འདོད་པས་སྤྱི་ཕྱོག་ཙམ་ནས་རྟོགས་དཀའ་སྤྱི་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་
 གང་ན་ལ་འབས་ནས་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྐྱེད་པའི་ཆེན་ཐོག་མར་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་བསྐྱེད་པ་ཉིད་དགོས་པ་ཆེ་བར་གཞིགས་ནས། ལུགས་གྱི་མདོ་ལས། བདག་ཅི་འདྲ་བ་
 དེ་འདྲར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤེས། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅི་འདྲ་དེ་འདྲར་ཆོས་
 ཀྱན་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདིར་ཡང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་
 པར་བྱེད། །ཅེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། རི་ལྟར་ཐོབ་མིན་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་ཁོ་
 བ་རྣམ་པར་དབྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སྟགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲོམ་པའི་རིམ་བ་
 དེ་ལྟར་(༩༧བ)ཡིན་ཀྱང་། དཔུ་མེའི་བསྟན་བཅོས་ལ་བདག་མེད་གཉིས་གང་ན་ལ་
 འབེབས་པ་ན་ཐོག་མར་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་གང་ན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་
 འདིར་ལྟན་སྤྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་འགོག་པའི་ཡན་ལག་གམ་ཐབས་སྟེ། ཀྱན་
 བདགས་གྱི་ཞེན་ལུལ་འགོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་རང་སྤྲེད་དོས་པོར་སྒྲུབ་སྟགས་
 འདུས་བྱས་གྱི་ཆོས་བྱ་བ་བྱེད་རྣམ་རྣམས་གྱི་སྤྲིང་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་
 པའི་དོགས་པ་ཆེ་ཞིང་། དེ་ཞེགས་ན་དོས་མེད་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
 དམ་མི་བཅའ་བས། ཐོག་མར་ཆོས་གྱིས་བདག་མེད་དང་། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་གྱི་ཆོས་
 རྣམས་གྱི་སྤྲིང་དུ་བདག་མེད་གང་ན་ལ་འབེབས་དགོས་ལ། འདུས་བྱས་རྣམས་ལ་སྤྱི་
 འཛིན་གནས་གསུམ་མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ན།
 ཐོག་མར་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་མེད་དུ་གང་ན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ། །འདུས་བྱས་
 རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་མེད་དུ་གྲུབ་པ་ལ་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྤྱི་བར་སྟོན་པ་ཡང་། འདུས་
 བྱས་མཐའ་བཞི་གང་ལས་མི་སྤྱི་བ་ཙམ་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྤྱི་བའི་དོན་མིན་ཞིང་། མཐའ་
 བཞི་ལས་སྤྱི་བར་འཛིན་པའི་སྤྱོད་ཉིད་སྤྱི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བདེན་

འཛིན་མ་ཡིན་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་ན་སྒྲེ་ཚུལ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལས་མ་འདས་
ཤིང་། དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་བའི་རང་གཞན་གྱི་སྒྲེ་པས་ཀྱང་། སྒྲེ་ཚུལ་བཞི་པོ་གང་རུང་
དུ་དམ་བཅའ་པར་བྱེད་པས། འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བར་འགོག་པར་བྱེད་པ་ན་
མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་འགོག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་གི་ཆོག་དོན་ནི་གོ་སླེལ། །

གཉིས་པ་དེ་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བཞི་སྟེ། བདག་སྒྲེ། གཞན་(༡༥ན)
སྒྲེ། གཉིས་སྒྲེ། རྒྱ་མེད་ལས་སྒྲེ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནས། ཉེས་པར་
ཐལ་བྱེད་རོ། །ཞེས་པའི་བར་དང་། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས།
ཞེས་པ་ནས། དེས་དོན་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་པའི་བར་དང་།

གསུམ་པ་ནི། གཉིས་ལས་སྒྲེ་བ། ཞེས་སོགས་དང་། བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་
རྒྱུས་རྒྱ་མེད་ཁོ་ནར། ཞེས་སོགས་སོ། །དང་པོ་ནི། བདག་སྒྲེ་འདོད་ཚུལ་བཟོད་པ་
དང་། དེ་རི་ལྟར་འགོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་སྒྲེགས་གྲངས་ཅན་ཞེས་པ། སྒོན་གྱི་དྲང་
སྒྲོང་མེར་སྒྲུའི་རྗེས་འབྱང་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཉི་ཤུ་ཙུའི་གྲངས་དེས་བྱས་ནས། དངོས་པོ་
རྒྱུས་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གསལ་བྱེད་ཅེས་གྲགས་པས་འདི་ལྟར་
འདོད་དེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཉི་ཤུ་ཙུའི་འདུས་པ་ལས། ཉེར་ལྷ་པོ་དེ་ཡང་བཞིར་
འདུས་ཏེ། རྒྱ་ཁོན་ཡིན་པ། འབྲས་སུ་ཁོན་ཡིན་པ། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ།
གང་ཡང་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྱི་གཙོ་བོ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་དུ་འདོད་པ་དེའོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་འགྱུར་བཅུ་དྲུག་སྟེ། དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་། དེ་ཅམ་ལྟའོ། །
གསུམ་པ་ནི། སྒོ་འམ་ཆེན་པོ་དང་། ང་རྒྱལ་སོགས་བདུན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། བདག་
ཤེས་རིག་ཅེས་པ་སྒྲེས་སུ་ལ་འདོད་པ་ལས། རང་བཞིན་གཙོ་བོ་འབྲས་སུ་ཐམས་ཅད་
གྱི་རང་བཞིན་དང་རྒྱུའི་རྒྱས་པའི་ངོ་བོར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་
པས། ལྷ་གྱུའི་རྒྱ་ས་བོན་གྱི་རང་བཞིན་དང་། འབྲས་སུ་ལྷ་གྱུ་གཉིས་རང་བཞིན་ནམ་

བདག་ཉིད་གཅིག་དང་། ལྷ་ལྷའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ས་བོན་གྱི་དུས་སྤྱི་ཡང་ཡོད་པར་
འདོད་ལ། འབྲས་སྤྱི་ཐམས་ཅད་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་(༡༡བ)
བར་འདོད་པ་ནི། བདག་སྒྲེའི་དོན་རྟོ། །

གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་ཡང་དོན་ཚན་གཉིས་སྤྱི་འདུས་ཏེ། འབྲེལ་བ་མཛད་
པའི་རིགས་པས་དགག་པ་དང་། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་གྱི་རིགས་པས་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་
ལའང་གཉིས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གུངས་ཅན་གྱི་ལྷགས་དགག་པ་
དང་། ལྷ་བ་མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་འཛིག་རྟེན་རང་ག་བས་ཀྱང་བདག་སྒྲེ་ཁས་ལེན་
མི་རིགས་པར་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་འབྲེལ་བ་མཛད་པ་ནི། ལྷ་པོ་ལི་ཏ་
ཡིན་ལ། དེའི་རིགས་པ་ནི། སྒྲེ་བ་དོན་མེད་དང་། ལྷག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་རིགས་པ་གཉིས་
སྤྱི་གཉིས་པས་ཏེ། འདི་དག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བདག་གིས་ཅུ་ཤེའི་གཞུང་འབྲེལ་དུ་
བཟོད་ཟེན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱལོ། །

དེ་ལྟར་ན། རི་ལྟར་དེ་ཉིད་གྱིས་དེ་རྣམ་པར་འཛིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་
བ་ཡན་གྱིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་བ་བཀག་ཅིང་། བྱེད་རྒྱ་ས་བོན་གྱི་ལས། ཞེས་
སྟགས་གྱིས། རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་བཀག་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་
ལྷགས་བཀག་ནས། གཉིས་པ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་རང་ག་བས་ཀྱང་བདག་སྒྲེ་ཁས་
ལེན་མི་རིགས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་རྒྱ་ཞིག་ན་ཡང་། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ཅུ་ཤེའི་རིགས་
པ་ནི། བདག་ལས་སྒྲེ་བར་འདོད་ན། ཞེས་སྟགས་ཏེ་གོ་སྒྲུའོ། །

གཉིས་པ་གཞན་སྒྲེ་དགག་པ་ནི། རང་སྤྱི་དངོས་པོར་སྒྲེ་བ་རྣམས་ན་རེ། བདག་
སྒྲེ་དགག་ཏུ་རྒྱུ་མོད། གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་ཅིས་པ་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་ནང་གི་
དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱུན་བཞི་ལས་སྒྲེ་བར་མདོ་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞན་སྒྲེ་ནི་ཡོད་དོ། །ཞེས་འདོད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་

སམ། རང་ངོས་ནས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱལ་ས་(༡༥ན)འབྲས་ལུ་སྒྲིབ་གཞན་སྒྲིབ་
དོན། རྒྱལ་བྲས་གཞན་ཅམ་ལ་མི་བྱའོ། །

དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་སྒྲིབ་པའི་ཕྱོགས་སྒྲིབ་དགག་པ་དང་། མེས་ས་
ཅམ་པའི་ལུགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནས། ཡོད་ཅེས་བྱང་དོན་
ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་དང་། གཉིས་པ་ནི། གཞུང་བ་མེད་པ་འཛིན་
བར་མ་མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་མན་ཆད་དོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ། དངོས་དང་། དེ་
ལྟར་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྒྲོང་བའོ། །དང་པོ་ལའང་གསུམ་སྒྲིབ་དགག་བྱེ་བྲག་
ཏུ་སྒྲིབ་ནས་དགག་པའབྲས་ལུ་ལ་སྒྲིབ་བཞིན་དབྱུང་ནས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཏེ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས། ཞེས་པས་དངོས་སུ་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་དང་། དེའི་ལུགས་ལ་
གཞན་སྒྲིབ་འགོག་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་གཉིས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། འདི་
ཡང་རྩ་ཤིང་། རྒྱ་དང་འབྲས་ལུ་གཞན་ཉིད་ན། རྒྱ་དང་རྒྱ་མིན་མཆུངས་པར་འགྱུར། །
ཞེས་པའི་རིགས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲོས་ཏེ་བཤད་པའོ། །

དེ་ཡང་། མེ་ཕྱེ་ལས་ཐུན་པ་སྒྲིབ་པར་འཕེན་པ་ནི། འགལ་སྟེན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཆོ་
ནའང་འབྲས་ལུ་སྒྲིབ་པར་འཕེན་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་མཐུན་སྟེན་མ་ཆང་པའི་ཆོ་ནའང་འབྲས་
ལུ་སྒྲིབ་པར་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། འཕུལ་འཆོམས་ནི། ས་སྐྱུག་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་
ཡིན་ན། ཡན་ཚུན་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་མ་ལྟོས་བཞིན་དུ་དེ་ལས་སྒྲིབ། མེ་ཕྱེ་
ལས་ཐུན་པ་སྟགས་ཀྱང་སྒྲིབ་པར་འཕེན་པས་ཏེ། རྒྱས་པར་རྩ་ཤིང་གཞུང་འབྲེལ་དུ་བཤད་
ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཡང་། རྒྱལ་བྲས་སྒྲིབ་པ་ལ་གཞན་སྒྲིབ་དགག་པ་དང་། དུས་(༡༥བ)
མཉམ་པ་ལ་གཞན་སྒྲིབ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་གུ་ས་བོན་དང་ནི། ཞེས་
སྟགས་དང་། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མིག་གི་སྒྲོལ། ཞེས་སྟགས་ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

དེ་ལ་ཚིག་དོན་གཞན་ནམས་གོ་སྤྲིན་། སྤྱི་བ་འདི་ནི་བྱེད་པོ་མེད་པར་རིགས་པའི་ངོ་
བོའང་མིན། །ཞེས་པའི་དོན་འདི་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། ལྷ་གུ་སྤྱི་བ་ཞེན་པའི་དུས་ན་དེ་
སྤྱི་བའི་བྱ་བ་ཡོད་ཅིང་། དུས་དེར་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གུ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ཐ་སྟོན་དུ་ཁས་ལེན་
ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་དུས་དེར་ཡོད་ན། དུས་དེར་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གུ་
ཡང་ཡོད་དགོས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་དང་། བྱེད་པོར་སྤོང་བྱིན་ཆད་དུས་
ནམ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་འགྱུར་དགོས། དེ་ཡིན་ན། བྱ་བ་ཡོད་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱེད་པ་པོ་
དེ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་དགོས་པ་ལས། ལྷ་གུ་སྤྱི་བ་ཞེན་པའི་དུས་དེར་སྤྱི་བའི་བྱ་བ་ཡོད་ཀྱི་བྱེད་
པ་པོ་ལྷ་གུ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱ་བ་རང་མཚན་པ་མེད་པར་སྟོན་པའོ། །གཉིས་པ་
དུས་མཉམ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་མིག་གི་སྒོ་ལ། ཞེས་སྟགས་སོ། །གསུམ་པ་འབྲས་བུ་
ལ་ལྷ་བཞིར་དབྱེད་ནས་འགོག་པ་ནི། གལ་ཏེ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ། ཞེས་སྟགས་སོ། །

གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཚུང་པ་སྤོང་པ་ལ། ཚུང་ལན་གཉིས་ལས། ཚུང་པ་
ནི། གང་གི་རང་ལྟ་ལ་གནས། ཞེས་པ། རང་སྤེལ་ངོས་སྤྱི་བ་ནམས་ན་རེ། ཚུང་གིས་
གཞན་སྤྱི་བ་གཤག་པ་འདི་ལ་ས་བོན་ལས་ལྷ་གུ་སྤྱི་བར་མཐོང་བའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་མངོན་
སུམ་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞན་སྤྱི་བ་པའི་བྱིར་
དེས་ན་གཞན་སྤྱི་བ་པ་ལ་མངོན་སུམ་ལས་གཞན་པའི་རིགས་པ་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་
ཟེར་རོ། །འདི་ནི་རང་(༡༥ན)བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤྱི་བ་བཀག་པ་ན། སྤྱིར་འབྲས་བུ་སྤྱི་
བ་ཙམ་བཀག་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་དོ་སྟམ་དུ་བསམ་སྟེ། འབྲས་
བུ་སྤྱི་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་བར་འོས་མེད་དུ་བབྱུང་བས། བདེན་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་
འདྲ་བར་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟེན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་འདྲ་བའི་ཚུང་པ་ལ་
ལན་འདེབས་པ་ན་ཡང་། །ཐོག་མར་ཡུལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་རྒྱས་
པར་བརྗོད་ནས་བདེན་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་འདྲ་བའི་ལན་མཛད་དགོས་པ་ལས། འདི་

ཡང་ཐོག་མར་ཡུལ་བདེན་གཉིས་དང་། ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་རྒྱུ་པར་
བརྗོད་ནས། རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཚད་
མས་མི་གཞོད་ཅིང་། ཐ་སྙད་ཚད་མའི་ཡུལ་ལ་འང་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མི་གཞོད་པ་དཔེའི་
སྒོ་ནས་སྒྲུབ་སྟེ། གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ནི། འབྲས་ལུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་དགག་པ་ཡིན་
བས་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ལ། འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་པ་ལ་ཚད་མས་འབྲས་ལུ་
སྟེ་བར་མཐོང་བ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་གྱི་སྟེ་བ་ཡིན་པས། དེས་དེ་ལ་གཞོད་པར་མི་རུས་
མོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ལ་གཉིས། གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་སྒྲོན་མེད་ཚུལ།
སྒྲོན་མེད་པར་མ་ཐད་ཡོན་ཏན་ཡོད་ཚུལ་ལ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད།
ཅེས་པ་མན་ཆད། གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་སྒྲུག་ས་པོན་ལས་གཞན་མིན། །ཞེས་པ་
མན་ཆད་དོ། །དང་པོ་ལ་འང་གཉིས་ཏེ། དོན་དམ་ལ་དཔྱུད་པའི་སྐབས་སུ་གཞན་སྟེ་
བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་པར་བསྟན་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་(༢༡)ཀྱི་ཐ་
སྙད་དུའང་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་སེལ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་འགྱུར། །ཞེས་པ་ཡན་ཆད་དང་། གཉིས་པ་ནི།
གང་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན། །ཞེས་པའི་སྒྲོ་ཀའོ། །དང་པོ་ལ་འང་གཉིས་ཏེ། གཞན་སྟེ་བཀག་
པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་མི་གཞོད་པའི་རྒྱ་མཚན། གཞོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའོ། །
དང་པོ་ལ། བདེན་གཉིས་སྟེ་འཛིན་པ་ཞུགས། །སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྒྱུར་བ། བདེན་གཉིས་
མོ་མའི་རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་དོ། །
ཞེས་སྟོན་པ་བྱོད་ནི། བདེན་གཉིས་ཡུལ་ཅན་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
མ་ཤེས་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་དུ་དོགས་པས། ཐོག་མར་བྱོད་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་བསྟན་པར་བྱའོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ། དངོས་ཀུན་ཡང་དག་ཏུ་བ། །ཞེས་
པའི་སྒྲོ་ཀ་གཅིག་གིས། ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་མཐོང་བ་དང་བརྒྱན་པ་མཐོང་བ་གཉིས་

གྱིས་སོ། །སོ་སོར་རྟེན་པའི་དོན་དེ་གཉིས་པ་དེན་པ་གཉིས་སུ་བསྟན་པས། སྤྱིར་ཤེས་
བྱ་ལ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྩུན་
པ་མཐོང་བའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལ་འང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི།
ཡང་ལོག་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྟན་པ་ལ། ཐོག་མར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་
ལྟོས་ནས་རྩུན་པ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི། མཐོང་བ་
རྩུན་པ་འང་། ཞེས་པའི་ཐྱོ་ཀ་གཅིག་གོ། །དེར་མ་ཟད་ཤེས་ངོ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ། ཡུལ་
ལ་འང་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ནི། གཞོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ།
ཞེས་པའི་ཐྱོ་ཀ་གཅིག་སྟེ། མདོར་(༡༨ན)བསྟན་སྐབས་འདིར། གནད་འདི་ལྟ་བུ
གཅིག་བཟུང་བར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་དེ། བདེན་རྩུན་
གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཡང་དག་པ་དང་བདེན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཀྱང་། ལོག་
པ་དང་རྩུན་པ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། རི་བོང་ར་ལྟ་བུ་སྐབས་འདིའི་ལོག་པ་ཡིན་
ཀྱང་། རྩུན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་བདེན་པ་འཕྲུལ་
དག་པ་དེ་ལ་སྤྱར་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེད་མི་རིགས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་
ལྟོས་ནས་ཀྱང་མི་རིགས། ཡང་དག་མཐོང་བ་རིགས་ཤེས་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་
དེ་ལྟར་འབྱེད་མི་རིགས་པའི་བྱིར་རོ། །རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྩུར་བཤད་པ་རྩ་བའི་
ཡུལ་ཡང་དག་པ་འཕྲུལ་བདེན་པ་དེ་ཉིད་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་འཛིག་པའི་
བྱིར་རོ། །རྟགས་གཉིས་པ་འཕྲུལ་སྟེ། རིགས་ཤེས་གྱི་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་བདེན་པ་འཕྲུལ་
ཡང་དག་པ་ཁོན་འཛིག་གི། ལོག་པ་འཕྲུལ་བ་དེ་མི་འཛིག་པའི་བྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་རྩུར་བཤད་པ་འཕྲུལ་གཉིས་པ་རྩུན་པ་འཕྲུལ་ལོག་པ་དེ་ལ་སྤྱར་
ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་དམ་སྟུམ་ན། སྤྱིར་ལོག་པ་དེ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མེད་
དེ། རྩུན་པ་ལ་སྤྱིར་བདེན་རྩུན་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་ཤེས་ངོ་

གཉིས་ལས། རྩལ་པ་མཐོང་བའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྱིར་ཡུལ་ལོག་
པ་དེ་ལ་འང་ཡང་ལོག་གཉིས་དང་། ཤེས་ངོ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུལ་ཅན་རྩལ་པ་མཐོང་
བའི་སྒྲོ་དེ་ལ་འང་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

རྩལ་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལ་འང་ཡང་ལོག་(༡༥བ)གཉིས་འབྱེད་པ་འདི།
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ཁོན་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་གྱི། རིགས་ཤེས་གྱི་ངོ་འཇམ། སྤྱིར་དེ་ལྟ་མི་
འབྱེད་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་ཡིན། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། དེའི་སྤྱིར་དེ་
ལྟར་འཛིག་རྟེན་གྱིས་དབང་པོ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པར་དབང་པོ་དུག་ཆར་གྱིས་བཟུང་
བར་བྱ་བའི་དོན་རྟོགས་པ་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་པ་ཡིན་གྱི་འཕགས་པ་ལ་
ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ལྟེ། འཕགས་པའི་མཉམ་
བཞག་གིས་གཟིགས་ངོ་འཇམ། ཤེས་ངོ་དང་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ལྟར་མི་འབྱེད་པ་འོ། །

ཁོན་འདིར་བསྟན་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ། ཞེས་པ་དེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་སྟུང་ན། འདི་
ལ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་རིམ་རྒྱུད་པར། ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མཉམ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལ། རྗེས་འབྲང་བ་ཅིག །ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མཉམ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་གྲུབ་
ཅེས་པར་གོ་ནས། ཡི་གེ་མ་དག་པར་ཅི་བ་སྟགས་སྟངས་ནའང་། དོན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་འདིར་ཡུལ་བདེན་པ་གཉིས་འཛིག་པ་ལ་ཡུལ་ཅན་སྒྲོ་གཉིས་སོ་སོར་བཤད་པའི་
ཡུལ་ཅན་རྩལ་པ་མཐོང་བའི་སྒྲོ་ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་རྩལ་པ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་གི་
ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས། འཛིག་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ན་ཡང་
ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནི། སྒྲོ་དེ་ཡུལ་དེ་གཉིས་ལ་སྤྱིར་ཡང་དག་དང་ལོག་
པར་འཇམ་ལུས་ཞེས་པའི་དོན་མིན་གྱི། སྒྲོ་དེའི་ཤེས་ངོ་སྟེ་དེའི་ངོར། བཞག་པའི་རྩལ་
པ་གཞིར་བྱས་ལ་འང་དེ་གཉིས་ལ་བདེན་རྩལ་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད། ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་སྤྱི་ལྟོས་སྤྱིར་བཞིན་དང་དེའི་གཞུགས་བརྟན་གཉིས་ལ་སྤྱིར་བདེན་རྩལ་གྱི་

ཁྱད་པར་མང་(༡༥ན)ཀྱང་། རྩལ་པའམ་ལོག་པ་གནིར་བྱས་པའི་བདེན་རྩལ་གྱི་ཁྱད་
པར་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །

དེས་ན་སྐབས་འདིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོམས་པ་ལ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དང་།
ཐ་སྙད་པའི་སྒྲོ་རང་ག་བ་གནིས་ཀ་ལོང་ཡང་། ཤེས་ངོ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་པ་དང་
ལོག་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས། ཤེས་པ་དེས་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པར་སྒྱིར་འཛིག་
རྩལ་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་ཆུན་པོ་བདེ་བྱང་གི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བྱད་བཞིན་དང་
གཞུགས་བརྟན་གནིས་ལ་བདེན་རྩལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་། ཤེས་པ་དེས་དེ་གནིས་
སྒྱིར་བདེན་རྩལ་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྱིར་འབྱེད་མི་རྩལ་པ་བཞིན་ནོ། ། རྩལ་བཤད་པ་དེ་དག་
གི་དོན་སྒྲུབ་ཡང་བསུས་ཏེ་བཟོད་ན། སྒྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་ལོག་གནིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡང་
དག་པའམ་བདེན་པ་དེ་ལ་ཡང་ལོག་གནིས་སུ་ཤེས་ངོ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་དབྱེར་
མེད་མོད། ལོག་པ་དེ་ལ་སྒྱིར་ཡང་ལོག་གནིས་སུ་མི་འབྱེད་ཀྱང་ཤེས་ངོ་བྱི་མ་ལ་ལྟོས་
ནས་ཡང་ལོག་གནིས་སུ་འབྱེད་དེ། དེ་ཡང་མེ་ལོང་ནང་གི་གཞུགས་བརྟན་ལྟ་སྒྱུ་མི་
ཤེས་ངོ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པ་དང་། སྒྲིམ་སུའི་བྱད་བཞིན་ལྟ་སྒྱུ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་
པ་ཡིན་པར། དེ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་ངོ་དེར་གཞུགས་བརྟན་བྱད་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་ཡང་སྒྲུབ་པ་
ལྟར་མེད་པ་དང་། བྱད་བཞིན་བྱད་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་ངོ་
དེ་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་རྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །

དེ་ཡང་གཞུགས་བརྟན་བྱད་བཞིན་དུ་ཞེན་པའི་བྱིས་པ་རྒྱུར་ཏེ་ཤེས་པ་ལྟ་སྒྱུ་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་འདྲའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞུགས་བརྟན་ལོག་པ་ཡིན་
ཞེས་པའི་དོན་གཏན་མིན་གྱི། (༡༥བ)སྒྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པ་ལོ། །
དེས་ན་འདིར་བཤད་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་པ་ནི་སྒྱིར་སྒྲོང་པ་ཉིད་ལ་སྒྲོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་
པའི་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་སྒྲོ་གནིས་དང་། བྱུང་མཐའ་ལ་ཞུགས་

མ་ཁྲགས་ཀྱི་སྒོ་གཉིས་སུ་བྱར་ཡོད་ལ། རྣམ་པའདྲ་ཆེན་མོར་གྲངས་ཅན་གྱི་བྱུགས་
 པའི་སྒྱི་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་བྱུགས་པ་ལྟར་མེད་པར་སྒོ་རང་ག་བས་མི་རྟོགས་པར་
 གསུངས་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་ཁྲགས་པའི་སྒྱི་བོ་རང་ག་བའི་སྒོ་ལ་དགོངས་སོ། །འོ་
 བ་ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལྷགས་ལ་ཡང་དག་པ་དང་རྩལ་པ་འགལ་བས་ཡང་དག་ཀྱང་
 རྫོང་མི་འདོད་མོད། ཀྱང་རྫོང་གང་ཡིན་ཡོག་པ་ཡིན་པས་ཡོག་པའི་ཀྱང་རྫོང་ཅིའི་
 ཕྱིར་ཁས་མི་ཡིན་སྟེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ་སུམ་པ་ལྟ་བུ་ལུང་། གཞུགས་བརྒྱན་
 ལྟ་བུ་དེ་སྒྲིང་ཉིད་ལ་སྒོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་ཐ་སྟངས་པའི་ཆད་མས་ཀྱང་རྫོང་ཏུ་འཛིན་མི་
 རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྩལ་པར་དཔེ་འཛིན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒོ་དཔེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་
 རྫོང་ཏུ་བདེན་གྲུབ་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོ་ན་ཀྱང་རྫོང་བདེན་པ་ཡང་རང་ལྷགས་ལ་ཁས་མི་ཡིན་དགོས་པར་མཚུངས་སོ་
 སྟེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། རྫོང་པ་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་ཐ་སྟངས་པའི་ཆད་མས་སུམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་
 བདེན་འཛིན་གྱི་ངོར་བདེན་པ་ཅུ་ཞེས་གྲུབ་ཀྱང་། ཀྱང་རྫོང་ཅུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེ་དག་ནི་རྣམ་པའདྲ་ཆེན་མོར་། ཀྱང་རྫོང་ནི་ཐ་སྟངས་པའི་ཆད་མས་འཛིན་དགོས་
 པའི་ཕྱིར་། ཡོག་པའི་ཀྱང་རྫོང་འཛིན་ན་ཡང་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛིན་དགོས་ན། མ་རིག་
 བག་ཁྲགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི་འབྲུལ་པར་ཐ་སྟངས་པའི་ཆད་མས་མི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་། ཞེས་སོགས་
 གསུངས་པའི་དགོངས་པ་སྟེ། སྟོན་ཏུ་ཐ་བར་སྤངས་སྟེ། སྒྲོས་(༡༠ན)པས་ཆོག་གོ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལྷག་མ་འབྲུལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྟན་པའི་དབང་པོ་དུག་གི་ལུལ་
 རྣམས་འཛིན་རྟོན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པའི་ཡོག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟེ་ན། སེས་
 པ་དེ་རྣམས་འབྲུལ་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཛིན་རྟོན་པའི་ཆད་མས་
 ཀྱང་འགྲུབ་རུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། དེ་དག་གི་ལུལ་འཛིན་རྟོན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པའི་ཡོག་
 པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། མི་སེས་གཉིད་ཀྱི་ ཞེས་སོགས་སོ། །དེས་ན་འཛིན་རྟོན་

ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་བདེན་པའམ་ཡང་དག་པ་ཡིན་ཡང་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་པས་མ་བྱེད་ཀྱི་
 བདག་འཛིན་ལྟ་བུ་སྒྲིལ་གྱི་ཞེན་ལུས་ལྟ་བུ་ལོ། །དེ་ལ་ལྟོས་དེ་ལོག་པ་ཡིན་ཡང་ཐ་སྟད་
 དུ་ཡོད་པས་མ་བྱེད་ཀྱི་གངས་ཅན་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། སྒྲིག་སྒྲུའི་སྟེང་དུ་ཆུ་ལྟ་བུ་ན་མས་
 སོ། །དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་ཁར་བྱུང་གི་དོན་འདི་ན་མས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། སྒྲུ་མའི་རྟ་
 བླང་། སྒྲིག་སྒྲུའི་ཆུ། མི་ལ་མ་གྱི་མི། དུད་པ་ཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན། ཞེས་སོགས་ནི།
 འབྲུལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལུས་དེ་དང་དེ་དག་དུ་སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་བ་ཉིད་
 ལ་འཛོག་ཅིང་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་ལ། འོན་ཀྱང་སྒྲུ་མ་ལ་རྟ་བླང་དང་། སྒྲིག་སྒྲུ་ལ་ཆུ་དང་། མི་
 ལ་མ་ན་མི་དང་། གཟུགས་བརྟན་ལ་དུད་པ་ཞིན་སོགས་ནི་སྒྲུང་བཤད་མ་ཐག་གི་ཐ་སྟད་
 དུ་མེད་པར་འདོད་པ་ན་མས་སོ། །གཉིས་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྒྱུར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ལུས་
 བདེན་པ་གཉིས་དང་ལུས་ཅན་ཚད་མ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ན་མ་བཞག་རྒྱས་པར་བསྟན་
 བས། གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ནི་འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བདག་ག་(༡༠བ)པ་ཡིན་
 བས། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་ལུས་དང་།
 རྒྱ་ལ་འབྲས་བུ་སྟེ་བ་ཅམ་ནི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་སོ་སོ་སྟེ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་ལུས་
 ཡིན་པས། ཕྱི་མས་སྒྲུ་མའི་ལུས་ལ་མི་གཞོད་དེ་ཞེས་དཔེ་དང་བཅས་དེ་སྟོན་པ་ནི། མིག་
 ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས། ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་སྟེ། ཚིག་དོན་གོ་སྟོལ། །གཞན་སྟེ་
 མེད་ཅམ་རིགས་ཤེས་གྱི་རྟེན་དོན་མིན་ཀྱང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་ལ་
 རིགས་ཤེས་གྱི་ལུས་ལ་ལྟོས་ནས་སྟེ་བ་བཀག་པ་ཡིན་པས། གཞན་སྟེ་འགོག་པ་ཡང་
 དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སོ། །

གསུམ་པ་བདེན་གཉིས་སོ་སའི་རང་བཞིན་ལ་གཉིས་ལས། ཐོག་མར་ཀུན་རྫོབ་
 བདེན་པ་ནི། གཉི་སྟག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར། ཞེས་པས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་གི་
 རོར་འཛོག་པའི་སྟོ་ཀུན་རྫོབ་པ་རོས་བཟུང་ནས། དེས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་བཅོས་

པ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། དེ་དག་ཀྱང་བདེན་འདོན་སྤངས་པའི་གང་ཟག་གསུམ་ལ་
བདེན་པར་སྤངས་པ་བདེན་པར་མི་ཞེན་པའི་རྒྱལ་ཁྲམས་རིམ་པ་ལྟར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི། རབ་རིམ་མཐུ་ཡིས། ཞེས་པའི་གོ་ཀ་
གཅིག་སྟེ། གཞུང་སྤྱི་མར་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས། སྒྲིབ་པའི་སྒྲོས་ཡོད་
པར་མཐོང་བ་ཁྲམས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་ལམ་གྱིས་བསྟན་ནས། གཞུང་འདིས་རང་
བཞིན་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་དང་བྱལ་བའི་སྒྲོས་སྤྱི་མ་ལ་སྤྱང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་མཐོང་བ་ཉིད་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལམ་སེབ་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེའི་སྐབས་སྟེ།
རབ་རིམ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བ་ལྟར་སྤྱི་ཤད་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་མིན་གྱི། རབ་རིམ་མེད་པས་
མཐོང་བ་ལྟར་གནས་རྒྱལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོན་ཀྱང་(༡)ནི་ཡང་
དག་མཐོང་ལུལ་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ། ཞེས་སོགས་དང་བྱུང་བར་ཅི་ཡོད་ཅིན། བྱུང་བར་
ཡོད་དེ། སྒྲིབ་གཞུང་འདི་ཁྲམས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་སྒྲུབ་བདད་། བྱུང་བར་དུ།
སྤྱི་ཤད་གཉིས་ཀྱི་རང་དོན་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོག་ཅེས་བསྟན་ནས། འདིར་
ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གཉིས་ལ་ལུལ་སྤྱང་རྒྱལ་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་བར་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་
ནས་ལུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གང་སོང་གི་ཁྲམ་དབྱེ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་ངོ་སྤྱི་མའི་སྤྱང་
རྒྱལ་དེ་བཙུག་མའི་སྤྱང་རྒྱལ་ཡིན་པས། རང་བཞིན་མིན་ཞིང་། ཕྱི་མའི་སྤྱང་རྒྱལ་བཙུག་
མིན་གྱི་སྤྱང་རྒྱལ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞུང་སྤྱི་མའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པའི་དོན་ལས་བརྒྱམས་ཏེ། ཁྲམ་
བཤད་ཆེན་མོར་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྲམ་གཞག་མང་དུ་གསུངས་པ་ཁྲམས་
ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་པར། གལ་ཏེ་ཁྲམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ནི་
མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་མིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དེ་དག་གིས་གཟིགས་ཤིན། བདེན་
མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་མ་གཟིགས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་གཟིགས་སོ། །ཞེས་བཟོད་དོ། །ཞེས་

གསུངས་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། གོང་དུ་མ་རིག་པ་དང་བྲལ་བའི་མཉམ་བཞག་གིས་རང་བཞིན་གང་གཟིགས་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལ། དེ་འདྲའི་ཡུང་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཟིགས་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ཆོག་ཉིས་སྒྲུང་ཐམས་ཅད་རྩལ་ནས་ཡུང་སོགས་ཅི་ཡང་གཟིགས་ཀྱུ་འཇམ། མཐོང་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྒྲུལ་ན། དེའི་ལན་ནི། སྒྱུན་མེད་དེ། དེའི་ཆོ་ཡུང་སོགས་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་(༡༡བ)བདེན་ཀྱང་། ཡུང་སོགས་ཀྱི་གཉིས་སྒྲུང་བའཇམ། ཡུང་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་རྩལ་གྱིས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་དེ། འོག་ནས་དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རིག་པར་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་ཐུགས་སྒྲུ་རྒྱུད་པར་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། མདོར་ན་རི་ལྷ་བ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རི་ལྷ་བ་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་རྩལ་གྱིས་མ་གཟིགས་ཀྱང་། གཉིས་སྒྲུང་རྩལ་བ་དེ་ཉིད་ལ་རི་ལྷ་བ་གཟིགས་པར་འཛིག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ཞེས་པ་ཡང་བདེན་སྒྲུང་ལ་བྱེད་པ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་དང་དངོས་སྒྲུ་འགལ་བས་ལེགས་པ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི། གཞན་ཡང་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་ན། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་དགོས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་འཕགས་ལམ་དགོས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི། ཞེས་དེ། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ངེས་པར་འཕགས་ལམ་དགོས་པར་རང་སྟེ་དངོས་སྒྲུ་བ་སོགས་ཀྱང་འདོད་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་དེ། གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་གཞོད་

ན། དེས་གཞོད་པའི་ཡུལ་དེ་གང་སྟེ་ན། འཛིག་རྟེན་དོན་ནི། ཞེས་པའི་རྟེན་པ་
 གཉིས་ཏེ། ལུས་པ་ལོ་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མངོན་ལུས་
 གྱིས་གཞོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པའོ། དེ་ལྟར་ན་འདི་ཡན་ཆད་དུ་དོན་དམ་ལ་དབྱེད་
 པའི་སྐབས་སུ་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་(༡༩ན)པར་བསྟན་
 བས། གཉིས་པ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཐ་སྟོན་དེ་ཡང་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་
 མི་གཞོད་པར་བསྟན་པ་ནི། གང་ལྟར་འཛིག་རྟེན་ས་བོན་ཅམ། ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་གསལ་བྱ་
 ཏེ། འདི་ལ་མཚམས་སྦྱར་དུ། དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གསལ་བས་གཞན་ལས་སྟེ་བ་
 ཁས་སྤངས་ནས་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས། དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལ་
 ཡང་གཞན་ལས་སྟེ་བ་ཡོད་པ་མིན་པས། དེའི་ལྟ་བུ་ལ་གནས་ནས་ཀྱང་གཞན་ལས་སྟེ་
 བདག་གི་པར་འདོད་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པའི་བྱིར་
 བཤད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར། འཛིག་རྟེན་གྱིས་
 གསལ་བས་གཞན་ལས་སྟེ་བ་ཁས་སྤངས་ནས་གཞོད་པ་སྤངས། ཞེས་གསུངས་པའི་
 དོན་ནི། འདི་ཡན་ཆད་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གསལ་བ་ལ་གཞན་ལས་སྟེ་བ་ཁས་ལེན་པ་
 གཞིར་བཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཞེས་པར་གོ་ན། འཛིག་རྟེན་དོན་ནི་འཛིག་རྟེན་གསལ་
 ཉིད་གྱིས། ཞེས་གསུངས་པས་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པར་
 ཁས་ལེན་དགོས་པར་གདོན་མི་བར་རང་ཉིད་ལ་ཅོ་འདྲི་བ་ལས་གཞན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད།
 དེས་ན་འགྲེལ་པ་དང་སྤྱི་མཐོང་སྤངས་པ་ནི། འདི་ཡན་ཆད་དུ་དོན་དམ་ལ་དབྱེད་པའི་
 སྐབས་སུ་སྟེ་བ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་མི་གཞོད་པར་བསྟན་བས། དེ་ནི་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་དུ་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་མི་གཞོད་པར་སྟོན། ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ལྟར་
 གཞན་སྟེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་དུ་ཡོད་མེད་མ་དབྱེད་པ་ཅམ་ལ། གསལ་བ་ཁས་སྤངས་
 བས། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞུང་འདིའི་དོན་ནི། རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་སོ་སོ་བར་(༡༩བ)འཛིན་པ་
 འཛིན་ཏེན་རང་ག་བའི་སྒོ་ལྟན་སྒྱུས་ལ་མེད་པས་འཛིན་ཏེན་ཐ་སྟད་དུ་འང་གཞན་སྒྱེ་
 བ་མེད་པར་སྟོན་པའོ། །དེ་ལྟར་ན། དངོས་ཀྱི་ཡང་དག་རྒྱུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། །
 ཞེས་པ་ནས། འདི་ཡན་གྱིས་གཞན་སྒྱེ་དགག་པ་ལ་འཛིན་ཏེན་གྱིས་གཞོད་པའི་སྟོན་མེད་
 རྒྱལ་བ་སྟན་ནས། གཉིས་པ་སྟོན་མེད་པར་མ་ཟད་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ་
 གཉིས། རྟག་ཆད་གྱི་ལྟ་བ་སྤངས་སྒྱུ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། ལས་འབྲས་གྱི་འབྲེལ་བ་
 ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་
 བཤད། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱི་སྒྱེ་བ་ལ་རིགས་པའི་གཞོད་
 བྱེད་དང་། སྒྱིར་སྒྱེ་ཙམ་དུ་འཛིན་ཏེན་གྱི་མདོན་སྒྱུ་ཆད་མས་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ན།
 དངོས་པོ་སྟད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་ཞེས་པའི་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། སྟད་ཅིག་གཉིས་པར་
 རྒྱན་ཆད་པའི་ཆད་པར་ལྟ་བ་ལས་གྲོལ་ལོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་བྱིར་སྒྱུ་གྲུ་ས་བོན་ལས་
 གཞན་མིན། ཞེས་ཏེ། རྒྱུ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། ས་བོན་ཡོད་ན་སྒྱུ་གྲུ་མི་བཞིན་ཏེ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དབུ་མ་བ་ཁ་ཅིག་ །དོན་དམ་པར་གཞན་སྒྱེ་
 འགོག་རིགས་མོད། །གཞན་ལས་སྒྱེ་བ་འཛིན་ཏེན་ལས་ཀྱང་མེད། །ཅིས་འཛིན་ཏེན་
 ཐ་སྟད་དུ་གཞན་སྒྱེ་འགོག་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་པོ་རང་མཚན་གྱིས་
 སྒྱེ་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། བདེན་པ་གཉིས་ལས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཁས་
 མ་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་རང་རྒྱུད་པས་ཏེ། གཞན་སྒྱེ་ཀྱན་
 རྫོབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དང་ཐ་སྟད་དུ་རང་མཚན་གྱིས་སྒྱེ་བ་ཁས་ལེན་པའི་བྱུངས་གསལ་
 ཤོས་ཡིན་ནོ། །

འདི་དགག་པ་ལ་གཉིས། དངོས་པོ་རང་མཚན་གྱིས་སྒྱེ་བ་(༡༩ན)དགག་ །རང་
 མཚན་གྱིས་མི་སྒྱེ་ཡང་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱེ་བའི་དཔེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། །

སྒྲོང་ཉིད་དངོས་པོའི་འཛིག་རྒྱར་ཐལ་བས་དགག། བཅ་སྒྲོང་བདེན་པ་རིགས་པའི་དབྱུང་
བཟོད་དུ་ཐལ་བས་དགག། འོན་དམ་པའི་སྒྲུབ་མི་ཞེགས་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཉེན་གྱུར་ན། ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ནི། གང་
ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་ ཅིས་དང་། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་སྒྲུབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་
གིས། ཞེས་པས་རིམ་བུར་འཆད་དེ། རིགས་པའི་ཕུལ་འཚམས་ཅུང་ཟད་དེ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་དཔེ་ཅིས་སྒྲུབ་སྒྲུམ་ན།
དངོས་པོ་སྒྲོང་པ། ཞེས་ཏེ། འདིའི་འགྲེལ་པར། གཞུགས་བརྟན་རང་བཞིན་ཡོད་པའི་
རྒྱ་དང་འབྲས་སུའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡང་ཤེས་བཞིན་དུ་མཁས་པ་སུ་ཞིག་གཞུགས་
དང་ཚོར་པ་ལ་ཞོགས་པ་རྒྱ་དང་འབྲས་སུ་དག་པ་ཐ་དད་པ་མེད་པར་གནས་པ་རྣམས་
ཡོད་པ་ཅམ་ཞིག་ཏུ་དམིགས་པས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་ངེས་པར་བྱེད། དེའི་
ཕྱིར་ཡོད་པར་དམིགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲུབ་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པས་སྒྲུབས་
འདིའི་ཕྱོགས་སྒྲུམས་གཞུགས་བརྟན་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྒྲུབ་པར་ཁས་སྲུངས་ཟེན་པར་འགོད་
པ་ཡིན་ནམ་སྒྲུམ་མོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྒྲུབ་ནི། བདེན་པ་གཉིས་སུ་འང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། །
ཞེས་པའི་རྒྱང་པ་གཉིས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་ཀར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
སྒྲུབ་བཀག་པས་དྲག་མཐར་མ་ལུང་ཞིང་། དེ་ལྟ་ནའང་སྒྲུབ་ཅམ་ཞིག་ །ཁས་སྲུངས་
པས་ཆད་མཐར་མི་ལུང་པའི་ཡོན་(༡༡བ)ཏན་ཏེ། རང་སྡེ་དངོས་སྒྲུབ་དང་རང་རྒྱུད་པ་
ལྟར། སྒྲུབ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲུབ་གོས། རང་མཚན་གྱིས་མི་སྒྲུབ་གཏན་མི་སྒྲུབ་གོས་སྒྲུམ་
དུ་བཟུང་ན་དྲག་ཆད་གྱི་མཐའ་ལས་མ་འདའ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་ཤེས་ལས། གང་ཞིག་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། འདི་ནི་མེད་པ་མིན་པས་དྲག་ །སྒྲོན་བྱུང་ད་ལྟ་མེད་ཅིས་པ། འདིས་
ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འབྱུར། ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པར། དངོས་པོ་

དངོས་པོ་ཡོད་པར་སྒྲིབ་པའི་ལྟར་ན་ནི། རི་སྒྲིབ་དུ་དངོས་པོ་དེའི་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་སྒྲིབ་
 དེ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་ལ། གང་གི་ཆེ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་དེའི་ཆེ་དེ་ལ་
 དངོས་པོ་དེ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། བོང་བུའི་རྩ་དང་འབྲུ་བས་གཉིས་སྒྲིབ་
 སྒྲིབ་པ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་མངོན་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འགྲིགས་
 དཀའ་བ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ།
 ཁས་ལེན་པ་ལ་རྟག་ཆད་གང་རུང་ལས་མ་འདས་པས་ན། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་
 སྒྲིབ་པ་བཀག་པ་འདི་ལ་མཐའ་གཉིས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་དོ། །ཞེས་གཞན་སྒྲིབ་
 བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དུ། གང་གིས་སྒྲིབ་པ་བོན་ལས་
 གཞན་མིན། ཞེས་པ་ནས། འདི་བར་གྱི་གཞུང་རྣམས་སྒྲོས་སོ། །

གཉིས་པ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། དངོས་དང་། ཚུད་
 པ་སྒྲིབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིབ་པ་བཀག་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་མེད་
 པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཁས་མ་སྒྲིབ་
 གྲུང་། ལས་དང་འབྲས་སྒྲིབ་པ་འབྲེལ་བ་ཡང་ཆེས་འཐད་དོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་གིས་
 རང་བཞིན་གྱིས་དེ། ཞེས་པས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་ལས་འབྲས་ཁས་ལེན་པའི་
 ཕྱི་རོལ་བ་(༡༧ན)རྣམས་ཀྱི། སྒྲིབ་པ་སྒྲིབ་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་བདག་རྟག་
 གཅིག་རང་དབང་ཅན་དེ་ཉིད་འདོད་ཅིང་། རང་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཐོབ་པ་
 དང་། རྒྱུད་མི་ཟ་དང་། སྒྲིབ་པའི་རྒྱུན་དང་ཀུན་གཞི་དང་། ཆོགས་དུག་གི་ནང་གི་ཡིད་
 ཀྱི་རྣམ་པར་གྲེས་པ་སོགས་ཁས་ལེན་པའི་རྩ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ནི། དག་མི་དག་པའི་ལས་
 བྱས་མ་ཐག་དུ་ཞིག་ བྱིས་ལོ་དང་བསྐྱལ་བ་སོགས་ལོན་ནས་འབྲས་སྒྲིབ་པ་འབྲིན་དུས་སྒྲིབ་
 རྒྱུ་ལས་མེད་པས་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ལྟར་འཐད་སྒྲིབ་པ་ལ། ཐོབ་པ་དང་རྒྱུད་མི་
 ཟ་གཉིས་ལས་ཀྱི་འབྲས་སྒྲིབ་པ་འབྲིན་བྱེད་དངོས་དང་། གཞན་རྣམས་ལས་འགག་ཁ་མས་

བཞག་པའི་རྩམ་པ་གང་གི་སྟེང་དུ་བགོ་བའི་གཞིར་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་པས་ལས་འབྲས་
 གྱི་རྟེན་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་རྩད་ཟད་ཞིབ་ཏུ་བརྗོད་ན། ཁ་ཆེ་བ་མ་གཏོགས་པའི་བྱེ་
 བྲག་སྒྲིབ་སུ། ལས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་རྒྱུ་མི་ཟ་གཉིས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་མི་འདོད་
 གྱུང་། གང་ཟག་ཏུ་གང་འདོད་པ་དེའི་སྟེང་དུ། ལས་གཞི་རྗེས་སུ་ཡང་དེ་གཉིས་རྒྱན་མ་
 ཆད་བར་ཡོད་པས་དག་ཟོད་སྒྲིབ་སུ་བབ་པ་ན་ཐོབ་པ་དང་རྒྱུ་མི་ཟ་གཉིས་ལས་འབྲས་
 ལུ་འབྱེན་པར་འདོད་ལ། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བདག་རྟག་པ་དང་ཀུན་གཞི་སོགས་དེ་དག་
 གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ལས་འགག་གྱུང་འབྲས་སུ་
 འབྱེན་པའི་རྩམ་པ་དེ་བཞག་ཡོད་པས་མཐར་འབྲས་སུ་འབྱེན་པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི།
 བདག་དང་ཀུན་གཞི་སོགས་དེ་དག་གིས་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིན་འབྱེན་པར་ག་ལ་འདོད།

དེས་ན་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཅ་བ་ནི། ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་འབྲས་སུ་བསྐྱེད་པ་དང་། གང་
 ཟག་བདགས་ཡོད་མིང་རྒྱུང་ཙམ་དུ་འཛོག་མ་(༡༤བ)ཤེས་པ་གཉིས་ཀས་ལན་པ་ཡིན་
 ཏེ། དེ་ཡང་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འགག་པར་འདོད་པས་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་
 འཛོག་མ་ཤེས་པའོ། །

རང་ལུགས་ནི། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེབ་སྒྲར་བཀག་པས་རང་བཞིན་གྱིས་མི་
 འགག་པར་གྱུ་བ་ཅིང་། རང་བཞིན་གྱིས་མ་འགག་པས་འགག་བའམ་ཞིག་པ་ཞེས་པ་
 བདགས་ཡོད་མིང་རྒྱུང་ཙམ་ཞིག་ལས་སྒྲར་ཡོད་ལོག་པའི་ཆ་ལ་བདགས་ནས་བཞག་
 ཅིང་། དེ་ལས་འབྲས་སུ་འབྱུང་བར་འདོད་པས། འདི་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་
 གྱུ་བ་པའི་བཀག་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །

དེར་མ་ཟད་བདགས་ཡོད་མིང་རྒྱུང་ཙམ་གྱིས་ངའམ་བདག་དེའི་སྟེང་དུ། ལས་སྒྲ་
 མས་བཞག་པའི་རྩམ་པ་བར་མ་ཆད་དུ་བརྒྱུད་དེ་ཕྱིས་འབྲས་སུ་འབྱེན་པའི་རྩམ་པ་མཐུ་
 ཅན་དུ་སོང་བ་དེས་གྱུང་ལས་ཀྱི་འབྲས་སུ་འབྱེན་པ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་སྤངས་

དགོས་ལ། ཞིག་པ་ནི་འདས་པ་དང་། རྩམ་པ་ནི་ད་ལྟར་པ་ཡིན་ནོ། །

སྐབས་འདིར་དོགས་པའི་གནས་རྒྱུ་ཟུང་ཡོད་དེ། དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་ལས་
 གི་ཞིག་པས་སྒྲིར་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཀྱང་། ལས་གཉིས་ཀྱི་རྩམ་སྒྲིན་འབྲིན་པར་ཁས་བླངས་
 བ། མཛོད་ལས། རྩམ་སྒྲིན་རྒྱ་ནི་མི་དགོ་དང་། དགོ་བ་ཟག་བཅས་རྩམས་ཁོ་ན། ཞེས་
 དང་། འདི་ཉིད་དུ་ཡང་། དེའི་ཕྱིར་རྩམ་སྒྲིན་མི་དགོ་ནག་པོའི་ལས། རྩམ་སྒྲིན་དགོ་
 ཉིད་དགོ་ལས་ཡིན་མཐོང་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་རྩ་འབྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་དང་ཡང་
 བསྟན་ན། དགོ་བའི་ཞིག་པ་དགོ་བ་དང་། མི་དགོ་བའི་ཞིག་པ་དེ་ཉིད་མི་དགོ་བར་
 འགྱུར་དེ། ལུང་མ་བསྟན་དང་ཟག་མེད་གྱིས་རྩམ་སྒྲིན་མི་འབྲིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་
 འདོད་དོ་སྟུམ་ན། དགོ་བའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དགོ་བའམ་ལས་མིན་པར་
 ཐལ། ད་ལྟར་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཛོད་ན། ལུགས་(༡༥ན)འདིའི་ཐེས་འབྲང་
 དག་གིས་ལན་ཇི་ལྟར་གདབ་ཡང་ཐུགས་ལ་ཞོག་ཅིག །

གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། རྩམ་སྒྲིན་འབྲིན་པ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་
 རྩོད་སྤང་དང་། ཀྱན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའི་རྩོད་སྤང་།
 དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྩམ་སྒྲིན་བྱུང་ཟེན་པའི་ལས་ཀྱང་སྤྲོད་རྩམ་སྒྲིན་འབྲིན་པར་ཐལ།
 ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་རྩམ་སྒྲིན་འབྲིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེའི་སྒྲིན་མེད་ཅེས་ལན་འདེབས་
 པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཡུལ་ནི་ཡོད་ཅེས་དེ། འདི་ལ་དཔེར་ན་སྒྲིན་པའི་ལས་གཅིག་གིས་སྒྲེ་བ་
 ལྟ་བུ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་རྩམ་སྒྲིན་ཡོངས་སྒྲོད་འབྲིན་པ་ཡོད་པས། རྩམ་སྒྲིན་བྱུང་ཟེན་པ་ནི།
 ལས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩམ་སྒྲིན་འབྲིན་རྒྱ་གང་ཡོད་ལྟར་ཟེན་པ་ལ་བྱུ་ཡི། ལན་གཅིག་སྤང་
 ཙམ་ལ་མི་བྱུ་ཡི། །

རྩོད་པ་འདིའི་བསམ་དོན་ནི། ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་རྩམ་སྒྲིན་བྱུང་ཟེན་ནས་ཀྱང་ཡོད་
 པར་བསམས་སྤང་སྟེ་འདི་དབྱུད་གཞི་ཆེར་སྤང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལས་

འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ན། བཙམ་ལྟར་འདས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ནི། ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་། ཞེས་པ་ནས།
དང་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་ཏེ། མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་ གཞུང་འདིས་
ཀུན་གཞི་བདེན་གྲུབ་གསུངས་པ་དང་དོན་དུ་བསྟན་གྱི། སྒྲིར་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་མ་བསྟན་ཏེ། གང་ཟག་དང་མུང་པོ་སོགས་
དང་འབྲུལ། ཞེས་ཟེར་ཏེ། རྗེ་སྤྲུལ་འཇིགས་ལ་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་ན་ནི་བག་
ཆགས་ངན་པ་དེ་དག་སྒྲུར་དུ་རྒྱོག་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་སྒྲེ་འདོད་པའི་ཐོགས་སྒྲིར་ (༢༥བ)བཀག་ནས། གཉིས་པ་
སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་བྱེ་བྲག་རྒྱ་དགག་པ་ནི། དེ་ལ་འདིར་རང་རེའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་
མོར། སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་བྱེ་བྲག་རྒྱ་དགག་ ཅིས་གསུངས་པ་ནི། སྒྲིར་དབྱེ་མ་པ་
དང་མི་མཐུན་པའི་སེམས་ཙམ་གྱི་འདོད་པ་འགའ་ཞིག་འགོག་པ་ཙམ་མིན་གྱི། སེམས་
ཙམ་པས་གཞན་སྒྲེ་འདོད་ཚུལ་གྱི་ལྷགས་བྱུང་བར་བ་གཅིག་བཀོད་ནས་དེ་ཉིད་འགོག་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་དྲུག་པར་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་ཚུལ་སེམས་ཙམ་པ་རང་གི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ལས་བརྒྱམས་ཏེ། གཞན་སྒྲེ་འདོད་ཚུལ་གྱི་ལྷགས་ཐོག་མར་
བཀོད་ནས་དེ་ཉིད་འདིར་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་བཞེད་པ་དང་། དེ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞུང་བ་མེད་པར་འཛིན་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་ནས། ཡོད་
དང་སྒྲོས་ཀུན་ལྷལ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད། ཅིས་པའི་བར་ཏེ། དེ་ལ་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་
ན་རེ། ས་དྲུག་པ་བས་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་མེད་དུ་རྒྱོགས་པ་དེ་ཉིད་ཤེར་
ཕྱིན་ལྷག་པའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཅི་ཞེ་ན། ས་དྲུག་པ་བས་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་
ཐམས་ཅད་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྒྲོང་པའི་སེམས་ཙམ་དུ་རྒྱོགས་པ་དེ་ཉིད་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་

གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤར་བྱིན་ལྷག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

འོན་ཕྱི་དོན་མེད་ན། དོན་སྤང་གི་སེམས་པ་བསྟོན་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་འདི་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟེ་
ན། སྟོན་མེད་དེ། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་། དོན་སྤང་གིས་སེམས་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཞིའི་སྟེང་
གི་བག་ཆགས་སྟོན་པ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བས་གཞན་སྐྱེ་ནི་ཡོད་དོ། །དེས་ན་གཞན་
དབང་གི་སེམས་པ་ནི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། རོ་བོའི་བྱུང་པར་རང་བཞིན་(༡༥ན)
གྱིས་སུ། བདེན་པར་གྲུབ་པ། རྒྱུའི་བྱུང་པར་ཀྱང་གཞིའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ།
ལྷུ་ཅན་གྱི་བྱུང་པར་དོན་དམ་པར་སྐྱོད་ཀྱི་དབྱེད་པའི་ལྷུ་མིན་པ་དེ་གསུམ་དང་ལྡན་
པའི་བྱིར་། ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། གཞན་དབང་གི་སེམས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་བསྐྱེད་བྱུང་དགག་། སྐྱེ་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་དགག་། སྐྱེ་བྱེད་གྱི་ལུང་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། འདི་ནས། སྟོ་ཡང་མེད་ཅེས་དོན་འདི་སེམས་པར་གྱིས། ཞེས་པའི་བར་
དང་། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུང་མེད་འཛིན་པ་ཉིད་བྲལ་ཞིང་། ཞེས་ནས། བྱིས་ནས་
སྟོབས་ལྡན་བདག་གིས་བསྟེན་པར་བྱ། ཞེས་པའི་བར་དང་། གསུམ་པ་ནི། མངོན་
གྱུར་མངོན་ཕྱོགས་ཞེས་མན་ཆད་དོ། །

དང་པོ་འདི་ལའང་གསུམ་སྟེ། དཔེ་དགག་། དོན་དགག་། དེ་ལ་ལུང་རིགས་དང་
འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལའང་། མི་ལམ་དང་སྐྱེ་ཤིང་གྱི་དཔེ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། འོན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ལྷུ་གཏན་མེད་པར་དེ་སྤང་པའི་སེམས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བའི་
དཔེ་ཇི་ལྟར་བྱུ་ཡོད་ཅེས་དྲིས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། མི་ལམ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྤང་ཆེན་མེད་ཀྱང་།
ཁང་མིག་རྒྱུ་རྩུ་ཉལ་པའི་ཆོ་དེ་ན་སྤང་ཆེན་གྱི་བྱུ་ཁྱིག་པར་སྤང་བའི་སེམས་པ་སྐྱེ་བ་
བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། སྤྱིར་དེ་འདྲའི་སེམས་པ་སྐྱེ་ཡང་། རྩུན་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྟོ་སྐྱེས་པ་ཡིན་
གྱི་སེམས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྐྱེ་བའི་དཔེར་མི་རིགས་ཏེ། མི་ལམ་གྱི་ལྷུ་དང་

དབང་པོ་དང་ཤེས་པ་གསུམ་ཀ་རྒྱུ་པ་ཅམ་དུ་མཆུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བྱི་
རོལ་མེད་སེམས། ཞེས་པ་ནས། གཏི་མུག་གཉིད་སངས་ལས་དེ་དེ་(༡༧)བཞིན་ནོ། །
ཞེས་པའི་བར་ཏེ། འདིར་ཡང་མི་ལམ་གྱི་གྲང་ཆེན་དང་། མི་ལམ་གྱི་དབང་ཤེས། མི་
ལམ་གྱི་མིག་དབང་། ཞེས་པ་ཐ་སྟད་དུ་ལས་ལེན་ཞིང་། མི་ལམ་ན་གྲང་ཆེན་སྐྱེས་
གསུམ་པོ་ཐ་སྟད་དུ་འདྲ་མེད་པའི་རྒྱལ་ཤེས་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཁོ་ན་རེ། སྐྱ་ཤད་མེད་བཞིན་དུ་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྱ་ཤད་གསལ་
སྤང་གི་ཤེས་པ་སྟེ་བ་ཡང་བྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་སྟེ་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡིན་ནོ་
སྟམ་ན། དེ་དགག་པ་ནི། དབང་པོ་རབ་རིབ་བཅས་པ་སྟོ་ཞེས་སྐྱེས་སྟོ་ཀ་ལ་གཉིས་
ཏེ། འདི་དང་སྐྱ་མ་གཉིས་ཀར། ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་རྒྱུ་པ་བྱིན་ཅི་ལྟ་ཡིན་པར་
ལ་རོལ་པ་ལ་གྲགས་པས། ཡུན་ཅན་ཤེས་པ་ཡང་རྒྱུ་པ་ཅམ་དུ་སྐྱུ་པ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་
རྒྱུ་པ་ལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་གྲུབ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱུ་པས་འབྱུང་པའི་ཆོས་བདེན་
བར་གྲུབ་པ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །འདིར་ཡང་ཡུལ་འཆོམས་རྩང་ཟད་ལ་ལྟོས་
དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་དོན་དགག་པ་ལ་གཉིས། རུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལས་རྣམ་
ཤེས་སྟེ་བ་དགག་པ་དང་། སྐྱར་ཡང་བྱི་རོལ་མེད་བར་རྣམ་ཤེས་ཡོད་རྒྱལ་བཟོད་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། །གང་བྱིར་མཐོང་བ་དག་ལ་སྟོ་རུས་ནི། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་རྒྱུད་
གཅིག་གཏོགས་པར་རིགས་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་ཏེ། དེ་ཡང་ཁོ་ན་རེ། རབ་རིབ་
མེད་པ་ལ་སྐྱར་སྤང་གི་སྟོ་སྟེ་པའི་སྟོན་མེད་དེ། དེ་ལ། སྐྱར་སྤང་གི་རུས་པ་སྟོན་པ་མེད་
པའི་བྱིར་རོ། །ཟེར་ན། རུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཅིག་ཡོད་ན་དེ་ལས་ཤེས་པ་
བདེན་གྲུབ་བསྟེན་རྒྱུ་ཀྱང་རུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། ཞེས་སྟོན་པར་
བྱེད། སྐྱར་འབྲས་སུ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས། འདིར་(༡༨)

ཤེས་པའི་རྒྱ་རྒྱུས་པའི་བག་ཆགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའོ། །དེ་ལ་རྒྱུས་པ་
ཡོད་པ་ཡང་གསུམ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ད་ལྟར་བ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། འདས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུས་ལ་རྒྱུས་པ་སྤིང་བ་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་ཏེ། འདིར་འབྲེལ་བ་
དང་རྣམ་པའདད་གཉིས་སྟེ། རྣམ་ཤེས་དང་རྒྱུས་པ་གཉིས་ལ། རྒྱུས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་
དུག་པའི་ཚུལ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དམ། རྒྱུས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་ཞེས་ལྟ་བུའི་ཚུལ་
དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད། ཅེས་འདྲི་བ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་
དམ། ཐ་དད་དུ་ཡོད་འདྲི་བ་ཡིན་པས། འདིར་ཡང་གཅིག་ཏུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པས་འགོག་
བ་ཡིན་ནོ། །ལྟག་མ་རྣམས་གོ་སྤྲོད། །

གཉིས་པ་ནི། མིག་སྒྲོ་སྒྲེ་བ་རང་རྒྱས་གང་ཞིག་ལས། ཞེས་པ་ནས། ཚུང་ཉིད་
སེལ་བྱེད། ཅེས་པའི་བར་ཏེ། དེ་ཡང་། མིག་སྒྲོ་སྒྲེ་བ་རང་རྒྱས་གང་ཞིག་ལས། ཞེས་
པའི་གཞུང་འདིས། སེམས་ཅམ་པས་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུས་པ་ཞིག་མིག་དབང་དུ་
འདོད་པར་བསྟན། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མ་དག་པས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སེམས་ཅམ་པས། ལྟོ་ལྟོར་
ཞབས་ཞུམ་ཚུ་སྒྲོར་བའི་རྒྱུས་པ་དེ་ཉིད་བུམ་པ་དང་། གང་བ་སྒྲོབས་པའི་རྒྱུས་པ་ཉིད་
གོས་སྟུཁས་ལེན་དགོས་པས་ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལ་ལུང་རིགས་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ལུང་དང་འགལ་བ་
སྤང་། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱིས་ནི། །
འགར་ཡང་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་ནོ། །ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། མི་སྟག་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། རབ་རིབ་ཅན་དང་མཚུངས་པའི་(༡༥བ)
ཤེས་པ་གཞན་ཡང་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་བ་ཡི།
ཞེས་སྟགས་དང་། གཉིས་པ་ནི། རབ་རིབ་དང་ལྡན་དབང་པོ་ཅན་མཚུངས་པ། ཞེས་
སྟགས་སོ། །དེ་ཡང་སྒྲུབས་འདིར། རང་རེའི་རྣམ་པའདད་ཆེན་མོ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་

བ་དང་། འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་སྟོན་སྟེ། རྒྱ་གར་གི་རྒྱན་
ལུ་བའི་སྟེང་དུ་ལས་བྱེད་པར་བ་བསགས་པའི་ལྷ་མི་ཡི་དུགས་སྟོན་གྱིས་དུས་གཅིག་
ཏུ་བསྟན་པའི་ཆོ་ཆ་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ། རྒྱན་ཁིང་བཤེར་བ་གཅིག་གི་སྟེང་ན། ཆ་གསུམ་
བདུད་ཅི་རྒྱག་ཁྲག་སྟོན་དུས་གཅིག་ཏུ་སྟེས་པ་གཅིག་སྟེང་བ་གཅིག་གཙོ་བོར་སྐྱབ་
པ་ཡིན་གྱི། རྒྱག་ཁྲག་དང་བདུད་ཅི་སྟོན་མེད་བཞིན་དུ་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱས་བསྟན་
པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྟངས་བའི་མིག་ཤེས་ཤིན་ཏུ་ཡང་བཞིན་ལ། སྐབས་འདིར་དཔེ་
དོན་སྟོར་རྒྱུའི་ཤེས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱག་ཁྲག་ལ་མཚན་ཉིད་པ་མེད་བཞིན་དུ་སྟངས་བ་
ནི་ཤེས་པ་ཉིད་བྱ་དགོས་ཏེ། སྟར་བཤད་པའི་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དང་། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་
ཤེས་པ་དང་། ཀེང་རུས་མེད་བཞིན་དུ་སྟངས་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱམས་དང་འབྲེལ།

དེ་ལྟར་ན། ཕྱི་རོལ་མེད་སེམས་རྒྱས་ནི་གང་དུ་ཡོད། ཅིས་པ་ནས། འདི་ཡན་གྱིས།
གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བ་གསུམ་ནས། གཉིས་པ་
སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་དགག་པ་ནི། རང་རིག་འགོག་པ་ཅམ་གྲགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་
གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན། དེ་འབྲལ་བྱེད་ཚད་མ་གང་ཡིན་ཞེས་
དྲིས་པ་ལ་ཁོན་རེ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ལ་ཁ་ནང་དུ་སྟོགས་པའི་རང་རིག་འབྲལ་བོ་ཟེར་ན།
དེ་འགོག་པ་(རྟེན་ལ་གསུམ། རང་རིག་དགག་པ་དངོས། དེ་ལྟར། ཁས་ལེན་པ་ལ་
གཞོད་བྱེད་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྟངས་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུང་མེད།
ནས། གཞན་ལ་མོ་གསལ་བྱས་གཞོད་ཅི་ཞིག་སྟེ། ཞེས་པའི་བར་ཏེ།

འདི་ལ་རྒྱང་ཟད་བཤད་ན། རང་རིག་གི་བསྐྱབ་བྱ་བ་དགག་ །སྐྱབ་བྱེད་མ་ངས་
བར་བསྟན། རང་ལུགས་གྱི་ཤེས་པ་རྒྱམས་འབྲལ་ཚུལ། དང་པོ་ནི། ལང་ཀར་
གཤེགས་པ་ལས། དེ་ལྟར་རལ་གྱི་རང་གི་སོ། །གཙོད་པར་མི་བྱེད་སྟོར་མོ་ནི། །རང་
ལ་རིག་པར་མི་བྱེད་ལྟར། །རང་གི་སེམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

སྐབས་འདིའི་འབྲེལ་པར། དེའི་སྡེ་དུ། ཡང་ཟླ་བ་གྱིས་སྐྱེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་པ་
ལ་ཞོན་མི་རྒྱས་པ་དང་། མེས་རང་ཉིད་བསྐྱེད་མི་རྒྱས་པ་དང་། མིག་ཤེས་རང་ཉིད་
ལྷ་མི་རྒྱས་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་རིག་པའི་རང་རིག་མི་འཐད་
ཐར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རང་རིག་འདོད་པ་པོས། སྡོན་འཛིན་ལྷ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་
ཉིད་རིག་པར་འདོད་པ་མིན་ཀྱང་། སྡོན་འཛིན་གྱི་སྡེ་ན་གཉིས་སྡང་ཐམས་ཅད་དང་
བྲལ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་ག་ཡོད་པ་དེ། ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་རིག་པར་འདོད། དེ་
ལྷ་ནའང་ཤེས་པ་ཁོ་རང་གིས། ཁོ་རང་རིག་པ་ཅམ་ལ་གཞོད་བྱེད་དེ་དག་འཇུག་པ་མ་
ཡིན་གྱི། ཚུར་མཐོང་གི་སྡོན་འཛིན་ལྷ་པོའི་ཤེས་པས་རང་ཉིད་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གྱི་
རྣམ་པ་མི་འཆར་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་རིག་པ་ནི། སྐར་མོས་རང་གི་རྩེ་ལ་རིག་པ་སྐྱོགས་
བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་སྐྱོགས་འཕེན་པ་ཡིན་ལ། (༢༥)ཤེས་པ་སྐྱི་ཅམ་གྱིས་སྡེ་
ནས་དེ་ལྷར་འཕེན་ན། རྗེ་བླ་མས་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་དགག་བྱ་ལ་གཏུག་པའི་
འཇུག་འཆམས་ལ་ལྷོས་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། སྡོན་འཛིན་ཆོད་མས་ལྷ་ལ་རང་
དོས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་རིག་ན། དེའི་ཆོད་གཉིས་སོ་སོ་བར་ཐལ། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། ལྷ་སྡེ། རིག་བྱ་འདི་ཞེས་
རང་དོས་ནས་གྲུབ་པ་གཅིག་དང་། རིག་བྱེད་འདིས་ཞེས་རང་དོས་ནས་གྲུབ་པ་གཉིས་
སུ་འབྱེད་རྒྱས་ན་དེས་པར་གཉིས་དོ་པོ་སོ་སོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཐ་སྡེ་དུ་ཡང་སྡོད་བྱའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་ཀྱང་
རང་རིག་ཤིགས་ཏེ། སྡོད་བྱ་ཤེས་པའི་སྡེ་དུ་སྡར་བཤད་པ་ལྷ་པོའི་རང་རིག་འཛིན་པ་ནི་
དེས་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་རང་གི་ཡུལ་ལ་ལྷོས་ཏེ་མ་བཏྲགས་མ་དཔུང་པར་གྲུབ་པ་ཅམ་
གྱིས་མ་ཆོམ་པར་རང་དོས་ནས་གྲུབ་ཚུལ་ལ་བཏྲགས་ཏེ་དེས་པར་འཛིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་གྱིས་རང་རིག་འདོད་པའི་རྩ་བ་སྤྱོད་བྱའི་ཤེས་པ་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་ཐུག་ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་པས་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཡང་
སྤྱོད་བྱ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་ཐུག་གོ།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཁར་སང་གི་སྒྲོན་འཛིན་ལྟ་སྤྱོད་པར་དུས་དེར་སྤྱོད་བྱེད་
གཅིག་ཡོད་དེ། དེ་རིང་གི་དུས་སུ་སྒྲོན་འཛིན་དེ་དྲན་པ་འཐད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། ཁར་
སང་གི་སྒྲོན་པོ་ལ་དུས་དེར་སྤྱོད་བྱེད་ཡོད་པས་དེ་རིང་དྲན་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་ཟེར་ན།
འདིའི་ལན་ལ་གཉིས། དྲན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་(མཇུག)བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་
དང་། དྲན་ཙམ་ལ་བྱུང་བ་མ་དེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དུས་བྱིས། ཞེས་སོགས་
དང་། གཉིས་པ་ནི། གང་བྱིར་གང་གིས་ཡུལ་སྤྱོད་གྱུར། ཞེས་སོགས་ཏེ། འདི་ལ་རང་
རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྤྱོད་ཚུལ་སྒྲུབ་པའི་ཞབས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་མཁན་པོའི་ལྷགས་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། གཞུང་འདིས་གསལ་བར་བསྟན་ཏེ། མདོར་བསྟན་ན། ཁར་སང་གི་སྒྲོན་
འཛིན་ལ་དུས་དེར་སྤྱོད་བྱེད་མེད་ཀྱང་། དེ་རིང་དྲན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲོན་འཛིན་སྒྲ་
མ་དེ་དང་བྱིས་ཀྱི་དྲན་པ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་མིན་པར་ཡུལ་སྒྲོན་པོ་གཅིག་
ལ་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དྲན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྒར་སྒྲོན་པོ་མ་གཏོགས་སྒྲོན་འཛིན་མ་སྤྱོད་ཡང་། བྱིས་སྒྲོན་འཛིན་
ཡང་དྲན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དོ། །ཡུལ་སྒྲོན་པོ་དྲན་པའི་སྒྲོབས་གྱིས་ཡུལ་ཙན་སྒྲོན་འཛིན་
ཡང་དྲན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། སྒར་བྱིབས་རྒྱལ་པ་སྤྱོད་གི་དུག་མ་སྤྱོད་ཡང་། བྱིས་རྒྱལ་
པ་དྲན་པའི་སྒྲོབས་གྱིས་དུག་ཞུགས་པ་དྲན་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། འོ་ན་སྒར་གྱི་སྒྲོན་འཛིན་
ལ་དུས་དེར་སྤྱོད་བྱེད་རང་རིག་མེད་ན། སྒྲོན་འཛིན་དེ་ཡོད་པར་ཅིས་འགྲུབ་སྟུང་ན། ཡུལ་
སྒྲོན་པོ་གཞན་པའི་སྒྲོབས་གྱིས་སྒྲོན་འཛིན་འགྲུབ་སྟེ། ཡུལ་ལ་སྒྲོས་ནས་ཡུལ་ཙན་དང་།

ལུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་ལུལ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། ཚད་མ་དང་
གཞལ་བྱ་ཡན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འཛིག་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ལྷོན་པོ་རང་
ཉིད་(༡༩༧)ཀྱིས་ལྷོན་པོ་གཞལ་བའི་ཤུགས་ལ་རང་ཉིད་གཞལ་ཞེས་པར་མི་བརྩུང་
ངོ། །དེས་ན་ཚུར་མཐོང་ལྟས་སྤྱིན་ལྟ་བུའི་རྒྱད་ལ་ལུལ་ལྷོན་པོ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལས་
ཡོགས་སུ་ལྷོན་འཛིན་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དུས་དེར་བཅལ་མི་དགོས་རྟེ། ལྷོན་པོ་
གཞལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷོན་འཛིན་འགྲུབ་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར། རང་རིག་པ་བཀག་ནས། གཉིས་པ་དེ་ལྟར། ཁས་ལེན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་
ནི། གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན། འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཀྱན་
རྩོམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ཉམས་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་
པའི་ཐབས་མེད་པས། གྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་ཐར་པ་ཅམ་ཡང་
འགྲུབ་ཐབས་མེད་ངོ། །ཞེས་ལྷོན་པ་ནི། གཞན་གྱི་ལྟར་ན། ཞེས་པ་ནས། ལམ་ངན་
ཞུགས་ཞེས་པའི་བར་རོ། །

གསུམ་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྒྲངས་པ་ནི། ཁོན་རེ། བྱེད་ཀྱིས་གཞན་དབང་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཀག་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀྱན་རྩོམ་བརྒྱུག་པའི་ཉེས་པ་བྱེད་ཉིད་
ལ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཅེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྣམ་བཞག་
གཅིག་ཁས་མ་སྒྲངས་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་ཏུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་རོ་ཅམ་དུ་རྣམ་
གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་ཁས་ལེན་པས་ན་ཉེས་པ་མེད་ངོ། །ཞེས་ལྷོན་པ་ནི། རི་ལྟར་
བྱེད་ཀྱི་གཞན་དབང་། ཞེས་པ་ནས། ཕྱི་ནས་སྟོབས་ལྡན་བདག་གིས་བསྐྱེན་པར་བྱ། །
ཞེས་པའི་བར་རོ། །

གསུམ་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དགག་པ་ནི། ཁོན་རེ། ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་སེམས་རང་
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལུང་གིས་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ། ས་བརྒྱུ་པ་ལས། ཀྱི་རྒྱལ་པའི་སྤྲེལ་དག །

ལ། ལྷན་པས་ལྷན་ནི་གཏོང་བ་ལྟར། དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ལ། སེམས་
ཅན་པ་ཡང་གསུངས་པར་མཛད། ཅིས་གསུངས་པ་འདིས་བསྟན་ནོ། །

འོན་ལང་ཀར་གསེགས་པའི་ལུང་དེས་དེ་ཅུང་ཞིག་ཁོ་ན་དང་དོན་དུ་བསྟན་ནམ་
ཞེན། མིན་ཏེ། རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་མདོ་ལྟེན་ཞེན་ཡང་ནི། དྲང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་
གསལ་བར་བྱེད། ཅིས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་བར། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་
བུའི་མདོ་ལྟེན་ཡིན་ཞེན། རིགས་དྲུང་གོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པའི་མདོ་ལས་བདགས་
པ་དང་གཞན་གྱི་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱའི་རང་བཞིན་གསུམ་བསྟན་པ་
ལས། བདགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱིས་དབང་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ།
ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་ལ། ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཚུ་བའི་རྒྱན་ལྟར་འབབ། །
བདག་དུ་རྟོགས་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་ནི་དེ་མ་བསྟན། །
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ། ལྷན་པས་ལྷན་ནི་གཏོང་བ་ལྟར། །
དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ལ། སེམས་ཅན་དུ་ཡང་གསུངས་པར་མཛད། །
ཅིས་བྱ་བའི་ལུང་འདིས་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་གསལ་བར་བྱེད་དོ། དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྟན་
འདས་གྱིས་མདོ་བཟོད་པ་ལས། དེ་བཞིན་གསེགས་(༤༡ན)པའི་སྟོང་པོ་གསུངས་པ་
དེ། ཞེས་པ་ནས། དེའི་བྱིར་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ལྟེན་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྐྱབ་རྣམས་གྱིས་
ངེས་པའི་དོན་ཉིད་དུ་ཁས་སྐྱངས་པ་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་ཉིད་ཡིན་པར་ལུང་འདིས་
གསལ་བར་བྱས་ན། ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོན་ཚུང་ཟད་གོ་སྒྲ་བར་བཟོད་ན། འདིར་རི་ལྟར་
ནད་པ། ཞེས་པའི་ལུང་གིས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱའི་མདོ་ལྟེན་པ་གཞན་ནི་བཞིར་ངེས་
ཏེ། འགྲེལ་པས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་
ཉིད་གྱིས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་བསྟན་པ་གཉིས་དང་། སོགས་
ཁོངས་ནས་བསྟན་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་བྱི་རོལ་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། མཐར་

ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་བརྟན་པ་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་རིག་
པས་ངེས་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པ་འདི་ལས་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲེལ་བའི་ལུགས་
སོ། །

འོན་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀྱན་གཞི་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱུ་གང་སྟུང་
ན། དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་བརྗོད་པ་ལས། ཞེས་སྟགས་ཀྱིས་སྟོན་པར་
བྱེད་དེ། སྟིང་པོར་རྟག་བརྟན་གསུངས་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་ལང་གསེགས་ཉིད་ལས་
གསུངས་པས། དེ་ལྟ་ན་ཀྱན་གཞི་སྟོན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་ཀྱི་མདོ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་
འགྲུབ་པོ། ཁྱེད་ཀྱན་གཞི་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་དབེ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་
ཡང་དགོངས་གཞི་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཚལ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་སྒྲུབ་ཟེན་བཞིན་
དུ་སྟོན་པར་མཚུངས་པས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །

མི་སེས་པ་ཁ་ཅིག །དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པའི་བསྟེན་འཚམས་ཆེག་བྱུང་(༡༡)ནས།
འགྲེལ་བའི་སྟགས་ཁོངས་སུ་རྟག་བརྟན་གྱི་སྟིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་དྲངས་ནས། དེ་ཉིད་
རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྟེགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཅི་བཞི། རྗེ་བླ་མ་ཉིད་ལ་སྟོན་འཛིན་ལུགས་སུ་
སྤང་ནའང་། དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་ལ་ཚོ་འབྲི་བར་བྱེད་པས་རང་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
འདིར་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱ་རྣམས་སེམས་ཅམ་པས་ངེས་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པར་འགྲེལ་
པས་བཤད་ཅིང་། རྟག་བརྟན་གྱི་སྟིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་སེམས་ཅམ་པས་མི་ལམ་དུ་འང་
ངེས་དོན་དུ་མི་འདོད་པའི་བྱིར།

འོན་སྟིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་འདི་དང་། ཀྱན་གཞི་སྟོན་པའི་མཚན་ཉིད་དགོངས་གཞི་
གཅིག་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་སྟུང་ན། རྒྱ་རྒྱུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ས་རྣམས་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱན་
གཞི་སྟེ། །བདེ་གསེགས་སྟིང་པོ་དགེ་བའང་སྟེ། སྟིང་པོ་དེ་ལ་ཀྱན་གཞིའི་སྒྲུལ། །དེ་
བཞིན་གསེགས་རྣམས་སྟོན་པར་མཛད། སྟིང་པོ་ཀྱན་གཞིར་བསྒྲུག་པ་ཡང་། །སྟོ་ཞན་

ནུམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་སྐྱབས་འགར་ཀྱན་གཞི་དང་།
སྐྱབས་འགར་སྡིང་པོའི་མིང་གིས་གསུངས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་ཟབ་མོ་སྟོ་
ཞན་པས་མི་ཤེས་པར་གསུངས་པས་གོ་རུས་སོ། །སྡིང་པོའི་མདོ་སྐྱབས་འདིར་དགོངས་
པ་ཅན་དུ་འབྲེལ་རྒྱུ་ནི། རྒྱུད་སྟོ་མའི་བཤད་བྱ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་སྡིང་པོའི་མདོ་དང་
གཏན་མི་གཅིག་སྟེ། སྡིང་གསུམ་དར་ཡུག་ཆེན་པོའི་མདོ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ནུམས་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་ལུང་འདིས་སྤྱི་རྒྱུ་དོན་དང་ནང་གི་སེམས་གཉིས་ཡོད་མེད་མཆུངས་
པར་བཞེད་དེ། འོན་ཀྱང་མདོ་སྟེ་པས་བསྐྱབས་ཤིང་། སེམས་ཅམ་པས་(༤༡ན)པག་ཤ་
པའི་རྩལ་ཐུན་ཆ་མེད་བསགས་པའི་ལིངས་པོ་ལ་སྤྱི་རྒྱུ་རྣམས་སུ་འདོད་པ་ལྟར་གཏན་
ཁས་མི་ལེན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོན་བསྟོན་མེད་ལ་སྤྱི་སྟོན་དང་ནང་བཅུད་ཅེས་གྲགས་
པ་ལྟར། ལུམ་པ་སྟུམ་ལུ་སྟགས་ལ་སྤྱི་རྒྱུ་དོན་ཞེས་ཐ་སྟོན་གྱིས་པར་བཏགས་ནས་
བཞག་པ་ཅམ་ཞིག་ཁས་ལེན་པའོ། །

འོན་ཀྱང་ལུགས་འདིས་མདོའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་འཛིག་འཆམས་གང་ལ་འདོད་སྟུམ་ན། དེ་
ལ་སྟོར་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་པ། ཆོས་གང་དང་གང་གི་རང་བཞིན་ནམ་གསལ་གསལ་ལུགས་
མ་བཅས་པ་དེ་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། ཆོས་དེའི་རང་བཞིན་དེ་ལས་གཞན་དུ་དྲངས་མི་རུས་
པར་དེ་ཅམ་ཞིག་རྟེན་ངེས་པའི་སྤྱིར་རོ། །

དྲང་པའི་དོན་ནི། ཆོས་དེའི་རང་བཞིན་ནམ་གསལ་ལུགས་དེ་མིན་པར་ཆོས་དེའི་
སྡིང་དུ་བཅོས་མཁམ་གསར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ནི་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་འདིའི་
གནས་ལུགས་སམ་རང་བཞིན་དེ་ཅམ་དུ་མ་ངེས་པར་དྲང་དེ་ལས་གཞན་དུ་སྟར་
དྲང་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །

དེས་ན་གཞུགས་ལྟ་བུའི་སྡིང་དུ་དེའི་ངེས་པའི་དོན་ནམ། གསལ་ལུགས་དེ་ཉིད་

བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ངེས་
དོན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་ངེས་བཞག་པའོ། །ཡང་གཞུགས་
ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་དང་བའི་དོན་དམ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་མདོ་རྣམས་
དང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དཔེའི་དང་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ངེས་བཞག་
པའི་བྱིར་རོ། །

དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་པར། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་སྒོ་གྲོལ་མི་ཟད་པའི་
མདོ་ལ་སོགས་པ་དག་(༤༡བ)ལས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱའོ། །བྱོགས་
ཅམ་ཞིག་ནི་བརྗོད་པར་བྱས་ཏེ། དཔེར་ན་ཐག་པ་བསྟོགས་པ་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་སྐུལ་དངོས་ལ་
ཡོངས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གྲུན་དུ་མ་བཏགས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་ཡང་
གཞན་གྱི་དབང་བྱས་པ་ཅན་ལ་ནི་གྲུན་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་
མིན་དང་། གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བས་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བྱས་པ་ཅན་
ཡིན་ནོ། །གཞུང་བཞིན་པའི་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བྱས་པ་ཅན་གཞུགས་བརྟན་
དང་འདྲ་བ་ལ་བཏགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྒྱུད་ལུལ་ལ་ནི་དངོས་པོ་
ཡིན་ཏེ། གྲུན་དུ་མ་བཏགས་པའི་བྱིར་རོ། །དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་དག་པར་རང་
བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པས་དེ་ཉིད་ཐུགས་སྒྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། །སངས་
རྒྱལ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དཔེའི་བྱིར་རོ་ལྟར་བཏགས་པ་དང་གཞན་གྱི་དབང་དང་ཡོངས་སྒྲུ་
གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་མདོའི་
དགོངས་པ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པར་འདིའི་དོན་རྒྱུ་ཟད་བཤད་ན། ཇི་སྐད་
བཤད་པའི་དང་དོན་དང་ངེས་དོན་གཤམ་པར་འབྱུར་བས་དེ་བརྗོད་ན། ཁོ་ན་རོ། །དགོངས་
འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པ་དང་དོན་ཡིན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དང་། དེ་སྟོན་པ་

དང་དོན་དུ་འགོ་ལྷགས་ཅི་ལྟ་བུ་ཡིན་སྟུང་ན། དང་ངེས་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་སློ་བྱོས་
མི་ཟད་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟ་བུར་བྱ་ཞིང་། འདིར་ཡང་དོ་བོ་ཉིད་གསུམ་
གྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཕྱོགས་ཅུང་བཟོད་ན། དཔེར་ན་སྐུ་ལ་གྱི་རང་(༤༡ན)བཞིན་ནི་
ཐག་པ་བསྟོགས་པ་ལ་ཀྱན་བཏགས་པ་དང་། སྐུ་ལ་དངོས་ལ་ཡོངས་གྲུབ་དང་། ཐག་
པ་གཞན་དབང་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་ནམ་གཤིས་ལྷགས་ངེས་དོན་དེ་ཡང་
འདུས་བྱས་གཞན་དབང་རྣམས་ལ་ཀྱན་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་རྣམས་
རང་བཞིན་ནམ་གཤིས་ལྷགས་དེར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡིན་
ཏེ། བྱས་པ་ཅན་དང་རང་བཞིན་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་། རང་བཞིན་ནམ་གཤིས་ལྷགས་སམ་ངེས་དོན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་གྱིས་ཅི་
ལྟ་བུ་མཐུན་པའི་དངོས་གྱི་ལུས་དེ་ལ་ནི་ཀྱན་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཡོངས་གྲུབ་
དངོས་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་དེར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཅི་ལྟ་བུ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ཀྱན་རྫོབ་པ་ལ་མ་
རེག་པར་ཏེ་དེའི་སྒྲུང་བ་རྒྱབ་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་འབའ་ཞིག་གཟུགས་པའི་
ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཏེ། དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་བཞག་གོ། ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། འདིར་དངོས་
པོ་བྱས་པ་ཅན་བདེན་སྒྲུང་གི་ཆ་ལ་བྱེད་པ་དོན་མིན་ཞིང་། མི་རེག་པའི་དོན། རང་བཞིན་
དེ་ཉིད་གཟུགས་པའི་རོང་བྱས་པ་ཅན་གྱི་སྒྲུང་བ་རྒྱབ་པ་ལ་བྱས་ཏེ། མདོར་ན་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་གི་སྒྲོས་བ་རྒྱབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཞེས་བཟོད་
ཅེས་པའི་དོན། དེའི་སྐད་དོད། ཏུ་ཏོ་ཅུ་ཏུ། ཞེས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་དོན་ལ་
འཇུག་པས། རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་བཟོད་དོ། །ཞེས་པར་འགྱུར་
པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱར་ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཞེས་པར་སངས་རྒྱས་(༤༡བ)གྱིས་
བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

འདིར་བཤད་པའི་བྱས་པ་ཅན་ཞེས་པ་བདེན་སྣང་ལ་ངེས་པར་བྱེད་ན། ཅ་སེས།
རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་ཞེས་བྱར། །དེ་ནི་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་བཤད་
པའི་སྒྲུབས་གི་བྱས་པ་ཅན་ཡང་བདེན་སྣང་ལ་བྱ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ད་
ལྟར་བཏགས་པ་དང་། །ཞེས་སྒྲུབས་གི་དོན་ནི། བཤད་ཚུལ་དེ་ལ་བདེན་ནས་བྱམས་
ལུས་གིས་ལེའུ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བསྟན་པ་ངེས་དོན་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་
ཉིད་གསུམ་བསྟན་པ་དང་དོན་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། བྱམས་ལུས་
གི་དོན་མདོར་བསྟར་ན། གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གི་བར་རེ་རེ་ལའང་གདགས་གཞི་
གཞན་དབང་གི་ཆ་རེ་རེ་དང་། བཏགས་ཆོས་ཀྱན་བཏགས་གི་ཆ་རེ་རེ་དང་། དེས་སྟོང་
པའི་ཡོངས་གྲུབ་གི་ཆ་རེ་རེ་བཞག་ནས་སྟོང་ཉིད་སྤོང་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་སྦྱར་དགོས་
ལ། དགོངས་འགྲེལ་དུ་ནི་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་རང་མཚན་གིས་གྲུབ་པར་
བསྟན་པས། རང་མཚན་གིས་གྲུབ་པ་ནི་འདིར་དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་ཀྱན་བཏགས་
པར་བཤད་པས་དེའི་རང་བཞིན་ནམ་ངེས་དོན་མིན་ལ། དེས་ནི་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་དགོངས་
འགྲེལ་དང་དོན་དུ་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་ངེས་དོན་གི་རྣམ་གྲངས་དོན་དམ་བདེན་པ་བརྟོག་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་
མདོ་ནི། ངེས་དོན་གི་མདོ་དང་། དང་དོན་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་བརྟོག་བྱའི་
གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོ་ནི། དང་དོན་གི་མདོར་བཞག་སྟེ། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྐུས་ལྟར། སྤྱི་ཇི་
བཞིན་པ་ཞེས་སྦྱར་མི་དགོས་སོ། །འདི་དག་རྗེ་སྤྱི་མའི་བཤད་སྟེལ་གིན་ཏུ་འགངས་ཆེ་
པར་སྣང་བས་སྦྱོས་ཏེ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཙམ་བྱེ་(༧༧ན)བྲག་ཏུ་དགག་པའི་གཞུང་འདི་རྣམས་བསྟན་
བཅོས་འདིའི་དགའ་བའི་གནས་སུ་གགས་པ་ལྟར། རྗེ་སྤྱི་མའི་དགོངས་པ་གཉིད་བྱེན་
པར་བཤད་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྤྱག་པར་གཤེད་བྱེན་ལྟར་སེམས་ཙམ་པའི་

འདོད་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་སྤྱི་འབྲུལ་ཚུལ་གྱིས་
 སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་རྒྱུ་ལ། གཞུང་བམེད་པར་འཛིན་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཞེས་
 སྟགས་གྱིས་བརྟོན་ནས། དེ་འགོག་པ་ནི། ཐོག་མར་བསྐྱབ་བྱ་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་
 པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དཔེ་དོན་འགོག་པ་དང་། དེ་རྗེས་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མ་དང་
 ལུང་གཉིས་རིམ་པ་ལྟར་འགོག་པ་ལ་སྐྱར་རྟེ། དེ་ཡང་། གཞུང་བམེད་པར་འཛིན་པ་མ་
 མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་ནས། སྤྱོད་ཀྱི་ལུ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད། ཅིས་པའི་བར་གྱིས་
 སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་བརྟོན། ཕྱི་རོལ་མེད་སེམས་དཔེ་ནི་གང་དུ་ཡོད། ཅིས་པ་ནས།
 སྤྱོ་ཡང་མེད་ཅིས་དོན་འདི་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་སེམས་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དཔེ་དང་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་འགོག། གཤམ་ཏེ་གཞུང་མེད་
 འཛིན་པ་ཉིད་བྱལ་ཞིང་ཞེས་པ་ནས། སྤྱོ་བས་ལྷན་བདག་གིས་བསྟན་པར་བྱ། ཞེས་པའི་
 བར་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མ་འགོག། མཛོན་འགྱུར་མཛོན་སྟགས་ཞེས་པ་ནས། དེས་དོན་
 ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ལུང་འགོག་ཚུལ་རྒྱུ་སེམས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
 སྤྱོ་བ་དཔོན་ལགས་ལྷན་འབྱེད་གྱིས་ནི། ཕྱི་རོལ་མེད་པར་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱུས་གྱི་
 བཀའ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་འདོད་དེ། རྗེ་ཉིད་གྱི་གསུང་རབ་ལས་(༤༤བ)ཤེས་པར་འགྱུར་
 རོ། །དེ་ལྟར་གཞན་སྤྱི་དགག་པ་བརྟོན་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་སྤྱི་བ་འགོག་པ་ནི། གཅིར་བྱ་བ་ན་པེ། རྩ་བམ་ལྟ་བུ་ཉེར་
 ལེན་འཛིམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདག་སྤྱི་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་སྤྱི་ན་རྩ་མཁན་སྟགས་ལ་ལྟོས་
 ཏེ་གཞན་སྤྱི་ཡིན་པས། སྟགས་རེ་བཤས་ལེན་པ་ལ་བརྟོན་པའི་སྤྱོན་རྒྱུ་སེམས་མི་འཇུག་གོ་
 སྟམ་ན། དེ་འགོག་པ་ནི། གཉིས་ལས་སྤྱི་བ་རིགས་པའི་རོ་བོ་མ་ཡིན། ཞེས་སྟགས་ཏེ་གོ་
 སྤྱོ་ལོ། །བཞི་པ་རྒྱ་མེད་ལས་སྤྱི་བ་དགག་པ་ནི། རྒྱང་འཕེན་པ་ན་པེ། འབྲས་བུ་རྒྱ་ལས་སྤྱི་
 བར་ཁས་ལེན་ན་བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྤྱི་མོད་དེ། ཁོ་བོ་ཅག་རྒྱ་ལ་

མ་ལྟོས་པར་སྒྲིབ་པ་ལས་ལེན་པས་སྤར་བཤད་པའི་སྒྲོན་གསུམ་པོ་དེ་མི་འདུག་གོ་སྒྲུམ་
ན། དེ་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་མེད་ཁོ་ནར། ཞེས་པ་ནས། མ་བཤད་འབྱུང་བ་འདི་དག་
ལྟ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་དེ། རྒྱུང་འཕེན་འདིས་འབྲས་བུ་རྒྱ་མེད་ལས་
སྒྲིབ་ཡོད་འདོད་ཅིང། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུར་འདོད་པ་དང། ཆོ་འདིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་མའི་ལུས་
ཀྱི་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་སྒྲིབ་སོགས་ཀྱང་འདོད་དེ། འགལ་འདུལ་ལས་ལེན་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། འོ་ན་སྤར་མཐའ་བཞི་ལས་སྒྲིབ་བཀག་པ་འདིས་
ཅི་ཞིག་འགྲུབ་སྒྲུམ་ན། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིབ་མེད་པར་འགྲུབ་པོ། ཞེས་སྟོན་
པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང། ཞེས་པའི་རྒྱུང་པ་གཉིས་ཏེ། ཕྱིར་དགི་
འདུས་བྱས་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིབ་མེད་དེ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
མི་སྒྲིབ་འདི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་བཤོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་(༥༥ན)
གསལ་དུ་འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་རང་ལས་སྒྲིབ་དང་འབྲེལ་
བྱི་ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཀག་པར་དོན་གྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་གྱིས་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྒྲིབ་རྟགས་དང། རང་བཞིན་གྱིས་
མི་སྒྲིབ་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པ་འདི་ལ་དགོངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་འདི་ཡན་ཆད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིབ་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཐབས་
ནས། གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྣམ་པ་ཤད་ཆེན་མོར་དངོས་ཀྱི་
དོན་དང། བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཅུང་ཟད་སྤངས་ན་འདི་
ལྟར་མཛོན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འགོག་གིས་སྒྲུབས་འདིར། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་
པའི་ཤུལ་དུ་ཐ་སྟད་ཅམ་དུ་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་བདེན་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གཅིག་སྟོན་
པར་བཞེད་པ་ལ་འདི་ཡན་ཆད་དུ་འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིབ་མེད་དུ་བསྟན་པ་ལ་ཚོད་
པ་སྤང་སྟེ། ཐ་སྟད་ཅམ་དུ་འདུས་བྱས་སྒྱིར་ཡོད་པ་དང། ཕྱི་བྲག་དུ་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་

སྒྲིབ་དང་། དེ་ལྟར་གྲལ་ལན་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་རྣམས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་
རྣམས་སྒྲིམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་བཞི། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་དེ་ལྟར་སྤང་བའི་སྒྲིབ་མི་འཐད་
པའི་ཚུད་སྤང་། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཚུད་སྤང་།
རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྒྲིན་གཏན་མི་སྒྲིབ་པར་ཐལ་བའི་ཚུད་སྤང་། དེ་ལྟར་གྲལ་ལན་བྱས་
པའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་
ན་བྱིས་པ་(༤༧)མོ་མོ་སྒྲིབ་པོ་མཐའ་དག་ལ་བྱིན་གྱི་འདུས་བྱས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོ་གས་
པ་འདི་དག་ལུལ་རང་ངོས་ནས་ཚུགས་སུ་བ་བ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་འདི་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན།
དེའི་ལན་ནི་གང་གིས་སྒྲིན་ཚོགས་དང་མཚུངས། ཞེས་སོགས་གྱིས་མ་རིག་པས་བསྟན་
པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་ནས། རྒྱ་མཚན་དེའི་བྱིར་ན་མ་རིག་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདྲ་བྱེད་འབྱུང་བ་དང་། མ་རིག་པ་མེད་པར་འདྲ་བྱེད་མི་འབྱུང་བར་
གསུངས་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་མཁས་པ་དང་མི་མཁས་པའི་གང་ཟག་སོ་
སོ་ལ་དགོངས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཏི་མུག་བརྟེན་ནས་ལས་འབྱུང་ཞེས་
པའི་ཤོ་ཀ་གཅིག་གོ། །

གཉིས་པ་ནི་ཡང་ཁོ་ན་རེ། འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན། མོ་ཤམ་སུ་
བཞིན་དུ་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་མཛོན་སུ་ལ་སྤང་བྱུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་ཚུད་པ་
ནི། གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ན། ཞེས་པས་བསྟན་ནས་དེའི་ལན་ནི། གང་
དག་རབ་རིབ་ཅན་སོགས་སུ་འགྱུར་བ། ཞེས་པ་ནས། མོ་ཤམ་སུ་དང་མཚུངས་པར་
ཐལ་མི་འབྱུར། ཞེས་པའི་དྲགས་གྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་བུམ་སོགས་འདི་དག་དེ་
ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་། ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་འདིས། རང་སྡེ་བྱེད་གཏུ་སྒྲིབ་པས་བུམ་པ་དང་སྣམ་
སུ་སོགས་དོན་དམ་པར་བརྟེན་དུ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་བདག་ས་ཡོད་ཅུ་ཡོད་པར་

འདོད་པའི། །ཉན་ཐོས་ལྟེ་བ། །ཁོ་རང་གི་འདོད་པ་དཔེར་བྱས་ནས་བུམ་སྟགས་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་གྲུང་མ་སྟོང་དུ་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་དོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་
བ་དོན་གསལ་དུ། ཟིན་ཁི་མ་ཉམ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་བར། རི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྟོང་
(༤༦ན)བའི་ལྷགས་ལ། ཞེས་སྟགས་དོན་སྟོང་བའི་ལྷགས་བརྗོད་པ་དང་། འདིར་བཤད་
པ་གཉིས་གནད་གཅིག་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི་ཡང་ཁོ་རེ། འདུས་བྱས་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་ན། གང་ན་མི་སྐྱེ་
བར་འགྱུར་རོ། །ཞིན། དེ་ནི་ལན་ནི་འདུས་བྱས་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་
ཁོ་ནས། བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཅུ་མ་ཞིག་འཐད་ལ། བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་ཁོང་ཏུ་རྒྱུད་ན་
མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་བའི་ལྟ་ངན་གྱི་ཏུ་བ་ཡང་གཅོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞིས་སྟོན་
པ་ནི། གང་ཕྱིར་རྒྱ་མེད་པ་དང་དབང་ལྷག་གི། ཞིས་ལོགས་ཤོ་ལོ་ག་གསུམ་གྱིས་སྟོན་
པར་བྱེད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། ལང་ཁོན་རེ། ཁྱེད་དང་ཁྱེད་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་དབྱ་མའི་བསྟན་བཅོས་
འདི་རྣམས་སྒྲ་སོ་སོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐོགས་ལ་རིགས་པའི་དབྱུང་པ་ཞིབ་མོ་
ཐུང་བཤད་མ་ཐག་པའི་བརྒྱལ་ལན་འདི་ལྟ་བུ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་གང་སྟུང་ན། མཐར་
འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ལྡོག་པའི་བྱིར་དུ་ཡིན་གྱི། ལ་རྩལ་པོ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་
དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། སོ་སོ་སྒྲུབ་རྣམས་ནི། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་
དབྱེད་པ་ནི་སྒྲུར་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར། ཅིས་པའི་བར་ཏེ། མདོར་ན། དེ་ཉིད་དེ་ལས་
འབྱུང་མིན། ཞེས་པ་ནས། འདི་མན་ཆད་དུ་རིགས་པའི་དབྱུང་པ་བྱས་པས་འདུས་བྱས་
མཐའ་བཞི་ལས་སྒྲུབ་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་བདག་སྐྱོན་གྱི་མཐར་འཛིན་རྣམས་ལྡོག་
ཅིང་། དེ་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟན་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐར་འཛིན་རྣམས་ལྡོག་ །དེ་རྣམས་ལྡོག་
པས་འཁོར་པའི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་ལྡོག་སྟེ། གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རྒྱུ་མ་ཞེས་གདམས་

པའོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་(༤༦)པས་སྐབ་པའི་རྩལ་བཤད་ཟེན་ཏེ། །

གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་བས་སྐབ་པ་ལ་གསུམ། ཐར་འདོད་
 གིས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་དགོས་པར་བརྟན་ནས། བདག་
 དང་བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐབ་པ་རི་ལྟར་འགོག་པའི་རྩལ། བདག་དང་གིང་
 རྩའི་དབྱུང་པ་དངོས་པོ་གཞན་ལའང་བསྐྱེད་རྩལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཉེན་མོངས་སྒྲིན་
 རྣམས་ཞེས་སོགས་ཏེ་གོ་སྤྱོད། །

གཉིས་པ་ལ། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་སྐབ་པ་དགག་པ་དང་། བདག་གི་བ་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། བདག་རང་གི་
 རོ་བོས་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། བརྟན་ནས་བདགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་བརྟན་པའོ། །
 དང་པོ་ནི། འདི་ནས་བཟུང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བདག་མེད་དངོས་ཆོས་དང་བྲལ་བྱིས། །ཞེས་
 པ་མན་ཆད་དང་། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ངར་འཛིན་རྟེན་ནི་དངོས་པོ་མིན། །ཞེས་པ་ནས།
 མ་བརྟགས་གྲགས་པར་གཏི་མུག་ལས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་རོ། །དང་པོ་འདི་ལའང་
 གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། བདག་ལུང་གཅིག་ཐ་དད་སོགས་སུ་བརྗོད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་
 དགག་ །གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱོགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནས། ཅེ་
 མོ་མཐོ་བར་གྱུར་པ་འདི་དག་གོ། །ཞེས་པ་ཡན་ཆད་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་དེ་
 ཉིད་གཞན་ཉིད། ཅེས་པ་ཡན་ཆད་དོ། །དང་པོ་འདི་ལ་རྣམ་དབྱེད་ལཱའི་སྒོ་ནས་བདག་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ལས། གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་པོ་གཉིས་
 དགག་པ་དང་། ལྷག་མ་གསུམ་དགག་པའི་རྩལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གྱེ་མ་གཞན་གྱི་རྣམ་
 པོར་འགྱུར་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་ཡན་ཆད། གཉིས་པ་(༤༧)ནི། ལུང་པོར་བདག་ཡོད་
 མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་གོ། །དང་པོ་ལའང་གཉིས་ཏེ། བདག་ལུང་རོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཞན་
 ལུགས་དགག་པ་དང་། རོ་བོ་གཅིག་པ་རང་སྟེའི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟ་

པོ་རྟག་དངོས་ཞེས་པས་གཞན་སྡེའི་ལུགས་བརྗོད་ནས། མོ་ཤམ་སྤྱུར་སྒྲུབ་དང་བྲལ་
ཕྱིར། །ཞེས་སྟགས་ཀྱིས་དེ་འགོག་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་གུངས་ཅན་པས། བདག་ཤེས་
རིག་གི་སྒྲེས་སྤྱེས་པ་ཁྱད་ཚེས་ལྡན་དང་། བྱེ་བྲག་པས་བདག་ཡོན་ཏན་དགུ་ལྡན་
ཏེ། མདོར་ན་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་སྤང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་ཁིང་དོན་གཞན་པ་
རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་རྒྱ་འདོད་ལ། དེ་འགོག་པ་ཡང་། དེ་འདྲའི་བདག་
ཡོད་ན་སྤང་པོ་ལས་ལོགས་སུ་ངོ་བོ་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་རིགས་པས་འགོག་པར་མཛད་དེ་གོ་སྤྱོད། །

གཉིས་པ་རང་སྡེའི་ལུགས་དགག་པ་ལ་གཉིས། །འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ། ཞེས་ཏེ། རང་སྡེའདི་དག་གིས་
བདག་གི་མཚན་གཞི་ནི་མཐར་གཏུག་ན་བརྟགས་ཤིང་དབྱུང་ནས་འཛིག་ལ་འདི་ཡང་
སྤང་པོ་ཉིད་ལས་ལོགས་སུ་སྤྱུར་པ་མེད་པས་སྤང་པོ་ཉིད་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་
དེ། ཁཅིག་གིས་སྤང་པོ་ལྡོ་ཆར་དང་། ཁཅིག་གིས་སྤང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་། ཁཅིག་གིས་སྤང་
པོའི་རྒྱན་ལ་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་བདགས་ཡོད་དུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་ལོག་ནས་
འབྱུང་བའི་གནས་མ་སྤྱུ་པ་མ་གཏོགས་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། (༤༡བ)སྤང་པོ་བདག་རྒྱ་འདོད་པ་དགག།
བདག་མེད་རྟོགས་པས་བདག་ལྟ་སྤྱོད་མི་རུས་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནས།
དེའི་ཕྱིར་རང་འཛིན་སྒོ་དེ་རྣམས་ལ་མིན། །ཞེས་པའི་བར་དང་། གཉིས་པ་ནི། བདག་
མེད་རྟོགས་ཆེ་རྟག་པའི་བདག་སྤྱོད་ཁིང་། །ཞེས་སྟགས་སོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ།
སྤང་པོ་བདག་རྒྱ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བརྗོད་པ་དང་། སྤྱུབ་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སྒྲུབ་ཀྱི་དེའི་ངོ་བོ་རྟོགས་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་བར་དང་། གཉིས་པ་ནི། གང་
ཕྱིར་སྟོན་པས་སྤང་པོ་བདག་གོ་ཞེས། །ཞེས་སྟགས་སོ། །དང་པོ་འདི་ལ་ཡང་གསུམ་

སྟེ། བདག་མེད་པ་སྟགས་སུ་ཐལ་བ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དྲི་བ་ལ་ལན་མཛད་རིགས་
 བར་ཐལ་བ། ལུང་པོ་མེད་པ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
 ཏེ་ལུང་པོ་བདག་ན། ཞེས་ཏེ། འདི་ལ་རིགས་པའི་རྩ་བ་ལྟ་ཡོད་དེ། བདག་མང་པོར་ཐལ་
 བ། བདག་ཐུན་ཡོད་དུ་ཐལ་བ། བདག་འཛིན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཐལ་བ། ལྷག་མེད་
 གྱི་ཆེ་བདག་ཆད་པར་ཐལ་བ། ལྷག་མེད་གྱི་རྩ་ལོ་ལྟ་བདག་སྟེ་འཛིན་བྱེད་པར་ཐལ་
 བའོ། །བྱེད་པོ་མེད་པས་དེ་འབྲས་མེད། །གཞན་གྱིས་བསམས་ལ་གཞན་གྱིས་བར་
 འགྱུར། །ཞེས་པ་རྣམས་ནི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན་དེ་ལྟར་འཕྲེན་པ་
 ཡིན་པས་རིགས་པ་ལྟ་པའི་ནང་དུ་འདུས་སོ། །དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་
 ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན། རང་སྟེ་ཉིད་གྱིས་ཁས་ལེན་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱི་ལུང་དང་
 དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། བཞི་བ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན། བ་ལོ་པོ་འདི་ལ་
 གཤགས་པའི་མཐར་འཛིན་ཁས་བླངས་པས་ཁས་(༤༥)བླངས་འགལ་བར་འགྱུར་ཞིང་།
 གསུམ་པ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན་ཡང་ཁས་བླངས་དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ལྟ་
 བ་ལ་འདོད་ན། བདག་སྐད་ཅིག་སྟེ་གཉིས་དོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོར་བར་
 འགྱུར་བས་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་དང་། མ་བྱས་པ་དང་ཐུད་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་འཇུག་པར་
 འགྱུར་ཏེ། རིགས་པའི་འཕུལ་འཆོམས་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཛིན་རྟོན་མཐའ་ལྡན། ཞེས་ཏེ། ལུང་པོ་ཉིད་བདག་ཡིན་ན།
 བདག་དང་འཛིན་རྟོན་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་སྟགས་གྱི་དྲི་བ་ལ། ཏུས་དེ་ཉིད་དུ་ལན་
 ལུང་སྟོན་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐབས་དེར་རྟོགས་བྱུང་ལ་སྟགས་པ་རྣམས་ལ་ལུང་པོ་མི་
 ཏུག་པ་དང་། སྟེ་བ་ཕྱི་མ་ཡང་རྒྱན་འཇུག་པ་སྟགས་སུ་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། ཁྱེད་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། ཞེས་ཏེ།
 འདི་འཕུལ་འཆོམས་ཞིབ་ཏུ་མ་ཤེས་ན་ལུང་པོ་ལ་བཏགས་པའི་ང་ཅམ་དང་མཚུངས་པ་

སྤོངས་མི་རྒྱལ་པར་འགྱུར་བས། འདི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་སྤོངས་པོ་
བདག་གི་འདོད་ཚུལ་བཟོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། ངར་འཛིན་ལྟན་སྒྲིལ་གྱི་དམིགས་རྒྱུ་
གཉིས་ལས་དམིགས་པའི་ལུས་དུ་གྱུར་བའི་བདག་དེ་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
ན་མུང་པོ་ཉིད་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་ལ། རྒྱལ་འཕྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་
སྤྱོད་མཐོང་བའི་དོན། མུང་པོ་མེད་པར་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་བྱེད་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ།
དེའི་ཆེ་ངར་འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་མཐོང་བ་གང་
ཞིག། མུང་པོ་ཉིད་(༤༥)དེའི་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པ་དེ་ཡིན་པར་ཁྱོད་གྱིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རང་སྤེལ་འཕུལ་དགོས་སོ། །

དེ་ལྟར་རིགས་པ་བདུན་གྱིས་མུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་བཟོད་ཟིན་
ནས། གཉིས་པ་མུང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། མུང་པོ་
བདག་ཏུ་འདོད་རིགས་དེ། རང་ཅག་གི་སྟོན་པའི་མདོ་ལས། བདག་གི་སྤྱོད་ལུ་
དག་པར་ལྟ་བུ་དེ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ལེན་པའི་མུང་པོ་ཁོ་ན་ལ་ལྟ་བར་གསུངས་པ་སྟགས་
གྱི་རྟགས་ལས་འགྲུབ་པོ། ཞེས་པའི་འདོད་པ་བཟོད་པ་ནི། གང་ཕྱིར་སྟོན་པས་མུང་པོ་
བདག་གོ་ཞེས། ཞེས་པས་བསྟན་ནས། དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་
པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོགས་པ་དང་དབྱིབས་བདག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་ནི། དེ་ནི་མུང་ལས་གཞན་བདག་འགོག་པས་ཏེ། ཞེས་སྟགས་དང་། གཉིས་
པ་ནི། དེ་ཆེ་དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་གནས་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་ནས། བྱེད་པོ་མེད་ལས་
མེད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་མུང་པོ་ཚོགས་པ་དང་དབྱིབས་བདག་ཡིན་པ་བཀག་ནས།
གང་ཕྱིར་གྲུབ་པས། ཞེས་སྟགས་ཤོ་ག་གཉིས་གྱིས་དོན་བསྟན་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་འདི་ཡན་གྱི་མུང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་རྒྱལ་པར་བཟོད་
ནས། གཉིས་པ་བདག་མེད་རྟགས་པས་བདག་ལྟ་སྤོངས་མི་རྒྱལ་པར་ཐལ་བ་ནི། གཞན་

ཡང་རང་སྡེ་བྱིད་ཅག་གི་ལུགས་ལ་སྤང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཡིན་ན།
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་གང་ལ་བྱིད་ཅིས་དྲིས་པས། སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་
རྟོག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་བར་མཐོང་བ་ཅམ་བདག་མེད་མངོན་(༥༣)
སྤམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་བྱིད་དོ་སྒྲམ་ན། དེ་ཅམ་ཞིག་བསྒྲོམས་པས་འཛིག་ལྟ་ལྟ་
སྒྲིམ་སྒྲོང་བར་འདོད་པ་ནི། བཞད་གད་གྱི་གནས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། བདག་མེད་
རྟོགས་ཆེ་ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་བདག་སྤང་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་བཀག་ཟེན་
ནས། གཉིས་བརྟེན་དང་བརྟེན་པ་སྐྱུ་ལྟ་མ་གསུམ་དགག་པ་ནི། སྤང་པོར་བདག་
མེད་མ་ཡིན། ཞེས་སྐྱུ་ལྟ་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་སྟེ། དེ་ལ་རྣམ་དབྱུང་རྣམ་པ་ལྟ་ནི། བདག་སྤང་
གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། ཐ་དད་པ་གཉིས། སྤང་པོ་ལ་
བདག་རང་བཞིན་གྱིས་བརྟེན་པ། བདག་ལ་སྤང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་བརྟེན་པ། བདག་
སྤང་པོ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ལྟ་པས་ཉེ་ལྟ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་སྤང་པོའི་ཚྭ་སྐྱུ་ལ་བདག་
ཡིན་པ་དང་། དབྱིབས་བདག་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་དབྱུང་པ་ལ་རྣམ་དབྱུང་རྣམ་པ་
བདུན་ཞེས་བྱ་ཞིང་། བདུན་པོ་འདི་ཡང་གཅིག་ཐ་དད་གཉིས་སུ་འདུས་ཉེ། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གཉིས་ངེས་བར་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ལས་འབྱེད་
དགོས་པ་དང་། ལྟ་པ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ལྟ་རྒྱུ་དང་། ཐ་དད་པའི་ལྟ་རྒྱུ་
གཉིས་ལས་མ་འདས་པ་གཅིག་ཐ་དད་གྱིས་ཕྱོགས་གང་རུང་དུ་འདུས་ཤིང་། ཚྭ་སྐྱུ་ལ་
དང་དབྱིབས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་བྱིར་རོ། །

མདོར་ན་འདིར་བདག་སྤང་གཉིས་རྣམ་དབྱུང་བདུན་གྱིས་བསྐྱུ་ལ་བ་ནི་གཅིག་དུ་
བྲལ་གྱི་མཐའ་རྒྱས་བར་དབྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། མདོར་བསྐྱུ་ན་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་
རིགས་བར་འདུས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་འདི་ཡན་ཆད་(༥༤)གྱིས་བདག་སྤང་གཉིས་གཅིག་

དང་ཐ་དད་སྒྲིག་སྒྲིག་བཞུགས་ཏུ་ཡོད་པའི་སྒྲིག་སྒྲིག་ལེགས་པར་བཀག་ནས། གཉིས་པ་
མཐའ་གང་དུ་ཡང་བཞུགས་ཏུ་མེད་པའི་སྒྲིག་སྒྲིག་དག་པ་ནི། རང་སྒྲིག་ནས་མ་སྒྲིག་སྒྲིག་པའི་
ནང་ཚན་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བདག་ཕུང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཅུང་དུ་ཁས་སྒྲུངས་ན་སྒྲིག་
བཤད་པའི་སྒྲིག་འཇུག་མོད། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལྟར་ན། དེ་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་རྟག་
མི་རྟག་སྒྲིག་སྒྲིག་མཐའ་གང་དུ་ཡང་བཞུགས་ཏུ་མེད་ལ། དེ་འདྲ་བའི་བདག་དེ་རྣམས་ལྟ་
ཡོད་དོ་སྒྲིག་ན། དེ་འགོག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད། ཅེས་སྒྲིག་སྒྲིག་གི་ལོ་ག་བཞུགས་པོ་སྒྲིག་པོ། །

དེ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་རང་གི་རོ་བོས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས། གཉིས་པ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་བརྟེན་པ་ལ། རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར། བདག་མཐའ་བདུན་
དུ་མེད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་གིང་རྟ་དང་འདྲ་བར་བརྟེན། ཞེས་སྒྲིག་སྒྲིག་གསུངས་
པའི་དགོངས་པ་གོ་སྒྲིག་བར་བརྟེན་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བདག་གིང་རྟ་དང་འདྲ་བར་
བཏགས་ཡོད་ཙམ་དུ་མདོར་བརྟེན། དཔེ་གིང་རྟ་ཉིད་བཏགས་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་རྣམས་
བར་བཤད། སྒྲིག་ལྟར་དཔེ་དོན་སྒྲིག་བས་དོན་བརྟེན་པོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལྷོད་
ཀྱིས་བདག་ཕུང་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བརྟེན་པས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོག་ན་ཕུང་པོ་ལ་གཏན་
མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྒྲིག་ན། སྒྲིག་མེད་དེ། གིང་རྟ་དང་འདྲ་བར་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པོ། ཞེས་སྒྲིག་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་རང་འཛིན་རྟེན་ནི་དངོས་པོ་མིན། །
ཞེས་པའི་གོ་ལོ་གཉིས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོག་སྒྲིག་པ་དང་དབྱིབས་གིང་རྟ་ཡིན་པ་དག་ག། ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་
ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བྱས་པ་བརྟེན་པོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། རིགས་(ལོ་ན་)པ་
དེ་གཞན་ལ་སྒྲིག་པོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གིང་རྟ་དང་བདག་གཉིས་མཚུངས་པར་
མ་གྲུབ་ཏེ། གིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཆོག་སྒྲིག་པའོ། །དེའི་དབྱིབས་གང་ཅུང་གིང་རྟ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲིག་ན་དེ་དག་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོག་སྒྲིག་ཙམ་གིང་རྟ་འགྱུར་ན་ནི།

ཞེས་པ་ནས། ལྷ་ཞིག་རི་ལྷ་ར་འགྱུར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཚོགས་པ་དང་དབྱིབས་ཤིང་
རྟ་ཡིན་པ་བཀག་ནས། གཉིས་པ་ནི། སྤྱད་གྱིས་འདི་ནི་རི་ལྷ་ར་འདོད་དེ་ལྷ་ར། ཞེས་པའི་
ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་ཤིང་རྟ་གཏན་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། དེ་ནི་
དེ་ཉིད་དུ་འཇུག་འཇིག་རྟེན་དུ། ཞེས་པས་ཡན་ལག་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་
བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་ཡན་ལག་ཙན་དེ་ཆ་ཤས་ཙན། ཞེས་སོགས་གྱིས་ཐ་སྟད་གཞན་
ཡང་བཏགས་ཙམ་གྱིས་ཤིང་རྟའི་སྤྱད་དུ་གྲུབ་པོ། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་སྐར་ཡང་དབེ་དོན་སྐར་བས་དོན་བསྟུ་བ་ནི། ཤིང་རྟ་ཡན་ལག་ལ་
བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་གུང་མུང་ཁམས་སོགས་ལ་བརྟེན་
ནས་བཏགས་པ་དང་། དེས་ན་བདག་འདི་ལ་རྟ་མི་རྟ་སོགས་གྱི་མཐའ་གང་དུ་འདི་མ་
གྲུབ་པ། ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པས། ཞེས་སོགས་དེས་ན་རང་
འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་ར་ཙམ་འཆིང་གྲོ་ལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ཙམ་ཞིག་མ་བཏགས་མ་དཔུང་
པར་གྲུབ་པོ། ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཀྱང་ལ་རྟ་གུ་འགྲོ་རྟམས། ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་
སྟེ། འདི་ཡན་ཆད་དུ་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལེགས་པར་བཀག་པ་ན། འཆིང་
གྲོ་ལ་གྱི་གཞི་ཙམ་(༥༠བ)ཡང་མ་གྲུབ་པོ་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བས་དེ་བཅད་པའི་
ཐྱིར་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྷ་ར་བདག་རང་གི་དོ་བོས་གྲུབ་པ་བཀག་ཅིང་བརྟེན་ནས་བཏགས་
ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས། གཉིས་པ་བདག་གི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་དགག་
པ་ནི། གང་ཐྱིར་བྱེད་པོ་མེད། ཅས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་སྟེ། བདག་མུང་པོ་ལ་བཏགས་པ་
ཙམ་གྱིས་ང་ལ་འཇོག་པ་བཞིན་དུ། བདག་གི་བ་ཞེས་པ་ཡང་བདག་གི་མིག་རྩ་སོགས་ལ་
བཏགས་ཙམ་གྱི་བདག་གི་བའམ་དེ་ཡིན་པ་ཙམ་བྱས་ཏེ། མིག་རྩ་སོགས་མཚན་གཞིར་
གསུངས་པ་ཡང་བཏགས་པའི་གཞི་ཞེས་པ་འོ། །

གསུམ་པ་བདག་དང་ཤིང་རྩེ་དབྱུང་བ་དངོས་པོ་གཞན་ལ་བསྐྱེ་བར་བསྟན་པ་
 རི། དེ་ཡང་སྐར་བདག་དང་ཤིང་རྩེ་གཉིས་རྣམ་དབྱུང་བརྟན་གྱིས་བཙལ་བའི་ཆེ་རང་
 གི་སྤང་པོ་དང་ཆ་གསུམ་གྱིས་སྤེད་ཏུ་མ་རྟེན་ཅམ་མ་བརྟགས་མ་དབྱུང་བའི་ཆེ་སྤང་པོ་དང་ཆ་
 གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་གི་ཐ་སྟངས་བརྟགས་པ་ཅམ་ཏུ་གྲུབ་བར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད། སུམ་
 པ་དང་སྐམ་བྱ་སྟགས་འཛིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ལའང་སྐར་བར་བྱའོ། །ཞེས་
 ཐ་སྟངས་བརྟགས་ཡོད་གཙོ་བོར་འཛིག་པ་ལ་གཉིས། སུམ་སྐམ་སྟགས་ལ་བསྐྱེ་བ་དང་།
 རྒྱ་འབྲས་ལ་བསྐྱེ་བའོ། །དང་པོ་རི། སུམ་པ་སྐམ་བྱ་རེ་ལྡེ་དམག་དང་། ཞེས་སྟགས་ཏེ།
 གོ་སྒྲུབ། །གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་། རང་གི་སུན་འབྱེན་ལ་མཚུངས་པ་སྤངས་པའོ། །དང་
 པོ་རི། གལ་ཏེ་རྒྱའི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བསྐྱེད་དེ་ལྟ་ན་ཞེས་སྟགས་ཡིན་ཏེ། འདིར་རྒྱ་འབྲས་
 སྤང་མ་སྤང་གི་དབྱུང་བ་རི། རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་བ་དང་མ་སྤང་བ་གང་ཡིན་བརྟགས་
 པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་ན་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྤང་དགོས་པས་རང་
 བཞིན་(༡༡)ན་འདྲེས་བར་སོང་ཞིང་། མ་སྤང་བར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་གཏན་ནས་
 འབྲེལ་མེད་ཏུ་འགྱུར་བས་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང་ཁྱད་མེད་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། སྐར་
 སྤང་མ་སྤང་ཅམ་ལ། ཚྭ་གསུམ་གསུམ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐད་དོད་བྱ་ཏི་ཏ་སམ་སྤང་བྱ་ཏེ།
 ཞེས་པ་བརྟེན་ནས་སྤང་ནས་ལྟོས་ནས་འབྱུང་བ་གསུམ་ལ་རྣམ་གྲངས་སུ་འཇུག་བར་
 གསུངས་ཤིང་། རྩེ་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་སྐབས་དེར། སྤང་ལྟོས་རྟེན་གསུམ་རྣམ་གྲངས་སུ་
 མཛད་ལ། ཚྭ་གསུམ་པ་བརྟགས་པའི་རིག་ཆེན་ཏུ། རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་ན་
 ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཁུལ་རུས་ཤིང་། སྤང་ཅམ་ལ་དགག་པ་གཏན་མ་བཟོད་པས་སྤང་ཅམ་ཏུ་
 ཁས་ལེན་ནམ་དབྱུང་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་རྩོད་ལན་གཉིས་ལས་རྩོད་པ་རི། སུན་འབྱེན་འདིས་སུན་དབྱུང་བར་
 བྱ། ཞེས་སྟགས་གྱིས་བསྟན་ནས། དེའི་ལན་ལ་བཞི་ལྟེ། རྒྱ་འབྲས་དང་སུན་འབྱེན་གྱི་

དབུ་མ་ལ་མཆུངས་པའི་དམ་བཅའ་བཞག། དེའི་སྐབ་བྱེད་བསྟན། རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་མེད་གཉིས་སྐབ་རྒྱུ་མི་རྒྱུ་མཆུངས་པ། དཔེར་ན་སྟན་འབྱེན་ལྷག་མའི་ཕྱོགས་
ཀྱི་ལན་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྟན་འབྱེན་པས་སྟན་དབུང་བར་བྱ།
ཞེས་པས། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ལ་བྱད་མ་བྱད་ཀྱི་དབུང་པ་འཇུག་ཅིང་། དེ་
ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱོགས་ལ་དབྱེད་པ་དེ་མི་འཇུག་པས་མཆུངས་སོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་
བཞག་ནས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་
འཐད་ཚུལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དེ་མི་འཐད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རི་
ལྷར། ཁྱོད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར། ཞེས་བསམ་དཔེ་དང་། དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་
ཤེས་རབ་(༡༡བ)གདོང་། ཞེས་བསམ་དོན་བསྟན་ནོ། །མདོར་ན་གཟུགས་བརྟན་རྩུན་
པས་བསྐྱབ་བྱ་བྱེད་བཞིན་མཛེས་བར་སྐྱབ་རྒྱུ་པ་བཞིན་དུ་གང་ན་ཚིགས་རྩུན་པས་
བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་རྒྱུ་ཤིང་། སྟན་འབྱེན་རྩུན་པས་གྲུབ་སྟན་འབྱེན་པར་རྒྱུ་སོ་ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད། ཅེས་ཏེ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་བྱད་མ་བྱད་ཀྱི་དབུང་པ་བྱས་པས་སྐྱབ་མི་རྒྱུ་པར་འགྱུར་རོ། །
ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དང་བསྐྱབ་བྱའི་རྣམ་གཞག་འཐད་
བར་མ་བྱད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱབ་གྲུབ་རྒྱུ་ཏེ། ཡ་རོལ་ལ་གྲགས་པའི་མཐུན་དཔེ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱགས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་མི་འཐད་བར་མ་བྱད་
དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྐྱབ་པར་མི་རྒྱུ་ཏེ། དབུ་མ་པའི་ངོར་འཐུན་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ཞེས་སྟན་པ་ནི། དངོས་རྣམས་མཐའ་དག། ཅེས་སོགས་གོ་སྤྱོད། །

བཞི་པ་ནི། འདིར་སྟན་འབྱེན་ལྷག་མ་ཞེས་པ་གང་ཐག་གི་བདག་འགོག་དངོས་ཀྱི་

སྐབས་དང་། སྐར་ཚེས་ཀྱི་བདག་འཕོག་གི་སྐབས་སུ་ཚེས་དང་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་
སྐབ་པ་འཕོག་པ་ལ་མ་བཤད་ཅིང་ལུས་སྒྱུ་མ་སོགས་གཞན་ལ་རིགས་བསྒྲེ་བའི་སྐབས་
སུ་བཤད་པ་ལ་བྱས་ཏེ། མདོར་ན། རྒྱ་རྒྱུ་མས་འབྲས་ལུ་དང་ཐུང་མ་ཐུང་དབྱེད་ནས་
འཕོག་པའི་དེ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་གོང་དུ་བསྟན་པའི་སུན་འབྱེན་ལྷག་མ་ཡང་ནི་ཤེས་
བྱས་ནས་ཞེས་པ་དོན་གྱིས་གོ་དགོས་པས། གོང་དུ་བསྟན་པའི་སུན་འབྱེན་ལྷག་མ་དེ་
ལྟ་བུ་རྒྱུ་མས་པ་རྒྱུ་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རང་ལ་ཚུལ་མི་མཚུངས་པའི་
ལན་འདེབས་ཚུལ་བཤད་(༥༩ན)མ་ཐག་པ་འདི་ལྟ་བུ་བཏང་བར་བྱའོ། །ཞེས་སྟོན་པར་
བྱེད་པ་ནི། སུན་འབྱེན་ལྷག་མ་གང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་ཤེས་བྱས་ནས། ཞེས་སོགས་
གྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་བདག་མེད་རིགས་པས་སྐབ་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་དེས་བསྐྱབ་པའི་སྟོང་ཉིད་གྱིས་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་མེད་འདི་ནི། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་
བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། སྐར་ཡང་བཞིར་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ལྟར་དེའི་རང་
བཞིན་དེ། ཞེས་པ་ནས། མི་དམིགས་ཞེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་དེ། ཞེས་པའི་བར་ཏེ་གོ་སྟེ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུན་ལས་འབྱུང་གྱིར་དངོས་རྒྱུ་མས་ལ། ཞེས་སོགས་ཏེ། དངོས་པོ་
དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་
བཞིའོ། །དེ་ལ་འདིར་རང་རྒྱུད་པ་དང་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་དང་མི་འདྲ་བར། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱུང་པར་མི་འདོད་
པས། དགག་བྱའི་བདག་གཅིག་ཉིད་བཞི་གང་ཟག་གི་སྟོང་དུ་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་དང་ཚེས་ཀྱི་སྟོང་དུ་བཀག་པ་ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འདོགས་ལ། དེ་ལྟར་དགག་
བྱ་བ་དེན་སྐབ་རྒྱུ་མ་པར་བཅད་ཙམ་གྱིས་མེད་པར་དགག་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྟོང་གཞི་ཚེས་
ཀྱི་སྟོན་སྐད་དབྱེད། མདོར་བསྟན་པ་གཉིས། འབྱིང་དུ་བཞི། རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་བཅུ་དྲུག་

ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་སའི་ཡོན་ཏན་ཤིང་ཕྱིན་ལྷག་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཟོད་ནས། གསུམ་པ་སའི་
ཡོན་ཏན་བཟོད་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་བསྟུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་སྒོ་གྲོས་ཟེར་གྱིས་(༥༡བ)སྟང་
བ་གསལ་བྱས། ཞེས་སོགས་ཏེ། ས་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་མེད་དུ་
རྟོགས་པའི་ཤིང་ཕྱིན་ལྷག་པའི་སྟབས་གྱིས་སྟར་མ་ཐོབ་པའི་འགོག་པའི་སྒོ་མས་པར་
འཇུག་པ་བྱུང་པར་བ་ལ་འཇུག་རྒྱས་ཤིང་། དེ་ལྟར་འདི་འགོག་པ་དེས་ཐུགས་སྟོགས་
ཞི་བའི་མཐར་མི་ལྟང་བ་ནི་སྟང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཐུས་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་ཐབས་ཤེས་གྱིས་
འདབ་གསོག་རྒྱས་པའི་ཐུགས་གྱིས་སངས་རྒྱས་གྱིས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ལ་རོལ་དུ་
སོན་རུས་སོ། །

དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅིས་བྱསྟེ། བདེན་གཉིས་འདབ་གསོག་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་ཐུགས་ཅན། །
དཔལ་ལྷན་ངང་བའི་རྒྱལ་པོ་སྒོ་ལྷན་བྱོང་། །ལེགས་བཤད་མགིན་པའི་རྩ་རྩ་བརྟུང་བཞིན་
དུ། །རང་བཞིན་སྒྲེ་མེད་མཁའ་ལ་རོལ་བ་གཅིས། །སྟར་ཡང་འགོག་པའི་དབྱིངས་
ལས་ཕྱིར་སྟོགས་ཏེ། །ཐན་བདེའི་པད་དཀར་འབྲེང་བ་འཛིན་བ་ཅན། །རྒྱལ་པའི་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཚོ་འདིར་ཞུགས་ལ། །སྐལ་བཟང་རྒྱ་བྱའི་འབྲེང་བ་རྒྱས་པར་མཛོད། །སེམས་
བསྐྱེད་པ་དུག་པའི་གཞུང་འབྲེལ་བཟོད་ཟེན་ཏོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པའི་གཞུང་འབྲེལ།

བདུན་པ་མིང་དུ་སོང་བ་བཤད་བ་ནི། མིང་དུ་སོང་འདིར། ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ག་སྟེ།
ས་འདིར་སར་ཕྱིན་བརྩའི་ནང་ནས་ཐབས་གྱི་སར་ཕྱིན་ལྷག་པ་དང་། དུག་པར་ཐོབ་
པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འཇུག་ལྟང་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་བཤད་དེ།

སྤར་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོར་བཞེད་ཟིན་ཏོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱད་པའི་གཞུང་འབྲེལ།

བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བའི་ས་ནི། ཡང་ཡང་སྤར་དགེ་ལས་ལྟག་ ཅིས་སོགས་ཏེ། ས་
བརྒྱད་པ་ནི། བར་བྱིན་བཅུ་འི་ནང་ནས་སྟོན་ལམ་གྱི་ཡར་བྱིན་ལྟག་པའི་བྱུང་པར།
འགོག་པ་ལས་སྟོང་བའི་བྱུང་པར། ཉོན་ལྗིད་ཟད་པར་སྤངས་པའི་བྱུང་(༡༩ན)པར།
དབང་བཅུ་ཐོབ་པའི་བྱུང་པར་ཏེ་བཞི་དང་ལྟན་པར་བསྟན་པ་ལས། གཞན་རྣམས་གྲགས་
ཆེ་ཞིང་། འགོག་པ་ལས་སྟོང་རྒྱུ་ནི། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། གྱི་རྒྱལ་པའི་སྤྲུལ་དག་
དེ་ལྟར་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ས་མི་གཡོ་བ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་
སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་སྟོའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་
པ་དེ་ལ། སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྟན་འདས་རྣམས་དེ་སའི་ཡེ་ཤེས་ཉེ་བར་སྐྱེ་བར་མཛད་
དེ། དེ་ལ་འདི་རྒྱད་ཅིས་ཀྱང་བཀའ་སྤྱུལ་ཏོ། ། ཞེས་པ་ནས། གལ་ཏེ་སངས་རྒྱུས་
བཅོམ་ལྟན་འདས་དེ་དག་གིས། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
ཡེ་ཤེས་མཛོན་པར་སྐྱེ་བའི་སྟོན་རྣམས་སྤྱུ་བཞུགས་པར་མཛད་ཟིན་ན། དེ་དེ་ཉིད་ཆེ་ཡོངས་
སྤྱུ་རྒྱ་རན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་ཡང་རྒྱུན་ཆད་
པར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། སྤར་བཤད་པ་བཞིན་སྤྱད་པར།
འགོག་པ་གསར་དུ་ཐོབ། བདུན་པར་དེ་ལ་རྒྱད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ལྟར་
བྱེད་རྒྱས་པ་ནི། བརྒྱད་པར་འབད་རྩྱལ་རགས་པ་ལ་མི་སྟོམས་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་
ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་པས་འགོག་པ་དེ་ལ་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འཇུག་པར་རྒྱས་ལ། དེ་
ཡང་། བྱང་སེམས་འདིས་བསམ་འོ་ལ་སྟོམ་ཏེ། སྤར་མི་ལྟར་པའི་རྩྱལ་གྱིས་འཇུག་པ་

མིན་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས་སྤྱར་མི་ལྡང་བའི་དོགས་པ་ཅམ་ཞིག་ས་འདི་ནས་ཡོད་པས།
 འགོག་པ་ལས་སྤོང་བའོ། སྤོང་བའི་དགོས་པ་ནི། རྗེས་ཐོབ་བསོད་ནམས་གྱི་(༥༩བ)
 རྟོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསོག་པའི་ཆེད་དུ་བསྐྱལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡང་ལུས་གྱི་མདོར། རྟོགས་
 སྤོན་སྤྱང་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་
 པ་ནམས་དོན་གཅིག་ལ། བྱད་པར་ནི། ལུས་གྱི་མདོར། ལམ་ཤེས་སྒྲོམ་པ་བའི་བྱང་
 སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་གདམས་པ་དང་། འདིར་ས་བརྒྱད་པ་བ་འབའ་ཞིག་ལ་
 གདམས་པའི་བྱད་པར་ཅམ་ཡོད་དོ། །དཔེར་ན། ཉི་མི་སྤྱང་བར། འཇགས་གྲོལ་གྱི་ས་
 བརྒྱད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་བཀག་པར་གསུངས་པའི་དོན་
 ཡང་། འདིར་འགོག་པ་ལས་སྤོང་བར་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་ལ་དགོངས་ཏེ། དགོངས་
 པ་ཅན་གྱི་མུང་འདས་དང་འདིའི་འགོག་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་ཏུ་འཆད་ཤེས་དགོས་
 ཏེ། འདི་དག་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱིས་ཟབ་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་རྟོགས་ཏུང་འུའི་
 ཅམ་གྱིས་མཐའ་མི་ཆོད་ཅིང་ཏ་ཅང་མང་ན་ཡི་གེ་མང་བས་འཇིགས་པར་འགྱུར་བས་
 མ་སྒྲོལ་སོ། །

སེམས་བརྩེད་དགུ་པའི་གཞུང་འགྲེལ།

སེམས་བརྩེད་པ་དགུ་པ་ནི། དགུ་པ་ལ་ནི་དེའི་སྟོབས་ལྟ་ཞིག་ ཁེས་སོགས་ཏེ།
 སྟོབས་གྱི་ཡར་ཐུན་ལྟག་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཐོབ་པའི་བྱད་པར་གཉིས།
 བསྟན་ཏེ་རྟོགས་སྤྱོད། །

སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱ་པའི་གཞུང་འབྲུམ།

བརྒྱ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་ནི་བརྒྱ་པའི་ས་ལ་ཞེས་སོགས་ཏེ། ས་འདིར་འོད་ཟེར་ཆེན་
པོའི་དབང་སྐུར་ཐོབ་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡར་ལྷན་ལྷན་པའི་བྱུང་པར་གཉིས་ཐོབ་ཅིང་།
ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་ཞེས་པའི་སྒྲུའི་དོན་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ་རྟོགས་སྒྲུའོ། །

ས་བརྒྱའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ས་བརྒྱའི་ཡོན་ཏན་ནི། དེ་ཆོ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་ཞིང་། །
ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་ས་དང་པོར་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ལྷན་བརྒྱ་གཉིས། (༡༧ན)གཉིས་
པར་སྟོང་ལྷན་བརྒྱ་གཉིས། ས་གསུམ་པར་འབྲུམ་ལྷན་བརྒྱ་གཉིས། བཞི་པར་བྱེ་བ་
ལྷན་བརྒྱ་གཉིས། ལྷ་པར་བྱེ་བ་སྟོང་ལྷན་བརྒྱ་གཉིས། རྩ་པར་བྱེ་བ་བརྒྱ་ལྷན་སྟོང་
ལྷན་བརྒྱ་གཉིས། བདུན་པར་ཡོན་ཏན་ཁག་ཁྲིག་འབྲུམ་ལྷན་བརྒྱ་གཉིས་དང་། བརྒྱད་
པར་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་རྩལ་གྱི་གྲངས་ཚད་ནི་སྟོང་
ཡོད་པའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ས་དགུ་པར། སྟོང་གསུམ་འབྲུམ་ལྷན་
བརྒྱའི་རྩལ་གྱི་གྲངས་ཚད་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ས་བརྒྱ་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཞིང་གི་རྩལ་གྱི་གྲངས་ཚད། རི་སྟོང་ཡོད་
པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་གཉིས་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། རྩལ་གྱི་གྲངས་ཚད་རྣམས་ནི་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ན་རྩལ་ལྷན་ནི་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བྱས་ན་མཐའ་གཅིག་དུ་མང་

ཁྱེད་པོ་ལ་ཡང་མེད་པས། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་རེ་རེ་ཞིང་། དཔག་ཚད་གིས་
གཞལ། དཔག་ཚད་དེ་རྒྱུད་གྲགས་དང་། རྒྱུད་གྲགས་གཞུ་འདོམས། གཞུ་འདོམས་ལྷ་
གཞལ། ལྷ་སོར་མོ་དང་། སོར་མོ་ནས་གིས་གཞལ་པའི་རིམ་གྱིས། རྩལ་སྤྲོ་མོ་ལ་ཐུག་
པར་བརྟེན་ན། ལེགས་པར་མཛོན་ལ། ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་པོ་གྲངས་དེ་ཙམ་པ་སྦྱར་
ཐོབ་པ་ཙམ་མ་ཡིན་གྱི། རྩལ་སྤྲོ་དེ་ལ་ཐང་གཅིག་ཡུད་ཙམ་གཅིག་ལ་ཐོབ་པའི་གྲངས་
ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་བྱས་ན། ས་དང་པོ་པས་རྩལ་སྤྲོ་དེ་ལ་ཐང་གཅིག་ཡུད་ཙམ་གཅིག་
ལ་བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་(༥༧བ)
ཡུན་ཚོད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་རྩལ་ཡིན་ནས། ཞེས་པར་འགྱུར་དེ། ས་བརྒྱད་པ་པས་
སྤྲོ་དེ་ལ་ཐང་གཅིག་ཡུད་ཙམ་གཅིག་ལ་འད་སྤྲོད་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་རྩལ་ཚད་
དང་གྲངས་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་གནས་རྩལ་སོ་ཞེས་སོགས་ཁས་ལེན་དགོས་ལ།
འདི་དག་ད་ལྟ་རང་ཅག་གི་སྤོ་ལས་འདས་པར་སྤང་ན་འད་མོས་པ་བསྐྱེད་དགོས་སོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་འདི་སྒྲུལ་དུ། སྤྲོ་དེ་ལ་སོགས་ཡོན་ཏན་སྤྱི་མ་རྣམས་ལ་མི་སྦྱར་གྱི་
ས་དང་པོ་རང་ཉིད་ལ་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བཞགས། ཞེས་སོགས་ལ་སྤོ་ཅི་གཏད་ན། རང་
ཅག་རྣམས་གིས་པར་བྱིན་ཐེག་པའི་ལམ་གྱིས་འཛང་རྒྱ་བ་ལ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་
གསུམ་དགོས་སོ། །ཞེས་སོགས་དང་གིན་ཏུ་ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། དེར་མ་ཟད་
བྱང་ལེམས་འཛང་རྒྱ་བ་ལ། ཡུན་རིང་དུ་ཐོགས་པ་ཉིད་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་པར་སོང་བས།
ཁྱེད་པོ་ཁོ་དགོས་པར་གོ། །རྒྱའི་ས་རྣམས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

འབྲས་ལུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འབྲས་ལུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དེ་ན་

སངས་རྒྱལ་པའི་སྐུ་དང་ཡོན་ཏན་གྱིས་རྒྱལ་བཞག། སྐུ་ཡང་སྐུ་ལ་འཕྲིན་ལས་མཛད་
པའི་རྩལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འོན་རྒྱལ་བཅུའི་མཐར་ཆོས་སྐུ་མངོན་ཏུ་མཛད་ན། གནས་
གང་ཏུ་སྐབས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཇི་ལྟར་མངོན་ཏུ་མཛད་ཅེན་གང་བྱིར་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་
ལ་ཞེས་སོགས་གྱིས་གནས་འོག་མིན་སྐྱག་པོ་བཀོད་པར། ཞེས་དང་། གོ་འཕང་མཆོག་
ཞི་བ། ཞེས་སོགས་གྱིས་ཞི་བའི་ཆོས་སྐུ་མཐར་ཐུག་པའི་གོ་འཕང་དེ་མངོན་ཏུ་མཛད།
ཅེས་བ་དང་། ཇི་ལྟར་སྟོན་གྱི་དབྱེ་བས། ཞེས་སོགས་གྱིས། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བུ་ལ་
(༥༥ན)མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཇི་སྟེད་པ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་ཏུ་
གཟིགས་པའི་རྩལ་གྱིས་སྐུ་དེ་མངོན་ཏུ་མཛད། ཅེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

འོན་དེའི་ཆེ་ལུལ་དང་ལུལ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་བཞག་སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུལ་
ཇི་ལྟ་བུ་དང་། ཡེ་ཤེས་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་འདུག་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་པའི་རྩྭ་དུ་བ་
སྟོང་བཅི། གང་ཆེ་ཞི་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ན་ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྟར་གོ་སྟོལ། །

གཉིས་པ་ལ་སྐུའི་རྒྱལ་བཞག་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱལ་བར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཆོས་སྐུ་དང་། ལོངས་སྐུ་དང་། སྐུ་ལ་སྟོལ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱའི་བྱང་ཤིང་
སྐམ་པོ་མ་ལུས་པ་ཞེས་སོགས་གྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྦངས་པའི་ཞི་བའི་དབྱིངས་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངོ་བོ་དང་། སྐྱེ་འགག་མེད་པ་ངོ་བོ་ཁྱད་པར་དང་། རྒྱལ་རྟོག་འགོག་པ་ལུལ་
ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཏེ། ཆོས་སྐུ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྟར་ཏུ་བཤད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཁོ་ན་ཡིན་
ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཞེ་སྐུ་དཔག་བསམས་ཤིང་ལྟར། ཞེས་སོགས་གྱིས་རྒྱལ་རྟོག་ཞི་བ་
དང་། དཔག་བསམ་ཤིང་དང་མོར་བྱ་ལྟར་འགྲོ་དོན་ཏུ་གསལ་བ། དུས་འཁོར་བ་ཇི་སྟེད་
པར་གནས་པ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོན་ལུལ་ཏུ་
སྦང་བས་ཏེ། ལོངས་སྐུ་ཁྱད་པར་བཞི་ལྟར་ཏུ་བསྟན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཐུབ་དབང་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་དེའི་རྒྱ་མཐུན། ཞེས་པ་ནས། མ་
ལུས་དུལ་གང་དེ་སྟོན་ལ་གངས་མེད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་སྒྲིབ་ཅིག་རེ་རེ་ལའང་སྐུལ་
བ་མཐའ་ཡས་བ་སྟོན་རྒྱུ་དང་། དེ་ལྟར་སྟོན་པ་(༥༥བ)ལའང་འབད་རྩལ་མེད་པར་
བཞེད་པ་ཅམ་གྱིས་མངའ་བསྐྱར་བར་བསྟན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་གྱིས་རྣམ་བཞག་ནི། གནས་དང་གནས་མིན་མཐུན་སྟོབས་
དང་། ཞེས་པ་ནས། ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོབས་
བརྩེ་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། མཐའ་དག་པར་བརྟེན་མི་རུས་པའི་རྒྱུ། དེ་ལྟར་
ཡང་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཟབ་རྒྱ་ཆེ་གཉིས་སུ་འདུས་རྒྱུ་རྣམས་རིམ་བ་ལྟར་འཆད་དོ། །

གསུམ་པ་སྐར་ཡང་སྐུལ་སྐུས་ཡིན་ལས་མཛད་རྒྱུ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྐར་བཤད་
པའི་སྐུ་དེ་དག་དང་པོར་མཛོན་དུ་མཛད་ནས་ཆོས་སྐུ་དང་ཡོངས་སྐུ་གཉིས་དྲག་ཏུ་བཞགས་
པར་བཤད་མོད། སྐུལ་པའི་སྐུ་ལན་གཅིག་བསྟན་པའི་རྒྱུ་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་དམ་སྐུ་
ན། མ་ཡིན་ཏེ། བམ་མཁའ་ཇི་སྟེན་བར་སྐུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་སྟོན་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་དུལ་
བྱའི་དོན་སྣ་ཆོགས་སྐབ་པར་མཛད་དོ། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གསུམ། སྐར་ཡང་
སྐུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་སྟོན་རྒྱུ་དེས་གསུལ་བྱ་རྣམས་ལས་ལ་རིམ་གྱིས་དཀྱི་རྒྱུ།
ད་དུང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འཆང་རྒྱ་རྒྱུ་སྟོན་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའོ། །དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ནི།
སྐར་ཡང་མིག་ཡོ་སྐུ་མངལ། ཞེས་པ་ནས། སྟོ་སྐྱེད་སྣམས་ལ་ལོགས་སུ་གསུངས། །
ཞེས་པའི་བར་གྱིས། སྐར་ཡང་སྐུལ་སྐུས་གསུལ་བྱ་དམན་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་དང་།
མཆོག་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཉམ་གཅིག་བསྟན་ནས་དཀྱི་བར་མཛད་པའི་རྒྱུ་སྟོན་པར་
བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འཆང་རྒྱ་རྒྱུ་(༥༦ན)སྟོན་པའི་ཡོན་ཆད་ཇི་ཅམ་
ཞིག་སྐུ་ན། བམ་མཁའ་ཇི་སྟེན་གནས་ཀྱི་བར་དུ་འཆང་རྒྱ་བའི་རྒྱུ་སྟོན་པར་མཛད་

དོ། །ཞེས་པ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པ་མ་ལུས་ཕྱོགས་ཞིང་། ཞེས་སྟགས་དང་། འོ་ན་
 ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་མཐའ་ལ་མི་བཞུགས་པར་རྟག་ཏུ་གཞན་དོན་ཁོ་ན་མཛད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟེ་ན། མཁའ་མཉམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱད་བསྐྱེད་ལས་
 སྒྲོལ་བར་བཞེད་པའི་བརྟེ་བ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པའི་མ་མས་བསྐྱེད་པ་གངས་མེད་གསུམ་ཏུ་
 བསྐྱེད་པའི་མཐུས་གཞན་དོན་རྒྱན་མི་འཆད་ཏུ་སྤྱབས་རྒྱས་པའི་ལུས་སྤྱབས་ཡོངས་
 སུ་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། རྒྱལ་བ་ཇི་སྟོན་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་
 མཆོག་ཏུ་རབ་ཞི་བར། ཞེས་པ་ནས། རྟོན་ལ་ལྷ་དན་འདས་མི་མངའ། ཞེས་པའི་བར་
 ཏེ་གོ་སྟོལ། །མདོར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་རྒྱན་མི་འཆད་ཏུ་མཛད་པའི་རྒྱལ་བ་སྟོན་
 བཅོས་ཀྱི་འཇུག་ཏུ་སྤྱབ་བཞེད་ནས་འདི་འདྲའི་རིགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཆད་ལྡན་པལ་མོ་ཆེས་
 མཛད་པར་སྣང་ངོ། །

བསྟན་བཅོས་དེ་ལྟར་ཚུལ་ཚུལ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་དེ་ལྟར་ཚུལ་ཚུལ་སྟགས་བཤད་པ་ནི། ལྷགས་འདི་དག་
 སྟོང་ལྷ་གསལ་གྱིས། ཞེས་སྟགས་གྱིས། ཚུལ་ཚུལ་དངོས་དང་། འདི་ལས་གཞན་ནི།
 ཞེས་སྟགས་གྱིས་ཀྱུ་སྤྱབ་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་གཞན་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་
 བསྟན་ཅིང་། ཀྱུ་སྤྱབ་སྟོ་མཆོ་ཞེས་སྟགས་གྱིས། ཀྱུ་སྤྱབ་ཀྱི་དགོངས་པ་གཞན་གྱིས་མ་
 རྟོགས་ཀྱང་ལྷ་བས་(ལྟ་བུ་)རྟོགས་ཚུལ། དེ་ཉིད་བཤད་ཟིན། ཞེས་སྟགས་གྱིས་གཞན་
 གྱིས་མ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཚན། སྟོབ་དཔོན་ཀྱུ་སྤྱབ་ལྷགས་བཟང་བསྟན་ལས་བདག་གི་
 བསྟོན་རྣམས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐར། ཞེས་སྟགས་གྱིས། དེ་ལྟར་བརྒྱུམས་པའི་དགོ་པ་བསྟོ་
 བའོ། །

དེ་ལྟར་ན་བདག་གིས་སྤར་གང་ཞིག་བཤད་པར་དམ་བཅས་པ་དག་ལས་དང་པོ་
བརྒྱམས་ཀྱིས་གོ་སྤྱོད་པར་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། རྗེ་སྤྱི་མ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་པ་མ་
ཉམས་ཤིང་ཟུར་ཕྱིན་པར་བཀོད་དོ། །

གཞུང་ལྔ་ཕྱི་འབྲེལ་དང་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ལུགས་འདིས་འབྲེལ་བྱེད་གཞན་དང་
ཐུན་མོང་མིན་པར་འབྲེལ་ཚུལ་གྱི་གནད་རྒྱམས་འོལ་སྤྱི་ཅམ་དུ་མ་བཞག་པ་དེ། དག་
པའི་མིག་ལམ་དུ་བཀྲ་བའི་གཞུགས་བཀོད་པ་ལྟར་ཅེས་གསལ་བར་བྱས་སོ། །

མཛད་བྱང་།

འདིར་སྤྱི་མ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་མ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་མ་ལུས་པ། རྒྱལ་བར་དཀར་མོད་
མཐའ་པའི་དེད་དཔོན་ལ། །བརྟེན་ནས་འདི་འདྲའི་སྤྱི་མིག་ཕྱིན་གྱུར་ན། གུས་ལྟར་དོན་
གཉེར་མཐའ་དག་ཅིས་མི་འཇུག །འབྲེལ་བྱེད་རྒྱུ་བར་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི། །
ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་རི་བོང་མཚན་མ་ཅན། །ཕྱོན་མེད་འོད་དཀར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་བ་ཞིག །
ཀྱུ་སྤྱི་མ་ཉིད་མཐའི་དབྱིངས་སུ་མཛེས་པ་མཐོང་། །དེ་ཡི་བཞིན་རས་བདུད་ཅི་འཛག་
པའི་དཔལ། །སྤྱོད་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་མུད་ལ་ཆགས་པས། །གྲགས་པའི་དྲི་བསུང་ཕྱོགས་ཀྱི་
མཐར་འགྲོ་བ། །སྤྱི་མ་ཉིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་འདི་སྤྱོད་སོ། །མགོ་ལ་དམ་པའི་
ཞབས་རྒྱལ་ལན་མང་བཀོད། །རྒྱ་བའི་སྤྱོད་ལ་ཐོས་པའི་ལམ་བྱེད་ཞིང་། །སྤྱི་མ་ཉིད་ལུགས་
བཤད་བདུད་ཅིས་གང་གྱུར་པ། །དེ་ཡི་ཁ་ལ་འདིར་ཡང་ཆོག་འདི་འབྱུང་། །ཆོས་འདི་
དང་ནི་འདི་སྟོན་(༥༥)སྤྱི་མ་ཉིད་། །ལུགས་འདི་གང་ནས་བརྒྱུད་པའི་རྗེ་བཙུན་ལ། །
སྤྱི་མ་ཉིད་གུས་ཤིང་རིང་ནས་གསོལ་བཏབ་པས། །བདག་གི་ཡིད་ལ་སྤྱི་མ་ཉིད་འདི་
ཕྱིན་ནོ། །སྤྱི་མ་ཉིད་ཆེ་རབས་ཀྱན་དུ་ག་པའི་ལྟ། །རྗེ་བཙུན་གཉིས་དང་སྤྱོད་བཟང་དགོ་

བའི་བཤེས། །མདོན་དུ་གྱུར་ནས་རྒྱལ་བའི་དམ་ཚེས་ཀྱང་། །དེ་དག་རྣམས་དང་མཚུངས་
 བར་འཛིན་གྱུར་ཅིག། ཅིས་དབྱུང་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་འབྲེལ་དགོངས་པ་རབ་རྒྱགས་ལ་
 བའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་གདམས་རྗེ་སྤྱི་མ་ཉིད་ལ་
 དངོས་སུ་གནང་བ་རྣམས། གསུང་བགྲོས་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་རི་ལྟར་བཞུགས་པ་ལ་གཞི་
 བྱས། སྤྱི་མ་དམ་པའི་མན་ངག་གིས་ཅུང་ཟད་ཟུར་བྱིན་པར་བཀོད་དེ། ལས་དང་པོ་བ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བདེ་སྤྱག་རྒྱུ་འཇུག་པའི་བྱིར་དུ། མང་དུ་ཐོས་པའི་བཙུན་པ་འཇམ་དབྱངས་
 དགའ་བའི་སྒྲོ་བློས་ཀྱིས། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་
 བཞུགས་པ་འདིས་ཀྱང་། རྒྱལ་བའི་བཙུན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་དུས་གནས་སྐབས་ཐམས་
 ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་ཅུས་པར་གྱུར་ཅིག། །མཛུ་ལོ། །

༣༣། །བསྟན་པའི་ཆེན་མོ་དཔལ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་ཐལ་འཇམ་དབྱངས་
དགའ་བའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་གསུང་རྒྱན་མེན་བྱིས་སུ་
བཀོད་པ་བཞུགས་སོ། །

མཆོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ།

སྤྱི་མ་དང་ལྷག་པའི་ལྷ་མཆོག་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་
བྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །

རྒྱལ་མེན་ཆོགས་གཉིས་དུ་མས་བསྐྱུན་པའི་མཐུས། །བྱང་རྩལ་སེམས་ཀྱི་ལྷ་གུ་
ཆེན་སྐྱེས་ནས། །མཚན་དཔེའི་ཡལ་འདབ་གཞན་ཡན་འབྲས་སུ་འཛིན། །ཐུབ་དབང་
དབག་བསམ་དབང་པོ་རྒྱལ་གྱི་རྩེ་ཕོག་ཡིད་འཕྲོག་མཚན་དཔེའི་འོད་ལྷང་འཕྲིགས་པའི་
སྤྱི། །གདངས་སྟན་དུག་རྩེའི་སྤྱི་དབྱངས་སྒྲོག་པའི་གསུང་། །སྒྲོན་བྲལ་ཡོན་ཏན་མཐའ་
དག་ཆོགས་པའི་ཐུགས། །འཇམ་དབྱངས་མཆོད་པའི་གདོང་ལ་གུས་བྱག་འཚལ། །
ངེས་དོན་འབྱེད་པར་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་ཞིང་། །དབག་ཡས་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཐུགས་
སུ་རྒྱུད། །ལྷ་ངན་སུ་སྟེགས་ཆོགས་རྣམས་ཡམ་མཛད་པའི། །ཁྲུ་སྐྱབ་ཡབ་སྐས་བརྒྱད་
པར་བཅས་ལ་འདུད། །བསྐྱབ་གསུམ་རིན་ཆེན་རྟོག་གིས་ལེགས་སྐྱས་ཤིང་། །བྱང་རྩལ་
སེམས་ཀྱི་སྒྲོག་ཤིང་རབ་བརྟན་ལ། །ཕྱིན་དུག་བསྐྱབ་པའི་རྒྱན་གྱིས་རྣམ་པར་(༡༣)མཛོམས། །
ཡོངས་འཛིན་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་དེ་ལ་འདུད། །གནས་ལུགས་གཟིགས་པའི་སྒོ་
གྲོས་སྐྱུན་སྒྲོང་ལྷན། །མཐའ་བྲལ་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པའི་ལུག་ཉལ་གྱིས། །མཐར་འཛིན་
ལྷ་མེན་དཔུང་ཆོགས་ཡམ་མཛད་པའི། །བཤེས་གཉེན་འཆི་མེད་དབང་པོ་རྒྱལ་གྱི་རྩེ་ཕོག་ཡི།

འདི་ན་མཐའ་བྲལ་ལམ་ལ་མཁས་རྣམས་མང་། །ཀླུ་སྐུ་བ་དགོངས་དོན་རྟོགས་པ་གིན་ཏུ་
ཉུང་། །དེས་ན་ལམ་བཟང་སྟོན་འབྱེད་སྟོགས་ལ་གྱི། །པད་མོ་རྒྱས་བྱེད་མཁས་པའི་
གསུང་འདི་བྲི། །

དེ་ལ་འདིར། ས་གསུམ་གྱི་སྟོན་མེ་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལུན་འདས་ཞེས་སྟན་པའི་
བ་དན་ས་གསུམ་ན་གཡོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། དང་པོར་བྱང་རྒྱལ་མཆོག་ཏུ་བྱགས་བསྐྱེད།
པར་དུ་བསྐླལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས། མཐར་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་ལུང་པོ་ཇི་སྟེད་ཅིག་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རབ་དང་
ལུལ་དང་མཆོག་ཏུ་སྐྱུར་བ་ནི་རྒྱལ་བའི་ལུམ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། འདིས་དངོས་བསྟན་
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་ཐབ་ཅིང་། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ལེ་གེས་ཆོགས་ལམ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་བགོད་པར་བྱེད་པའི་སྐས་དོན་མངོན་
རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡང་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དཔལ་(༡༧)མགོན་
འཕགས་པ་ཀླུ་སྐུ་གྱི་དཔུ་མ་རིགས་པའི་ཆོགས་དུག་གིས་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
རིམ་པ་དེ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་ཐབ་ཅིང་། རིགས་ཆོགས་དུག་གི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་བསྟན་བཙུམ་ཆེན་མོ་དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པ་དེ་འདིར་གང་
བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ། །

རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་དོགས་སུ་བསྟན་པ།

དེ་འཆད་པ་ལ་གཉིས། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་དོགས་སུ་
བསྟན་པ། དེ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་ལུན་གང་དག་སྟོག་
འདི་ཇི་སྟེད་འཆོ་བ་དེ་སྟེད་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱབ་ཅིང་སྟུག་བསྐྱལ་བསལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་

ལེའུ་ལས། སྟོན་པ་སངས་རྒྱལ་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་བསྒྲིག་གི་སྟོན་ས་ཚད་མའི་
སྒྲིལ་ཕུར་སྒྲུབ་ཅིང་། རང་གཞན་གྱི་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པའི་སྟོན་ཡོན་དང་རིགས་གཉིས་
གྱི་སྟོན་ས་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། ཟུང་པར་དུ་
བསྟན་བཅོས་འདིས་རྩ་བའི་གཞུང་འགྲེལ་རྒྱལ་པཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་རྒྱལ་པའི་
བསྟན་པ་དངོས་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་ནི་ལྟར་བྱུང་རྒྱལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་ན།
རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་གྱི་འཇུག་དོགས་ཡིན་ན། དེ་ལ་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། དེ་
ལ་ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། སྟོན་
པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། དང་པོར་གང་ལ་འཇུག་དགོས་སྟུང་ན། དང་པོར་ལུང་གི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་
དགོས་(༡བ)པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་གི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས།
རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་རིམ་གྱིས་རྒྱད་ལ་སྒྲེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་ནི་རྒྱན་ལས། འདི་
ན་དང་པོར་ཐོས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འབྱུང་། །རྒྱལ་བཞིན་ཡིད་
ལ་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་ཡང་དག་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་ཐོས་པ་ཙམ་
གྱིས་དོན་མཐོང་གྱུར་ན་བསྟོམ་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །གལ་ཏེ་མ་ཐོས་པར་ཡང་སྟོམ་བྱུང་
གྱུར་ན་བསྟན་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་ལ་དུ་
ཡོད་སྟུང་ན། དེ་ལ་ཛོད་བྱེད་ཆོག་གི་སྟོན་ས་རྒྱལ་པར་བྱེ་ན། ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་
སྟོང་། དེ་བསྟན་གསུང་རབ་ཡན་ལས། བརྒྱ་གཉིས། དེ་བསྟན་གསུང་རབ་ཡན་ལས།

དགུར་ཡོད། བཟོད་བྱ་དོན་གྱི་སྒྲི་ནས་དབྱེ་ན། རྩེ་སྒྲི་དེ་ནི་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་
དེ། ལྷག་པ་རྩུལ་ཁྱིམ་ས་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྐྱབ་པའི་བཀའ་
འདུལ་བའི་རྩེ་སྒྲི་དང་། ལྷག་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་བསྐྱབ་པའི་བཀའ་། མདོ་རྩེ་རྩེ་སྒྲི། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཟོད་བྱའི་
གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྐྱབ་པའི་བཀའ་རྣམས་མདོན་པའི་རྩེ་སྒྲི་དུ་འདུས་པའི་བྱིར་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གཏུལ་བྱའི་སྒྲི་ནས་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་དང་ཐེག་དམན་གྱི་
བཀའ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གཏུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་
བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་
ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་རྣམས་ཐེག་
དམན་གྱི་བཀའ་ཡིན་པའི་བྱིར་།

གཉིས་པ་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་བཀའ་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ། དང་པོར་
དགྲ་བཅོམ་པ་བདུན་གྱིས་མཛད་པའི་ཆོས་(༧ན)མདོན་པ་རྩེ་བདུན་དང་། དེ་དག་གི་
དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་རྣམས་བྱུང་ཞིང་། དེ་
དག་ལ་འདང་། ཤིང་རྩེ་སྒྲི་ལ་འབྱེད་གྱི་རྣམ་བཞག་མ་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་
དམན་གྱི་བཀའ་རྣམས་བཀའ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྐུར་པ་བདུ་བའི་ནང་རྩེ་གྲུབ་མཐའ་
སྐུ་བ་མེད་པས་ཐེག་དམན་ལ་ཤིང་རྩེ་སྒྲི་ལ་འབྱེད་དང་། ཐེག་དམན་བཀའ་སྐུ་བ་པའི་
རྣམ་བཞག་མ་བྱས་པའི་བྱིར་། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་བཀའ་མ་ཡིན། །ཞེས་སྐུར་པ་འདེབས་
པའི་ནང་རྩེ་བྱུང་བས། ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྐུ་བ་བ་དང་། ཤིང་རྩེ་སྒྲི་ལ་འབྱེད་གྱི་རྣམ་
བཞག་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

ལས་དང་པོ་བས་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་ན། ཆོད་ལྡན་གྱི་སྒྲིས་བྱས་དགོངས་
པ་འགྲེལ་པའི་རྩེ་སྒྲི་ལ་འཇུག་ནས་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་གྱི་རང་དབང་དུ་འཇུག་མི་རུས་

ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དྲང་ངེས་སྒྲ་ཚོགས་སུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དུ་རུང་སྟེ། བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
བཀའ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དུ་མི་རུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། དག་སྒྲོང་དག་གམ་མཁས་
རྣམས་ཀྱིས། །བསྐྱེད་བཅད་བདར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ལང་
ཡི་བཀའ། །བྲང་བར་བྱ་ཡི་གྲུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་
བཀའ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཇི་ལྟ་སྒྲུམ་ན། མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས། ཉན་ཐོས་སྟེ་
གཉིས་ཀྱི་བཀའ་དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་འདོད་ཅིང་། ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐེག་
ཆེན་བཀའ་མི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་བཀའ་མི་འདོད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་
ནས། ཉན་ཐོས་སུ་འདའ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་དུ་
ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་(༤བ)བཀའ་ལ་ངེས་དོན་ཁོ་ནར་འདོད་ཅིང་།
དྲང་དོན་མི་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་འདོད་པ་རྟོག་གོ་འཕར་བ་ལས་གསུངས་
ཞིང་། དེ་དག་གི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་དུ་རུང་མི་རུང་
གི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ལ། དེ་དག་གིས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་མི་འདོད་པ། དཔུ་མ་སྒྲུང་པའི་
དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔུ་མ་སྒྲུང་བ་དང་། མདོ་སྟེ་རྒྱན། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ། ཐེག་
བསྐྱེད། སྒྲོད་འཇུག་སོགས་སུ་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས།

འོན་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་ལ་ཤིང་རྟའི་སྒོ་ལ་འབྱེད་ཀྱི་རྣམ་བཤག་འཐད་ན། དེ་ལ་དུ་ཡོད་
སྒྲུམ་ན། དེ་ལ་གཞན་ཀྱི་འདོད་པ་བརྟེན་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བཤག་པ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྒོ་ལ་འབྱེད་དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། འཕགས་
པ་གྲུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བཀའི་དགོངས་པ་དཔུ་མར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་
ལ་དཔུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་དུག །འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བཀའི་

དགོངས་པ་སེམས་ཅམ་དུ་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ་ས་སྡེ་ལྟ་སྡེ་མ་ལ་གཉིས། བྱོགས་གྲང་གིས་བརྒྱད་སྟོང་པའི་དགོངས་པ་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསུས་པ། ཁ་ཆེ་མ་ཆེ་པའི་སྡེ་སུམ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ་སུམ་གསུམ་གཞོད་འཛམས་རྣམས་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མི་རིགས་ཏེ། བྱོགས་གྲང་གིས་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསུས་སུ་འགྲེལ་པ་ནི། ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱངས་པ་ཡིན་ལ། ཁ་ཆེ་མ་ཆེ་པའི་སྡེ་སུམ་གསུམ་གཞོད་འཛམས་སུ་འགྲེལ་པ་ནི། གྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། བྱོགས་གྲང་གིས་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསུས་སུ་རོ་ཉིད་གསུམ་གཏན་ལ་ལབ་པ་(༥༩)ནི། དབུས་མཐའ་དང་ཐེག་བསུས་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་གཏན་ལ་ལབ་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། ཁ་ཆེ་མ་ཆེ་པའི་སྡེ་སུམ་གསུམ་གཞོད་འཛམས་སུ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་ཀུན་བྱང་གི་ཚོས་རྣམས་སྒྲེ་འགག་མེད་པར་གཏན་ལ་ལབ་པ་ན་རྩ་ཤིན་སུ་འབྱངས་ནས་གྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་གཏན་ལ་ལབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་དེ་ལ་གྲུ་སྐྱབ་དང་། བུམས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། ། ཟེར་ན། མི་རིགས་ཏེ། ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་དེ། འཛམ་སུའི་གླིང་པའི་མིའི་རྟེན་ཅན་ཅིག་གི་སྟེང་དུ་འཛོག་དགོས་པ་གང་ཞིག་བུམས་པ་ལྟའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བུམས་པ་ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ན། ཉེ་པའི་སྐས་བརྒྱད་ཀ་ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་དེ་ལ་གྲུ་སྐྱབ་དང་། ཐོགས་མེད་གཉིས་སུ་དཔེ་ཏེ། གྲུ་སྐྱབ་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབུ་མའི་བཀའི་དགོངས་པ་མཐའ་དག་རིགས་ཚོགས་རྣམས་སུ་དབུ་མར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་པར་བྱེད་ཅིང་། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་དག་གི་དགོངས་པ་ས་སྡེ་རྣམས་སུ་སེམས་ཅམ་དུ་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་

པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལང་གཤེགས་ལས། ལྟོ་ཕྱོགས་པེ་ཏའི་ཡུལ་དུ་ནི། །དགེ་སློང་
 དཔལ་ལྷན་ཞེས་གྲགས་པ། །དེ་མིང་གྲུ་ཞེས་འབོད་པ་སྟེ། །ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་
 འཛིག་པ། །ང་ཡི་ཐེག་པ་འཛིག་རྟེན་དུ། །སྤྱོད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས། །རབ་ཏུ་
 དགའ་བའི་ས་བསྐབས་ནས། །བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་སྐྱུར་འགོ། །ཞེས་གསུངས་ཞིང། །འཇམ་
 དཔལ་ཙུ་རྒྱུད་དུ། །ང་ནི་ཕྱ་ངན་འདས་འོག་ཏུ། །ཡོ་ནི་དུག་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། །ཐོགས་མེད་
 ཅེས་བྱའི་དགེ་སློང་འབྱུང། །བརྟན་བཅོས་ཀྱི་ནི་དོན་ལ་མ་ལས། །མདོ་སྡེ་དང་དང་(༥བ)
 དེས་པའི་དོན། །རྣམ་པ་མང་པོར་རབ་ཏུ་འབྱེད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །དེ་གཉིས་
 ཀྱི་འགྲེལ་བྱའི་བཀའ་ལ་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུད་གི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། །གྲུ་རྒྱུབ་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་
 དེ་ལ་དཔུ་སེམས་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཅིང། །ཐེག་ཆེན་གྱི་དཔུ་མའི་བཀའི་དགོངས་པ་མཐའ་
 དག་རིགས་ཆོགས་རྣམས་སུ་དཔུ་མར་བཀྲལ་བ་ལྟར་གནས་ཤིང། །ཐོགས་མེད་ཀྱིས་
 སེམས་ཅམ་དུ་བཀྲལ་བ་ནི། །སེམས་ཅམ་དུ་གནས་ཀྱང་དེ་བཀའི་དགོངས་པ་མཐའ་
 ཐུག་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། །དེ་སྟོང་ཉིད་སྤྱོད་མོ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་སྒྲེས་སུས་ཉམས་
 སུ་ལེན་དུ་རུང་བར་འདོད་དོ། །ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་
 པ་ནི། །ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་སེམས་ཅམ་དུ་གནས་ཤིང་གྲུ་རྒྱུབ་
 ཀྱིས་བཀྲལ་བ་ནི་བཀའ་གང་གི་འང་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད། །གང་ཟག་གང་
 གིས་ཀྱང་ཉམས་སུ་ལེན་དུ་མི་རུང་བར་འདོད་དོ། །

དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གྲུ་རྒྱུབ་ལབ་སྐྱེས་ཀྱིས་དྲང་དེས་འབྱེད་རྒྱལ་བཤད་པ་ལ།
 གཞི་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱེད་པ་དང། །རི་ལྟར་འབྱེད་པའི་རྒྱལ་གཉིས། །དང་པོ་ནི། །སྒྲོ་
 གྲོས་མི་ཟད་པས་བརྟན་པའི་མདོ་དང། །ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱེད་
 པ་ཡིན་རྟེ། །སྒྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། །དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང། །དེས་པའི་
 དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང་ཞེ་ན། །མདོ་སྡེ་གང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བསྐབ་པ་སྟོན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་

པའི་དོན་ཞེས་པའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་དོན་དམ་པ་བསྐྱབ་པ་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་གསེགས་
 པའི་དོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཞིང་། ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་། སྟོང་པ་བདེ་
 བར་གསེགས་པས་བསྟན་པ་ལྟར། །ངེས་དོན་མདོ་སྡེ་གང་གི་ཕྱེ་བྲག་སེས། །གང་ལ་
 སེམས་ཅན་སྒྲིམ་ལུགས་ཟུག་བསྟན། །ཆོས་དེ་དག་ནི་དྲང་པའི་དོན་རྟེན་སེས། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་(ཁ)ལྟར། །མདོ་སྡེ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་རྒྱལ་ཡབ་སྐུ་ཀྱི་དྲང་ངེས་
 འབྱེད་རྒྱལ་ནི། །མདོ་ལས། གཏུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དྲང་ངེས་སྣ་ཆོགས་
 གསུངས་པས། དྲང་ངེས་དེ་ཡང་གཙོ་བོར་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་རྒྱལ་དགོས་པ་ཡིན་
 ལ། རྒྱལ་དེ་ནི་གཞུགས་ལྟ་བུའི་སྟོང་དུ་མཆོན་ན། གཞུགས་ཀྱི་སྟོང་ལུགས་མཐར་
 ཐུག་པ་ངེས་པ་གཅིག་ནི་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ནི་གཞུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་གནས་
 ལུགས་དང་གསེས་ལུགས་དང་ངེས་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རྩ་ལ་དུ་སྟོན་ནས་འཆད་པའི་
 གསུང་རབ་རྣམས་ནི། གཞུགས་ཀྱི་ངེས་དོན་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་ལ། གཞུགས་
 ཀྱི་སྟོང་གི་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་སྒྲེ་འགག་དང་འགྲོ་འོང་ལ་ཆོགས་པ་ནི་གཞུགས་ཀྱི་
 དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གཞུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དུ་ངེས་སམ་སྟམ་པར་
 ཕྱེད་པ་ན། གཞུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དེར་མ་ངེས་པར་དེ་ལས་གང་དུ་
 དྲང་དགོས་པས་ན་དེ་ལ་གཞུགས་ཀྱི་དྲང་དོན་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་རྩ་ལ་དུ་སྟོན་ནས་
 འཆད་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ནི་གཞུགས་ཀྱི་དྲང་དོན་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་པ་
 ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གཞུགས་ཀྱི་སྟོང་ལུགས་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་ན་དེ་གཞུགས་ཀྱི་སྟོང་དུ་
 འཆད་པ་ལ་དགོས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་སྟམ་ན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་
 ཆོགས་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྒྱལ་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ། དྲང་ངེས་རིགས་པས་རྒྱལ་པ་དང་།
 ལུང་གིས་རྒྱལ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མགོན་པོ་རྒྱ་རྒྱལ་ཀྱིས་དཔལ་ལ་རིགས་པའི་

ཚོགས་དྲུག་གསུངས་ལ། དེ་དག་གི་ནང་ནས་དགག་བྱ་བ་དེན་གྱུ་བ་གཙོ་བོར་འགོག་
 བར་བྱེད་པ་ལ་ཅུ་ཤེད་དང་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་བྱུང་། དེ་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་
 གྱུབ་པ་འགོག་པ་(༥༥)ལ་ཅུ་ཤེད་། སྐྱབ་བྱེད་རྟོག་གའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྱུབ་པ་འགོག་པ་ལ་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་གསུངས་སོ། །རང་བཞིན་
 མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་སྒྱིར་བསྟན་པ་ལ། ཚུད་སྒྲོག་དང་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་
 གསུངས། དེ་ཡང་ཅུ་ཤེད་རབ་བྱེད་དང་པོར། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། རྟེན་
 ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ་
 ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་ན། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཀྱང་རང་
 བཞིན་གྱིས་མེད་དགོས། དེས་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྱུབ་པ་འགོག་མི་རུས་ཤིང་
 རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱབ་མི་རུས་སོ། །ཞེ་ན། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་དགག་སྐྱབ་གྱི་
 རྣམ་གཞག་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཐད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། ཚུད་བསྒྲོག་གི་གཞུང་ལྟག་མ་རྣམས་
 བྱུང་ངོ། །རབ་བྱེད་བདུན་པར། བློ་ལམ་ཇི་བཞིན་སྒྲུ་མ་བཞིན། །ཞེས་འདུས་བྱས་
 ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་བློ་ལམ་དང་སྒྲུ་མ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན།
 དེ་ལྟར་ཡིན་ན། མདོ་ལས། འདུས་བྱས་སྒྲེ་གནས་འཇིག་གསུམ་གསུངས་པ་དང་
 འགལ་ལོ། །སྟུམ་ན། འདུས་བྱས་སྒྲེ་གནས་འཇིག་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་། ཐ་
 སྟོང་ཏུ་བྱ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་སྒྱིར་སྟོན་པ་ལ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་གསུངས་སོ། །རྟོག་
 ཀད་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ལམ་དེ། ཐམས་ཅད་མཆོད་པ་མ་ཟད་ཐར་པ་ཐོབ་
 བའི་ལམ་གྱི་ཅུ་པར་དགོས་སོ་ཞེས་ཐེག་དམན་རང་གི་ལུང་དང་སྒྱུར་ནས་སྟོན་པར་
 བྱེད་པ་ལ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། ཐམས་ཅད་མཆོད་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོར་དགོས་
 སོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་རིན་ཆེན་ཕྱེད་པ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེས་དོན་ལུང་གིས་སྐྱབ་པ་ལ་མདོ་ཀུན་ལས་བདུས་པ་གསུངས་ཤིང་།

དེ་ཡང་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཟབ་མའི་དོན་དང་བཅོམ་ལྡན་འདས་(ཉ)ཀྱིས་གསུངས་
 པའི་མདོ་འདི་དང་། འདིའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དྲང་ངེས་ལུང་སྒྲུབ་དུ་སྟོན་པ་ནི། དྲང་
 ངེས་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཐོགས་མེད་སྒྲུ་མཆེད་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་ལ།
 གཞི་གང་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་
 འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཁྱས་པའི་
 ལེའུ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དང་པོར་ཡུལ་ས་ར་རྒྱ་མིར་དྲང་སྟོང་སྒྲུབ་པ་དེ་དུགས་
 ཀྱི་ནགས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་
 བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ངོ་མཚར་མདྲ་དུ་བྱུང་པ་སྟོན་
 ལྟར་གྱུར་པའམ་མིར་གྱུར་པ་སྒྲས་ཀྱང་མཐུན་པར་འཛིག་ཏེན་དུ་མ་བསྟོར་པ་གཅིག་
 རབ་དུ་བསྟོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་དུ་བསྟོར་པ་དེ་ཡང་སྒྲ་
 ར་མཆིས་པ་སྐབས་མཆིས་པ་དྲང་པའི་དོན་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས།
 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྒྱམས། སྒྲེ་
 བ་མ་མཆིས་པ་དང་འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་
 ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྒྱམས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་
 དག་པར་ཁྱགས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྒྲོས་པའི་རྣམ་པས་ཆོས་ངོ་མཚར་མདྲ་དུ་བྱུང་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྟོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
 བསྟོར་པ་དེ་ཡང་སྒྲ་ར་མཆིས་པ་སྐབས་མཆིས་པ་དྲང་པའི་དོན་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་
 གྱུར་པ་ལགས་ཀྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་
 ལས་བརྒྱམས། སྒྲེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་གཞོད་(ལ)མ་ནས་
 ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྒྱམས་ནས་
 ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བ་

དང་ལྷན་པ་དེ་མཚར་མད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ལམ་ལོ་གསུམ་པ་བསྒྲོར་དེ། བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་ལམ་ལོ་བསྒྲོར་བ་འདི་ནི་སྒྲོ་ན་མ་མཆིས་པ་སྐབས་མ་མཆིས་
པ་དེས་བའི་དོན་ལགས་ཏེ་རྩོད་བའི་གཞིའི་གནས་སུ་བྱུང་བ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། འདིས་ལམ་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲུག་དོན་དང་། མཐའ་མ་དེས་དོན་
དུ་གསུངས་གིང་། དྲུག་དེས་ཡང་མདོ་དཔེ་དངོས་བསྟན་སྐྱེ་འཁེབས་དུ་ཁས་ལེན་དུ་མི་
རུང་བའི་མདོ་ནི་དྲུག་དོན་གྱི་མདོ་དང་། མདོ་དཔེ་དངོས་བསྟན་སྐྱེ་འཁེབས་དུ་ཁས་
ལེན་དུ་རུང་བའི་མདོ་ནི་དེས་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ། མདོ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ས་སྡེ་ལྷ།
སྡོམ་རྣམ་པ་གཉིས་མཛད་བའི་སྒྲོ་ནས་དྲུག་དེས་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །རྩལ་དེ་ནི་རྩལ་
བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་བཤད་གཞི་སྡེ་སྡོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་དུ་བསྟུས་ནས། དང་
པོར་བཤད་གཞི་དོས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞི་བསྟུ་བ། བཤད་གཞི་དེ་དག་གི་བཤད་
བྱའི་དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་མ་ཆང་བ་མེད་པར་ཚུགས་གཅིག་དུ་
བསྟུས་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པ། རྣམ་གྲངས་བསྟུ་བ། བཤད་གཞི་སྡེ་སྡོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་
གྱི་བཤད་བྱའི་དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་འཆད་རྩལ་འདི་ལྟ་བུའི་སྒྲོ་ནས་འཆད་དོ། །ཅེས་སྟོན་
པ་ལ། རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒྲོ་བསྟུ་བ། བཤད་གཞི་སྡེ་སྡོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་གྱི་བཤད་
བྱའི་དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་ཚུགས་གཅིག་དུ་བསྟུ་བ་རྣམས། བཤད་ཐབས་ཡན་
ལག་གི་སྒྲོ་ནས་འཆད་རྩལ་རྩལ་པར་སྟོན་པའི་རྩ་བ་ལྟ་བུ་ནི། སའི་དངོས་གཞི་དང་།
དཔེ་འགྲེལ་(པན)པ་ལྟ་བུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ཡིན་ནོ། །ས་སྡེ་ལྷ་པོས་ཐེག་པ་
ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་མཛོན་པའི་ཆོག་དོན་རྩལ་པར་བསྟན་ནས།
སྐར་ཡང་གཏུལ་བྱའི་བསམ་པ་དང་བསྟན་ནས་བསྟུས་ཏེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། སྡོམ་
རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་དེ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་མཛོན་པའི་

ཆོག་དོན་བཤད་གཞི་བཞི་བཅུར་བསྟུས་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་ཐོག་བསྟུས་དང་།
ཐོག་པ་ཐུན་མོང་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་ཆོག་དོན་བཤད་གཞི་ལུང་པོ་ལྟ། སྒྲིམ་ཆེད་བཅུ
གཉིས། ཁམས་བཙུང་བརྒྱད་ཏེ་སྟུམ་ཅུ་མོ་ལྟར་བསྟུས་ནས་བསྟན་པ་ལ་མངོན་པ་ཀུན་
ལས་བརྟུས་གསུངས་པའི་བྱིར།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ས་སྡེ་ལྟ་མཛད་པའི་སྟོན་པ་བཀའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་
ན། གང་གི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་བཀྲལ་སྟུམ་ན། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པའི་མན་ངག་
ལ་བརྟེན་ནས་འགྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུས་ལས། དེའི་དོན་དུ་བཙུག་
འདས་བྱམས་པ་མཉེས་པར་བྱས་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དགོངས་པ་
འགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་གི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་མཛད་ཅིང་།
ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དབྱིག་གཉེན་སོགས་ལ་གསུངས་པར་མཛད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ན། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་བཀའི་དགོངས་
པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཙུག་ཅི་ལྟར་མཛད་སྟུམ་ན། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ལྟ་བུ་དུ་
མའི་བྱོགས་སུ་གནས་པའི་ཐོག་ཆེན་གྱི་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ། རྒྱད་
སྟུ་མ་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་གཉིས་མཛད་ཅིང་། ལྟ་བུ་སེམས་ཙམ་བྱོགས་སུ་གནས་
པའི་ཐོག་ཆེན་གྱི་བཀའི་(༥༧)དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་རྒྱུ་དང་
འབྲེད་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དང་པོ་རྒྱད་སྟུ་མས་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། བཤད་བྱ་ཅ
པའི་མདོ་ངོས་བརྒྱུད་བ་དང་། དེ་ནི་ལྟར་འགྲེལ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
དེའི་བཤད་བྱ་ཅ་པའི་མདོ་དེ་ལ་ཡང་ལྟ་ཡོད་དེ། གཞུངས་ཀྱི་དབང་ཐུག་རྒྱལ་པོས་ཁུས་
པའི་མདོ། དཔལ་འབྱེད་སངས་ལའི་ང་རོས་ཁུས་པའི་མདོ། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་སྟོང་
པའི་མདོ། གྲུ་མོ་རིན་པོ་ཆེས་ཁུས་པའི་མདོ། ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་རྒྱུ་གི་མདོ་དང་ལྟར་ཡོད་

པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེས་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མདོ་དེ་དག་གི་
དགོངས་པ་སྤྱང་གཞི་ཁམས་བདེ་བར་གསལ་གསུང་པའི་སྒྲིང་པོ་ཇི་ལྟར་སྤྱང་བའི་ཐབས་
དེ་སྤྱང་བའི་འབྲས་བུ་དང་གསུམ་དུ་བསྐྱས་ནས་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར།

མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། བཤད་བྱ་ཅ་
བའི་མདོ་ངོས་བརྒྱད་པ་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་གཉིས། །དང་པོ་ནི། དེའི་
བཤད་བྱ་ཅ་བའི་མདོ་དེ་ལ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་དུ་དེས་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་བ་
དོན་གསལ་ལས་ཀྱང་། དང་པོར། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང་། ཞེས་
པ་དང་། མཇུག་དུ་ཡང་། ལ་ལ་ལས་དོན་གཞན་ལས་ཆོག་ །གཞན་ལས་རྣམ་གྲངས་
མིང་གིས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྒྲིང་པོ་རྒྱུན་ལས་ཀྱང་། ཤེས་རབ་ལ་རོལ་ཕྱིན་
པ་ནི། ཞེས་སྐུ་གསུང་གི་སྐབས་སུ། གཞུང་ཤེས་བྱའི་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ཁོ་ན་ཆོས་
ཅན་དུ་བརྒྱད་པ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེས་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་
འགྲེལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེས་བཀའི་དགོངས་པ་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དང་། རྗོད་བྱེད་
(འཇ)སྐབས་བརྒྱད་དུ་བྱོ་ནས་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། ལྟ་བུ་སེམས་ཅམ་སྒྲོགས་སུ་གནས་
པའི་བརྟན་བཅོས་ཕྱི་མ་གསུམ་འཆད་པ་ལ། དང་པོར། དབྱས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ནི་
འཁོར་ལོ་མཐའ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བརྟན་ནས།
རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བར་བརྟན་ཅིང་། དེ་ནས་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་ལམ་བཟོད་
ཚུལ་ཡང་བརྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བདག་ས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་བརྟན་
པས་རྟག་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་ཞིང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
གྱིས་གྲུབ་པར་བརྟན་པས་ཆད་མཐའ་དང་བྲལ་བར་བརྟན་པ་ལ་དབྱས་མཐའ་རྣམ་
འབྱེད་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབྱས་མཐའ་ལས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །

འདི་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། རྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། རེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །

ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ནི། བཟླ་བཅོས་སྒྲ་མ་ལས་བཟླ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་གཞིར་བཞག་པའི་སྟེང་དུ། ཀུན་བདག་པ་ལུ་ལ་བ་སྒྲུ་
བའི་གཞི་གཞན་དབང་ལམོར་བ་འགྲུབ་པའི་གཞིའི་ཆོས་དང་། གཞན་དབང་ཀུན་
བདག་པ་གྱིས་སྟེང་བའི་ཡོངས་གྲུབ་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་
ཟུང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གཞིའི་ཆོས་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་བཟླ་བ་ཡིན་ནོ། རེ་ལྟར་
བཟླ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལམོར་བ་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་ནས་སྤང་བར་
བྱ་བ་དང་། ཟུང་འདས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་གྱི་སྒྲོ་ནས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ལས། འདིར་གང་ཤེས་ནས་འགའ་ཞིག་སྤངས་བྱ་ཞིང་། (༡༧)
གཞན་འགའ་ཞིག་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་བྱ་བ། རེ་ཕྱིར་དེ་དག་ཆོས་ཉིད་སྒྲོ་ནས་ནི། །
རྣམ་དབྱེ་འདོད་པའི་སྒྲོ་ནས་འདི་བཅུ་མོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ལྷེ་རྒྱུ་གྱིས་བཟླ་བཅོས་སྒྲ་མས་བཤད་པ་གཞིར་བཞག་པའི་སྟེང་དུ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་བརྗོད་བྱ་བཞི་བཅུར་བསྟུས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཁྱད་པར་དུ་བཟླ་བཅོས་འདིས་རྩ་བའི་གཞུང་འབྲེལ་རྩུལ་
བཤད་པ་ལས་སྤྱིར་བཟླ་བ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ངོས་བཟུང་བ། དེས་དེ་རི་ལྟར་འབྲེལ་
བའི་རྩུལ། དང་བོ་ནི། ལུ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་དང་མདོ་ལྷེ་ས་བཅུ་བ་གཉིས་
བཟླ་བཅོས་འདིའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། བཟླ་བཅོས་འདིས་རྩ་བའི་ནས་བཟླ་

པའི་སྒྲོང་ཉིད་གཏན་ལ་ཡབ་ཅིང་། ཅུ་ཤེ་དེས་རྒྱལ་འབྲིང་པ་སྐྱེས་གསུམ་གྱི་དངོས་པ་སྐྱེན་
 སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྐྱེད་བཅོས་འདིས་ས་བརྩའི་རྣམ་
 བཞག་དང་ས་བརྩའི་པོ་རེ་ལར་ཕྱིན་བརྩའི་པོ་རེ་ལས་ལྷག་པའི་རྒྱལ་དང་། བྱུང་པར་བྱས་
 ལུ་བ་ནས་བྱུག་པ་བར་འཕོ་རྒྱལ་རིམ་པ་རྣམས། མདོ་སྡེ་ས་བརྩའི་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་
 ལ་ཡབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་
 དཔུ་མ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དཔུ་མའི་བསྐྱེད་བཅོས་གཅིག་ལ་བྱ་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 རང་འགྲེལ་ལས། དཔུ་མའི་བསྐྱེད་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དཔུ་མ་ལ་འཇུག་
 པ་རྩོམ་པར་འདོད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་དང་། ཅུ་ཤེ་གཉིས་
 བཤད་བྱ་རྩ་བའི་བསྐྱེད་བཅོས་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་བཅོས་འདིས་སོ་སོ་སྒྲུ་བོའི་སའི་ཆོས་
 གསུམ་པོ་དེ། རིན་ཆེན་ཐེང་བར། བདག་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིས། སྤྱི་མེད་བྱང་
 རྒྱལ་འཕྲོལ་འདོད་ན། །དེ་ཡི་རྩ་བ་བྱང་རྒྱལ་སེམས། །རིད་བང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བརྟན་དང་། །
 ཐྱོགས་མཐས་གཏུགས་པའི་སྒྲོང་རྩེ་དང་། །གཉིས་ལ་མི་(༡༠)བརྟེན་ཡེ་ཤེས་ལགས། །
 ཞེས་པའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅུ་ཤེ་དེ་དཔུ་མ་ལ་འཇུག་
 པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲུའི་དཔུ་མ་དེ་ཅུ་ཤེ་ལས་གཞན་པའི་
 དཔུ་མའི་བསྐྱེད་བཅོས་ལ་བྱུང་མི་རིགས་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཅུ་ཤེས་ཁུངས་སྒྲོས་
 པ་ན་དཔུ་མ་ལས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྐྱེད་བཅོས་གཞན་ཁུངས་སྒྲུ་མཛད་
 པ་ན་རང་མིང་ནས་སྒྲོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱེད་བཅོས་འདིས་རྩ་བའི་གཞུང་འགྲེལ་རྒྱུར་བསྐྱེན་
 པ། བྱེ་བྱག་ཏུ་གཞུང་སོ་སའི་འགྲེལ་རྒྱལ་བཤད་བཤོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷ་ཆེ་བའི་
 སྒོ་ནས་འགྲེལ་རྒྱལ་དང་། ཟབ་པའི་སྒོ་ནས་འགྲེལ་རྒྱལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཅུ་ཤེ་ལས་རྒྱ་
 ཆེ་བའི་རིམ་པ་ས་བསྐྱེད་པས། ལྷ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མདོ་དང་བསྐྱེད་བཅོས་གཞན་གྱིས་

ཁ་བསྐངས་པའི་སྒོ་ནས་རྩ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་རྩ་ཤེའ་ས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མ་བསྟན་ན། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་མ་
 ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། དེའི་སྒྲིན་མེད་དེ། སྒྱིར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དུ་འབྱེད་པ་ནི།
 ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་མིན་གྱི། ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་
 རྟོགས་པ་ཐེག་དམན་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་འབྱེད་
 པ་ནི། རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱིས་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་ཐེང་བར།
 ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲིན་ལམ་དང་། །སྤྱོད་པ་ཡོངས་
 བསྟོ་མ་བཤད་པས། །ཐེག་པ་ཆེན་པོར་གལ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
 ཡིན་ཀྱང་། བསྟན་བཅོས་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་(༡༠བ)དང་ཐེག་དམན་གྱི་བསྟན་
 བཅོས་སུ་འཛོག་པ་དེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་སྒོ་ནས་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆེད་དུ་
 བྱ་བ་དེ་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བསྟན་བཅོས་
 རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་
 བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་འཛོག་
 པ་གང་ཞིག །རྩ་ཤེར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོང་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་
 གྲངས་མཐའ་ལས་པའི་སྒོ་ནས་གདན་ལ་ཐབ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཁོ་ནའི་
 ཉམས་ལེན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་པ་གང་ཞིག །རྩ་ཤེར་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མདོ་དང་
 བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱིས་ཁ་བསྐངས་ཚུལ་ལ། སོ་སོ་སྒྲེ་བའི་སའི་ཆོས་གསུམ་རིན་ཆེན་
 ཐེང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གདན་ལ་ཐབ་ཅིང་འཕགས་པ་སྒྲོབ་པའི་ས་བརྩུ་འབྲས་སུའི་ས་
 དང་བཅས་པ་རྣམས་མདོ་སྡེ་ས་བརྩུ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གདན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་འདིས་ཟབ་པའི་སྒོ་ནས་རྩ་ཤེའི་དགོངས་པའི་འགྲེལ་
 ཚུལ་ནི། ཟབ་མོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་གདན་ལ་ཐབ་ནས་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་

ཡང་དགག་ཕྱོགས་ནས་དམ་བཅའ་བཞི། སྤྱབ་ཕྱོགས་ནས་དམ་བཅའ་བཞི་དང་བཅས་
 བས་བརྒྱད་ཡོད་དོ། །དང་པོ་བཞི་ནི། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་
 ཁས་མི་ལེན་པ། ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཁས་མི་ལེན་པ། རང་རིག་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་ཁས་
 མི་ལེན་པ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་བཞི་ཡོད་ཅིང་། གཉིས་
 པ་བཞི་ནི། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐ་སྟད་དུ་ཁས་ལེན་པ། འཕགས་པའི་གོ་འཕང་སྟོབ་པ་ལ་
 རྟོང་ཉིད་ཕྱ་མོ་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པ། བདེན་འཛིན་ཉོན་སྤྱོད་(༡༡ན)ཏུ་བཞེད་པ།
 དུས་གསུམ་གྱི་འཛིག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཁས་ལེན་པ་དང་བཞི་ཡོད། དེ་ལྟར་བསྟན་
 བཅོས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། འཕགས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་ཚུལ་ལ། རང་གི་
 མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་། བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཞག་པས་ཆོག་
 པའི་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་ལ་བདེན་ནས་རྣམ་པར་བཞག་
 པའི་གྲུབ་མཐའ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དེ་གང་ཞེ་
 བ། རེ་ཤིག་གཙོ་བོ་རྣམས་བརྟོན་ན། ཆོགས་དུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀྱན་གཞིའི་
 རྣམ་ཤེས་དང་རང་རིག་འགོག་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་བྱི་
 སྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བསྟེན་པ་ཁས་མ་ལེན་པ་དང་། ཤེས་པ་ཁས་ལེན་
 པ་བཞིན་དུ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་ཁས་སྤང་དགོས་པ་དང་། ཉན་རང་ལ་དངོས་པོ་རང་
 བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཛིག་པ་
 དང་། ཞིག་པ་དངོས་པོ་མིན་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་འཛིག་ཚུལ་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
 པ་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན། རྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེས། དངོས་པོ་ལ་སྦྱར་པ་འདེབས་བྱེད་
 དང་། དངོས་པོ་འཛིག་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བའི་བྱིར། རེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། འདི་ཆོས་ཅན།

དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་སྒོ་ནས། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་
 མཛོན་སྐྱུལ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་(༡༡)གྲུབ་
 བ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་དམིགས་དགོས་པ་ལས་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དགོས་ཏེ།
 དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་གྲུབ་པ་དེ་དེའི་གནས་ལུགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་
 གྲུབ་པས་སྟོང་ན་སྟོང་པ་དེ་དེའི་གནས་ལུགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་དམིགས་པ་མ་
 གྲུབ་ན། མཉམ་བཞག་དེའི་གཞིགས་ངོར་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་དངོས་པོ་རང་
 གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་
 པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་ལུལ་དོན་དམ་བདེན་པ་
 ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྒོ་བ་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 མ་དམིགས་སོ་ཟེར་ན། མཉམ་བཞག་དེ་དངོས་པོ་འཛིག་བྱེད་དུ་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་
 མཉམ་བཞག་དེའི་སྒྲ་རྣམས་དུ་ཡོད་ཅིང་། མཉམ་བཞག་དེའི་སྒྲ་བས་ཀྱིས་མེད་པར་འགྱུར་
 པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཏེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་མཉམ་
 བཞག་དེ་དངོས་པོ་ལ་སྐྱར་འདེབས་དང་། དངོས་པོ་འཛིག་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན་ཡང་དེ་ནི་
 རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་
 རྒྱལ་ནི། དངོས་པོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་
 གྲུབ་ན་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་འགགས་དགོས། དེ་ལྟར་འགགས་ན་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་དངོས་
 པོར་མི་འཐད་པས། དེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མི་རིགས་ལ། དེས་ན་ལས་འབྲས་ཀྱི་
 རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་སྐྱེས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་
 ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ། དེ་མ་གྲུབ་པས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་འགགས་སོ། །དེ་
 མ་འགགས་པས་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འཐད་ལ། དེ་འཐད་པས་ལས་འབྲས་ཀྱི་
 རྟེན་དུ་(༡༢)ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
 དགོས་ཏེ། རང་གི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ས་པའི་ང་ཙམ་དེ་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་
 རྟེན་ཏུ་སྦྱར་པའི་བདག་ཏུ་འཛོག་མི་རྒྱས་ཤིང་། དེས་ན་སྤང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཏུ་སྦྱར་
 བའི་བདག་ནི་སྤང་པོ་ལ་མི་ལྟོས་དགོས་པ་དེ་འདིར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་པའི་
 རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁེགས་པས། དེས་ན་ཀུན་གཞི་ལྷ་སྤྱི་སྤང་པོ་གཅིག་ལས་
 འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་སྦྱར་པའི་བདག་ཏུ་འཛོག་ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་
 དེའི་ཕྱིར། རང་གི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ས་པའི་ང་ཙམ་དེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་
 ཏུ་སྦྱར་པའི་བདག་ཏུ་འཛོག་པས། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་ཀུན་གཞི་སྐྱེས་པས་མི་
 ལེན་པ་འདི་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ། །

རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་གི་
 མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་ན་མཚན་ཉིད་དང་གཞུལ་བྱ་ལན་ཚུན་ལྟོས་ནས་
 འཛོག་མི་རྒྱས་ལ། དེ་མི་རྒྱས་པས་ཚད་མས་སྤུལ་གཞུལ་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ཉིད་ཡོད་
 བར་འཛོག་མི་རྒྱས་ལ། དེས་ན་ཚད་མས་རང་ཉིད་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་རང་སྤྱོད་རང་
 རིག་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་གཅིག་འདོད་པར་བྱེད་ལ།
 དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པས་ཚད་མ་དང་གཞུལ་བྱ་
 ལན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འཛོག་རྒྱས་ཤིང་། དེ་རྒྱས་པས་ཚད་མས་སྤུལ་གཞུལ་པ་ཙམ་གྱིས་
 སྤུལ་ཅན་རང་ཉིད་ཡོད་པར་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་སྟེ། སྤུལ་གཞུལ་པ་ཙམ་གྱིས་
 རང་ཉིད་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་
 (༡༢)ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ནི་རྩལ་གསུམ་གྱི་གཞི་
 ལྟོག་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡང་དམ་
 བཅའ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རྩལ་གྱི་དོན་ཐ་སྣད་ཏུ་

ཁས་ལེན་པ་ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་
གྲུབ་པས་ནང་གི་ཤེས་པ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལེན་ཚུན་སྒྲིམ་ནས་འཛིན་ཀླས་ཤིང་། དེ་
ཀླས་པས་ནང་གི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་ཡོད་པར་
འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པས། གང་ཟག་དེ་རང་
གི་ལུང་པོ་ལྟ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ས་པའི་ང་ཙམ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཁས་ལེན་ཞིང་།
ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་སྒྲིགས་ཁས་མི་ལེན་པས། ཕྱི་རོལ་སྤྱོད་ཆོག་ས་སུ་སྤྱང་
བ་འདི་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སད་པའི་དབང་གིས་ལུང་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་
པའི་ཕྱིར།

དགྲ་བཙུག་ཐོབ་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པར་འདོད་པ་ཡང་འདི་ལ་
རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་དགག་
བྱའི་བདག་དང་། དེ་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་འཛིན་པ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་འདོད་
ཅིང་། དེ་མ་སྤངས་པར་དགྲ་བཙུག་ཐོབ་པ་སུས་ཀྱང་མི་འདོད་ལ། དེའི་ཞེན་ལུལ་སྒྲོག་
པ་ལ་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་སྒྲོག་པ་ལ། རིན་ཆེན་འབྲེང་བར། ཇི་སྟེང་ལུང་པོར་
འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྟེང་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ཞེས་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་སྒྲོག་དགོས་ལ། དེ་སྒྲོག་པ་ལ་ལུང་པོ་སྒྲིགས་ཀྱི་(༡ རན)
ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འཕགས་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ལ། དེས་པར་སྟོང་ཉིད་ལྟ་མོ་རྟོགས་དགོས་པར་
འདོད་པ་ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་དེ་
ལྟར་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་བདག་སྟེང་དུ་མེད་པ་གང་ཟག་

གི་བདག་མེད་དང་། དེ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་འགགས་ལམ་ཐོབ་པ་སུས་གུང་
མི་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་ཐྱིབ་ཏུ་འདོད་པ་འདི་ལ་རག་ལས་ཚུལ་ནི། དངོས་པོ་
རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་བདག་ཕྱ་མོ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་
ལ། དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་འདོད་དགོས་པས་སོ། ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་
པ་ཡང་འདི་ལ་རག་ལས་ཏེ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་ལས་རང་བཞིན་
གྱིས་མ་གྲུབ། དེ་མ་གྲུབ་པས། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་འགགས། དེ་མ་འགགས་པས།
ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འཛིན་ཅུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱེ་བྲག་ཏུ་གཞུང་སོ་སའི་འབྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་ལས་བསྟན་བཅོས་
འདིའི་འཇམ་བུའི་དཔུ་མ་ངོས་བཟུང་བ།

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཞུང་སོ་སའི་འབྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། ཐོག་མར་མཚན་
དོན་གྱི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། གཞན་ལུགས་དགག་པར་ལུགས་བཞག་ཏེ་
ལ་རྩོད་པ་སྒྲོང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟག་ཁྱད་གྱི་མཐའ་གཉིས་
དང་བྲལ་བ་དེ་དཔུ་མའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལུས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྟོད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
བཞིན་ཉིད་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོང་ཉིད་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
(༡༣)གཞན་ཡང་། གཞི་གྲུབ་ན་དཔུ་མ་ཡིན་པས་བྲུབ་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན།
རྟག་ཁྱད་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བས་བྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟ་བུ་ཡིན་ན་དཔུ་

མའི་ལྷ་བ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྟག་ལྷ་དང་
ཆད་ལྷ་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག། འོན་དམ་བདེན་བ་དཔལ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔལ་
ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དཔལ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ཐལ། དཔལ་ལ་འཇུག་
པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔལ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། དཔལ་མའི་
བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་བྱིར། དཔལ་ལ་འཇུག་པ་བརྩོན་པར་འདོད་པས།
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག། བཀའ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟན་གསུམ་དཔལ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་
པའི་དཔལ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དཔལ་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ་ཐལ། དཔལ་
ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔལ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བསྟན་བཅོས་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བཀའ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་དེ་དཔལ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔལ་
ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར།
འདོད་ན། དཔལ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ན། ཅུ་ཤེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
བྱིར། ལྷ་མ་ལ་བྱབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཅུ་ཤེ་བྱངས་སུ་མཛད་པ་ན་དཔལ་ལས།
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། བསྟན་བཅོས་གཞན་བྱངས་སུ་མཛད་པ་ན་རང་མིང་
ནས་སྒྲོས་པ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་ཅུ་ཤེའི་རབ་བྱེད་ཉེར་བདུན་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཙམ་དེ་ཅུ་ཤེ་ཡིན་ནོ། ཟེར་
ན། འོ་ན། གང་ཟག་གི་ལུང་པོ་ལྷ་ཚོགས་ཙམ་(༡༩ན)དེ་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་བྱིར་ལུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་མ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དུམ་མ་རང་རྒྱད་པ་དེ་དུམ་མ་པ་མ་ཡིན། ཟེར་ན། དུམ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་
 ལུ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཅམ་པ་ལ་རྣམ་པ་དེན་རྒྱན་
 གཉིས་ལུ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུ་
 པའི་གང་ཟག་ལ་དུམ་སེམས་གཉིས་ལུ་མེད་པར་ཐལ། དུམ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུ་པའི་
 གང་ཟག་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་ལུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དུམ་མ་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་
 ལུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དུམ་མ་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་
 རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པས་བྱུང་པར་ཐལ། དུམ་མ་པ་ཡིན་ན། དུམ་མ་ཐལ་འགྱུར་
 པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་
 འཛིན་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་དུམ་མ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་དེ་ལ་བྱམས་པ་དང་། གྲུ་སྒྲུབ་གཉིས་ལུ་ཡོད་དོ། །
 ཟེར་ན། རྩེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཆོས་ཅན། བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་རྒྱལ་བས་ལུང་
 བསྟན་པའི་མིའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མིའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ལྟའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་
 གྱི་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་བའི་གང་
 ཟག་ཡིན་ན། ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྩེ་(༡༤བ)བཙུན་བྱམས་པ་
 ཤིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
 ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་ལམ་ར་
 གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་
 པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་རང་དབང་དུ་གསུངས་

པ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རྒྱས་ཏེ། སངས་འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ལང་། དགའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་
དབང་དུ་འགྲེལ་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་ན། སིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། བྱམས་པ་སིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ས་རིའི་བྱ་ཆོས་
ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་དམན་གྱི་ཆོས་མངོན་
པའི་དགའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་
བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་འཕགས་གང་ཞིག་ཆོས་
མངོན་པ་སྡེ་བདུན་པོ་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་ཆོས་མངོན་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་
བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཉན་ཐོས་གྱི་རྒྱལ་བ་བྱུང་བའི་གང་ཟག་ཅིག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདྲོད་ན། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སིང་རྟའི་སྒྲོལ་འབྱེད་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དཔལ་ལ་འཇུག་པ་འདི་ལལ་བདེན་གཉིས་གྱི་གནས་རྒྱལ་རྒྱས་པར་
གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་སེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཅུ་སེའ་ཟེ་
པའི་སྒྲོ་ནས་(༡༥ན)འཇུག་རྒྱལ་ཡིན་ན་ཟེར་ན། དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལལ་བདེན་
གཉིས་གྱི་གནས་རྒྱལ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་འཇུག་པ་ལས་ཅུ་སེ་ཆེས་སེན་ཏུ་རྒྱས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་རྒྱལ་འཇུག་པ་ལས་ཅུ་སེ་ཆེས་སེན་ཏུ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཅུ་སེའི་རབ་འབྱེད་རེ་རེས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ལས་པའི་
སྒྲོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་བརྗོད་པར་
འདྲོད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཅུ་སེ་ནས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བསྟན་
ན། ཟེར་ན། འོ་ན། ཅུ་སེར་དུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བསྟན་པར་ཐལ།

དམ་བཅའ་དེ་གང་ཞིག །དངོས་སུ་མ་བརྟན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། འཇུག་པ་དེས་
 རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མདོ་དང་བརྟན་བཅོས་གཞན་གྱིས་ཁ་བསྐང་ནས་རྩ་ཤེའི་དགོངས་པ་
 འབྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། རིན་ཆེན་གྱིང་
 བ་དང་། ས་བརྩུ་པའི་མདོ་གཉིས་པོ་དེ་དབྱུང་མ་འཇུག་པའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་གཞུང་མ་ཡིན་
 བར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། རྩ་ཤེས། རྟོང་ཉིད་ལྷ་མོ་དངོས་སུ་བརྟན་
 པའི་ཤུགས་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བརྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྩ་ཤེས་
 དངོས་སུ་བརྟན་པའི་རྟོང་ཉིད་ལྷ་མོ་ཆོས་ཅན། མེད་དགག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཉིད་
 བརྟོན་པའི་སྐྱུས་རང་གི་དགག་བྱ་བ་གཞན་གྱིས་ཏུ་ཆོས་གཞན་འཕེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 རང་ཉིད་བརྟོན་པའི་སྐྱུས་རང་གི་དགག་བྱ་བ་དེན་གྲུབ་བ་གཞན་གྱིས་ཏུ་ཆོས་གཞན་རྒྱ་
 ཆེ་བའི་རིམ་(༡༥བ)པ་འཕེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྩ་ཤེས་ཏུ་རྟོང་ཉིད་ལྷ་མོ་བརྟན་པའི་
 ཤུགས་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བརྟན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་མེད་དགག་ཡིན་པར་ཐལ།
 དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། རྩ་ཤེས་ལ་བརྟོན་ནས་རྟོང་ཉིད་ལྷ་མོ་
 རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་ཐལ། རྩ་ཤེས་ཏུ་
 རྟོང་ཉིད་ལྷ་མོ་དངོས་སུ་བརྟན་པའི་ཤུགས་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བརྟན་པའི་བྱིར།
 འདོད་ན། དེ་འབྲེལ་རྗེས་དཔག་དེའི་ཤེས་ངོར་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཤེས་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
 འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤང་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡོད་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་བདེན་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་
 ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་ཀུན་རྫོབ་སྤང་ལུ་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱོད་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པ་གང་ཞིག །བྱོད་གྱི་སྤང་
 ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱག་བཅས་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ།

ཐོའི་གང་ཟག་འགལ་བའི་ཁྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་དང་སེམས་ཚན་འགལ་བའི་ཁྱིར།

ཁ་ཅིག །བཀའ་དགོངས་འབྲེལ་དུ་བརྩམས་པའི་པལ་ནམ་དག་དེ། བསྟན་བཅོས་
གྱི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། བྱི་རྩལ་པའི་རིགས་བྱེད་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆོས་ཅན། མཆན་ཉིད་
དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱི་རྩལ་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱི་རྩལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་
རུས་ཏེ། བྱི་རྩལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །བཀའ་དགོངས་འགྲེལ་ཏུ་བརྩམས་པའི་དག་རྣམ་དག་དེ། བསྟན་
བཅོས་རྣམ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ཚོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བཀའ་བར་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་
ལའོར་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་དགོངས་འགྲེལ་ཞེས་
བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྡེ། རྒྱད་སྒྲ་མ་ལས། འདི་ནི་དྲང་སྟངས་ཀྱི་ཡིན་
བསྟོགས་པ་གཞན། ཞེས་པ་དང། དེ་ཡང་དྲང་སྟངས་ཀྱི་ཡིན་པའི་སྡེ་བོས་བསྟེན། ཞེས་
བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལྡན་སོ་སོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བསྟན་པའི་མཆོད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོམ་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་
པ་ཡོད་དེ། སྒྲི་ཏེ་རྒྱ་ལ་པག་ཆགས་བཞག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་
པའི་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་པོད་རྒྱ་ཁྱོམ་པ་ལ་ཆོས་(༡༥)ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལོ་རྒྱུ་བ་
རྒྱལ་མཆོད་ཀྱི་པག་ཏེན་ཏེན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏག་ཆད་ཀྱི་མཆོད་གཉིས་དང་
བྲལ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། དཔུ་མའི་མཆོད་ཉིད། དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་
པའི་དཔུ་མ་ཡིན་ན། ཅ་ཤེ་ཡིན་པས་བྱུང་པོ། །

འཇུག་པ་འདིས་ཅུ་ཤེ་དགོངས་པ་དང་རྒྱད་པ་དང་སེམས་ཙམ་པ་སྟགས་དང་

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་སྒོ་ནས། ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་
 འཇུག་པ་དེ། ཅུ་ཤེ་ལ་ཟབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་ནོ། ཅུ་ཤེ་ལས་རྒྱ་ཆེ་བའི་
 རིམ་པ་མ་བསྟན་ཀྱང་། འཇུག་པ་འདིས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མདོ་སྡེ་དང་བསྟན་བཅོས་
 གཞན་གྱི་ཁ་བསྐངས་པའི་སྒོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེ། ཅུ་
 ཤེ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཡིན། གང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །ཞེས་
 པ་ནས། རབ་བྱེད་ཉེར་བདུན་ཚོགས་པའི་ཚོགས་པ་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་བཏགས་
 པའི་བསྟན་བཅོས་དེ། ཅུ་ཤེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འཇུག་པའི་བཤད་བྱ་ཅུ་བའི་གཞུང་
 དེ་ལ་མདོ་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་བ་དང་། རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་
 གསུམ་པོ་དེ་བཤད་བྱ་ཅུ་བའི་མདོ་དང་། རིན་ཆེན་སྡེང་བ་དང་། ཅུ་ཤེ་གཉིས་འདྲིའི་
 བཤད་བྱ་ཅུ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ནོ། །

ཤིང་རྟའི་སྒྲིལ་འབྲེད་དེ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དབུ་མའི་བཀའི་དགོངས་
 པ་འགྲེལ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྒྲིལ་འབྲེད་དུ་ལུང་བསྟན་པ་གྲུ་སྒྲུབ་རྟུ་ངེས་ཤིང་། ཐེག་ཆེན་
 གྱི་བཀའི་དགོངས་པ་སེམས་ཅམ་དུ་འགྲེལ་པར་ལུང་བསྟན་པ་ཐོགས་(༡༥)མེད་དུ་
 ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་གྱི་ཉོན་མོངས་འདུལ་བའི་ཐབས་སྟོན་པ་གཞན་ལ་
 མ་སྟོས་པར་རང་དབང་དུ་བརྩམས་པའི་དག་རྣམ་དག། བཀའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་
 བ། རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ། དྲིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ། ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་
 བཀའ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་སྡིང་བའི་ནང་ཚན་དུ་སྦྱར་པའི་འདི་སྐད་བདག་
 གིས་ཐོས་པ་ཞེས་སོགས་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིམ་པ་བཞིན་གྱི་རིའི་སྤྱད་དང་། སྦྱར་རས་
 གཟིགས་གྱི་དྲི་བ་དྲི་ལན་དང་། ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ལ་སྦྱོར། ཚུམ་པ་པོ་རྣམ་གཡང་མེད་
 པའི་ཡིད་ཅན་གྱིས་སྟོན་པ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་དུ་
 བརྩམས་པའི་འཆོས་སྦྱོབ་གྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྟན་པའི་དག་རྣམ་དག་དེ། བསྟན་

བཅོས་རྣམ་དག་གི་མཆན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་ལེ། དཔུ་མ་ཡིན་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ།
 རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་པའི་དཔུ་མ་ཡིན་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་མ་
 ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཐུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་རྒྱ་ཡོད་པའི་དཔུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
 དཔུ་མ་ཡིན་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དཔུ་མ་དེ་ལ་གཞི་དཔུ་མ།
 ལམ་དཔུ་མ། འབྲས་སུ་དཔུ་མ་དང་གསུམ་རྒྱུ་(༡༥)ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་
 རྒྱུད་སྒྲ་ཅ་འགྲེལ་རྒྱ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ཆོས་ཅན། ཅ་
 ཤེ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔུ་མ་ལ་འཇུག་པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
 དེར་ཐལ། དེ་འཇུག་པའི་བཤད་བྱ་ཅ་བའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་དེས་སོ་
 སོ་སྒྲིམ་པའི་སའི་ཆོས་གསུམ་རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། དཔུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ན། ཅ་ཤེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རོན་དམ་བདེན་པ་ཆོས་ཅན། ཅ་ཤེ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔུ་མ་ལ་འཇུག་
 པ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཇུག་པ་དེས་ཁྱོད་གཙོ་
 བོར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། འདིར་མ་ཁྱབ།
 མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་དཔུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀྱན་
 རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། གཞན་ཡང་། དཔུ་མ་འཇུག་པ་དེས། ཅ་ཤེའི་
 དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སྒོ་ནས་ཅ་ཤེའི་
 དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཅ་ཤེ་ལ་ཐབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་པར་
 ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་པས་ཀྱང་ཅ་ཤེ་ལ་ཐབ་པའི་

སྒྲོ་ནས་འཇུག་ཅུས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །སྒྲོ་བ་དཔོན་ཤེས་པས་ཅུ་ཤེའི་
 དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་
 དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། ཅུ་
 ཤེའི་ལྷ་སྒྲོད་གཉིས་ཀ (༡༥)སེམས་ཅམ་དུ་བཀྲལ་བའི་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་
 བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་སེམས་ཅམ་དུ་འགྲེལ་བའི་པར་
 ཏེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཇུག་པ་དེ་ཅུ་ཤེའི་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པ་དེ་འདིའི་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
 འཇུག་པ་འདིས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་སེམས་ཅམ་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་
 ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་འཇུག་པ་དེ། ཅུ་ཤེའི་ལ་ཐབ་པའི་
 སྒྲོ་ནས་འཇུག་ཅུ་ཤེའི་ཡིན་པར་ཐལ། འདིས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། སེམས་
 ཅམ་པ་གཉིས་ཀ་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་
 དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན། འདིར་མ་ཁྱབ་བོ། །འདོད་ན། ལེགས་
 ལྷན་འབྲེད་གྱིས་ཅུ་ཤེའི་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །
 ལེགས་ལྷན་འབྲེད་གྱི་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་སེམས་ཅམ་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་
 གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན། མ་
 ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་གཟུགས་ནས་རྒྱུ་མ་ཁྱེན་གྱི་
 བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་ཅིང་། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་དང་།
 ཀྱན་གཞི་དང་། རང་རིག་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་
 བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྷར་ཁས་ལེན་པའི་པར་ཏེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་དེས་ཅུ་ཤེའི་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པ་དེ། དཔལ་
 ལྷན་རྒྱ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་

ཡང་། འཇུག་པ་འདིས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པར་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེ། ཅུ་ཤེ་
 ལ་ཟབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇུག་པ་དེས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་(༡༩ན)
 པ་རང་རྒྱད་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་
 པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཅུ་ཤེ་ལ་ཟབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་མི་ཉུས་ཏེ། འཕགས་སེང་གཉིས་པོས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་
 དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་
 འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འཕགས་སེང་གཉིས་པོས་ཅུ་ཤེའི་
 དགོངས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཅིང་། རང་རིག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅུ་
 ཤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་
 པའི་པརྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲ། གཞན་ཡང་། ཅུ་ཤེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་
 གྱི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་ལམ་དང་
 བསྟོ་བ་ལ་སྟགས་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 རྟེན་སྒྲོན་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་པ་དང་། བསྟོ་བ་ལ་སྟགས་པ་མ་བསྟན་
 པས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིན་ཆེན་
 ཐེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་ལམ་དང་། །
 སྒྲོན་པ་ཡོངས་བསྟོ་མ་བཤད་པས། །ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཅུ་ཤེའི་ཆེད་དུ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་བསྟན་
 བཅོས་གཞན་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། དེས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་
 རྟོགས་དགོས་པ་གང་ཞིག །ཅུ་ཤེ་ལས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
 མ་གྲུབ་ན། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་རྒྱ

ཆེ་བའི་རིམ་པ་རྟོགས་པ་དེ་འཇུག་པས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་མདོ་དང་(༡༥)བསྟན་
བཅོས་གཞན་གྱི་ཁ་བསྐངས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཅ་ཤེད་དགོངས་པ་འགེལ་པ་ལ་ལྟོས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཅ་ཤེད་ཆེད་དུ་བའི་གདུལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་ཆེད་དུ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་ཟབ་མོའི་རིམ་
པ་རྟོགས་པ་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ། ཅ་ཤེད་ཆེད་དུ་བའི་གདུལ་བྱ་
དེས་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིམ་པ་རྟོགས་པ་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་།
འཇུག་པ་ཐོགས་མེད་ཆོས་ཅན། འགེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་བཀའི་དགོངས་
པ་རང་དབང་དུ་འགེལ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་རྩེ་སྒོལ་འབྱེད་ཡིན་པའི་
བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བཀའི་དགོངས་པ་འགེལ་པ་བྱམས་པའི་
ཆོས་ལུ་ལ་བརྟེན་ནས་འགེལ་པའི་བྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱམས་མགོན་བསྐུ་བས་ནས་མཉེས་
པར་བྱས་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བསྟན་བཅོས་མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྟོན་པ་གཞན་གྱི་
རྗེས་སུ་འབྱངས་ནས་བཀའི་དགོངས་འགེལ་དུ་བརྩམས་པའི་དག་རྣམ་དག་ཡིན་པར་
ཐལ། བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་གི་སྟོན་པའི་རྗེས་
སུ་འབྱངས་ནས་བཀའི་དགོངས་འགེལ་དུ་བརྩམས་པའི་དག་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་བྱིར་
ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མི་འགལ་པར་ཐལ། ཤིང་བྱིན་གྱི་
མདོད་པས་བཅོས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བསྟན་བཅོས་ཆེན་མོའི་རྣམ་པའི་དང་
མཛད། ཁྱིམ་པའི་སྐལ་བས་ནས་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེའི་སྐལ་བས་
ནས་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། བཀའ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐུས་
གསུམ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ཐལ། འཆོས་སྒྲོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་

ལྷན་(༡༠ན)པའི་ངག་རྒྱུ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། ཁྱབ་པར་ཐལ། རྒྱུ་
བཤད་རིགས་པར། འཛེས་སྒྲིབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་བསྟན་བཅོས་ཏེ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་
གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེད། །ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཉན་རང་སྤྱབ་དབང་ལས་འབྱུངས་ཚུལ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སྒྲིབ་ཤད་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱུ་འབྲིང་རྒྱུ་མཁེས་པའི་སྒྲིབ་སྤྱབ་སྤྱད་གཤག་བཞག་སྤྱངས་གསུམ།
དང་པོ་ནི། འཛིག་ །ཉན་ཐོས་དང་སངས་རྒྱུ་འབྲིང་པོ་རང་སངས་རྒྱུ་རྒྱུ་མཁེས་
ཅན། སྤྱབ་དབང་གི་གསུང་ལས་འབྱུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱབ་དབང་གིས་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་
མའི་དོན་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་འབྱུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། རང་སངས་རྒྱུ་
དེ་སངས་རྒྱུ་འབྲིང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། སངས་རྒྱུ་ལ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་གསུམ་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རྒྱུ་ཏེ། སངས་རྒྱུ་ཡིན་ན། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྤྱི་ལོ་ལྷན་པའི་གཞི་ཡིན་ན། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྒྲིབ་འཇུག་པའི་
གཞི་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རང་རྒྱལ་དེ་སངས་རྒྱུ་འབྲིང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། སྤྱི་ལོ་ལྷན་པའི་སྤྱི་ལོ་ལྷན་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྤྱི་ལོ་ལྷན་པའི་སྤྱི་ལོ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱུ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱུ་སོ། །

ཁ་ཅིག ། ཉན་རང་གཉིས་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱ་ཐུབ་དབང་གི་གསུང་ལས་འབྱུངས་
 པ་ཡིན་ཏེ། ཐུབ་དབང་གིས་རྟོན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་
 འབྱུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། རེས་བུ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གཉིས་རང་རྒྱ་ཐུབ་
 དབང་ལས་འབྱུངས་ཤིང་(༡༠བ)སྒྱིར་ཐུབ་དབང་ལས་མ་འབྱུངས་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐབས་འདིར་རང་རྒྱ་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། ཉན་རང་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཐུབ་དབང་ལས་འབྱུངས་པར་ཐལ། ཐུབ་དབང་གི་
 གསུང་ལས་སྒྲིས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐུབ་དབང་གི་རྟོན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་བསྟན་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་ཁྱོད་འབྱུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ། ཉན་རང་གཉིས་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱ་ཐུབ་
 དབང་ལས་འབྱུངས་ཏེ། རང་རྒྱ་ཐུབ་དབང་གིས་རྟོན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་བསྟན་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་མ་
 འབྱུངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་རང་རྒྱ་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། གང་ཕྱིར་བཅེ་ཉིད། ཅེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་སྟོང་རྗེ་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་
 གཞན་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱར་རྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་རྗེའི་སེམས་
 དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ལས་
 འབྱུངས་པར་རྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་
 འབྲིང་རྣམས། ཞེས་པའི་གཞུང་འདིས་ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་འབྱུངས་པར་
 མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་འབྱུངས་པར་ཐལ།
 མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཞུང་འདི་སྒྲི་རི་བཞིན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་པར་
 འདོད་ན། གཞུང་འདིས་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཐོག་ཐུན་ཆོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་
 དང་པོར་གལ་ཆེ་བར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ས་བོན་
 དང་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་སངས་རྒྱལ་དེ་རང་ལམ་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤྱོད་
 རྒྱལ་པས་ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག །རང་ལམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་འཛིན་སྤྱོད་མི་རྒྱལ་པས་
 སངས་རྒྱལ་ལས་དམན་པ་ན་འབྲིང་པོར་བཤད་དོ་ཟེར་ན། (༡༡ན)འོ་ན། རང་རྒྱལ་
 སྤྱོད་པ་དེས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤྱོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤྱོད་པར་
 ཐལ། ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་ཚུལ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱལ་དེ་གཟུང་
 འཛིན་གཉིས་སྤྱོད་བསྒྲམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྒྲམ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། ཉན་ཐོས་དེས་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཉིད་བསྒྲམ་
 བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྒྲམ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་བསྒྲམ་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤྱོད་རྒྱལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
 རྒྱལ་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀྱང་བདག་ས་ཀྱིས་བོན་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་། གང་ཟག་
 རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྤྱོད་པ་ལ་
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
 གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་
 པའི་ཉན་མོངས་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་དེས་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་
 པའི་རྟོག་པ་སྤྱོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་
 ཡོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཉིད་བསྒྲམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྒྲམ་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། རགས་པའི་མི་རྟོག་སྟགས་བརྩ་དུག་རྟོགས་ཟེན་བསྒྲམ་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་
 འཁོར་པ་ལས་གྲོལ་རྒྱལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རང་རྒྱལ་དེ་རང་
 ལམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་འཛིན་སྤྱོད་མི་རྒྱལ་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་ལས་དམན་པའི་
 ཚུལ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱལ་ཏེ། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཙུན་དེ་བདེན་འཛིན་མ་
 ལུས་པར་སྤྱངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དགྲ་བཙུན་པ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནས་ཡང་། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་བདེན་(༡༧)འཛིན་ས་བོན་
དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་དུག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དུག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་འགལ་བླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
སྒྲུབ་པའི་དུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁའིག ཁང་རྒྱལ་དེས། སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆོ་སྒྲོབ་དཔོན་གཞན་གྱི་གདམས་
རྒྱལ་ལ་མི་སྒྲོལ་པར་རང་གི་བྱང་རྒྱལ་མངོན་དུ་བྱེད་རྒྱས་པས། ཉན་ཐོས་ལས་སྐྱུག་པ་
ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱར་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཉན་ཐོས་ཡོད་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། གཟུགས་མེད་གྱི་ཉན་པ་རང་གི་བྱང་རྒྱལ་མངོན་དུ་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཉན་ཐོས་
ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཉར་འགྲོའི་བྱིར་མི་འོང་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དཔལ་ལྷན་སྒྲུབ་གྲགས་པ་དེས་བསྟན་བཅས་ཚུལ་པའི་ཐོག་མར་
སྟོང་ཇེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་པར་འདོད་ནས་སྟོང་ཇེ་ཆེན་པོ་དེ་བསྟན་བཅས་འདིའི་བསྟོད་
བྱུག་གི་ལུ་པ་དུ་འོས་པར་སྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར། སྟོང་ཇེ་ཆེན་པོ་དེས་འཇགས་པའི་གང་
ཟག་བཞིའི་རྩ་བར་སྒྲུབ་པར་འདོད་ནས་ཐོག་མར་ཉན་རང་གཉིས་སྒྲུབ་དབང་ལས་
འབྱུངས་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ཉན་རང་གཉིས་ཆོས་
ཅན། སྒྲུབ་དབང་གི་གཞུང་ལས་འབྱུངས་པ་ཡིན་ཏེ་སྒྲུབ་དབང་གིས་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་
མོའི་དོན་བསྟན་པ་ལས་ཁྱོད་འབྱུངས་པའི་བྱིར། ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་གཞན་
ལས་ཉན་ནས་བསྒྲོམ་པས་འབྲས་བུ་ཉན་ཐོས་བྱི་བྱང་རྒྱུ་ཐོབ་པ་ན། དོན་དེ་གཞན་
ལ་ཐོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས། ཐོས་པར་བྱེད་རྒྱུ་ནི། མདོ་ལས། འདི་ལྟར་བྱ་བ་
བྱས་པོ། །འདི་ལས་སྟོན་པ་གཞན་མི་ཤེས་པོ། །ཞེས་གསུངས་པོ། །བྱ་བ་བྱེད་རྒྱུ་
ཡང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱ་བ་ནི། ཉན་མོངས་སྟོང་པ་ཡིན་ལ། དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་

ནས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་སོ། །ཞེས་བཤེས་པའི་ཚུལ་
 ཡང་། དག་(༡༩༣)བཅོམ་ཐོབ་པ་ནས། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྤྱིད་པ་གཞན་དུ་ཉིང་
 འཛམས་མི་སྒྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །འོ་ན། གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་སྒྲ་
 བཤད་མེད་པས་ཉན་ཐོས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །སྒྲ་མ་ན། སྒྱུན་མེད་དེ། སྒྲ་དངོས་སུ་
 འཇུག་པ་ལ་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་ཤེ། དཔེར་ན། སྒྲ་མ་ལས་སྒྲེས་པའི་བདུ་ལ་
 མཆོ་སྒྲེས་ཀྱི་སྒྲ་དངོས་སུ་འཇུག་ཀྱང་། དེའི་སྒྲ་བཤད་དུ་མེད་པ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་
 ཐུང་། དེའི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་ཡང་མི་དགོ་བརྩ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་ཁྱིམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
 ཉིད་གཅིག་པུའི་ཐུང་དུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནས། ལམ་བསྐྱབ་པ་
 གསུམ་ལ་སྒྲོབ་ན། ཆོགས་ལམ་དང་། སྒྱུར་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྒྲོམ་
 ལམ་བཞི་བཟོད་དེ་དག་བཅོམ་པའི་བྱང་ཚུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེ་
 ཚུང་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཐེག་པ་ཚུང་པུའི་གང་ཟག་དུ་དམིགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཆོན་
 ཉིད། རང་རྒྱལ་དེ་ལ་འབྲིང་པོ་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེས་རང་ལམ་དུ་རང་
 གི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པ་ལ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱུར་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཟོད་པ་གོང་
 འཕེལ་དུ་བྱེད་ཅུས་ཤིང་། དེའི་དབང་གིས་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་བའི་ཆོ་སྒྲོབ་དཔོན་གཞན་གྱི་
 གདམས་ངག་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་རང་གི་བྱང་ཚུབ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅུས་
 བས། ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་ དེའི་རྒྱུད་ལ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཁྱུང་པར་
 ཅན་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་སངས་རྒྱལ་
 ལས་དམན་པས་ན། འབྲིང་པོར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་རྒྱལ་གསུམ་པོ་ཆོགས་
 བསོག་ཚུལ་གྱི་ཁྱུང་པར་ཡོད་དེ། བསེ་རུ་ལྟ་པུའི་རང་རྒྱལ་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཆོགས་
 ལམ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ནས་བསྐྱལ་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱུར་སངས་རྒྱལ་ཡོངས་འཛིན་དུ་བཞུག་
 ནས་བསོད་ནམས་(༡༩༤)དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་བསོག་པར་བྱེད་ཅིང་། སྒྲོན་ལམ་

ཁྱད་པར་ཅན་གསུམ་འདེབས་སོ། །གསུམ་པོ་ནི། སངས་རྒྱུ་འབྱུང་པ་མེད་པའི་ཞིང་
ཁམས་སྒོང་པར་སྒྲིབ་ར་ཤོག །ཅིས་དང་གཏུལ་བྱ་ལ་སྒྲིབ་མེད་ལུས་ཀྱི་རྩམ་འབྱུར་གྱི་སྒོ་
ནས་ཆོས་སྒོན་རུས་པར་གྱུར་ཅིག །ཅིས་དང་། སྤྱིད་པ་ཐམ་པའི་ཆོ། སྒྲོབ་དཔོན་གཞན་
གྱིས་བརྟན་པ་ལ་མི་སྒྲོས་པར་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་རུས་པར་གྱུར་ཅིག །
ཅིས་པ་གསུམ་འདེབས་སོ། །ཆོགས་སྒྲོད་ཆེ་བ་དེས་རང་རྒྱལ་གྱི་སྒྲོར་ལམ་མན་ཆད་
ལ་གནས་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད། ཆོགས་སྒྲོད་རྒྱུང་བ་དེས་བྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་མན་ཆད་
ལ་གནས་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཉན་རང་གཉིས་སྤྱབ་དབང་ལས་མ་འབྱུངས་པར་ཐལ།
སྤྱབ་དབང་ཉན་རང་གཉིས་ལས་འབྱུངས་པའི་བྱིར་དེ། སྤྱབ་དབང་སེམས་ཅན་ལས་
འབྱུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། སྤྱབ་དབང་ཉན་རང་ལས་འབྱུངས་པར་ཐལ། ཉན་
རང་གི་ཐེག་པ་དེ་སྤྱབ་དབང་གི་ཐེག་པ་ཐོབ་བྱིར་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱད་
བྲམ་ར། ཐེག་པ་གཅིག་སྟེ་གཉིས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །སྟེ་པའི་དོན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་
བརྟན་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་དེ་སྤྱབ་དབང་
གི་ཐེག་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར་དུ་གསུངས་པར་ཐལ། ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་དེ་གནས་སྤྲེལས་
ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། སྤྱབ་དབང་གི་ཐེག་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་
ཡང་། ཉན་རང་གཉིས་ཉན་ཐོས་དབང་པོ་རྣེས་པར་ཐལ། ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་བྱ་བྱང་
ཆུབ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་གང་ཞིག །རང་རྒྱལ་དེས་རང་ལམ་དུ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
པའི་བྱིར་དུ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱུར་ཆོགས་བསོག་དགོས་ཤིང་། ཉན་ཐོས་དེས་དེ་ལྟར་མི་
དགོས་པའི་བྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་
པའི་བྱིར་དེ། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པས་གྱང་། ཉན་སྤྱིབ་མ་ལུས་པ་སྤངས་(༡༩ན)
ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་སྤང་བྱའི་ས་པོན་རུང་ཟད་གྱང་མ་སྤངས། ཉན་ཐོས་དགྲ་

བཅོམ་པས་ཀྱང་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེས་ཤེས་
 སྒྲིབ་གྱི་ས་པོན་རྩྱང་ཟད་སྤངས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྩམ་ཏེ་ཐེག་
 དམན་གྱི་གང་ཐག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཉན་
 ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་དེ་རྩྱང་ཅུ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་དེ་འབྲིང་པོར་བཤད་པ་མི་འཐད་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱད་ལ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་
 ཤེས་གྱི་ཚོགས་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ལ་དེ་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ལས་
 དམན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ལ་ཡེ་ཤེས་གྱི་
 ཚོགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱད་ལ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རང་
 རྒྱལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སངས་རྒྱས་ཕྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་རྒྱལ་བཤད་པ།

སངས་རྒྱས་ཕྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་ཤིང་། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་
 ལུ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཚོས་ཅན། ཕྱང་རྒྱལ་
 སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སྒྲོབ་ལམ་རྩ་ལམ་ཉམས་
 ལུ་བྱངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་འབྱུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་ཚོས་ཅན།
 ཁྱོད་ཕྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཕྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལས་
 འབྱུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྩམ་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ང་པོ་ཉིད་སྐྱེ་
 ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སངས་འཕགས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་
 ལས་འབྱུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དང་རྒྱད་གཅིག་རྩ་གྱུར་པའི་ཕྱང་སེམས་གྱིས་ཉེར་ལེན་

དང་། རང་དང་རྒྱ་མཚན་དང་ཏུ་མུར་པའི་བྱང་མེས་ཀྱིས་(༡༣༧)པདག་རྒྱུན་བྱས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་འབྲུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་མེས་ཀྱི་རྒྱུར་མུར་པའི་
སངས་འཕགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་
འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་
འབྲས་བུར་མུར་པའི་བྱང་མེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་པའི་གྲས་སུ་མུར་པའི་
བྱང་མེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་མེས་དེ་ལ་རྒྱལ་པའི་གྲས་ཞེས་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་
མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་མེས་ཀྱི་རྒྱུར་མུར་པའི་སངས་
འཕགས་ཡོད་པར་ཐལ། བྱང་མེས་ཀྱི་པདག་རྒྱུན་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་ཏུ་མུར་
པའི་སངས་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཁྱོད་དེ་ལས་མ་འབྲུངས་པར་
ཐལ། ཁྱོད་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྱིང་ནམས། ཞེས་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཉན་རང་
གཉིས་སྤྱོད་དབང་ལས་འབྱུངས་པར་བརྟན་པ་ལ། འོན། སྤྱོད་དབང་གང་ལས་འབྱུངས་
སྟམ་ན། སྤྱོད་དབང་ཕྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་
ཕྱང་། དག་དོན་ནི། སངས་འཕགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་པ་ཡིན་
དེ། ཕྱང་སེམས་ཀྱི་བརྒྱལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ལམ་ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཁྱོད་སྟེས་སུ་མཐར་སྟག་དུ་སྤྱར་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་ལེ། སངས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བྱང་མེས་ས་ལས་མ་འབྱུངས་པར་
ཐལ། བྱང་མེས་སངས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ལས་འབྱུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
རྒྱལ་པ་ལས་འབྱུངས་པའི་ཕྱིར། མཐུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་པ་ལས་འབྱུངས་པར་
ཐལ། རྒྱལ་པའི་སྒྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱལ་སྒྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་།
བྱང་མེས་སངས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ལས་འབྱུངས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་འཕགས་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་

ཟབ་མོའི་ཆོས་བསྟན་པའི་དོན་ཉམས་སྒྲིབ་སྒྲུབ་པ་(༡༩ན)ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བྱང་
 རྒྱུ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན། མ་གྲུབ། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཉན་ཐོས་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། སྤྱབ་དབང་ལས་འབྱུངས་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་ན། བྱང་
 སེམས་སྤྱབ་དབང་ལས་འབྱུངས་པས་བྱབ་པར་ཐལ། སྤྱབ་དབང་འཛིག་རྟེན་དུ་བྱོན་
 བས་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཉམས་སྒྲིབ་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
 བྱང་རྒྱུ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་ན། བྱང་སེམས་དེ་སྤྱབ་དབང་འཛིག་རྟེན་དུ་བྱོན་
 བས་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་བསྟན་པའི་དོན་ཉམས་སྒྲིབ་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
 གི་བྱང་རྒྱུ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་རང་ལས་འབྱུངས་
 པའི་སྤྱབ་དབང་ཡོད་ན། སྤྱབ་དབང་ཉན་རང་ལས་འབྱུངས་པས་བྱབ་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། ཉན་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྤྱབ་དབང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཉན་
 རང་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྤྱབ་དབང་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
 སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་སྤྱབ་དབང་
 སྒྲེས། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཤད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་རྒྱལ་སྐུས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་སྒྲ་བཤད་པའི་གཞི་
 ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱས་སྐུས་ཡིན་ན། རྒྱལ་པའི་སྐུས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོ་
 ན། རྒྱལ་པའི་རྒྱར་འགྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
 ན། དེར་ཐལ། རྒྱལ་སྐུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། རྒྱལ་པའི་སྐུས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱལ་བ་ལས་
 འབྱུངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་(༡༩བ)རྒྱས་ཏེ། དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་

པའི་གཞི་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱལ་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། རྒྱལ་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་པའི་གཞི་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུགས་མེད་ཁམས་པའི་ཉན་ཐོས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་གཞན་ལ་ཉན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་མེད། གཞན་ལ་སྒྲིགས་པའི་ངག་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞུགས་མེད་ཁམས་པའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདིར་བཏུན་ཆོས་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ་ ཚུད་སྒྲིང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

སྒྲིང་མེད་མེས་དང་། ཞེས་སྐྱབས་གྱི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་སྤངས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་སྒྲིང་མེད་མེས་དང་མཐའ་གཉིས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ཤེས་རབ་ཀྱན་ཐོབ་བྱང་རྒྱལ་མེས་གསུམ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་ལྷན་བྱང་རྒྱལ་མེས་དཔལ་རྣམས་གྱི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་གཙོ་བོར་ཕན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་རྒྱལ་མེས་ནི། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བཏུན་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་མེས་དེ། བྱང་རྒྱལ་གྱི་མེས་མཆོན་ཉིད་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་སྒྱུར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མེས་བསྐྱེད་ཐོབ་པའི་ལམ་མ་ཁྱེགས་ཡོད་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་རྒྱའི་གཙོ་བོ་དངོས་སུ་སྐྱེད་པའི་བྱང་མེས་གྱི་མ་མཐའ་དེ་ཆོགས་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བྱང་མེས་ལ་བྱེད་རིགས་པ་གང་ཞིག་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་སྤྱོད་གྱི་ལྟོན་ཤིང་གི་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་བྱང་མེས་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་མ་ཁྱེགས་གྱི་བྱང་མེས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་

པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་
 (༡༥ན)པའི་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོའི་རྣམ་རིག་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་
 བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། འོན། གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
 ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་སེམས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
 དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སེམས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་
 གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སེམས་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྦྱོང་བ་
 ཐོན་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སེམས་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་སྦྱོང་
 བ་ཐོན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་དུ་འཇུག་པ་དུས་མཉམ་བ་གང་ཞིག །དེ་ལ་
 སྒྲོམ་བྱུང་གི་སྦྱོང་བ་ཐོན་པ་ལ། དེ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྦྱོང་བ་ཐོན་པ་ཐོན་དུ་འགོ་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་རིམ་གྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཅ་
 བར་འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །
 གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོའི་
 རྣམ་རིག་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་
 གྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་
 གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཐོག་ལྷན་ཆོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བར་བརྟན་
 པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་ཐོན་པའི་སེམས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་ས་མཚམས་ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བརྩའི་བར་
 དུ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་ཐལ། སངས་འཕགས་གྱི་
 རྒྱུད་ལ་ཡང་དེ་(༡༥བ)མེད། བྱང་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡང་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་

ཐལ། རྩོད་ཀྱི་ས་མཚམས་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། བྱང་འཕགས་ཀྱིས་སྒྲིབ་
པ་མ་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ས་མཚམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དཔྱེ་
ན། སྒྲིབ་པ་སྒྲངས་པའི་སེམས་སྐྱེད་སྟགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལྟེ་རྒྱན་ལས།
སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་ས་རྣམས་ལ། །མོས་དང་ལྷག་བསམ་དག་པ་དང་། །རྣམ་པར་སྒྲིན་
པའང་གཞན་དོན་དུ། །དེ་བཞིན་སྒྲིབ་པ་སྒྲངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་ཤེས་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གང་ཞིག་སྟོང་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་
 ཟིན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཆོད་ཉིད་ཟེར་ན།
 མཆོད་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དེ་སྟོང་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་
 པར་ཐལ། སྟོང་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཆོད་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་
 པར་ཐལ། སྟོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཤེས་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གང་ཞིག་སྟོང་པ་ཉམས་ལེན་
 གྱི་བྱ་བས་ཟིན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན།
 དེར་ཐལ། དེ་སྟོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་
 ཐལ། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་གཉིས་འགལ་པའི་
 ཕྱིར། སྟོན་སེམས་ལ་སྒྲ་མ་དང་འབྲ།

ཁ་ཅིག །འདྲག་པ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་ས་མཚམས་ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བདུ་པའི་
བར་དུ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། དེ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་ན་འདྲག་པ་སེམས་
བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་ཐོག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྫོན་སེམས་གྱི་
ས་མཚམས། ཚོགས་ལམ་(༡༦)ནས་ས་བདུན་པའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། ཟེར་ན། མི་
འབྱུང་བར་ཐལ། སངས་ཀན་ས་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྫོན་སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་ཀན་ས་གྱི་
རྒྱུད་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་ན། རྫོན་པ་ཉམས་ལེན་གྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ས་ཐོབ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་སྦྱོང་པ་ནན་ཏན་
དང་བུལ་བ་མི་སྦྱོང་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། འཇུག་སྒོམ་མ་ཐོབ་
པའི་སར་གནས་ཡོད་པར་ཐལ། སྦོན་སེམས་རྒྱུད་ལྟ་བུ་གི་སར་གནས་ཡོད་པའི་བྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། འཇུག་སྒོམ་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་གི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན།
འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒོམ་རིམ་ལས། དེ་ཕན་ཆད་
སྒོམ་པ་གསུང་ནས་ཚོགས་ལམ་རྣམས་ལ་ཁྱགས་པ་དེ་ནི་འཇུག་པའི་སེམས་སོ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ན་སྦྱོང་ཉིད་རྟོགས་སྦྱང་བས་ཁྱབ་ཐེར་ན།
མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྦྱོང་ཉིད་གི་ལྟ་བུ་ལ་རག་མ་ལས་པར། བྱང་རྒྱུ་གི་སེམས་རང་རྒྱུད་
ལ་སྦྱོབ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་རག་མ་ལས་པར་བྱང་རྒྱུ་གི་སེམས་ལ་སྦོ་
སྦྱངས་པས་དེ་ལ་སྦོམ་བྱུང་གི་སྦྱང་བ་ཐོན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་སྦོ་སྦྱངས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་དེ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྦྱང་བ་ཐོན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
ཅན་དཔང་རྒྱལ་རྣམས་གྱིས་དང་པོར་བྱང་རྒྱུ་རྒྱ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དེ་རྗེས་སྦྱང་ཉིད་གི་
ལྟ་བུ་བཅའ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་རྒྱུན་ལས་ཡང་དག་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་བ། །
རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། །ཐུབ་པའི་བརྒྱལ་ཁྱགས་སྦྱངས་བྱས་ཏེ། །
དེ་ནི་ཡང་དག་ཤིས་འཚོལ་བཅོམ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་མ་ཁྱབ་
པར་(༡༧བ)ཐལ། བྱང་སེམས་དང་སེམས་ཅམ་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། སྦོབ་དཔོན་གསེར་གྱིང་པ་གཞི་གྲུབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་ཤིང་། ཞེས་སོགས་
གྱི་སྒྲུབས་སྟེ། ཐུབ་དཔང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་པར་བརྟེན་པ་ལ། བྱང་
སེམས་གང་ལས་འབྱུངས་སྒྲུལ་ན། དེ་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ལས་འབྱུངས། ཞེས་སྟོན་

པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། སྤྱིང་ཇེ་འི་སེམས་དང་མཐའ་གཉིས་ལུ་
མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཤེས་རབ་དང་། ཀུན་ཚོ་བ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་སྒོམ་པའི་སྒོ་
གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་སྐས་བྱང་སེམས་རྣམས་གྱི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་
གཙོ་བོར་ཡན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་དུ་རྟོགས་བྱང་ཐོབ་པར་འདོད་
པའི་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ཡན་གྱི་སེམས་བྱུང་པར་ཅན་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་
གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་གཞན་དོན་དོན་གཉིར་གྱི་སྒོ་སྒྱུང་བ་དང་། བྱང་
རྒྱལ་དོན་གཉིར་གྱི་སྒོ་སྒྱུང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་དེ་བསྐྱེད་པའི་རྗེས་མཐུན་
པ་དང་། དེ་བསྐྱེད་པ་དངོས་གཉིས། དང་པོ་ལ། སེམས་ཅན་ལ་སེམས་མཉམ་པར་སྐྱབ་
པ་དང་། ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མ་མཉམ་པ་ནི་ཆགས་སྤང་
གི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འགའ་ཞིག་ལ་གཉེན་ཡིན་པའི་དབང་གིས་ཆགས་པ་
སྐྱེ་ཞིང་འགའ་ཞིག་ལ་དགྲ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྤང་བ་སྐྱེ་བའོ། །དེ་གཉིས་འགོག་
པ་ལ་གཉེན་ལ་ཆགས་པ་འགོག་པ་དང་། དགྲ་ལ་སྤང་བ་འགོག་པའི་རྒྱལ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། དེ་དག་གིས་རང་ལ་གཞོད་པ་བསྐྱལ་བའི་རྒྱལ་སོགས་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་
འགོག་པར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གིས་རང་ལ་ཡན་གདགས་པའི་རྒྱལ་སོགས་
བསམ་པའི་སྒོ་ནས་འགོག་པར་བྱེད་ཅིང་། བྱུང་པར་དུ་གཉེན་ལ་ཡང་ཡིད་བརྟན་མི་
རུང་(༡༥ན)ཞིང་། དགྲ་ལ་ཡང་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བའི་རྒྱལ་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་ཆགས་
སྤང་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། མར་ཤེས་པ། དྲིན་དྲན་པ། དྲིན་གཙོ་བོ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྐྱབ་པ་
ཡིན་ལ། དང་པོར་མར་ཤེས་པའི་རྒྱལ་ནི། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པའི་རྒྱལ་བསམ་
ཞིང་རེས་པར་བྱས་ལ། དེ་བྱས་པ་ན། དེ་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པས། དེར་སྐྱེས་པ་ལ་
ཡང་གུངས་ལས་འདས་གིང་། དེར་སྐྱེས་རེས་གྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་གྱིས་རང་གི་མ་

བྱས་པ་ལ་ཡང་གྲངས་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་རྣམས་བསམ་པ་ཡིན་ནོ། འིན་ཏྲན་པའི་
 ཚུལ་ཐོག་མར་ཆེ་འདིའི་མ་ལ་དམིགས་ནས་འིན་གྱིས་བསྐྱངས་ཚུལ་རྣམས་བསམ་
 ཞིང་། དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་འིན་གྱིས་བསྐྱངས་ཚུལ་དཔག་
 ཏུ་མེད་པ་བསམ་ཞིང་། དེ་ཡང་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཡང་ཡང་བསྐྱངས་ཚུལ་བསམ་པ་
 ཡིན་ནོ། འིན་ཏྲན་ནས་འིན་གཙོ་དགོས་པས། དེ་གཙོ་པ་ལ་མ་འིན་ཅན་འདི་དག་ཡལ་
 པར་འདོར་བ་ནི་བདག་གི་ཆ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་པའི་འིན་གཙོ་བའི་སྒོ་སྒྲིས་སྒྲིས་ཀྱི་བར་
 ཏུ་བསྒྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱམས་པ་བསྒྲུལ་ཚུལ། སྒྲིང་རྩེ་བསྒྲུལ་ཚུལ། ལྷག་བསམ་
 བསྒྲུལ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་ལུལ་ནི་བདེ་བས་ཐོངས་པར་གྱུར་པའི་སེམས་
 ཅན་རྣམས་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ནི་བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་སྟེ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། བསྒྲུལ་
 ཚུལ་ནི་བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་ཅི་མ་རུང་བར་བདེ་བ་དེ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག །བདེ་བ་
 དང་ལྡན་པར་བདག་གིས་བྱའོ་སྟེ་པའི་བསྒྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པའི་དམིགས་ལུལ་
 ནི། ལྷག་བསམ་གྱིས་མནར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ནི་ལྷག་བསམ་
 དང་བྲལ་ན་སྟེ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། བསྒྲུལ་ཚུལ་ནི་ལྷག་བསམ་ཞེས་བརྗོད་པ་མ་
 གཏོགས་སྟེ་དང་འདྲ། གསུམ་པ་ནི། (༡༧བ)སྟེ་པའི་བྱམས་པ་དང་སྒྲིང་རྩེ་
 དམིགས་རྣམ་ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཁུར་ཏུ་
 འཁུར་བའི་སྒོ་སྒྲིས་ཀྱི་བར་ཏུ་བསྒྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་
 པའི་སངས་རྒྱས་སྐུ་མཆན་བཟང་པོ་སྟེ་པའི་ཆུང་ཆུང་གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་
 ཅུས་བརྒྱན་པ་དང་། རང་གི་སྐུ་གཅིག་ལ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་སྒྲིབ་བཞེད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་
 པ་སྟེ་ན་ལུས་པ་དང་། སྒྲིང་གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་ཏུ་དང་། ཟུང་པར་ཏུ་གསུང་
 གཅིག་གིས་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དྲི་བ་མི་

འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་ལན་སྟོ་སྟོར་འདེབས་རྒྱུ་པ་ལ་སྟོགས་པ་དང་། ཐུགས་མཐུན་
པ་དང་། བརྟེ་བའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལས། མཐུན་པའི་ཡོན་ཏན་རྒྱུ་གཅིག་ལ་ཤེས་
བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། བརྟེ་བའི་ཡོན་ཏན་ནི་མ་ཁུ་གཅིག་པ་ལ་
བརྟེ་བ་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
བརྟེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་
འབྱུང་བ་དང་། རྒྱན་མི་ཆད་པ་དང་། རྒྱུ་གཅིག་ལ་གདུལ་བྱ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྒྲིབ་
གྲོལ་ལ་འགོད་རྒྱུ་པ་ལ་སྟོགས་པ་མདོར་ན་སྒྲུ་གསུང་ཐུགས་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
ནམས་ལ་བསམ་པའི་སྟོན་སྟེན་དད་པར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་
སངས་རྒྱུ་མཐོབ་པར་བྱའོ་སྟུམ་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ཐེག་
ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ས་མཆོམས་ནི། ཆོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སའི་བར་ན་ཡོད་
དོ། །དེ་ལ་དབྱེད་གཉིས། འཇུག་སྟུམ་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་
བསྐྱེད་དེ། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། ས་མཆོམས་སྤར་དང་འདྲ། འཇུག་
སྟུམ་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ། སྟོན་པ་(༡༥ན)སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། ས་མཆོམས་ནི་ཆོགས་སྟོར་ཁོ་ན་ན་ཡོད་དོ། །བྱང་སེམས་ཡིན་ན།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་སྟོང་བས་མ་བྱུང་བོ། །

གསུམ་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྒྱུ་ལོ་གཅིག་པོ་གསུམ་ལས་འབྲུངས་པའི་བྱང་སེམས་མེད་
པར་ཐལ། རྒྱལ་ས་འདིར་བསྟན་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན་མེད། དེར་ཐལ། རྒྱལ་ས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་
མོམ་པའི་བློ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཡིན་
ན་རྒྱུ་ལོ་གཅིག་པོ་གསུམ་ལས་འབྲུངས་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གཞན་དོན་དུ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུ་གྱི་

སེམས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 ཐོབ་པར་འདོད་པའི་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་ཞིག། །སེམས་བྱུང་པར་ཅན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
 བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
 སེམས་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། དེར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་
 པར་དཀོན་པའི་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སྤར་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
 འཇུག་སྒྲོམ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 རྟགས་བྱུང་ཁས། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། དེ་འཇུག་སྒྲོམ་ཐོབ་པའི་དུས་འདས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། འཇུག་པའི་སྒྲོམ་པ་དེ་ཇི་སྟེང་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཁས་བླངས་པའི་སྒྲོམ་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་དེ་ཇི་སྟེང་འཆོའི་བར་དུ་ཁས་བླངས་པའི་སྒྲོམ་པ་ཡིན་
 ན། འཆི་བའི་འོག་དུ་སྔ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་གཏོང་བས་(༡༥བ)བྱུང་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་།
 གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་
 བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན། མ་བྱུང་།
 འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། རྟོད་ཐབས་ཤེས་
 གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་
 བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་
 གྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
 སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་
 པར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་
 ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ། འདོད་ན། དེའི་
རྒྱུད་ལ་ཀྱན་ཆོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ལུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེས་པ་ཡིན་ན་ཟག་མེད་ཡེ་སེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གཞན་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཆོག་པས་བྱང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་
ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སྒྲེ། རྒྱན་དུ།
སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཆོག་པས་པའི་བྱང་རྒྱུ་འདོད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་བྱལ།

གཞན་ཡང་། སྒྲོན་སེམས་ཀྱི་ས་མཆོམས་མི་འཐད་པར་ཐལ། སར་གནས་ཀྱི་གང་
ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་སྒྲོན་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་
དངོས་སུ་བློན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་སར་(༡༩ན)གནས་ཀྱི་གང་ཟག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲོད་པའི་གཙོ་བོ་སྒྲོང་ཉིད་ཆོག་པས་པའི་སེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་མ་
བློན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་སར་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན།
མ་བྱལ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་དེ་འདྲ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཇུག་སེམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཇུག་སྒྲོམ་ཐོབ་
ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་ཡིན། སྒྲོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་བློན་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
འཇུག་སྒྲོམ་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གཉིད་འཇུག་པོ་ལོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན།
མ་བྱལ་བོ། །

ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བའི་སྟིང་རྩེ་ ཚུད་སྟིང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གང་ཕྱིར་བརྟེ་ཉིད། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་
ནི། ཁ་ཅིག། །དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སྟུག་བསྟུལ་
དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་སྟིང་རྩེ་དེ། སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་
ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་ཆད་མེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་གང་ཞིག །
རྣམ་པ་སྟུག་བསྟུལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྟིང་རྩེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ།
སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོན་མཚན་མེད་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་དེར་ཐལ། སྟིང་རྩེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཆད་མེད་བཞི་ཀ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
དེ་འདྲའི་ཕྱི་རོལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཆི་འཕོས་མ་ཐག་རྟུ་ཆངས་ཆེན་དུ་སྟེ་བ་ལེན་
བར་ངེས་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག། །སྐབས་འདིར་བསྟན་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་ཡིན་ན།
(ཤེད)ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་ཡིན་པས་ཁྱུ་བོ་ཟེར་ན། འོ་ན། སྟིང་རྩེ་ཆེན་
པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། གང་ཕྱིར་བརྟེ་ཉིད། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདིས་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱལ་བའི་ལོ་རྟོག་ལུན་ཆོགས་བསྟེད་པ་ལ་
ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་
ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ།
སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱལ་བའི་ལོ་རྟོག་

ལུན་ཚོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་མཐའ་མར་གལ་ཆེ་བའི་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་
 ཅིག །དམིགས་པ་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སྟག་བསྟུལ་
 མཐའ་དག་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་རྣམ་པར་མི་འཆོད་པའི་སེམས་བྱུང་དེ།
 སྒྲིང་རྩེ་མཆོད་ཉིད། ཟེར་ན། སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་ན་སེམས་བྱུང་ཡིན་པས་མ་ཁྲལ་བར་ཐལ།
 སྒྲིང་རྩེ་དང་གཙོ་བོའི་སེམས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་
 རྒྱད་ལྔ་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་གཙོ་བོའི་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ། སྒྲིང་རྩེ་
 ཆེན་པོ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་སྟག་བསྟུལ་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་མ་ཁྲལ་
 བོ་ཟེར་ན། དེ་ཁྲལ་བར་ཐལ། འཇུག་པའི་མཆོད་བཟོད་ལུས་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་
 ན། སེམས་ཅན་སྟག་བསྟུལ་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། སྐབས་འདིར་མཆོད་བཟོད་ལུས་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲིང་རྩེ་ནི།
 སེམས་ཅན་སྟག་བསྟུལ་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྒྲིང་རྩེ་ལས་
 ཁྲལ་བར་གྱིན་ཏུ་ཆོད། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཁྲལ་བར་ཐལ། རང་
 འགྲལ་ལས། སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྐྱམས་པ་སྐབས་མེད་པ་མ་ལུས་
 པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོབ་པའི་མཆོད་(༡༠ན)ཉིད་ཅན་གྱི་བཙོན་ལྔ་འདས་མ་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་
 ལ་བསྟོད་པར་འོས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
 སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་སྟག་བསྟུལ་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་དགོས་
 པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་སྟག་བསྟུལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྒྲི་
 རྒྱགས་དྲག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན། རང་འབྲས་སྟག་བསྐྱམས་རྣམ་དག་དངོས་
 སུ་འདྲོན་ཏུས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །རྒྱལ་བའི་ལོ་ཉོག་ལུན་ཚོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་
 ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བའི་སྒྲིང་རྩེ་དེ། བསྟན་བཙོན་འདིའི་མཆོད་བཟོད་
 ལུས་དུ་གྱུར་པའི་ལུས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད། ཟེར་ན། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།

དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སྒྲ། འདོད་ན་ཡུམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
མཁུན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡུམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་རྒྱུད་ལུན་གྱི་ཡུམ་མ་ཁྱལ་ས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་ཞེས་སྟགས་གྱི་སྒྲ་བས་སྟ། བྱང་སེམས་དེ་རྒྱའི་
གཙོ་བོ་གསུམ་ལས་འབྱུངས་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། དེ་དག་གི་ནང་ནས་གཙོ་བོར་
གྱུར་པ་དེ་གང་ཡིན་སྟེ་མ་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་བྱང་སེམས་གྱི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་གྱི་རྩ་
བའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་
བ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་བརྩམ་པའི་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་ཟུག་མཛད་
པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱལ་བའི་ལོ་དྲུག་ལྷན་ཆོག་ས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐོག་
མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དང་བོར་གལ་ཆེ་རྒྱལ་ཡོད་དེ། སྙིང་
རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལུན་གྱི་གང་ཟག་དེས་སེམས་ཅན་སྟུག་བསྟུལ་གྱིས་མནར་བར་མཐོང་
ནས་དེ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྒོ་(༡༠བ)ཤུགས་དྲག་སྒྲེས་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་
དུ། བྱང་རྒྱལ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་འབྱུང་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པའི་དམ་བཅའི་དོན་
ཡང་ལྟ་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྱོད་པ་ལར་བྱིན་དུག་ལ་སྒྲོ་བ་དགོས་པར་མཐོང་ནས་སྙིང་
པ་ཉིད་གྱི་རྩ་བ་འཛོལ་བ་དེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱལ་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
རང་རྒྱུད་ལ་ལུན་པའི་གང་ཟག་དེས། སེམས་ཅན་སྟུག་བསྟུལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་མི་
བཟོད་པའི་སྒོ་ཤུགས་དྲག་སྒྲེས། དེ་དབང་ནོན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་སྟུག་བསྟུལ་དེ་
ལས་འབྲལ་རུས་མི་རུས་གྱིས་བརྟགས་བ་བྱེད་པ་འབྱུང་། དེ་འབྱུང་བ་ན་སྟུག་བསྟུལ་
རང་བཞིན་མེད་པར་སེམས་ལས་འབྲལ་རུང་གི་སྒོ་བྱུར་བ་ཡིན་པར་མཐོང་ནས་བྱང་
རྒྱལ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པ་སྟུག་བསྟུལ་གྱིས་མནར་བའི་
སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྟུག་བསྟུལ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བར་

འདོད་པའི་སྒྲིང་རྩེ་ཡང་ཡིན། རང་འབྲས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་འདྲེན་ཅུས་ཀྱི་རིགས་
སྤྱུག་ནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ཡིན་ན།
སེམས་ཅན་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་བྱུང་བ། །སྐབས་འདིར་
བཟུང་གི་སྒྲིང་རྩེ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལམ་མ་ཁྱུགས་ཀྱི་སྒྲིང་རྩེ་ལ་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་མཆོན་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲིང་རྩེ་
ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱམས་པ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱམས་པའི་ལོག་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོང་ཁྱོ་
ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་བྱུང། གཞན་ཡང་། སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་ན།
སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ལྷག་བསམ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་དོན་དོན་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ན། མ་བྱུང། དེར་ཐལ། (༡༡)དོན་གཉིས་ཀྱི་འདུན་པ་ཡིན་ན། སེམས་
བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྒྲིང་རྩེ་དང་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གཉིས་ལ་
བྱེད་པར་མེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་བྱེད་པར་མེད་པ་གང་ཞིག། དེ་གཉིས་
ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་བྱེད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་རྣམ་པ་སེམས་
ཅན་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མཛུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་བྱུང། བྱི་མ་དེར་
ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པར་མཛུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་
འདོད་ན། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་དུ་ལྷག་བསམ་རྣམ་
དག་སྦྱོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཁུར་དུ་འཁུར་པའི་སྒྲོ་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཡང་། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གཉིས་

ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་
ཡིན་ན་རང་འབྲས་ལྷག་པས་མ་རྣམ་དག་དངོས་སུ་འདྲོན་ཅུས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།
སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་ངས་པའི་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཐོག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལས་ཉམས་པར་
ངས་པའི་ཐོག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཇམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་དང་པོར་སྒྲིང་རྩེ་རང་རྒྱུད་ལ་
བསྐྱེད་ནས། དེའི་རྩེ་སྒྲིང་ཉིད་ཉོགས་པའི་ལྷ་བ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཀྱི་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་པའི་ལོ་ཉོག་ལུན་ཆོགས་བསྐྱེད་པ་ལ་དང་པོར་གལ་ཆེ་རྒྱལ་དེ་
འཆད་རིགས་ལ་གཞུང་འདི་འཇམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ལས་བསྐྱེད་རྒྱལ་
སྒྲིང་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། བྱིམ་དེར་ཐལ། གཞུང་(༡༡བ)འདི་
འཇམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་སོ་སོ་སྒྲི་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལམ་བསྐྱེད་རྒྱལ་
སྒྲིང་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱས་དང་པོར་སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས། དེའི་རྩེ་སྒྲིང་རྩེ་
བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དང་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཐོག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྩོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། དཔུ་མ་རྒྱན་ནས། ཡང་དག་
ཤེས་འཆོལ་སྒྲིང་བཏང་ནས། །དོན་རྣམ་རྣམ་པར་ངས་གྱུར་ཏེ། །ལྷ་ངན་ཐབས་གནས་
འཇིག་རྟེན་ལ། སྒྲིང་རྩེ་ཀུན་དུ་བསྐྱེད་ནས་སྒྲུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
གང་ཕྱིར་བཅེ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བཟུན་ཕྱིར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་
ན། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདིའི་སྐབས་ནས་
བཟུན་ཕྱིར་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་སྒྲིང་རྩེ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་
རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིང་རྩེ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ཅུས་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་ན།

བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
མཚན་བཟོད་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
གསུམ་པོ་དེ། བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་བའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྲལ།
གཞན་ཡང་། དེ་འདྲི་སྟོང་རྩེ་ཡིན་ན། ལམ་མ་ཁྲལ་གྱི་སྟོང་རྩེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་
ལོ། སྟོང་རྩེའི་སེམས་དང་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
སྟོང་རྩེ་ཡིན་ན། ལམ་མ་ཁྲལ་གྱི་སྟོང་རྩེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་
ཁྱ་བསྟན་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཡིན་ན། ལམ་མ་ཁྲལ་གྱི་སེམས་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དེ་བྱང་
རྒྱལ་གྱི་སེམས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་སྟོམ་པའི་སྒོ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲལ།

སྟོང་རྩེ་གསུམ་གྱི་ངོས་འཛིན་དང་། འཛིན་ལྟའི་དམིགས་པ་
ང་དང་ང་ཡི་བརྩོད་སྟོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

དང་བོར་ང་(༢༡ན)ཞེས་བདག་ལ་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་ཁྱ་དགག་གཞན་སྟང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ང་ལ་
དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་འཛིན་ལྟའི་
མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། དམིགས་པ་རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལྟའི་རྒྱུད་ཀྱི་ང་ལ་
དམིགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་མིའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོ་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྟའི་རྒྱུད་ཀྱི་ང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
འཛིན་པའི་མིའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྟ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པར་འཛིན་པའི་མི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན། དེ་ངར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་འཛིག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འབྲུ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ངའོ་སྒྲུམ་
པའི་སྒྲོ་ཡིན་པར་ཐལ། ངར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་དང་
རྒྱུད་གཅིག་དུ་གྱུར་པའི་ལྟ་ལྟ་གྱི་ང་དེ་མིའི་རྒྱུད་གྱི་ང་ཡིན་པར་ཐལ། རང་དང་རྒྱུད་
གཅིག་དུ་གྱུར་པའི་ལྟ་ལྟ་གྱི་ང་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱུ་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་འཛིན་པའི་མིའི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲོ་དེ། ངའོ་སྒྲུམ་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་ནས། རྒྱུ་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་དེ། ངར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ལྟ་མཆོན་ཉིད། འོན། ང་ཡི་བར་འཛིན་
པའི་འཛིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ང་ཡི་འོ་སྒྲུམ་
དུ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ང་ཡི་བར་
འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །
དམིགས་པ་རང་རྒྱུད་(༢༩བ)གྱི་ང་ཡི་བ་ལ་དམིགས་ནས། རྒྱུ་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་དེ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ལྟ་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན།
དམིགས་པ་རང་རྒྱུད་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱུ་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་
ཅན་དེའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། རང་རྒྱུད་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་པོ་རང་རྒྱུད་གྱི་ང་ཡི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། རང་རྒྱུད་གྱི་བདག་དེ་རང་རྒྱུད་གྱི་ང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། རང་རྒྱུད་གྱི་ཕུང་
པོ་ལྟ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕུང་པོ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག །ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་ཆོས་

ཅན། བྱོད་ཆོས་གྱི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དམིགས་པ་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དམིགས་པ་རང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག ཁང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་དེ། ཆོས་གྱི་བདག་འཛིན་ཡང་མ་ཡིན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཐུང་པོ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་འཛིན་ཕྱ་མོ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པའི་བྱིར་ཏེ། བདག་མེད་པའི་དོན་དེ་ལ་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་ཕྱ་མོ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྱ་མོ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པའི་བྱིར་ཏེ། འཕྲུག་པར། ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག གླུ་བས་འདིར་སེམས་ཅན་ཐོ་རྒྱུན་གྱི་འབྲུལ་འཁོར་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་སྟོན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། (༡༣ན)སེམས་ཅན་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་རྒྱལ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བའི་བྱིར། ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་བ་མཐོང་བ་ན་དགའ་སྒོ་སྦྱེ། ཐུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་བ་ན་བཏང་སྟོམས་གྱི་སྒོ་སྦྱེ་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གང་བྱིར་བཅེ་ཉིད། ཅེས་སོགས་གྱི་གླུ་བས་སྟུག་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་བསྟོད་པ་ལ། འོན། བསྟོད་ཐུལ་གྱི་སྟིང་རྩེ་ལ་དུ་ཡོད་སྟུམ་ན། དེ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སོགས་གསུམ་དུ་ཡོད། དུས་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་རི་ལྟ་བུ་སྟུམ་ན། དེའི་ངོ་བོ་དང་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྦྱེད་པའི་ཐབས་བསྟན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བུང་། དལ་དོན་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བཙོས་ཅན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྩེ་ལ་སྟུག་འཚལ་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གི་བྱོད་པར་དུ་མ་དུས་པར་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་

བ་སྐྱུག་བསྐྱུལ་དང་བྲུལ་བར་འདོད་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་སྒྲིང་རྩེ་ལ་བྲུག་འཛུལ་བ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། སྐབས་འདིར་སེམས་ཅན་ཐོ་རྒྱུན་གྱི་འབྲུལ་འཁོར་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་
 བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་སུ་གསུངས་
 པའི་བྱིར། དམིགས་པ་རང་རྒྱུད་གྱི་ང་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་དེ། འཛིག་ལྟའི་མཚན་ཉིད། དམིགས་པ་རང་རྒྱུད་གྱི་ང་
 ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་སྐྱུལ་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་
 དེ། རང་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟའི་མཚན་ཉིད། དམིགས་པ་ང་ཡི་བའི་རང་ལྟོག་ལ་དམིགས་
 ནས། རྣམ་པ་ང་ཡི་སྐྱུལ་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ང་ཡི་བར་
 འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟའི་མཚན་ཉིད། འཛིག་ལྟ་ཡིན་ན། གང་ཟག་(༣༣བ)བདག་འཛིན་
 ཡིན་པས་བྱུང་པོ། །

གསུམ་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དམིགས་པ་རང་རྒྱུད་གྱི་ང་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་
 གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་གཙོ་བོ་སེམས་ཆོས་ཅན། འཛིག་ལྟ་ཡིན་པར་
 ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གཙོ་བོ་
 སེམས་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། བྱུང་
 རྟེ། མ་རིག་པ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདོད་ཆགས་
 ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། བྱུང་རྟེ། དེ་གཉིས་རྩ་ཉོན་དུག་གི་ནང་
 ཚན་དུ་མཚུངས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་
 པར་ཐལ། དམིགས་པ་ལུང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་རྟེ། དམིགས་པ་གང་ཟག་ལ་དམིགས་
 ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་

བདག་འཛིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུ་བ། ཅུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
 དམིགས་པ་ང་ཡི་བའི་རང་ལྷོག་ལ་དམིགས་པ་གང་ཞིག །ང་ཡི་བའི་རང་ལྷོག་དེ་ཆོས་
 དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མུང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས།
 ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ང་ཡི་བ་ང་
 ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་གི་བ་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ངར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་གཉིས་
 བོ་དེ། དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་པར་རྣམ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཁྱད་པར་འབྱེད་
 པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་པར་མཚུངས་ཤིང་ངར་འཛིན་པའི་འཛིན་
 ལྟ་དེ། ངའི་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་(༡༩ན)ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་
 ལྟ་དེ་ང་ཡི་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུ་བ། འདོད་ན། དེ་རྣམ་པའི་སྒྲོ་
 ནས་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམ་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
 ཟེར་ན། འོ་ན། ངར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་
 ཐལ། དམིགས་པ་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
 འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ང་ཡི་སྒྲུབ་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། གཞན་
 ཡང་། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིན་
 ལྟ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱུ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་
 མུང་པོ་ལྷན་བསྐྱུས་པའི་ང་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
 འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཛིན་ལྟ་འཛིན་ལྟར་འཛིན་པའི་འཛིན་

ཚོགས་དེ་ཡང་པོ་ལྷ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་
གཉིས་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱུང་བར་མ་འབྱེད་པར། རྣམ་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱུང་བར་འབྱེད་
པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་པར་མཚུངས་པ་གང་ཞིག །དང་པོ་དེས་
རྣམ་པ་ངོ་སྤྲོད་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན། ཕྱི་མ་དེས་རྣམ་པ་ང་
ཡི་ངོ་སྤྲོད་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་
གཉིས་འཛིན་ལྟར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་གཉིས་དམིགས་པའི་སྒྲོ་
ནས་བྱུང་བར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱུང་བར་མི་འབྱེད་(༡༩བ)
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་དེ། ང་ཡི་བའི་རང་སྒྲོག་ལ་
དམིགས་པ་གང་ཞིག །དར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་དེ་ང་ཡི་བའི་རང་སྒྲོག་ཙམ་ལ་ཡང་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱུང་བར་མི་འབྱེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྣམ་པ་
བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་རིག་པ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། མ་
རིག་པ་དང་གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་
པའི་གཙོ་བོ་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མ་རིག་པ་དང་གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་
གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ལམ་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དང་གཙོ་བོ་སེམས་
ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱིད་པའི་ས་ལོན་རྣམ་ཤིས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

འགྲོ་བ་གཞོ་བ། ཞེས་སྐད་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་བདག་མེད་ལྟ་རགས་གང་གིས་གྲུང་བྱུང་བར་དུ་མ་བྱས་པའི་
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་

པའི་སྒྲིང་རྗེ་དེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་འཐད་
 པར་ཐལ། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཁྱད་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་
 གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་བདག་མེད་ཕྱ་མོས་ཁྱད་པར་དུ་
 བྱས་པས་ཁྱབ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་
 ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། བདེན་སྒྲིང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་
 ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྒྱས་སྒྲིང་པས་ཁྱབ་པའི་
 ཕྱིར། དམིགས་པ་བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
 བས། རྣམ་པ་སྟག་བསྟུལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་པའི་སྒྲིང་རྗེ་དེ། ཆོས་ལ་
 དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེའི་(༡༥ན)མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་
 རྗེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་གང་ཞིག་། རྣམ་པ་སྟག་བསྟུལ་དང་བྲལ་
 བར་འདོད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱེད་གྱི་དམིགས་
 ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད། དེ་ཡིན་ན་བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་
 བྱས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་
 མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། སེམས་ཅན་ལ་
 དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་། དམིགས་པ་བདག་མེད་ཕྱ་མོས་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་བས། རྣམ་པ་སྟག་བསྟུལ་དང་བྲལ་བར་
 འདོད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་དེ། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན།
 ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སྐབ་རྩལ་སྒྲ་མ་
 བཞིན་ནོ། །

ཁ་ཅིག་། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་དུ་

རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པས་ཁྱུང་ཟེར་ན། ལམ་མ་ཁྱུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དམིགས་སེད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམིགས་སེད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེ་རྒྱུད་ལུན་ཀྱི་ལམ་མ་ཁྱུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་མ་ཁྱུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣོན་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་བཅས་ནས། དེ་རྗེས་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ཡིན་པར་(༣༥)ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྱལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་མ་ཁྱུགས་ཀྱི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱུང་སྟེ། ལམ་མ་ཁྱུགས་ཀྱི་གང་ཟག་རྣམས་རང་ལུས་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་གིན་ཏུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལམ་མ་ཁྱུགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་དེས་སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དམིགས་སེད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེས་སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་པས། འདོད་ན། ལྟར་དང་འདྲ། གཞན་ཡང་། སྒྲིང་རྗེ་གསུམ་པོ་དེ་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཁྱུང་པར་མ་འབྱེད་པར་རྣམ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཁྱུང་པར་འབྱེད་པར་ཐལ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་དགོས། དམིགས་སེད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དངོས། དང་པོ་ཕྱི་མ་ལ་སྒྲོགས། ཅུ་བར་འདོད་ན། བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་སྒྲིང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཁྱུང་པར་མི་འབྱེད་པར་རྣམ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཁྱུང་པར་འབྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་མེད་འདི་ནི་འགོ་བརྒྱུད་དགོས་ཕྱིར། ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། ཁྱེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྒྲིང་ཆེ་གསུམ་ཀ་ཡོད་དོ། །ཟེར་ན། དེ་མེད་
 པར་ཐལ། དེའི་སྒྲིང་ཆེ་ཡིན་ན། དམིགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་ཆེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་
 ན་སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་དེ་རྟོགས་པའི་སྒྲིང་ཆེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དག་
 ས་ལ་སྒྲིང་ཆེ་གསུམ་ཀ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། དག་སའི་སྒྲིང་ཆེ་ཡིན་
 ན། དམིགས་མེད་སྒྲིང་ཆེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་
 བདེན་སྒྲིང་དུ་རྟོགས་པའི་སྤྱི་ཐུག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དག་སའི་རྒྱུ་ཐོབ་ཡེ་
 ཤེས་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་བདེན་(༢༦)སྒྲིང་དུ་རྟོགས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་
 ན། གཞུགས་སོགས་རྒྱུ་པར་རྟོགས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞུགས་
 སོགས་དག་སའི་རྒྱུ་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ཀྱན་ཆོབ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཅོས་མར་
 རྒྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀྱན་ཆོབ་ཏུ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་
 བདག་མེད་རགས་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས། རྣམ་པ་སྟུག་
 བསྟུལ་དང་བྱལ་བར་འདོད་པའི་སྒྲིང་ཆེ་ཡང་ཡིན། རང་རྒྱུད་ལུན་གྱི་གང་ཟག་སེམས་
 ཅན་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཆོས་ལ་
 དམིགས་པའི་སྒྲིང་ཆེའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིང་ཆེ་ཆེན་
 པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་དེ་སེམས་
 ཅན་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
 དམིགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་ཆེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིང་ཆེ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ན། བདེན་སྒྲིང་གིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་
 སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་མ་བྱུང་པོ། །ཟེར་ན། བྱུང་བར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བྱུང་བ་
 དཔལ་ལྷན་སྟེ་བས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དཔལ་ལྷན་སྟེ་བས་སེམས་ཅན་ལ་

དམིགས་ན་རང་བཞིན་མེད་པའི་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་
བྱུང་བ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དཔལ་ལྷན་སྟེ་བས་སེམས་ཅན་ལ་ཚད་མར་
སོང་ན། རང་བཞིན་མེད་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་
བྱུང་བ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རང་བཞིན་མེད་
པར་སྐྱབ་པའི་ཆོ། དཔལ་ལྷན་སྟེ་བ་གྲགས་པས་སྐར་བཤད་པའི་བྱུང་བ་ཁས་ལེན་
ཅིང་། རང་རྒྱུད་པས་བྱུང་བ་དེ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཆོ་
ཆོལ་ཕྱི་ཆོལ་གཉིས་ཀ(༢༥བ)སྟེ་བ་གྲགས་པས་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་བྱུང་ཆུལ་མཐུན་
སྐར་དུ་བྱུང་བ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དང་པོར་ར་ཞེས། ཞེས་མོན་པའི་སྐྱབས་སུ། སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྩེའི་ངོ་བོ་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། ཆོས་དང་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་
པའི་སྒྲིང་རྩེའི་ངོ་བོ་རྩེ་ལྟ་བུ་སྟེ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་
དོན་ནི། དཔལ་ལྷན་སྟེ་བ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྩེ་ལ་བྱུག་འཆལ་བ་
ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་རགས་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ཏེ་སེམས་
ཅན་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྟུག་བསྟུལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་སྒྲིང་
རྩེ་ལ་བྱུག་འཆལ་བའི་ཕྱིར། དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛོགས་གོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན།
དམིགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་རྩེ་ལ་བྱུག་འཆལ་བ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་བདག་མེད་ལྷ་མོས་
བྱུང་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ཏེ། རྣམ་པ་སྟུག་བསྟུལ་དང་བྲལ་བར་
འདོད་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་སྒྲིང་རྩེ་ལ་བྱུག་འཆལ་བའི་ཕྱིར། དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛོགས་
གོ། །དག་ས་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་ན། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་
པས་བྱུང་བོ། །ཐེག་དམན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་ཀ་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་མེད་
དེ། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་ཀ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་མེད་དོ། །

དམིགས་མེད་གྱི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་དུ་རྟོགས་པས་མ་ཁྱུ་ཡང་།

དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱུ་པོ། །

གསུམ་པའི། ཁོན་དེ། སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡིན་
 དགོས་པར་ཐལ། སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་པོ་དེ་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་དམན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
 འདོད་ན་དངོས། གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་(༢༧)དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་
 ཀ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་སྒྲིང་རྩེ་གསུམ་ཀ་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་
 མ་ཁྱུ་ཡང་། འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་ན། དམིགས་མེད་གྱི་
 སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་
 བྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྩེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གྱི་དོར་གཟུགས་སྟོགས་
 གྲུན་རྩོམ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་
 པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དག་སའི་རྩེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་
 པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དག་སའི་སྒྲིང་རྩེ་ཡིན་ན།
 སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཁྱུ་པའི་
 རྩེས་ཡོད་གྱིས་སྒྲིང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་
 ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། སྒྲིང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །རང་ལུས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 སྒྲོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱུ་ཡང་། བྱི་མ་དེར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ།
 ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞན་དབང་རྒྱ་མ་ལུ་རྒྱ་ཁྱུ་པའི་ས་བརྒྱད་པའི་རྩེས་ཐོབ་ཡེ་
 ཤེས་ཆོས་ཅན། སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པར་ཐལ། དག་སའི་རྩེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲིང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་རང་ལུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཟུབ། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་
ཤེས་ཡིན་(༡༥བ)པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལམ་མ་ཞུགས་གྱི་དམིགས་མེད་གྱི་སྒྲིང་
རྗེ་ཚེས་ཅན། བདག་མེད་ཐ་མོས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་
སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པར་ཐལ། དམིགས་མེད་གྱི་སྒྲིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཅན་
བདེན་སྒྲིང་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཟུབ། འོ་ན།
སེམས་ཅན་བདེན་སྒྲིང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། སེམས་ཅན་སྟག་བསྐལ་དང་བྲལ་འདོད་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་མ་ཞུགས་གྱི་སྒོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་སྟེ། ལམ་མ་ཞུགས་གྱི་སྒོ་གཅིག་གི་འཛིན་སྐྱངས་གྱི་རྣམ་པ་ལ།
མི་མཐུན་པ་དུ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ས་དང་པོ་རབ་རྩ་དགའ་བ་བཤད་པ།

ས་དང་པོའི་ངོ་བོ་རྩྱེད་སྒྲིང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

རྒྱལ་པའི་སྤྲུལ་པོ། ཞེས་སྟགས་གྱི་སྐབས་སྟེ། དགག་བཞག་སྒྲིང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག་སྤྱིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་ས་དེ། ས་དང་པོའི་
མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། ས་གཉིས་པ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་
དེར་ཐལ། ས་དང་པོ་དེ་དེ་འབྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱི། ཁ་ཅིག་སྤྱིན་པའི་
ཡར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པས་རབ་རྩ་ཕྱེ་བའི་བྱང་སེམས་གྱི་ས་དེ། ས་དང་པོའི་མཚན་

ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། ས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་ཙམ་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ།
 མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་ས་དང་པོར་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ལྷག་བརྒྱ་གཉིས་
 ལྷག་པར་མ་ཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆེ་འདི་ས་ནི་སངས་
 རྒྱལ་བརྒྱ་མཐོང་ཞིང་། ཁྱེས་སྒྲིག་སྒྱིས། བསྟན་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 བྱིར། ཁ་ཅིག ། བྱང་སེམས་སྒྱི་མོས་སྦྱོད་གྱི་སས་སའི་གོ་ཆོད་དོ་ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་
 སེམས་སྒྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་བྱང་སེམས་སྒྱི་ས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་
 ན། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་བཤེས་པ་གནས་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 བྱིར། ཁ་ཅིག ། དམན་པའི་སས་སའི་གོ་ཆོད། ཟེར་ན། འོ་ན། དམན་པའི་ས་ལ་ནས་
 པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སར་གནས་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །(༡༥ན)
 དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
 བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཐལ། བརྒྱད་པའི་ས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར།
 ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། འདོད་ན་བྱང་འཕགས་ས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག ། བྱང་སེམས་སྒྱི་ས་ཡིན་ན། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ། ཟེར་
 ན། འོ་ན། བྱང་སེམས་སྒྱི་ས་ཡིན་ན། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
 དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་
 ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 སྒོ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། མ་རིག་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་
 ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ས་བརྒྱ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གཞི་མ་གྲུབ་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་འཕགས་སྒྱི་རྒྱུད་གྱི་མཉམ་བཞག་ཡིན་
 ན། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱང་
 འཕགས་སྒྱི་རྒྱུད་གྱི་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་

ན་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན། བདག་མེད་
ཕྱ་མོ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། གང་ཟག་རང་
རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩམ་ཡོད་ཀྱིས་སྒྲོང་བ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ས་བརྒྱད་པའི་མཉམ་
བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་ལུལ་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན། མཉམ་
བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་བྱུང་བེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། (༡༥)འདྲོད་ན། མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འོག་སའི་སྒྲོན་དང་གོང་སའི་
ཡོན་ཏན་ལ་དམིགས་ནས་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱི་རྩལ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་
ཆོས་ཅན། དམ་བཅའ་ལ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་ཐལ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། དེའི་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འོག་སའི་སྒྲོན་དང་གོང་
སའི་ཡོན་ཏན་ལ་དམིགས་པའི་ནི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛོན་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་
ཕྱི་རྩལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་སའི་སྒྲོན་དང་གོང་སའི་ཡོན་ཏན་ལ་དམིགས་པའི་
བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་ཕྱི་རྩལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ལམ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ཕྱི་རྩལ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ན། རྟན་མོངས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པས་བྱུང་བེར་
ན། འོ་ན། ས་བརྒྱུ་པའི་རྩམ་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོབ་པའི་རྩམ་ཐོབ་ཡེ་
ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། རྟན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྒྲངས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་

པའི་ཁྱིམ། གཞན་ལང་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ན། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་རྒྱལ་དང་
འབྲེལ་བས་བྱུང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཁྱིམ། འདོད་ན། སྒྱུན་ལྷ་མ་འཕེན་ནོ། །

ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། བདག་མེད་སྤྱི་
 རགས་གང་རུང་མཛོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོ་ཡིན་པས་བྱུང་བེད་ན། དམན་ལམ་སྟོན་
 དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་
 བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། སྟོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
 པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་པས་མཉམ་བཞག་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 ཆོགས་བསྟོན་(མཛེས་ཅིང་། རེས་ཐོབ་དུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསྟོན་པའི་བྱིར།
 འདོད་ན། བདག་མེད་སྤྱི་མོ་མཛོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོ་ཡིན་པ་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
 འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མཛོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར་དུ་འཕགས་
 ལམ་འཆོལ་བ་ལ་དགོས་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁའི་གཤམ་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྤང་རྒྱལ་པའི་ཐེག་
ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་རིག་དེ། དོན་དམ་སེམས་པསྤྱད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ཟེར་ན། བྱང་
སེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གཙོ་བོ་རྣམ་རིག་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་
གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱོད་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་
ཐོས་དག་པོ་མ་པའི་རྟོགས་པ་སྤྱོད་དུ་སོང་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡོད་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱུ་པའི་ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་རིག་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་
འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་སེམས་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
ཚོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་སེམས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱུ་པའི་ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་རབ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྟེ།
འདོད་ན། གཙོ་སེམས་ཡིན་པར་ཐལ། (༡༩བ)འདོད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་སྟེ། སེམས་
བསྐྱེད་ཡིན་ན། གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཁྱི་སྒྲུབ་པ་ལས། སེམས་
བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སེམས་ནི་རྣམ་པར་སེམས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་པའོ། རྣམ་པར་
རིག་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་དེ། དཀར་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་
དམིགས་པ་ནི་འདི་ལ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་
ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱུ་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་པར་སེམས་པ་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་
སེམས་བསྐྱེད་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཚོས་ཅན་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀྱན་
རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་ལ་ལྷག་སྟེ། ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་དང་སེམས་རབ་
བྱུང་པར་ཅན་འགལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐྱེད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཡེ་སེམས་ཀྱི་ཚོགས་འགལ་

བའི་ཕྱིར་ཉེ། རང་དོན་ཆོས་སྐྱོད་དང་། གཞན་དོན་གཞུགས་སྐྱོད་འགལ་བའི་ཕྱིར། རྫོགས་
བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ། གཉིས་སྒྲུང་རྒྱུ་བའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་
ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་སེམས་པ་གང་ཞིག། ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱི་རིགས་སུ་
གནས་པ་དེའི་མཆོད་ཉིད་ཟེར་ན། མཆོད་ཉིད་དེ་ཀའོས་ཅན། ཆོས་དེ་བྱུང་ཡིན་ན།
ཆོས་དེ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བྱུང་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
མཆོད་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། སངས་
འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱུ་བའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་སེམས་གང་ཞིག། ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་ཀྱི་རིགས་སུ་
གནས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་ཆུལ་གོང་ནས་སེམས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱལ་འབྱེད་རྣམས་ཞེས་པ་ནས། སྒྲུང་པར་མཐོང་
བ་ཡིས། །ཞེས་པའི་བར་(༤༠ན)ཀྱི་གཞུང་འདི་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཆོགས་སྐྱོར་
གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོ་སྒྲེ་བའི་ཆོས་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བརྟན་པ་ལ། འོ་ན། དེ་ལྟར་
ཉམས་སུ་བྱངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་གོང་མའི་བྱུང་པར་དེ་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྐྱུམ་ན། ས་
དང་པོ་རབ་རྒྱུད་གའ་བ་དེ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱས་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་དེ་ལྟ་བུ་སྐྱུམ་
ན། དེའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན་ཀྱི་ཚུལ་ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། བག་
དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོ་ཡིན་ཉེ། དེ་ནས་
དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་སྒར་མ་ཐོབ་པ་གསར་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྐྱེན་པའི་ལར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་རང་ཉིད་སར་བཞག་པས་རབ་རྒྱུ་བྱེ་
བའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་དེ། ས་དང་པོའི་མཆོད་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་མཉམ་རྗེས་གཉིས།
འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་སེམས་ཡིན་ན། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་རུང་མདོན་

སྒྲུབ་དུ་རྟོགས་པས་བྱལ་གྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་པས་མ་བྱལ་
 རྟེ། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཚྭ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་སྟོང་ཉིད་ལ་
 རྟོན་སྒྲིའི་རྒྱལ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་ཤིག་པ་དང་དེའི་བག་
 ཚགས་གང་རུང་གི་བསྐྱེད་པ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། དེ་
 དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་འདོད་དོ། །སྟོབ་ལམ་གྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་
 ཤེས་པ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སྒྲུབ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་
 བྱལ་བོ། །རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱལ་པའི་ཐེག་ཆེན་
 འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན། ཤེས་རབ་བྱུང་
 བར་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། རྟོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
 ཀྱི་མཚན་ཉིད། ས་མཚམས། ས་དང་པོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། (༤༠བ)ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚྭ་ལམ་ཚས་ཅན། ས་དང་པོའི་
 མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། ས་དང་པོ་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དང་པོ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། བྱལ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕགས་ལམ་དང་པོ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་དང་
 པོ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱལ། ཅ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
 ཚྭ་ལམ་དུ་དང་པོར་ཞུགས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་དང་པོར་ཞུགས་པ་དུས་
 མཉམ་པའི་བྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། བྱང་སེམས་ཚྭ་ལམ་པ་དེ་སྒྲིན་པའི་ཡར་བྱིན་
 ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་འཕགས་
 པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚྭ་ལམ་ཚས་ཅན། ས་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ།
 ས་དང་པོ་དེའི་བྱིར། དམན་པ་ས་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ནས་ས་དང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱལ་སྟེ།
 རྒྱུའི་ས་བརྒྱུའི་ནང་ནས་ས་དང་པོ་ཡིན་ན། ས་དང་པོ་ཡིན་པས་བྱལ་བའི་བྱིར་ན་མ་

ཁྱེད། འདྲོད་ན། ཉན་ཐོས་ཆོག་ས་ལམ་པ་དེ་སར་གནས་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ།
 འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེ་ཐོག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།
 གཞན་ཡང་། ས་ཡིན་ན། མཁྱེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
 ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འབྱུང་བཞིའི་ནང་ཚན་རྟུ་གྱུར་པའི་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཁྱེད་སྟེ། འབྱུང་བཞིའི་ནང་ཚན་རྟུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་ཡིན་ན། རྒྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
 ཁྱེད། འདྲོད་མི་རུས། གཞན་ཡང་། ཁམས་དེ་ལ་དུག་རྩ་མེད་པར་ཐལ། སའི་ཁམས་
 གྱིས་ཁམས་གྱི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འབྱུང་བཞིའི་ནང་ཚན་རྟུ་
 གྱུར་པའི་ས་ཁམས་གྱིས་སའི་ཁམས་གྱི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྟངས། དེར་ཐལ།
 འབྱུང་བཞིའི་ནང་ཚན་རྟུ་གྱུར་(༤༡ན)པའི་སས་སའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་
 རུས་ཏེ། མདོ་ལས། སྤྱི་ས་ཁུག་ཟག་འདི་ནི་ཁམས་དུག་འདུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་གྱི་ས་དེ་ལ་མཉམ་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ།
 བྱང་སེམས་གྱི་ས་ཡིན་ན། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
 ཡིན་ན། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་འགྲེལ་ལས། བྱང་
 རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་རྒྱུ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་
 ཟིན་པ་ཉིད་ནི་ཆར་རྣམ་པར་སྐྱེ་བ་ན་ས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཕྲོ་བ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་རྟུ་
 གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱེད། གཞན་ཡང་། འཕགས་སྐུད་གྱི་
 མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། བདག་མེད་སྤྱ་རགས་གང་རུང་མདོན་སུམ་རྟུ་རྟོགས་
 པས་མ་ཁྱེད་པར་ཐལ། འཕགས་སྐུད་གྱི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡང་ཡིན། བདག་མེད་སྤྱ་
 རགས་གང་རུང་མདོན་སུམ་རྟུ་མ་རྟོགས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། སྤྱིང་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱིའི་རྒྱལ་རྟུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་སྐུད་གྱི་མཉམ་

བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་
 བཞག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡོད་པ་གང་ཞིག་། དེ་ཡིན་ན། ཡེ་ཤེས་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ས་དུག་པ་མན་ཆད་དུ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
 ཉོགས་པ་ལ་དེའི་སྟོན་དུ་སྟོང་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱི་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་
 པ་སྟོན་དུ་འགོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ས་དུག་པ་མན་ཆད་དུ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་
 པ་དེ་འབད་ཚུལ་རགས་པ་ལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ས་བརྩུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་
 ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་དག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་གང་
 རུང་གིས་བསྐྱད་པ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གུན་ཚོལ་སྒྲུང་
 སུལ་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་(༤༡)ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
 ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཟག་མེད་གང་ཞིག་། ཤེས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ལམ་བཟུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། ཟག་
 མེད་ལམ་གྱི་བཟུང་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། ཟག་
 བཅས་སྟོན་ལམ་ཡིན་ན། ཟག་བཅས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་
 ཡིན་ན། ཟག་བཅས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ཟག་མེད་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གུན་འབྱུང་བཟུང་པ་དང་སྒྲུག་བསྐྱེད་པ་གང་རུང་
 ཡིན་ན་ཟག་བཅས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དེགས་མཐུན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ངོ་བོ་
 ཐ་དད་པ་གཉིས་ཅིག་ཆར་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་གུན་ཚོལ་སེམས་བསྐྱེད་དང་།
 དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་གཅིག་ཆར་ཡོད་པ་གང་ཞིག་། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། འོ་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གུན་ཚོལ་
 སེམས་བསྐྱེད་ཉོགས་པའི་བྱང་རྩལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྤང་རྩལ་པའི་ཆ་ནས་

དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཏུ་འཛིན་ཅིང་། གཞན་དོན་ཏུ་རྫོགས་པུང་དོན་ཏུ་གཉེར་པའི་
 ཆ་ནས་ཀྱན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཏུ་འཛིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་
 ཐ་དད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་སེམས་
 བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། རྩོད་རྫོགས་པའི་ཕྱང་རྒྱུ་
 ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཉིས་སྤང་རྒྱུ་པའི་ཆ་ནས་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཏུ་བཞག་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཕྱང་
 སེམས་ཀྱི་མོས་སྦྱོད་ཀྱི་ས་དང་། དམན་པའི་སས་སའི་གོ་མི་ཆོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་
 གནས་པའི་གང་ཟག་གིས་སར་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 སར་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཐེག་ཆོད་འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྩོད་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྫོགས་པའི་ཕྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་ཆོས་
 ཅན། ཕྱང་རྒྱུ་སེམས་དབང་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་(༤༡ན)མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་སྟགས་
 ཀྱི་སྐབས་ནས་བཏུན་པའི་ས་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱང་སེམས་ཀྱི་ས་གང་ཞིག་། ཟག་མེད་ཡེ་
 ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། རྩོད་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྫོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སྦྱོན་པའི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་ཆ་ནས། རང་ཉིད་སར་བཞག་པའམ།
 རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་རང་ཉིད་སར་བཞག་པ་
 གང་རུང་ཏུ་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་། ཕྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམས་
 གཉིས་ཀ་ཁས། འདོད་ན་སྟེ།

གཞན་ཡང་། ཕྱང་སེམས་ས་བཏུན་པ་བ་དེ་ཡུལ་རྩོད་པ་ཉིད་ལ། ཏུས་སྒྲིད་ཅིག་
 མ་གྱིན་ཏུ་ཕྱང་པ་རེ་ལ་སྦྱོམས་འཇུག་མངོན་ཏུ་བྱེད་རྣམས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་
 རྩོད་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྫོགས་པ་ལ་དེའི་སྦྱོན་ཏུ་རྩོད་ཉིད་དོན་སྦྱིའི་རྒྱལ་གྱིས་རྫོགས་
 པ་འགོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་རྩོད་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྫོགས་པ་དེ་འབད་རྩོལ་རགས་

བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། རེད་ཐལ། ས་བརྟན་པར་མཚན་མེད་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་ཉིང་དེ་ལེན་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ས་བརྟན་པར་མཚན་མེད་རྩོལ་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་ལེན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་
ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་ལུ་དོན་དམ་
བདེན་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་རྒྱ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། སངས་འཕགས་
ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོས་པ་སོགས་རང་རྒྱུད་མཛེས་
པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

དེ་ནས་བཟུང་ཤིང་། ཞེས་སོགས་བྱི་སྐབས་ལྷ་དགའ་བཞག་སྒྲུང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
 ཁ་ཅིག ། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བཅོས་ཅན། དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་
 དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་(༤༡བ)སེམས་དཔལ། ཞེས་པའི་རྒྱས་
 བཤད་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་དེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ།
 དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་པའི་རྒྱས་
 བཤད་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟའི་རྒྱས་བཤད་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱ་རྒྱས་
 བཤད་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱང་ཤིང་། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་
 པ་དེ། རི་བོང་ཅན་རྒྱ་རྒྱས་བཤད་རུང་དུ་རྒྱུ་བར་བྱེད་པའི་གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་
 དག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་མཚན་གཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག ། ས་དང་པོ་ལ་
 གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཏེ། ས་དང་

པོ་ཐོབ་པ་དེ་ནས་བརྒྱུད་མྱེད་དོན་དམ་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ། ཞེས་པའི་སྒྲུ་དེ་གང་
 ཟག་དེ་ལ་རང་མིང་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ས་དང་པོ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་
 ཡིན་ན་དོན་དམ་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བྱོད་གྱི་སྒྲུར་བ་དེ་
 འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
 གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་བཏགས་མིང་དང་དངོས་མིང་འགལ་ལོ་ཟེར་ན། མི་
 འགལ་བར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སང་གི་ཞེས་པའི་
 སྒྲུ་དེ་དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དངོས་མིང་གང་ཞིག །
 བཏགས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། སང་གི་འི་
 དངོས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སང་གི་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲུ་བྱོད་
 གྱི་དངོས་མིང་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན།
 དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དུམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ཁ་ཆེ་སྒྲ་ཉག་གི་བཏགས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཏགས་(༤༩ན)པའི་བཏགས་མིང་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་དེ་དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དོན་
 དམ་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་ཞེས་པའི་སྒྲུ་དེ། གང་ཟག་དེ་ལ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་
 པས་བྱུང་བར་ཐལ། བྱོད་གྱི་སྒྲུར་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་པའི་བྱང་
 རྒྱུ་སེམས་དཔལ་ཞེས་པའི་སྒྲུ་དེ། བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་བ་ལ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་
 པར་ཐལ། ས་གཉིས་པ་བ་དེ་དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 དེ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་གྱི་མིང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་

པར་ཐལ། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་དང་པོ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་གྱི་མིང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་དང་པོ་བ་ལ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར་རྟེ། ས་དང་པོ་བ་དེ་དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་བྱང་
འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། རྒྱལ་བའི་སྐུ་པོ་འདིའི། ཞེས་པའི་སྐུ་བས་སྟུ། ས་དང་པོའི་ངོ་བོ་མདོར་
བསྟན་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དཔའ་ས་ཡིན་ཏན་
གྱི་བྱུང་བར་ཇི་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྟུ་ན། དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ནོ། །
ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་ཆོས་
ཅན། དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་གྱི་
མིང་དེ་ཆོས་དེའི་དངོས་མིང་གི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་ཐུན་མོང་མ་(༧༩བ)ཡིན་པར་གོ་
བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེའི་མིང་དེ། ཆོས་དེའི་བཏགས་མིང་གི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དོན་དམ་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་ན། དོན་དམ་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བྱེད་གྱི་སྦྱར་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱར་ལམ་
པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དོན་དམ་པའི་གང་ཟག་
དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། མ་གྲུབ་ན། དེ་དོན་
དམ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་ཐོག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་བྱང་སེམས་སྦྱར་ལམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་འགལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་དེའི་

དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་འགལ་བའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱུ་མ་གྱུ་པ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་
དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་ཀྱི་མིང་དང་། ཆོས་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་མ་
ཡིན་པའི་མིང་གཉིས་འགལ་བའི་བྱིར། ཁྱུ་ལྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར།
ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་
ཆོས་ཅན། བྱང་འཕགས་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་དང་འཕགས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་
པའི་བྱིར།

འདི་ནི་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་ཀྱི། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་
སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྦྱེས་པའི་
ཡོན་ཏན་དེ། ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་(༤༤ན)ཀྱི་རིགས་སུ་སྦྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བྱང་
སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་རྒྱ་ཏུ་རིགས་ངེས་པའི་
ཉན་ཐོས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་སར་
བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཆོན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྦྱེས་པའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་
ལམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གྲ་མེད་རྟོགས་བྱང་ལས་བྱིར་མི་ལྟག་པའི་རྟོགས་ཐོབ་པའི་བྱང་
སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྣམས་ཡོད་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་བཟུང་ལྟེ། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་དང་པོ་བ་དེ་དོན་
ལྡན་གྱི་མཆོན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་བཟླ་ན་པ་ལ། ཡོན་ཏན་འདི་ཙམ་དུ་བྱང་
དོ་སྦྱུམ་ན། དེར་མ་བྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགྲོ་བར་ངེས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་གྱི་
ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་ཆོས་

ཅན། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྒྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱུང་པར་ཅན་རྣམས་
དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོའི་སྒྲེ་བོ་དང་། ཉན་རང་གི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་གིང་།
སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་འགྲོ་བར་ངེས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི་ཁོན་རེ། སོ་སོ་སྒྲེ་བོའི་ས་དང་། ཉན་རང་གི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་
གིང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་འགྲོ་བར་ངེས་པ་དེ། ས་དང་བོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་ཐལ། བྱུང་གྱི་སྒྱུར་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་
འདྲའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་
ཐོས་དག་བཙུང་གྱི་རྟོགས་པ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་པ་དེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་འགྲོ་བར་ངེས་
པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག །ཉན་རང་དང་(༤༤བ)སོ་སོའི་སྒྲེ་བོའི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་བོ་དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག །བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་བྱུང་། འོ་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཙུང་པའི་རྟོགས་པ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྒྱུར་
ལམ་པ་དེ་ཐོག་ཆེན་སོ་སྒྲེའི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་སོ་སྒྲེའི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཐོག་
ཆེན་གྱི་རྟོགས་སྒྱུར་གྱི་ས་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལ་ཞི་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་སྒྲུལ་མི་བྱིད་པར་ཐལ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་འགྲོ་བར་ངེས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞི་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་ལ་འདྲིས་
པར་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གནས་སྐབས་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན།
 ཉན་རང་གི་ས་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་བྱིར།
 མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཆོག་ས་ལམ་པ་རང་
 ལམ་ནས་ཐེག་དམན་ལམ་དུ་ལྷུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱང་སེམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་
 བསྐྱེད་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་ཐེག་དམན་ལམ་དུ་འཇུག་
 པར་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

འདི་ནི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གྱི་
 སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག སྤང་པོ་བ་ཡིན་ན།
 མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྒྱུར་སྤངས་པས་བྱུང་བོ། ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་
 བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་(༤༥)ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྟེ། འདོད་མི་
 རུས་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་
 ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྒྱུར་གསུམ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར།
 མ་གྲུབ་ན་སྟེ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་
 གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་
 པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྒྱུར་གསུམ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
 པའི་བྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

ཁ་ཅིག འཛིག་ལྟ་ཐེ་ཆོས་ཉན་མོངས་ཅན་དང་ཚུལ་བྱིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་
 འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་གསུམ་པོ་མཐོང་སྤངས་སུ་གྱུར་པའི་ཀུན་སྒྱུར་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། འཛིག་
 ལྟ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲིབ་པ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་སྤངས་སུ་གྱུར་པའི་ཀུན་
 སྒྱུར་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱང་ལྷན་གྱི་ས་བདུན་

པ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་དང་པོ་བ་དེ་
རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པ་ལ། འོན། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བུ་
དང་ལྡན་སྟམ་ན། མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྡན་ཞེས་སྟན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན།
སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་
པའི་ཕྱིར། མཐོང་སྤངས་སུ་གྱུར་པའི་ཀྱན་སྦྱར་དེ་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་
འཛིག་ལ། དེར་གྱུར་པའི་ཐེ་ཆོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། དེར་གྱུར་པའི་བརྒྱལ་(༢༥བ)
ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་དེ་གསུམ་
གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བགེགས་
བྱེད་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཁོན་རེ། ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་
སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱོད་དང་དེ་གསུམ་མ་སྤངས་
པའི་གང་ཟག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན།
མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་ཟིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་སྤངས་ཀྱན་
སྦྱར་གསུམ་པོ་སྤངས་ཟིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱོད་དང་
མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། སྒྲིབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་པོ་དེ་ཅམ་

ཅིག་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བགའས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བགའས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་བྱིར།

འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟ་ཉེ་བར་བསྟན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སྟུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ །བྱང་མེམས་ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མིང་གིས་བདགས་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་སྤངས་རྟོགས་ཆོས་མཐུན་ཅི་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་
ལྟར་བསྟན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་དེ་ལྟར་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་དེ་(༤༦ན)ས་དང་པོ་ལ་བྱེད་
རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྒྱན་ཞུགས་
ཞུགས་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར་ཏེ། གཞུང་འདི་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དེ་ས་དང་པོ་བས་
འཕགས་ཆོས་ཐོབ་རྩྭ་པ་དཔེར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། གཞུང་འདི་དེ་བསྟན་
དོན་གྲུབ་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དེ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་ཐལ།
ས་དང་པོ་བ་དེ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་སྤངས་པ་ཆོས་མཐུན་ཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། དེ་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྒྱུར་གསུམ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྒྱུར་གསུམ་སྤངས་པའི་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
གེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་དགོ་སྤང་རྩྭ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཡིན་པར་

ཐལ། འདྲ་པའི་ཕྱིར། འདྲ་མི་རུས་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཐོང་སྤངས་རྒྱུ་སྦྱོར་གསུམ་
སྤངས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞིན་བར་ཆད་མེད་
ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྒྲུབ་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་དག་སྒྲོང་རྩལ་
གྱི་འབྲས་སུ་ཐོབ་བྱིང་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་དེ། རྒྱན་ལྷགས་
ལྷགས་པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། རྒྱན་ལྷགས་གྱི་འབྲས་སུ་ཐོབ་བྱིང་དུ་བརྩོན་བཞིན་
པའི་ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། (༤༦བ)མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། རྒྱན་ལྷགས་གྱི་འབྲས་སུ་ཐོབ་བྱིང་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་
ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཚོས་ཅན་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དག་བཅོམ་པའི་
འབྲས་སུ་ཐོབ་བྱིང་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། ཐར་བ་ཐོབ་བྱིང་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན།
འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཉན་ཐོས་
ཚོགས་ལམ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། རྒྱན་ལྷགས་གྱི་འབྲས་སུ་ཐོབ་བྱིང་དུ་
བརྩོན་བཞིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཉན་ཐོས་སྒྲུབ་ལམ་
བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྒྲུབ་གསུམ་སྤངས་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་སྒྲོང་བའི་ཉན་ཐོས་སྒྲུབ་ལམ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་
ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར།

[illegible]

ཏུ་བྱེ་བའི་དགེ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་ཁུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
 རྒྱུད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཡིན་ན།
 དེ་གསུམ་ཙམ་སྤངས་པའི་དགེ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་ཁུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་
 ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། འདྲོད་པའི་སྒྲོམ་སྤངས་ལྟ་
 བོ་སྤངས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱིར་འོང་ཞུགས་པ་
 དང་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཡང་། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་ས་མཆོམས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་རྟན་གཅིག་
 པ་ནས་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། (༤༡)མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་ན།
 འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཡིན་
 དགོས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཡིན་ན། འཕགས་པ་ཡིན་པས་
 མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། གང་ཟག་ཡ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་
 བྱིར་ཏེ། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་
 ཏེ། ཆོས་དགོན་མཆོག་ཡིན་ན། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་
 ཐལ། དེ་ཡིན་ན། འགོག་ལམ་གང་རུང་གིས་བསྟུས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་དགོས་པའི་
 བྱིར། གཞན་ཡང་། ས་དང་པོ་བ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་
 ཐལ། ས་དང་པོ་བ་འཕགས་ཆོས་ཐོབ་ཚུལ་གྱི་དཔེར་རྟོན་པའི་གང་ཟག་དེ་ཡིན་ན། ཐེག་
 ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་
 པས་མ་ཁྱབ་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པའི་
 གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

ལ་ཅིག །རང་རྒྱལ་ལ་ཞུགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་མི་འཐད་དོ། །ཟེར་ན། རང་
 རྒྱལ་དེ་ཉོན་ཐྱིབ་སྤངས་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་

དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཉོན་སྒྲིབ་ལས་གཞན་པའི་སྤངས་བྱའི་སྒྲོད་བཅུད་སྤྱང་བར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་སྒྲོད་བཅུད་སྤྱང་བར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་བཟུང་ཉྱེ། ཞེས་སྒྲོགས་གྱི་སྐབས་སུ་ས་དང་པོ་བ་དེ་རང་རྒྱུད་
མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པར་བསྟན་པ་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་
སྟམ་ན། དེར་མ་ཟད་མདོར་བསྟུས་ན་འཕགས་ཚེས་ཐོབ་ཚུལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་
དང་ཚེས་མཚུངས་སོ། །(༤༥)ཞེས་སྒྲོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི།
ས་དང་པོ་བ་ཚེས་ཅན། འཕགས་ཚེས་ཐོབ་ཚུལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་ཚེས་མཚུངས་
པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དེ་འཕགས་པའི་ཚེས་ཐོབ་པ་ལས་རང་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་སྤངས་ཉྱེས་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་རུས་པ་དེ་བཞིན་དུ།
ཁྱོད་གྱིས་ཀྱང་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ནས། ས་དང་པོའི་སྒྲོན་ཟད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྣམས་གོང་
འཕེལ་དུ་བྱེད་རུས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྒྱུར་གསུམ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་རང་
ཉིད་དགོ་སྒྲོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་སུ་བཞག་པའི་འབྲས་སུ་དེ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཙོན་བཞིན་པའི་
ཞུགས་པའི་གང་ཟག་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། ས་འཚམས་ནི་ཐེག་
དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཁོ་ནར་ཡོད་དོ། །འཕགས་པ་བརྒྱུད་པ་ཡིན་
ན། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གཞུང་འདིའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འཕགས་པ་བརྒྱུད་
པ་ཡིན་ན། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་སྒྱུར་བ་དེ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་དགོ་འདུན་དགོན་མཚོག་ཡིན་ན། རྒྱུན་
ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་
ཡིན་ན། མཚོན་བྱེད་དཔའི་དགོ་འདུན་དགོན་མཚོག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་

པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདིའི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགོ་འདུན་མེད་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབང་པོ་རྒྱལ་དང་རྩོན་པོ་དག། ཅིས་པའི་
སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགོ་འདུན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བརྟན་པའི་དགོ་འདུན་དགོན་
མཚོན་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགོ་འདུན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དག་བཅོམ་འབྲས་གནས་ཆོས་ཅན། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཡིན་(༤༥ན)པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱན་ཞུགས་
ཞུགས་པ་ནས་བགང་བའི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་སྟེ། དག་བཅོམ་
འབྲས་གནས་བགང་བའི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཡིན་ན། འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ལྟར། གཞན་ཡང་། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་ས་འཛམ་ས་དེ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྱུར་ལམ་ལ་གནས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བརྟུས་ལས། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་ས་འཛམ་ས་སྟོན་པ་ན།
གང་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆད་པ་མཐུན་པ་སྟན་གཅིག་པ་ནས་བརྒྱད་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གཉིས་ཀའི་འབྲས་ལུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་
 བཞིན་པའི་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་
 སྤངས་ཀྱང་ཕྱོད་གསུམ་སྤངས་པའི་ཆོས་རང་ཉིད་དགེ་ལྷོད་རྩལ་གྱི་འབྲས་ལུ་བཞག་
 པའི་འབྲས་ལུ་དེ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། ལྷན་ཞུགས་གྱི་འབྲས་ལུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་ཞུགས་པའི་གང་
 ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
 འདྲའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲས་ལུ་བཞི་ཀ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་

བཞིན་པའི་ཐོག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བཞི་རིམ་གྱིས་བཞོད་
ནས་མཐར་ཐུང་འདས་ཐོབ་པའི་ཐོག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་པར་འདོད་
མི་རྒྱས་ཏེ། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་ལུ་ཐོབ་
ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་པ་འགྲིག་ །མ་གྲུབ་
ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དམན་(༤༥བ)པའི་སའི་ནང་ནས་བརྒྱད་
པའི་ས་དང་དག་བཅོམ་གྱི་མངོན་རྟོགས་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དག་བཅོམ་པ་
དང་འཕགས་པ་བརྒྱད་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
དེ་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐོང་བའི་ས་དང་དག་བཅོམ་པའི་
མངོན་རྟོགས་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱན་ཞུགས་
འབྲས་གནས་གྱི་མངོན་རྟོགས་དང་དག་བཅོམ་པའི་མཐུན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དག་བཅོམ་འབྲས་གནས་དེ་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྒྱད་པའི་ས་དང་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མངོན་རྟོགས་གཉིས་དོན་
གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་བའི་ས་དང་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་
གནས་གྱི་མངོན་རྟོགས་གཉིས་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་སའི་མཚན་
གཞི་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མཐོང་ལམ་ཤེས་བཞེད་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་ལ་གནས་པའི་
རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷན་བརྒྱས་ལས། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་གྱི་
སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྔ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་པ་ལས།
འདོད་ན། ལྷ་པ་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ།

འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་
རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་
དང་། རྒྱུ་ལྷགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། (༤༩ན)ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱིས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་
པོར་ཟམ་པ་ལ་སྒྲིང་བ་ལྟར། རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྒྲིབ་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
གྱིས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བཙུག་ལ་གནས་པའི་རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་
བརྒྱད་པོ་དོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན། དེ་བརྒྱད་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་མེས་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྟེ། དགག་བཞག་སྤངས་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག ཉན་རང་དགྲ་བཙུག་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
ལུས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ། ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཐུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན།
དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱང་མེས་སྟེ་མཆོག་ལམ་པས་ཀྱང་། ཉན་རང་དགྲ་བཙུག་རིགས་
ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ལུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་ཀྱན་རྫོགས་མེས་སྟེ་
ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ལུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་
མདོ་ལས། མེས་སྟེ་རྫོད་པ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་བས་ཉན་རང་དགྲ་བཙུག་རིགས་
ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ལུས་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག ཁ་ཐོབ་ནས་མེས་སྟེ་
རྫོད་པ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་མི་བྲིད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། རྫོད་

པ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་ཡང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་བསྐྱལ་བར་ཆོད་པར་སྤྱད་བ་ཡང་ཟེལ་
གྱིས་གཞོན་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་ལམ་པོ་དཔལ་བ་
ཐམས་ཅད་བསྟོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱལ་པོའི་བྱ་སྤྱེས་མ་ཐག་ཏུ་སྟོན་པོའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་
གཞོན་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། ཐེག་ཆོན་གྱི་ཆོགས་ལམ་(༤༥)ནས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་
རིགས་ཀྱི་སྟོན་སྤྱེས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ།
ས་བརྩུ་པའི་མདོ་ལས། གྱེ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱེས་དག །འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། རྒྱལ་པོའི་རིགས་
སྤྱེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་མཆོན་དང་ལྟན་པ་ནི། སྤྱེས་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱལ་པོའི་བྱིན་གྱིས་སྟོན་
པོའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅིང་། རང་གི་སྟོའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དབྱང་
བས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ས་དང་པོ་བས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་སྟོའི་སྟོབས་ཀྱི་སྟོན་སྤྱེས་ཟེལ་གྱིས་
གཞོན་རྒྱས་སོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། དེས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་སྟོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་སྟོན་སྤྱེས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། ལྷག་ལྟར། ཉན་
རང་སྟོའི་སྟོན་སྤྱེས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་སྟོ་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟོ་ལ་བྱེད་དགོས་
པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྟོ་དེ་ལུལ་འགོག་བ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་མཐའ་ཤེས་ཚུལ་བྱང་
བར་བཅིག་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ས་བརྩུ་པའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ས་བརྩུན་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་པས་ནི། རང་གི་ལུལ་ཤེས་
པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པའི་ཉན་རང་གི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ནི་རིང་ཏུ་སོང་བ། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་ལྟ་ཞེས་སྟགས་ལས་འཕྲོས་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞུང་དང་པོ་འདི་
ས་དང་པོ་བས་ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་
ན། སྒྲིའི་སྒོ་ནས་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་སྟམ་ན། ས་བདུན་པ་ཐོབ་པ་
ནས་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་སྟེལ་སྟེན་པ་ལ། དེ་ནི་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་
རྒྱུ་ལྟར་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ས་དང་པོ་ནས་ཉན་རང་སྒྲིའི་(༥༠ན)སྒོ་ནས་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་བྱིར། ཉུགས་ཁས།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་ས་དང་པོ་བ་དེ་རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྟན་པར་བསྟན་པ་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་སྟམ་ན། དེར་མ་ཟད་དེ། ཉན་
རང་དག་བཅོམ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་སོ། །ཞེས་སྟེན་པར་བྱེད་པ་
ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་དག་བཅོམ་
རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་
སེམས་བསྐྱེད་དང་། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་
ཡིན་ཀྱང་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྒྱས། གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོ་བས་ཉན་
རང་དག་བཅོམ་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་ཐལ། དེས་དེ་སྒོ་ཀུན་རྫོབ་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྲལ། གཞན་ཡང་། དེ་
རྒྱས་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཉན་རང་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་པའི་སྒོ་ཡང་ལྟག་པར་འགྱུར། །ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྟ།
དག་ག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཀྱིས་

ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གནོན་རྒྱས་པའི་དུས་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་
ས་བདུན་པ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གནོན་
རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན་ས་དང་པོ་བཙུག་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ས་བདུན་པ་ཐོབ་པ་དེའི་
ཆེ་ཁྱོད་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་
གནོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ལས། འདོད་ན། ལྷ་ལཱའི་དུས་ལྷ་ས་པོ་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག གཞུང་འདི་ས་དང་པོ་བཙུག་ཉན་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་ནོ། ། ཟེར་
ན། འོ་ན། ས་དང་པོ་བཙུག་ཉན་རང་དག་བཅོམ་(༥༠)སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གནོན་རྒྱས་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲུའོ། ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་
ཟེལ་གྱིས་གནོན་རྒྱས་ཚུལ་ལ། ཁ་ཅིག ས་བདུན་པ་བཤེས། ཉིང་འཛིན་ལ་ཐོད་ཀྱིས་
དུ་སྒྲུམས་པར་འཇུག་རྒྱས་པས། ཉན་རང་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གནོན་རྒྱས་པ་ཡིན་
ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན་ས་དག་པ་བཙུག་ཉན་རང་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གནོན་རྒྱས་པར་ཐལ།
དེས་ཉིང་འཛིན་ལ་ཐོད་ཀྱིས་དུ་སྒྲུམས་པར་འཇུག་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ས་དག་
པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡར་སོང་གཞུགས་མེད་པའི་ལ་
འགོག་པ་སྒྲེལ་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་སྒྲུམས་པར་འཇུག ཁམ་འོངས་སྒྲུམས་འཇུག་དག་ལ་
འདོད་སེམས་སྒྲེལ་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་སྒྲུམས་པར་འཇུག་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐོད་ཀྱིས་
ཀྱི་ཉིང་འཛིན་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་རྒྱས་
པ་ལ་ས་བདུན་པ་དེས་པར་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་བའི་སྒོ་ཡང་ལྷག་པར་
འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ས་བདུན་པ་བཤེས་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་བའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ནོ་
ཟེར་ན། དམན་ལམ་སྒོན་མ་སོང་གི་ས་བདུན་པ་བཙུག་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་བའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་

པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཉོན་སྤྱི་བ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མ་སྤངས་པར་ཐལ།
དམན་ལམ་སྤོན་མ་སོང་གི་མ་དག་སར་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེས་དེ་སྤོང་
པའི་རྒྱས་པ་མ་ཐོབ་པར་ཐལ། གཉོན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བུ་ཤེས་
སྤྱི་བ་སྤོང་བ་ལ་ངེས་པར་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་ལྟར་སྤོང་བ་ལ་ཉོན་
སྤྱི་བ་མ་ལུས་སྤངས་ཤིང་། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གཉིས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་ས་དང་
ལྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ས་བདུན་པ་བ་དེས་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་(༡༡)ན་འདྲོན་རུས་
པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། ཉན་རང་སྤྱོད་སྤོན་ས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རུས་པའི་ས་
བདུན་པ་བ་དེ་ཡིན་ན། ས་བདུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐ་མ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དབང་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། ས་བདུན་པ་བ་ཡིན་ན། དེ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ས་བརྒྱུ་པའི་མདོ་ལས། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དབང་ས་བདུན་པ་
ལ་གནས་པའི་ཞེས་སྟགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ས་བདུན་པ་བ་དེས་ཤེར་ཕྱིན་ལྟག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡང་
དག་པའི་མཐའ་ལ་རུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་ལ། མདོན་སུམ་དུ་འཇུག་ལྟང་བྱེད་རུས་
པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། རུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། རུས་མཐའི་བྱང་མཐའ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མེད་པར་ཐལ།
སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ན་ཆ་བཅས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གཞུགས་ཀྱི་རྒྱུ་
མཐའ་ཡོད་པར་ཐལ། རུས་ཀྱི་བྱང་མཐའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་ལས་རྒྱུ་པའི་
གཞུགས་མེད་པའི་གཞུགས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ།
གཞུགས་ཡིན་ན། ཕྱོགས་བརྩའི་ཆ་དང་བཅས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཁྱེད་མེད་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱི་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་
 དེ་ལ་དུས་སྐད་ཅིག་མ་རེ་ལ་འཇམ་ལྷན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ཅུས་པ་ཡིན་ནོ། ཁྱེད་ན།
 འོ་ན། ས་དྲག་པས་ཉན་རང་སློའི་སྟོན་སྟེན་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པར་ཐལ། དེ་དག་
 མེད་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་ལ་དུས་སྐད་
 ཅིག་མ་རེ་ལ། སྟོན་སྟེན་པར་འཇམ་ལྷན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ཅུས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 དེས་དེ་ལ་བྱ་རྒྱུ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སྟོན་སྟེན་པར་འཇམ་ལྷན་བྱེད་ཅུས་པ་
 གང་ཞིག་ སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ན། བྱ་རྒྱུ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།
 (༡༡)དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེས་མེད་ཕྱིན་ལྷག་པར་མ་ཐོབ་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་
 བྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རང་གི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་རྒྱུ་གས་
 པར་བྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན་སྟེ། ཁ་ཅིག་ ཁྱེད་
 མཚན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ཁྱེད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉན་
 རང་སློའི་སྟོན་སྟེན་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སློ་དེ། འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མེས་
 ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་གཅིག་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ ཁལ་གས་པའི་གང་ཟག་
 ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པོ་ཟེར་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་
 དུ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན།
 དེར་ཐལ། མཐོང་ལམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 དེ་འདྲའི་ཐོག་དམན་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉན་མོངས་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱུད་ལ་
 ལྷན་པའི་ཐོག་དམན་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐོག་དམན་འཕགས་པ་ལས་ཉན་
 གྱི་དབང་གིས་འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྟེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལྷན་
 ལྷགས་སྟོན་པ་ལེན་བདུན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འོ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་གྱི་དངོས་པོ་
 བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་ཅུས་ཏེ།

ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དང། དངོས་
པོ་བདེན་མེད་དུ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོ་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་
ནས། འཛིན་སྐྱངས་དངོས་འགལ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །མི་རྟག་སྐགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐར་པ་ཐོབ་མི་རུས་སོ། །ཟེར་ན། དེ་རུས་པར་ཐལ། ལྷ་བའི་མི་རྟག་སྐགས་བཅུ་དྲུག་
རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་རུས་པའི་བྱིར་དེ། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་ལྷ་མོ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་(༥༩ན)ཐར་པ་ཐོབ་
རུས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །འཕགས་སེང་གཉིས་ཀའི་ལྷགས་ལ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་
མདོ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། འོ་ན་དེ་གཉིས་གྱི་ལྷགས་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་ཐེག་དམན་གྱི་
མདོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་གྱི་ལྷགས་
ལ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་གྱི་ལྷགས་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྟོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
བསྟོམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། སྟོང་
ཉིད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་ན། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
བྱ་ཡོད་དགོས་པའི་བྱིར། འོ་ན། དེ་གཉིས་གྱི་ལྷགས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་བྱའི་གཙོ་བོར་
བྱས་ནས་སྟོང་བའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ།
དེ་གཉིས་གྱི་ལྷགས་ལ་བདེན་འཛིན་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་གྱི་
ལྷགས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་གཉིས་གྱི་ལྷགས་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་

གང་ཟག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་དོ། །ཟེར་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ལ་
 དང་པོ་ནས་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱད་ཀྱི་རིགས་ལ་དམིགས་
 རས་བསྒྲུམ་པས་རང་རྒྱད་ཀྱི་རིགས་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་རང་རྒྱད་ཀྱི་རིགས་ལ་དམིགས་རས་བསྒྲུམ་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 (༥༩བ)གཏུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་དེ་རང་རྒྱད་ཀྱི་རིགས་ལ་དམིགས་རས་བསྒྲུམ་
 པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྒྲུབ་པ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་གནས་སྐབས་རིགས་
 གསུམ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་ལས་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་།དེ་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་
 ཟུ་བཞེད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ལྷགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ལ་སྟོང་
 ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་དོ། །ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་
 ལྷགས་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་པ་རང་ལམ་ནས་ལོག་ནས་ཐེག་
 དམན་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་སྟེ། དེ་འདྲ་བ་དེ་རང་ལམ་ནས་ལོག་ནས་
 ཐེག་དམན་ལམ་དུ་འཇུག་པ་དེ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལས་ཉམས་པའི་དབང་གིས་
 ཡིན་གྱི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་ལས་ཉམས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་ལྷ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་དང་
 པོ་བས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལ།
 འོ་ན། སྟོའི་སྒྲོ་ནས་ནམ་ཞིག་གི་ཆེ་གཞོན་པར་རྒྱས་སྟུམ་ན། ས་བདུན་པ་ཐོབ་པ་དེའི་
 ཆེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་རྒྱས་སོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་
 དོན་ནི། ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། རྟོད་ཀྱི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྟོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་
 གཞོན་རྒྱས་པའི་དུས་ཡོད་དེ། རྟོད་ཀྱི་ས་བདུན་པ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་
 སྟོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་འདི་ས་དང་པོ་བའི་ཡོན་ཏན་

འཁྲུག་བྱེད་གྱི་གཞུང་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་གཞུང་ཡིན་ནོ། །ས་བདུན་པ་
བ་དེས་ཤེར་བྱིན་གྱི་སྟོབས་གིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡང་དག་མཐའ་དེ་ལ་བྱ་རྒྱུ་གས་
གྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བ་རེ་ལ་འཇུག་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པས་ཉན་རང་དག་
བཅོམ་སྟེང་སྟོའི་སྟོན་ས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ལུས་པ་ཡིན་ནོ། །འཕགས་(༥༩ན)པའི་གང་ཟག་
ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་སྟོང་ཡིན་པས་བྱུང་ཀྱང་། མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པས་མ་བྱུང་བོ། །འཕགས་སེང་གཉིས་གྱི་ལྷགས་ལ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་
མདོ་མེད་དོ། །རགས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བརྩུ་དུག་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་ཙམ་
གྱིས་ཐར་བ་ཐོབ་མི་ལུས་ཏེ། རགས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བརྩུ་དུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གཞུང་འདི་ས་དང་པོ་བའི་ཡོན་ཏན་འཁྲུག་བྱེད་གྱི་གཞུང་
ཡིན་པར་ཐལ། གཞུང་འདི་ས་དང་པོ་བའི་གཞན་རྒྱུད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་
འཁྲུག་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་བསྐྱེད་དང་པོའི་གཞུང་འདི་
རྣམས་གྱི་ས་དང་པོའི་རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། གཞན་རྒྱུད་ཟིལ་
གྱི་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་བཤད་པ་ལས། གཞན་རྒྱུད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཡོན་
ཏན་འཁྲུག་པ་ལ། རྟོགས་པའི་བྱང་ལུབ་སེམས་ལྟ། ཞེས་སོགས་གཞུང་འདི་རྣམས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། དེར་ཐལ། རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་འཁྲུག་
པ་ལ། དེ་ནས་བརྩུང་སྟེ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་
རྣམས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བདུན་པ་བ་ཡིན་ན། ཉན་རང་སྟེང་སྟོའི་སྟོན་ས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ལུས་
པས་བྱུང་པར་ཐལ། ཉན་རང་སྟེང་སྟོའི་སྟོན་ས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ལུས་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ས་བདུན་པ་བ་ཡིན་ན། ཉན་རང་སྟེང་སྟོའི་སྟོན་ས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྟོ་མངོན་

གྱུར་ཏུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོ་མངོན་གྱུར་ཏུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་
འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་ཏུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་ས་བདུན་པ་བ་ཡོད་
པའི་བྱིར་ཏེ། (༥༩བ)ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ལ་མ་དག་པའི་ས་ཞེས་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་
མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བདུན་པ་བ་དེས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གྱིན་ཏུ་བྱུང་བ་གཅིག་ལ། ཤེར་
བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡང་དག་མཐའ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཇུག་
རྒྱས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གྱིན་ཏུ་བྱུང་བ་རེ་
ལ་ལྷལ་སྟོང་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་རྒྱས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྟོང་
པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེ་འབད་ཚུལ་རགས་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར་ན། མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། འབད་ཚུལ་རགས་པ་ཞི་བའི་འགོག་པ་ས་
བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེ་ལ་འགོག་པ་ལས་སྟོང་བར་
མཛད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བདུན་པ་བ་དེས་བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གྱིན་ཏུ་བྱུང་བ་རེ་ལ་
ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱི་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་དེ་ལ་འཇུག་ལྡང་གཉིས་ཀ་
མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རྒྱས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེས་དུས་སྐད་
ཅིག་མ་གྱིན་ཏུ་བྱུང་བ་གཅིག་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། དེས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གྱིན་ཏུ་བྱུང་བ་རེ་ལ་དེ་འབྲེལ་འགོག་པ་དེ་ལ་སྟོམས་པར་
འཇུག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ལྡང་རྒྱས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ས་བདུན་
པ་བའི་གནས་སྐབས་སུ། མཉམ་རྗེས་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། དེས་སྒོ་གཅིག་གིས་དུས་ཅིག་ཆར་དུ་བདེན་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་

ལ་བགགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པར་སྦངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་བྱབ་པར་ཐལ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་གྱིས་རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་(༥༩)བྱིར། དེར་ཐལ། རྫོང་གཙོན་པ་ལས། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་འདུས་མ་བྱས་གྱི་རབ་དུ་བྱེ་བའི་སྤྱད་དུའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མ་བྱབ་ན། བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདིའི་སྐབས་ནས་བཞུན་པའི་འདུས་མ་བྱས་དེ་རྟོང་ཉིད་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར་ན་ཡང་མ་བྱབ་པོ། །

གཞན་ཡང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་གྱིས་རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་གིས་རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱབ། དེར་ཐལ། ཐེག་དམན་འཕགས་པས་ཀྱང་རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །ཐེག་ཆེན་འཕགས་པས་ཀྱང་རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར། དང་པོ་མ་བྱབ་ན། འོན་ཀྱང་སྤང་བོ་བས་ཀྱང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་སྒྲིའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རུས་པར་ཐལ། སྤང་བོ་བས་རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཅིང་ཉན་རང་འཕགས་པས་རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་བྱིར། བྱིམ་ཁས། དང་པོ་དེར་ཐལ། ས་བདུན་པ་བས་རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། རྟོན་བདེན་འཛིན་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྦངས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྒྲེས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མ་ལྟོང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་དེ་མཐོང་སྦངས་ཀྱང་སྒྱུར་གསུམ་སྦངས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་

རྫོགས་པར་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྫོགས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ས་དང་པོ་བས་ཕྱི་རོལ་པའི་ཆགས་བྱལ་རྣམས་སྒྲིའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་
གྱིས་གཞོན་(༡༧༧)རྒྱས་གིང་། ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་སྒྲིའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་
རྒྱས་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་བས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་
བ་གང་ཞིག །ཕྱི་རོལ་པའི་ཆགས་བྱལ་དང་ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་བས་སྟོང་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་མ་རྫོགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་དེ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན།
དེའི་རྒྱད་ལ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་སྒྲོ་མངོན་གྱུར་བ་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ།
འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་རྒྱད་ལྔ་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། རང་རྒྱད་ལ་སྟོང་ཉིད་
རྫོགས་པའི་སྒྲོ་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱད་ལ་ལྔ་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་
རྫོགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་བདེན་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ཡིན་ན།
སྟོང་ཉིད་རྫོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་མངོན་སུམ་
དུ་རྫོགས་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཁྱབ་པའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་
མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཉགས་ལས། འདོད་མི་རྒྱས་
ཏེ། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པ་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱིས་
བ་ལག་མཐིལ་ལྟ་བུ་ཡི། །འདུ་བྱེད་སྒྲུག་བསྐལ་སྒྲུ་མི་རིག །འཕགས་པ་མིག་དང་འདྲ་
བ་ཡི། །དེ་ཡི་ཡིད་ཀྱང་གིན་ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཁོར་བ་འདི་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུའི་སྒྲུག་བསྐལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མངོན་

པའི་མཐའ་ལ་བྱ་ཚྭ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་ཅིག་མ་གྱིན་(༥༥བ)ཏུ་སྤང་བ་གཅིག་ལ་འཇུག་ལུང་
མཛོན་སྒྲུལ་དུ་བྱེད་ཅུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པའི་སྒོ་མཛོན་
སྤྱར་དུ་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། ཉན་རང་སྒྲོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཉན་རང་སྒྲོའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པའི་སྒོ་མཛོན་
སྤྱར་བ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་འཇགས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མཛོན་སྤྱར་དུ་ཡོད་པར་
ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན་སྒྲུའོ། །

སྒྱིན་པའི་ལར་ཕྱིན་གྱི་ངོ་པོ་རྩྱུད་སྤྲོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

དེ་ཆོ་དེ་ལ་ཚྭ་གསུམ་སངས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཞེས་སྐབས་སྤྱད་དགག་བཞག་
སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཚྭ་གསུམ་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་སྒྱིན་པའི་ལར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིའི་ཡོ་བྱད་དང་ནང་
གི་ཤ་བཅད་ནས་སྟེར་བ་ལ་སེར་སྒྲིའི་ཀུན་འཛིན་མེད་པར་མ་བཟད་ཆོས་གིན་ཏུ་གྱུས་པ་
དང་ལྷན་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ས་དང་པོ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་
སྒྱིན་པའི་ལར་ཕྱིན་དེ་ཚྭ་གསུམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱར་
བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ས་དང་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།
འདྲོད་མི་ཅུས་ཏེ། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལ་ཆོག་སྦྱར་ཐོབ་པ་སྒྲིའི་ཏུ་འགོ་དགོས་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཁ་དང་པོ་བཙོས་ཅན། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
 རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་སྦྱོན་པའི་པར་སྦྱོན་ལྷན་པར་བོབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་
 རྩ་མ་དེའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ཁ་དང་པོ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་སྦྱོན་པའི་པར་སྦྱོན་དེ་འཛིག་
 རྟེན་ལས་(༥༦ན)འདས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་
 ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་དེའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཁ་དང་པོ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་མི་རུས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་རྒྱད་ལ་ལྷན་པའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་
 ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དག་བཅོམ་པར་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་
 པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཁ་དོང་བའི་སེམས་སྦྱོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། སྦྱོན་
 པ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
 ཏེ། སྦྱོན་པ་དང་གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྦྱོན་
 པ་དང་། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་
 སྦྱོན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྦྱོན་པ་ཡིན་ན། ཡིད་ལས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་ཡིན་ན། ཡིད་ལས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་ཡིན་ན། སེམས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལས་དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་ལས་དང་། བསམ་པའི་ལས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཛོད་ལས། ལས་ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས། །སེམས་པ་ཡིད་ཀྱི་
 ལས་ཡིན་ཏེ། །དེ་བསྐྱེད་ལུས་ངག་གི་ལས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལུས་ངག་གང་རུང་གི་ལས་ཡིན་ན། གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་
 པས་བྱབ་ཟེར་ན། ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་བཞིན་པའི་གདོང་བའི་སེམས་ཚོས་ཅན།
 དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་སྦྱོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།

སྒྱིན་པ་གང་ཞིག་ཡིད་ལས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། གཏོང་པའི་(༥༦བ)
 སེམས་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་ལས་
 ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་གི་སེམས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་སྒྱིན་པའི་
 སར་བྱིན་རྫོགས་པ་དེ་སྒྱིན་པ་གཏོང་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དབུལ་བ་པོར་བ་ལ་
 རག་ལས་སོ་ཟེར་ན། འོ་ན། སྒྱིན་བྱིན་ཟེན་པའི་སྒྱུ་བ་པ་ཆོས་ཅན། སྒྱིན་པའི་སར་བྱིན་མ་
 རྫོགས་པར་ཐལ། ད་དུང་འགྲོ་བ་དབུལ་པོ་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྷུ་སྟེ། སྒྱིད་འཇུག་
 ལས། ད་དུང་འགྲོ་བ་གཉིས་ཡོད་ན་སྒྲོན། སྒྱུ་བ་པ་རི་ལྟར་པ་རོལ་བྱིན། ཞེས་གསུངས་
 པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྱིན་པའི་སར་བྱིན་རྫོགས་པ་དེ་ལ་མ་ལྟས་པར་ཐལ། དེ་རྫོགས་པ་
 གཏོང་སེམས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་རག་ལས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཉིད་ལས།
 བདོག་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བཅས་ཏེ། སྒྲུ་བོ་ཀུན་ལ་གཏོང་སེམས་ཀྱི། སྒྱིན་པའི་ས་
 རོལ་བྱིན་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟ་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱོད་བསྐྱོང་ཉིད་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་ཟེན་
 པའི་གཏོང་པའི་སེམས་པ། སྒྱིན་པའི་སར་བྱིན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། སྒྱིན་པའི་
 སར་བྱིན་ཡིན་ན། སྐྱོང་ཉིད་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟེན་པས་ལྷུ་བ་པར་ཐལ། མཆན་
 ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། བྱང་སེམས་ཡིན་ན། སྐྱོང་ཉིད་རྫོགས་ཕྱིད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་
 ལོ། །

ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱིས་ཟེན་པའི་གཏོང་པའི་སེམས་དང་མཚུངས་
 པར་ལྟན་པའི་མཁུན་པ་དེ། སྒྱིན་པའི་སར་བྱིན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་
 ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་

པའི་རྒྱུད་ལ་གཏོང་སེམས་མཛོམས་ཀྱི་ལྷ་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། (༥༥ན)
 འདྲོད་ན་སྒྲིབ་པ་འཇུག་པོ་དཔུང་དཔུང་དཔུང་གི་གཞི་བཅད་ནས་སྒྲིབ་པ་ལ་སེར་སྒྲིབ་
 ཀྱི་འཛིན་མེད་པའི་སྒྲིབ་པ་སྒྲིབ་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་དེ་སྒྲིབ་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་ལར་བྱིན་
 ལྷག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། འོ་ན། ཉན་ཐོས་དག་པོ་མ་པས་ཀྱང་སྒྲིབ་པའི་ལར་
 བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། དེའི་བྱིར་ཡོད་པུད་དང་ནང་གི་གཞི་བཅད་ནས་སྒྲིབ་པ་ལ་
 སེར་སྒྲིབ་ཀྱི་འཛིན་མེད་པའི་སྒྲིབ་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྒྲིབ་
 པ་ལ་སེར་སྒྲིབ་ཀྱི་འཛིན་སྒྲིབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སེར་སྒྲིབ་
 ཀྱི་འཛིན་མ་ལས་པ་སྒྲིབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། སར་གནས་ཀྱི་
 གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་འཕེལ་ཞེས་པའི་བར་
 གྱིས་སྒྲིབ་པ་དང་པོ་བ་དེ་རང་རྒྱུད་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པར་བསྒྲིབ་པ་
 ལ། ཡོན་ཏན་དེ་ཅུ་ལྟ་བུ་དམ་སྒྲིབ་ན། དེར་མ་ཟད་སྒྲིབ་པའི་ལར་བྱིན་ལྷག་པར་
 ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་ནོ། ཞེས་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་
 ཅི། སྒྲིབ་པ་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། སྒྲིབ་པའི་ལར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིར་ཡོད་པུད་
 དང་ནང་གི་གཞི་བཅད་ནས་སྒྲིབ་པ་ལ་སེར་སྒྲིབ་ཀྱི་འཛིན་མེད་པ་མ་ཟད། ཆེས་ཤིན་
 ཏུ་གྱས་པ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྒྲིབ་པ་དང་པོ་བ་སྒྲིབ་པའི་ཡོན་ཏན་
 གཞན་ལ་སྒྲིབ་པ་སྒྲིབ་པ་ཡོད་དེ། བྱིར་ཡོད་པུད་དང་། རང་གི་གཞི་བཅད་ནས་སྒྲིབ་པ་ལ་
 སེར་སྒྲིབ་ཀྱི་འཛིན་མེད་པ་མ་ཟད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྱས་པ་དང་ལྷན་པ་དེ། སྒྲིབ་པ་དང་པོ་བ་
 རང་ལྟ་སྒྲིབ་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་ཡོན་ཏན་བྱེད་པར་ཅན་དང་ལྷན་པར་སྒྲིབ་པའི་འབྲས་
 ཏུ་གསལ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཏོང་བའི་སེམས་དང་། དེས་ཀྱི་ནས་བསྐྱངས་པའི་
 ལུས་དག་གི་བྱ་བ་རྣམས་(༥༥པ)སྒྲིབ་པའི་ངོ་བོ་དང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་

ཟིན་པའི་གཏོང་བའི་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཁྱེན་པ་དེ། ཟློན་པའི་ཡར་ཟློན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ས་འཚམས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སའི་བར་ན་ཡོད་དོ། །ཕྱིའི་ཡོ་བྱད་དང་ནང་གི་ག་བཅད་ནས་སྟེར་བ་ལ་སེར་སྒྲུའི་ཀྱན་འཛིན་མེད་པར་མ་ཟད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ། ས་དང་པོར་ཟློན་པའི་ཡར་ཟློན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་དོན་ཡིན།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཟློན་པའི་ཡར་ཟློན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རིགས་གནས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཟློན་པའི་ཡར་ཟློན་གཏོང་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྫོགས་པ་གཏོང་སེམས་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་རྫོགས་པ་གང་ལ་བཏང་བའི་འགྲོ་བ་དཔུལ་བ་བོར་བ་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་དག་བཙུམ་གྱི་རྫོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཟློན་པའི་ཡར་ཟློན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། ཕྱིའི་ཡོ་བྱད་དང་ནང་གི་ག་བཅད་ནས་སྟེར་བ་ལ་སེར་སྒྲུའི་ཀྱན་འཛིན་མེད་པར་མ་ཟད། ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ལྟར་སྟེར་བ་ལ་སེར་སྒྲུའི་ཀྱན་འཛིན་མེད་པ་གང་ཞིག །ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སེར་སྒྲུའི་ཀྱན་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྦངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དག་བཙུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དེ་དེ་ལྟར་སྟེར་བ་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་དེ་ལྟར་སྟེར་བ་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩོན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཟུབ། དེར་ཐལ། དེ་སྤྱད་བྱ་ཕྱིར་སྤྱར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩོན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ལྟར་(༥༥ན)སྟེར་བ་ལ་སེར་སྒྲུའི་ཀྱན་འཛིན་མེད་པར་མ་ཟད།

ཤིན་ཏུ་གུས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ། བད་དུ་ས་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྲས་ལུ་
ཡིན་པར་ཐལ། བློད་གྱི་དམ་བཅའ་འབྲང་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། བད་དུ་ས་ཐོབ་
པ་དང་དེ་ལྟར་སྟེར་བ་སེར་སྒྲུའི་ཀྱན་འཛིན་མེད་པར་མ་ཟད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གུས་པ་དང་
ལྡན་པ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དང་སྒྱིན་པའི་ཕར་
སྒྱིན་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་སྟེར་བ་ལ་སེར་སྒྲུའི་ཀྱན་འཛིན་མེད་པར་
མ་ཟད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གུས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་དང་པོར་སྒྱིན་པའི་ཕར་སྒྱིན་ལྷག་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་བྱིར།

སྒྱིན་པ་སྒྱིན་བྱ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་
ནི། ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྒྱིན་པ་དེ། འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་སྒྱིན་པའི་ཕར་སྒྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་པའི་
བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྱིན་པའི་ཕར་སྒྱིན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ་དེའི་བྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། ལྷག་སྟེ། བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་པ་ཡིན་ན།
སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་རྒྱད་ལ་སྟེ་སྟོང་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོར་ལམ་དང་
པོར་ཐོབ་པ་དང་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་དེར་འཕྲོས་པའི་ས་འཚམས་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ། དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གི་བྱང་སེམས་
སྟོར་ལམ་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པ་དུས་མཉམ་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་དེར་འཕྲོས་པའི་ས་འཚམས་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅ་
བར་(༥༥)འདྲོད་ན། འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་སྒྱིན་པའི་ཕར་སྒྱིན་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་
བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲུའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྱིན་པའི་ཕར་སྒྱིན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །

སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་དེ། འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན་སྤར་ལྷར་རོ། ཁ་ཅིག་སྒྲོང་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཡར་ཕྱིན་དེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེས་དངོས་སུ་མ་ཟེན་པའི་སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་
དེ། འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། དང་པོ་ལ། བདེན་
འཛིན་མངོན་སྤར་དུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིན་པའི་
ཡར་ཕྱིན་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་སྤར་དུ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཐེག་ཆེན་
གྱི་འཕགས་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཆོས་
ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་རྒྱད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་དེ་སྒྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་ས་དང་པོར་སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་སྒྲིན་པ་
དེ་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྟན་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། དེ་ལ་དབྱེན་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། དེ་
ལ་དབྱེན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི།
སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དབྱེན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲིན་
པའི་ཡར་ཕྱིན་དང་། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒྲིན་པའི་ཡར་(ཤར་ན)ཕྱིན་གཉིས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་རིགས་སུ་
གནས་པའི་སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་དེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་གྱི་
མཚན་ཉིད། དེས་དངོས་སུ་མ་ཟེན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སྒྲིན་པའི་ཡར་ཕྱིན་དེ།

འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྱུན་པའི་པར་ཕྱིན་གྱི་མཆན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་བྱང་སེམས་
མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་སྒྱུན་པའི་པར་ཕྱིན་ཡོད་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་སྒྱུན་པའི་པར་ཕྱིན་ཡིན་ན། རྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་
དངོས་སུ་ཟེན་པས་མ་ཁུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་མཆན་ཉིད་གྱི་ཟུར་དུ་རིགས་
གནས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ།

གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱུད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་
ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྷན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྟོང་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་སྒྱུན་པའི་པར་ཕྱིན་
ཆོས་ཅན། མཆན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ། འདོད་ན་སྒྲ།

ས་གནིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ།
 ཚུལ་ཁྲིམས་དག་མ་དག་གི་ངོ་བོ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་ལྷག་
 ཚུལ་ཚད་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

དེ་ཚུལ་ཐུན་ཚོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
 བོ་ནི། ཁ་ཅིག་ །བྱང་སེམས་ས་གནིས་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་ལྷག་
 པར་ཐོབ་(༡༧བ)ཡིན་ཏེ། གནིད་སད་པའི་སྐབས་གནས་སྐབས་སུ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་
 པའི་དྲི་མས་མ་གོས་པའི་སེམས་དབང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
 ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར།
 མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་དྲི་མ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་གང་ཟག་
 ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དག་བཅོམ་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར།
 འདོད་ན། སར་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདི་གནིད་སད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མ་ཟད། ཇི་ལམ་གྱི་
 གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་དྲི་མས་མ་གོས་པ་དང་ལྷན་པ་དེ། ས་
 གནིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་ལྷག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཞུང་
 ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཞུང་འདི་ཚུལ་
 ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་དེ། ས་གནིས་པར་གནིད་སད་པའི་གནས་སྐབས་
 སུ་མ་ཟད། ཇི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་དྲི་མས་མ་གོས་
 པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཡོན་ཏན་དག་
 ལྷན་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །སྤྱོད་བའི་སེམས་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་
སེམས་ཀྱི་ཚུལ་བྲིམས་ཡིན་ན། ཉེས་སྤྱོད་སྒྲོམ་བའི་ཚུལ་བྲིམས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དགོ་བ་ཆོས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚུལ་བྲིམས་
སྒྲུགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཚུལ་བྲིམས་ཡིན་ན། སྤྱོད་སེམས་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཚུལ་
བྲིམས་དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལས་
དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་
ལས་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །(༥༠ན)སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱོ་བ་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་
བའི་སྤྱོད་བའི་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་མཐུན་བ་དེ་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན། སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་ཡིན་ན། དེས་ཟེན་
པས་བྱུང་བའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས། གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་
སེམས་ཀྱི་མཐུན་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་སྤྱོད་སེམས་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་སྤྱོད་

འདིར་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་གྱི་ལྷན་པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག །གཉིད་སངས་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་མ་བཟད། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཚུལ་བྲིམས་འཆལ་བའི་དྲི་
མས་མ་གོས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་བྲིམས་ལ་སྒྲོབ་རུས་བ་དེའི་དོན་ན་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་
དག་བཅོམ་པས་ཀྱང་དེ་ལྷན་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལྷན་སྒྲོབ་རུས་པའི་བྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཚུལ་འཆལ་གྱི་དྲི་མ་མ་ལུས་པར་གྲངས་པའི་གང་

ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགྲ་བཙེམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཀྱིས་ཁྱེད་ཀྱི་འཇམ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། བསྐྱབ་པ་ཁས་ལེན་གྱི་གང་
ཟག་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། ཟེར་ན། དེ་མ་བྱུང་པར་ཐལ། བསྐྱབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་གང་
ཟག་གི་རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་ལྟར་ཁྱེད་ཀྱི་འཇམ་པ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུ་ལ་
ཐེག་པ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཀྱིས་བཤད་པའི་འཇམ་པའི་གྲུ་ལྟར་པ་བཙེམ་ལྟར་འདས་གྱི་བཅས་
པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་མི་
ལྟོས་པའི་(༥༠བ)ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན།
དེ་གཉིས་འགལ་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཉིས་པོ་འགལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རུས་ཏེ། དགེ་སློང་གིས་མི་བསད་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ། དེ་ཆོས་ཅན། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡམ་པ་བཞི་པོ་གང་རུང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློག་གཅོད་ཀྱི་ཡམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། ཞིབ་ཆ་ལྟོན་དགོས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་
པར་ཐལ། མི་དགོ་བ་བརྒྱ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློག་གཅོད་ཀྱི་ལས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་དེ་སློང་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྒྲིམ་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་སློང་སྒྲིམ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་
ན། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགེ་སློང་གི་རྒྱུ་ལ་
རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ། དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པའི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན།

བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིས།

ཁ་ཅིག །བྱ་བ་དེ་ལ་འཇུག་ཅམ་གྱི་སྒྲིག་ཏུ་འབྱུང་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱི་བཅས་
 བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། བཅས་རྒྱུད་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལྟར་
 མི་ལྟོས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཆོན་ཉིད། ཟེར་ན། ལྷ་
 མ་ལ། དག་སྦྱང་གི་སྒྲིག་གཅོད་པའི་ལྷུང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་
 བ། དེར་ཐལ། དག་སྦྱང་གི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲིག་གཅོད་གྱི་ལྷུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དེར་ཐལ།
 དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་
 ཐལ། སྒྲིག་གཅོད་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་ལ། དག་སྦྱང་གི་བསམ་བཞིན་
 ཏུ་མི་ཆོས་(༡༡)ན་སྤྱི་མའི་རྩལ་སྤྱོད་པའི་ཡམ་པའི་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་
 བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་བ། དེར་ཐལ། མི་དག་བསྐྱེད་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 རྩལ་སྤྱོད་པའི་ལས་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྩལ་འབྱུང་བ་བཅོམ་ལྡན་
 འདས་གྱི་བཅས་པ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡམ་པ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བཅས་པ་ཁས་མི་ལོན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུ་
ལ་ཞོག་གཅོད་ཀྱི་ལྷུང་བ་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དག་ཞོང་གི་རྒྱུ་ལ་ཞོག་གཅོད་ཀྱི་
ལྷུང་བ་འབྱུང་བ་དེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བཅས་པ་ལ་མི་ལྷོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

ཁའིག །སྟོབས་གྱི་སྟོམ་པ་དང་། བྱང་སེམས་གྱི་སྟོམ་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དོ་
ཟེར་ན། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་
ཟག་གི་པའི་འོག་དུ་སྟོང་པར་ཐལ། སྟོབས་གྱི་སྟོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། སྟོབས་
གྱི་སྟོམ་པ་ཡིན་ན་རི་བྱིད་འཆོལ་པའི་བར་གྱི་སྟོམ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྟགས་མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་གྱི་སྟོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། བྱང་

སེམས་ཀྱི་སྒྲོལ་པ་ཡིན་ན། རི་སྒྲིད་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཁས་ལེན་པའི་སྒྲོལ་པ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་། སྔ་ཐར་གྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་
ཀྱི་གཞི་མཐུན་མེད་དོ་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲོལ་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་
སྒྲོལ་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲོལ་པ་
དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྔ་ཐར་གྱི་སྒྲོལ་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །
བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། (༡༡)བྱང་སེམས་ཉེས་
སྒྱུད་སྒྲོལ་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་མི་དགོ་
པ་བདུན་སྒྲོང་པ་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉེས་སྒྱུད་སྒྲོལ་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་
སྟེ། དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲོལ་པ་དེ་སྒྲོང་པ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཉེས་སྒྱུད་སྒྲོལ་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་མེད་པར་ཐལ། དེའི་
རྒྱུད་ཀྱི་དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲོལ་པ་དེ་ཉེས་སྒྱུད་སྒྲོལ་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་མ་ཡིན། ལུས་ངག་གི་
མི་དགོ་པ་བདུན་སྒྲོང་པའི་སྒྲོང་པ་དེ་ཡང་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོ་དེ་ལ་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སངས་བོར་སྒྱུན་པའི་པར་
ཕྱིན་ལྷག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བརྟན་པ་ལ། འོ་ན། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བྱངས་པ་ལ་
རྟེན་ནས་ལམ་གོང་མའི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྟམ་ན། ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་དེ་
ཐོབ་པོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ། འོ་ན། ས་གཉིས་པ་འདིར་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་
བུ་ཐོབ་སྟམ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་ནོ། ཞེས་
སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། ངག་དོན་ནི། ས་གཉིས་པ་བ་ཆོས་ཅན། གཉིད་སང་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་མ་ཟད། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་རྒྱལ་ཁྲིམས་འཇལ་པའི་དྲི་
མས་མ་གོས་པ་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་
སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་པ་དེ་ས་གཉིས་པར་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་

པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་དེས་ཀྱན་ནས་བྱངས་པའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་
རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་
གཞི་མཐུན་དང་ལུས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་རུང་ཡིན་ན། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །བྱ་བ་དེ་ལ་འཇུག་ཅམ་གྱི་རྟེན་ཏུ་འགྱུར་བ་བཅོམ་ལྡན་(༥༩ན)
འདས་ཀྱི་བཅས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། བཅས་ཀྱང་
གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལྟར་མི་ལྟོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བ་དེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཆོན་ཉིད། སྔ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་། བྱང་སེམས་
ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཅིག་ཅར་དུ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་།
དེ་དང་རིགས་འཐུན་པའི་མི་དགོ་བཅུ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉེས་སྤྱོད་
སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ནོ། །དགོ་སྤྱོད་གི་སྒྲིམ་པའི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་
རྒྱུད་ཀྱི་མི་དགོ་བཅུ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉེས་སྤྱོད་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རྟེན་ནས་ཕྱིན་དུག་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དེ་བྱང་
སེམས་ཀྱི་དགོ་བ་ཆོས་བསྟུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རྟེན་ནས་དོན་བྱ་ལུལ་གྱི་
སེམས་ཅན་བཅུ་གཅིག་པོ་གང་རུང་གི་དོན་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་
སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ནོ། །བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྤྱོད་
པའི་སེམས་མཆོངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཐུན་པ་དེ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་གྱི་མཆོན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བྱིའི་ཡོ་བྱད་དང་ནང་གི་ག་བཅད་ནས་སྟེར་བ་ལ་སེར་
སྟེའི་ཀྱན་འཛིན་མེད་པར་མ་ཟད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ། ས་དང་པོར་
སྦྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་ལྟག་པར་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐུག། གཉིད་སང་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་མ་ཟད། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ། ཚུལ་(༥༩བ)ཁྲིམས་འཆལ་བའི་དྲི་

མས་མ་གོས་པར་ལྡན་པ་དེ། ས་གཉིས་པར་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལྟག་པར་ཐོབ་
པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། དེས་ས་དང་པོར་བྱིན་པའི་པར་བྱིན་ལྟག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་དག་བཙོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལྟག་
པར་ཐོབ་པར་ཐལ། གཉིད་སད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མ་བད། མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་
སུ་ཡང་ཚུལ་བྲིམས་འཆལ་བའི་དྲི་མས་མ་གོས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་བྲིམས་ལ་སྒྲོབ་རུས་
པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཚུལ་འཆལ་འབྱུང་བ་མིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་
བྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་འབྱུང་མིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཉན་མོངས་ཀྱི་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་འབྱུང་
མིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཉན་མོངས་འབྱུང་མིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་། གཞན་ཡང་། དག་སྒྲོང་གི་དུད་འགོ་གསོད་པའི་ལྷང་
བ་དེ་བཙས་རང་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་བྱིར།
འདོད་ན། དེ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
(༥༩ན)བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཙས་པ་ལས་མ་བྱངས་པའི་རྒྱད་ལ་ལྷང་བ་འབྱུང་བ་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཙས་
རྒྱད་གི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉེས་པ་ཁྱོད་ལ་འབྱུང་བ་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་
བཙས་པ་ལ་ལྷོས་དགོས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། དག་སྒྲོང་གི་སྒྲོམ་པ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་གཉིས་གཅིག་ཆར་
དུ་རྒྱད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ཆོས་ཅན། སི་བའི་འོག་ཏུ་
སྒྲོང་པར་ཐལ། སྒྲོམ་པ་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་

ཁྱིམ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བ་སྟེ། སེ་འཕོས་པ་དེའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ལུ།
ཅུ་རྟགས་དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་གྱི་ཉེས་རྒྱུད་སྒྲོམ་པའི་རྩལ་ཁྱིམ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་
གྱི་རྩལ་ཁྱིམ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་འཕེན་
བྱེད་གྱི་ལས་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཉན་ཐོས་མེད་པའི་གྱིས་ཀྱན་ནས་སྤངས་
པའི་ལས་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་
ལ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་ཡོད་ཀྱང་། གསོས་འདེབས་གྱི་རྟེན་དང་བྲལ་བས་ལས་ཉན་གྱི་
དབང་གིས་སྟེ་བ་མི་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྤྱིད་
པའི་སྤྱིད་ལས་རྣམ་བཞུལ་བས། །ལས་གཞན་འཕེན་ལུས་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཉན་ཐོས་མེད་པའི་གྱི་ཀྱན་ནས་བསྤངས་པའི་ལས་འབྱུང་བ་
ཡོད་པར་ཐལ། ལས་གྱི་ཀྱན་འབྱུང་རྒྱུད་ལ་ཕྱན་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ལྷག་བདེན་རྒྱུད་ཕྱན་གྱི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མའི་ལས་ཉན་གྱིས་འཕངས་པའི་
ལུང་པོ་རྒྱུད་ཕྱན་གྱི་དེ་(༥༡བ)ཡོད་པའི་ཕྱིར། དག་བཅོམ་ཐོབ་ནས་སྐྱེ་ཆོའི་འདུ་བྱེད་
རྒྱུ་མ་མྱོང་བའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་རྩལ་འཕྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་ལུས་དག་གི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་
དག་བཅོམ་པ་ལུས་སྤྱི་ལྟར་འཆོང་བ་དང་དཔེ་གཅིག་ན། དག་གིས་གཞན་ལ་མྱངས་མོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བཤང་འདུག་ལགས། དག་གིས་གཞན་ལ་དམའ་དོ། །
ཞེས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་དེ་ནི། ཞེས་སྟགས་གྱི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། །ཁ

ཅིག། སྔོན་ལས་བརྒྱམས་པའི་རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་ན། རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་གིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པས་བྱུང་། ཟེར་ན། དེ་མ་
བྱུང་པར་ཐལ། དགོ་སྒྲོང་འགའ་ཞིག་སྔོན་ལས་བརྒྱམས་པའི་རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་པར་
དག་པ་དང་ལྡན་ན་ཡང་། རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་པའི་ལམ་གསུམ་བདེན་པར་འཛིན་
པའི་གང་ཟག་དེ། རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་གིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
གལ་ཏེ་དེ་ནི་བྱིས་སྒྲུལ་དག་རང་བཞིན་ལྟ། དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་མི་འགྱུར། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མ་བྱུང་པར་ཐལ། སྔོན་ལས་བརྒྱམས་པའི་རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་
པར་དག་པ་ཡང་ཡིན། རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་པ་རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་དང་ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་
ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པ་ལས། དགོ་
སྒྲོང་འགའ་ཞིག་སྒྲུངས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་གཉིས་དང་ལྡན་ཡང་ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་
པ་ཡོད་ན། རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་པར་རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་དང་ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་བཞི་པའོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྔོན་ལས་བརྒྱམས་པའི་རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་
པའི་བྱེ་བྲག་སྒྲུ་བའི་དགོ་སྒྲོང་ཡོད་པར་ཐལ། སྔོན་ལས་བརྒྱམས་པའི་རྩལ་བྱིས་
སྒྲུལ་(༥༤ན)པར་དག་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་པ་ལས། འདོད་ན། རྩལ་བྱིས་སྒྲུལ་
པའི་ལམ་གསུམ་བདེན་པའི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རུས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྱུ་བྱེད་པའི་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ནི་རྟག་ཏུ་གསུམ་ཆར་ལའང་། ཞེས་སྔགས་གྱི་གཞུང་འདིས་ས་

གཉིས་པ་པ་བཅས་རང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་མ་གོས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པར་
མ་ཟད། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ལམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དག་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཅས་རང་གི་ཁ་ན་
མ་ཐོ་བས་མ་གོས་པ་ཅམ་གྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པར་འགྱུར་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སོ་ཐར་ལས་བརྩམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱུ་པར་དག་པ་
དང་ལྡན་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ བྱང་སེམས་ལས་བརྩམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་
ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པས་བྱུང་བོ། །ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། བྱང་
སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱུ་པར་དག་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཅམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་རྒྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅམ་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱས་པའི་ལམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་
སེམས་ཅམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དེ་ཚུལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་གཉིས་པ་པ་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་
འཆལ་པའི་དྲི་མས་མ་གོས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱུ་པར་དག་པར་བརྟན་པ་ལ།
ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱུ་པར་དག་ཚུལ་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་(༥༧)དམ་སྟུམ་ན། དེར་མ་ཟད་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱས་པའི་ལམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས། ཚུལ་ཁྲིམས་
ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པར་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི།
བྱང་སེམས་ས་གཉིས་པ་པ་ཆོས་ཅན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུ་པར་དག་པ་ཡིན་
ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ལམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཀྱན་ནས་སྒྲོང་བྱེད་ཀྱི་ཉན་མོངས་དང་མི་ལྡན་པའི་
སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོ་ཐར་དང་བྱང་སེམས་ལས་བརྩམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པས་མ་
བྱུང་བོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། སྟོང་
ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་པ་རྣམ་
པར་དག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། རྣམ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་སེམས་ཙམ་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཆོས་
ཅན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུལ་ཁྲིམས་
ཀྱིས་བསྟུས་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲ་ནས་ཚུལ་འཆལ་ཀྱན་ནས་
སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཉན་མོངས་དང་དུ་མི་ལེན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །ཚུལ་འཆལ་
ཀྱན་ནས་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཉན་མོངས་དང་དུ་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། (༧༥ན)ཉན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་ལས་བརྒྱུས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་
ལྡན་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པས་བྱུང་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་བསྟུས་པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན།
བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ལྷོགས་ཀྱིས་མགོས་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་

ཡིན་ན། འཇུག་སྒོ་མ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གྱིས་མ་གོས་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་རྣམས་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །རྒྱལ་ཁྲིམས་དེ་མངོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱར་
བསྐྱགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་དེས་ལེགས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་རྒྱལ་
ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟེར་བའི་
སྒྱིན་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་རྒྱར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་
མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་
མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་འདོད་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་
ལྟར་དུ་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཆང་བར་ཉམས་
སུ་ལེན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཐབས་ཁོ་ནར་དེས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་
སོང་། དེར་ཐལ། དེ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཁོ་ནར་དེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། (༧༥)དེ་ཐོབ་
པའི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་འདོད་ན། ཉུང་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སྤྱང་ཉིད་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེའི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཁོ་ནར་དེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་
བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྒྱིན་པ་བཏང་བ་ལ་རྟེན་ནས་
ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་མཐོའི་རྒྱ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཁོ་ནར་དེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་གཉིས་པ་བའི་སྒྱལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྟག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསྐྱན་པ་ལ། འོ་ན། རྒྱལ་ཁྲིམས་ དེ་

ཡོན་ཏན་རི་ལྷ་བྱ་དང་ལྷན་སྐྱེས་ན། མངོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱར་རྒྱལ་
 བྱིམས་བསྐྱུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི།
 མངོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱར་རྒྱལ་བྱིམས་བསྐྱུགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
 དེ། རྒྱལ་བྱིམས་དང་བྲལ་བ་ན་དེ་དག་ཐོབ་དགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྒྱལ་བྱིམས་དེ་མངོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་
 རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་དེ་གཞུང་འདིའི་དོན་སྒྱུར་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
 བྱུང་། འདོད་ན། དེ་དེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་ན། དེས་ལེགས་ཆོས་ཅན།
 རྟོད་འབྲས་ལྷ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱལ་བྱིམས་དེ་རྟོད་ཀྱི་རྒྱ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོད་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། ཐར་པ་རྟོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ།
 ཁོང་ཁྱོད་ཉེས་དམིགས་དང་། བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་
 ལྷག་རྒྱལ་ཚོད་སྟོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གཤམ་བྱའི་བྱང་གིང་མ་ལུས་བསྐྱེད་པའི་མེ། །ཞེས་ཐོགས་ཀྱི་སྐབས་སྟེ། དགག་
 བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ས་གསུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྟོད་ལ་འོད་བྱེད་པ་
 ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་བཞག་རྩ་ཡི་གཤམ་གྱི་སྤང་བ་བྱུང་པར་ཅན་
 འབྱུང་བ་ལ་རྟེན་ནས། རྗེས་(༤༦ན)ཐོབ་རྩ་འོད་དམར་སེར་གྱི་སྤང་བ་འབྱུང་པའི་ས་
 ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། རྟོད་ཉིད་ལ་གཉིས་
 སྤང་རྩལ་པའི་ས་གསུམ་པའི་མཉམ་བཞག་ཡི་གཤམ་གྱི་སྤང་བ་བྱུང་པར་ཅན་འབྱུང་

པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུང་པ་དེ་གཞུང་དེའི་དོན་སྒྲུང་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྤང་བ་འབྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ཁྱོད་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
རང་ཡུལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་གཉིས་སྤང་བྱུང་བའི་སྒྲོབ་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་དེ། ཉོན་ལྗོངས་ལ་ཤེས་ལྗོངས་
ཀྱི་མིང་གིས་བདགས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། ཉོན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་ཤེས་བྱའི་བྱད་
ཤིང་སྤངས་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་བ་དེ་ཉོན་ལྗོངས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ལས།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བདེན་སྤང་སྤངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། མ་སྤངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ལ་རང་ཡུལ་བདེན་པར་སྤང་བའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རང་ཡུལ་བདེན་
པར་སྤང་བར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེས་ལྗོངས་ཀྱི་ས་ཐོན་སྐབས་འདིར་ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་ཡིན་ནོ། །ཟེར་
ན། འོ་ན། ས་གསུམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡང་ཡིན། ཤེས་ལྗོངས་ཀྱི་ས་ཐོན་སྤྱོད་རུས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྒྲལ་གྱི་སྤང་བྱུང་སྤྱར་བའི་ཤེས་ལྗོངས་ཀྱི་ས་
ཐོན་སྤྱོད་པ་ལ་ངེས་པར་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་རྒྱལ་
ལུན་ཆོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་གཉིས་པར་(༥༥)རྒྱལ་བྱིམས་ཀྱི་པར་བྱོན་
ལྟག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསྟན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལ་རྟེན་ནས་
ལམ་གོང་མའི་བྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྟམ་ན། ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་དེ་ཐོབ་བོ། །
ཞེས་བྱས་པ་ལ། དེ་ལ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟ་བུ་སྟམ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ས་གསུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་

འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་བཞག་ཏུ་སྒྲིབ་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་
ཏུ་གཉིས་སྒྲིབ་ཏུ་བའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱིས་རྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་འཆར་ཚུལ་འོད་དམར་
མེར་གྱི་སྒྲིབ་པ་འབྱུང་བའི་ས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་སྒྲིབ་འབྲུལ་བའི་ཆ་དེ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་འདིར་བསྒྲིབ་པའི་ཤེས་བྱའི་བྱེད་ཤིང་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་པ་སྒྲིབ་པའི་ས་གསུམ་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་དངོས་གཉེན་
ཏུ་གྱུར་པའི་ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་གསུམ་པའི་དོས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་
གྱུར་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་
མེད་ལམ་གྱི་དོས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་དོས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་དོས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
སྒྲིབ་ཡོད་པར་ཐལ།

གཞན་ཡང་། ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་དོས་སྒྲིབ་ཀྱི་
སྒྲིབ་བྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཉན་མོངས་ཆེན་པོའི་
འབྲིང་གི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་
མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དོས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་
བྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཡོད་པར་ཐལ། ས་(༥༧ན)གསུམ་པའི་དོས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱུར་
གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེའི་དོས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་
བྱུར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲིབ་པ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐེག་

ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་པར་གསལ་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ན་ལྟན་སྒྲེས་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་
གྱུར་པ་འགོག་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ས་གསུམ་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་པ་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་པའི་ལམ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་གནས་མིན། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག །མི་འབྲུག་ས་པའི་སེམས་བཟོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན།
བཟོད་པ་ལ་སྐྱུག་བསྐྱལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ། གཞོད་པ་ལ་དེ་མི་སྐྱུམ་པའི་བཟོད་པ་
དང་གཉིས་སུ་ངེས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ལ་ངེས་
པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་
ཁྱིམ་པའི་རྟོན་ལ་སྐྱབ་སྐྱབ་པའི་བཟོད་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་ལས་མོ་ཆེ། །བདེ་བར་གཤེགས་
བས་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་བསྐྱགས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བཟོད་པའི་ལར་ཕྱིན་རྟོགས་པ་དེ་གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒྲོམ་པས་
སེམས་ཅན་མི་སྐྱུན་པ་མེད་པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། རྟོན་བྱོན་ཟིན་
པའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བཟོད་པའི་ལར་ཕྱིན་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། ད་དུང་སེམས་
ཅན་མི་སྐྱུན་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་(༦༥)དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བཟོད་པའི་ལར་ཕྱིན་
རྟོགས་པ་སེམས་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་

སྒོ་ནས་མི་འབྲུགས་པའི་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཆོན་
 པ་དེ། བཟོད་པའི་པར་བྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་མི་འབྲུགས་པའི་སེམས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་མཚན་
 ཉིད་གྱི་ཟུར་དུ་རིགས་གནས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་
 ཐལ། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་བཟོད་པའི་བཟོད་པ་ཡོད་པའི་
 བྱིར། དེ་ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པའི་མཆོན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ས་གསུམ་པ་བ་དེ། ཁོང་ཁྱོད་གནས་མིན་ནོ། ཟེར་ན། འོ་ན། ས་གསུམ་
 པ་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ས་གསུམ་
 པ་བ་དེ་གཞན་གྱིས་རང་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བཟོད་པ་ལྷག་པར་སྒྲེ་
 བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བཟོད་པ་གཅོད་པར་བྱེད་ལ་
 ལྷག་པར་སྒྲེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་ལ་གཞོད་བྱེད་གྱིས་ཤི་བཅད་པ་སོགས་ལ་རྒྱད་མི་འབྲུགས་པར་
 བཟོད་པ་སྒྲོབ་རུས་བ་དེ། ས་གསུམ་པར་བཟོད་པའི་པར་བྱིན་ལྷག་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན།
 ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པས་བྱུང་བཟོད་པའི་པར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། དེས་གཞོད་
 བྱེད་གྱི་རང་གི་ཤི་བཅད་པ་སོགས་ལ་རྒྱད་མི་འབྲུགས་པའི་སྒོ་ནས་བཟོད་པ་ལ་སྒྲོབ་
 རུས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་ཁོང་ཁྱོད་ལུས་པ་སྤངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་འཇགས་
 པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱའི་བྱེད་ཤིང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྟ། ས་གསུམ་པ་ལ་འོད་
 བྱེད་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། ས་གསུམ་པར་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱེད་པར་རི་
 ལྟ་བུ་ཐོབ་སྟམ་ན། པར་བྱིན་ལྷག་མ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་བཟོད་པའི་པར་བྱིན་ལྷག་པར་
 ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། (༥)ན་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱང་

སེམས་ས་གསུམ་པ་བ་ཆོས་ཅན། བཟོད་པའི་ཕར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཞོད་
བྱེད་གྱི་རང་ལ་ག་བཅད་པ་སོགས་ལ་རྒྱུད་མི་འབྲུགས་པར་མ་ཟད། དེ་ལ་དམིགས་ནས་
བཟོད་པ་ལྷག་པར་འཕེལ་བའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ས་གསུམ་པར་བཟོད་
པའི་ཕར་བྱིན་ལྷག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོ་ནས་མི་འབྲུགས་
པའི་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་མཁུན་པ་དེ། བཟོད་པའི་ཕར་བྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད།
ས་གསུམ་པ་བ་དེ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་པའི་གནས་མ་ཡིན་པར་འཆད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
དེ་གཞན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་
ལྷར་བཤད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་དེ། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོ་ནས་གཏོང་བའི་སེམས་
པ་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་མཁུན་པ་དེ། བྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་
ཐལ། བཟོད་པའི་ཕར་བྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གོང་ནས་ཤེས་སོ། །

ཡང་བྱང་སེམས་སྒྲུབ་ལམ་བ་ཆོས་ཅན། བཟོད་པའི་ཕར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་
ཐལ། གཞོད་བྱེད་གྱིས་རང་ལ་ག་བཅད་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་མི་འབྲུགས་པར་མ་ཟད།
དེ་ལ་དམིགས་ནས་བཟོད་པ། ལྷག་པར་འཕེལ་བའི་སེམས་པ་ཡིན་བྱིར་ཏེ། དེ་ལ་
རྒྱུད་མི་འབྲུགས་པར་མ་ཟད། དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཆེས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པར་བྱེད་
པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རུས།

གཞན་ཡང་། ས་གསུམ་པ་བ་དེ་ཁོང་ཁྱོད་པའི་གནས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁོང་ཁྱོད་པའི་
གནས་མ་ཡིན་པར་འཆད་པ་དེ་སྒྲུ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ལས་གཞན་དུ་
བཤད་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གལ་ཏེ་གནས་མིན། ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར་ན་མ་ཁྱབ་པོ། །

གང་བྱིར་རྒྱལ་བྱས། ཞེས་སོགས་གྱི་སྒྲུབས་སུ་དགག་བཞག་(༥༥)སྤང་གསུམ།

དང་པོ་ནི། ལུལ་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པས་བསྐལ་པ་
བརྒྱར་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུལ་
གང་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པས་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་
པའི་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པའི་ལུལ་དེ་ལ་ངེས་པར་བྱང་སེམས་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གང་ཕྱིར་རྒྱལ་སྐས་རྣམས་ལ་ཁྱོས་པ་ཡིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྒྱོད་འཇུག་ལས་བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་བསྐལ་པ་སྒྱོད་
དུ་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཟེར་ན། མི་འགལ་
བར་ཐལ། སྒྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ནི། བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ལ་
དང་། བྱང་སེམས་སྒོ་དམའ་བས་སྒོ་མཐོ་བ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པས་
བསྐལ་པ་སྒྱོད་དུ་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་སྒོ་མཐོ་བས་དམའ་བ་ལ། ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་
པ་ལ་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛོམས་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་
སེམས་མིན་པ་ལ་མ་ལྟར་ཞིང་རྣམས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱམས་པ་སེང་གོ་སྒྲུལ་ཁུས་པའི་
མདོ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྒྱོད་གསུམ་གྱི་སྒྱོད་ཆེན་པོའི་
འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་སུ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྱོས་པ་དང་རྒྱལ་པ་
སོགས་བྱས་ཀྱང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་མ་འབྱུང་ཞིང་རྣམས་པར་མི་འགྱུར་ལ་བྱང་
རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་སྒྱོས་པ་དང་རྒྱལ་པ་
སོགས་བྱས་ན་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་མ་འབྱུང་ཞིང་རྣམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལུང་
བསྟན་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ན། ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་ངེ་སྒྱོད་

སྒྲིལ་པ་དེ་སྟེང་གི་(༥༧ན)གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐྱལ་པར་གཞི་ནས་ལས་སྒྲིལ་པ་
ལ་འབད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། བསྐྱེད་པ་ལས། ལུང་བསྐྱེད་མ་ཐོབ་བྱུང་རྒྱུ་སེམས་
དཔལ་གང་ཞིག་གིས། ལུང་བསྐྱེད་ཐོབ་ལ་སེམས་ཁྱོས་ཚུད་པ་བཙུམ་བྱེད་ན། ཐལ་
བ་སྒྲོལ་ལྟ་སེམས་གི་སྒྲིབ་ཅིག་ཇི་སྟེང་པ། དེ་སྟེང་བསྐྱལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་
དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཁོང་ཁྱོས་འཛོམ་བྱར་གྱུར་པའི་དགོ་རྩ་ལ་བསོད་ནམས་གི་ཚོགས་སྤྲེལ་
སོ་ཟེར་ན། དེ་མ་དེས་པར་ཐལ། ཁོང་ཁྱོས་འཛོམ་བྱར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེས་འཛོམ་བྱར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་དགོ་རྩ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རྟེ། ཁོང་ཁྱོས་སྟབས་ཅན་སྒྲིལ་པས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཁྱོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་དགོ་རྩ་ཁོང་ཁྱོས་འཛོམས་པ་ཡོད་དོ། །ཟེར་ན།
དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟེན་པའི་དགོ་རྩ་ཁོང་ཁྱོས་
འཛོམས་མི་བྲིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིར་ཡང་། སྒྲིལ་དང་ཁྱོས་སྤྱང་དགོ་པ་བསྐྱལ་
པ་བརྒྱུར། ཞེས་དང་། སྟོན་འཇུག་དུ་ཡང་། སྒྲིལ་དང་བདེ་གསལ་མཚོན་ལ་སོགས། །
ཞེས་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཁང་རྒྱུད་ལ་ཁོང་ཁྱོས་སྟབས་ཅན་སྒྲིལ་པས་དགོ་རྩ་རྣམ་སྒྲིལ་གྱི་འབྲས་སུ་
འབྱེན་པ་རྒྱུད་བཞིང་བར་བྱེད་པ་དེ། ཁོང་ཁྱོས་དགོ་རྩ་འཛོམས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
ཟེར་ན། འོ་ན། མི་དགོ་བསྟོབས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགོ་རྩ་འཛོམས་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ།
མི་དགོ་བསྟོབས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱིས་དགོ་རྩ་འཛོམས་སྒྲིལ་འབྲས་སུ་འབྱེན་པ་རྒྱུད་བཞིང་
བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་པ་ལས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མདོ་ལས། ལས་གྱི་འཁོར་
བ་ལྟེ་གང་དང་། ཉེ་བ་གང་དང་གོམས་པ་གང་། ཁྱོན་བྱས་གང་ཡིན་དེ་དག་ལས། །

སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་རྣམ་སྒྲིན་འགྱུར། །ཞེས་(༥༧བ)གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་བཟོད་ལས་
གཞན་སྒྲིག་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མི་དགེ་བ་སྟོབས་ཆེ་བ་རྣམས་མི་དགེ་བ་སྟོབས་རྒྱུད་བ་རྣམས་འཛོམས་
བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། མི་དགེ་བ་སྟོབས་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མི་དགེ་བ་སྟོབས་རྒྱུད་བ་
རྣམས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་ལ་འབྱིན་པ་རྒྱུད་བ་བྲིང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྒྲར་
ལྟར་རོ། །འདོད་ན་མི་དགེ་བ་སྟོབས་རྒྱུད་བ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་ལ་
འབྱིན་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁ་ཅིག །རང་རྒྱུད་ལ་ཁོང་ཁྱོ་
སྟོབས་ཅན་སྒྲིས་པས་རང་རྒྱུད་ལ་དགེ་ཆ་གཏན་མེད་དུ་བྱས་པ་དེ། ཁོང་ཁྱོས་དགེ་ཆ་
འཛོམས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དགེ་ཆ་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་རུང་གི་རྒྱས་པ་རྒྱུད་ལ་
མི་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་
རིགས་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་
འཆང་རྒྱུ་མི་བྲིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཁོང་ཁྱོས་དགེ་ཆ་འཛོམས་མ་བྲིད། ཟེར་ན། བྲིད་པར་ཐལ། བསགས་
པ་སྒྲིད་ཅིག་གིས་འཛོམས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལས་དེའི་
རྒྱས་པ་བཅོམ་ན་ལས་དེའི་ས་བོན་བཅོམ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྱུར་ལས་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ངན་སྤང་
དུ་སྒྱེ་འགྱུར་གྱི་ལས་ཀྱི་ས་བོན་བཅོམ་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱས་པ་བཅོམས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ངན་སྤང་དུ་སྒྱེ་བ་མི་ལེན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། མཛོད་ལས། བཟོད་ཐོབ་ངན་སྤང་ཡོངས་མི་ལྟང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེ་ཆོས་ཅན། འཕགས་པའི་གང་ཟག་(༥༠ན)ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁའི་གཤམ་ལྟུང་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་གྱུས་པས་དགོ་ཅུ་འཛམས་
པའི་ལྟུང་དེ་ལ་དེས་པར་བྱང་སེམས་མིན་པས་བྱུང་གོ། ཟེར་ན། དེ་མ་བྱུང་པར་ཐལ།
བྱང་སེམས་མིན་ཀྱང་གྲོགས་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྟོན་པ་ནམས་ལ་དམིགས་ནས་
ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་གྱུས་པས་དགོ་ཅུ་འཛམས་པར་གསུངས་པའི་བྱིར། ལྟང་
ལས། དགོ་སྟོང་གིས་དེ་པའིན་གསེགས་པའི་མཚོད་རྟེན་ལ་བྱུག་འཆལ་པའི་དགོ་ཅུ་
གྲོགས་ཚངས་པར་མཚུངས་པར་སྟོན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་ཅིག་མ་གཅིག་
གྱུས་པས་འཛམས་པར་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་བཤམ། མདོ་ལས། ཐ་ན་འགལ་སྐྱུ་
 ཅམ་ལ་ཡང་ཁོང་ཁྱོད་པར་མི་བྱན། རྣམ་པར་གྲུས་པ་དང་ལྷན་པ་ལ་ལྟ་སྒྲིལ་གྱང་ཅི་དགོས།
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་བཤམ། བྱང་སེམས་
 མིན་གྱང་གྲོགས་ཚངས་པར་མཚུངས་པ་སྟོད་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིལ་བས་
 དགོ་ཅུ་འདོམས་པ་དེ་ཐོས་པ་དང་རྒྱལ་བྱིས་སྟོབ་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དེ། ལྷ་
 པ་སྟོན་མས་ཁྱེས་པའི་མདོ་ལས། ཐན་རྒྱལ་གནང་པའི་སེམས་སྤྱ་གང་བྱས་པ་དེ་ལ་
 རྒྱལ་བྱིས་ཐོས་པས་སྟོད་མི་རྒྱས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གནོད་པ་བྱས་པས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གནོད་བྱེད་ལ་ཁོང་
 གྱེ་སྐྱེས་པས་ཆོ་འདི་ལ་ལྟོས་པས་དགོས་པ་མེད་ཅིང་། ཆོ་བྱི་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཉེས་དམིགས་
 ཆོ་བར་བསྟན་པ་ལ། སྟོན་དེ་ཙམ་དུ་བྱ་དམ་སྟམ་ན། དེར་མ་བྱེད་ལུ་བྱུང་སེམས་
 ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་གྱེ་སྐྱེད་ཅིག་མ་གཅིག་སྟེད་པས་བསྐལ་བ་བསྐྱེད་དུ་བསགས་
 བའི་དགོ་ཅ་འཛོམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི།
 མི་(༥༠༠)བཟོད་ཁོང་ཁྱོ་ལས་སྟོབས་ཆོ་བའི་སྒྲིག་པ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོང་
 ཁྱོ་དེས་རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་ཁུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མ་བྱེད། ལུ་བྱུང་སེམས་ལ་དམིགས་

ནས་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པས། བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་ཉིད་དུ་བསགས་པའི་དགོ་
 ཅུ་འཛམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བརྒྱ་ཉིད་གི་ཁྱད་པར་ཡང་བྱང་སེམས་སྒྲོ་དམའ་བས་
 སྒྲོ་མཐོ་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པ་དང་། བྱང་སེམས་མིན་
 པས་བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པས་བསྐྱལ་པ་ཉིད་
 དུ་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛམས་ཤིང་། བྱང་སེམས་སྒྲོ་མཐོ་བས་སྒྲོ་དམའ་པ་ལ་དམིགས་
 ནས་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་པས། བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་
 འཛམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིད་ཅིག་མ་གཅིག་
 སྒྲིམ་པས་དགོ་ཅུ་འཛམས་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་ཡིན་པས་མ་བྱུང་། བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་
 ཉིད་དུ་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛམས་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་བྱང་སེམས་ཡིན་
 པས་བྱུང་པོ། །བཅོམ་བྱའི་དགོ་ཅུ་ལ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉིད་ཉིད་རྟོགས་
 པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚྭ་གསལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བཅོམས་
 པའི་དོན་ནི་རང་རྒྱུད་ལ་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིམ་པས་དགོ་ཅུས་འབྲས་བྱ་འབྱེན་པའི་རྣམས་བ་བཅོམ་
 པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁོང་ཁྱོད་འཛམས་བྱར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚྭ་གསལ་ཡོད་ཀྱང་ཉིད་
 ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དགོ་ཅུ་ཁོང་ཁྱོད་འཛམས་མི་རྣམས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཡུལ་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲིམ་
 པས་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛམས་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་ངེས་པར་བྱང་སེམས་
 མི་དགོས་པར་ཐལ། ཡུལ་སངས་འཕགས་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་སྒྲིད་ཅིག་མ་གཅིག་
 སྒྲིམ་པས་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་(ལྟ་ན)བསགས་པའི་དགོ་ཅུ་འཛམས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་གང་ཞིག །བྱང་སེམས་དང་
 སངས་འཕགས་གཉིས་སངས་འཕགས་ཤིན་ཏུ་ཡུལ་གཉན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་གི་དོ་དུང་སྒྲོ་བ་དཔོན་ལ་

དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྒྲི་བའ་དེ་ལྟར་འཛམས་པའི་བྱིར། སྒྲུབ་
རྒྱུ་ལྟ་མ་དང་འདྲ། གཞན་ཡང་། སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་དགོ་ཅུ་ཁོང་ཁྱོས་འཛམས་པ་
ཡོད་པར་ཐལ། དེས་དེ་ཉམས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་
ཉམས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། དེ་བདེན་འཛིན་ཀྱིས་ཉམས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། སྤྱོད་ཉིད་
རྟོགས་པའི་གང་ཟག་སྤྱོད་ཉིད་ལས་ཉམས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁོང་ཁྱོས་འཛམས་བྱུང་གྱུར་པའི་དགོ་ཅུ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
སྤངས་པར་ཐལ། འདིར་ཡང་། སྒྲིན་དང་བྲིམས་བྱུང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སྤངས་པའི་བྱིར་རྟེ། སྤྱོད་འཇུག་དུ་ཡང་། སྒྲིན་དང་བདེ་
གསེགས་མཆོད་ལ་སོགས། ཞེས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སྤངས་པའི་བྱིར། དེ་
དག་གི་འབྲེལ་བར་ཡང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་དགོ་ཅུ་ཞེས་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཚོགས་ཀྱི་དགོ་ཅུ་ཁོ་ནར་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁོང་ཁྱོས་དགོ་ཅུ་འཛམས་མི་སྤྱོད་པར་ཐལ། འཛིན་རྟེན་པའི་ལམ་
ཀྱིས་སྤང་བའི་ས་བོན་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འོ་ན། སོ་སྒྲིས་སྟོབས་བཞི་
ཚང་པའི་བཤགས་པ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྤྱིག་པའི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་ལུ་འབྱེན་
པའི་རྣམ་པ་འཛམས་མི་རྣམ་པར་ཐལ། ལུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོ་
སྒྲིས་པས་དགོ་ཅུ་འཛམས་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་ལུ་འབྱེན་པའི་རྣམ་པ་འཛམས་མི་རྣམ་པའི་བྱིར།
རྟོགས་ལས། འདོད་ན། དེ་རྣམ་པར་ཐལ། མདོ་ལས། (མ་ལ)བྱམས་པ་ཚོས་བཞི་དང་
ལྔ་ན་བྱས་ཤིང་བསགས་པའི་སྤྱིག་པ་ཡང་སྤྱིག་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ང་མི་སྤྱོད། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

ས་དེར་རྒྱལ་སྤྱོད། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སྤྱ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་བོ་
ནི། ཁཅིག་ མཛོན་ཤེས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་

པའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་བྱབ་ཟེར་ན། བདེ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་
 བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་ཅན་ ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་རང་གི་སྐྱ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་མཛོན་
 ཤེས་ལྟ་དང་ལྟན་པར་མ་གྱུར་གྱི་བར་དུ་བདག་སངས་མི་རྒྱལོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པའི་
 དམ་བཅའ་མཐར་ཕྱིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།
 ཁ་ཅིག །ཚད་མེད་བཞི་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་
 ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་བྱབ་ཟེར་ན། ལྷར་ལྟར་རོ། །

ཡང་། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྒྲུང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་
 རས་བསྟན་པའི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་གང་ལ་བྱེད་བྱས་པས།
 ཁོ་ན་རེ། ས་གསུམ་པའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྒྲུང་བྱར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་བྱེད་ཟེར་ན།
 དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དག་མཛོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་མཛོན་གྱུར་བ་
 འགགས་པ་དེ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་གསུམ་པ་ལ་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཞི་རགས་ཀྱི་
 རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་བྲལ་བྱར་གྱུར་པའི་
 ཉོན་མོངས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་འདིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས། ལྷ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྤྲན་ལུ་བོ། །ཞེས་
 པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག །ལྷ་བ་ཉོན་མོངས་པ་ཐ་མ་གསུམ་མཐོང་ལམ་ནས་སྤངས་པ་ལ་
 བྱེད་དོ། ཅེས་ན། འོ་ན། དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན། མཐོང་སྤངས་(ཡ་ཤེས་)ཡིན་དགོས་
 བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན། ཀྱན་བརྟགས་
 ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མཐར་ལྷ་ལྷན་སྦྱེས་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་འདིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྒྲུང་དང་། གཏི་མུག་ལ་

[illegible]

ཁ་ཅིག །ས་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་སྒོམ་སྒྲངས་ཉོན་མོངས་རྒྱང་འཕྲོང་
གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ས་དང་པོ་དྲུག་གི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
དྲུག་དང་། སྒོམ་སྒྲངས་ཉོན་མོངས་ཆེ་འབྲིང་དྲུག་སྒྲངས་གཉེན་དུ་སྒྱུར་ནས་བཤད་པ་དེ་
མི་འཐད་བར་ཐལ། སྒོམ་སྒྲངས་ཉོན་མོངས་རྒྱང་འཕྲོང་འཕྲོང་འཕྲོང་དངོས་གཉེན་དུ་སྒྱུར་པའི་
ས་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཉེ། དམ་བཅའ་དེའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གནས་མིན། ཞེས་སྟགས་གྱི་སྐབས་སྐྱུ་གཟུགས་པར་བཟོད་
 པའི་ཕར་བྱིན་ལྟག་པར་བསྟན་པ་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་ཙམ་དུ་བྱེད་དམ་སྟུམ་ན། དེར་མ་བཟད།
 ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལྟག་པའི་མཐུས། བསམ་གཏན་བཞི་དང་ཚད་མེད་དང་མངོན་
 ཤེས་ལ་ལ་སྟགས་པ་ཐོབ་ཅིང་། དེ་དག་གི་དབང་གིས་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་
 མོངས་རགས་པ་མངོན་གྱུར་པ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་(ཡེ་ཤ)དང་ལྟན་ནོ། ཞེས་སྟོན་
 པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྐྱུ་གཟུགས་པ་བ་ཚོས་ཅན། ཡོན་ཏན་
 ལྟག་ཚུལ་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བཟོད་པའི་ཕར་བྱིན་ལྟག་པར་མ་བཟད་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་
 བསྐྱབ་པ་ལྟག་པའི་མཐུས། བསམ་གཏན་བཞི་ལ་སྟགས་པ་ཐོབ་ཅིང་། དེ་དག་གི་
 དབང་གི་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་རགས་པ་མངོན་གྱུར་པ་བཟོད་པའི་ཡོན་
 ཏན་དང་ལྟན་པའི་བྱིར། འདིར་བསྟན་ཆགས་སྟགས་རྣམས་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་

ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས། ལྷ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྒྲ་ནས་རྒྱབ་པོ། ཞེས་པའི་དོན་ནི། ལྷ་བ་ཀྱན་བརྟགས་ལྷ་མཐོང་ལམ་ནས་སྤངས་པ་ལ་བྱེད་དོ། །བསྐྱལ་པ་འབུམ་ཐུག་དུ་མར་འབྱུབ་པ་དགའ་བར་གསུངས་པའི་ཉོན་མོངས་ནི་སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་ལ་ཆེ་འབྱིང་དགུར་ངེས་ལ། སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་ཆེ་འབྱིང་དུག་དང་། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་དུ་སྤངས་གཉེན་གྱུར་བས། ས་གསུམ་པའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤངས་བྱར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་འདོད་དོ། །ས་གསུམ་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་ཆེར་ལྷའི་དབང་པོའི་ཚུལ་བརྒྱུད་ནས། མེས་ཅན་རྣམས་འདོད་པའི་འདམ་ནས་འདོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྒྲིམ་སྤངས་ཚུང་དུ་སྒྲོར་གསུམ་དག་པ་ས་གསུམ་གྱིས་ངེས་ཅན་དུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ས་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤངས་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤངས་བྱ་ཡིན་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཕྱ་ཞིང་ཕྱ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

(མ་ལུན་ཡང་། དེ་ལྟར་དུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དག་ས་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་ས་བོན་ཙམ་སྤོང་བའི་མགོ་བརྒྱམས་པ་གང་ཞིག། དེ་སྤོང་བའི་མགོ་བརྒྱམ་པ་ལ་སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་མ་ཁྱུས་སྤངས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་སྒྲིམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་ཚུང་དུ་སྒྲོར་གསུམ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤྱོད་བའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡོད་པ་གང་ཞིག། ས་དགུ་བ་ཡན་ཆད་དུ་ཡང་དེ་

མེད། བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་ནས་ཀྱང་འདོད་དེ། འོ་
ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དེས་དེ་གསུམ་གཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་དངོས་
གཉེན་བྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་བོ། །

ཁྱིམ་སྐོག་མཆོས་གསུམ་དེ་དག་ཁྱེས་སྐོག་མཆོས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྟེ། དགག་བཞག་སྤང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ཀྱང་ཉིད་དེ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གཟུགས་སྒྲུའི་ཐུན་མོངས་མ་
ཡིན་པའི་ལག་རྒྱུ་འཛིན་བྱེད། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད། སང་ཉིད་
སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྒྱུ་འཛིན་བྱེད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཆོག་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ཟེར་ན། ལྷ་མ་ལ་ཉན་ཐོས་ཆོག་མཆོད་ཀྱི་ཆོག་མཆོད་ལམ་
ཆོས་ཅན། མཆོད་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོད་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆོག་མཆོད་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཆོས་སྒྲུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་མཆོད་
ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འོ་(ཨ་ཨ་)པོ་
ཉིད་སྒྲུ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཀྱང་གི་ཐོབ་བྱུང་གྱུར་པའི་ཆོས་སྒྲུའི་
ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྒྱུ་འཛིན་བྱེད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ཟེར་
ན། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་མཆོད་ཆོས་ཅན། མཆོད་ཉིད་དེ་དེར་
ཐལ། མཆོད་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་མཆོད་རྒྱུ་ལ་ལྷན་པའི་
ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆོག་མཆོད་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག སྤྱིན་སྟགས་དང་པོ་གསུམ་དེ་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་
 ཁྱིམ་པའི་རྟེན་ལ་སྐྱབ་སྐྱབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཁྱིམ་པ་ལ་གཙོ་བོར་བསྟགས་པ་ཡིན་ནོ་
 ཟེར་ན། ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱིམ་པ་ཚུ་ལ་ཁྱིམ་ས་བསྐྱུང་སྐྱབ་
 ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཚོས་སྐྱབ་པའི་རྟེན་ལ་རབ་བྱུང་གཙོ་
 བོར་བསྟགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སྤྱིན་སྟགས་དང་པོ་གསུམ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱིམ་པས་སྐྱབ་སྐྱབ་
 པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱིམ་པས་བཟོད་པ་སྐྱབ་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱིམ་པ་དེར་དག་འདུལ་གཉིན་སྒྲོང་གི་བྱ་བ་གིན་ཏུ་མང་པའི་བྱིར།
 རབ་བྱུང་དེ་དག་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་ཡར་བྱོན་དང་པོ་གསུམ་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན།
 གསུམ་པོ་དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ལུན་སྒྲུམ་ན་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལུན་
 རོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང། དག་དོན་ནི། སྤྱིན་སྟགས་དང་པོ་གསུམ་ཚོས་ཅན།
 ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལུན་པ་ཡིན་ཏེ། རོ་བོའི་བྱུང་པར། འབྲས་ལུང་བྱུང་
 པར་དང་། རྟེན་གྱི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལུན་པའི་བྱིར། ཡར་བྱོན་དུག་གི་ནང་ནས་
 དང་པོ་གསུམ་དེ་ཁྱིམ་པས་སྐྱབ་སྐྱབ་པ་ལ་དགོངས་ནས། ཁྱིམ་པའི་རྟེན་ལ་(༡༤ན)
 གཙོ་བོར་བསྟགས་པ་དང་། རོ་བོ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བཟོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
 ཡིན་པ་འབྲས་ལུ་སྤྱིན་ཀྱི་ནང་ནས་གཟུགས་སྐྱབ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། །
 ཁྱིམ་པས་སྐྱབ་སྐྱབ་པའི་སྤྱིན་པ་ནི། ཟང་ཟིང་གི་སྤྱིན་པ་དང་། བཟོད་པ་ནི་ཚོས་ལ་ངས་
 སེམས་ཀྱི་བཟོད་པ། ཚུལ་ཁྱིམ་ས་ནི། དག་བསྟེན་དང་བསྟེན་གནས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྱིམ་ས་
 རྣམས་ཡིན་ནོ། །རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་ཚོས་སྐྱུའི་སྤྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྗེས་
 འཛིག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཚོགས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་

ཐོབ་བྱུང་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྒྲུབ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྒྱུ་འཛོག་བྱེད་གྱི་རིགས་
སྒྲུ་གནས་པའི་ཚོགས་དེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད། གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་དུ་རིགས་གནས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པར་ཐལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་བསོད་ནམས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཚོགས་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ལས་དམན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མཆོད་ཉིད་པ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་དུ་བསྐྱེད་པ་བཟང་
མིག་འབྱེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲིན་སྟགས་དང་པོ་གསུམ་པོ་དེ་རབ་བྱུང་གི་རྟེན་ལ་གཙོ་བོར་
བཞགས་པར་ཐལ། རབ་བྱུང་ནམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དུག་གི་ནང་ནས། དང་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་
སྒྲུ་བའི་ཕྱིར། སྒྲིར་ཕར་ཕྱིན་དུག་གི་ནང་ནས་དང་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་སྒྲུ་བའི་ཕྱིར། ཕར་ཕྱིན་
དུག་པོ་སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་རགས་ཅིང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྒྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རགས་དང་
སྒྲ་བའི་རིམ་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ།
 བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་སྒྲི་དང་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་གྱི་བརྩོན་
 འགྲུས་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་དང་། རང་རྩ་ཐུབ་པའི་རྩམ་ཡོད་
 ཀྱི་བདག་རྩ་འཛིན་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྐབས།

ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་རྩམ་འགྲོ་ཞིང་། ཁྱིམ་སྐོག་སྒྲི་སྐབས་སུ་དགག་
 བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་(༥༦)ནི། ཁ་ཅིག ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་
 རྩམ་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། འོན། སྒྲི་སྐོག་སྐོག་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་དག་བརྩོན་
 འགྲུས་ཀྱི་རྩམ་སུ་འགྲོ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གསུམ་ལ་
 རྟེན་ནས་སྒྲེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཡར་
 ཕྱིན་དེ་ཡར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་ལ་རྟེན་ནས་སྒྲེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡར་ཕྱིན་དུག་
 པོ་དེ་སྒྲི་མ་ལ་རྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྒྲི་མ་ལ་རྟེན་ཕྱི་མ་
 སྒྲེ། ཁྱིམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག བརྩོན་འགྲུས་དེ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན།
 དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་དོན་ཚུས་སྒྲི་དང་
 གཞན་དོན་གཟུགས་སྒྲི་འགལ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ལང་། ཚོགས་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ།
 ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་དང་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷན་
 རྩོལ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་འགལ་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག སྒྲོ་བའི་སེམས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 སྒྲོ་བའི་སེམས་དང་ལེ་ལོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུ་བ་རན་པ་ལ་སྒྲོ་བའི་སེམས་

དང་ལེ་ལོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དགོ་བ་ལ་སྒྲོ་བའི་སེམས། བཙོན་འགྲུས་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་
ལང་། མི་འཐད་པར་ཐལ། བཙོན་འགྲུས་དང་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་གཞི་མཐུན་
ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། སྒྲོ་བའི་སེམས་གྱིས་ཀྱན་ནས་སྒྲོང་བའི་ལུས་དག་བྱ་བ་ལ་འཇུག་བཞིན་
བ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གནས་མིན། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སྟེ། ས་གསུམ་པར་
བཟོད་པའི་པར་བྱིན་ལྟག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསྟན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བྱངས་
པ་ལ་རྟེན་ནས་ལམ་གོང་མའི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྟམ་ན། ས་བཞི་བ་འོད་འཕྲོ་བ་དེ་
ཐོབ་པོ། །བྱས་པ་ལ། འོན། ས་བཞི་བ་འདིས་ཡོན་ཏན་(ལ་ན)གྱི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་བུ་
ཐོབ་སྟམ་ན། པར་བྱིན་ལྟག་མ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་བཙོན་འགྲུས་གྱི་པར་བྱིན་ལྟག་པར་
ཐོབ་པོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན། བཙོན་འགྲུས་དེ་ཡོན་ཏན་བྱུང་པར་
ཅན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་རྟེ། ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་རང་དང་རང་ལ་སྒྲོ་བའི་བཙོན་འགྲུས་
གྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་ཞིང་བཙོན་འགྲུས་དེ་ལ་ཚོགས་གཉིས་གྱི་ཆ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། ས་
བཞི་བ་འདིར་བཙོན་འགྲུས་གྱི་པར་བྱིན་པར་བྱིན་ལྟག་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ།
བཙོན་འགྲུས་དང་པོ་ས་གང་དུ་ལྟག་པའི་ས་དེ་ལ་ས་བཞི་བ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བཤད་
པའི་བྱིར། བཙོན་འགྲུས་དེ་ལ་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་ཀའི་བཙོན་འགྲུས་ཡོད་དོ། །དགོ་
བ་ལ་སྒྲོ་བའི་སེམས་དང་། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ལུས་དག་གི་ལས་རྒྱམས་
བཙོན་འགྲུས་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

བྱང་རྒྱུ་བྱོགས་ལྟག །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སྟེ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག །བྱང་རྒྱུ་ས་སོ་བདུན་པོ་དེ་རྗེས་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་བཅུར་འདུས་སོ། །
ཟེར་ན། འོན། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་དེ་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་སུ་འདུས་པར་ཐལ།

དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དུན་པ་ཉེར་བཞག་ཡིན་ན་དུན་པ་དང་ཤེས་རབ་གང་
 རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་དང་
 མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་དུན་པ་ཉེར་
 བཞག་ཏུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བདུས་ལས། དུན་པ་ཉེར་བཞག་གང་ཞེན།
 དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དུན་པ་ཉེར་བཞག་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་
 ཡིན་ན། དུན་པ་དང་ཤེས་རབ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། འཕགས་
 ལམ་ཡན་ལག་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་
 མི་རུས་ཏེ། (ལ།) ལྷམ་མཁུན་ཡིན་ན། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 ཁ་ཅིག །འཕགས་ལམ་གྱི་ཆ་གས་ཡིན་ན། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་ཡིན་བས་བྱུང་བོ་
 ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
 མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་མ་ཐོབ་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་དེ་ཐོག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་
 ཤེས་ནས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་རྩེ་རྒྱན་ལས། དེའི་འོག་ཏུ་རི་ལྟ་
 པར། རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྒྲེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱུང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བརྩམས་པ་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། བྱུང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་པོ་རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྟོབས་ལྡེ་པོ་གང་
 རུང་ཡིན་ན་སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ཁས། འདྲོད་ན། སྟོབས་བརྩམས་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་

དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྒྱུ་མཐུན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོས་བཞི་པོ་གང་
རུང་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱུ་མ་པ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཉིས་སུ་བརྟགས་ནས་
ཉམས་སུ་སྤངས་པའི་མཐུན་པ་དེ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། དུན་པ་
ཉེར་བཞག་གི་དམིགས་ལུལ་ཡིན་ན། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོས་
བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཞི་གྲུབ་
ན་དུན་པ་ཉེར་བཞག་གི་དམིགས་ལུལ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན།
རྒྱུ་མཐུན་གྱི་གཞུང་ལྟ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དམིགས་པ་ལུས་ཚོར་སེམས་(ལྔ)ཚོས་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་
ནས་རྒྱུ་མ་པ་རང་སྤྱི་གང་རུང་བརྟགས་ནས་བསྒྲམས་པའི་མཐུན་གསུམ་གྱི་ཉམས་
ལེན་དེ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན་སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་དུན་པ་
ཉེར་བཞག་ཚོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བྱང་ཕྱགས་སོ་བདུན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལྷན་
མོངས་གྱི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་མ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྒྱུར་
བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྒྱུར་བ་བཞི་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྒྱུ་མཐུན་ཡིན་ན་དེ་བཞི་པོ་གང་
རུང་མ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །བདེན་བཞིའི་སྤང་དོར་ལ་སྒྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དེ། ལང་དག་སྤང་བའི་
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན་ལམ་མ་ཞུགས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་བདེན་བཞིའི་སྤང་དོར་ལ་སྒྲོ་བའི་བརྩོན་
འགྲུས་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
བདེན་བཞིའི་སྤང་དོར་ཚུལ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལམ་ཞུགས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་

ཐལ། དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྒྱད་ལྟ་བུ་གི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་རྒྱད་ལ་སྒྲེ་བ་ལ་དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྒྱད་ལ་སྒྲེ་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རང་རྒྱད་ལ་སྒྲེ་བ་ལ་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། དེ་ཡི་རྩ་བ་སྟོང་རྩེར་འདོད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། ལམ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཡང་དག་སྟོང་བ་ཡིན་ན། བརྩོན་འགྲུས་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ།
དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྟ་བུའི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་སྟོང་
བར་འཛིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བདུས་ལས། གྲོགས་གང་ཞེ་ན། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་
ལྟ་བུའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག །རྩུ་འབྲུལ་གི་རྒྱུ་བ་ཡིན་ན། ཉིང་འཛིན་(ལཱ་བ)ཡིན་པས་བྱུ་
ཟེར་ན། རྩུ་འབྲུལ་གི་རྒྱུ་བ་ལ་སྟོན་པའི་རྩུ་འབྲུལ་གི་རྒྱུ་བ་སོགས་བཞི་མེད་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དབང་པོ་ལྟ་དང་སྟོབས་ལྟའི་བྱུ་བར་རང་གི་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཛོམས་པའི་རྩུ་བ་ཐོབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་སྟོན་སྟེང་དོ། །ཟེར་ན། འོ་ན།
དད་པའི་དབང་པོ་དང་དད་པའི་སྟོབས་འགལ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རྩུ་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་སྟོར་ལམ་བཟོད་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དད་པ་དེ་གཉིས་ཀ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་པའི་དབང་པོའི་
མཚན་གཞི་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཕགས་རྒྱུད་ལ་དད་པའི་དབང་པོ་མེད་པར་ཐལ། དད་པའི་དབང་
པོ་ལ་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་དད་པ་སོགས་འཛོམས་པའི་རྩུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེའི་བྱུང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་ནས་བྱང་རྩབ་ཡན་ལག་གསར་དུ་ཐོབ་
ཅིང་། བསྒོམ་ལམ་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གསར་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། མི་
འབད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་
ལག་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་གྱི་དྲན་པ་དེ་དྲན་པ་ཡང་དག་
བྱང་རྩབ་གྱི་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོར་བྱེད་དོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་རྩབ་གྱི་
ཡན་ལག་ཡིན་ན། དྲན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །ཆོས་རབ་རྒྱ་རྒྱུ་
འབྱེད་ཡང་དག་བྱང་རྩབ་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ན། སེམས་བྱང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་
མ་མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཆོས་རབ་རྒྱ་རྒྱུ་འབྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་འགྲིག །འདོད་ན། བྱང་རྩབ་ཡན་ལག་ཡིན་ན། སེམས་བྱང་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མཉམ་གཞག་རྒྱ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་སྒོམ་སྒྱུད་པར་བྱེད་པའི་
མཁུན་པ་དེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་
ལྟ་(ཤ་ཤན)པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། སྒྱུད་འཕགས་ལམ་
ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྱུད་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་
ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། འཕགས་ལམ་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྱུད་དང་སྒྱུད་ཤིང་ཤིང་གི་ཤིང་མཐུན་ ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྱུད་དང་དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་པའི་བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་པའི་ཤེས་
པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མཉམ་གཞག་རྒྱ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་གཞན་ལ་གོ་པར་བྱེད་
པའི་དག་ཀྱན་ནས་སྒྱུར་བྱེད་གྱི་མཁུན་པ་དེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་གྱི་ནང་

ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་
 ཀྱི་ཡང་དག་པའི་རྟོགས་པ་ཚོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་
 གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ལ་འཕགས་ལམ་ཡན་
 ལག་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ཀུན་སྒྲོང་གི་རྩོལ་བ་ཡོད་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་རྟོག་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་དུ་རྟོགས་པའི་
 ལྟ་བ་དེ་ཉིད་རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ངག་དེ། འཕགས་ལམ་ཡན་
 ལག་གི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པའི་ངག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་ཚོས་ཅན།
 བྱོད་འཕགས་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་
 མཁྱེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་བཞི་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་བཞི་པ་དེ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་
 བཤད་པ་ལ། (༥༥བ)དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ལྟ་བུ་སྟུམ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་
 པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། ངག་དོན་ནི། ས་བཞི་པ་བ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ལ་འོད་འཕྲོ་
 བ་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་བཞག་ཏུ་བྱང་རྒྱུ་ཕྱོགས་མཐུན་ཤེས་
 པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལྟག་པའི་མཐུས། རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་འོད་དམར་སེར་གྱི་སྒྲུང་བ་
 དེ་ལས་ལྟག་པར་འབྱུང་བའི་ས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཚོས་
 སོ་བདུན་པོ་དེ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ལ་བྱང་རྒྱུ་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཚོས་ཞེས་བརྗོད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་བྱང་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་སྐོབ་པ་དང་
 རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པ་
 ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོར་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་འདྲ་སྒྱིག་གཉིས་སུ་བརྟགས་
 ནས་སྒྲོམ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཁྱེན་པ། རྟན་པ་ཉིད་བཞག་གི་མཚན་ཉིད།

སྐལ་མ་ཁུངས་པ་ཉིད་བཞག་ཤེས་རབ་སྟེ། ཁྱེད་ཀྱི་ཁུངས་པ་ལོ་ཕྱིར་ཏེ། གུན་བཏུས་
ལས། ཁུངས་པ་ཉིད་བཞག་གང་ཞེས། ཁུངས་པ་དང་ཤེས་རབ་པོ། ཁྱེད་ཀྱི་ཁུངས་པ་ལོ་
ཕྱིར། རྩ་ཕྱི་ལ་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། ཡང་དག་སྤྱོད་བར་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་ལྷུང་གི་ཚོས་ཐམས་
ཅད་ཡང་དག་སྤྱོད་བར་འདོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཡང་དག་སྤྱོད་པ་ཡིན་ན། བརྩོན་
འགྲུས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། བརྩོན་འགྲུས་ཡང་དག་འདོག་ཅིས་ཕྱ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱེད།

གཞན་ཡང་། རྩ་འཁྱུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་ཡིན་ན། ཉིང་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱེད་པར་
ཐལ། མཛོད་ལས། རྩ་འཁྱུལ་རྒྱུ་ལ་ཉིང་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱེད་པར་

གཞན་ཡང་། ཐེག་པ་གསུམ་གཤི་སྒྱུར་ལམ་ཅེ་མོ་མན་ཆད་གྱི་དད་སྟོན་སྒྲུབ་པོ་
 དེས་རང་གི་མི་མཐུན་སྟོན་སྒྲུབ་པའི་རྒྱལ་པ་(༡༥)ཐོབ་པར་བཤམ། དེ་གསུམ་
 གཤི་སྒྱུར་ལམ་དྲོད་ནས་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེས་རང་གི་མི་མཐུན་སྟོན་སྒྲུབ་
 བདེན་འཛིན་འཛོམས་པར་རྒྱལ་པའི་ཕྱིར། དེར་བཤམ། དེ་ནས་ཞི་ལྷན་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་ཉིད་
 འཛིན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ གྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་
 སེམས་བྱུང་གི་ཚོས་ཐམས་ཅད་གྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འཛོག་མི་རིགས་
 བར་ཐལ། གྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་དང་ཚོས་རབ་ཏུ་རྒྱས་འབྱེད་བྱང་རྒྱལ་
 གྱི་ཡན་ལག་འགལ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གྲན་པ་དང་ཚོས་རབ་ཏུ་རྒྱས་འབྱེད་གྱི་སྒོ་
 གཉིས་འགལ་བའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་རྗེས་སྐབ་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་
ལག་སྐབ་པ་མ་ཡིན་པར་བཤད། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་དེ་གསུམ་ཀའི་སྒྲོམ་ལམ་ནས་

ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། མཐོང་དང་སྒྲོམ་ལ་རབ་རྒྱུ་ཆེ། །ཞེས་གསུང་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་བོ། །

རང་རྒྱ་ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩམ་ཡོད་རྒྱ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་
ན། འཛིན་ལྟ་གུན་བརྟགས་ཡིན་པས་ཁྱུང་བོ་ཟེར་ན། མ་ཁྱུང་པར་ཐལ། ས་བཞི་པ་
ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྩོམ་ལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་
ཐུབ་པའི་རྩམ་ཡོད་རྒྱ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྩོམ་ལ་གྱི་སྤང་བྱར་
གྱུར་པའི་འཛིན་ལྟ་རགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བཞི་པ་བ་དེས་དེའི་རྩོམ་ལ་
གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་འཛིན་ལྟ་ཐ་རགས་ཟད་བར་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། རང་རྒྱ་ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དྲང་རྒྱུ་ཕྱོགས་ལྟག་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་བཞི་པ་བ་དེ་རྟོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་བརྟན་པ་ལ། འོན། ཡོན་ཏན་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་སྟམ་ན།
(ལེན)དེར་མ་ཟད་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་
གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ས་བཞི་པ་བ་ཆོས་ཅན། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་
ཅན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ས་བཞི་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྩོམ་ལ་གྱི་
སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་འཛིན་ལྟ་ཐ་རགས་ཟད་བར་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་
ཕྱིར། ཐ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་དེའི་རྩོམ་ལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་
ཐུབ་པའི་རྩམ་ཡོད་རྒྱ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་རགས་པ་དང་། དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་
ནས་རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཐ་མོ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ས་བཞི་པའི་རྩོམ་ལ་གྱི་སྤངས་བྱར་གྱུར་པའི་འཛིན་ལྟ་ཐ་
རགས་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩམ་ཡོད་རྒྱ་འཛིན་པའི་

རྟོག་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། འཇིག་ལྷ་ཀྱན་བརྟགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། གང་ཟག་སྤང་བོ་དང་རྣམ་པ་མི་མཐུན་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། དེ་
 ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་སྤང་བོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་འཛིན་
 པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་
 ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བཞི་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ས་བཞི་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་གྱི་ངོ་སྒྲུལ་གྱི་སྤང་བྱུང་གྱུར་པའི་འཇིག་ལྷ་ཐུ་རགས་ལས་དངོས་སུ་གྲོལ་བའི་
 གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྤངས་
 པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
 མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་དང་དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་
 གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བཞི་(མ་ལ)པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ས་ལྷ་པ་སྤངས་དགའ་བ་བཤད་པ།

བདུད་བཞི་དང་བདེན་བཞིའི་ངོས་འཛིན་ཅོད་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

བདག་ཉིད་ཆེ་དེ། ཞེས་སྐགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
 ཁ་ཅིག །བདུད་གཞན་གསུམ་ལས་འདའ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་དགའ་རབ་དབང་
 ལྷག་གི་རུས་པ་དེ། ལྷའི་སྤྱི་བདུད་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡིན། ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྷའི་སྤྱི་བདུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་སྤྱི་ ཉན་ས་ལས།
 ལྷའི་སྤྱི་བདུད་གང་ཞེ་ན། ལྷའི་སྤྱད་བང་ལྷག་ཐོབ་པ་ཉེ་བར་འོངས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ལྷའི་སྤྱད་གའ་རབ་དབང་ལྷག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་
སྤྱོད་གི་དེ་འདྲའི་རྒྱས་པ་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷའི་སྤྱད་པ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ལྷག་དེ་ལྷའི་བདུད་གྱི་གཙོ་བོ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྷའི་སྤྱད་པ་བདུད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མགྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དམ་
བཅའ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདྲོད་ན། བག་ཕྱོགས་ལ་དགའ་བའི་ལྷ་སྒྲུབ་མས་ལྷའི་
སྤྱད་པ་བདུད་གྱི་འཁོར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདུད་ཕྱོགས་གཞན་གསུམ་ལས་འདའ་བ་ལ་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་གྱི་དགའ་
རབ་དབང་ལྷག་གི་རྒྱས་པ་དེ་ལྷའི་སྤྱད་པ་བདུད་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་དམ་བཅའ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ལྷའི་སྤྱད་པ་བདུད་ཕྱོགས་བཅོམས་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དུས་
མཉམ་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་
ནས་དེ་བཅོམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནས་སྒྲུབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཐེ་ཆོམ་མ་ལུས་པ་
སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནས་སྒྲུབས་གནས་ཡང་དག་ལ་ཡིད་ཆེས་གྱི་དད་པ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཟག་བཅས་ཉེར་ཡེན་གྱི་སྤང་པ་དེ་སྤང་པའི་བདུད་རགས་པ་དང་། མ་
རིག་བག་ཆགས་གྱི་སྤང་། ཟག་མེད་གྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་སྤང་བའི་ཡིད་གྱི་རང་
བཞིན་གྱི་ལས་དེ་སྤང་པའི་བདུད་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། (༥༠ན)མ་རིག་བག་ ཆགས་
གྱི་སྤང་ཟག་མེད་གྱི་ལས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དད་པ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ཡིན་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།
བྱུང་སྟེ། འཆི་བདག་གི་བདུད་ཡིན་ན། འཆི་བ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འདྲོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ས་བརྩུབ་པའི་
རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་དབང་མེད་པར་སྒྲོག་དབང་འགག་པའི་ཆ་དེ། འཆི་བདག་གི་བདུད་
 གྱིང་བོ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། འཆི་བདག་གི་བདུད་བཅོམས་
 པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་པོ་བཙུངས་
 ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲེ་འཆི་
 སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཟུད་སྒྲུར། འཕགས་པས་རྒྱ་དང་ན་བ་དང་། །འཆི་བའི་སྐྱུ་བསྐྱེལ་རྩད་ནས་སྤངས། །
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འཆི་མེད་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་གང་
 ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཡིན་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་འཆི་བདག་གི་བདུད་བཅོམས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། འཆི་བ་མཚན་ཉིད་པ་བྱེད་པའི་སངས་པོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲུའི་ས་བརྩ་
 པ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་སངས་། ཟག་མེད་གྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་
 བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་འཆི་འཕོ་བྱེད་པའི་ས་བརྩ་པ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲེ་འཆི་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་འཆི་བ་ཡིན་ན། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་
 འཆི་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འཆི་བ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྒྲེ་བ་ཡིན་ན།
 ལས་(༥༠བ)ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲེ་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 མི་རུས།

ཁ་ཅིག །ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་བཅོམས་པའི་ས་འཚམས། ས་བརྩུད་པའི་རྣམ་
 གྲུལ་ལམ་ནས་འཛིག་བ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། ས་བརྩུད་བ་ནས་དེ་བཅོམས་པར་འཛིག་
 མི་རུས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་བརྩུད་པ་ལ་བྱི་མ་དེ་དག་རྩ་
 བཅས་ཉེ་བར་ཞི་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། ས་བརྩུད་པའི་ཡོན་ཏན་འཆད་

བྱེད་གྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ཕུང་པོའི་བདུད་བཅོམས་པའི་ས་འཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན།
 ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ནས་འཛིན་ཅིང་། ཐེག་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དགྲ་བཅོམ་
 ཐོབ་ནས་འཛིན་གོ་བཅེར་ན། དང་པོ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་ནས་ཕུང་པོའི་བདུད་
 བཅོམས་པའི་བྱིར་རྟེ། དེ་ནས་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཕུང་པོ་སྤངས་པའི་བྱིར།
 བྱི་མ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཕུང་པོ་དང་བཅས་པའི་དགྲ་བཅོམ་
 ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། ཉན་ཐོས་སྒྲོམ་ལམ་པ་དང་ལུས་རྟེན་གཅིག་རྒྱ་ཁྱར་པའི་དགྲ་བཅོམ་
 པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་རིག་བག་ཆགས་གྱི་ས་དང་། ཟག་མེད་གྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་
 འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩུག་གིས་མཚན་ཉིད་པ་ལས་ལེན་
 རིགས་པར་ཐལ། མ་རིག་བག་ཆགས་གྱི་ས་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་དང་། དེ་དང་
 ཟག་མེད་གྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་སྤངས་པའི་ཡིད་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་དེ་ཕུང་པོའི་བདུད་
 ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ལས། འདྲོད་ན། མ་རིག་བག་ཆགས་གྱིས་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་
 བརྩུག་གིས་ཀྱི་ནང་ཚན་རྒྱ་ཁྱར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་
 ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་རྟེ། ཤེས་
 སྒྲིབ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་བཞི་པ་བ་(༥)ན་
 དེས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཡར་བྱིན་ལྷག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསྟན་པ་ལ། དེ་ལྟར་
 ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལ་རྟེན་ནས་ལམ་གོང་མའི་བྱུང་པར་རི་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྟམ་ན། ས་ལྟ་
 པ་སྤངས་དགའ་བ་དེ་ཐོབ་པོ་ཞེས་བྱས་པ་ལ། དེ་ལ་སྤངས་དགའ་བ་ཞེས་བཤད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་རྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ས་ལྟ་

པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྱངས་དགའ་བ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་གནས་པའི་
བྱང་མེམས་དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་ལྟའི་བྱའི་བདུད་
ཐམས་ཅད་གྱི་པམ་པར་མི་རུས་ན། དེའི་བཀའ་ཉན་བྱན་ལ་སོགས་པ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར། ལྟའི་བྱ་དགའ་རབ་དབང་ལྷག་
ལྟའི་བྱའི་བདུད་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། དེའི་བཀའ་ཉན་བྱན་ལ་སོགས་པ་ནི། དེའི་ལའོར་
ཡིན། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པ་ནས་དང་ཐེག་
དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ནས་བཙོམ་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོག་དབང་
འགག་པའི་ཆ་དེ་འཆི་བདག་གི་བདུད་གྱི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་ལས། རང་
དབང་མེད་པར་སྟོག་དབང་འགག་པའི་ཆ་དེ་རགས་པ་དང་། མ་རིག་བག་ཆགས་གྱི་
ས་དང་། ཟག་མེད་གྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་སྟོག་དབང་འགག་
པའི་ཆ་དེ་ཕྱ་མོ་ཡིན། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ས་དང་པོ་དང་། ཐེག་དམན་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཕྱང་པོ་ལྟག་མེད་ནས་བཙོམ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་བཙོམ་པ་དང་སངས་རྒྱས་པ་དུས་མཉམ་མོ། །ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་
ཕྱང་པོ་དེ་ཕྱང་པོའི་བདུད་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་དང་འཆི་བདག་གི་བདུད་རགས་པ་སྤངས་
ཚུལ་འདྲའོ། །ཉོན་ཐྱིབ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་གྱི་ངོ་བོ་དང་། དེ་
ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ས་བརྒྱད་པ་དང་། ཐེག་(༡༧)དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
ན་དག་བཙོམ་ཐོབ་པ་ནས་བཙོམ་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །འཆི་མེད་གྱི་གོ་འཕང་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་མེད་པར་
ཐལ། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བར་དུ་གཙོ་བོ་བྱེད་གྱི་བདུད་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་
སུ་མེད་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། མ་བྱབ། མ་གྱུབ་ན། ལྟའི་བྱའི་བདུད་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་
སུ་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྱུབ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དངོས།

གཞན་ཡང་། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་
སྤངས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་དེ་སྤང་བའི་བདུད་ཡིན་པར་ཐལ། མ་རིག་བག་
ཆགས་ཀྱིས་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ལ་རྟེན་ནས་སློག་དབང་འགག་པའི་ཆ་དེ་འཆི་
བདག་གི་བདུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། བྱལ་སྟེ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གི་སློག་
དབང་འགག་པའི་ཆ་དེ་འཆི་བདག་གི་བདུད་རགས་པ་ཡིན་ན། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་
སྤངས་པའི་སྤང་བོ་དེ་སྤང་བའི་བདུད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་བྱལ། འདོད་ན།
དེོས།

གཞན་ཡང་། དེ་སྤང་བའི་བདུད་ཡིན་པར་ཐལ། འོངས་སྐྱོ་ཐོབ་པ་དང་དེ་སྤངས་པ་
དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ཡིན་པར་ཐལ།
མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་སློག་དབང་འགག་པའི་ཆ་དེ་
འཆི་བདག་གི་བདུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། མ་རིག་པའི་དབང་གིས་སློག་དབང་
འགག་པའི་ཆ་དེ་འཆི་བདག་གི་བདུད་ཡིན་ན། མ་རིག་པ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

བསམ་གཏན་ལྟར་ཅིང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྟེ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་བོ་ནི། ཁ་ཅིག་མི་རྟག་སྟུག་བསྐྱལ་སྤྲོད་བདག་མེད་བཞིའི་ཚོགས་པའི་ཚོགས་དོན།
སྟུག་བསྐྱལ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་བོ་ཚོས་ཅན།
མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
(༡༩)ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རུས་ཏེ། ཚོས་ཅན་ཡན་གར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྐྱ་དེ་སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་
ཚོགས་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་བོ་དེ་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་

ལུང་པོ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མི་རྟག་སྟག་བསྟལ་སྟོང་
བདག་མེད་པའི་ཚོགས་པའི་ཚོགས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། སྒྲོ་དེ་
སྒྲོ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲོ་པོ་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཚས་ཅན། རྒྱ་ཀྱན་
འབྲུང་རབ་སྒྲེ་རྒྱུན་པའི་ཚོགས་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། ཀྱན་འབྲུང་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་འགྲིག། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པའི་ཀྱན་འབྲུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཚས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚས་དང་ཚས་ཅན་ཚོགས་པའི་ཚོགས་དོན་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚས་ཅན་ཡན་གར་པར་སྒྲུར་པའི་གཞི་གྲུབ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞིག །ཟག་བཅས་རྒྱ་བསྟུས་ཀྱི་
ཆར་གྱུར་པ། ཀྱན་འབྲུང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ཚས་ཅན།
ཚས་དེ་ཁྱོད་ཡིན་ན། ཚས་དེ་ཀྱན་འབྲུང་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱན་
འབྲུང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲོ་པོ་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
ཉོན་མོངས་ཚས་ཅན། ཉོན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ལུང་
པོ་དེ། ཀྱན་འབྲུང་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བདེན་པ་གང་
ཞིག །ཟག་བཅས་རྒྱ་བསྟུས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚས་
ཅན། དེར་ཐལ། སྟག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟག་(༡༩བ)བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ལུང་པོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚས་ཅན། དེར་ཐལ། ཀྱན་འབྲུང་བདེན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། སྟག་བདེན་ཡིན་ན། ཀྱན་འབྲུང་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉོན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ལུང་པོ་

ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་ཡང་གྲིད་ཕྱི་མའི་རྣམ་སྒྲིན་དང་། བདག་པོ་གང་རུང་གི་རྒྱ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་ཟག་
བཅས་རྒྱ་བརྒྱས་ཞེས་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་
ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ལས་ཉན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྒྲེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཁྱུག་བདེན་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་འགལ་ཟེར་ན། མི་འགལ་བར་ཐལ།
དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། སོ་སྒྲེ་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་མོངས་དེ་དེ་འདྲའི་
གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་
གང་ཞིག ཁྱུག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྒྲུབ་ཟེར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཟག་
བཅས་ཉར་ལེན་གྱི་སྲུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཉན་མོངས་ཡིན་ན་ཉན་མོངས་ཀྱི་ཀྱན་འབྱུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་
ལོ་ཟེར་ན། ས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
རང་འབྲས་ཡང་གྲིད་ཕྱི་མའི་རྣམ་སྒྲིན་དང་། བདག་པོ་གང་རུང་གི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཡིན་ན། ལས་ཀྱི་ཀྱན་འབྱུང་ཡིན་པས་
ཁྱབ་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་རྒྱུད་
(༡༩ན)ལ་ལྡན་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་རྒྱུད་
ལ་ལྡན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་ཀྱང་། གྲིད་
ལེན་གྱི་གསོས་འདེབས་བྱེད་མེད་པས་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ལས་ཉན་གྱིས་འཁོར་བར་

སྒྲིབ་མི་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མིན་པའི་མིན་ལས་རྣམ་
བརྒྱལ་བས། །ལས་གཞན་འཕེན་རྒྱས་མ་ཡིན་དེ། །ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཟེད་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཁོར་པའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་ཡིན་ན། སྐྱུག་བསྐྱལ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ་ཟེར་ན།
ཟག་བཅས་གྱི་ཚར་བ་བདེ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
འགྱུར་པའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚར་བ་
སྐྱུག་བསྐྱལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲིབ་པའི་རྒྱུད་གྱི་གཟུགས་སྤང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱུང་བ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྐྱུག་བསྐྱལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱ་ཟག་བཅས་གྱི་དགོ་བ་བྱས་པ་ལས་འབྲས་སུ་ཟག་བཅས་གྱི་བདེ་
བ་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་གྱི་བདེ་བ་ཡིན་ན། སྐྱུག་བསྐྱལ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་དགོ་བ་བྱས་པ་ལ་རྟེན་ནས་འབྲས་སུ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་མེད་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཆོད་པའི་རྣམ་
མཆོད་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འགོག་བདེན་གྱི་བྲལ་རྒྱར་འགྱུར་པའི་རྣམ་བྱུང་བདེན་པ་དེ། ལམ་
བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྣམ་མཆོད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྣམ་མཆོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འགོག་
བདེན་(༡༩བ)སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་བྲལ་རྒྱར་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱུང་བདེན་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲིབ་པའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་
དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་དམན་གྱི་འགོག་བདེན་གྱི་བྱལ་རྒྱར་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་
བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་བདེན་གྱི་བྱལ་རྒྱར་
གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་
གྱི་མཁུན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་བདེན་སྒྲིབ་པ་དང་བྱལ་
བར་བྱེད་པའི་བྱལ་རྒྱར་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། དེས་སྒྲིབ་པ་དང་བྱལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། སྒྲིབ་པའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འགོག་བདེན་གྱི་བྱི་ལྷགས་སུ་བྱུང་པའི་ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན། མཆོན་
ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། བྱང་འདས་གྱི་བྱི་ལྷགས་སུ་བྱུང་པའི་ལམ་བདེན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་དག་
བཅོམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོན་དུ་མོང་པའི་བྱང་མེམས་ས་དང་པོ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། འགོག་བདེན་གྱི་སྒྲིབ་ལྷགས་སུ་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
འགོག་བདེན་གྱི་བྱི་ལྷགས་སུ་བྱུང་པའི་བྱིར། དེས་འགོག་བདེན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ལ་ཡང་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཁ་ཅིག །རང་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ལམ་བདེན་གྱི་བྱལ་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་བདེན་
པ། འགོག་བདེན་གྱི་མཆོན་ཉིད། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་འགོག་བདེན་གྱི་བྱལ་
རྒྱར་གྱུར་པའི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ་དེ། (༡༩ན)ལམ་བདེན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། བྱི་མ་
ལ་རྣམ་མཁུན་གྱིས་བཤགསོ། །

ཁ་ཅིག །འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་ཡིན་པར་ཐལ།
 དགག་གཞི་ཚུལ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་དུ། དགག་བྱ་ལ་གཉིས་སྒྲིང་ཕྱ་མོ་ཅི་
 རིགས་བཀག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེར་ཐལ། དགག་
 གཞི་ཚུལ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་དུ་དགག་བྱ་གཉིས་སྒྲིང་ཕྱ་མོ་བཀག་ཙམ་དེ་དོན་
 དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་གཅིག་ཡོད་
 བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་བདེན་པ་གཉིས་སྒྲིང་འདུས་པར་
 ཐལ། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་པ་འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་པས་བཞི་པོ་དེ་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བཤད་པ་
 ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲི་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་
 བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲིག་བདེན་ཀྱི་སྒྲིང་གི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 བའི་སྒྲི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྒྱུད་ལྡན་ཀྱི་སྒྲི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྒྲིག་བདེན་ཀྱི་སྒྲིང་གི་མི་རྟག་པ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སྒྲི་ཡོད་དོ། །ཟེར་
 ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། སྒྲིག་བདེན་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྒྲིང་ཅིག་གཉིས་པར་མི་མྱོད་པ་ལ་
 ཕྱ་བའི་སྒྲིག་བདེན་ཀྱི་སྒྲིང་གི་མི་རྟག་པ་ཐལ་འབྱུར་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་གང་གི་
 ལུགས་ལ་བཞག་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དེ་ལས་ཕྱ་བའི་མི་རྟག་པ་
 གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྒྲིང་ཅིག་གཉིས་པར་མི་མྱོད་པ་
 ལས་ཕྱ་བའི་མི་རྟག་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྒྲིག་བདེན་ཀྱི་སྒྲིང་གི་བདག་མེད་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་(༥༧)གཉིས་མེད་
 དོ། །ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་ཕྱ་རགས་

གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། བདེན་འཛིན་ལ་ཕྱ་མའི་ཉོན་མོངས་སུ་བྱས་པའི་ཉོན་
མོངས་གཅིག་དང་། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩལ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་
རགས་པའི་ཉོན་མོངས་སུ་བྱས་པའི་ཉོན་མོངས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །སྤྱག་བདེན་གྱི་སྟེང་གི་བདག་མེད་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་མེད་དོ་ཟེར་
ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྱག་བདེན་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐུན་མོངས་
མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པའི་སྟེང་གི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་
མེད་དོ་ཟེར་ན། ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་ཁས་
ལེན་པའི་ཕྱ་མོ་གཅིག་དང་། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གྱིས་ཁས་ལེན་པའི་རགས་པ་གཉིས་
སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མེད་པ་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་
རྩལ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་དངས་ནས་སྒྲུས་པའི་མེད་པ་གཅིག་དང་། དེ་ལ་
ལྷོས་པ་མེད་པར་བདེན་འཛིན་ཕྱ་མོས་དངས་ནས་སྒྲུས་པའི་མེད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་
བྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་གཙོ་བོ་ཉོན་མོངས་གྱི་
ཀྱན་འབྱུང་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཉོན་མོངས་དེ་ལ་ཕྱ་
རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །འཁོག་བདེན་གྱི་སྟེང་གི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་མེད་དོ། །
ཟེར་ན། དེར་ཐལ། དེའི་དགག་བྱ་སྒྲིབ་པ་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ།
ཉོན་སྒྲིབ་དེ་ལ་ཡང་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད། ཤེས་སྒྲིབ་ལ་ཡང་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་
ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་ཁས་
ལེན་པའི་ཕྱ་མོ་གཅིག་དང་། རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐུན་མོངས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་རགས་པ་
གཉིས་(༥༥ན)སུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས་བདེན་འཛིན་ཕྱ་མོ་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་

ཅིང། རང་རྒྱུད་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་པའི་བྱིར། ཅ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་
ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱ་མོ་གཅིག་དང་རང་རྒྱུད་
པ་མན་ཆད་གྱིས་ཐུན་མོངས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་རགས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་བདེན་འཛིན་ཕྱ་མོ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་ཅིང། ཐལ་འགྱུར་བས་
དེ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང། འགོག་བདེན་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་
ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བས་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་ཅིང། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གྱིས་ཀྱང་
རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང། དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐར་པ་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་
གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གྱིས་རགས་པའི་མི་རྟག་
སྐྱེས་རྟགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་རྟོན་ནས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་
ཅིང། ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ལམ་བདེན་གྱི་སྒྲིབ་གི་རྣམ་པ་བཞི་པ་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ་
ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ལམ་བདེན་གྱི་གཙོ་བོར་སྒྲིབ་ཉིད་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཕྱ་
རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲིབ་ཉིད་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་
བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེ་དེ། ཞེས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་ལུ་པ་དེ་ལ་སྤྱངས་
དཀའ་བ་ཅེས་བཤད་པ་ལ། ས་ལུ་པ་འདིར་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྐྱེས་ན།
ལྷག་མ་དུག་གི་ནང་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་ལར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
བསྐྱབ་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བ་ལྷག་པར་
ཐོབ་གོ། ཞེས་སྒྲོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་ལུ་པ་བ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་(༡༡བ)བསམ་གཏན་གྱི་ལར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་དེ། ས་བཞི་པར་

བཀྲ་པོས་ཀྱི་ཡར་ཐུན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། ཉེས་པ་མཐའ་དག་སྤངས་
 པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
 བསྐྱེད་པ་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཡར་ཐུན་ལྷག་པའི་མཐུས་བདེན་
 བཞིའི་ངོ་བོ་དང་ཕྱ་རགས་ལ་ཤེས་པ་ཞིབ་མོས་རྟོག་པ་ལ་མཁས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བདེན་བཤད་ཡིན། ཟག་བཅས་འབྲས་བུས་ཀྱི་
 ཆར་གྱུར་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། ལྷག་བདེན་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་
 ལྷག་བསྐྱེད་ཀྱི་ལྷག་བསྐྱེད། འགྱུར་བའི་བསྐྱེད། རྒྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལྷག་བསྐྱེད་དང་
 གསུམ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་ལྷག་བསྐྱེད་ནི་དང་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོན་ལ་
 དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ལྷག་བསྐྱེད་དུ་སྒྲུབ་ཞིང་བདེ་བའི་གོ་སྐབས་
 མེད་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ནི་གཉིས་པ་ཡིན་ལ།
 དེ་ཆོས་ཅན། རྟོན་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། བདེ་བ་ལྟར་སྒྲུབ་ཡང་རིགས་
 འདུ་བྱེ་མ་ལྷག་བསྐྱེད་ལས་མི་འདས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟག་བཅས་ཉེར་
 ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དེ་གསུམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོན་ལ་དེ་ལྟར་བཏྲུང་བའི་རྒྱ་མཆོན་
 ཡོད་དེ། ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་བྱས་ཤིང་སྤྱི་ཅེ་ནས་མནར་མེད་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱབ་པས་དེ་
 ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བདེན་བཤད་ཡིན། ཟག་བཅས་རྒྱ་
 བུས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད།
 དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལས་ཀྱི་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ་གཉིས།
 སོ་སྟེ་ཐ་མལ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་རྒྱམས་དང་པོ་དང་། དེའི་ཉོན་མོངས་
 རྒྱམས་གཉིས་(༥༥)པ་ཡིན་ནོ། །དགག་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དབྱེ་དགག་བྱ་སྟོ་
 སུར་གྱི་དྲི་མ་ཅི་རིགས་པ་གཉིན་པོས་བཅོམ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། འགོག་བདེན་གྱི་
 མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་བདེན་དང་ཐེག་དམན་གྱི་འགོག་བདེན་གཉིས།

དེ་ཡིན་ན། རྟོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །ཐར་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པར་བྱེད་
པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཆོན་པ། ལམ་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་ཐེག་དམན་དང་།
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བདེན་གཉིས་རྣམ་པ་བརྩ་དུག་གི་ནང་ནས་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ལ་ཕྱ་
རགས་གཉིས་སུ་མེད་ལ། གཞན་རྣམས་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་སྤྱོད་མོངས་མ་ཡིན་པར་
ཁས་ལེན་པའི་ཕྱ་མོ་རེ་དང་། འོག་མ་རྣམས་དང་སྤྱོད་མོངས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་རགས་
པ་རེ་དང་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལྷག་བདེན་དང་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་འགལ་བར་ཐལ།
ཁྱོད་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པ་གང་ཞིག །ཟག་བཅས་རྒྱ་བསྐྱས་གྱི་ཆར་གྱུར་པ་དང་།
ཟག་བཅས་འབྲས་བསྐྱས་གྱི་ཆར་གྱུར་པ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ཡང་
བྱིད་ཕྱི་མའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་སྤང་བོ་དང་། དེའི་རྒྱ་འགལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་རང་ལ་
འགལ། ཉན་མོངས་གྱི་ཀུན་འབྱུང་གི་མཚན་གཞི་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉན་མོངས་གྱི་
ཀུན་འབྱུང་རྒྱུད་ལ་ལུན་པའི་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལས་ཉན་གྱི་དབང་
གིས་འདོད་པར་སྒྲིབ་པ་ལེན་པར་ངས་པའི་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། དེར་
ཐལ། རྒྱུན་ཁྱགས་བྱིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་མོངས་གྱི་ཀུན་འབྱུང་ཡིན་ན། སྒྲུའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་མོངས་ཡིན་
མི་དགོས་པར་ཐལ། ཉན་མོངས་པ་དང་ཟག་བཅས་གྱི་ལས་གང་རུང་ཡིན་ན། ཀུན་
འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་(༥༦)ལ་རྟེན་ནས་སྤངས་
པའི་སྤང་བོ་ཡིན་ན། ལྷག་བདེན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཁོར་བ་ལྷག་བསྐྱལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་སྒོ་དེ་ལྷག་ཤེས་ཡིན་
པར་ཐལ། འཁོར་བའི་ལྷག་བསྐྱལ་ཡིན་ན། ལྷག་བསྐྱལ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་བྱུང་། འདོད་ན། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བྱུར་ཤེས་པའི་སྒོ་དེ་ཡང་བྱིན་ཅི་ལྷག་ཡིན་པར་

ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས།

གཞན་ཡང་། མདོ་ལས། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ནི་སྤྱག་བསྐལ་ལོ། །
 ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་སྤྱག་བསྐལ་མ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། འཁོར་པའི་སྤྱག་བསྐལ་ཡིན་ན་སྤྱག་བསྐལ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
 འཁོར་པའི་བདེ་བ་ཡིན་ན། བདེ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བདེ་བ་ཡིན་ན་
 ཟག་མེད་གྱི་བདེ་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པའི་སྤྲོད་གི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་
 སྤྱ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་གྱི་ལས་དང་སྤྲོད་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་
 པའི་སྤྲོད་གི་རྣམ་པ་བཞི་ཀར་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། ལམ་བདེན་གྱི་སྤྲོད་གི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་སྤྱ་མེད་
 པར་ཐལ། སྤྲོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ལམ་བདེན་གྱི་སྤྲོད་གི་རྣམ་པ་བཞི་ཀར་ཐལ་རང་
 གཉིས་པོས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། །འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་
 སྤྱ་མེད་པར་ཐལ། ཉོན་སྤྱོད་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ་འགོག་བདེན་གྱི་སྤྲོད་གི་རྣམ་པ་
 བཞི་ཀར་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། འགོག་བདེན་གྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པར་ཐལ། འགོག་བདེན་
 དོན་དམ་བདེན་པ་གང་ཞིག། དོན་དམ་བདེན་པའི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར་
 ན་མ་བྱུང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། (ཡལ་ན)བདེན་གྲུབ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར།
 འདྲོད་ན། དེའི་དགག་བྱ་སྤྱབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།
 འོ་ན། སྤྱམ་མེད་གྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པར་ཐལ། སྤྱམ་མེད་རི་བོང་རྩ་མེད་
 པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག། རི་བོང་རྩ་མེད་པའི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་།

པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རི་བོང་རྩ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུས་
པ་ཤེས་བྱར་མི་མིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་བཤད་པ།
འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་ཚུལ་
ཚུད་སྤོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སྒྲུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་བོ་ནི། ཁ་ཅིག །ས་དྲུག་པ་ཆོས་ཅན། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཡིན་ཏེ། སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་སའི་སྒྲོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་སོགས་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ས་བཙུ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ས་དྲུག་པ་ཐོབ་པ་ནས་དེ་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ས་དྲུག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ས་དྲུག་པ་བ་ཆོས་ཅན། ལུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་
སྒྲོམས་འཇུག་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཟེར་ན། ས་དྲུག་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ས་དྲུག་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
ས་ལྟ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐ་མ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེས་ཤེས་ཕྱིར་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སྟེ། ལུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་
དེ་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤེས་རབ་གནས་པས་
འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་ལྟ་པའི་ཡེ་ཤེས་

ཐ་(༡༥བ)མ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེས། ས་དྲུག་པ་ཐོབ་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་ཅིང་དགག་གཞི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོ་བཀག་པས་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དེ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་བྱིར་མི་འོངས་ལུས་མངོན་བྱེད་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མངོན་ལས། འགོག་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར་མི་འོང། ལུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་བྱེད་པར་འདོད། ཁེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐེག་དམན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་ན། རྒྱུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་དགོས་པའི་བྱིར། དྲགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྒྱུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། མངོན་པ་གོང་འོག་ནས་བཤད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རང་གི་སེམས་རྟེན་བྱིད་ཅེའི་སེམས་ལ་རྟེན་ནས་དགག་གཞི་ལེ་ཤེས་ཕྱ་མོའི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ཆོགས་དྲུག་རགས་པ་འཁོར་བཅས་བཀག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ལྷན་ཟེན་འདུ་བྱེད་དེ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། ས་དྲུག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཆོས་

ཅན། ལུན་མིན་འདྲ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། འགོག་(༤༥ན)པའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དེར་ཐལ། ལུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ།
 ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར་དེ། ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་
 ཐོབ་པར་འགྱུར། ཁྱིམ་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་
 ཡོད་པའི་བྱིར་དེ། གཞུང་འདྲིའི་བསྟན་དོན་གྲུབ་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་དེ། ཤེས་
 པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དགག་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་དུ་དགག་བྱ་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོ་བཀག་
 པའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་འཕགས་ཀྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ། ལུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་
 འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་ཀྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར།
 མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 འདྲོད་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ཀྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དགག་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་དུ་དགག་བྱ་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོ་བཀག་
 པའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ཀྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ། དེའི་མཚན་
 ཉིད་ཟེར་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་ལེམས་མཐོང་ལམ་པའི་ཀྱུད་ཀྱི་
 མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་
 ཅན་དེའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ཤེས་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་
 བྱིར། འདྲོད་ན། བྱང་ལེམས་མཐོང་ལམ་པས་ཤེས་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ།
 འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྷག་པར་ཐོབ་པས་
 བྱུང་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེས་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ཀྱུད་ཀྱི་

མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ། དེའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། (༥༥)འོན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་
 ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡིད་ཀྱིས་སྒྲོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ས་བདུན་པ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་
 མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ས་
 བདུན་པ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲོང་ཉིད་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཆོན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
 ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་དགག་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲེང་དུ་
 དགག་བྱ་གཉིས་སྒྲོང་སྒྲ་མོ་བཀག་པའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་ས་དུག་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མཉམ་
 བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། ས་དུག་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་གསལ་
 ལ་སྒྲར་དང་འདྲ།

ཁ་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་དགག་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲེང་དུ།
 དགག་བྱ་གཉིས་སྒྲོང་སྒྲ་མོ་བཀག་པའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་ཐོག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་
 ཤེས་པ་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
 དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དགག་གཞི་ཡིད་ཤེས་སྒྲ་མོའི་སྒྲེང་དུ་དགག་བྱ་ཆོགས་དུག་རགས་པ་
 འགོར་བཅས་བཀག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་དེ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲོམས་ཀྱི་
 མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
 ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་

སྒྲོམས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཚེས་ཅན་དེའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་སེམས་རྟེན་སྤྱིད་ཅེའི་སེམས་(ཡེ་ན་)ལ་རྟེན་ནས་དགག་གཞི་ཡིད་
ཤེས་ལྷ་མོའི་སྤྱིང་དུ་དགག་བྱ་ཚོགས་དུག་རགས་པ་ལ་ཁོར་བཅས་བཀག་པའི་སྒྲོམས་
འཇུག་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྒྲོམ་གྱི་སྤྱིད་ཅེའི་དངོས་གཞིའི་སྒྲོམས་འཇུག་
དག་པ་བ་སྒྲད་ཅིག་གཉིས་པ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་
ཐལ། རང་གི་སེམས་རྟེན་སྤྱིད་ཅེའི་སེམས་ལ་རྟེན་པ་གང་ཞིག །དགག་གཞི་ཡིད་ཤེས་
ལྷ་མོའི་སྤྱིང་དུ་དགག་བྱ་ཚོགས་དུག་རགས་པ་ལ་ཁོར་བཅས་བཀག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་
ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་བྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། སྤྱིད་
ཅེའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འཕགས་སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོམས་འཇུག་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོམས་འཇུག་
ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་འདྲའི་འཕགས་སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོམས་འཇུག་དེ་ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་
སྒྲོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འཕགས་སྒྲོམ་གྱི་སྤྱིད་ཅེའི་དངོས་གཞི་སྒྲོམས་
འཇུག་དག་པ་བ་སྒྲད་ཅིག་གཉིས་པ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། ལྷན་མིན་འདྲ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་ཤེས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། ཤེས་
བྱ་ཚོས་ཅན། དེ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྷན་མིན་འདྲ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མངོན་
པ་གོང་འོག་དང་ཐུན་མོངས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་དེ་ལྷན་མིན་
འདྲ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་དང་ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་

ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་འགོག་པའི་སྒྲོམ་ས་འཇུག་ཏུ་བཤད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་དང་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དང་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པའི་(༥༧)གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དེ་དང་དེའི་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དེ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲོམ་ས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལྷ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་ལར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལྷག་པར་བསྐྱན་པ་ལ། འོ་ན། ལམ་གོང་མའི་བྱུང་པར་རི་ལྷ་སྤྱོད་སྒྲུལ་ན། སུག་པ་མངོན་དུ་སྐྱར་པ་དེ་ཐོབ་ཅིས་བྱས་པ་ལ་དེ་ལ་མངོན་སྐྱར་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། ས་འདིར་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་རི་ལྷ་སྤྱོད་སྒྲུལ་ན། སའི་ངེས་ཆོག་དང་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། སུག་པ་ཆོས་ཅན། བྱུང་ལ་མངོན་དུ་བྱོགས་པའི་ས་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སའི་སྟོབས་དང་མི་འཛིགས་པ་ལ་སོགས་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་དུ་བྱོགས་པའི་ས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར། སུག་པའི་ནམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱུང་སེམས་དེ་ཆོས་ཅན། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲོམ་ས་ཐོབ་པ་ཡིན་དེ། དེ་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བྱིར། དགག་གཞི་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་སྤྱིང་དུ་དགག་བྱ་གཉིས་སྤང་བླ་མོ་བཀག་པའི་རབ་དུ་བྱེད་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲོམ་ས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་སེམས་རྟོན་སྤྱིང་རྩེའི་སེམས་ལ་རྟོན་ནས་དགག་གཞི་ཡིད་ཤེས་བླ་མའི་སྤྱིང་དུ་དགག་བྱ་ཆོགས་སུག་རགས་པ་བཀག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོམ་ས་འཇུག་ལྷན་

མིན་འདུ་བྱེད་དེ། ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོ་མོ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ས་བརྩུ་བ་ཆོས་ཅན། (༧༠ན)དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཁྱོད་མཛོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་སར་འཛོག་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུ་བ། འདོད་ན། མཛོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་སར་འཛོག་པ་ལ་
འཛོག་བྱེད་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཛོན་སུམ་དུ་ཕྱོགས་
པའི་ས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་རྒྱུ་པའི་རྩལ་གྱིས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་
པར་གཞག་བཞིན་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་མཉམ་བཞག་ལེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲོ་མོ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་འགོག་པའི་སྒྲོ་མོ་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། ཐེག་ཆེན་དག་བཅོམ་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་འདྲའི་མཉམ་བཞག་ལེ་ཤེས་དེ་འགོག་པའི་
སྒྲོ་མོ་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲོ་མོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་དག་
བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དེ་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འགོག་བདེན་དེ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོ་མོ་འཇུག་
གང་ལ་སྒྲོ་མོ་པར་འཇུག་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་བརྩུ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་འགོག་
བདེན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བརྩུ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་འགོག་བདེན་དེ་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་བདེན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱུ་པའི་རྩལ་གྱིས་ཅེ་
གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་བཞིན་པའི་སྒྲོ་མོ་འཇུག་ཡིན་ན། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་
པའི་འགོག་སྒྲོ་མོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་དག་

བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་(༧༠བ)པའི་འགོག་སྒྲུམས་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་
རྒྱུད་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ལྟ་བུ་པའི་རྩལ་གྱིས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་
པར་བཞག་པའི་སྒྲུམས་འཇུག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྒྲུམས་འཇུག་དེ་ཆོས་ཅན། ལུ་ཁྱེད་
འདྲ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐར་གནས་སྒྲུམས་འཇུག་དགུ་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དགུ་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་སྒྲུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལས། སྒྲུམས་འཇུག་དགུ་ཡི་བདག་
ཉིད་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། མཐར་གནས་སྒྲུམས་འཇུག་དགུ་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་
ཐར་བརྒྱུད་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་ཐར་སྒྲོག་གསུམ་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྒྲུམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། རང་གི་སེམས་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་སྒྲུམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར་ན།
མ་བྱུང་། རང་གི་སེམས་རྟེན་གྱི་ཅིང་ཅིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་སྒྲུམས་འཇུག་
ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར་དང་། ཀྱན་བཏུས་སྒྲུ་
དེ་སྟོན་པའི་སྐབས་སྒྲུ་ གྱིད་པའི་ཅེ་མོ་ལས་བྱུན་ཏུ་སྟོད་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
ཐེར་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་གཞག་བཞིན་པའི་ཉན་
ཐོས་དགུ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་འགོག་པའི་སྒྲུམས་འཇུག་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་ཐུན་མོངས་པའི་སྒྲུམས་འཇུག་ཀྱང་མ་ཡིན། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་
འགོག་པའི་སྒྲུམས་འཇུག་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་
ཏུ་རྟོགས་པའི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་མངོན་སུམ་ཏུ་

རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འཇུག་པའི་(༧)ན་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འགོག་སྟོམས་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འགོག་སྟོམས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ས་དྲུག་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒར་བསྐྱབས་ཟེན།

གཞན་ཡང་། ཀུན་བདུས་སུ་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་རྩ་མ་བཤད་པར་ཐལ། དེར་ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་རྩ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཐུན་མོངས་པའི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཞེས་པའི་རྒྱ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱ་འཇུག་རྩ་ཡོད་པའི་གཞི་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ས་བརྩུ་པ་དེ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་ན། དེ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་སར་འཛོག་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དྲགས་ཁས། འདོད་ན། ས་བརྩུ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་སྟོབས་དང་མི་འཛིགས་པ་སྐྱེས་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཇི་ལྟར་ཡོང་པའི་ཆོག་ས་ཀུན་ཞེས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །བྱད་ཆོས་བཞི་ལྷན་གྱི་མཁྱེན་པ་མཐར་ཐུག་དེ། ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མཚན་

ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེར་བྱིན་ཡིན་ན། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་སངས་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་
ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། (༡༡)བ)མཆོད་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སློབ་ལམ་
ན་ཤེར་བྱིན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ས་དྲུག་པར་ཤེར་
བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ས་དྲུག་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་
བྱང་སེམས་དེས། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་མ་ཐོབ་པར་ཐལ།
མ་གྲུབ་པ་དེའི་བྱིར། ཁྱབ་སྒྲེ། ཤེས་རབ་གནས་པས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་དྲུག་པར་ཤེར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་ཐལ། དེར་ཤེས་རབ་གྱི་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཀ་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་བྱིར། ས་ལྷ་པར་བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་
གྱི་བསྐྱབ་པ་ལྷག་པས། ས་བཞི་པར་བྱང་རྒྱུ་ཕྱགས་མཐུན་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་
བསྐྱབ་པ་ལྷག་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སློབ་ཟུང་བདེན་རང་བཞིན། ཞིབ་མོར་
རྟོགས་ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་ཐོབ། ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ།
བྱང་རྒྱུ་ཕྱགས་ལྷག་ ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེར་བྱིན་ཡིན་ན་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པས་ཟེན་པའི་ལམ་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་སངས་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་དགོས་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། སློན་པའི་ལར་བྱིན་ཡིན་ན་སློན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལམ་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འོ་ན་སློན་པའི་ལར་བྱིན་དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་དང་
འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སློན་པའི་ལར་བྱིན་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། སློན་པ་སློན་བྱ་ཅེས་སོགས་གྱི་བསྟན་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ལར་བྱིན་དྲུག་པོ་ལྷ་མ་ལྷ་མ་ལས་བྱི་མ་བྱི་མ་སྒྲེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ལར་བྱིན་དྲུག་གསར་དུ་ཐོབ་པ་དང་སངས་རྒྱུ་པ་དུས་མཉམ་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་

དེ། མདོ་སྡེ་རྒྱུན་ལས། ལྷ་མ་ལ་རྟེན་ཕྱི་མ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ལང་། ལར་བྱིན་དུག་པོ་དེ་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱུང་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ།
དེ་དུག་(༧༩ན)པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། རྣམ་མཁུན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
ལྷར་བཀག་ཟིན།

ཁ་ཅིག ཆོས་རབ་རྒྱ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་གང་ཞིག །བྱིད་ཞིའི་པ་རོལ་རྒྱ་བྱིན་ཟིན་
པའི་མཁུན་པ། ཤེར་བྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཤེར་བྱིན་ཡིན་ན། ཤེས་རབ་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཆོས་རབ་རྒྱ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དམ་
སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། རྟགས་གསལ་སྟེ།

ཁ་ཅིག །བྱིན་སྟོགས་དང་པོ་ལྷ་པོ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སར་སྒྲོད་པར་བྱེད་པ་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་སོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། བྱིན་སྟོགས་དང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་
པ་རོལ་རྒྱ་བྱིན་པར་འཛིག་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས།
ཤེས་རབ་དེས་མ་ཟིན་ཀྱང་བྱུང་རྒྱུ་ཆེན་པོར་བསྟོས་པས་ཟིན་པ་ནི་ལམ་དེ་པ་རོལ་རྒྱ་
འགྲོ་བ་ཞེས་པ་ལ་བཞག་པའི་བྱིར། པ་རོལ་རྒྱ་བྱིན་པའི་མིང་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རབ་གནས་པས། ཞེས་སྟོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་ས་དུག་པར་ཤེར་
བྱིན་ལྟག་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། ཤེར་བྱིན་དེ་ཡོན་ཏན་རི་ལྷ་བྱུང་དང་ལྷན་སྟམ་ན། བྱིན་
སྟོགས་དང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སར་སྒྲོད་པར་བྱེད་པ་ཤེར་བྱིན་ལ་རག་ལས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། བྱིན་སྟོགས་དང་པོ་ལྷ་པོ་སངས་

རྒྱལ་གྱི་སར་སྒྲོད་པ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པ་འབྱེད་པ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱོད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཁུན་པ་དེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་(༧༡༥)ཉིད། ས་འཚམས་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སའི་བར་ན་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེད་གྱི་ས་འཚམས་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་བསྒྲོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཚས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཚས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁུན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲོ་བ་ལམ་ན་ཤེར་ཕྱིན་མེད་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་ན། འབྲས་སུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྒྱད་སྟོང་འབྲེལ་ཆེན་ལས། སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། ཇི་ལྟར་ཡོང་པའི་ཚོགས་ཀྱན་བདེ་སྒྲག་ཏུ། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། ཤེས་རབ་གནས་པས། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་འཆད་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། སོ་སོ་སྒྲེ་བའི་དུས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི། ཤེས་རབ་གནས་པས། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་དེ་གང་ལ་བཤད་པའི་སྟོང་དོས་འཛིན་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། གཞུང་འདིའི་བསྟན་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲིན་སོགས་དང་པོ་ལྟ་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་བསྒྲོད་པ་དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཟིན་པ་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །དེ་དག་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་བསྒྲོད་པ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་རག་

ལས་པའི་ཕྱིར། འདྲི་ན། དེ་དག་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་བསྐྱོད་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ། འདྲི་པའི་ཕྱིར་ན་མ་(༧༡ན)ཟུང། འདྲི་
མི་རྒྱས་ཏེ། དམན་ལམ་སྟོན་མ་སོང་གི་ཚོགས་སྐྱོར་གྱི་ལམ་རྒྱམས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་
བསྐྱོད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་དག་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་བདག་འཛིན་པ་མོ་སྟུན་འབྱིན་པར་
འཛིན་པ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སོ་སོ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་ནའང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
གདམ་ཐོས་པ་དང་གོ་བ་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཀྱི་བ་སྒྲུབ་ལྡང་བ་སོགས་
རྟགས་མི་འབྱུང་བ་དང་། ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། ཟེར་ན། འོ་ན། སྟོང་
ཉིད་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བག་ཆགས་སང་པས་བྱུང་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲི་མི་རྒྱས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་རྒྱས་
མང་པོ་གསར་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་རྒྱས་མང་པོ་གསར་དུ་འཛིན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་
བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་བ་སྒྲུབ་ལྡང་བ་སོགས་
རྟགས་མི་འབྱུང་བ་དང་མི་ལྡན་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ལ་མོས་པར་བཤད་པ་དང་ལྡན་ཞིང་།
སྒྲུམ་དམ་པས་བསྐྱོབ་ལས་མི་འདའ་པའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་ཡང་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན་
དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། (༧༡བ)བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་དེ་རང་གི་མཐུན་པའི་
རྒྱུན་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་སྟོན་ས། རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ལ་དད་པ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་

ལྷ་རྩེ་ཁྱིམ་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིས་།

ཁ་ཅིག ཟླ་མེ་ནས་བརྟན་པའི་སྤྱོད་ཉིད་ལྷ་མོ་རྟོགས་པར་འཇུག་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་དེ། འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིས་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཟླ་མེས་བརྟན་པའི་སྤྱོད་ཉིད་ལྷ་མོ་དེ་རྟོགས་པར་འཇུག་པའི་དགོངས་པ་རང་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་བ་ལ་ལྷོས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིས་། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིས་། འདོད་ན། ཟླ་མེ་ནས་བརྟན་པའི་སྤྱོད་ཉིད་ལྷ་མོ་རྟོགས་པར་འཇུག་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། འཇུག་པའི་བརྟན་བཅོས་གཞན་གྱིས་བཀྲལ་བ་ལ་མི་ལྷོས་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིས་། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། དེ་འདྲ་དཔྱུ་མ་འཇུག་པའི་དགོངས་པ་རང་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་བ་ལ་ལྷོས་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིས་།

གཉིས་པ་ནི། རི་ལྷ་རྩེ་ཁྱིམ་པའི། ཞེས་སྟགས་གྱི་སྐབས་སུ་སྤྱག་པར་ཐོབ་པའི་ཤེར་བྱིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་དང་ལྷན་པར་བརྟན་པ་ལ། ཤེར་བྱིན་དེའི་ལུས་སྤྱོད་ཉིད་དེ་སྤྱོད་རི་ལྷ་བྱུང་ལ་བརྟན་སྟུང་ན། སྤྱོད་དང་མི་ལྷན་པ་ལ་བརྟན་ན་དོན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས། སྤྱོད་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་ལ་བརྟན་པར་བྱའོ། ཞེས་བྱས་པ་ལ། འོ་ན། (༧༤ན)སྤྱོད་དང་ལྷན་མི་ལྷན་རི་ལྷ་རྩེ་ཁྱིམ་སྟུང་ན། ལུས་ངག་གི་རྟགས་བྱུང་པར་ཅན་ལ་རྟོན་ནས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་སྤྱོད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་གདུལ་ཐོས་པ་དང་གོ་བ་གཉིས་ཆོགས་པ་ལ་རྟོན་ནས་ལུས་ཀྱི་བ་སྐུ་ལྷང་བ་སྟགས་རྟགས་མི་འབྱུལ་བ་དང་ལྷན་པའི་གདུལ་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་ཉིད་དངོས་སུ་སྤྱོད་ཏུ་བྱུང་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་བག་ཆགས་རྣམས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སྤྱོད་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིས་། དེ་འདྲའི་གདུལ་བྱ་དེ་སྤྱོད་ཉིད་དངོས་སུ་སྤྱོད་ཏུ་བྱུང་བའི་

གདུལ་བྱའི་མཚན་ཉིད། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ། སྟོང་ཉིད་དངོས་
 སུ་སྟོན་རུང་རྟེན་པའི་གདུལ་བྱ་དང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་རྒྱུས་མང་པོ་གསལ་རྟེན་འཛིན་
 དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་གཉིས། ཅ་ཤིས་བསྟན་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྷ་མོའི་དོན་རྟོགས་པ། འཇུག་
 པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། འཇུག་པའི་དགོངས་པ་བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱིས་བཀྲལ་པ་ལ་
 མི་ལྟས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྣམས་དེ་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
 བྱའི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོན་རེ། མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཇུག་པའི་གདུལ་
 བྱ་ཡིན་ན། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་
 བ། དེ་གང་གི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྲལ།

གཞན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་(༧༥པ)གདུལ་བྱ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་
 མེད་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་རྟེན་པའི་
 གདུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་ཡིན་ན། སོ་སོའི་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུས་ན། ཞེས་སོགས་
 ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་། དེར་ཐལ། གཞུང་དེ་དེ་འདྲའི་
 གདུལ་བྱ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྲལ།

གཞན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་རྟེན་པའི་
 བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་རྟེན་པའི་མས་ངོས་པའི་
 གདུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་།

གཞན་ཡང་། སྟོང་ཉིད་ལ་བག་ཆགས་བཞག་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། སྟོང་ཉིད་
 དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་
 རུང་གི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་། འདོད་མི་རྒྱས་རྟེ། རྒྱལ་པའི་
 གསུང་རབ་ཐམས་ཅད། གདུལ་བྱས་སྟོང་ཉིད་ལ་བག་ཆགས་བཞག་པའི་ཕྱིར་དུ་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད། གདུལ་བྱས་སྒྲོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་ཐབས་སུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་དངོས་དང་རྒྱད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཐར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ལ་གཞིལ་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཤིང་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཚུད་སྒྲོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག ཁྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱི་སྒྲེ་བ་མེད་དེ།
མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་(ལམ་ན)
མིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲེ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་
ནས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་མེད་དམ་བཅའ་བར་འཛོག་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་
མིན། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲེ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས།
དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲེ་མེད་དམ་བཅའ་བར་འཛོག་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་མ་ཡིན་ཞེས་པ་འདིས་དངོས་པོ་རང་
བཞིན་གྱི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྩལ་ཏེ།
རང་འགྲེལ་ལས། འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱབ་བྱེད་རང་ལས་སྒྲེ་བ་
དང་འབྲེལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་དགག་པ་དོན་གྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲེ་བ་དེ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་
གྱི་སྒྲེ་མེད་དུ་རྒྱབ་པའི་རྒྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་

དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུང་འདི་ལས་ལོགས་སུ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་
གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེས་དང་། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་དངོས་པོ་མཐའ་བཞི་གང་
རུང་ལས་མི་སྟེ་བར་སྒྲུབ་པའི་གྲུབ་དོན་བསྟན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཉིད་
དེ་ལས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་དངོས་པོ་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བར་
དམ་བཅའ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་འཛོག་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་
སྟེ། དེར་ཐལ། གཞུང་(༧༥བ)འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བ་དེ་དངོས་པོ་རང་
བཞིན་གྱི་སྟེ་མེད་དུ་བསྟན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
གཞུང་འདིའི་བསྟན་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་སྟེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྟེ་ན། སྟེ་བ་
དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་ལས་སྟེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་འབྲས་སུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་སྟེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། རྒྱ་ཁྱ་ཆོས་ཅན། ས་བོན་ལས་སྟེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ས་
བོན་གྱི་དུས་གྲུབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི། དེ་ནི་དེ་ལས་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བདག་སྟེ་འགོག་བྱེད་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་སྒྱུར་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་འདིའི་གསལ་བའི་
ལྷག་དོན་གངས་ཅན་ཁོ་ནའི་ཁས་ལེན་དང་འབྲེལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། རྒྱ་ཁྱ་ས་བོན་ལས་སྟེ་བ་དོན་བཅས་གངས་ཅན་ཁོ་ནའི་ཁས་ལེན་དང་འབྲེལ་བར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་ལུགས་ལ་རྒྱ་ཁྱ་ས་བོན་ལས་སྟེ་བ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདིས་བདག་སྒྲེ་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཁས་ལེན་འགལ་བ་བཟོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་གཞོད་བྱེད་བསྟན་ཟེན་པར་ཐལ། ཟྱོད་གྱི་སྦྱར་བ་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། (༥༦ན)འདོད་ན། གཞུང་འདི་ལས་ལོགས་སུ། དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན། ཞེས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞན་དག་ལས་ལྷ་ག་ལ་ཞིག་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་ལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྒྲེ་བར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་བཟོད་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱར་བ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གཞུང་འདི་ལས་ལོགས་སུ་གཞན་ལ་རྟེན་ནས་གལ་ཏེ། ཞེས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲེ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདི་བདག་ལས་སྒྲེ་བ་ལ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་ལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྒྲེ་བར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་བཟོད་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། བདག་ལས་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གྱི་གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲེ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་སྒྲོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲེ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་བཟོད་པའི་རྩ་ཤེའི་གཞུང་ཆོག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཞེས་སོགས་གྱི་གཞུང་འདི་རྣམས་གྱིས་དེ་ནི་དེ་ལས་ཞེས་སོགས་གྱི་སྒྲུབས་ནས་བསྟན་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་པོ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྒྲོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ནི་དེ་ལས་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲེ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་སྒྲོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན།

གང་གི་ཕྱིར་ན་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་འདི། དེ་ཉིད་དེ་ལས། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་
ཀྱི་གྲུབ་དོན་སྟོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདི་
མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བར་སྟུབ་པའི་གྲུབ་དོན་བསྟན་པའི་(༧༥བ)གཞུང་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ལྷུ་གུ་དེ་ཉིད་དེ་དེ་ལས་སྟེ་བ་བདག་སྟེ་དོན་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན།
གངས་ཅན་པས་སྟུ་གུ་དེ་ཉིད་ལས་དེ་ཉིད་སྟེ་བར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་བདག་ལས་
སྟེ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་སྟུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྟེ་
བར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་སྟུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྤྲར་ཡང་སྟེ་བར་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷུ་གུ་ཆོས་ཅན། ས་བོན་ལས་སྤྲར་ཡང་སྟེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ས་
བོན་གྱི་དུས་སྟུ་གུ་བ་ཟེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདིའི་གསལ་པའི་སྟོག་དོན་
གངས་ཅན་ཁོ་ནའི་ཁས་ལེན་དང་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་གསལ་ལས། ཐལ་བར་
འགྱུར་བ་སྟོག་པའི་དོན་དང་ལྷ་ས་རོལ་པོ་ཉིད་དང་འབྲེལ་གྱི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག བདག་སྟེ་མེད་ཀྱང་བདག་ལས་སྟེ་བ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། ལྷུ་གུ་རང་དང་ངོ་
བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྟེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། དཔལ་ལྷན་
ཟླ་བས། བདག་ལས་སྟེ་བ་བཀག་པའི་སྐབས་སུ། ལྷུ་གུ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་
སྟེ་བ་བཀག་པ་ལ། རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་ལས་འབྲས་ལུ་སྟེ་བ་ཡོད་ན། བདག་ལས་སྟེ་བ་ཡོད་དགོས་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་དངོས་པོ་ཡིན་ན། བདག་སྟེ་ཡོད་
དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟོན་དུ་གྱུར་པའི་

བདག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དུ་མ་པ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་མི་ལེན་པས་ཁྱབ་
ཟེར་ན། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ།
གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་(༧༥ན)ཕྱོགས་
གཅིག་དང་། དམ་བཅའ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་བདེན་མེད་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཕྱ་མོར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་
རྒྱུད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དཔལ་ལྡན་སྤྱོད་པ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་རང་
མཛན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་རང་གི་མཛན་ཉིད་ཉེན་གྱུར་ན། ཞེས་
པའི་གཞུང་གི་ཕྱོགས་སྤྱོད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། རང་མཛན་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། གཞན་སྤྱོད་ཁས་ལེན་
པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་པ་ཡིན་པས་
ཁྱབ་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅམ་པ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐོབ་པའི་སེམས་ཅམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྤྱོད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་ན། གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མཐའ་བཞི་གང་
རུང་ལས་མི་སྤྱོད་པ་དེ། དངོས་པོ་བདེན་པའི་སྤྱོད་མེད་དུ་སྤྱོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དུ་
ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་འཇུག་པའི་རང་གཞུང་རྣམ་

དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འདུས་བྱས་བདེན་པའི་སྒྲོ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ས་ལུ་བ་བ་དེས་མཉམ་པ་ཉིད་བརྩམ་པོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་ནས་(༧༥)ས་དུག་པར་འཇུག་བཤད་པའི་མཉམ་ཉིད་བརྩམ་ནང་ནས། སྒྲོ་བ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་མཉམ་ཉིད་བརྩམ་ཀ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་ལུ་བ་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ས་དུག་པར་འཇོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲོ་བ་དེ་དངོས་པོ་བདེན་པའི་སྒྲོ་མེད་དུ་སྐབ་པའི་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཆོག་ས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་གིས་མི་སྒྲོ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་བདེན་པའི་སྒྲོ་མེད་དུ་སྐབ་པའི་བསྐབ་བྱ་ཡང་དག་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཆོག་ས་དང་། གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཆོག་ས་རྣམས་འདུས་བྱས་བདེན་པའི་སྒྲོ་མེད་དུ་སྐབ་པའི་དོན་དམ་ལ་དབྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ལབ་པ་དེའི་ཆེ་འདུས་བྱས་བདེན་པའི་སྒྲོ་མེད་དུ་རྣམ་པར་རིགས་པས་གཏན་ལ་ལབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་བདེན་པའི་སྒྲོ་བ་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྱ་མོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ལབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ལབ་པ་དེའི་ཆེ་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྒྲོ་བར་སྐབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་བདེན་པའི་སྒྲོ་མེད་དུ་རིགས་པས་གཏན་ལ་ལབ་པའི་ཕྱིར།

ཚྲིགས་ཡང་དག་ཁས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱང་སེམས་ས་དུག་པ་
བ་དེ་མཉམ་ཉིད་བརྩམ་པོ་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་ནས་ཤེར་བྱིན་ལྷག་པ་བརྟན་པ་ལ། མཉམ་
པ་ཉིད་བརྩམ་པོ་དེ་རི་ལྟ་བུ་སྒྲུམ་ན། བརྩའི་ནང་ནས་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མཉམ་པ་
ཉིད་གཏན་ལ་ཐབ་ན། གཞན་རྣམས་རྟོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་གཏན་(༡༥བ)ལ་
ཐབ་པའི་བྱིར་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་
ཞིག་འཛོག་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཚུལ་ཅན།
མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་འོག་ནས་འཆད་པའི་རིགས་པས་གནོད་
པའི་བྱིར། འབྲས་སུ་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་བདག་སྐྱེའི་དོན་དང་དེ་
དང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་མེད་དོ། །དབྱུང་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ཡིན་
པས་མ་ཁྱབ་པོ། སྐབས་འདིའི་དམ་བཅའ་བཞི་ཞེན་དོན་མེད་དགག་ཡིན་པར་མ་ཟད།
དབྱུང་པའི་བདེན་མེད་སྐྱབ་པའི་དམ་བཅའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེན་དོན་མེད་དགག་ཡིན་ནོ། །
ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྒྲོ་གནོད་མེད་ལ་སྤང་
བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར། ཡུལ་རང་གི་སྤྲོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་
གཅིག་ཡོད་ན། དེ་རང་རྒྱུད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཕྱ་མོ་དང་། རྟོགས་པས་བརྟགས་
ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཡོད་པ་གཅིག་བྱང་བ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཕྱ་མོ་
ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི་ཁོན་རེ། གཞུང་འདི་བྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་མེད་
དུ་སྐྱབ་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདི་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
མི་སྐྱེ་བར་སྐྱབ་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གཞུང་འདི་དངོས་པོ་རྣམས་
མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་དམ་བཅའ་ཞིག་བཟོད་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར།

རྟགས་ལས། འདྲོད་ན། དེ་འདྲའི་བྱོགས་ཆོས་རྒྱལ་བྱེད་གྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདྲོད་པའི་བྱིར་ན། མ་བྱལ།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདི་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བར་
རྒྱལ་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདིས་དངོས་པོ་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བར་
རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་བྱེད་(ལེན)ཀྱང་མ་བཞོད། མཐའ་བཞི་གང་རུང་དུ་སྟེ་བ་ལ་གནོད་
བྱེད་ཀྱང་མ་བརྟན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བར་
དམ་བཅའ་ཅམ་ཞིག་འཛིན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། འོན། གཞུང་
འདིས་བདག་ལས་སྟེ་བ་ལ་སྟེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་གྱི་གནོད་བྱེད་བརྟན་པར་
ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས། ཅུ་བར་འདྲོད་ན། གང་གི་བྱིར་ན། ཞེས་
སོགས་གྱི་གཞུང་འདི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱི་སྟེ་མེད་དུ་རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་བྱེད་དངོས་སུ་
བརྟན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བར་དམ་བཅའ་ཅམ་ཞིག་
འཛིན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདི་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
མི་སྟེ་བར་རྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བདག་ལས་མ་ཡིན་
གཞན་ལས་མིན། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
མི་སྟེ་བར་རྒྱལ་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞུང་འདི་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྟེ་བ་
འགོག་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཞེས་སོགས་གྱི་གཞུང་
འདི། བདག་ལས་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གྱི་གཞུང་འདི་རྣམས་གྱི་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་
ལ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤོང་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་འབྲས་སུ་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྟེ་བར་ཡོད་པར་ཐལ།
འབྲས་སུ་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱལ། དེར་ཐལ། འབྲས་སུ་

རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་ལས་འབྲས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུ་བ་ན་བདག་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་འབྲས་སྐྱེ་བ་(༧༧བ)ཡོད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱེ་མེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་
འབྲས་སྐྱེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། སྐྱེ་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དཔུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིག་ཁས་མི་ལེན་པས་ཁྱབ་པར་
ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཁས་ལེན་མི་རིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིགས་གསལ་ལས།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སྤྲོད་བཀའ་པ་ཁས་སྤངས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་ས་གཞན་རང་
མཚན་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དཔུ་མ་པ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་མི་ལེན་པས་མ་
ཁྱུ་བ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། དེ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུ་བ། རྒྱལ་ས་
དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་
མཚན་རྒྱལ་ས་ཀྱི་དགག་བྱ་སྤྲོ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐོ་ཡོར་སྤྲོད་དུ་བརྟགས་པའི་མི་དང་། སྤང་པོའི་སྤྲོད་དུ་བརྟགས་པའི་
མི་གཉིས་ལ་མིང་གི་བརྟགས་རྩལ་ཁྱུ་བ་ཁྱུ་བ་པར་ཐལ། མིང་གི་བརྟགས་ཅམ་མ་
ཡིན་པའི་ཡོད་པ་དེ་དགག་པའི་ཚད་སྤྲོ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱུ་
བ་པར་ཡོད་པར་ཐལ། ཐོ་ཡོར་གྱི་སྤྲོད་དུ་བརྟགས་པའི་མི་དེ་ཇི་ལྟར་བརྟགས་པ་ལྟར་དུ་
མ་ཁྱུ་བ། སྤང་པོའི་སྤྲོད་དུ་བརྟགས་པའི་མི་དེ་ཇི་ལྟར་བརྟགས་པ་ལྟར་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་སྤྲོ་མོ་རགས་ཀྱི་ཁྱུ་བ་པར་ཐལ་
ཐལ། སྤང་པོ་བདེན་གྱུ་བ་དེ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་དགག་བྱ་སྤྲོ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
རང་རྒྱུད་པའི་དགག་བྱ་སྤྲོ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་རྒྱུད་པའི་དགག་བྱ་སྤྲོ་མོར་ཁས་

ལེན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱུ་ལ། མ་ཁྱུ་པ་ན་དེར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་སྤྲུམ་པ་བདེན་མེད་དེ་དོན་
དམ་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར་ན། འོ་ན། དཔྱུ་(༡༠༠ན)མ་པ་ཡིན་ན། རང་མཚན་
ཁས་མི་ལེན་པས་ཁྱུ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཁས་ལེན་མི་རིགས་པས་ཁྱུ་པའི་བྱིར།
རྟགས་ཁས། ཁྱུ་པ་འགྲིག། འདོད་ན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེས་དེ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འཕྲུག་པས་གཞུགས་ནས་
ནམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་ཁྱུ་པར་གཏན་ལ་
པལ་པའི་སྒྲོ་ནས་རྩ་མེད་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་དེ། རང་རྒྱུད་པ་དང་སྤྲུམ་མོངས་མ་ཡིན་
པའི་ཟབ་ཁྱུད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རང་འགྲེལ་ལས། ལྷགས་འདི་ནི་སྤྲུམ་མོངས་
མིན་པའོ། ཞིས་མཁས་པ་ནམས་གྱིས་ངེས་པར་བྱའོ། ཞིས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་
ཡང་། སྤང་པའི་སྤྲེང་དུ་གང་ཟག་མིང་གིས་བཏགས་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤང་པའི་
སྤྲེང་དུ་གང་ཟག་མིང་གིས་བཏགས་པ་དང་། མོ་ཡོར་གྱི་སྤྲེང་དུ་གང་ཟག་མིང་གིས་བཏགས་
པ་གཉིས་མིང་གིས་བཏགས་ཅམ་དུ་མི་མཚུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྤང་པའི་སྤྲེང་
དུ་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་ཁྱུ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྤྲུམ་པའི་སྤྲེང་དུ་རང་རྒྱུད་པས་འདོད་པའི་བདེན་གྲུབ་ཁེགས་ན། སྤྲུམ་
པའི་སྤྲེང་དུ་བདེན་གྲུབ་ཕྱ་མོ་ཁེགས་དགོས་པར་ཐལ། སྤྲུམ་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་
ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་སྤྲུམ་པ་བདེན་པར་གྲུབ་ཆད་ཕྱ་མོ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས།
འདོད་ན་སྤང་། སྤྲུམ་པའི་སྤྲེང་དུ་སྒྲོ་གནོད་མེད་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་
ཡིན་པར། ལྷལ་རང་གི་སྤྲོད་ལྷགས་གྱི་ངོས་ནས་ཁྱུ་པ་ཁེགས་ན། སྤྲུམ་པའི་སྤྲེང་དུ་
བདེན་གྲུབ་ཕྱ་མོ་ཁེགས་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྩམ་ཏེ། སྤྲུམ་
པའི་སྤྲེང་དུ་ང་ཁེགས་ཀྱང་། སྒྲོ་མ་འབྲུལ་པ་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་ཁྱུ་པ་མ་ཁེགས་
པའི་(༡༠༠བ)བྱིར།

དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
 དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་ཁྱིམ་གསལ་ལས། སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་སྒྲིག་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་
 དང་། དེའི་ཆོས་ལྡན་པའི་དོན་མངོན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྒྲིག་པ་དང་། སྒྲི་
 བ་འབྲས་སྤྱད་བཅས་པ་དང་། སྒྲི་བ་ལྷག་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ལྷག་
 པའི་མཐའ་དང་འགལ་ཞེས་པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་
 ཡང་དག་ཡིན་ན། སྐབས་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་
 ལེན་པས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཡང་། སྐབས་བྱེད་
 འཕེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཉགས་སྒྲིག་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ལོག་ཉགས་
 སུ་འགྱུར་བས། རང་ལུགས་ལ་སྒྲིག་པ་དོན་བཅས་དང་། ལྷག་བཅས་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་
 འགལ་ཞེས་སྒྲིན་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་སྐྱབས་ལན་བཏབ་པ་ན། རང་
 རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ཁས་མི་ལེན་པས་སྐབས་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཁས་
 མི་ལེན་པ་ངེས་ན། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཡང་སྐབས་བྱེད་མི་འཕེན་པས་
 སྒྲིན་མེད་དོ། ཅིས་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལེགས་ལྡན་
 འབྱེད་ཀྱིས། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། སྐབས་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་
 ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལེགས་
 ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས། སྐྱོམ་ཅན། མི་ཉག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་སྐབས་བྱེད་འཕེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲི། དེས་ཐལ་
 འགྱུར་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་བུས་པ་དེ་སྐྱེ་མི་ཉག་
 པའི་སྐབས་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དཔལ་(༡༠༡)ན་ལྡན་སྐྱབས་སྐབས་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་
 ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེས་སྐྱེ་སྐྱོམ་ཅན།

རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེས་
སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་སྒྲུབ་དེན་མེད་ཏུ་སྒྲུབ་
པའི་གཏུན་ཚིག་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བརྒྱུངས་པ་རང་ལེགས་ལ་སྐྱེ་བ་
དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་འགལ་ཞེས་སྒྲོན་བརྗོད་པ་དེ་མི་འཐད་
བར་ཐལ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བརྒྱུངས་རང་ལེགས་ལ་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་
དང་ཐུག་བཅས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ལ་པ་འདིས་སྒྲིབ་
 བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་རྟགས་སྒྲིམ་བཞོན་པའི་ཕྱིར་དེ། དངོས་པོ་བདག་གི་
 བདག་ཉིད་ཏུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི། ཞེས་པ་ནི་དེ་དག་གི་ཅས་པའི་རྒྱལ་བཤད་ཏུ་བྱས་
 བས་དེ་ཉིད་རྟགས་དང་། ཡང་སྒྲིབ་དགོས་པ་མེད་དོ། ཅས་པ་ནི། སྒྲིབ་དོན་མེད་པ་
 ཉིད་ཏུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྒྱལ་བཤད་དང་། ཅི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིབ་ནི་ནམ་ཡང་མི་
 སྒྲིབ་མི་འགྱུར་དོ། ཞེས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྒྱལ་
 བཤད་ཏུ་བྱས་ནས་ཐལ་ཚེས་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གཞུང་འདིས་བདག་གྱེ་འགོག་བྱེད་གྱི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བཟོན་
 བར་སྒྱུར་ངག་ཅམ་ཞིག་འགོད་པར་འདོད་དོ། །ཟེར་ན། འདིས་བདག་གྱེ་འགོག་བྱེད་གྱི་
 སྒྱུར་ངག་འགོད་པར་ཐལ། འདིས་བདག་གྱེ་འགོག་བྱེད་གྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། དཔེ་
 མ་བཟོན་པར་སྒྱུར་ངག་ཅམ་ཞིག་འགོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདིས་གཏན་ཚིགས་
 དང་དཔེ་མ་(༡༠༧)བཟོན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་རང་ལུགས་ལ་གཞན་
 གྱི་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་སྒྱུན་བཟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན་དེ་མི་འཐད་པར་
 ཐལ། མངས་རྒྱས་བསྐྱངས་གྱིས་གཞན་གྱི་ཁས་མི་ལེན་པ་ལེགས་ལུན་འབྱེད་གྱིས་མ་

དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཀྱི་དགོངས་པ་གཞན་སྒྲེ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱི་དགོངས་པ་གཞན་སྒྲེ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བདག་སྒྲེ་འགོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྐུ་གུ་ཚེས་ཅན། སྐར་ཡང་སྒྲེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ལས་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། དེ་ཉིད་རྒློག་པ་ནི་བདག་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་དེ། སྐར་ཡང་སྒྲེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་སོང་ལ། སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱི་སྐར་ཡང་སྒྲེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཁས་མི་ཡིན་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་སྒྲོན་བཅོད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱི་ཆོག་གསལ་ལས་སྐར་ཡང་གི་ཆོག་ཡོད་པར་མ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཆོག་འདི་ལ་སྒྲོན་བཅོད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱི་ཆོག་འདི་གཉིས་ཀ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་མ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་བཅོད་རྩལ་དེ་ནི་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་དང་། ཐུག་མེད་གཉིས་སུ་མ་བཞོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་རྒྱས་པས་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། བདག་ལས་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། སྒྲེ་བ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། བདག་ལས་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལས་རྒློག་པ་སྒྲེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་བཅས་དྲགས་སུ་བཞོད་པས་རང་ལྷགས་ལ་དམ་བཅའ་བཞིའི་ཞེན་དོན་(༡༠༩ན)མེད་དགག་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་ཞེས་སྒྲོན་བཅོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་དེ། ཅེས་པ་དམ་བཅའ་བར་བྱས་པས་བདག་སྒྲེ་འགོག་ལ། སྒྲེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཁས་སྐྱེད་པས་དངོས་པོ་རྣམས་སྒྲེ་ཞིང་བདག་ལས་མི་སྒྲེ་ན། གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་ཐུགས་ལ་འཕངས་པས་དམ་བཅའ་བཞིའི་ཞེན་དོན་མེད་དགག་དུ་ཁས་

ལེན་པ་དང་འགལ་ཞེས་སྒྲིན་བརྗོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ཐལ་འཕྲུར་བས་རང་རྒྱུད་གྱི་གཏན་ཆོག་ས་ཁས་མི་ལེན་པས་སྒྲུབ་བྱེད་
འཕེན་པའི་ཐལ་འཕྲུར་ཡང་དག་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་ན། ཐལ་འཕྲུར་བས་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་
པའི་ཐལ་འཕྲུར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། རང་འགྲེལ་དུ། གཞན་ལ་ཉེན་ནས་གལ་ཏེ་
གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འཕྲུར་ན་ནི། འོ་ན་མེ་ཕྱེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་འཕྲུག་པོ་འབྱུང་བར་
འཕྲུར་ཞིང་སྟེ། གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་མཐོང་བའམ་མ་རིག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་བྱིར། དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ཉིད་གྱི་བྱིར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་དུ། །
ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འཕྲུར་རོ། ཞེས་དང་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྒྲེ་བར་
འཕྲུར་ཏེ་གང་གི་བྱིར། ཞེས་པའི་འགྲེལ་བར། ཡང་དེ་ལྟར་ས་ལ་ལྷ་གྲུ་གཞན་དུ་སྒྲུར་
བ་ས་ལུང་ས་བོན་ལ་བཞེན་ནས་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ལུས་པ་དང་སྒྲུལ་ལ་སོགས་
བ་ཡང་འབྱུང་བ་ཞིག་ནི། དེའི་བྱིར་མཐོང་བའི་མ་རིག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ །དཔུང་མ་བས་ཐལ་འཕྲུར་གྱིས་བདག་སྒྲེ་འགོག་མི་རུས་པར་འདོད་ཟེར་
ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོག་ས་གསལ་ལས། རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་
བས། རྩོད་པས་མི་ལྷོག་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ །དེ་ཀ་ཆོན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་(༡༠༩༧)ལས། དངོས་ཟེན་གྱི་རྟགས་ རྒྱོག་
དགོས་ན་དངོས་ཟེན་གྱི་དམ་བཅའ་ཡང་རྒྱོག་དགོས་ཏེ། མཚུངས་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་རྒྱ་
མཚོ་མཚུངས་པ་ལ་བྱེད་དོ་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་ཟེན་གྱི་རྟགས་སྒྲེ་པ་
དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་པ་ལྟར། བདག་སྒྲེ་མེད་
པ་དམ་བཅའ་བར་བྱས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། སྒྲེ་པ་དོན་མེད་དང་ཐུག་
མེད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱིད་ཅིང་། བདག་སྒྲེ་མེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱིན་དག་གི་
 དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བར་དམ་བཅའ་བཞག་པ་ལ། འོན།
 དེ་ལྟར་སྟེ་བ་ལ་གཞོད་བྱེད་རིལ་སུ་ཡོད་སྟུང་ན། དེ་ལ་ཐོག་མར་བདག་ལས་སྟེ་བ་ལ་
 ཁས་སྐྱུངས་འགའ་བ་བཟོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཀྱིས་གཞོད་བྱེད་སྟོན་པར་བྱེད་བ་
 ལ་གཞུང་འདི་བྱང། འདི་ལ་གཞན་གྱིས་སྟོན་བཟོད་པའི་རྒྱལ་དང། དེ་ལ་དཔལ་ལྷན་སྟེ་
 བས་ལན་བཏབ་པའི་རྒྱལ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཆོག་སྒྲིལ་ལས། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་
 གིས་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཆོག་སྒྲིལ་དང་དཔེ་མ་བཟོད་པའི་བྱིར། རང་གཞན་
 གྱིས་སྟུངས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་བྱིར་རོ། ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོག་ཡིན་པའི་
 བྱིར། སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་ལྷོག་པས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་དེའི་ཆོས་བསྟོན་པའི་དོན་
 མངོན་པས། དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་དང། སྟེ་བ་འབྲས་སུ་དང་
 བཅས་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་དང། སྟེ་བ་ཐུག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་གྲུབ་པའི་མཐའ་
 དང་འགའ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེའི་དོན་ཡང་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་
 ཀྱིས་བཤད་པའི་སྟོན་བ་དེ་བདག་སྟེ་འགོག་རྩས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་སྒྲིལ་དང་དཔེ་མ་བཟོད་
 དམ་བཅའ་ཙམ་ཏུ་ཟད་པའི་བྱིར་དང། དེ་ལ་གཞན་གྲངས་ཅན་གྱིས་རྒྱ་རྩས་སུ་མངོན་
 པར་མི་གསལ་བའི་(༡༠༣ན)བདག་ཉིད་ལས་སྟེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་པ་ཡིན་ནམ། འབྲས་
 སུ་མངོན་པར་གསལ་ཟིན་གྱི་བདག་ཉིད་ལས་སྟེ་བ་མེད་དེ། ཞེས་པ་གང་ཡིན། དང་
 པོ་ལྟར་ན་བྱབ་པ་འགའ་ཞིང། བྱི་མ་ལྟར་ན། བྱབ་ཟིན་སྟབ་པའི་སྟོན་ཏུ་འགྱུར་རོ་
 ཞེས་པའི་སྟོན་བཟོད་མ་གསལ་བའི་བྱིར་དང། ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོག་ཡིན་པའི་
 བྱིར། ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་སྟོན་མར། སྒྲགས་དང་བཅས་པའི་ཆོག་ཡིན་པའི་
 བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་གྲགས་ཡོད་རྒྱལ་ཡང་། སྟོན་བའི་ཆོག་ལ་བདག་སྟེ་
 མེད་པ་དམ་བཅའ་དང། སྟེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཏུགས་སུ་བཞོད་ནས་ཕྱོགས་

ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོན་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། བདག་ལས་སྒྲེན་དོན་མེད་དང་། ཐུག་མེད་
 ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་སུ་འགོད་ན་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ན། བསྐྱབ་བྱ་གྲུབ་པའི་
 སྒྲོན་ཏུ་འགྱུར་བས་དངོས་ཟིན་རྟགས་སུ་འགོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་བསྒྲིག་
 དོན་གཉིས་རྟགས་སུ་འགོད་པས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་
 ཏུ་ལེགས་ལུན་འབྱེད་ཀྱིས་སྒྲོན་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དཔལ་ལུན་སྒྲུབས་ལུན་
 འདེབས་ཚུལ་ནི། རྩོད་ཀྱིས་གཏན་ཆོགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དེ་རང་
 རྒྱུད་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་གང་ཡིན།
 དང་པོ་ལུང་ན་བདག་སྒྲེན་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་མ་བཞོད་
 པའི་སྒྲོན་མེད་དེ། སྐབས་འདིར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་ཚུལ་གང་
 ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་ཁས་སྤངས་འགལ་
 བར་བརྗོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཀྱི་འགོག་ཚུལ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེས་འགོག་
 མི་ཚུས་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་བཞོད་པས་ཀྱང་འགོག་མི་ཚུས་(༡༠༩བ)པར་
 ཐལ། རྩོད་མངོན་སུམ་ལ་བསྒྲོན་འདོད་པ་གང་ཞིག །མངོན་སུམ་ལ་བསྒྲོན་པ་དང་ཅོད་
 རྒྱུར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ལ་གཞན་གྲངས་ཅན་གྱི་སྒྲུས་པའི་ཉེས་པ་
 མ་བསལ་བའི་སྒྲོན་མེད་དེ། དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཁས་ལེན་ཏུ་མི་རུང་བའི་
 ཕྱིར་ཏེ། རང་མཚན་ཁས་ལེན་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལུང་ན། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་འགོད་མི་དགོས་པ་དང་། འགོད་
 དགོས་ན་ཡང་བཞོད་པར་བསྐྱན་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། བདག་སྒྲེན་འགོག་པའི་
 སྐབས་འདིར། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་འགོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། བདག་སྒྲེན་
 འདོད་པའི་རྟོལ་བ་རྣམས་ཀྱིས། བདག་སྒྲེན་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་
 བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲངས་ཅན་པས་སྐྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་

ཉིད་ལས་སྐྱེ་ཤི། སྐྱེ་བ་གང་ཞིག་རང་གི་རྒྱུ་ཉུང་སྒྲུ་མེད་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་
འདི་ལས་ལྷག་པ་བཞོད་རྒྱུ་མེད་ལ། འདི་ལ་ནི། གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པའི་མཐུན་དཔེ་མ་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་འགའ་ཞིག་ལ་བཞེད་དགོས་ན་ཡང་མ་བཞེད་པའི་སྒྲིན་མེད་དོ། །སངས་
རྒྱུ་བསྐྱེད་སྒྲུ་གྱི་འགྲེལ་པ་དེས་དངོས་པོ་བདག་ཉིད་ཏུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་
དགོས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ནི། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་བཤད་ཏུ་བྱས་ན་ཡོད་པ་རྣམས་སྒྲུ་ཐལ་ལ་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་
པས། དེས་ན་རྒྱ་ཁྱོམ་ཅན། སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དེ། རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་ཟེན་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་མངོན་པར་གསལ་ཟེན་གྱི་བུམ་པ་འདི་བཞིན་ཞེས་བཞོད་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་གཞན་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྐྱས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དོ། །གྲངས་
ཅན་གྱིས་རང་གི་རྒྱས་པའི་ངོ་བོར་(༡༠༩ན)ཡོད་པའི་སྐུ་གུ་དེ། སྐར་ཡང་སྐྱེ་ཞིང་
མངོན་པར་གསལ་ཟེན་གྱི་བུམ་པ་དེ་སྐར་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་ཁས་སྤངས་པས། དང་པོ་
ཆོས་ཅན་དང་ཕྱི་མ་མཐུན་དཔེར་བྱས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་ཐལ་བར་འགྱུར་
བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། ལེགས་ལྷན་འབྱེད་གྱིས་ཐལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་སངས་རྒྱུ་བསྐྱེད་སྒྲུ་
གྱི་འགྲེལ་པའི་དོན་མ་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པ་དེས་དངོས་སྒྲུ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གཉིས།
ཤུགས་ལ་གང་ན་ཆོག་སྒྲུ་ཡང་དག་གཉིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ། འགྲེལ་པ་བརྒྱ་པ་ལི་ཏ་
ལས། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་
བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་གྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཤིན་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དངོས་
པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་ཏུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། ཅི་སྟེ་
ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དངོས་སྒྲུ་བསྟན་ཅིང་། དེ་ཡང་
སྐུ་གུ་ཆོས་ཅན། སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་གི་སྒྲེ་བ་ཐུག་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲེས་ཟེན་སྐར་ཡང་སྒྲེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དེ་གཉིས་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་། བཟུང་བཅོམ་
 འདི་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འཇགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། དངོས་
 ཟེན་གྱི་རྟགས་ལྟོག་དགོས་ན། དངོས་ཟེན་གྱི་དམ་བཅའ་ཡང་ལྟོག་དགོས་ཏེ་མཚུངས་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་སྒྲེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་
 རྟགས་གཉིས་སུ་བཀོད་ན་བདག་སྒྲེ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་ལས་སྒྲོག་
 པའི་མ་ཡིན་དགག་བསྐྱབ་བྱར་(༡༠༩བ)ལས་ལེན་དགོས་པར་མཚུངས་ཞེས་པའི་དོན་
 ཡིན་ནོ། །

གཞན་ལ་རྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་ཚེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་
 སྐར་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ལྷགས་ལྷན་འབྱེད་ལ་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་ལས་
 གསལ་བྱ་ཐུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་
 གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་
 ན། འོ་ན། གཞུང་འདི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་འབྱུང་བ་དེ། གསལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་
 ལས་གསལ་བྱའི་ཐུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་བ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གཞུང་
 ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། གཞུང་འདི་གཞན་
 སྒྲེ་ཁས་བྱུངས་པས་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་གནོད་བྱེད་ལྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གསལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་ལས་གསལ་བྱའི་ཐུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་
 བར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
 གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་ཟེར་ན། འོ་ན། ཐལ་འགྱུར་དེ་
 སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཞུང་དེའི་དག་དོན་

ནམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཐལ་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གསལ་པ་ཚད་
མས་བསལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདྲོད་ན། གསལ་བྱེད་མེ་མེ་དམར་འབར་བ་ལ་གསལ་བྱའི་མུན་པ་འབྲུག་པོ་མི་འབྱུང་
བར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། སྤང་བ་ལས་མུན་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
ཉིན་མོ་ལས་མཚན་མོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་སྐུ་གུ་རང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་གཞན་སྐྱེའི་དོན་ཡིན་ནོ་
ཟེར་ན། འོ་ན། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། སྐུ་གུ་རང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་
བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་(༡༧ན)ཡོད་པ་གང་ཞིག ཁ་སྐྱུག་གཉིས་ངོ་
བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཛིན་རྟེན་ལས་ཀྱང་
མེད། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། སྐུ་གུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། དེ་སྐུ་གུའི་
གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། འདྲོད་ན། སྐུ་གུ་གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་བར་རྟོགས་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་ན། སྐུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་
རྟགས་ཀྱིས་སྐུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་དུ་སྐབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་བྱེ་རྒྱུ་ཡང་
དག་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
མི་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐུ་གུ་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་མེད་དུ་སྐབ་པའི་རྟོགས་ཚོས་ཚད་མས་
ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ཚོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་སྐུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་སྐབ་པའི་རྟགས་ཡིན་ན། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐབ་

ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྟེ་བ་དེ་ཡང་
 ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྟུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་
 གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་བ་དེ་ཡང་། དེ་ལྟར་སྟུབ་པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྟུབ་ཀྱི་རྟགས་
 ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། ལྷ་གྲུ(༡༧བ)གཞན་ལས་
 མི་སྟེ་བ་དེ་སྟུ་གུའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། ལྷ་གྲུ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པ་སྟུ་གུའི་གནས་ལུགས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་ལྟར་སྟུབ་པའི་དེ་སྟུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟེན་འབྲེལ་སྟུ་གྲུ་བདེན་མེད་དུ་སྟུབ་པའི་དེ་སྟུབ་
 ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟེན་འབྲེལ་སྟུ་གྲུ་
 བདེན་མེད་དུ་སྟུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་། ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་གཞན་སྟེ་
 བཀག་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རང་ཉིད་རང་ལས་སྟེ་བ་མི་འཐད་པས། བདག་སྟེ་མེད་ཅིང་དེ་
 མེད་པས་གཉི་ཀ་ལས་སྟེ་བ་མེད་ལ། རྒྱ་མེད་ལས་སྟེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པས་མི་རིགས་
 གུང་། གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་། ཅེས་གཞན་སྟེ་དགག་པ་མི་རིགས་ཏེ། བཅོམ་
 ལུན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུན་པའི་གཞན་དུ་འགྱུར་
 བ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་རྣམས་སྟེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། གཞན་སྟེ་
 ཡིན་ན། འབྲས་བུ་རྣམས་སྟེ་བ་ལ་འགལ་རྒྱུན་གྱིས་ཟེན་བཞིན་དུ་སྟེ་བ་དང་། མཐུན་
 རྒྱུན་མ་ཆང་བཞིན་དུ་སྟེ་བར་ཐལ་བའི་གཞོན་བྱེད་ལྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་
 བྱང་། དག་དོན་ནི། (༡༠༥ན)ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གསལ་བྱེད་མེ་སྟེ་དམར་འབར་བ་
 ལས། དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མུན་པ་འབྲུག་པོ་འབྱུང་བར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་
 ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས། རང་གི་མཚན་

ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། གསལ་བྱེད་མེ་ཕྱེད་མར་འབར་བ་ལས་དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་སྐྱེན་པ་འབྲུག་པོ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ལྟར་བཞོད་པའི་ཆོ་ན་གསལ་བྱེད་མེ་ཕྱེད་མར་འབར་བ་ལས་དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་སྐྱེན་པ་འབྲུག་པོ་མི་འབྱུང་བའོ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་མི་འབྱུང་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །

ཡང་རྒྱ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་ལས། འབྲས་སུ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་སྒྲེ་བར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འགལ་བ་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐམས་(༡༠༦བ)ཅད་ལས། འབྲས་སུ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་མི་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཞོད་པའི་ཆོ་ན་རྒྱ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་མི་སྒྲེ་བའོ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་མི་འབྱུང་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་སྒྲེ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ལྷ་གྲུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི་ཁོ་ན་རེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་སུ་གཞན་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་སྒྲེ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དམ་བཅའ་ལ་སྒྲིག་འདོད་ན། ལྷ་གྲུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་

བྱིར། འདོད་ན། ལྷ་གྲ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ལྷ་གྲ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མཐའ་བཞིག་ང་
 རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དེ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་(༡༠པ་ན་)མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷ་གུ་རང་པའི་ན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་པ་ལྷ་གུ་འི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་དོན་དམ་བཤེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལྷ་གུ་བཤེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་
པ་ལྷ་གུ་འི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །ལྷ་གུ་ཐ་སྟོད་ཏུ་སྒྲེ་བ་
དང་ཐ་སྟོད་ཏུ་གཅིག་ཡིན་པ་མཚུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། ལྷ་གུ་ཐ་སྟོད་ཏུ་གཅིག་ཡིན་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། བཤེན་པའི་གཅིག་དང་བཤེན་པའི་ཏུ་མ་གང་རུང་ཏུ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་
ཀྱིས། ལྷ་གུ་བཤེན་མེད་ཏུ་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་བྱི་རྒྱུ་ལང་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ལྷ་གུ་བཤེན་མེད་ཏུ་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྒྱུ་ལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་གུ་བཤེན་
མེད་ཏུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལྷ་གུ་འི་གནས་ལུགས་ཆད་
མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། མ་ཁྱུའ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལྷ་གུ་བཤེན་
པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་པ་ལྷ་གུ་འི་གནས་ལུགས་གང་ཞིག །ཁྱོད་ལྷ་གུ་བཤེན་པའི་གཅིག་
ཏུ་མེད་པར་ཆད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དངོས། བྱི་མ་དེར་ཐལ།
ཁྱོད་སྒྱུར་བ་དེ་སྒྲོར་གྱི་རྩལ་གསུམ་ཆད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་
ཅན་དེའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞན་སྡེ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷ་གྲ་རང་དང་འོ་པོ་གཞན་པའི་རྒྱ་ལས་
སྡེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷ་གྲ་དང་ས་བོན་འོ་པོ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སེལ་བྱེད་མི་བྱེད་མཁར་འབར་བ་ལས་དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་

མུན་པ་འབྲུག་པོ་མི་འབྱུང་བ་དེ། ཤེས་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་
 ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་མི་སྟེ་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་
 དག་ཡིན་(༡༠༥)བར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
 རྒྱ་གཞན་ལས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་མི་འབྱུང་སྟེ། སེལ་
 བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་ལས་དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མུན་པ་འབྲུག་པོ་མི་འབྱུང་
 བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྟུར་འདི་རྟགས་སྟུར་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།
 འདོད་ན་དེ་འདྲ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་ལས་མི་
 སྟེ་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེར་ཤེས་
 བྱ་རང་གི་རྒྱ་ལས་མི་སྟེ་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། དེ་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་རྗེས་སྐྱབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྒྱ་ལས་མི་སྟེ་བར་ཐལ། སེལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་དམར་འབར་བ་
 ལས་དེའི་གསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མུན་པ་འབྲུག་པོ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། འཛིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་
 ལྟོས་པའི་ཡང་ལོག་གི་བྱུང་པར་བཤད་པ།

དངོས་ཀྱན་ཡང་དག །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
 དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་དེ་དོན་
 དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་ཀྱན་ཚོ་བ་བདེན་པའི་མཚན་
 ཉིད་ཟེར་ན། དང་པོ་ལ། ཐུམ་བཞུགས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། དེའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་ལྟ་བུ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། གྲུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མཚན་ཉིད་ཕྱི་མ་ལ། སྤུང་པའི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་སྒྲིབ་པ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཐུན་
གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། རོན་(༡༠༥ན)དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་གང་ཞིག །དེ་ཁྱོད་
ལ་ལྟོས་ཏེ་མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སྤང་བའི། དོན་དམ་བདེན་པའི་
མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ཀ་ཚེས་ཅན། ཚེས་དེ་ཁྱོད་ཡིན་ན་ཚེས་དེ་དོན་
དམ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཚེས་ཅན། ལུས་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། ལུས་པ་མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་རྟེན་དོན་གང་ཞིག །དེ་ཁྱོད་
ལ་ལྟོས་ཏེ་མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སྤང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
ཁྱོད་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེར་འཛིག་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན་སྟེ།

[illegible]

གཞན་ཡང་། དོན་དམ་བདན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་གཉིས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་
པ་མེད་པར་བལྟ། མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་སེམས་ཚད་མདེ། ལུས་པའི་གནས་

ལྷགས་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སོང་བར་ཚད་མས་ངེས་(༡༠༥བ)
 པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ལུས་པའི་གནས་ལྷགས་དོན་དམ་བདེན་པར་ཚད་མས་ངེས་
 པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཀྱན་ཚྱོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་གཉིས་སྒྲིམ་པ་ལ་དགོས་
 པ་མེད་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དེ། ལུས་པ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མར་སོང་བར་
 ཚད་མས་ངེས་ན། ལུས་པ་ཀྱན་ཚྱོབ་བདེན་པར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཁྱོད་གང་གིས་རྟོག་པའི་ཚད་མ་དེ། ཁྱོད་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་
 ཤེས་ཚད་མར་སོང་བ་དེ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ག་
 ཚེས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་
 མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རི་ཐོང་རྩ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ཀྱན་ཚྱོབ་
 བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་རིགས་འདྲེའོ། །

ཁ་ཅིག་ མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་
 ཤེས་ཚད་མར་སོང་བའི་ལུས། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་
 པར་ཐལ། ལུས་པའི་གནས་ལྷགས་དེ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་མཐར་
 ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སོང་བའི་ལུས་དུ་ཚད་མས་ངེས་ན། ལུས་པའི་
 གནས་ལྷགས་དོན་དམ་བདེན་པར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ཚད་མས་ངེས་
 ན་དེའི་གནས་ལྷགས་མཐར་ཐུག་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ཚད་མས་ངེས་
 ན། དེ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་ལུས་དུ་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མར་སོང་བའི་ལུས་དེ། ཀྱན་ཚྱོབ་
 བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུས་པ་ཐ་(༡༠༦ན)སྙད་པའི་ཚད་

མའི་ཡུལ་དུ་ཚད་མས་ངེས་ན། སུམ་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེར་ཚད་མས་ངེས་ན། དེ་རྒྱན་པར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བདེན་པ་ཚམ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་
པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་རྒྱན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མ་ངེས་སོ་ཟེར་ན། དེ་ངེས་པར་ཐལ། དེ་ལ་
བསྐྱེམ་བསྐྱེམ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྐྱེམ་བསྐྱེམ་གཉིས་ནས་བཅད་ཡོངས་
གཅོད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་ངོར་ལུང་གསུམ་མི་སྲིད་པའི་འགལ་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་ཐལ། ཡང་སྤྱོད་མཇུག་པའི་
མདོ་ལས། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདིར་ཟད་དོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན། སེམས་དེ་སེམས་
བདེན་པས་སྟོང་བ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སེམས་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་སེམས་
ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཁྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་ཞིག །
སྤང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དེ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན།
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་མ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་ཞིག །སྤང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་དེ། ལྷག་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་(༡༠༧བ)མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷག་པའི་ཀུན་
རྫོབ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ལྷག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་

ན་ཡང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། འོན་དམ་བདེན་པ་ལ་མི་འབྱུང་བའི་དབྱེ་བ་མེད་དོ། །ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་མི་འབྱུང་བའི་དབྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཀླས་པར་དབྱེ་ན་སྟོང་ཉིད་བརྩུབ། ། འབྲིང་དུ་དབྱེ་ན་སྟོང་ཉིད་བཞི། བསྟུ་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་དེ་སྒྲུ་མཐའ་དག་ལ་བྱེད་དོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། ཉན་ཐོས་སྒྱུར་ལམ་བའི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། དེ་འདྲའི་འཇིག་རྟེན་པ་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་སྟོང་བའི་སྒྲུ་མཐའ་དག་ལ་བྱེད་དོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། བར་ལ་མ་སྟོང་བའི་བྱིས་པ་རྒྱུང་དུའི་ཤེས་ངོ་ལ་ཡང་ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒན་དེའི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བར་ལ་མ་སྟོང་བའི་བྱིས་པ་རྒྱུང་དུ་དེས། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒན་བྱད་བཞིན་དུ་སྒྲུང་ཡང་བྱད་བཞིན་དུ་མི་བདེན་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་(༡༡༠ན)བར་ལ་སྟོང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། དེ་འདྲ་བའི་འཇིག་རྟེན་པ་ཡིན་ན། གྲུབ་མཐའ་སྒྲུ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་

པས་ཁྱབ་པོ་ཟེར་ན། གྲུབ་མཐའ་ལ་སྒོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་རྒྱན་པོ་བདུ་སྒྲུང་ས་ཆོས་ཅན།
 དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མེ་ཡོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
 བརྒྱན་དེ་དེའི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་མེ་ཡོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་
 གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་བྱད་བཞིན་དུ་སྒྲུང་ཡང་བྱད་བཞིན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་ཡང་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་ཡིན་ན། གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་པོ་མ་ཡིན་པས་
 ཁྱབ་པོ་ཟེར་ན། གྲུང་ས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ལོག་པ་ཡིན་ན། མེད་པས་ཁྱབ་ཟེར་
 ན། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་ཅིང་།
 འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གྲུང་ས་ཅན་པས་བདག་ས་པའི་སྒྱི་
 གཙོ་བོ་དང་། ལྷ་མའི་རྟ་གྲུང་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཡོད་པས་ཁྱབ་པོ་ཟེར་
 ན། ལུས་པ་བདེན་གྲུབ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན། མེད་པས་ཁྱབ་ཟེར་
 ན། ལུས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་ལ། ཡང་དག་
 ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུབ་རྫོབ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། ལྷོས་སུའི་བྱད་བཞིན་དེ་
 འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། དེའི་ངོར་ལོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་(༡༡༠བ)མི་རུས་
 ཏེ། དེའི་ངོར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གཞན་སྒྲིབ་གཤམ་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་
 ཆད་མས་གཙོ་དོ། ཟེར་ན། དེ་ལྟར་ཟེར་བ་ནི། བདེན་གཉིས་ལུས་ཅན་དང་བཅས་

པ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པས། ཐོག་མར་བདེན་གཉིས་ལུ་ཅན་དང་
བཅས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ། གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱི་ནང་གི་དངོས་
པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་དུ། ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་དག་
གི་སྤྱོད་དུ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་དང་། ཐ་
སྟོད་པའི་ཆད་མས་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་ཅམ་དབྱེ་གཞིར་
བྱས་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཅིང་དེ་ལ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །བདེན་
པ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་ཅམ་དུ་འདོད་དོ། །རང་མངོན་སུམ་རྟོགས་
པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མས་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱུ་པའི་རྒྱལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དོན་
དམ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། དེས་གཉིས་སྒྲུབ་དང་བཅས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་རྟོགས་པར་
བྱ་བ། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་
པར་མེད་ཀྱང་སྤྱོད་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོན་མ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་སྤྱོད་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ །འཕྲིང་
གི་སྒྲོན་མ་བྱེད་ན་སྤྱོད་ཉིད་པའི། བསྐྱུ་ན་བདག་མེད་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཀྱན་རྫོབ་
བདེན་པ་ལ་སྒྱིར་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མེད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་
ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་བརྒྱན་དེ་དེ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ལུལ་ལོག་པ་དང་། བྱང་
བཞིན་དེ་ལ་ལྷོས་ཏེ་ལུལ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྷོས་ཏེ་
ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་དེ་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་མ་སྤྱོད་ཤིང་བདུ་ལ་
སྤྱོད་(༡༡༡ན)པའི་གང་ཟག་དེ་ལ་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་གྲུབ་མཐས་སྒོ་བསྐྱར་མ་བསྐྱར་གཉིས་
ཡོད་ལ། དེའི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཐ་སྟོད་པའི་ཆད་མའི་རྟོག་དོན་ཡིན་ན། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་
པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྟོག་དོན་ཡིན་ན། དོན་
དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྱུར་པ་དེ་གཞུང་དེའི་དོན་སྒྱུར་རྣམ་

དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། གོང་ནས་ཤེས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཙམ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲོ་གང་གི་ཡང་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོ་དུག་ལས་དོན་དམ་སྒྲོ་ཡི་སྒྲོད་ཡུལ་མིན། །སྒྲོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདྲོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཐལ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་བཞིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། འགོག་བདེན་གྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱུ་པའི་རྩལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་དེས་རང་དང་ཐ་དད་མེད་པའི་རྩལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྒྲུ། ཅུ་བར་འདྲོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་(༡༡༡བ)ལྟར་བཞིན། གཞན་ཡང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་ངོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། ས་གོང་མའི་འགོག་བདེན་རྣམས་ས་འོག་མ་འོག་མའི་མཉམ་བཞག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེར་ཐལ། མདོ་ལས། སྤྱིན་མཐོང་མ་ཁལ་ལ་ཉི་གཞོན་འདིར་ཁྱོད་སྒྲོ་གྲོས་ཕྱོགས་གཅིག་ཅན། །སྒྲོ་མིག་དག་པའི་འཕགས་མཚོག་གིས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་མ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་འོག་མ་འོག་མའི་མཉམ་བཞག་གིས་ས་གོང་མ་གོང་མའི་འགོག་
བདེན་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བར་ཐལ། ས་བརྩུ་བའི་མཉམ་བཞག་གིས་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་
མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དེ་སངས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ནང་ལན་
ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིབ་ལུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་བ་ལ་ཡང་ལོག་
གཉིས་སྒྲུ་འབྱེད་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་ངོ་ཡང་ཡིན། ཐ་སྙད་ཙམ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་
མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་དེས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་བ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སྒྲུ་འབྱེད་
རིགས་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་འདྲ་བའི་
ཚད་མ་དེས་དེ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སྒྲུ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀྱན་
རྫོབ་བདེན་བ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སྒྲུ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུལ་དོན་དམ་བདེན་བ་དང་། ལུལ་ཅན་ཐ་དད་པའི་རྩལ་གྱིས་སྒྲུང་བ་
ཡིན་ན། ལུལ་དོན་དམ་བདེན་བ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་རྩལ་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
ལུལ་དོན་དམ་བདེན་བ་དང་ལུལ་ཅན་རྩམ་མཁུན་ཐ་དད་པའི་རྩལ་གྱིས་སྒྲུང་བ་ཡིན་
ན། ལུལ་དོན་དམ་བདེན་བ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་རྩལ་པའི་སྒྲོ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། རྩམ་མཁུན་གྱིས་(༡༡༩ན)རྩམ་མཁུན་གཉིས་སྒྲུང་རྩལ་པའི་རྩལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ཇི་སྟེད་པ་མཁུན་པའི་རྩམ་མཁུན་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལུལ་དོན་དམ་བདེན་བ་དང་ལུལ་ཅན་རང་ཉིད་ཐ་དད་དུ་རང་ཉིད་
གྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། ལྷན་སྟེ། རྩམ་ངེས་ལས། ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་གཟིགས་པ་ལ་ལོག་པ་ནི། རྩམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་ཁོ་ནར་གོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲུ།

གཞན་ཡང་། ལུལ་དོན་དམ་བདེན་བ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་རྩལ་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན་གཉིས་

སྤང་མེད་པའི་སྒྲིལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཉིས་སྤང་རྒྱུ་པའི་སྒྲིལ་ན། གཉིས་
 སྤང་མེད་པའི་སྒྲིལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རི་སྒྲིལ་པ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་
 ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་གཉིས་
 སྤང་དང་བཅས་པའི་སྒྲིལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་ལ་ཡང་ལྷག་གཉིས་སུ་འབྱེད་རིགས་པར་
 ཐལ། དེ་ལ་སྤང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་རུས་པ་དང་། མི་རུས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 བདེན་གཉིས་ལས། སྤང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །རུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་རུས་ཕྱིར། །
 ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། ཀུན་རྫོབ་གྱི་ནི་དབྱེ་བ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷག་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་
 གཞི་འཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་དེ་དེ་འདྲ་
 པའི་གཞི་འཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མི་ཤེས་གཉིད་ཀྱིས་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་
 བློ། ཁ་ཅིག །བྱངས་ཅན་གྱིས་བཏགས་པའི་སྒྱི་གཙོ་བོ་དང་། ལྷ་མའི་(༡༡༩བ)རྟ་གྲང་
 དང་སྒྲིག་སྒྲིའི་རྒྱལ་སྟགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྤྲད་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། ཁྱེད་ཡོད་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྤྲད་པའི་ཆད་མས་གནོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་
 བ། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་མེད་པར་ཐལ། ལྷ་མའི་རྟ་མེད་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུག་
 བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། ལྷ་གྱུ་ཆོས་
 ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་བརྒྱན་
 བཞིན་ཞེས་པའི་རྟགས་སྒྲུབ་འདི་རྟགས་སྒྲུབ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་ཡོད་པར་ཐལ། མེ་

ཡོང་གི་གཡའ་དག་པ་དང་སྒྲིལ་བའི་བྱད་བཞིན་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུགས་
བརྟན་སྒྲིལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུགས་བརྟན་
བྱད་བཞིན་དུ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷ་མའི་རྟ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷགས་རྩལ་གྱིས་མིག་བསྐྱད་པའི་དབང་
གིས་དེ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། ལྷ་མ་མཁན་གྱིས་དེ་ལྟ་བུར་སྒྲུལ་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་དེ། ལྷ་མ་མཁན་གྱིས་ལྷ་མ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མི་ལམ་གྱི་གཞུགས་མེད་པར་ཐལ། ལྷ་མའི་རྟ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཚེས་གྱི་སྒྲིལ་མཆོད་པའི་གཞུགས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཁགོད་གྱིས་བསྐྱད་པའི་ཡིད་གྱི་སེས་པ་དེ་མི་ལམ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། དེ་
ཚེས་ཅན། ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་གྱི་སེས་ངོ་ལ་ལྟོས་དེ་ལྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མི་ལམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། དེ་ལ་ལྟོས་དེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ།
སྒྲུང་གི་དྲོགས་མ་སྒྲུང་བའི་གང་ཐག་དེས་ངེ་ལྟར་སྒྲུང་བ་(༡༡ རན)སྒྲུང་མེད་པ་དྲོགས་མི་
རུས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷགས་རྩལ་གྱིས་མིག་བསྐྱད་པའི་མིག་སེས་དེ་ལྷ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚེས་ཅན། ལྷ་མའི་རྟ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུགས་གྱི་སྒྲིལ་མཆོད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་སེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མཐོང་བ་རྒྱུན་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ལྟག་པའི་རྣམ་
བཞག་དུ་མ་ཞེས་བརྟན་པའི་ནང་ནས། རང་གི་ངོ་བོ་བཞག་དུ་མེད་པ་བྱེ་བྲག་དུ་བཀར་
ནས་གཏན་ལ་འབབས་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱངས་ཅན་པས་
བྲགས་པའི་སྒྲིལ་གཙོ་བོ་དང་། ལྷ་མའི་རྟ་སྒྲུང་དང་། མིག་སྒྲུལ་རུ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་

ཅན། ཁྱོད་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཡོད་པ་ལ་འཛིན་རྟེན་
པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གནོད་པའི་ཕྱིར། གཉིད་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ལ་རི་རྩ་
བ་ཁང་བྱིས་སྒྲ་ཆོག་ས་སུ་སྤང་བའི་སྤང་བ་དེ། མི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན། སྤྱི་མ་ལ་
དེས་འདྲེ། སྤྱི་མའི་རྟ་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་མ་ལ་རྟ་མེད་དོ། སྤྱི་ག་སྤྱི་ལ་དེ་དང་འདྲའོ། །

སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཚོད་སྤོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གཉི་མུག་རང་བཞིན་སྤྱི་བ་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་གཞག་སྤང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ ཀྱུན་རྫོབ་རྟ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཀྱུན་རྫོབ་དང་། ཀྱུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཀྱུན་རྫོབ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་མེད་དོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ཀྱུན་རྫོབ་རྟ་ཡོད་
ཅེས་པའི་ཀྱུན་རྫོབ་ཡིན་ན། སྤོ་ཀྱུན་རྫོབ་པ་གཉི་མུག་བདེན་འཛིན་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཛིན་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ན། (119བ)
ཡོག་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་རྣམས་སྤྱི་བ་ཀྱུན་རྫོབ་རྟ། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་
པའི་ཀྱུན་རྫོབ་དང་། དེ་ནི་ཡང་དག་ཀྱུན་རྫོབ་འདོད། ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་
པའི་ཀྱུན་རྫོབ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། དེ་ནི་ཡང་དག་ཀྱུན་རྫོབ་འདོད། ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཀྱུན་རྫོབ་ཡིན་ན།
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ལ་སྤྱི་བ་བྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་དེ། ཀྱུན་
རྫོབ་བདེན་པའི་སྤྱི་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ་ཟེར་
ན། སུམ་པའི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།

གྲོ་ཀུན་རྫོབ་པ་གཏི་ལྷན་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་བདེན་པར་སྤང་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་
 བྱིར་ཏེ། རུམ་པའི་གནས་ལྷགས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་བདེན་
 པར་སྤང་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་གཟུགས་པར་ན་པ་སྒྲིགས་པ་རྒྱུས་ཀྱི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་དང་། དག་
སའི་རྩེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། མ་ཡིན་
པར་ཐང་། དེ་རྒྱུས་ཀྱི་དག་གི་ངོ་བོར་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཐོབ་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་
ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཟུང་འདས་
ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་གནས་པའི་ཟུང་འདས་ཐོབ་པ་
ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་
བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཚེས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། ཉོན་སྒྲིབ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

ཁའིག། །རང་རྒྱ་ཁྱབ་པའི་(༡༡༧ན)རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཅམ་གྱིས་
 དུངས་པར་གྱུར་པའི་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་འོག་མ་རྣམས་དང་
 ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་ན། །ཟེར་ན། དེ་མི་འབྱུང་པར་ཐལ།
 དེ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཡིན་ན། རང་གི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་གང་
 ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལས་ཐུང་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་རང་དང་
 རྣམ་པ་མི་མཐུན་པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རིན་ཆེན་
 ཐུང་བ་ལས། རི་ཁྱིད་ཐུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་ཁྱིད་དེ་ལ་རང་འཛིན་ཡོད། །རང་

འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་དེ། །དེ་ལས་ཡང་ནི་སྤྱི་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་དངས་
པར་གྱུར་པའི་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས། ཐལ་འགྱུར་བས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ལས་
ལེན་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། འོག་མ་རྣམས་དང་
ཐུན་མོང་དུ་ལས་སྒྲུངས་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཉོན་མོངས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཡིན་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པས་
བྱུང་ཟེར་ན། དེ་མ་བྱུང་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་དང་།
ཉོན་མོངས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། མེད་པར་ཐལ། སྒྲིབ་
པ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་ན། ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཡུལ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཤེས་
སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་
ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་(༡༡༩བ)པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲིབ་པ་
དང་ལམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དངོས་ཀྱན་ཡང་དག །ཅིས་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བྱིན་པ་གི་དངོས་
པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་ཀྱན་ཚེ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ།
འོ་ན། ཀྱན་ཚེ་བདེན་པ་ཇི་ལྟ་སྟུམ་ན། དེའི་ངོ་བོ་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་
དོན་ནི། གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྟོ་ཀྱན་ཚེ་བཅས་བཟོད་པའི་རྒྱ་
མཆོན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་
དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་སྤྱི་ལ་སྐྱབས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཀྱན་ཚེ་བདེན་
པ་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། སྟོ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོར་བདེན་པའི་རྒྱ་

མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚེས་ཅན། ཉན་རང་དགྲ་བཙུག་པ་དང་དག་
སའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ཀྱན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་གྱི། བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་
གིས་ཁྱེད་བདེན་པར་འཛིན་པ་བྱ་དུ་པར་སྤངས་ཐེན་པའི་ཕྱིར། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་
པའི་ཀྱན་རྫོབ་དེ། གཉི་མཉམ་བདེན་འཛིན་ལ་བྱེད་དོ། །ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ།
ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན། ཀྱན་པདགས་དང་ལྷན་སྒྲུབ་གཉིས། ཉོན་སྒྲིབ་དང་
མཐོང་སྤངས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དང་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེན། མངོན་གྱུར་དང་། ས་བོན་
གཉིས། ཉོན་སྒྲིབ་དང་སྒྲོམ་སྤངས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེན།
མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས། ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས།
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན། མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས། རང་རྒྱ་ཉོན་མོངས་པས་
བཞག་པའི་བག་མགས་ཀྱང་ཡིན། བདེན་འཛིན་བསྐྱེད་མི་རུས་ཤིང་། བདེན་སྤང་ཙམ་
བསྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཀྱི་མཚན་ཉིད།
འདུག་ (༡༡༥ན)ཤེས་དུག་པོ་ལ་ལྷལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་བའི་
གཉིས་སྤང་འབྲུལ་པའི་ཆ་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་
རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་དངས་པར་གྱུར་པའི་རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་ལ་སྟགས་
པ་རྣམས་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་པ་འོག་མ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཉོན་མོངས་
དང་དེ་ལ་ཉོན་པ་མེད་པར་བདེན་འཛིན་ཕྱ་མོས་དངས་པར་གྱུར་པའི་རྩ་ཉོན་དང་། ཉེ་
ཉོན་ལ་སྟགས་པ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཉོན་མོངས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོན་པེ། ཐུམ་པའི་གནས་ལྷགས་ཚེས་ཅན། ཁྱེད་ལ་ཀྱན་རྫོབ་

བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པར་ཐལ། བྱོད་སྒྲོ་ཀུན་རྫོབ་པ་གཏི་མུག་བདེན་
འཛིན་གྱི་དོ་ཤར་བདེན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྒྲ། འདོད་ན། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱི་དོར་བདེན་པའི་ཆོས་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་
སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་པའི་གཞི་
ཡིན་ན། རོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཉན་རང་
དག་བཅོམ་པ་དང་། དག་སའི་རྗེས་སྐྱོབ་ཡེ་ཤེས་གྱི་དོར་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་དག་གིས་བྱོད་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་
དོར་རྒྱུན་པ་ཅམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་དོར་བདེན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་མི་འབད་པར་ཐལ། གང་
ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་རྟག་པ་དེ་མཐོང་སྤང་དུ་ཆད་མས་ངེས་
ན། དེ་ཉན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་སུ་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤང་བྱར་ཆད་མས་ངེས་ན། དེ་དེར་(༡༡༥)ཆད་མས་
ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉན་སྒྲིབ་ལྟན་སྒྲིབ་གྱི་མཚན་ཉིད་མི་འབད་པར་ཐལ། ལུམ་པ་
བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ་སྒྲོམ་སྤང་དུ་ཆད་མས་ངེས་ན། དེ་ཉན་སྒྲིབ་ལྟན་
སྒྲིབ་སུ་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དོས་སྒྲལ་
གྱི་སྤང་བྱའི་སྒྲིབ་པར་ཆད་མས་ངེས་ན། དེ་དེར་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འཇུག་ཤེས་
 ཏུག་ལ་ལུལ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་སྣང་བ་འདི་འཐད་དོ་སྒྲུམ་དུ་འཛིན་པའི་
 ཉུག་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲིབ་པ་
 གང་ཞིག་ ཤེས་སྒྲིབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འཇུག་ཤེས་ཏུག་
 ལ་ལུལ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཆ་དེ་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། འཇུག་ཤེས་ཏུག་ལ་ལུལ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་སྣང་བ་དེ་ཉོན་སྒྲིབ་
 ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ན། ལྷན་སྒྲེས་ཡིན་པས་མ་བྱུབ་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་
 དག་བཙུམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྒྲོལ་དུ་སྦྱང་བའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་
 སྦྱང་བར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཉེ། དེ་འདྲའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཉེ། དེ་འདྲའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡོད་
 པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་སྒྲིབ་ཅིག་
 མཐའ་མ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་མཐོང་ལམ་དུ་འཕོས་པའི་ཆོ་མཉམ་བཞག་ནས་
 མཉམ་བཞག་དུ་འཕོ་བའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་འདྲ་བའི་སྒྲིག་ཉེས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མེད་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་
 བའི་སྒྲིག་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲ་བའི་སྒྲིག་
 བའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་།

སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཤེས་པུ་མཁུན་རྩལ་ ཚུངས་པ་འཇུག་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

རབ་རིབ་མཐུ་ལས། ཞེས་སྐད་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག རི་ལྟ་བུ་འཇུག་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་གཉིས་སྤང་རྩལ་པའི་རྩལ་གྱིས་
ཇུག་པར་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་བཤེན་པའི་མཆོད་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཇོག་བྱེད་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། རི་ལྟ་བུ་འཇུག་པའི་རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། རོན་(༡༡༦ན)
དམ་བཤེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རི་ལྟ་བུ་འཇུག་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་གཉིས་སྤང་རྩལ་
པའི་རྩལ་གྱིས་ཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རི་ལྟ་བུ་འཇུག་
པའི་རྣམ་མཁུན་དེས་རི་ལྟ་བུ་འཇུག་པའི་རྣམ་མཁུན་རང་དང་ཐ་དད་པའི་སྤང་བ་རྩལ་
པའི་རྩལ་གྱིས་ཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་ལྟ་བུ་འཇུག་པའི་རྣམ་མཁུན་
གྱིས་རི་ལྟ་བུ་འཇུག་པའི་རྣམ་མཁུན་རང་དང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཇུག་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རི་སྤྲོད་པ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། རི་སྤྲོད་པ་མཁུན་པའི་
རྣམ་མཁུན་གྱིས་གཉིས་སྤང་དང་བཅས་པའི་རྩལ་གྱིས་ཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བཤེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷག་པ་འགྲིག། ཇུག་པར་གསལ་ལྟ་མས་ཤེས།

ཁ་ཅིག ལྷག་པའི་གནས་ལྷག་པ་ཆོས་ཅན། ལྷོད་ལ་རོན་དམ་བཤེན་པ་ཞེས་བཞུང་
པའི་རྒྱ་མཆོད་ཡོད་དེ། ལྷོ་རོན་དམ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་གྱི་རོང་
བཤེན་པའི་རྒྱ་མཆོད་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞུང་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། རོན་དམ་བཤེན་པ་ཞེས་པའི་
རོན་དམ་དེ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རྩལ་ཏེ། དེ་གནས་ལྷག་པ་མཐར་ཐུག་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར་ཏེ།

ཆོག་གསལ་ལས། འོན་ཡང་ཡིན་ལ། དམ་པ་ཡང་དེ་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་པའོ། རེ་
ཉིད་མི་སྐྱ་བས་ན་བདེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཟུང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་དམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རྣམ་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ དོན་དམ་བདེན་པའི་སྐྱ་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། དོན་དམ་བདེན་པའི་
སྐྱ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ། ཟེར་ན། ཟུབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། གནས་
ལྷགས་དམ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་མཚམས་སྒྱུར་དུ་དོན་དམ་པའི་དོན་དམ་
བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་གིས་ཀྱང་ལུས་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག་ །
དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་གང་གིས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་རྣམས་ཤིང་། དེའི་རྗེས་
སྐྱ་འབྲངས་པའི་རྟོག་པ་གང་གིས་ཀྱང་རྟོགས་པར་མི་རྣམས་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ན་ཟེར་
ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེས་དོན་གྱི་མདོ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་
དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན་སོང་། (༡༡༥བ)དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་མཁྱེན་
བཞིན་དུ་གཞན་ལ་བསྟན་པར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོ་གང་གིས་ཀྱང་རྟོགས་མི་
རྣམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག་ །སྐྱ་ཤད་ཀྱི་དེ་ཉིད་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བ་དེ་མ་ཡིན་གྱི། རབ་རིབ་
དང་བྲལ་བས་མཐོང་བ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐྱ་
ཤད་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་དེ་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། རབ་
རིབ་དང་བྲལ་བས་མཐོང་བ་དེ་དེའི་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན།

སྤྱ་ཤད་འཇག་སྤྱང་གི་དབང་ཤེས་དེ་ལོག་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།
འདྲོད་ན། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བ་དེ་སྤྱ་ཤད་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་
པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཇི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་སྤང་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་
ཚུལ་གྱིས་སྤང་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཟིགས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ལ། ཁཅིག་[ཇི་
ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་གཟིགས་ངོར་སྤང་སོགས་མེད་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ནོ། །
ཟེར་ན། འོ་ན། ཇི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་སྤང་སོགས་མ་གཟིགས་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདྲོད་ན། སྤང་སོགས་མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཇི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམ་མཁུན་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱིས་སྤང་སོགས་ཀྱན་ཚྱོབ་པ་མ་གཟིགས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཁྱོད་གྱི་
གཟིགས་ངོར་སྤང་སོགས་ཀྱན་ཚྱོབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། རྣམ་མཁུན་ལ་ཇི་ལྟ་
ཇི་སྟེད་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྟོན་པ་སྤྱུ་བྱུབ་པ་དེ་སློ་གཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་གཅིག་ཅར་དུ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཇི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་དེ་ལྟར་སྤངས་པའི་མཁུན་པ་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དེས་ཀྱན་ཚྱོབ་བདེན་པ་མ་གཟིགས་པའི་བྱིར་ཏེ།
དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །ཟེར་འདྲོད་དེ་རྟོགས་དེ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཉི་སྤྱག་རང་བཞིན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྱབས་སུ་ཀྱན་ཚྱོབ་བདེན་
པའི་ངོ་བོ་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་སྟུམ་ན། དེའི་ངོ་བོ་
སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། (༡༡མན)རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
མངོན་སུམ་ཆད་མས་གཉིས་སྤང་རྒྱུ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། དོན་

དམ་བཤེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཛིག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུགས་ལྷན་པའི་གནས་
 ལུགས་ཚུལ་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་བཤེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 གནས་ལུགས་དམ་པ་ཡང་ཡིན། མི་སྒྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
 པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་བཤེན་པའི་རྒྱ་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱ་འཕྲུག་པའི་གཞི་
 ཡིན་པས་བྱུང། འདིའི་མཚན་སྤྱོད་དུ། དོན་དམ་བཤེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་གི་
 ཡང་ལུས་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །རྗོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གང་གིས་ཀྱང་བརྗོད་
 ཚུལ་རྟོགས་པར་བརྗོད་མི་རུས་ཤིང་རྒྱ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་རྟོག་པ་གང་གིས་
 ཀྱང་རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པར་རྟོགས་མི་རུས་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟ་བུ་མཐུན་
 པའི་རྣམ་མཐུན་གྱིས་ལུང་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལུང་སོགས་ཀྱི་གནས་
 ལུགས་གཟིགས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཇི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཐུན་གྱིས་ཇི་
 ལྟ་བུ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ཐོར་ལུང་སོགས་མེད་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལུམ་པའི་གནས་ལུགས་ཚུལ་ཅན། ཁྱོད་མི་བསྐྱུ་བ་མ་
 ཡིན་པར། སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་
 ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱང་ཚུལ་ལ་བཤེན་པར་སྤྱང་ཞིང་གནས་ཚུལ་ལ་བཤེན་མེད་དུ་
 གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཤེན་པར་འཛིན་པའི་བཤེན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་སྤྱང་ཚུལ་བཤེན་
 པར་སྤྱང་ཞིང་། གནས་ཚུལ་བཤེན་མེད་དུ་གནས་པའི་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།
 མ་ཁྱུ་བ་ན། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དོན་དམ་བཤེན་
 པ་དེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་མི་རུས་པར་ཐལ། དེ་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་
 པར་བརྗོད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེས་དོན་དམ་བཤེན་པ་མཚན་
 ཉིད་རྟོགས་པར་བརྗོད་མི་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་
 བཤེན་པ་བརྗོད་མི་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེས་དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་རྫོགས་མི་རུས་པར་
ཐལ། དེས་དོན་དམ་བདེན་པ་(༡༡༥)རྫོགས་པར་རྫོགས་མི་རུས་པའི་བྱིར་། རྟགས་
ཁས། འདོད་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་རྫོགས་མི་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་།

གཞན་ཡང་། རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་གཟིགས་རྩེ་ལུང་སྟགས་ཡོད་
ཅིང་། རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་རི་ལྷ་བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་རྩེ་ལུང་
སྟགས་མེད་པའི་བྱུང་པར་འཐད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར་། འདོད་ན། རི་ལྷ་བ་
རྫོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱིས་ལུང་སྟགས་མ་གཟིགས་པའི་རྩལ་གྱིས་ལུང་སྟགས་ཀྱི་
གནས་ལུགས་གཟིགས་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་ལུང་སྟགས་གཟིགས་
པའི་བྱིར་། དེའི་གཟིགས་རྩེ་ལུང་སྟགས་ཡོད་པའི་བྱིར་།

གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་རྒྱུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་རྒྱུ་འཕགས་ལམ་
འཛོལ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མཐོང་བ་ཚད་
མ་ཡིན་པའི་བྱིར་། ཟེར་ན། དེ་མངོན་སུམ་རྒྱུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་རྒྱུ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་འཛོལ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། སོ་སོ་སྒྲུབས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྫོགས་པ་ཡོད་
པའི་བྱིར་། ལྷབ་པ་འགྲིག་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྫོགས་པའི་སོ་སྒྲུབ་ཡོད་
པའི་བྱིར་། དེར་ཐལ། ལྷོང་ཉིད་རྫོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡོད་པའི་བྱིར་། ལྷབ་
ལྷེ། ལྷོང་ཉིད་རྫོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་ན་སོ་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱེས་པ་ཡིན་
དགོས་པའི་བྱིར་།

ཁ་ཅིག་། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་རྒྱུ་རྫོགས་པའི་འཕགས་ལམ་འཛོལ་བ་ལ་དགོས་
པ་མེད་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་།
ཟེར་ན། འོ་ན། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་རྒྱུ་རྫོགས་པའི་འཕགས་ལམ་འཛོལ་བ་ལ་དགོས་

པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་བྱིར།
མ་གྲུབ་ན། ལུལ་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་ན། ལུལ་དེ་མངོན་སུམ་(༡༡༥)ཚད་
མས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་
པར་ཐལ། རྟོགས་པ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། གཟུགས་
འཛིན་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཟུགས་འཛིན་དབང་སྟོན་གྱིས་
དངས་ནས་སྒྲུས་པའི་གཟུགས་དོན་མཐུན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་
མས་གཞོད་པ་མེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཟེར་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་
མས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེས་གཞོད་པ་མེད་པའི་བྱིར། རྟོགས་ཁས། འདོད་ན།
སྒྲུག་བདེན་མེད་དུ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་
པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲུག་
བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་བྱིགས་ཆོས་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་
ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་གཞན་སྒྲེ་བཀའ་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་
སུམ་ཚད་མས་གཞོད་དོ། །ཟེར་ན། །དེ་ལྟར་གཞོད་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་
མཐོང་བ་ཚད་མར་འགྱུར་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་
འཕགས་ལམ་འཆོལ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་
གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་
འཕགས་ལམ་འཆོལ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་མཐོང་

བཅད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོན་དམ་ཏུ་གཞན་སྤྱེ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་མཐོན་
སྤྱེ་མ་ཅད་མས་མི་གཞོད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་དེ་ཁོན་ཉིད་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་
མཐོང་བ་ཅད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རོན་དམ་(༡༡༥)པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རོན་
དམ་པར་གཞན་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་མཐོན་སྐྱུལ་ཚད་མས་གནོད་ན། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བ་ཚད་མ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་
གཞན་སྐྱེའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གཞན་སྐྱེ་རོན་
དམ་པར་མེད་པ་གཞན་སྐྱེའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། ཟེར་ན།
རོན་དམ་པར་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་རོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་སྐྱེ་རོན་དམ་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཀག་པའི་བྱིར་རྟེ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་
དུ་བཀག་པའི་བྱིར།

འཛིག་རྟེན་དོན་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ལུས་པ་རྩམ་སུ་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཞེན་དོན་ལ་
འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་པ་རྩམ་སུ་གྲུབ་པ་འཛིག་
རྟེན་ན་གསལ་གྱིང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ལུས་པ་རྩམ་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ལུས་པ་
རྩམ་སུ་མ་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཞེན་དོན་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་
སུམ་ཚད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ལུས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ། ལུས་པ་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ལ་
འཛིག་རྟེན་པའི་མདོན་གྱུ་ཚད་མས་གནོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་པ་རྒྱས་ཡིན་པར་འཛིག་
རྟེན་ན་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། ལུས་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་རྒྱས་གཅིག་དང་

ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུད་ཇུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྟེ། ཡོད་ན་གཅིག་དང་
ཐ་དད་གང་རུང་ཏུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཇུས་སུ་གྱུབ་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྟེ། གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཏུ་ཡོད་ན་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། བདེན་པར་གྱུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ །བུམ་པ་ནོར་ཇུས་མ་ཡིན་
པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཞོད་(༡༡༣ན)
པ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་ནོར་ཇུས་ཡིན་པར་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཤིང་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན།
དེ་འདྲ་པའི་དམ་བཅའ་ཚོས་ཅན། རྒྱུད་མེད་པར་ཐལ། རྒྱུད་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་
སུམ་ཚད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ཡིན་ན་མེད་པས་
རྩལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ །རང་གི་ཞེན་དོན་ཚད་མས་གྱུབ་པའི་དམ་བཅའ་དེ། དམ་བཅའ་ཡང་
དག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་མ་ངེས་བཞིན་ཏུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་
བཅའ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྱུབ་ན། དེར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་
བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྟེ། གཞི་གྱུབ་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་ཞེན་དོན་རང་སྒྲ་བ་པོས་ཚད་མས་གྱུབ་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཚོས་ཅན། དམ་བཅའ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུད་དམ་
བཅའ་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་དང་དམ་
བཅའ་རྒྱས་པ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་འགྲེལ་ལས། རྒྱས་པ་མཚུངས་ཕྱིར་
གོགས་བྱེད་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་སྒྲ་བས་སུ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སུ་གཞན་སྟེ་བཞག་པ་ལ་
འཛིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མི་གཞོད་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། དེས་གཞོད་

པའི་དོན་རི་ལྟ་བུ་སྒྲུལ་ན། འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་གིང་གྲུབ་པའི་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་
ཐེལ་ན། དེས་གཞོད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ལུམ་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལོར་རྩེས་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ལ་འཛིག་རྟེན་
པའི་མཛོན་སྒྲུལ་ཆད་མས་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལོར་རྩེས་མ་ཡིན་པ་འཛིག་རྟེན་ན་
གྲགས་གིང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རང་གི་ཞེན་དོན་རང་སྒྲུབ་པོས་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་དམ་
བཅའ་དེ་དམ་བཅའ་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། དེས་པ་སྒྲུའི་དམ་བཅའ། རྫོང་
པ་ཆེག་གི་དམ་བཅའ་གཉིས། རང་གི་ཞེན་(༡༡༥བ)དོན་རང་སྒྲུབ་པོས་ཆད་མས་མ་
གྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་དེ། དམ་བཅའ་ལྟར་སྒྲུབ་གི་མཆོན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྩེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལོར་རྩེས་མ་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུལ། འདོད་ན། རྩེས་གཅིག་དང་རྩེས་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲུབ་དག་ཡིན་ན། དག་ཡིན་པས་མ་ཁྱུལ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་ཡིན་
ན། དག་ཡིན་པས་མ་ཁྱུལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་པ་སྒྲུའི་དམ་བཅའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རུས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། རང་གི་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དག་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། ལོར་རྩེས་དང་ལྟན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། རྩེས་ཡོད་ཀྱི་གང་
ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ལོར་རྩེས་ཡིན་ན། རྩེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རུས་ཏེ། རྩེས་ཡོད་ཀྱི་གང་ཟག་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེས་པ་སྒྲུའི་དམ་བཅའ་ཡོད་པར་ཐལ། དོན་དེ་ཡོད་པར་དེས་ན་དེ་
ཐོབ་བྱུང་དམ་བཅའ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་རྟེན་གྱུར་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སྒྲུ། དགག་བཞག་
སྒྲུང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་སེམས་ཅམ་པ་དེ་གཞུང་འདིའི་ཁྱོགས་སྒྲུ་སྒྲུབ་པོ་

ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པ་དེ་གཞན་སྒྲེ་དོན་དམ་པར་
མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་གཞན་སྒྲེ་
དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འདོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེས་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་
ཡོད་པར་འདོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་བྱིར་ཏེ།
དེས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་། ཀྱན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། ལམ་ལོ་མཐའ་མའི་མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། (༡༡༠ན)ལམ་ལོ་མཐའ་མའི་
མདོ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིའི་ཚྭ་གས་སྒྲ་བ་པོ་ཡིན་
ན། རང་སྟོང་ཁས་ལེན་པས་བྱལ། སེམས་ཙམ་པས་དེ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་
ཐལ། དེའི་ཐད་གྱི། རང་འགྲེལ་ལས། དཀོན་ཆེགས་མདོ་གཉིས་དངས་པར། འོད་ཀྱང་
གཞན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཆོས་རྒྱུ་ལ་སོས་དཔྱོད་པ་ན། གང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུ་ལ་
སྟོང་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྒྱུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པར་གསལ་བར་གསུངས་པའི་
བྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པས་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིའི་ཚྭ་གས་སྒྲ་བ་པོ་ཡིན་
ན། རང་གྱུད་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། གཞན་སྒྲེ་དོན་དམ་པར་
མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གང་
བྱིར་དངོས་པོ་ཞེས་པའི་མཚན་སྟོར་དུ། དོན་དམ་པར་སྒྲེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་
གཞན་ལས་སྒྲེ་བ་དགག་པ་ལ་རག་མོད། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །གཟུགས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་

བཞག་ཡེ་ཤེས་དེས། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་
 པོའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་མཉམ་བཞག་
 དེས་མ་དམིགས་དགོས་པ་ལ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་མཉམ་བཞག་དེས་
 དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཐལ་འགྱུར་དེས་རང་མཚན་ཁས་ལེན་པའི་རང་རྒྱད་
 པ་ལ་གཞོད་བྱེད་མི་འཇུག་པར་ཐལ། རང་རྒྱད་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་
 པའི་མཉམ་བཞག་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
 ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐལ་(༡༩༠བ)འགྱུར་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་མཉམ་
 བཞག་དེས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོའི་རིལ་བ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་
 གྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། དེས་གཟིགས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་རྒྱད་པས། གཞི་གྲུབ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་བྱབ་པ་ཁས་
 ལེན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན། རང་རྒྱད་པས། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན། ཡང་དག་ཀྱན་
 རྫོབ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་དེ་ཡིན་ན། ལྷང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་
 རུས་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སང་། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན།
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་བྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
 རང་རྒྱད་པས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ལས། ལྷང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །ཞིས་སྒྲིགས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེས་གཞི་གྲུབ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱབ་པ་ཁས་མི་ལེན་
 པར་ཐལ། དེས་ཀྱན་རྫོབ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྤུམ་པ་སྤུམ་པས་སྤྱང་བ་རང་སྤྱང་གི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། སྤུམ་པ་སྤུམ་

པ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུམ་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་
གང་ཞིག། །དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་ཡང་ལུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་གཞན་སྐྱེ་བཀག་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་སྒྲིགས་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་གཞན་སྐྱེ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ལྟར་ན་སྟོང་ཉིད་
མངོན་ལུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དེ་དངོས་པོའི་གནས་
ལྷགས་ལ་སྐྱར་འདེབས་དང་། དངོས་པོའི་འཛིག་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་
གཞུང་འདི་བྱང་། རག་དོན་ནི། སྟོང་ཉིད་མངོན་ལུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པ་འཕགས་
པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་ལ་སྐྱར་པ་བདེ་བ་པའི་སྒྲོན་ས་
དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་མངོན་ལུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་མཉམ་
(༡༩༡)བཞག་དེས་མ་དམིགས་དགོས་ལ། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་མཉམ་བཞག་དེས་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་མ་དམིགས་སོ། །ཟེར་ན། མཉམ་
བཞག་དེ་དངོས་པོའི་འཛིག་བྱེད་དུ་དེས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་མཉམ་བཞག་
དེའི་སྒྲོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལས་མཉམ་བཞག་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་མེད་པར་སྔར་བའི་ཕྱིར།
དེས་ན་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་སྟོང་ཉིད་མངོན་
ལུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་དེ། དངོས་པོའི་འཛིག་བྱེད་དང་དངོས་པོའི་གནས་
ལྷགས་ལ་སྐྱར་འདེབས་སུ་འགྱུར་དགོས་ན་ཡང་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདིའི་རྟོགས་སྒྲུབ་པ་པོ་ཡིན་ན། རང་རྒྱད་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །རང་རྒྱད་པས།
དངོས་པོ་ཡིན་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་བྱུང་པ་ཁས་ལེན་ཀྱང་གཞི་གྲུབ་
ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་བྱུང་པ་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །ལུམ་པ་རང་གི་རོ་བོས་
གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་རང་སྟོང་གི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གཟུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རང་རྒྱད་པས་རང་སྟོང་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་

ལུས་པ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། རང་སྤྱོད་གི་དོན་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། ཅུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་ལུས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། དེས་ལུས་པ་རང་གི་མཆོད་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་བའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་དངོས་པོ་འཛིན་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་མཉམ་བཞག་དེའི་སྤྱོད་ལ་དུ་ཡོད་པ་ལས། མཉམ་བཞག་དེའི་སྒྲོ་བས་གྱིས་མེད་པར་སོང་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་མཉམ་བཞག་དེའི་སྤྱོད་ལ་དུ་ཡོད་པ་ལས། མཉམ་བཞག་དེའི་གཟིགས་ངོར་མེད་པར་སོང་བའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་རྣམས་མཉམ་བཞག་དེའི་གཟིགས་ངོར་མེད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་པས་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱུད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་ཡང་དག་ཀྱང་རྫོབ་དུ་འདོད་པར་(༡༩༡བ)ཐལ། དེས་དེ་དངོས་པོར་འདོད་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། རང་རྒྱུད་པས། ཤེས་པ་ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཆོད་གྱིས། ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཡང་དག་ཀྱང་རྫོབ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་མཆོད་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཆོད་གྱིས། ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཡང་དག་ཀྱང་རྫོབ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། ཅུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེས་གཟུགས་བརྙན་དེ་སྒྲིམ་བུའི་བྱུད་བཞིན་དང་། མེ་ལོང་གཡང་དག་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྒྲིབ་པའི་འཛིན་རྟེན་རང་འགའ་བས་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཚོགས་ལ་ལྟོས་རྣམས་མ་གྲགས་པ་ཡང་མིན། །ཞིས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེས་དེ་ལྟར་དུ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལོག་པའི་ཀྱང་རྫོབ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ལུགས་ལ་ལོག་པའི་ཀྱང་རྫོབ་གྱི་མཆོད་ཉིད་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གང་མྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམས་དབྱུང་ན། །ཞེས་སྐོག་མ་གྱི་སྒྲུབ་སྒྲུ་དག་ག་
བཞག་སྒྲུང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལཱ་ཅིག་ །མྱང་འདས་བདེན་པར་གྲུབ་པོ་ཟེར་ན། འོ་
ན། མྱང་འདས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་རྩ་བའི་རྩ་བ་དེ་མེད་པའི་རྩ་བར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་མྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཅུ་ཤེ་ལས། གང་དག་སྒྲོང་པ་
ཉིད་རྩ་བ། །དེ་དག་སྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་མྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷ་འདས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། མི་ལམ་ལྟ་བུ་
ལྷ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་ལས། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མི་ལམ་
ལྟ་བུ་ལྷ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནམ། ལྷས་པ། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མི་ལམ་ལྟ་བུ་ལྷ་མ་ལྟ་
བུ་ལོ། །གལ་ཏེ་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་ལས་ལྷག་པ་གཅིག་ཡོད་ན། དེ་ཡང་མི་ལམ་ལྟ་
བུ་ལྷ་མ་ལྟ་བུ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྟོང་ཉིད་བརྒྱུད་མེད་པར་ཐལ། རྟོང་པ་ཉིད་རྟོང་པ་ཉིད་མེད་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་མོང་། དེར་ཐལ། རྟོང་ཉིད་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལྷུང་སྟེ། བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ཕྱི་རྟོང་པ་(༡༩༩ན)ཉིད་མ་ཡིན་ན། ཕྱི་རྟོང་པ་
ཉིད་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྟོང་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གཞུང་འདིའི་ཕྱོགས་སྐྱོ་བ་པོ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་
པོ། །ཟེར་ན། དེ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། གཞན་སྐྱེ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྐྱད་
དུ་ཡོད་པར་འདོད་པས་ཁྱབ། ཐལ་འབྱུར་པས་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡང་མི་འདོད་ཅིང་།
སེམས་ཅམ་པས་དོན་དམ་དུ་གྱུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། སྤེམ་སྒྲ། དང་པོ་མ་གྱུབ་ན།
དེར་ཐལ། འདིའི་མཚམས་སྒྱུར་དུ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་
ལས་སྐྱེ་བ་དག་གི་པ་ལ་རག་མོད། གཞུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མ་གཉིས་

གྱིས་དམིགས་པ་འདི་དག་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ཅི་སྟེ་
དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན། བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཅི་སྟེ་བཟོད་དེ། བདེན་པ་ནི་གཅིག་ཁོ་ནར་
འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདིའི་དོན་ཡང་རང་རྒྱུད་པས་གཞན་སྐྱེ་མེད་ན་བདེན་པ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྒྲིན་
བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་ན། ཡང་
དག་ཀྱང་ཚོབ་མེད་དགོས། དེ་མེད་ན་ཀྱང་ཚོབ་བདེན་པ་མེད་དགོས། དེ་མེད་ན་
བདེན་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲིན་བཟོད་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ལན་
སྤྱ། བདེན་མོད་གྱི་དོན་དམ་པར་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད། ཞེས་པའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག་།
དོན་དམ་པར་ནི་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཇགས་པའི་མཉམ་
བཞག་ཡེ་ཤེས་གྱི་ངོར། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ངོར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད་དོ། །ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན་འོ་ན། དེའི་ངོར་ཀྱང་ཚོབ་བདེན་པ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་
ངོར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ལས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ངོར་ཀྱང་ཚོབ་བདེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་གཞན་སྐྱེ་བཀག་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་དེ། རང་
གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་(༡༩༥བ)པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྒྲུལ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པའི་དབྱུང་བཟོད་
དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྒྲིན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། རག་དོན་ནི། ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་
པའི་དབྱུང་བཟོད་དུ་ཐལ། གཟུགས་སྟགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
སོང་། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན། རིགས་པས་དབྱུང་བཟོད་དུ་འགྱུར་པའི་རྒྱལ་ཡོད་དེ།
རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་ན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་དབྱུང་པའི་ཆེ་དེ་
བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་རྟོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རང་གིས་རང་ཉིད་སྐྱེ་ན། མཐའ་བཞི་

གང་རུང་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དབྱེད་མ་དབྱེད་ཀྱི་དོན་ཡང་རིགས་པས་དབྱེད་
 ཅམ་ལ་མི་བྱེད་པར་དོན་དམ་དབྱེད་བྱེད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཟུགས་སྟོན་སྟོན་
 མིང་གིས་བཏགས་ཅམ་རྒྱ་མ་ཚེམ་པར་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཟུགས་སྟོན་གྱི་སྟོན་
 ལྷགས་ལ་དབྱེད་པ་ནས། གཟུགས་སྟོན་གྱི་དོན་དམ་ལ་དབྱེད་པ་ཡིན་ལ། རི་ལྷར་
 དབྱེད་པ་ལྷར་གྱི་རྟེན་རྒྱ་གཅིག་གྱུར་ན། དེ་རིགས་པས་དབྱེད་བཞེད་རྒྱ་གྱུར་པ་ཡིན་
 རོ། །རང་རྒྱུད་པས་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱེད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་དངོས་པོར་མི་འདོད་
 དེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་ན་ཡང་དག་ཀྱང་རྫོང་ཡིན་པས་བྱུང་པར་འདོད་ཅིང་།
 གཟུགས་བརྒྱན་ལོག་པའི་ཀྱང་རྫོང་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པར།
 བདེན་མོད་ཀྱི་ཞེས་སྟོན་གྱི་དོན་ཡང་ཚེས་ཉིད་མངོན་སུམ་རྒྱ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པའི་
 མཉམ་བཞག་གི་ངོར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད། །ཅིས་པའི་དོན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པ་དོན་དམ་དེ་ཚེས་ཉིད་མངོན་སུམ་
 རྒྱ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དོན་དམ་པ་
 ཞེས་པའི་དམ་པ་དེ་དེ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་
 གནས་ལྷགས་མཐར་ཐུག་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་པས་གཟུགས་སྟོན་མིང་གིས་བཏགས་ཅམ་མ་ཡིན་པར་
 དེ་ལས་གཞན་པའི་སྟོན་ལྷགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱུང་པ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་རིགས་
 (༡༩ན)པས་དབྱེད་བཞེད་ཁས་མི་ལེན་པ་གང་ཞིག །དེ་རིགས་པས་དབྱེད་བཞེད་ཀྱི་
 དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དངོས། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེས་བདེན་བྱུང་ཁས་མི་ལེན་
 པའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་ལ་མ་བྱུང་། འདོད་ན། དེས་གཟུགས་སྟོན་མིང་གིས་བཏགས་ཅམ་
 རྒྱ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེས་གཟུགས་སྟོན་
 རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

ནས་ཞིག་པར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ལས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞིག་པར་
འཛིན་པར་ཐལ། (༡༩༩བ)མ་གྲུབ་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ལས་ཀྱི་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་དེ་ལས་ཀྱི་ཞིག་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དེ་ལས་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་
བྱིར། དེ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་དགོས། ལས་
ཀྱི་ཞིག་པ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དེ་ལས་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ རྒྱུས་ལ་མ་འགག་པ་ད་ལྟར་བའི་མཚན་ཉིད། རྒྱ་ཡོད་ཅིང་མ་རྒྱུས་པ།
མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད། དང་པོ་ལ། ལུས་པའི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལུས་པ་རང་གྲུབ་
དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་ལྟོད་པ་དེ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། ལུས་པའི་འཛིན་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
ལུས་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ལུས་པ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་ལྟོད་པ་དེ་དངོས་
པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་པ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་བཟུང་པ་དངོས་
པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལུས་པ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་ལྟོད་པ་ལས་
རྒྱུས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ལུས་པའི་འདས་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་ལ་འགགས་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། འདས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུས་པའི་མ་འོངས་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་མ་རྒྱུས་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། མ་འོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྒྱུས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ །རང་ཉིད་དུས་གང་དུ་བཞག་པ་ཆོས་དེའི་རང་དུས་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་པའི་

ཆོས་དེའི་དུས་སྒྲུབ་སྒྲེབ་པ། མ་འོངས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། ལུས་པའི་མ་འོངས་
 པ་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལུས་
 པའི་མ་འོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱེད་ལུས་པའི་དུས་སྒྲུབ་སྒྲེབ་པར་ཐལ། །
 འདོད་པ་གང་ཞིག། ཁྱེད་ལུས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འོངས་པར་བཞག་པའི་བྱིར། དང་པོ་
 དངོས། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། ལུས་པའི་མ་འོངས་པ་དེ་ད་ལྟར་པའི་
 (༡༩༩)དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འོངས་པར་བཞག་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་
 ཏེ། དེ་དེའི་དུས་སྒྲེབ་ཟེན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་པ་སྒྲེབ་ཞིན་པའི་གནས་
 སྐབས་དེ་ལུས་པའི་དུས་སྒྲེབ་ཟེན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག། རང་ཉིད་དུས་གང་དུ་བཞག་པ་དེའི་རང་དུས་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་དགོས་
 པའི་ཆོས་དེའི་དུས་སྒྲུབ་ཐལ་ཟེན་པ། འདས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། ལུས་པའི་ཞིག་པ་
 ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྒྲུ། འདོད་ན། ལུས་
 པའི་དུས་སྒྲུབ་ཐལ་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག། ཁྱེད་ལུས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞིག་
 པར་བཞག་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལུས་པ་དེ་རང་དུས་སྒྲུབ་ཞིག་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག། ཞིག་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཡིན་པར་ཐལ། མིའི་ཞིག་པ་
 དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མིའི་ཞིག་པ་རང་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། མི་ཤི་བ་རང་
 རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཡང་རང་གི་སྒྲེབ་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། ས་བརྒྱ
 པ་ལས། སྒྲེབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཤི། ཞེས་པ་དང་། ཤི་བ་ནི་བྱ་བ་གཉིས་སྒྲེབ་པར་གནས་
 པ་ཡིན་ཏེ། འདུ་བྱེད་འཇིག་པར་ཡང་བྱེད་པ་དང་། ཡོངས་སྒྲུ་མི་ཤེས་པ་རྒྱུན་མི་ཆད་
 པའི་རྒྱ་ཡང་འབྱེན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་པ་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལུ་མ་གྱི་ཞིག་པས་མེད་ཞིག་པ་བསྐྱེད་རུས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིགས་པ་
རྒྱལ་ཅུ་པ་ལས། ལྷ་ཟད་ཉིད་ལས་ཞི་བ་ནི། །ཟད་ཅེས་བྱ་བར་དམིགས་པ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུ་མ་པ་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུ་མ་པ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་
དང་། ལུ་མ་པའི་ཞིག་པ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོར་མེད་པ་གཉིས་ཀ་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རྟེ། ཅུ་ཤེས་ལས། དངོས་དང་དངོས་མེད་འདུས་བྱས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བདེན་པ་གཉིས་སུ་འང་། ཞེས་སྟགས་ཀྱིས་གཞན་སྟེ་བཀག་པ་ལ་
རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤངས་སྤྱོད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྟན་པར་བརྟན་པ་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་ཙམ་
རྒྱ་ཟད་དམ་སྟམ་ན། དེར་མ་ཟད་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆེས་འཐད་པའི་ཡོན་ཏན་
དང་ལྟན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། རག་དོན་ནི་(༡༩༧བ)ལས་འབྲས་
གཉིས་ཀྱི་རྟེན་རྒྱ་ཀུན་གཞི་སྟགས་ཁས་ལེན་མི་དགོས་རྟེ། ལས་འབྲས་གཉིས་ཞིག་
ནས་བསྐྱལ་པར་ལོན་པའི་འོག་རྒྱ་ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིན་ཀྱི་འབྲས་སུ་
དངོས་སུ་སྟེ་རུས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་འགག་པའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་
རུས་གང་རྒྱ་བཞག་པ་ཆོས་དེའི་རང་རུས་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཞག་དགོས་པའི་ཆོས་དེའི་རུས་
སུ་མ་སྟོབ་པ། མ་འོངས་པའི་མཆོན་ཉིད། དཔེར་ན། ལུ་མ་པའི་མ་འོངས་པ་ལྟ་བུའོ། །
རང་ཉིད་རུས་གང་རྒྱ་བཞག་པ་ཆོས་དེའི་རུས་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞག་དགོས་པའི་ཆོས་དེའི་
རུས་སུ་ཐལ་ཟེན་པ། འདས་པའི་མཆོན་ཉིད། དཔེར་ན། ལུ་མ་པའི་ཞིག་པ་ལྟ་བུའོ། །
སྟེ་ལ་མ་འགག་པ་ཡང་ཡིན། རང་གི་སྟེ་འཆར་བ་འདས་མ་འོངས་གང་གི་ཡང་སྟེ་འཆར་
བ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། ད་ལྟ་བའི་མཆོན་ཉིད། དཔེར་ན། ལུ་མ་
པ་ལྟ་བུའོ། །ལུ་མ་སྟགས་ད་ལྟར་བ་ཡིན་ཀྱང་། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པས་
མ་བྱེད་པོ། །ལས་ཀྱི་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་རྣམས་ནི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡིན་ནོ། །ལས་ཀྱི་ཞིག་

བས་ལས་ཀྱི་རྩམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་ལུ་བསྐྱེད་མི་རུས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལས་ཞིག་ནས་བསྐྱལ་བར་ལོན་པའི་འོག་ཏུ་ལས་ཀྱི་
ཞིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་
ཞིག་པ་དེ་དེ་རིང་གི་རུས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་མེད་པར་
ཐལ། དེ་རང་གྲུབ་རུས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་འགག་ཟེན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུབ།
ལས་ཀྱི་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུབ། འདོད་ན། ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་ལས་ཀྱི་སྐྱད་
ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་
རང་རུས་སུ་ཞིག་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རུམ་པའི་འདས་པ་ཆོས་ཅན། འདས་པའི་མཆན་ཉིད་དེར་ཐལ།
འདས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་སྒྲ། འདོད་ན། རུམ་པ་རང་རུས་སུ་ཐལ་ཟེན་པར་
ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ། རུམ་པའི་ཞིག་པ་དེ་རུམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞིག་པར་འཛོག་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། རུམ་པ་རང་རུས་སུ་ཞིག་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། རུམ་པ་ཆོས་(༡༩༥)ཅན། རང་རུས་སུ་མ་ཞིག་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་
པའི་བྱིར། གསལ་པ་དངོས་འགལ་ལ་མི་འགྲོ་བའི་རྩལ་གཤམ་པར་བྱའོ། ། མ་འོངས་པའི་
མཆན་ཉིད་ལ་རུམ་པའི་མ་འོངས་པས་བཤད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

དེའི་བྱིར་རྩམ་སྒྲིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ། དགག་གཞག་སྒྲུང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག ། རྒྱུས་ལུ་དམ་པས་སྒྲུང་བྱར་འོས་པའི་ཆོས། དགོ་བའི་མཆན་ཉིད།
ཟེར་ན། འོངས་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྒྱུས་ལུ་
དམ་པས་དོན་རྟག་ཉིད་བྱར་འོས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་དོན་རྟག་ཉིད་བྱར་འོས་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲིམ་སྤྲུང་མ་པས་དོར་བྱར་འོས་པའི་ཆོས། མི་དགོ་པའི་མཚན་ཉིད་
 ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་གྱི་རང་ཉིད་གཅིག་ཕུ་ཞི་བདེ་དོན་གཉེར་གྱི་
 སྒོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་
 དཔས་དོར་བྱར་འོས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་གོགས་གྱི་
 གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལམ་བཟོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་རང་འབྲས་
 རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་བདེ་བ་འབྱེན་བྱེད་དེ། དགོ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཟག་མེད་གྱི་
 དགོ་བ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཟག་མེད་
 གྱི་དགོ་བས་དགོ་པའི་གོ་མ་ཆོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟག་མེད་གྱི་
 བདེ་བས་བདེ་བའི་གོ་མ་ཆོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡིད་གཏན་སྤུབ་
 པའི་བདེ་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་ཟག་བཅས་གྱི་བདེ་བ་དེ་ཡིད་
 གཏན་སྤུབ་པའི་བདེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་སོ། ཚུ་བར་འདོད་ན། ཟག་
 བཅས་གྱི་དགོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། རྣམ་སྒྲིན་
 གྱི་རྒྱ་ནི་མི་དགོ་དང་། །དགོ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 སྒྲིམ་སྤྲུང་མ་པས་སྒྲུང་དོར་བྱར་སྒྲོམས་སུ་བྱ་བའི་ཆོས། ལུང་མ་བརྟན་གྱི་མཚན་
 ཉིད། ཟེར་ན། །ཁམས་གོང་མ་པའི་རྒྱད་གྱི་མ་དེག་བ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ།
 (༡༡༥)མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྒྲིབ་ལུང་མ་བརྟན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཚུ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲིམ་སྤྲུང་མ་པས་དོར་བྱར་འོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་
 མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་མཐའ་གཅིག་རྒྱ་དཀར་པའི་ཆོས། དགོ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་
 ན། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱད་གྱི་འགོག་བཟོན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
 གྲུབ་ན། ཆོས་དགོན་མཚོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །
 ཡང་། མཐའ་གཅིག་རྒྱ་དཀར་པའི་ཆོས། མི་དགོ་པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན།

ནས་སྤངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་རྒྱམས་ལ་འདོད། དེ་དག་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ལུས་ངག་གི་བདུན་པོ་དེ་ཀུན་སྤྱོད་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་དེ་ལྟར་བཤད་
པའི་ཕྱིར།

སྦྱེས་སྤྲུལ་དམ་པས་དོར་བྱར་འོས་པ་ཡང་ཡིན། རང་འབྲས་རྒྱུ་སྦྱོར་འབྲས་སྤྱི་
སྤྱི་བསྐྱེད་འབྱེད་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། མི་དགོ་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་
ན། དོན་དམ་པ། རོ་བོ་ཉིད། མཚུངས་ལྡན། ཀུན་སྤྱོད་གི་མི་དགོ་བ་དང་བཞི། དང་བོ་
ནི། འཁོར་བ་དང་། གཉིས་པ་ནི། སེམས་བྱུང་དགོ་བ་བརྒྱ་གཅིག་གི་ལོག་ཕྱོགས་ལ་
སྒྲིགས་པ་རྒྱམས་ལ་འདོད། རྒྱ་མཚན་ནི་སྤྱི་མ་ལས་ཤེས། གསུམ་པ་ནི། མི་དགོ་པའི་
སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བྱུང་ལ་འདོད། བཞི་པ་ནི། མི་དགོ་པའི་
སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་རྒྱམས་ལ་འདོད། རྒྱ་མཚན་སྤྱི་
དང་འདྲ། སྦྱེས་སྤྲུལ་པས་སྤང་དོར་བྱར་སྦྱོམས་སྤྱི་བའི་ཆོས་ཡང་ཡིན། རང་འབྲས་
རྒྱུ་སྦྱོར་གྱི་འབྲས་སྤྱི་ལུང་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ལུང་མ་བསྐྱེད་
གྱི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བདེན་བཞིན་སྤང་དོར་ལ་བདེན་པར་འཛིན་བཞིན་པའི་དང་
ནས་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱེས་སྤྲུལ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ།
དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
མངོན་ཤོགས་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་ལ་སྒྲིགས་ལ་ཆགས་པ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། སྦྱེས་སྤྲུལ་པས་དོར་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་དོར་
བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

(༡༥༥)གཞན་ཡང་། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་རང་ཉིད་གཅིག་སྤྱི་
བདེ་དོན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། སྦྱེས་སྤྲུལ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོ་བ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་བཤེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲེས་སྤྲུང་པས་དོར་
བྱར་འོས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དོར་བྱར་འོས་པའི་ཆོས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་བདེ་བ་
འབྱེན་བྱེད་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པར་ཐལ། དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟག་མེད་གྱི་དགོ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་མི་འབྱེན་པར་
ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མི་དགོ་བའི་མཚན་ཉིད་གྱི་རྒྱར་དུ་རིགས་གནས་སྒྲོས་བ་ལ་དགོས་
བ་མེད་པར་ཐལ། མི་དགོ་བ་ཡིན་ན། རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་སྤྲུག་པས་ལ་
འབྱེན་བྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དགོ་བའི་བསམ་བསུ་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་རྩལ་སྤྲུ་བའི་དགའ་གི་
ལས་ཆོས་ཅན། དགོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་སྒྲོང་དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་དམ་བཅའ་ལ་སྒྲིགས། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། མི་དགོ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྤྲུ་བའི་དགའ་གི་ལས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལུས་དགའ་གི་ལས་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་འདྲ། ཟེར་རོ། །

ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་། ཞེས་སྟགས་གྱི་སྒྲུབས་སུ། དགག་བཞག་སྒྲུང་གསུམ། དང་
ཐོ་ནི། ཁ་ཅིག །གཞུང་འདིས་ཀུན་གཞི་བདེན་གྱུ་བ་རྩ་རྩོན་པའི་ལུང་བྱང་དོན་དགོངས་
བཅན་དུ་བསྟན་བ་ཡིན་གྱི། ཀུན་གཞི་མེད་པར་བསྟན་བ་མ་ཡིན་བས། ཀུན་གཞི་ཡོད་
ཐེར་ན། འོ་ན། རྣམ་སེམས་ཆོགས་རྒྱལ་རྩ་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། རྒྱས་འབྱེད་བསྐྱས་གསུམ་གྱི་འགྲེས་
རྒྱུ་དེ་ལ་བརྟུ་དང་བརྟུད་རྩར་མ་ངེས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཁས་ལེན་རིགས་
 བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཀུན་གཞི་
 ཁས་མི་ལེན་གྱང་། (༡༥མན) ལས་ཞིག་ནས་བསྐྱལ་བར་ལོན་པའི་འོག་དུ་ལས་ཀྱི་
 ཞིག་པས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དངོས་སུ་སྒྱུད་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་
 མི་འགགས་པ། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་ལུང་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཕྱི་རོལ་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྒྲུང་བ་འདི་ནང་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་
 སང་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཅམ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱི་
 རོལ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་ཤེས་བཤང་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དེ་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་ཁས་ལེན་རིགས་
 བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་སྒྲོ་
 རས་འཇོག་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རིགས་པའི་དབྱུང་བ་ཟོད་
 ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་གང་ཟག་ཡིན་
 བར་ཐལ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁཅིག་ཁ་བདག་ལྟའི་
 རྟེན་དུ་ལུང་པོ་ནི། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་འཇུག་པའི་རང་གཞུང་རྣམ་དག་ཡིན་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཀུན་གཞི་
 མེད་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་ལོ། །ཞེ་
 ན། དེའི་སྒྲོན་མེད་དེ། ལུང་དེ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ།
 འོ་ན། ལུང་དེ་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་སྟུང་ན། རེ་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཐུ་མོ་
 དངོས་སུ་སྟོན་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ་

སོགས་པའི་ཡུང་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྟོད་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་གདུལ་བྱའི་
ངོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་ཏེ། ལྷན་བཤད་པའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཡུང་རྣམས་དང་དོན་
དགོངས་པ་ཅན་ཡང་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པར་སྟོན་
པའི་ཡུང་(༡༩༡༦)དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཀུན་
འབྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་སྤྱོད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདིས་གང་ཟག་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ཡུང་དང་མུང་པོ་ཡོད་
པར་སྟོན་པའི་ཡུང་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཏུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདིས་ཀུན་གཞི་
ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཡུང་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
གང་ཟག་དང་མུང་པོ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་ཐལ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ་ལས། རི་ལྷར་
ཁས་ལེན་དང་ཉེ་བ་ཞེས་སོགས་ལ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།

འདིག་ཆོགས་ལྟ་དང་བྲལ་ཡང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྤྱ། དགག་བཞག་སྤང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག ཁངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ང་དང་ང་ཡིའོ་སྟུང་པའི་སྒོ་
མེད་དོ་ཟེར་ན། དེའི་རྒྱད་ལ་ངའི་ཉན་ཐོས་སྟུང་པའི་སྒོ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སངས་འཕགས་ཀྱིས་ངའི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་དེང་ནས་བཟུང་
སྟེ་སྤྱོད་བཅད་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་བསྐྱབ་པ་བཅས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྟོན་པས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་ངའི་ཆོས་གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་ལོང་ཅིག་
ཅེས་གསུངས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྟོན་པའི་རྒྱད་ལ་ངའི་ཆོས་གོས་སྟུང་པའི་སྒོ་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་དེ་མི་འཛིགས་པ་བཞི་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱིས་ངན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་
རྫོགས་པ་སངས་རྒྱས་པའོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པའི་
མི་འཛིགས་པ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སངས་འཕགས་ཀྱིས་ངན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རྟེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤང་པོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག །ཅེས་མོགས་གྱི་སྐབས་སུ་སྤང་པོ་
བདེན་གྱུ་བརྟུ་སྟོན་པའི་ཡུང་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བརྟན་པ་ལ། འོན། (༡༩༥)
དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་དབེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡོད་སྟེ་ན། དེའི་དབེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་
ཕྱང་། དག་དོན་ནི། སྤང་པོ་བདེན་གྱུ་བརྟུ་སྟོན་པའི་ཡུང་། དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་
འབྲེལ་པའི་དབེ་ཡང་ཡོད་དེ། སངས་འཕགས་ཀྱིས་འཛིག་ཆོགས་སུ་ལྟ་བ་མ་ལུས་པ་
སྤངས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ང་དང་ང་ཡིས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ང་དང་ང་ཡིས་སྟེ་མ་པའི་སྒོ་ཡོད་ཀྱང་། ང་
དང་ང་ཡིས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ནི་མེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ང་དང་ང་ཡིས་སྟེ་མ་པའི་སྒོ་
མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ང་དང་ང་ཡིས་སྟེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་
ལྟར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ང་ཡི་ཆོས་གོས་སྟེ་མ་པའི་སྒོ་ཡོད་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་སྒྲིབ་གི་རྩ་པ་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་རྟོག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཆུ་འབབ་ཚུངས་སྤྲོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

རབ་རིབ་དང་ལྷན་དབང་པོ་ཅན་མཚུངས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་
བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ཆུ་ཁྱུང་ནག་ཁྱག་ཏུ་སྤྲོད་བའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་
མིག་སེས་དང་ཚད་མའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐབས་
འདིར་ཆུ་ཁྱུང་ནག་ཁྱག་ཏུ་སྤྲོད་བའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་ཡིན་ན། ལོག་སེས་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་ཡིན་ན། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སེས་པ་དང་མཚུངས་པའི་སེས་པ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རབ་རིབ་དང་ལྷན་དབང་པོ་ཅན་མཚུངས་པ། ཆུ་འབབ་ཁྱུང་
ལ་ཡི་དྲགས་ནག་སྒོ་ཡང་། ཞེས་(༡༡༥)གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྤྲོད་ཁིང་གསེར་པ་ཐོར་པ་གང་གི་སྤྲོད་དུ། ལྷ་མི་ཡི་དྲགས་གསུམ་གྱིས་
གཅིག་ཆར་བལྟས་པ་དེའི་ཆེ། ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དེའི་སྤྲོད་གི་རྣམ་
ཁྱག་གི་ཆུ་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་ཁྱབ་པོ་ཟེར་ན། དེ་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ན། ཡི་
དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་ཀྱིས་དེའི་སྤྲོད་གི་བདུད་རྩིའི་ཆ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
རྟེ། དེའི་ཆེ་ན་ཐོར་པ་གང་པོའི་ཆ་གསལ་གཅིག་གི་ཉེར་ལེན་དང་ཡི་དྲགས་ཀྱི་ལས་བཟང་
པོའི་བདག་རྒྱུན་བྱས་པ་ལ་རྟེན་ནས་དེའི་སྤྲོད་དུ་བདུད་རྩིའི་ཆ་གསར་དུ་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཡི་དྲགས་ཀྱིས་ལས་བཟང་པོའི་འབྲས་ཁུ་ཉམས་སུ་སྤྲོད་པ་མེད་པར་
གྱུར་ན། ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། དེ་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བལྟས་པ་དེའི་ཆེ་ན། ཐོར་པ་གང་པོ་
དེའི་སྤྲོད་ན་རྣམ་ཁྱག་མེད་པའི་དུས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྣམ་ཁྱག་གིས་དག་པའི་སྤྱོད་སྒྲུབ་
སྤྱ། དེ་ལྟར་བལྟས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཏུང་འགྲོས་ལས་བཟང་པོའི་འབྲས་སུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མེད་པར་
 ཐལ། ཡི་དྲགས་ཀྱིས་ལས་བཟང་པོའི་འབྲས་སུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མེད་པའི་བྱིར་རྟེ།
 དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར་། འདོད་ན། འཕེན་བྱེད་མི་དག་བས་འཕངས་ནས་ཚྲོགས་བྱེད་
 དག་བས་ཚྲོགས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་།

ཁ་ཅིག རྒྱན་ཞིང་གསེར་བ་ཕོར་བ་གང་པོའི་སྤྱིང་དུ་ལྟ་མི་ཡི་དྲགས་གསུམ་གྱིས་
 གཅིག་ཅར་བལྟས་པ་དེའི་ཆོམ་། ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་རྣམ་ཐྱག་ཕོར་གང་ཆད་
 ལོངས་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་མེད་དོ་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་ཆོམ་། དེ་གསུམ་
 ཀས་དེ་ཆད་ལོངས་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། དེའི་ཆོམ་བལྟ་གཞི་དེ་རྣམ་
 ཐྱག་ཕོར་གང་ཆད་ལོང་དུ་སོང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། (༡) སེན་དེའི་ཆོམ་བལྟ་གཞི་དེ་ཡི་
 དྲགས་ཀྱི་ལས་ལས་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཐྱག་གི་རྒྱུ་དེའི་ནང་ནས་བརྒྱུས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་།
 རྒྱན་ཞིང་གསེར་བ་ཕོར་གང་གི་སྤྱིང་དུ་གང་ཟག་གསུམ་གྱིས་གཅིག་ཆར་བལྟས་པའི་
 ཆོམ་། ལྟའི་མིག་སེས་བདུད་ཅི་ཕོར་གང་ཆད་ལོངས་ལ་ཆད་མར་སོང་། མེད་མིག་སེས་ཅུ་
 ཕོར་གང་ཆད་ལོངས་ལ་ཆད་མར་སོང་། ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་རྣམ་ཐྱག་ཕོར་གང་ཆད་
 ལོངས་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་། ཟེར་ན། འོ་ན། དེའི་ཆོམ་བལྟ་གཞི་དེའི་སྤྱིང་
 ཏུ་དངོས་པོ་དེ་གསུམ་པོ་སྟོན་པོར་གང་ཆད་ལོངས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
 དེའི་བྱིར་། འདོད་ན། རྒྱན་ཞིང་གསེར་བ་ཕོར་གང་གི་གོ་ས་ན། དངོས་པོ་དེ་གསུམ་སྟོ་
 སྟོན་པོར་གང་ཆད་ལོངས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་། འདོད་ན། རྒྱན་
 ཞིང་གསེར་བ་ཕོར་བ་གང་བ་དེ་རང་གི་གོ་ས་འགོག་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་བྱིར་།

ཁ་ཅིག མེད་མིག་ཕྱ་གང་མིག་ཏུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་ལས་སེས་ཆད་མ་
 ཡོད་དོ་ཟེར་ན། ཉི་མའི་མིག་ཕྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱུང་གང་མིན་པར་ཐལ། རྒྱུང་གང་མིག་

རྒྱ་མམ་སུ་མྱོང་བའི་ལུས་སེས་ཆད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆ་རེག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཆ་རེག་རྒྱ་བཅས་པའི་ལུས་
སེས་ཆད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་སྒྲོང་པའི་སེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
བཀག་པས། ཁོ་ན་རེ། དེ་གྲུབ་ལྟེ། དེའུ་ཤིང་རྩ་སྒྲུང་བའི་མིག་སེས་དང་། རྒྱ་ཁྲུང་
རྒྱག་ཁྲག་རྒྱ་སྒྲུང་བའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་རྒྱམས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་
ཡིན་པའི་(༡༩༧)ཕྱིར་རོ། །སྒྲུམ་ན། དེ་དག་གྲུང་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སེས་པ་དང་
མཚུངས་པར་ལོག་སེས་སུ་སྒྲོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། དེའུ་ཤིང་རྩ་སྒྲུང་
རྒྱ་སྒྲུང་བའི་སེས་པ་དང་རྒྱ་ཁྲུང་རྒྱག་ཁྲག་རྒྱ་སྒྲུང་བའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་སེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མ་
ཡིན་ཏེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སེས་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་ལོག་སེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྒྲུབས་འདིར་རྒྱ་ཁྲུང་རྒྱག་ཁྲག་རྒྱ་སྒྲུང་བའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་དང་ཆད་མའི་གཞི་
མཐུན་མེད་དོ། །སྒྲོན་ཞིང་གསེར་བཟོར་གང་གི་སྒྲིང་དུ་ལྟ་མི་ཡི་དྲགས་གསུམ་གྱི་གཅིག་
ཆར་བལྟས་པ་དེའི་ཆེན་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་སེས་རྒྱག་ཁྲག་ལ་ཆད་མར་སོང་ཞིང་།
ལྟའི་མིག་སེས་བདུད་རྩི་དང་། མའི་མིག་སེས་རྒྱ་ལ་ཆད་མར་སོང་གྲང་། དུས་རྒྱུ་རྒྱ་
དེ་ལྟར་སོང་བས་ནི་མ་ཁྲུབ་པོ། །དེ་ལྟར་བལྟས་པ་དེའི་ཆེན། དེའི་སྒྲིང་དུ་རྒྱ་རྒྱག་
བདུད་རྩི་གསུམ་གསེར་གང་ཆད་ལོངས་གཅིག་ཅར་དུ་མེད་གྲང་། དེ་ལྟར་བལྟས་པ་དེའི་
ཆེན། དེའི་སྒྲིང་དུ་དེ་དག་སོར་གང་ཆད་ལོངས་སུ་ཡོད་པ་བྲིད་དོ། །ཉི་མའི་རེག་བྱ་ཆ་
རེག་ཡིན་གྲང་། ཉི་མའི་རེག་བྱའི་ཆ་ཤས་དང་། གྲང་རེག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཆ་རེག་དང་གྲང་རེག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ཆ་
རེག་གི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་གྲང་རེག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གྲང་རེག་གི་སྟེང་དུ་ཆ་རེག་གསར་དུ་སྟེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། མོས་
 ཀའི་དུས་སུ། གྲང་རེག་གི་ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་གི་ཉེར་ལེན་དང་། ཡི་དྲགས་ཀྱིས་ལས་
 ངན་པའི་བདག་ཁྱེན་བྱས་པ་ལ་རྟེན་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་ཆ་རེག་གསར་དུ་སྟེ་བ་ཡོད་
 (༡༩༠ན)པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། མོས་ཀའི་དུས་སུ། ལྷ་
 བའི་རེག་བྱའི་ཆ་གཅིག་གི་ཉེར་ལེན་དང་། ཡི་དྲགས་ཀྱིས་ལས་ངན་པའི་བདག་ཁྱེན་
 བྱས་པ་ལ་རྟེན་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་ཆ་རེག་གསར་དུ་སྟེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་དང་
 གཅིག་གང་ཞིག །ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་མོས་ཀའི་དུས་སུ་ནི། ལྷ་བའང་ཆ་ལ། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷ་ཁྱེད་གསེར་བ་ཐོར་བ་གང་གི་སྟེང་དུ་གང་ཟག་གསུམ་གྱིས་གཅིག་
 ཅར་བལྟས་པ་དེའི་ཆེན། དེའི་སྟེང་དུ་ལྟས་ཡོངས་སྟོད་བྱར་གྱུར་པའི་བདུད་ཅི་ཐོར་
 གང་ཆད་ཡོངས་དང་མིའི་ཡོངས་སྟོད་བྱར་གྱུར་པའི་ལྷ་ཐོར་གང་ཆད་ཡོངས་དང་ཡི་
 དྲགས་ཀྱི་ཡོངས་སྟོད་བྱར་གྱུར་པའི་རྣལ་ཁྲག་ཐོར་གང་ཆད་ཡོངས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ།
 དེ་ལྟར་བལྟས་པ་དེའི་ཆེན། དེའི་སྟེང་དུ་ལྷ་བདུད་ཅི་རྣལ་ཁྲག་གསུམ་ཐོར་གང་ཆད་
 ཡོངས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྟེང་དུ་དེ་གསུམ་གཅིག་ཅར་ཏུ་ཡོད་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གསུགས་ཅན་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་གོ་འགོག་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
 ལྷ་ཁྱེད་གསེར་བ་ཐོར་བ་གང་གི་སྟེང་དུ་གང་ཟག་གསུམ་ཐོས་གཅིག་ཅར་བལྟས་
 པའི་ཆེ། དེའི་སྟེང་དུ་ལྷ་བདུད་ཅི་རྣལ་ཁྲག་ཐོར་གང་ཆད་ཡོངས་སུ་མེད་ཅིས་པ་ལ་རྒྱ་
 མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ས་རུལ་གྱི་གོ་སར་རྒྱ་རུལ་ཡོད་པ་
 སྟོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སའི་སྟོད་རྒྱས་བསྐྱང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རི་རབ་གཅིག་གི་གོ་སར་མཛོན་པ་གོང་ལོག་

གཉིས་ཀ་ནས་བཤད་པའི་རི་རབ་གཉིས་གཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་(༡༩༠བ)པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། གང་འགོག་སྟེ་མས་ཤིག །

ཆད་འགོག་ཚུངས་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གང་ཕྱིར་གང་གི་ཡུལ་ཕྱིར། ཞེས་སྟགས་གྱིས་སྒྲུབ་སུ། དགག་བཞག་སྤང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ཁ་སང་གི་དུས་ཀྱི་སྒྲོ་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་རང་དུས་སུ་རང་
ལ་ཕྱིར་བྱེད་རང་རིག་མེད་ཀྱང་། རང་ཉིད་དུས་ཕྱིས་དུན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤར་གྱི་
སྒྲོ་འཛིན་ཤེས་པ་དང་། ཕྱིས་ཀྱི་སྒྲོ་པོ་དུན་པའི་དུན་ཤེས་གཉིས་པོ་དེ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་སྒྲོ་པོ་གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། སེམས་ཅམ་པས་དཔུ་མ་པའི་
ངོར་རང་རིག་སྒྲུབ་པ་དེའི་ཆོ་ཁ་སང་གི་དུས་ཀྱི་སྒྲོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་
དུས་སུ་རང་ལ་ཕྱིར་བྱེད་རང་རིག་ཡོད་དེ། རང་རིག་དུས་ཕྱིས་དུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་དྲགས་སུ་བཞོང་ནས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྱུར་པ་དེ་གཞུང་དེའི་དོན་
སྒྱུར་ནས་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལྟར་བཞོང་པ་དེའི་ཆོ་ན། ཆོ་ལ་ཕྱི་
ཆོ་ལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པའི་དྲགས་ཆོས་གཉིས་ལྟན་གྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་དེའི་ཆོ་ན། དཔུ་མ་པས་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པར་སེམས་
ཅམ་པས་ཤེས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་སྤང་པ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་རྫོབ་སྤང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་

ཡིན་པར་ཐལ། འདྲ་པའི་ཕྱིར། འདྲ་མི་རྣམ་ཏེ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག། གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། (༡༩༡ན)རང་གི་སྒྲུང་པ་ལ་ཚད་མ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ་ཟེར་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྒྲུང་ཅིག་མ་ཤིན་ཏུ་སྒྲུང་བ་
ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདྲ་
ན། འཕགས་པ་དང་སོ་སྒྲོ་གཉིས་རང་ཡུལ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་
ཐལ། འདྲ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག། རང་གི་ཚད་མར་སོང་པའི་ཡུལ་ཡོད་ན། ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ་ཟེར་
ན། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུང་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདྲ་ན། རང་གི་འཛིན་སྒྲུངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་
མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲ་པའི་ཕྱིར། འདྲ་ན། སྒྲུང་པ་བདེན་པར་
གྲུབ་པར་ཐལ། འདྲ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག། གསར་དུ་མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྩོམ་འཛིན་དབང་
མངོན་གྱིས་དབང་ནས་སྒྲུས་པའི་རྩོན་པོ་དོན་མཐུན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཚེས་ཅན།
མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྩོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་
ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲ་ན། དེ་རྩོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདྲ་པའི་ཕྱིར། འདྲ་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩོན་པོ་རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་རིག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚེས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྩོན་འཛིན་དབང་མངོན་དེ་རྩོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། རྩོན་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་དབང་ནས་སྒྲུས་པའི་རྩོན་པོ་ངེས་པའི་
ངེས་ཤེས་དེ་རྩོན་པོ་(༡༩༡བ)རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ཁས།

འདོད་ན། རྩོན་པོ་མཆོད་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སྒྱུ་པའི་རིག་པ་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན།
འཕགས་སྒྱུད་གྱི་བུམ་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་
ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རྩོན་འཛིན་ཤེས་པ་ཡུལ་རྩོན་པོ་ངེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་རང་
ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་རང་དུས་སུ་རང་
ལ་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །དཔལ་ལྷན་རྩྭ་བས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་གི་མཆོན་
ཉིད་མི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་མི་འདོད་པ་མིན་ནོ། ཟེར་ན། དཔལ་ལྷན་
རྩྭ་བས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པར་ཐལ། རང་འགྲེལ་ལས། རྩམ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རང་རིག་མེད་པ་མ་ཟད། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་རིག་མེད་
བར་བལྟན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དཔལ་ལྷན་རྩྭ་བས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་བཞེད་པར་ཐལ། དེས་ཆད་མ་
དང་གཞལ་བྱ་ལ་སྟོས་ནས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཆད་མས་ཡུལ་གཞལ་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་རང་ཉིད་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་རང་རིག་འདོད་
པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་རྟོན་རྟགས་ལ་རྟོན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྣངས་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པའི་གཞལ་བྱ་སྟོག་གྱུར་བ་ལ་མི་སྒྱུ་པའི་རིག་པ་དེ། རྩམ་སྒྱུད་པག་པའི་ཆད་མའི་
མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྩམ་སྒྱུ་(༡༩༩ན)དཔག་པའི་ཆད་མ་ཡིན་ན།
རང་གི་རྟོན་རྟགས་ལ་རྟོན་ནས་སྟོས་པས་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁས་ལེན་འགལ་བ་བརྟོད་

པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པ་ལ་རྟེན་ནས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདུག་པར་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་འདིར་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དེ་ལས་གཞན་བ་མ་བསྟན་བ་དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁས་ལེན་འགལ་བཅོང་གི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པ་ལ་རྟེན་ནས་བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་མི་རུས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འཕངས་པ་ལ་རྟེན་ནས་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འབྲའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་རྟེན་རྟགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར། རང་གི་འཛིན་སྒྲངས་ཀྱི་ལུལ་དུ་གྱུར་བའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་བ་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་རིག་པ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་གཞལ་བྱར་གྱུར་བའི་དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་གྱུར་བའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ལྟོག་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་དེ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལྟོག་གྱུར་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་རིག་(༡༩༩བ)པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་གྱུར་བའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་གྱུར་བའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟོག་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འབྲལ་པའི་རིག་པ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཆས་ཅན། མ་
འབྲལ་པའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། འབྲལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དེ་མ་འབྲལ་པའི་རིག་པ་གང་ཞིག་ །དེ་ལ་གཟུགས་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཁས། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུགས་སྒྲུབ་པུ་
བྱེད་པའི་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ །རང་གི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་བདག་སྐྱོན་ནི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་ལ་རྟོན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྒྲུབས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་ལྷ་རགས་
གང་ཟུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་
ཡིན་ན། (༡༣༣)འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
འདོད་ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་མཁན་གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གང་ཟག་རང་བཞིན་
མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་མཁན་གྱིས་སྟོང་པ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་གང་ཞིག་ །གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་
པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། བདག་མེད་ལྷ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་དེའི་སྟོན་དུ་

བདག་མེད་རགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་རྫོང་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རགས་པའི་མི་རྟག་སྐྱེས་པ་ཕུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་
སྒྲེ་མེད་པར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རྒྱད་ལྔ་གྱི་སྒོ་སྒྲེ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
རགས་པའི་མི་རྟག་སྐྱེས་པ་ཕུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཐེན་གོམས་པར་བྱས་པ་
ཅམ་གྱིས་འཁོར་པ་ལས་གྲོལ་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
འཁོར་པ་ལས་གྲོལ་པ་ལ་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་འཛིན་འཁོར་པའི་རྩ་བ་ཡིན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་
འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་པ་ལ་མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ། དབང་
པོ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཚས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། (༡༡༩བ)མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་གི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
པ་ལ་རྟེན་ནས་བྱུང་བ་གང་ཞིག །རང་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་པ་ལ་མི་
སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ཚས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ།
མངོན་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབང་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་སྐྱེས་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་
འཛིན་ལ་མ་རྟེན་པར། རང་གི་སྐྱེས་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
ཞིང་རང་གི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་པ་ལ་མི་སྒྲུབ་པའི་རིག་
པ། ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཚས་ཅན། རང་གི་སྐྱེས་
མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཐལ།
ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་སྐྱེས་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་

དབང་ལ་རྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྐྱབས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་
མི་སྐྱ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་སྟོན་
མིག་དབང་གཞུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྐྱབས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་མི་སྐྱ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། རྟོག་
མེད་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ རྗེས་དཔག་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་(༡༥༥ན)
གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་དུ་ཡོད་དོ། ཟེར་ན། ལྷ་གྲ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་
རྗེས་དཔག་དེ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་
ཡོད་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་ཞུགས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡུལ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞུགས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་མི་འགལ་ལོ་ཟེར་ན། འགལ་བར་ཐལ། དེ་
སྐྱོ་སྐྱོ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འགལ་བའི་བྱིར་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་མངོན་སུམ་མིན་པ་འདི་དག་
ནི། བརྟགས་པ་པོ་གཅིག་ལ་ལྟོས་པའི་ཡན་ཚུན་འཆོལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། མངོན་སུམ་དང་རྟོག་གྱུར་མི་འགལ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་
བྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁྱེན་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
གཞི་གྲུབ་མངོན་གྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལྷ་གྲ་
བདེན་མེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། རྟོག་གྱུར་ཡིན་པའི་
བྱིར་ཏེ། རྒྱུར་མཐོང་ལ་རྟོག་གྱུར་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་གཞན་མྱོང་གི་སྐབ་བྱེད་རང་རིག་བཀག་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ།
 རང་རིག་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དྲན་པ་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནམ། དྲན་པ་ཅམ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་
 གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་གོང་དུ་བཏབ་ཟེན་ལ། ཕྱི་མ་
 ལྟར་ན། མ་ཁྲུབ་པའི་ལན་བརྟན་པ་ལ་གཞུང་(༡༣༧)འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ཁ་
 སང་གི་དུས་ཀྱི་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རང་དུས་སུ་རང་ལ། རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་
 མྱོང་བྱེད་མེད་ཀྱང་། རང་ཉིད་དུས་ཕྱིས་དྲན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁ་སང་གི་དུས་ཀྱི་
 སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་། དེ་རང་གི་དུས་ཀྱི་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་གཉིས་རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་སྔོན་པོ་གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འདུག་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
 ཀྱང་རང་རིག་མེད་ཅིང་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་རང་རིག་མེད་དོ། །རྒྱར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་སྔོན་
 འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་ཡུལ་སྔོན་པོ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་རང་ཉིད་གྲུབ་པའི་
 རྒྱལ་ཡོད་དེ། དེས་ཡུལ་སྔོན་པོ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་བར་དུ་ཆད་མ་གཞན་མ་རྒྱད་
 བར་སྔོན་པོ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་རྒྱས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
 རང་ཡུལ་གང་ན་ལ་འབབས་རྒྱས་ཀྱི་གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་སྤང་
 བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་ཀྱང་། རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ན། ཆད་མ་ཡིན་པས་མ་
 ཁྲུབ་པོ། །རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་རིག་པ་ཆད་མའི་མཚན་
 ཉིད། དབྱེན། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་མཛོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་གཉིས། རང་གི་རྟེན་རྟགས་
 ཡང་དག་ལ་རྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བུ་ལྷོག་གྱུར་ལ་
 མི་སྐྱེ་བའི་རིག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་རྟེན་རྟགས་ཡང་
 དག་ལ་ལྷོས་པ་མེད་པར་རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བུ་མཛོན་

གྱུར་ལ་མི་སྤྱུ་བའི་རིག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན།
 (༡) ༡༥ན)དབང་མངོན། ཡིད་མངོན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་གསུམ། རང་གི་སྤྱན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གསུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་
 སྤངས་གྱི་གོ་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་མི་སྤྱུ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ།
 དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། མིག་སྟགས་དབང་པོ་ལ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་འཛིན་སྤངས་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
 གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་མི་སྤྱུ་བའི་རིག་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་སྤྱན་མོང་
 མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ནི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་
 འཛིན་སྤངས་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་བདེན་པའི་རྣམ་པའམ། བདག་མེད་ཐུ་
 རགས་གང་ཟུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། འཇགས་རྒྱུད་གྱི་སྤུང་བ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་
 འཛིན་ཆོས་ཅན། རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་གདན་ལ་འབེབས་
 རུས་གྱི་གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། རང་གི་སྤང་བ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 བྱོད་གྱི་སྤང་བ་དེ་བྱོད་གྱི་འཛིན་སྤངས་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། རང་གི་འཛིན་སྤངས་གྱི་ཡུལ་ལ་མི་སྤྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
 པ་གང་ཞིག །རང་གི་སྤང་བ་ལ་མི་སྤྱུ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆད་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། (༡) ༡༥བ)བྱོད་གྱི་སྤང་བ་དེ་བྱོད་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་
 པར་ཐལ། བྱོད་རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་བྱོད་གྱི་ཞེན་
 ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་གྱི་ཞེན་

ལུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས་སུ
གངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཆོག་གསལ་ལས། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་དཔེ་ཉེར་
འཇལ་གྱི་ཚད་མ། ལུང་ཚད་མ་དེ་བཞིར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་གྲུབ།

གཞན་ཡང་། རྗེས་དཔག་ཡིན་ན། གསར་དུ་མི་སྤྱོད་པའི་རིག་པ་ཡིན་པས་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། ཚད་མ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཐས། འདོད་ན།
རྗེས་དཔག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དམན་ལམ་སྒྲོན་མ་སོང་གི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་ལམ་དེ་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་
དཔག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐོས་
བསམ་གྱི་སྒྲོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་སྒྲོལ་བྱུང་གི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་རང་གི་འཛིན་སྣངས་ཀྱི་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་
བྱ་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྤྱོད་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། མ་ཡིན་(༡༥ན)པར་ཐལ། དེ་ལྷོག་
གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ལྷོག་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་
བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་དེ་རང་གི་འཛིན་སࣾངས་ཀྱི་ལུལ་དུ་
གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ལྷོག་གྱུར་ལ་མི་སྤྱོད་པའི་རིག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་སྒྲིག་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཚུར་མཐོང་ལ་སྒྲིག་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མ་གྱུ་བ་ན། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲིག་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྱུ་བ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲིག་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
དོན་དམ་བཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། རང་ལུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། རང་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞན་ལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ལ་མི་
སྒྲིག་པའི་རིག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་དང་རྟོགས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲིག་འཛིན་དབང་
མངོན་གྱིས་དྲངས་ནས་སྒྲིག་པའི་སྒྲིག་པོ་དེས་པའི་དཔེ་ཤེས་དེ་སྒྲིག་འཛིན་ཚད་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཡིད་གྱི་
མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྱུ་བ་ན། དེར་ཐལ།
རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་(༡༥༧)ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིག་པ་གང་
ཞིག །རང་ལུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མ་བརྟེན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དྲང་དཔེ་གྱི་མདོ་ཅོད་སྒྲོང་དང་བཅས་པའི་སྒྲུབ་སྒྲུབ།

རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་ཞེས་སྒྲིག་སྒྲུབ་སྒྲུབ། དགག་བཞག་སྒྲུང་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག །བདེ་གསེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་དངོས་སུ་སྒྲིན་པའི་མདོ་དེ། སྒྲུབ་སྒྲུབ་འདིར་

རྒྱལ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། མདོ་དེ་སེམས་ཅམ་པས་སྒྲ་རི་བཞིན་པར་ཁས་
ལེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཅམ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་
རྒྱད་ལ་མཚན་དཔེས་སྒྲས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཟིན་པར་ཁས་ལེན་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་སེམས་ཅམ་པས་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་བྱས་པ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེས་དངོས་པོ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་བདེ་
གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་དངོས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན་སྒྲ།

གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་རྒྱལ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་
མདོ་ཡིན་ན། དགོངས་འགེལ་གྱི་མདོ་ཆོག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགེལ་ལས།
རྒྱལ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་དེ་གང་ཞེ་ན། རི་སྐད་དུ་དགོངས་པ་དེས་པར་འགེལ་བ་(༡༥༣)
ལས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ལ་བཞིར་དེས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་ཅིས་པའི་ལུང་དེ་ལ་ཆན་པ་གསུམ་དུ་དེས་
པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་ཅིས་པའི་ལུང་དེ་ལ། རི་ལྟར་ནད་པ་ནད་
པ་ལ་ཞེས་པའི་ལུང་འདིར་དེས་སོ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ལུང་དེ་ལ་
གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལུན་
འདས་གྱི་མདོ་བརྗོད་པ་ལས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འདིར་བསྟན་རྒྱལ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ལ་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པའི་

མདོ་དེར་ངེས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རྒྱས་དྲེ།
འདིར་བཟུན་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ལ་བཞིན་ངེས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བདེ་གསེགས་སྒྲིང་པོ་རྟགས་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
སེམས་ཙམ་པས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདིར་བཟུན་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་
བུའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱེད་སྒྲེ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། བྱི་རོལ་མེད་པར་
སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ལུང་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པར་མ་ཟད། ལྷར་
བཤད་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་དེ། རྣམ་རིག་པས་སྒྲུ་རི་བཞིན་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པ་
ལས་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེམས་ཙམ་པས་སྒྲུ་རི་
བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། བྱེད་སྒྲེ། སེམས་ཙམ་པས་དྲང་ངེས་
གྱི་ཁྱོད་པར་སྒྲུ་(༡༩༥)རི་བཞིན་དུ་ཁས་སྒྲུངས་དུ་རུང་མི་རུང་པའི་སྟོན་ས་བྱེད་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་། མཐའ་མ་
ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། འདིར་བཟུན་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་ཡིན་ན། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་
ཆོག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རང་འགྲེལ་ལས་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་དེ་གང་ཞེ་ན། རི་
སྒྲིང་དུ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ལས། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་བཟུན་པ་ལས།
ཀུན་བརྟགས་མེད་པ་དང་གཞན་དབང་ཡོད་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་
ངས་ནི་དེ་མ་བཟུན་ཞེས་པའི་བར་དངོས་སུ་སྟོན་པ་གཉིས་དང་། དེའི་ལྷགས་ལ་བྱི་
དོན་མེད་པར་སྟོན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་སྟོན་པ་དང་བཅས་པས་བཞིན་
གསུངས་པའི་བྱིར་དྲེ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། སྟགས་བྱིས་བཟུས་པ་དགོངས་
འགྲེལ་ལས། བྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་
བཟུན་པ་གཉིས་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱི་དོན་དེར་སྟོན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་

གྱི་ཚིག་ཡོད་དེ། བྱམས་པས་གསོལ་བ། བཙམ་ལུན་འདས་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་
གཟུགས་ཅན་འདི་ནི། སེམས་ལས་ཐ་དད་པའམ་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ནམ། བཙམ་ལུན་
འདས་གྱིས་བཀའ་སྩལ་བ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་བཞིན་
དུ་མདོ་བཟློག་པ་ལས་ཀྱང་ཞེས་པས་དེ་བཞིན་གྱི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག །བདེ་གསེགས་སྒྲིང་
པོ་རྟག་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཀུན་གཞི་
ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ལུང་དང་(༡༩)ནོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཀུན་
གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ལུང་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ཞེས་བཟློག་པའི་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་དོན་ཕྱི་དོན་མེད་པར་བརྟན་པའི་ལུང་
དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བདེ་གསེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་དངོས་
སུ་སྟོན་པའི་ལུང་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པས། དེས་ན་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་
པའི་ལུང་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པོ་ཅིས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཇི་ལྟར་ནད་པས་ནད་པ་ལ་ཞེས་པའི་འཇམ་ཐོག་དེ་མ་ཐག་དུ། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་
བཟློག་པ་ལས་ཀྱང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། བདེ་གསེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་དངོས་
སུ་སྟོན་པའི་ལུང་དང་དོན་དུ་བརྟན་པས། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དང་དོན་
དུ་གྲུབ་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་ཚུལ་ཡོད་དེ་མདོ་དེ་གཉིས་དགོངས་གཞི་གཅིག་དགོངས་
པ་གཅིག །དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་དགོངས་གཞི་ཚོས་ཉིད་
ལ་དགོངས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དགོངས་པ་སྒྲེ་བ་སྒྲེ་མ་སྒྲེ་གསལ་པའི་ལྟ་བ་
ལ་གོམས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཁ་དངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཕྱི་རོལ་
པས། མངས་རྒྱས་པའི་བདག་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་རིགས་པར་ཐལ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་
དེ་དང་། བདེ་གསེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་དངོས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མདོ་སྒྲེ་གང་ལས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། ས་བརྩུ་པའི་མདོའི་

དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། (༡༢༥)ལང་གཤེགས་ལས། བྱི་རོལ་སྤང་བ་ཡོད་མིན་ཁོང་། །
 ཞེས་བྱི་དོན་བཀག་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། དེའི་སྒྲོན་མེད་དེ་ལུང་དེ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་
 ཅན་ཡིན་པར་བཅས་པ་ལ། ལུང་དེ་ཙམ་ཞིག་དགོངས་པ་ཅན་དུ་ཟད་དམ་སྟུམ་ན། དེར་
 མ་ཟད་དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་ལུང་བཞི་པོ་དེ་ཡང་དྲང་དོན་དགོངས་པ་
 ཅན་ཡིན་ཞེས་སྒྲོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ནས་
 བཤད་པའི་ལུང་བཞི་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དྲང་དོན་
 དགོངས་པ་ཅན་ཉིད་དུ་ལང་གཤེགས་ནས་བཤད་པའི་ལུང་གསུམ་པོ་དེས་གསལ་བར་
 བྱེད་པའི་བྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ནས་བཤད་པའི་ལུང་དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་
 བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྒྲོན་པའི་མདོ་དང་། བྱི་དོན་མེད་པར་སྒྲོན་པའི་མདོ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་
 སྒྲོན་པའི་མདོ། མཐར་ཐུག་ཐོག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་སྒྲོན་པའི་མདོ་དང་བཞིར་ཡོད་
 པའི་བྱིར། ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད་ཅིས་པའི་ལུང་འདི་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ཇི་
 ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ་ཞེས་པའི་ལུང་འདིས་བྱི་དོན་མེད་པར་སྒྲོན་པའི་ལུང་དྲང་དོན་
 དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་བཟོད་པ་ལས་ཀྱང་། ཞེས་པས་
 ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྒྲོན་པའི་ལུང་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་བཞིན་
 དུ་སྒྲོ་བྱིས་ཆེན་པོ་མི་གཉིས་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་པའི་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྒྲོན་
 པའི་མདོ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར། འདིར་བསྟན་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་
 སུའི་མདོ་ཡིན་ན། སེམས་ཙམ་པས་སྒྲུ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ཅིང་། དགོངས་འགྲེལ་
 བྱི་ཆོག་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །

(༡༢༦)གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྐབས་འདིར་འཇུག་པ་ཅུ་འགྲེལ་བྱི་དགོངས་པ་
 ཅན་དུ་འགྲེལ་བའི་མདོ་ཡིན་ན། ཅུ་འགྲེལ་བྱི་ཆོག་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། འདིར་
 བསྟན་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་སུའི་མདོ་ཡིན་ན། དགོངས་འགྲེལ་བྱི་ཆོག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

རྟགས་ཁས། འདོད་ན། བདེ་གསེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་བསལ་སྒྲ། ཞེས་ཟེར་རོ། །

དེ་ལྟར་ལུང་གི་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྒྲ། དགག་གཞག་སྒྲ་གསལ། དང་པོ་ནི།
ཁ་ཅིག །ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་
མདོ་དེ། དང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ཐ་
མོ་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཅུ་བ་སྟེས་
རབ་དེ་བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་བཞུགས་གཏན་ལ་འབབས་
པའི་བསྟན་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སོང་། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དང་
དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེའི་དོན་མངོན་པར་རྟགས་པ་བརྒྱད་པོ་
དེ་ཉིད་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། མངོན་རྟགས་རྒྱུ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
སྟོན་པའི་བསྟན་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

གཞན་ཡང་། །བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་སྤྲེལ་དོན་ཡིན་ན། །དེའི་(༡)མཁའ་ཤུགས་
བསྟན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་དེ་མངོན་རྟགས་བརྒྱད་དངོས་བསྟན་
བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་རྟགས་
བརྒྱད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སྒྲ། འདོད་ན། དེས་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་བརྒྱད་པོ་དེ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་

པའི་མདོ་དེ། དང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་
མདོ་ཚུལ་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། དང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དང་དོན་
དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་
པ་དེའི་བྱིར། ཅ་པར་འདོད་ན། དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཀུན་གཞི་དེ་མདོ་དེའི་དངོས་
བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་
གང་ཞིག ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་ངོར་ཀུན་གཞི་ཡོད་པ་དེ་དེ་
ཡིན་པའི་བྱིར་ན། མ་བྱུང་། འོ་ན། ཀུན་གཞིའི་དོན་སྤྱི་དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་བྱུང་
པ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་མདོ་དེའི་ཞེན་པའི་བཟོད་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་དེའི་སྤང་བའི་བཟོད་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་བོང་རུའི་དོན་
སྤྱི་དེ་རི་བོང་རུ་ཞེས་བཟོད་པའི་སྤྱི་དེ་དེའི་སྤང་བའི་བཟོད་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རི་
བོང་རུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྤང་ལུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། རི་བོང་རུ་ཚུལ་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ཁྱོད་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྤང་ལུལ་དུ་ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅ་རྟགས་བྱི་(༡༩༠ན)མ་གྲུབ་ན། དེ་མདོ་དེའི་སྤྱི་ཟེན་གྱི་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མདོ་དེ་སྤྱི་རི་བཞིན་དུ་ཁས་
ལེན་རིགས་བར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་
བྱའི་ངོར་ཀུན་གཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག མདོ་དེའི་དགོངས་གཞི་དེ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། བྱ་
སྟེ། རང་འགྲེལ་དུ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་
པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་བདེ་གཤེགས་སྟེང་པོ་རྟགས་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ། དང་དོན་

དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་འདི་ལ་དགོས་པ་ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོ་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་
 དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཞུགས་འཛིན་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ།
 མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་དམ་བདེན་
 པ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ནང་
 ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་
 པའི་སྟུག་བསྐལ་ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 སྟུག་བསྐལ་ཤེས་པར་བྱ་ཤེས་པར་བྱར་མེད་ཞེས་པའི་མདོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་
 དེ་བསྟན་མ་ཐག་ཏུ་ཀུན་ཤེས་ཀྱིས་འདི་རྒྱུད་ལ་མཐོང་ལམ་གསལ་དུ་སྟེ་བའི་ཕྱིར།
 རྩབ་སྟེ། མཐོང་ལམ་སྤར་མ་སྟེས་པ་གསལ་དུ་སྟེས་པའི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་
 རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་
 པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་(༡༩༠བ)གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བཀའ་
 བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
 ཐལ། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 མ་ཁྲུབ་ན། བརྒྱད་སྟོང་པའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་
 པའི་མདོ་དེ་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་ཅིང་བརྒྱད་སྟོང་པ་དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཁྲུད་པར་འཐད་
 པར་ཐལ། མ་ཁྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞུགས་ནས་རྒྱུ་
 མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་
 རས་གསུངས་པའི་དྲང་ངེས་དཔྱད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་བདག་

མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བཟུན་
བཟུན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་མེད་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན། སྐྱེ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཟེར་ན།
འོ་ན་དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན་མདོ་དེའི་དངོས་བཟུན་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་མི་རུང་
བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དྲང་དོན་
གྱི་མདོ་དང་དེས་དོན་གྱི་མདོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
ཤེས་རབ་སྒྲིང་བོའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་དེ་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་
དུ་ཁས་ལེན་མི་རུང་བའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་མེད་པ་དེ་མདོ་དེའི་བཟུན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་དེས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་གཟུགས་མེད་པར་སྟོན་
པ་སྐྱབས་སུ་བབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གཏུལ་བྱ་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པ་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག།
བཀའ་ཡིན་ན།

(༡༩༡ན) དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་ལམ་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་
པས་ཁྱབ་བོ། ཟེར་ན། འོ་ན། བཀའ་ཡིན་ན། དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་
དྲང་དེས་དབྱེད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ལམ་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བཀའ་ཡིན་ན། བདག་མེད་ཐུ་རགས་གང་
རུང་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་བཀའ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་བྲང་བ་ལས། བདག་མེད་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་དབང་
དུ་བྱས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། བཀའ་ཡིན་ན། ལྷ་བའི་ཆ་གཙོ་བོར་

བསྟན་པའི་བཀའ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདྲི་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བདག་མེད་ཐུ་
 རགས་གང་རུང་བསྟན་པའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་ན། དགོངས་
 འགེལ་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱུང་བེར་ན། འོ་ན།
 དེ་ཡིན་ན་དགོངས་འགེལ་ནས་གསུངས་པའི་དྲང་རྩེས་དབྱེད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་འཁོར་
 ལོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲི་ན། དེ་
 ཡིན་ན་བདེན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཏན་ལ་
 འབེབས་པའི་བཀའ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདྲི་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། བསྐྱལ་
 བཟང་མིག་འབྱེད་དུ། བདེན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་དུ་
 བྱས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདྲི་ན། དེ་ཡིན་ན། བདེན་གྲུབ་མ་བཀག་པར།
 གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཚྭ་གསལ་གཅིག་ཏུ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
 ལྷོན་པའམ། གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཚྭ་གསལ་གཅིག་ཏུ་
 བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པའམ། བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་སོ་སོར་བྱེ་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་
 གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདྲི་པའི་ཕྱིར། འདྲི་མི་རུས་ཏེ། འཁོར་ལོ་
 དང་པོའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་བདེན་གྲུབ་(༡༧)བ་ཏུ་ལྷོན་པའི་མདོ་འདི་
 གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཚྭ་གསལ་གཅིག་ཏུ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
 ལྷོན་པའི་མདོ་མ་ཡིན། བར་པའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་རང་བཞིན་མེད་པར་
 བསྟན་པའི་མདོ་དེ། གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་
 དུ་ཚྭ་གསལ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པའི་མདོ་མ་ཡིན། མཐའ་མའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་
 བདུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ལྷོན་པའི་མདོ་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་
 གྲུབ་མ་གྲུབ་སོ་སོར་ལྷོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ཡིན་ན། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ།

ཟེར་ན། འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་ན། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་
 ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་ན། འཁོར་
 ལོ་བར་པའི་མདོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྒྱད་སྟོང་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་ན་
 བརྒྱད་སྟོང་པའི་མདོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། བརྒྱད་སྟོང་པའི་ནང་
 ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་ཚོས་ཅན། དེར་
 ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བརྒྱད་སྟོང་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། གོང་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོ་སྤྱི་གང་ལས་སྤྱི་རོལ་ཞེས་སྤྱི་སྤྱོད་པས་སྤྱི་ལང་ཀར་གཤེགས་
པའི་མདོ་ལས། སྤྱི་རོལ་མེད་པར་སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་
དུ་གསུངས་པ་ལ། འོན། དང་ངེས་ཀྱི་བྱད་པར་ངི་སྒྲ་བྱ་སྒྲ་མ་ན། དེའི་བྱད་པར་སྒྲ་
པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱད། དག་དོན་ནི། དང་ངེས་ཀྱི་མདོའི་བྱད་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲ་ངི་བཞིན་པའི་རྩལ་གྱིས་བསྟན་བུའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་
པའི་མདོ། རེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲ་ངི་བཞིན་པའི་རྩལ་གྱིས་བསྟན་
བུའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོ་རྣམས། དང་དོན་གྱི་མདོར་འཛོག་
པའི་བྱད། དེ་དེའི་མཚན་(༡༩༡ན)ཉིད་དུ་འཛོག་གོ།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་བྱང་དོན་གྱི་
མདོའི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་དེའི་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་
པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་གཙོ་བོ་གཞི་
མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག། དེའི་བསྟན་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དོན་དམ་
བདེན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། ཕྱི་མ་སྒྲ། འདོད་ན། དེའི་ཞེན་པའི་

བཟོད་བྱ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་
པའི་བཟོད་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བཀའ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷ་སྟེ། རྒྱུད་སྤྱོད་མ་ལས་
བཀའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། གང་ཞིག་དོན་ལྡན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
མ་ཁྱུ་བ་ན། འོ་ན། ལུང་འདི་སྤྱང་པའི་བཟོད་བྱ་ཅམ་ལ་དགོངས་པར་ཐལ། མ་ཁྱུ་བ་
པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བཟོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡིན་ན། རང་གི་སྤྱང་པའི་བཟོད་བྱ་
ཡོད་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བརྒྱུད་སྤྱོད་པ་ཚེས་ཅན། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་
མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་
དོན་གྱི་མདོ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་རབ་སྤྱིང་བའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་མེད། ཅེས་པའི་
མདོ་ཚིག་ཚེས་ཅན། སྤྱི་འཁོར་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་
བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཤེས་རབ་སྤྱིང་བའི་དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། གཞུགས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། ལྷ་སྟེ། གཞུགས་མེད་པ་དེ་
མདོ་དེའི་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱིར་གཞུགས་མེད་པར་
གཞུགས་མེད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དེའི་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར།

བདག་འགོག་ཚུད་སྤྱིང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

ཉོན་མོངས་སྟོན་(༡༧༩བ)རྣམས་ཞེས་མོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་
གསུམ་ལས། དང་བོ་ནི། ཁ་ཅིག་ །འཛིག་ལྟ་ལའོར་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པར་
བསྟན་པ་དང་། ལུང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལའོར་པའི་རྩ་བར་གྱུར་

པའི་མ་རིག་པར་བསྟན་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་མི་འགལ་བར་འཛིག་
ལྟ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་གང་ཞིག །ལུང་པོ་བདེན་འཛིན་ཡང་འཁོར་
བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། འཛིག་ལྟ་དེ་རང་
དང་རྣམ་པ་མི་མཐུན་པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
ཉོན་མོངས་སྒྲིན་རྣམས་མ་ལུས་འཛིག་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་བྱུང་བ་སྒྲོ་ཡི་མཐོང་འགྱུར་
ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། དེ་ཡང་རང་དང་རྣམ་པ་མི་མཐུན་
པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་
ལས། རི་སྤྱོད་ལུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྤྱོད་དེ་ལ་རང་འཛིན་ཡོད། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་གཉིས་ཀ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། སྒྲི་རྩ་ན་འཆི་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་རྣམས་མ་ལུས་པ་
འཛིག་ལྟ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ལུང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་དེ་གང་ཟག་
གི་བདེན་འཛིན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཉིས་ལ་རྟོགས་
དཀའ་སྒྲུའི་ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། གནས་མ་སུ་པའི་སྡེ་བ་མ་
གཏོགས་པའི་ནང་སྡེ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི། དེ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་རྟོགས་དཀའ་སྒྲུའི་ཁྱད་པར་
ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་སྡེ་དུ་བཏགས་ཡོད་རྟོགས་སྒྲ་ཞིང་།
ལུང་པོའི་སྡེ་དུ་བཏགས་ཡོད་རྟོགས་དཀའ་བའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་གང་ཟག་
བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་ཅིང་ལུང་པོ་རྣམས་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་གཉིས་རྟོགས་དཀའ་སྒྲུའི་(༡༤ ཉན)ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ།
ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་རྣམ་འབྱུར་བས་དང་པོར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་

མཐ་ནས་བསྒྲུབས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་འབྱོར་པ་ཡིས་
བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད། །ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ལྟོངས་པའི་མ་རིག་
པ་དང་། ལས་འབྲས་ལ་ལྟོངས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ལྟོངས་པའི་མ་རིག་
པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡོ་ཤེས་གྱི་འགལ་
རྒྱུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་རིག་པ་ཡིན་ན།
དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ མ་རིག་པ་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་
ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ་ཟེར་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ། མ་
རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་སྒྲིབ་དང་། ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཇུག་ཤེས་དུག་ལ་ཡུལ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུང་བའི་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་ཆ་དེ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པ་གང་ཞིག །ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་ཐོན་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་
དེར་ཐལ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་ཐོན་ཡིན་ན། རང་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པས་བཞག་པའི་བག་
ཆགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་སྒྲུང་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་དབྱེད་པ་ནི་ལྷུང་དུ་
གྲོལ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་རྣམས་(༡༩-༢༠)ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
གདན་ལ་མཐ་པ་ལ། འོ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གདན་ལ་འབེབས་རྒྱུ་ལ་ཇི་ལྟ་བུ་

སྒྲུལ་ན་ཐོག་མར་རྣལ་འབྱོར་པས་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་གང་ན་ལ་ཕབ་ནས་
བསྒྲུལ་དགོས་སོ། །ཞེས་སྒྲོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ཐར་པ་
དོན་གཉིས་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཐོག་མར་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་གང་ན་ལ་ཕབ་
ནས་བསྒྲུལ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྒྱེ་རྒྱ་ན་འཆི་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲོན་རྣམས་མ་ལུས་པ་འཛིག་ལྟ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར། བཟུན་བཅོས་སྒྲུང་
པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གང་ན་ལ་ཕབ་པ་ནི། ཡོག་རྟོག་འགོག་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ།
རྣལ་འབྱོར་པས་བསྒྲུལ་བའི་ཆེ། དང་པོར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གང་ན་ལ་ཕབ་ནས་
བསྒྲུལ་པ་ནི། དགོས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་འོངས་པ་ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་
གྱི་མ་འོངས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
རྟོགས་སྒྲུབ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྣལ་འབྱོར་པས་དང་པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གང་ན་ལ་
ཕབ་ནས་བསྒྲུལ་དགོས་པར་ཐལ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྒྱེ་རྒྱ་ན་འཆི་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲོན་རྣམས་ལུང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་
ཏེ། རི་མེད་ལུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱོད་རང་ལ་
འགལ།

གཞན་ཡང་། བདག་མེད་གཉིས་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་སྒྲུབ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་པ་འགའ་ཞིག་གི་ངོ་པོར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་དཀའ་
ཞིང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་སྒྲུབ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་
པར་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབས་སྒྲུལ་བབས་གིང་། ལུང་པོ་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་
སྒྲུབས་སྒྲུབས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྟེན་(༡༧༩ན)འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་ལུང་སོགས་
རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབས་སྒྲུབས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྟེན་

འབྲེལ་དེ་མུང་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་མེད་གཉིས་པོ་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་རྟགས་དཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། མུང་སྟགས་རང་བཞིན་མེད་པ་གཉིས་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རོན་དམ་བདེན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་བདེན་འཛིན་གཉིས་ལ་སྒྲོང་དཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་མེད་གཉིས་ལ་རྟགས་དཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་མ་སྤངས་ན། གང་ཟག་གི་བདེན་འཛིན་སྒྲོང་མི་བྲིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདེན་འཛིན་སྤངས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་སྤངས་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདེན་འཛིན་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དག་བཙོམ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་རིག་པ་ཡིན་ན། དེ་ཁོན་ཉིད་ལ་རྫོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་ཁོན་ཉིད་ལ་རྫོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་རྫོངས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བདུས་སྟུ། འདིར་རྫོངས་པ་གཉིས་ལས། དེ་ཁོན་ཉིད་ལ་རྫོངས་པ་དང་། འབྲས་ལུའི་རྒྱུ་པར་སྒྲིན་པ་ལ་རྫོངས་པའོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱ་ལུབ་པའི་རྗེས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་རྟགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ལྷ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་(༡༩༩བ)འཛིན་རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཕྱ་མོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་འགལ་སྒྲུ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཕྱ་མོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། གཟུགས་བརྟན་དང་བྱད་
བཞིན་གཉིས་པོ་དེ་ལས། གཟུགས་བརྟན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་སྒྲུ་བ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། རྟོགས་པ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར་བྱད་བཞིན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་སྒྲུ་བ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་བརྟན་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་
པའི་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱད་བཞིན་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབ་
པའི་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོན་འབྲེལ་དེ་བྱད་བཞིན་རང་བཞིན་མེད་
པར་སྒྲུབ་པའི་རྟོགས་པ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་བརྟན་རང་ཞིན་མེད་པ་དང་། བྱད་བཞིན་རང་བཞིན་མེད་
པ་གཉིས་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་རྟོགས་དགའ་སྒྲུའི་
བྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཟུགས་བརྟན་རང་བཞིན་མེད་པར་
རྟོགས་སྒྲུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་བརྟན་དེ་བྱད་བཞིན་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་
མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱད་བཞིན་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་
མེད་དེ། རྟོན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྟན་བཞིན་ཞེས་པའི་
རྟོགས་སྒྲུ་བ་དེ་རྟོགས་སྒྲུ་བ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་
དོན་དམ་བདེན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་ཡུང་པོ་བདག་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྒྲུང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། (༡༧༥ན)པ་ཅིག །བདག་མང་པོར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུང་པོ་བདག་གང་
ཞིག །ཡུང་པོ་མང་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བདག་མང་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་

མང་པོར་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་གི་སེམས་ཅན་མང་པོར་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ཁ་བདག་གཅིག་ཉིད་ལ་བདག་མང་པོར་ཡོད་པར་ཐལ། སྤང་པོ་བདག་གང་ཞིག་ཁ་བདག་གཅིག་ཉིད་ལ་སྤང་པོ་མང་པོ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཉགས་སོང་། ཟེར་ན། བདག་གཅིག་ཉིད་ལ་དུས་གཅིག་རྒྱ་བདག་མང་པོར་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་ལ་དུས་གཅིག་རྒྱ་རང་གི་གདགས་གཞི་དུ་མ་ལ་བཏགས་པའི་བདག་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། བདག་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་རྒྱ་བདག་གི་གདགས་གཞི་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག་ཡིད་དེ་བདག་གི་མཆོན་གཞི་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། སྤང་པོ་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་སྤང་པོ་ནི། ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་འཇམ་པའི་རང་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་བདག་ན་དེ་བྱིར་དེ། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། ཟླ་བ་རང་ལུགས་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོན་བྱེད་གྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། བདག་དེ་རྣམ་དབྱད་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཅལ་བའི་ཆོན་རྟེན་པར་ཐལ། སྤང་པོ་བདག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་ཅིག་འདོད། ཅིས་པའི་སྐབས་སུ་ནང་ལྟེ་འོག་མ་རྣམས་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤང་པོ་བདག་རྒྱ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། གང་ཟག་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་རྒྱ་བདག་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མང་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤང་པོ་བདག་(༡༧༥བ)ཡིན་པའི་བྱིར། ཉགས་སོང་། བདག་ཇས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤང་པོ་བདག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉགས་སོང་། འཛིག་ལྟ་སྟོ་བྱིན་

ཅི་ལོག་རྟུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འཛིག་ལྟ་སྟལ་རྣམས་སྟུག་པའི་སྟལ་ཅན་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དེར་ཐལ། སྤང་པོ་བདག་གང་ཞིག། སྤང་པོ་རྣམས་སྟུག་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་།
 སྤང་པོ་ལྟག་མེད་གྱི་སྤང་འདས་ལ་ཞུགས་པ་དེའི་ཆོན་བདག་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ། སྤང་པོ་
 བདག་གང་ཞིག། དེའི་ཆོ་སྤང་པོ་རྒྱན་ཆད་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་། སྤང་པོ་ལྟག་མེད་
 སྤང་འདས་ལ་ཞུགས་པ་དེའི་སྤྱོད་ལ་རྟུ་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་རྒྱད་ཅིག་གིས་སྟེ་འཛིག་
 བྱིར་པར་ཐལ། སྤང་པོ་བདག་གང་ཞིག་དེ་སྤྱོད་ལ་རྟུ་སྤང་པོ་རྒྱད་ཅིག་གིས་སྟེ་འཛིག་
 བྱིར་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། ལས་བྱས་པ་རྒྱད་ཐོས་པར་ཐལ། བདག་སྤྱོད་
 མས་བྱས་པའི་ལས་བྱི་མས་མ་ཕྱོང་བའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། འདོད་ན། རྒྱད་གཞན་
 གྱིས་བསགས་པའི་ལས་རྒྱད་གཞན་གྱིས་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་རྒྱད་ཅིག་
 སྤྱོད་པར་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་གང་ཞིག། བདག་སྤྱོད་མས་བསགས་པའི་
 ལས་བདག་བྱི་མས་ཕྱོང་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལུན་འབྱུང་དེས། འཛིག་ལྷ་སྒྲོ་ཕྱིན་
 ཅི་ལོག་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་འཛིག་ལྷ་ཕུལ་རྫས་སྒྲུབ་པའི་
 ཕུལ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་སྤང་པོ་བདག་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག །
 དེས་སྤང་པོ་རྫས་ཡོད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་
 བདག་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་གི་འབར་བ་ལས། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
 ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲུབ་དོན་སྒྲུབ་འདོགས་ཏེ། ཡང་སྤྱིད་སྒྲེབ་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། དེས་འཛིག་ལྷ་ཞོན་མོངས་སྒྲུབ་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་(༡༩༦ན)ཡང་ཐུ་མའི་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་
པའི་ཕུང་འདས་དེ་ལྷག་མེད་ཕུང་འདས་ཡིན་པར་བཤམ། གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་འོག་མ་
རྒྱུ་མའི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་ཕུང་འདས་ལ་ཁྱགས་པ་དེའི་ཆེ་ཕུང་པོ་རྒྱན་ཆད་

པར་ཁས་ལེན་ན། དེའི་ཆོ་བདག་རྒྱན་ཆད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷག་མེད་མུང་འདས་དང་ལྷག་བཅས་མུང་འདས་གཉིས་པོ་དེ་དང་
པོར་ལྷག་མེད་མུང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མུང་འདས་དང་
པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་མུང་འདས་དེ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། མུང་འདས་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་མུང་འདས་ལ་ཅེ་གཅིག་
ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ལེ་ཤེས་དེ་གཉིས་རྒྱང་གི་
སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱད་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་རྒྱད་གཞན་གྱིས་བློ་བ་ཡོད་
པར་ཐལ། ལས་བསགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ལ་ནོར་ལུར་དབང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བདག་པོར་གྱུར་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲོ་བ་དཔོན་ལགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་རྣམས་
གྲུབ་རྒྱལ་གྱི་དགག་བྱ་ལྟ་མོར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་འཛིག་ལྷ་ཡུལ་རྣམས་སྒྲུབ་
པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན། དེས་འཛིག་ལྷ་སྒྲོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་འགྱུར་པར་ཁས་ལེན་
པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ས་ཁས། འདོད་ན། དེས་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་དངོས་པོ་རྣམས་
གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གྲུབ་མཐའ་སྒྲོ་བ་འོག་མ་རྣམས་གྱིས་མུང་པོ་ལྷག་མེད་ཀྱི་མུང་
འདས་ལ་ཞུགས་པ་དེའི་ཆོ། མུང་པོ་རྒྱན་ཆད་པར་ཁས་ལེན་ན། དེའི་ཆོ་བདག་རྒྱན་
(༡༩༦)ཆད་པར་ཁས་ལེན་དགོས། རྒྱ་མའི་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་མུང་པོའི་
ལྷག་མ་མེད་པའི་མུང་འདས་དེ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། གྲུབ་
མཐའ་སྒྲོ་བ་འོག་མ་རྣམས་གྱིས་རྒྱ་མའི་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་མུང་པོ་ལྷག་མ་
མེད་པའི་མུང་འདས་དེ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་སུ་ཁས་ལེན་ན། དེ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་

ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཡིན་པར་ཐལ། འོག་མ་
རྒྱམས་ཀྱིས་དེ་ལྷར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྒྱམས་ཀྱིས་ལྷག་མེད་མུང་འདས་
མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དེའི་སྒྲི་བྱས་ཀྱི་གཞུང་མངོན་དུ་བྱེད་པ་འགོ་དགོས་
པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བས་བསགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་
པ་ཡོད་ན། རྒྱུད་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་རྒྱུད་གཞན་གྱིས་སྤོང་པ་ཡོད་པས་མ་
ཁྱབ་པར་ཐལ། བའི་ལོངས་སྤྱོད་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་པ་དེ་ལུ་དེའི་སྒྲི་བྱས་ཀྱི་འབྲས་
ལུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲི་བྱས་ལ་བཏང་བའི་འབྲས་ལུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་ཅུ་དུ་སྤྱོད་དང་བཅས་པའི་སྐབས།

འཛིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །འདིར་བསྟན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བཅུ་བཞི་པོ་དེ་དག་མི་དགོ་
ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་བཤད་
པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བཅུ་
བཞི་པོ་དེ་དག་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མི་དགོ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འདིར་བསྟན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དྲི་བ་བཅུ་བཞི་པོ་དེ་མི་དགོ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
རྒྱམས་ཀྱན་སྤྱོད་ངན་པས་ཀྱན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འདིར་བསྟན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བཅུ་བཞི་པོ་དེ་དག་མི་དགོ་ལུང་
མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིར་
བསྟན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་(༡༩ མེད)བ་བཅུ་བཞི་པོ་དེས་ཀྱན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་

བརྩ་བཞི་བོ་དེ་ལ་དེའི་ཚེ། སྟོན་པས་ལན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ལྟ་བ་
 དེ་ནམས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྟོན་པས་དེ་དག་ལ་
 ལན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་བ་དང་སྟོན་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་ཡིན་བ་འགའ་ལོ། །ཞེན།
 མི་འགའ་བར་ཐལ། དེ་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་བ་ཁོ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བར་ཤེས་
 པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རེན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་ནམ་ཞེས། །
 ལུས་ཚེ་རྒྱལ་བ་མི་གསུངས་བཞུགས། །གང་གི་ཕྱིར་ན་ཟབ་མོའི་ཆོས། །སྟོང་མིན་འགྲོ་
 ལ་མི་གསུངས་ལྟར། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་མཁས་ནམས་གྱིས། །ཀུན་མཁྱེན་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་བར་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་།
 གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་བཞི་བོ་དེ། ལུང་
 མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བརྩ་བཞིའི་ནང་ཆོན་གྱི་མཐའ་ལ་རྟེན་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་
 བ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཞེན་ལུལ་ལ་
 འབྱུལ་བའི་ལྷག་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བའི་ནང་ཆོན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་
 དང་ལུང་པོ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ཆོས་ཅན། རྟོད་
 ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བའི་ནང་ཆོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོད་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། ལྟ་བ་བཀའ་རྟགས་ཀྱི་ཕུག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འཛིག་རྟེན་(༡༩པ)རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་
 བ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཞེན་ལུལ་ལ་འབྱུལ་བའི་ལྷག་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་མ་

བསྟན་མི་ལྟ་བུ་པའི་ནང་ཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་འཛིན་
སྟངས་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདག་དང་འཛིན་ཏེན་རྟག་མི་
རྟག་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཛིན་རྟེན་མི་རྟག་པར་སྟོབ་པ། རྟག་པར་སྟོབ་པ།
གཉིས་ཀར་སྟོབ་པ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་སྟོབ་པ་བཞི་པོ་དེ། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་རྟེན་པའི་
སྟོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཛིན་རྟེན་རྟག་གམ་མི་རྟག་
གཉིས་ཀ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དྲི་བ་བཞི་པོ་དེ་ཡང་མ་བརྟན་གྱི་དྲི་བ་བརྟུ་བཞིའི་
ནང་ཚན་ནས་སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་རྟེན་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་སྤྱུ་ཐུབ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་མི་ལེན་
པར་ཤེས་བཞིན་དུ་དྲི་བ་དེ་འདྲི་བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་
སྟོན་པ་སྤྱུ་ཐུབ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་མི་ལེན་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཛིན་རྟེན་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
པར་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་དེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཛིན་སྟངས་དོན་
མསྟན་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ། དེ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྷན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ། མི་ལྷན་པར་
 ལྟ་བའི་ལྟ་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་
 བཞི་པོ་དེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞིའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་བྱི་མའི་མཐའ་ལ་
 རྟེན་བའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་མི་ལྷན་པར་ལྟ་
 བའི་ལྟ་བ་ཚོས་ཅན། ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བའི་ལོག་གཤམ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་མ་བསྟན་
 གྱི་(༡༤༥ན)ལྟ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མཐའ་
 དང་མི་ལྷན་པའི་བྱིར་ཏེ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་སྟེ་བ་བྱི་མ་ལན་ཆད་འབྱུང་བའི་བྱིར་

ཏེ། བདག་དང་ཕྱང་པོ་སྒྲོ་བ་ཕྱི་མ་པན་ཆད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱང་པོ་དང་བཅས་པའི་
སེམས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སེམས་ཅན་ཡིན་ན། ཁྱོད་གྱི་སྒྲོ་བ་ཕྱི་མ་ཁས་ལེན་པས་བྱུང་བའི་ཆེད་ན།
འོན་ཀྱང་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཞོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཡིན་ན་སྒྲོ་འཆི་མ་ལུས་བ་
སྒྲངས་པས་མ་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ཞེན་ལུལ་ལ་འབྱུང་བའི་ལོག་སེམས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྱང་མ་
བརྟན་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་སོགས་སུ་ལྟ་བ་བཞི་པོ་
དེ་དེ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། སེམས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་
དང་ལྡན་མི་ལྡན་སོགས་སུ་དྲི་བའི་དྲི་བ་བཞི་པོ་དེ་ལྱང་མ་བརྟན་གྱི་དྲི་བ་བརྒྱ་བཞི་
པའི་ནང་ཆོད་དུ་གྱུར་པའི་དྲི་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། ཕྱི་རྒྱལ་པའི་སྟོན་པས་སྤྱུ་བྱུང་བས་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་མི་ལེན་པར་སེམས་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་
བ་དེ་ལོག་སེམས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྱང་མ་བརྟན་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་སྒྲོ་བ་ཕྱི་མ་པན་ཆད་མི་འབྱུང་བར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ལོག་སེམས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་སྒྲོ་བ་ཕྱི་མ་པན་ཆད་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་
(༡༤༥)ཟག་གི་བདག་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གྲོལ་བའི་བདག་གྲོང་པན་ཆད་བྱུང་བར་ལྟ་བ། མི་འབྱུང་བར་ལྟ་བ།

གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བུ་བའི་ལྟ་བ་བཞི་པོ་དེའི་ནང་ཚན་
 ཏུ་གྱུར་བའི་མུང་འདས་ལ་རྟེན་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གྲོལ་
 བའི་བདག་གྲོང་ཡན་ཆད་འབྱུང་བར་ལྟ་བུ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུལ་བའི་ལོག་
 ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་
 འཛིན་སྟངས་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། གྲོལ་བའི་བདག་གྲོང་ཡན་ཆད་འབྱུང་བའི་
 བྱིར་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་བྱི་མ་ཡན་ཆད་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། དག་བཅོམ་བ་སྐྱེ་བ་བྱི་མ་ཡན་
 ཆད་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། དག་བཅོམ་བ་སྐྱེ་བ་བྱི་མ་ཁས་ལེན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དག་
 བཅོམ་བ་བསམ་བཞིན་དུ་ལའོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གྲོལ་བའི་བདག་གྲོང་ཡན་ཆད་འབྱུང་མི་འབྱུང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
 པར་ལྟ་བུ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། དེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་
 མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཁང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་གྱུར་བའི་
 གྲོལ་བའི་བདག་ཞེས་སོགས་ནི། གོང་ལྟར་ཤེས་སོ། །

ཁ་ཅིག་ཁང་ཟག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་བདེན་པར་ལྟ་བུ། རྟག་པར་བདེན་
 པར་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་བདེན་པར་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་བདེན་པར་
 ལྟ་བུ་བའི་ལྟ་བ་བཞི་པོ་དེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞིའི་ནང་ཚན་ཏུ་གྱུར་བའི་ཐོན་
 གྱི་མཐའ་ལ་རྟེན་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་བདེན་
 པར་ལྟ་བུ་བཅོས་ཅན། ཁྱོད་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་
 མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་རྟག་
 པར་བདེན་པར་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མི་
 རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་(༡༩༩ན)དང་འཛིག་རྟེན་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་

བདེན་པར་མེད་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་ཞེན་
 ལུལ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་
 བདེན་པར་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྟན་པར་བདེན་པར་ལྟ་བུ་ཅེས་སྟེར་ན།
 གོང་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་བདག་ན་ཞེས་སྟགས་གྱི་སྐབས་སུ་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་
 འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་མི་རྟགས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་རི་ལྟ་སྟུ་སྟུ་མ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། བག་དོན་ནི། སྤང་
 པོ་བདག་མ་ཡིན་ཏེ་བྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་རེའི་སྟོན་པ་ལ་དྲི་བ་མི་འདྲ་
 བ་བརྩ་བཞི་ཞུས་པ་དེའི་ཆེ་སྟོན་པས་ལན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་བ་བརྩ་བཞི་དང་། དེས་ཀྱན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་
 བ་བརྩ་པོ་དེ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་སྟོན་པས་
 ལན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པས་བྱང་
 པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་རང་རྒྱ་བྱུ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་ལྟ་བའི་ལྟ་བ།
 རྟག་པས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་ལྟར་དུ་ལྟ་བའི་ལྟ་བ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་བྱང་པར་
 དུ་བྱས་པའི་དེ་ལྟར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་ལྟར་
 ལྟ་བའི་ལྟ་བ་བཞི་པོ་དེ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་བ་བརྩ་བཞིའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་
 གྱི་མཐའ་ལ་རྟེན་པའི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ལུས་སྟོག་རྣམས་གཅིག་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དང་། རྣམ་ཐ་
 དང་དུ་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་གཉིས་ལུས་སྟོག་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྟག་པས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་
 རང་རྒྱ་བྱུ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་བདེན་འཛིན་ཡིན་པར་

ཐལ། བྱོད་ལུང་མ་བཟུན་གྱི་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱལ། འདོད་ན། བྱོད་གྱི་ཞེན་
 ལུལ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྟག་
 ཐམས་བྱོད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་(༡༧༧བ)ཡོད་
 གྱིས་སྒྲོང་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་རྟག་
 པས་བྱོད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལྷགས་ཡིན་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྟག་པས་བྱོད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་གྱི་
 གནས་ལྷགས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྟག་པས་བྱོད་པར་དུ་བྱས་
 པའི་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བདག་
 དང་མུང་བོ་ཡིན་ན། མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟག་པ་དེ་བདེན་
 འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པས་བྱོད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་རང་རྒྱ་
 ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཞེན་
 ལུལ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་
 རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་གྱིས་སྒྲོང་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 བྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་གྱིས་སྒྲོང་པ་རྟགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་
 པ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རགས་
 པའི་མི་རྟག་སྐྱེས་པ་ཕྱུ་དུག་རྟགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་
 གྲོལ་རུས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེས་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་འདྲའི་
 ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ན། བདེན་
 འཛིན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་གྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་
 ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་གྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཟེར་ན།

ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དྲི་བ་བརྩུ་བཞི་པོ་དེ་བདེན་འཛིན་གྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་
ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བརྩུ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་
དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་འཛིན་ཀུན་
བརྟགས་གྱི་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚེས་ཅན། ཟ࿀ད་གྱི་ཞེན་
ལུལ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་
ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྤང་བ་དེ་དོན་དམ་(༡༥༠ན)བདེན་པ་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་མེད་ཕྱ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟགས་པའི་སེམས་
དཔའ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་རགས་པས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་ན། བདེན་
འཛིན་གྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུང་མ་བསྟན་
གྱི་དྲི་བ་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་གྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་
གང་ཟག་གི་བདེན་འཛིན་ཕྱ་མོ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་གང་ཟག་གི་
གནས་ལུགས་ཕྱ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

ཟ࿀ད་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། ཞེས་སྟགས་གྱི་སྐབས་སུ། དགག་
བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁཅིག །དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟགས་པའི་ཆོན་ལུང་པོའི་ངོ་པོ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་རྟགས་པར་ཐལ། ལུང་པོ་

བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་ཟེར་ན། འོ་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟགས་
པ་དེའི་ཆོ་ན་དེ་ཙམ་མེད་པར་རྟགས་པར་ཐལ། དེ་ཙམ་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤང་
པོ་ལ་བརྟགས་པའི་ང་ཙམ་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་
བདག་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཁས་མྱོངས་ཀྱི་འཆིང་གྲོལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་བདག་
གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ང་ཙམ་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེད་པར་
རྟགས་པའི་ཆད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟགས་
པ་དེའི་ཆོ་ཁྱོད་མེད་པར་རྟགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། (༡༥༠བ)འདོད་ན་སྒྲ།

གཉིས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྒྲ། སྤང་པོ་བདག་
མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བརྟན་པ་ལ། སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཇི་ལྟ་བུ་
ཡོད་སྟམ་ན་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་གཞན་ཡོད་ཅེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་
འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། རྣལ་འབྱོར་པས་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟགས་པ་དེའི་ཆོ་
ན་སྤང་པོའི་ངོ་པོ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་རྟགས་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤང་
པོ་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། སྤང་པོ་ལ་རྟེན་ནས་བརྟགས་པའི་ང་ཙམ་
བདག་གི་མཆོན་གཞི་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བདག་གི་མཆོན་གཞི་མེད་པར་ཐལ། བདག་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན། བདག་མེད་ཡིན་པས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུབ། གཞན་ཡང་།
སྤང་པོ་ལྟ་ལ་བརྟགས་པའི་ང་ཙམ་ཆོས་ཙན། བདག་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་མ་
གྲུབ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བདག་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས་ཞེས་ཟེར།

བདག་དང་ཤིང་རྩ་ལ་དབྱད་པ་ཚུད་སྒྲིང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གལ་ཏེ་ཚྷགས་ཙམ་ཞེས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྒྲིང་གསུམ། དང་
 བོ་ནི། ཁ་ཅིག་ཤིང་རྩ་ཞིག་པའི་ཡང་ལོ་དང་གཟེར་བྱ་རྣམས་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་ཡིན་
 རོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤིང་རྩ་ཞིག་པའི་ཡང་ལོ་དང་གཟེར་བྱ་རྣམས་ཚེས་ཅན། རྩོད་ཤིང་
 རྩའི་གདགས་གཞི་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤིང་
 རྩ་དེ་རྩོད་ཀྱི་སྒྲིང་དུ་བདགས་ཚེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྩོད་
 ཀྱི་སྒྲིང་དུ་ཤིང་རྩ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤིང་རྩ་ཞིག་ནས་ཡན་
 ལག་རྣམས་སྒྲིགས་གཅིག་ན་གནས་པའི་སྒྲིང་དུ་ཤིང་རྩ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། སེལ་བྱ་གནས་ལ་ཤིང་རྩ་ཉིད་ཡོད་པ་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་
 པའི་(༡༧༡ན)ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ཤིང་རྩ་ཞིག་པའི་ཡང་ལོ་དང་། གཟེར་བྱའི་སྒྲིང་དུ་ཤིང་རྩའི་དབྱིབས་
 ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་སྒྲིང་དུ་ཤིང་རྩ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩགས་ཁས། འདོད་ན། ཤིང་རྩ་
 ཞིག་པའི་དུས་སུ་ཤིང་རྩ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྩ་ཅང་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག་ནང་མེ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཤིང་རྩ་ཁས་མི་ལེན་ནོ་
 ཟེར་ན། དེ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིང་རྩ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 དེ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་ཤིང་རྩར་འདོད། ཁ་ཅིག་ཤིང་རྩའི་ཡན་
 ལག་ཚྷགས་པ་ཤིང་རྩར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་སྒྲིང་པོ་ལྷ་ཅར་
 བདག་རྩ་འདོད་ཅིང་། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་ལྷ་བདག་རྩ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁ་
 ཅིག་བདག་རྩའི་རྩེན་དུ་སྒྲིང་པོ་ནི། ལྷ་ཅར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། །

ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྤྱིང་དུ་གིང་རྟ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་ཡན་ལག་ན་བ་དང་གསོས་པ་ལ་རྟེན་ནས། གང་ཟག་ན་བ་དང་གསོས་པའི་ཐ་སྟླ་འཛོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བའི་ཤ་ཟོས་པས་གང་ཟག་གི་ཤ་ཟོས་པར་འཛོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གང་ཟག་གི་བའི་ཤ་དེ་གང་ཟག་གི་ཤ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གང་ཟག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྤྱིང་དུ་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བའི་འོག་ཏུ་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། གང་ཟག་ན་བ་དང་གསོས་པའི་ཐ་སྟླ་འཛོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷག་མགོ་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། ལྷག་གི་བའི་མགོ་ལ་ལོངས་སྟོང་པས་ལྷག་མགོ་ལ་ལོངས་སྟོང་པར་འཛོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལྷག་གི་བའི་མགོ་དེ་ལྷག་མགོ་(༡༥༡ན)ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྷག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྤྱིང་དུ་ལྷག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་སྒྲུབ་ས་གིང་རྟ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གིང་རྟར་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དངོས་སྒྲུབ་པའི་ལྷག་ས་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གིང་རྟ་མེད་པས་དེའི་ཡན་ལག་ལྷན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེས་གིང་རྟ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་སྒྲུབ་ས་གིང་རྟ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་གིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལས་གཞན་དུ་གིང་རྟ་བཟོད་མི་ཤེས་པ་གང་ཞིག །དེ་དག་གིང་རྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དངོས་སྒྲུབ་ས་གཞི་གྲུབ་ན་གིང་རྟ་ཁས་མི་ལེན་པས་བྱུང་བར་ཐལ།

དངོས་སྤྱོད་པའི་ལུགས་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཤིང་རྩ་མེད་པས་དེའི་ཡན་ལག་གྱུར་མེད་
 དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེས་དངོས་པོ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་རང་གི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་འཛོག་མི་ཤེས་པ་གང་ཞིག །རང་
 གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེས་དངོས་
 པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་བྱིར།
 གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།
 རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན། དངོས་པོ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། རང་གི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་སྤྱོད་
 པའི་ལུགས་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཤིང་རྩ་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་པར་ཐལ། དངོས་སྤྱོད་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་། ཡན་ལག་ཆོགས་པ་ལས་གཞན་དུ་
 ཤིང་རྩ་འཛོག་མི་ཤེས་པ་གང་ཞིག །དེ་དག་ནི་ཤིང་རྩ་ཡིན་པ་གོང་དུ་བཀག་ཟེན་ཅིང་།
 (༡༥༡བ)ད་དུང་ཡང་བཀག་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

སྤྱོད་འབྱེད་དང་། ཐལ་འགྱུར། གཏན་ཆོགས་བཅས་བཤད་པ།

སྤྱོད་འབྱེད་པས་སྤྱོད་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྤྱོད་ དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
 པོ་ནི། ཁའི་ག །སྤྱོད་འབྱེད་ཡིན་ན་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། འོ་ན། སྤྱོད་པ་
 རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་སྤྱོད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པོ་ཅེས་པའི་ཆོག་དོན་དེ་
 ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྤྱོད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 ཀྱིས་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་སྤྱོད་འབྱེད་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་
 ཅན་དེའི་བྱིར། ཆོག་ཡིན་ན་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་སྤྲུལ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་ཚས་
ཅན། ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། སྤྲུལ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅས་སུན་འབྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཚས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས།

གཞན་ཡང་། སྤྲུལ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་དེ་
ཚས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། སུན་འབྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་ཟེན་སྒྲ་
མས་གཤམ།

ཁ་ཅིག་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པས་བྱུང་བོ་ཟེར་ན། སྒྲ་
ཚས་ཅན། བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་ན་བྱས་
པས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ལན་གྱིས་སྒྲོག་པར་མི་རུས་པའི་ཐལ་དག་རྣམ་དག་དེ། ཐལ་འགྱུར་
ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། སྒྲ་གྲ་ཚས་ཅན། རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཚས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ།
མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྒྲ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། རྟེན་(༡༥༣)འབྲེལ་དེ་སྒྲ་གྲ་བདེན་མེད་ཏུ་སྒྲུབ་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚས་ཅན། ལན་གྱིས་བསྒྲོག་པར་
མི་རུས་པའི་ཐལ་དག་རྣམ་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་
ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་དེ། སྒྲ་གྲ་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་རང་གི་འཕང་བྱར་གྱུར་པའི་ཐལ་དག་ལ་གཞན་གྱིས་ཐལ་བ་མཚུངས་
པའི་སུན་འབྱེན་དེ། སུན་འབྱེན་ལྟར་སྒྲ་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། སུན་འབྱེན་

ལྷར་སྒྲུང་ཡིན་ན། ཐལ་འགྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཐལ་ངག་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་རང་གིས་འཕངས་པའི་ཐལ་ངག་ལ་གཞན་གྱི་ཐལ་ངག་
མཛུངས་པའི་ཐལ་ངག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སུན་འབྱེན་ལྷར་སྒྲུང་ཡིན་ན། སུན་འབྱེན་ལྷག་ཆད་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་
ཡིན་ན། སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་སྐབ་གྱི་རྟགས་
ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པ་དེ་སྐྱ་མ་བྱས་པར་སྐབ་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་ཆོས་སྒྲོག་དེ་རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲིང་དུ་རང་གི་
རྟགས་སྒྲོག་སྐབ་པའི་རྩལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དེ། སྐབ་བྱེད་
འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་
ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐབ་པའི་སྐབ་བྱེད་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་(༡༥༣བ)ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པ་དེ་སྐྱ་མ་བྱས་པར་སྐབ་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཤེས་
འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་དེ་རང་གང་
ལ་འཕངས་པའི་རྒྱལ་བ་དེས་སྐྱ་མ་བྱས་པ་ལ་ཤེས་འདོད་ལྷགས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་དེ་རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་རྒྱལ་བ་འོ་རོ་
མི་འདོད་པའི་ཆོས་ཐལ་བར་འཕངས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐབ་བྱེད་

འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དེ་སྐབས་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རང་གི་ཆོས་སྒྲོག་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྡེར་དུ་རང་གི་རྟགས་སྒྲོག་སྐབས་
པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཐལ་ངག་དེ། སྐབས་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། ཐལ་འགྱུར་སྐྱམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར།
རྟགས་སྒྲ། འདོད་ན། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཆོས་སྒྲོག་དེ་སྡེར་དུ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་
རྟགས་སྒྲོག་སྐབས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱ་ཆོས་
ཅན། བྱེད་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཆོས་སྒྲོག་ཡིན་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཆོས་སྒྲོག་དེ་
བྱེད་གྱི་སྡེར་དུ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་སྒྲོག་སྐབས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། སྐྱ་དེ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐབས་པའི་ཆོས་སྐྱ་གཟུང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་རྟེ། དེ་དེའི་གཤམ་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། བྱས་པ་དེ་སྐབས་གྱི་
རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྐྱ་མི་རྟག་པ་དེ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཡིན་ཟེར་ན། འདོད་ན།
སྐྱ་མི་རྟག་པ་དེ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐབས་པའི་བསྐབས་བྱའི་ཆོས་སྐྱ་གཟུང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག །ཐལ་འགྱུར་དེ་སྐབས་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་
དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། དེ་དེ་སྐབས་གྱི་བསྐབས་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རྟེ། བྱས་པ་དེ་དེ་སྐབས་གྱི་སྐབས་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྐྱ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དེ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ་
ཟེར་ན། འདོད་ན། སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དེ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐབས་པའི་
བསྐབས་བྱའི་ཆོས་སྐྱ་གཟུང་བྱ་(༡༥༩ན)ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེ་གང་ཞིག །ཐལ་
འགྱུར་དེ་སྐབས་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་

དེ། སྒྲ་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གཞུགས་ཆོས་ཅན། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་
པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དེ། དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་
བ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་དེ་དེ་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཡིན་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་དང་བྱས་པའི་གཞི་མཐུན་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །ཐལ་འགྱུར་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་
ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཅན་ཆོས་ཅན། སྒྲ་དང་བྱས་
པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་སྒྲ། འདོད་ན། སྒྲ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སུན་འབྱེན་འདིས་སུན་འབྱུང་ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སུ་རང་གི་
སུན་འབྱེན་ལ་མ་རྩལ་པོས་ཐུད་མ་ཐུད་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོན་བརྗོད་པ་
ལ། སྒྲོན་དེ་རང་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྒྲ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
ཁས་ལེན་ན་འཇུག་པས། རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་འབྲས་དང་སུན་འབྱེན་བྱ་འབྱེན་བྱེད་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་བྱས། རང་ལུགས་ལ་སུན་འབྱེན་
དང་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་འཐད་ཅེས་སྒྲོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། རང་ཉིད་
ཀྱི་སུན་འབྱེན་ལ་ཐུད་མ་ཐུད་ཀྱི་(༡༥༧བ)བརྟག་པ་བྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོན་བརྗོད་པ་དེ་
མི་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་སུན་འབྱེན་བྱ་འབྱེན་བྱེད་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར།

གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ལ་གཞོད་བྱེད་བརྗོད་པའི་དག་དེ། སུན་འབྱེན་གྱི་
མཚན་ཉིད། དབྱེན་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྒྲུང་གཉིས། གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ལ་

སུན་འབྱིན་རྒྱལ་གྱི་དག་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད། སུན་འབྱིན་ཡིན་ན། ཐལ་
འགྱུར་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ལ་སུན་འབྱིན་པའི་དག་ཡིན་
ན། ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་སྐྱལ་བ་དེས་
ལན་གྱིས་སྒྲིག་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཐལ་དག་དེ། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་
ན་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་། སྐབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་
དག་གཉིས། སྒྲིག་དོན་རྒྱལ་གསུམ་འཕེན་པའི་ཐལ་དག་དེ། དང་པོའི་མཆོན་ཉིད།
མཆོན་གཞིན། སྒྲུ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །
རྟག་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཡིན། སྒྲིག་དོན་རྒྱལ་གསུམ་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་དག་
རྣམ་དག་དེ། གཉིས་པའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་སྒྲུ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ།
བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུའོ། །བྱས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་
ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སུན་འབྱིན་ཡིན་ན། ཐལ་དག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
སུན་འབྱིན་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་ན་ཐལ་དག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྟག་ཆོད་དུ་
(༡༥༥ན)གྱུར་པའི་ཐལ་དག་སུན་འབྱིན་ཡིན་ན། རང་གི་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་ལ་
གཞན་གྱིས་སྒྲོན་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་བརྗོད་རྒྱལ་མཆོངས་པའི་ཐལ་དག་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། འབྱུང་བེད་ན། ཡང་། སྒྲིག་དོན་རྒྱལ་གསུམ་འཕེན་པའི་ཐལ་དག་
རྣམ་དག་དེ། སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། ལྟག་ཆོས་ཅན། རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་པར་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་སྒྲིག་དོན་རྒྱལ་གསུམ་འཕེན་པའི་ཐལ་དག་རྣམ་དག་དུ་ཆོད་མས་
ངས་ན། དེ་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དུ་ཆོད་མས་ངས་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཉེ། དེའི་སྒྲིག་དོན་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྒྱལ་གསུམ་འཕེན་པའི་ཐལ་དག་རྣམ་དག་

རྩ་ཚད་མས་ངེས་ན། དེ་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འཇུར་ཡང་དག་རྩ་ཚད་མས་ངེས་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྒྲིག་དོན་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་འཕེན་པར་ཚད་མས་
ངེས་ན། དེ་སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་འཕེན་པར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་
འཇུར་དེ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་རྟགས་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟག་པ་དེ་བྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་བྱུབ། འོན་ཀྱང་སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྟག་པ་དེ་ཐལ་འཇུར་དེའི་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐལ་འཇུར་
དེའི་རྟགས་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་པ་དེའི་ཚེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་རྟགས་མ་
གྲུབ་ཀྱི་(༡༥༥བ)ལན་བཏབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་ལན་འདེབས་པ་པོ་དེས་སྒྲ་རྟག་པ་
མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མ་བྱས་པ་དེ་ཐལ་འཇུར་དེའི་བསལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་དེ་
ཐལ་འཇུར་དེའི་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་བྱས་པ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ལ་ཚད་
མའི་བསལ་བ་ཞུགས་པར་ཐལ། བྱོད་ཐལ་འཇུར་དེའི་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུབ་
སྟེ། སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འཇུར་ཡིན་ན། རང་གི་བསལ་བ་ལ་ཚད་མས་བསལ་
བ་ཞུགས་བས་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན། རང་གི་བསལ་བ་ལ་ཞུགས་བས་བྱུབ་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན། རང་གི་བསལ་བ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་བས་བྱུབ་བ་
ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟགས་ལ་རྩལ་པོས་ཁས་ལེན་པ་མོགས་བྱེད་ཚོས་གསུམ་
དང་ལྡན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟག་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དཔལ་ལྡན་སྒྲ་པའི་དོར་དངོས་སྒྲ་པའི་ལུགས་ལ་སྒྲ་སྒྲ་ཚོས་ཅན།
རྟོན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འཇུར་དེ་ཚོས་

ཅན། ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། ཁྱོད་རང་གང་ལ་འཕངས་པའི་
 རྒྱལ་བ་དེས་ལན་གྱིས་སྒྲོག་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཐལ་ངག་རྒྱུ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
 གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། དེ་དེར་ཐལ། (༡༥༦ན)ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་བསལ་
 རྩལ་གསུམ་གང་ལ་ཡང་། དཔལ་ལྷན་སྒྲོ་བས་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། དེའི་
 རྟགས་ལ་དེའི་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པར་ཐལ། དངོས་སྒྲུབ་པའི་ལྷགས་ལ་སྒྲུག་
 བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་དེའི་བསལ་བ་ལ་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པར་
 ཐལ། དངོས་སྒྲུབ་པའི་ལྷགས་ལ་སྒྲུག་རྟེན་འབྲེལ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྩལ་བ་ལ་ལན་མི་
 ཐེབས་པར་ཐལ། དེས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན། རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པས་རྩལ་བ་ཁས་
 ལེན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དཔལ་ལྷན་སྒྲོ་བས་སྒྲུག་བདེན་མེད་ཏུ་དམ་བཅའ་
 བ་ལ། དངོས་སྒྲུབ་སྒྲུག་ཚེས་ཅན། རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་
 པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་གནོད་བྱེད་འཇུག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 མི་རྒྱས་ཏེ། དཔལ་ལྷན་སྒྲོ་བས་སྒྲུག་བདེན་མེད་ཏུ་དམ་བཅའ་བའི་དམ་བཅའ་དེ་
 དམ་བཅའ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་དེ་རང་གི་ཞེན་དོན་རང་དམ་བཅའ་
 བ་བའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲུག་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་དཔལ་ལྷན་སྒྲོ་བས་
 ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན། རྟེན་འབྲེལ་སྒྲུག་བདེན་མེད་ཏུ་སྒྲུབ་
 པའི་ཚུལ་གསུམ་ཏུ་ཚད་མས་ངེས་ན། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་(༡༥༦བ)རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཚད་
 མས་ངེས་དགོས་པར་ཐལ། སྒྲོ་ཚེས་ཅན་མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་
 ཐལ་འགྱུར་འདི་སྒྲོག་དོན་ཚུལ་གསུམ་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་རྒྱུ་དག་ཏུ་ཚད་མས་ངེས་
 ན། འདིའི་སྒྲོག་དོན་གཏན་ཚིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་རྒྱུ་དག་ཚད་མས་ངེས་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། སྒྲུག་བདེན་མེད་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་

ཡིན་པ་དེ། རྒྱ་ཁུ་བདེན་མེད་དུ་རྒྱ་བ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་རྒྱལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱ་མ་བྱས་པ་དེ། རྒྱ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་བྱིར་
ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་བྱས་པ་དེ་དཔེ་བསལ་བ་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་མ་བྱས་པ་ལ་ཆད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་མེད་པ་ལ་ཆད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ།
རྒྱ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མེད་པའི་བྱིར།

(༡༥༥)འི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་ཉི་མའི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་། དེ་རྒྱ་བ་ཀྱི་རྒྱལ་གསུམ་ཆང་བ། དེ་རྒྱ་བ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་
གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རི་བོང་རྩ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་རྟག་པར་རྒྱ་བ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་
ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་རྟག་པར་རྒྱ་བ་པའི་རྒྱལ་གསུམ་ཆང་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྒྱ་བ་
ཀྱི་རྒྱལ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྒྱ་བ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་
ཐལ། བྱས་པ་དེ་རྒྱ་བ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དེ་
རྒྱ་བ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྒྱ་བ་ཀྱི་འགལ་རྟགས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་
འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རི་བོང་རྩ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱས་པ་དེ་རྒྱ་མི་རྟག་པར་རྒྱ་བ་པའི་རྒྱལ་གསུམ་ཡིན་དེ་དེ་རྒྱ་བ་ཀྱི་
རྒྱལ་གསུམ་ཆང་བ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱ་མི་རྟག་པར་རྒྱ་བ་པའི་རྒྱལ་གསུམ་
ལྟར་སྤང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱ་མི་རྟག་པར་རྒྱ་བ་པའི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞེས།
ཁྱོད་རྒྱ་མི་རྟག་པར་རྒྱ་བ་པའི་རྒྱལ་གསུམ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེ་དེར་ཐལ། ཁྱོད་

སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྩལ་གསུམ་
ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་དེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྩལ་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་སྐྱབ་ཀྱི་(༡༥༥)རྩལ་གསུམ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་ན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྩལ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་ན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་
དག་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱ་རྟག་པར་
སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྩལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
སྐྱབ་ཟེན། འདོད་ན། སྐྱ་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྲིང་དུ་འགོད་རྩལ་དང་མཐུན་པར་
ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྐྱ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་
པར་སྐྱབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྟོན་མེད་ཀྱི་སྤྲིང་དུ་འགོད་རྩལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་
པ་ཉིད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར་དེ། སྐྱ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་
པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྟོན་མེད་གང་ཞིག །ཁྱོད་སྐྱའི་སྤྲིང་དུ་འགོད་རྩལ་དང་མཐུན་
པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། སྐྱ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་བརྒྱང་
བ་གང་ཞིག །སྐྱ་དེ་ཁྱོད་དུ་ཆད་མས་ངེས་ནས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཡིན་མིན་གྱི་ཆོས་ཟེ་པའི་
གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་དེ་སྐྱའི་རྟགས་ཀྱི་དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་བརྒྱང་(༡༥༥)པར་ཐལ། སྐྱ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ།
སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྟོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།
སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཡིན་མིན་གྱི་ཆོས་ཟེ་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་རྟགས་བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན།

སྤྱི་ཐལ་ཅན། ཁྱོད་སྤྱི་ཐལ་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་
 དེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཐལ་པར་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་ཡིན་སྤྱོད་དང་།
 འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་ཡིན་པ་གང་ཞིག། ཁྱོད་སྤྱི་ཐལ་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་དེས་
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། སྤྱི་ཐལ་པར་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་
 ཚུལ་ཡིན་སྤྱོད་དང་། འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ཐལ་ཅན། སྤྱི་ཐལ་
 ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཐལ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་
 བ། སྤྱི་ཐལ་ཅན། དེར་ཐལ། སྤྱི་ཐལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། (༡༥༤)ཙ་པར་འདོད་ན། དེ་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་
 ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྱོད་དང་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག། ཁྱོད་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཚུལ་ཅན་སྤྱོད་མེད་གང་ཞིག། ཁྱོད་ཚུལ་
 དེའི་སྤྱོད་དུ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་
 དེས་པར་དེ། དེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚུལ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྤྱི་ཐལ་པ་ཚུལ་ཅན།
 ཁྱོད་སྤྱི་ཐལ་པར་སྤྱོད་པའི་ཕྱོགས་ཚུལ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཤེས་འདོད་
 ཚུལ་ཅན་སྤྱོད་མེད་གང་ཞིག། ཁྱོད་སྤྱི་ཐལ་དུ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་ཚུལ་དང་
 མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་དེས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། དེར་
 ཐལ། སྤྱི་ཐལ་པར་དེ་སྤྱི་ཐལ་པར་སྤྱོད་པའི་བསྐྱེད་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་སྤྱི་ཐལ་པར་སྤྱོད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་
 མ་གྲུབ་ན། སྤྱི་ཐལ་པ་ཚུལ་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྱོད་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག། ཁྱོད་སྤྱི་
 (༡༥༥)སྤྱོད་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་དེས་པའི་ཕྱིར། དང་
 པོ་སྤྱོད། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚུལ་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ཡིན་
 སྤྱོད་དང་། འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་གང་ཞིག། སྤྱི་ཐལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཙ་པར་འདོད་ན།

དེ་ཚེས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་ཚུ་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་
གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཚེས་དེ་ཁྱོད་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་སྒྲོན་མེད་
གང་ཞིག ཁྱོད་ཚེས་དེའི་སྤྲོད་དུ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་
ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པ། དེ་སྐྱབ་གྱི་ཕྱོགས་ཚུ་གྱིས་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་
རྟག་པ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་པས་ལ་གཞན་ན་མས་སྒྲུབ་དང་འདྲ།
རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། སྐྱ་དེ་མི་རྟག་པའི་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མི་རྟག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་དུ་བཟུང་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐྱ་ཚེས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྒྲུབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་འབྲིན་པས་སྐྱ་ཞེས་སྐྱ་ལས་ཀྱི་སྐྱབས་སྐྱ་རང་ལུགས་སྐྱ་
འབྲིན་བྱ་འབྲིན་བྱེད་གྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ་བསྟན་པ་ལ། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་རྣམ་
གཞག་འཐད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་སྤྲོ་ཞེ་ན། དེ་སེམས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྐྱ་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་
འདི་བྱང་། རག་དོན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་ལ། བསྐྱབ་
བྱ་སྐྱབ་བྱེད་འཐད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་གཟུགས་བརྒྱན་བརྒྱན་པ་ལ་རྟེན་ནས་བྱང་
བཞིན་གྱི་ཁྱད་པར་རྟགས་རྟུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་སྐྱ་འབྲིན་གྱིས་
སྐྱ་དབྱང་བྱ་སྐྱ་འབྲིན་རྟུས་པའི་ཕྱིར། ཇོ་བོའི་དོན་སྐྱོགས་ཚུ་ལྟ་ཆད་པ་གཞན་དོན་
བསྐྱབ་བྱ་ཡང་(༡༥༥བ)དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་སྐྱབ་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། དེ་སྐྱབ་
གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚེས་དེ་ཁྱོད་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཤེས་འདོད་
ཚེས་ཅན་སྒྲོན་མེད་གང་ཞིག ཁྱོད་ཚེས་དེའི་སྤྲོད་དུ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་ཚུལ་
དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པ་ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཕྱོགས་ཚུ་ཡིན་པའི་

མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བྱས་པ་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །
 ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡོད།
 ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བྱ་དེ་དང་འབྲེལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་
 ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ཆད་མས་ངེས་པ་ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་བྱུབ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་
 ན། བྱས་པ་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་བྱུབ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་
 དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡོད། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
 དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བྱ་དེ་དང་འབྲེལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་
 ན་ལ་མེད་པར་ངེས་པ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡན་བྱུབ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བྱས་པ་
 སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡན་བྱུབ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལུས་པ་བདེན་མེད་ཆོས་ཅན། རོ་བོའི་དོན་སྐོག་སྐོག་ཆོས་
 ལྡ་ཆང་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་དེར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་དེ་ལུས་པ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་
 ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་
 ན་མ་བྱུབ།

གཞན་ཡང་། སྒྲུ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
 ལྡན་གསུམ་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པ་ཡོད་པ་
 གང་ཞིག །དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་བྱུབ་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་མ་(༡༦༠ན)བྱུབ། དང་པོ་མ་
 གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མི་
 འཛིག་པའི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མི་འཛིག་པའི་ཆོས་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་
 པའི་བྱིར། འོ་ན། རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་

པའི་རྒྱལ་གསུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་རྒྱུ་བྱི་རྟགས་ཡང་
 དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཁྱོད་དེ་རྒྱུ་བྱི་རྟགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་
 ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཁྱོད་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།
 འདྲོད་ན། རི་བོང་རྩ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། མི་འཇིག་པའི་ཆོས། རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ལུས་པའི་ལྷན་པ་མི་འཇིག་པའི་ཆོས་སུ་ཆད་མས་ངེས་ན། དེ་རྟག་པར་ཆད་མས་ངེས་
 དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུས་པ་འཇིག་པར་ཆད་མས་ངེས་ན། ལུས་པ་མི་རྟག་པར་ཆད་
 མས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

བདག་མེད་དེ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ། དགག་བཞག་སྒྲུབ་གསུམ། དང་པོ་
 ནི། ཁ་ཅིག་གི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་བསྐྱོམས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་
 ཟག་མེད་དོ་ཟེར་ན་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་
 བྱས་ནས་བསྐྱོམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉོན་ལྷིབ་སྒྲུབ་
 བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྒྲོང་བའི་ཕྱིར་དུ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙོ་
 བོར་བྱས་ནས་བསྐྱོམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཉོན་ལྷིབ་
 སྒྲུབ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྒྲོང་བའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་
 པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། (༡༤༠བ)གཞུང་འདིས་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཉོན་ལྷིབ་སྒྲུབ་བྱའི་
 གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྒྲོང་བའི་ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་བདག་མེད་གཏན་ལ་ལང་བ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཉོན་ལྷིབ་སྒྲུབ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྒྲོང་བའི་ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་མ་ལུས་པ་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྐྱོམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་
 པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་བསྐྱོམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་

མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གཞུང་འདིས་བདག་མེད་གཉིས་གཏན་ལ་ཡབ་
པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །གཞུང་འདིས་ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤང་བའི་གཙོ་
བོར་བྱས་ནས་སྤྱང་པའི་ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་གཏན་ལ་ཡབ་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། གཞུང་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་
དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་
ཡབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞུང་འདི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་བསྟན་
བཅོས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདི་ཐེག་དམན་གྱི་བསྟན་བཅོས་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་
རྟོགས་ནས་སྒོམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཡབ་ནས་
བསྒོམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་
དང་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་དེ་གཉིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ཚུལ་ལ་བྱུང་པར་
མེད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་(༡༧)ན་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་དབང་བོ་རྩེ་ལྷལ་གྱི་བྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་གཉིས་ལ་དབང་བོ་རྩེ་བརྒྱལ་གྱི་བྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་
ན། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྒྲིབ་པ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། གྲུབ་

མཐའ་ངན་པས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་རང་ལུལ་སྒྲོ་འདྲེན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདྲོད་ན། ཁྱེད་ཀྱི་ཞེན་ལུལ་མེད་པ་ཁྱེད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱེད་གང་
ཟག་གི་བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སོ་
སོ་སྒྲེ་པོས་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་
པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་འཕགས་ལམ་འཆོལ་
བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གངས་མཐའ་ལས་པའི་སྒྲོ་
ནས་གཏན་ལ་ཡབ་པ་ལ། འོ་ན། བདག་མེད་དེ་ལ་མདོར་བསྟུན་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། དེ་
ལ་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཅེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་།
ངག་དོན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལ་དབྱེ་
ན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཁྱེད་ལ་དབྱེ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་གཏན་ལ་ཡབ་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཡབ་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པ་(༡༩༡༧)ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བསྒྲུམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་རྟོགས་པར་བསྒྲུམ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྟར་སྒྲེས་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་སྟོན་པའི་ཐེག་
དམན་གྱི་མདོ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བསྒྲུམ་པའི་ཐེག་
དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་

རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲི་ནས་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། བྱལ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཨོགས་པར་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡོད་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲི་ནས་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡོད་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲི་ནས་སྟོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲི་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲི་ནས་བསྒྲུབ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཨོགས་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱལ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཨོགས་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲི་ནས་(༡༦༥ན)བསྒྲུབ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲི་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་མི་རུས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་རྣམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་སྟེན་ཏེ་དབང་པོ་གིན་རྒྱ་བརྒྱལ་བའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུང་འདིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་འོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་བྱིར་དུ་བསྟན་པར་ཐལ། གཞུང་འདིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཐབ་པ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་

གདུལ་བྱ་ལའོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་བྱིར་དུ་བསྟན་བའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན།
འདིས་ཐེག་དམན་གྱི་གདུལ་བྱ་ལའོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་བྱིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
འདིས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལའོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་
བྱིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་
ནས་གསུངས་པའི་བསྟན་བཅས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འདི་
ཐེག་དམན་གྱི་བསྟན་བཅས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། བདེན་འཛིན་ཡིན་ན། བདེན་འཛིན་ལྟན་སྒྲིམ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་
པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་ཀྱན་བརྟགས་དང་བདེན་འཛིན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀྱན་བརྟགས་ཡོད་པའི་བྱིར་
ཏེ། བདེན་འཛིན་ཀྱན་བརྟགས་ཡོད་པའི་བྱིར།

སྒྲོས་དང་བཅས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་(༡༥༡བ)སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །སྤྱོད་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཐེག་ཆེན་ཡིན་ཟེར་ན། སྤྱོད་ཉིད་བཅུ་དྲུག་
ཆོས་ཅན། ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐེག་
ཆེན་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་
པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱོད་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྤྱོད་ཉིད་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཁྱེན་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཐེག་ཆེན་ཡིན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། སྤྱོད་ཉིད་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཁྱེན་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་དང་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་ཁྱབ་

ག། དེ་དེར་ཐམ། ལྷོར་ཉིད་བཅུ་དྲུག་རྟོག་ཏུ་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ཡོད་པའི་ལྷོར།

ཁ་ཅིག ། ལྷན་སྒྲིང་བརྒྱུད་པ་ལྟོས་ཀྱི་ནང་ནས་བརྒྱན་པའི་སྤྱོད་ཉིད་བཙུངས།
ཐེག་ཆེན་མིན་ཐེང་ན། དེ་ཡང་སྤང་དང་འདྲོའོ། །

སྒྲིང་ཉིད་གྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། བདག་མེད་འདི་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་བདག་མེད་ལྟ་མོ་
བསྟན་ནས་སྒྲུབ་ཡང་གདུལ་བྱའི་བསམ་ངོ་དང་བསྟན་ནས་བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་ལ་
སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་སྒྲེ་བ་བཞིར་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྟན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་
དོན་ནི། བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་གདུལ་བྱའི་བསམ་ངོ་ལ་སྟོས་ཏེ་སྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ།
བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་སྒྲེ་བ་དང་། སྟོང་ཉིད་བཞིར་སྒྲེ་བ་དང་། དེ་
ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཐེག་ཆེན་མ་
ཡིན་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྟོན་ནས་བསྟན་
པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་རྣམས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་སྒྲིག་
པའི་བྱིར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལྷོང་ཉིད་བརྒྱུད་ཤེས་ཆེན་ཡིན་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་དུ་
ཡང་བཞེད་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཐུང་། གཞན་ཡང་། འདིར་བརྟན་པའི་ལྷོང་ཉིད་
བརྒྱུད་ཉམས་སུ་ཡོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། འདིར་བརྟན་པའི་
ལྷོང་ཉིད་དུག་པོ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཉམས་སུ་ཡོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཐུང་།
རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ལྷོང་ཉིད་བརྒྱུད་ཉམས་སུ་ཡོན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་

མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སྒྲོང་ཉིད་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དེ་མེད་པར་
ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སྒྲོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་
བསྟན་པར་ཐལ། སྒྲོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་ཕྱོག་རྣམས་
གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
ཅན་དབང་ཕྱོག་རྣམས་སྒྲོང་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་གཏན་
ལ་ཡབ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་སྒྲོང་ཉིད་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དེ་ཤེས་
སྒྲིབ་སྤང་བུའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྒྲོང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཕྱིར།

ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་བཤད་པ།

སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ལ་ཅིག །ས་བདུན་པར་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཐབས་དེ་ཡིན་ན་ཐབས་ཤེས་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐབས་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །ཟེར་ན། དེ་མ་བྱུང་པར་ཐལ། དེ་
འདྲའི་ཐབས་དེ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ཕྱིན་དུག་གི་ནང་ནས་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཐར་ཕྱིན་(༡༥༡བ)ལྷག་མ་བཞི་པོ་དེ་ཕྱིན་དུག་གི་ནང་ནས་ཤེར་ཕྱིན་དུ་འདུས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོད་པ་ཉམས་ལེན་དེ་ལ་ཡོ་ལ་རུ་ཕྱིན་པ་དུག་རྒྱུ་དེས་པའི་ཕྱིར།

ལ་ཅིག །སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འདུག་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་
བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བདུན་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ། །
ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།

དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཕྲུག་གང་
ལ་སྒྲིམས་པར་འཕྲུག་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་
འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཕྲུག་དེ་དག་ག་ཞི་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་
པ་ཡང་དག་པའི་མཐའི་སྟངས་དུ་དག་ག་བྱ་སྟངས་ཉིད་ཤུ་མོ་བཀག་པའི་སྒྲིམས་འཕྲུག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བདུན་
པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་
དུག་པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཕྲུག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་སྒྲ། གཉིས་པ་ནི་གོང་དུ་ས་དུག་པར་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་
ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་བསྟན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་
གོང་མའི་བྱུང་པར་རི་ལྷ་བྱ་ཐོབ་སྒྲིམ་ན། ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ཐོབ་པོ་ཞེས་བྱས་
པ་ལ། འོ་ན། ས་འདིར་ཡོན་ཏན་བྱུང་པར་རི་ལྷ་བྱ་ཐོབ་སྒྲིམ་ན། དུས་རྒྱུད་ཅིག་མ་རེ་
ལ་ལུལ་སྟངས་ཉིད་ལ་སྒྲིམས་པར་འཕྲུག་པ་ཡང་རུས། ལྡང་བ་ཡང་རུས་པ་དེ་དག་ཅེར་
ཕྱིན་ལྷག་མ་བཞིའི་ནང་ནས་ཐབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་།
དག་(༡༥༤ན)དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་ལྷག་ཚུལ་གྱི་
བྱུང་པར་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་རྒྱུད་ཅིག་མ་རེ་ལ་ལུལ་སྟངས་ཉིད་ལ་འཕྲུག་ལྡང་མངོན་
སུམ་བྱེད་རུས་པ་སྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ས་བདུན་པར་ཐབས་ཀྱི་ཕར་
ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཐབས་དེ་ཡིན་ན། ཐབས་སེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེས་རབ་ཡིན་
པས་བྱུང་། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་
འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོན་རེ། ཐབས་སེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐབས་ཡིན་ན། སེས་

རབ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཐབས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཡིན་ན། ཤེས་
རབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། ས་བདུན་པར་ཐབས་ཀྱི་པར་
ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཡིན་ན། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། སེམས་བྱུང་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཙོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་དྲུག་པར་ཐབས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཟེན་པར་ཐལ། ཐབས་
ཀྱི་པར་ཕྱིན་དེ་ཤེས་ཕྱིན་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ་བ་ནི་གང་ཞིག །ས་དྲུག་པར་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་པར་
ཐོབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། ས་དྲུག་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་
གསུམ་ཀ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ས་དྲུག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ས་བདུན་པ་ཐོབ་ཟེན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐབས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་དྲུག་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཟེན་པར་ཐལ། ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ཤེས་ཕྱིན་དུ་འདུ་བ་གང་ཞིག །ས་དྲུག་པར་ཤེས་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་
ཟེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། ཤེས་རབ་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཐབས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་(༡༦༤བ)པའི་ཐབས་ཡིན་
ན། ཤེས་རབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་ཐབས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་བྱུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཙོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་བཤད་པ།

ཡང་ཡང་སྐར་དགེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ །མི་གཡོ་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་འཇུག། །ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྐྱེད་
པའི་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་ས་བརྒྱད་པ་བ་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། དེ་མི་རིགས་པར་
ཐལ། གཞུང་འདིའི་སྐབས་ནས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་ས་བརྒྱན་
པ་བ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་གཞུང་འདི་ས་བརྒྱན་པ་བ་དེ་ས་བརྒྱན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་ལས་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ས་བརྒྱད་པར་འཇུག་པར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མི་གཡོ་བ་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་འཇུག། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེ་ས་བརྒྱན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་ལྷག་པར་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ས་བརྒྱད་པར་འཇུག་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཞེས་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་མ་ཟིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ །སྤྱི་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་
པ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ། །ཟེར་ན། སྤྱི་མེད་རྫོགས་
བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྤྱི་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་
རྟགས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྩོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་
ཏེ། སྦྱོར་ལམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ །ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཟེར་ན། དེ་

ཁྱེད་པར་ཐལ། བྱིར་མི་ལྷོག་དེ་ས་བརྒྱད་(༡༧༥༣)པའི་མིང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
གང་དུ་བྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཉིད་འགྱུར་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། བྱིར་མི་
ལྷོག་པའི་ས་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མདོར་དུ་ལྷོགས་པའི་ས་ཡིན་
ན། ས་དྲུག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ཁྱེད་པ་འདྲ་བྱེད་གྱི་སྐྱུ་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་དེ། རྒྱལ་བ་རྣམས་
གྱིས་འགོག་ལས་སྦྱང་བར་མཛད། ཅས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་
ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་
སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། སྤང་པོ་ལྷག་མེད་
དུ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པས་ཁྱོད་མདོར་དུ་བྱས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྤང་
པོ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་དེ་མདོར་དུ་
བྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱིས་སྐྱུ་བསྐྱེད་གྱི་སྤང་པོ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་འགོག་པ་མདོར་
དུ་བྱས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཁྱོད་སྐྱུ་བསྐྱེད་གྱི་སྤང་པོ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁྱེད་པ་འདྲ་བྱེད་གྱི་སྐྱུ་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་ཐེག་དམན་གྱི་བྱང་
འདས་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། སྐྱུ་བསྐྱེད་གྱི་སྤང་པོ་
མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་སྟོབ་པ་
འཕགས་པས་སྐྱུ་བསྐྱེད་གྱི་སྤང་པོ་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྦྱང་བའི་བྱིར། མ་
གྲུབ་ན། ཐེག་དམན་སྟོབ་པ་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་དེ་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་སྦྱང་བར་ཐལ། འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
སྦྱང་བའི་བྱིར་ཏེ། ཉན་སྒྲིབ་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྦྱང་བའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན།

ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སྒྲོབ་པ་འཕགས་པ་དེས་ཤེས་སྒྲིབ་(༡༥༥བ)
སྤང་བུའི་གཙོ་པོར་བྱས་ནས་སྒྲོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དོན་དུ་
གཉེར་བུའི་གཙོ་པོར་བྱས་ནས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སྒྲོང་བར་མཛད། ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་
བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་
ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བེར་ན། དེ་མ་བྱུང་བར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་
ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བརྒྱུན་པ་དེས་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་མཚན་མེད་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་སྒྲོང་བ་ཐོན་ཅིང་། ས་
བརྒྱད་པ་བ་དེ་ལ་མཚན་མེད་རྩོལ་མེད་ཀྱི་སྒྲོང་བ་ཐོན་པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་
འགོག་པ་ལས་སྒྲོང་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་པའི་སྐབས་
ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བརྒྱུན་པའི་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་
འགོག་པ་དེ་དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་བྱུག་པ་
ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་སྒྲོམས་
པར་འཇུག་ལྡང་འདྲིས་པར་བྱས་ནས། ས་བརྒྱུན་པར་དེ་ལ་དུས་རྒྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་
འཇུག་ལྡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རུས་པས་ཉན་རང་སྤོའི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་རུས་
པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སྒྲོང་བར་མཛད། །ཅེས་པའི་སྐབས་
ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་
བེར་ན། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་དེར་རང་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་པ་ལ་སྤྱར་མི་ལྡང་བའི་

རྒྱལ་གྱིས་སྒྲུལ་པར་འཇུག་པ་ལ་དགོངས་ནས་རྒྱལ་བ་རྣམས་གྱིས་འགོག་པ་ལས་
སྒྲོང་བར་མཛད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱལ་བ་རྣམས་
གྱིས་འགོག་ལས་སྒྲོང་བར་མཛད། །ཅེས་པའི་ཡུང་གི་བསྟན་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། (༡༧༧)ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན།
ས་བརྒྱད་པ་བའི་རྒྱུད་གྱི་འགོག་པ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ས་བརྒྱད་པ་བའི་རྒྱུད་གྱི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དག་ས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་
ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་བའི་རྒྱུད་གྱི་འགོག་པ་མ་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེས་རང་རྒྱུད་གྱི་འགོག་པ་
ལ་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་འཇུག་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ཅུས་པས་ཉན་རང་སྒྲུའི་
སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་
རང་སྒྲུའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅུས་པའི་དུས་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཡིན་ན། རྒྱལ་བ་རྣམས་
གྱིས་འགོག་ལས་སྒྲོང་བ་མཛད། །ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་
པས་བྱུང་བེད་ན། འོ་ན། སངས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་གྱི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ཅུས་ཏེ།
བྱང་མེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་དེས་ཁྱོད་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་ཅུབ་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་
སྒྲུལ་པར་འཇུག་མི་ཅུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བྱུག་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་
འགོག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་འགོག་པའི་སྒྲམས་འཇུག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། (༡༧༧)ཆོས་ཅན་
དེའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཐབས་ཀྱི་པ་རོལ་བྱིན་ལེགས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
ས་བདུན་པ་བ་དེ་ཐབས་ཀྱི་པར་བྱིན་ལྷག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་
ན། དེ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་གས་སྒྲམ་ན། ས་བདུན་པ་བ་དེས་ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ལས་
དགེ་པའི་རྩ་བ་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ། ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་འཇུག་
པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་
བ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་བདུན་
པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོ་ན། ས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ། ཡོན་ཏན་ལྷག་རྩལ་གྱི་བྱང་པར་ཇི་ལྟ་བུ་སྒྲམ་ན།
པར་བྱིན་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྟོན་ལམ་གྱི་པར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་། རྩལ་
བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྟོང་བར་མཛད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལན་ནོ། ཞེས་སྟོན་
པ་ལ། འདི་ཡི་སྟོན་ལམ། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱང་། ས་བརྒྱད་པ་འདིར་ཡོན་ཏན་
ལྷག་རྩལ་ཡོད་དེ། པར་བྱིན་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྟོན་ལམ་གྱི་པར་བྱིན་ལྷག་
པར་ཐོབ་ཅིང་། རྩལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྟོང་བར་མཛད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལན་པའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེར་བྱིན་ལྷག་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་
སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། རྩལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྟོང་
བར་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་ལས་
སྒྲར་མི་ལྡང་བའི་རྩལ་གྱིས་སྒྲམས་པར་འཇུག་ན་གཞན་དོན་རྒྱུན་ཆད་ཀྱིས་དོགས་
ནས་སྟོང་བར་མཛད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། མི་གཡོ་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་འཇུག་ ཁྱིམ་པའི་སྐབས་
ནས་བསྟན་པའི་བྱང་མེས་ས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ། ས་བརྟན་པ་པ་ལ་བྱེད་རིགས་
བར་ཐལ། (༡༩༥ན)ཁྱོད་གྱི་སྦྱར་བ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ས་
བརྟན་པ་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་བཤད་པ་ལ་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ས་
བརྟན་པ་པའི་རྒྱད་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ས་བརྟན་པ་པ་རང་རྒྱད་གྱི་འགོག་
པ་ལས་སྦྱང་བར་མཛད་པའི་གང་ལས་སྦྱང་བའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དར་ཐལ།
རྒྱལ་བ་རྣམས་གྱིས་འགོག་ལས་སྦྱང་བར་མཛད། ཁྱིམ་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་
པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་དང་སངས་འཕགས་
གྱི་རྒྱད་གྱི་འགོག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ས་དུག་པ་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ས་བརྟན་
པ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ས་ཡིན་ན། ས་བརྟན་པ་པ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ས་བརྟན་པ་ཆོས་ཅན། དར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དར་ཐལ། དག་ས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བརྟན་པ་ཆོས་ཅན། ས་བརྟན་པ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱིར་མི་ལྷོག་
པའི་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དར་ཐལ། གླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དག་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་སོ་ཟེར་ན། འོ་ན། རྒྱལ་པ་འདུ་
བྱེད་གྱི་སྐྱུ་གཡེལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ཆོས་ཅན། བྱང་རྒྱལ་མེས་ས་དཔའི་རྒྱད་
གྱི་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་རྒྱལ་མེས་ས་དཔའ་ལ་རྫོགས་སྒྲིན་སྦྱངས་

གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གདམས་པའི་གདམས་
ལུ་དུ་གྱུར་(༡༦༧བ)པའི་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པའི་བྱར། མ་བྱལ་ན། བྱལ་བ་ཡོད་
པར་ཐལ། ས་བརྒྱད་པ་རང་རྒྱད་གྱི་འགོག་པ་ལས་སྒྲོང་བར་མཛད་པའི་འགོག་པ་ཡིན་
ན། ས་བརྒྱད་པ་པའི་རྒྱད་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ། དེར་ཐལ།
བྱང་ཅུབ་སེམས་དཔའ་ལ་རྫོགས་སྒྲིན་སྒྲུངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་མཐའ་
མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གདམས་པའི་གདམས་ལུ་དུ་གྱུར་པའི་ཡང་དག་མཐའ་ཡོད་
པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བྱང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
པས་ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་སྤྲུལ་གྱུར་གྱི་བྱང་
པོ་མ་ལུས་པར་སྒྲངས་པའི་བྱིར། བྱིར་མི་སྒྲོག་པའི་ས་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། མི་གཡོ་བའི་ས་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། མངོན་དུ་
བྱོགས་པའི་ས་ཡིན་ན། ས་བྱུག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བརྒྱུ་པ་ཆོས་ཅན། ས་བྱུག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་དུ་བྱོགས་
པའི་ས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་དུ་བྱོགས་པའི་ས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་བྱལ་ན། བྱལ་བར་ཐལ། སྒྲ་
མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ས་ཡིན་ན། བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ས་ཡིན་དགོས་
པའི་བྱིར། རྟགས་སྒྲ། ཅ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར། འདོད་ན་སྒྲ།

ཆགས་པ་མེད་པའི་སྒྲོ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྒྲ། དགག་གཞག་སྒྲང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྒྲངས་
པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཟེར་ན། དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བའི་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་བར་
ཆད་མེད་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། (༡༦༨ན)མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ས་

བརྒྱད་པ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ཉོན་སྒྲིབ་ཕྱ་ཁེང་ཕྱ་བའི་དངོས་གཉེན་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ས་བརྒྱད་པ་བ་ཡིན་ན། ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་བྱབ་བོ་ཟེར་
ན། འོ་ན། ས་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་སྒྲོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་རྩུང་ཅུའི་དངོས་
གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ས་
བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན། སྒྲོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་འབྲིང་གི་དངོས་གཉེན་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན།
སྒྲོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། ས་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱན་བདག་ས་གྱི་དངོས་
གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན། སྒྲོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་
འབྲིང་གི་རྩུང་ཅུའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ས་ལྔ་པ་དང་
དྲུག་པ་དང་བདུན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གསུམ་དང་། སྒྲོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་འབྲིང་
སྒྲོར་གསུམ་སྤང་གཉེན་སྦྱར་བ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ས་གཉིས་
པ་དང་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གསུམ་དང་། སྒྲོམ་སྤངས་ཉོན་
མོངས་ཆེན་པོ་སྒྲོར་གསུམ་སྤང་གཉེན་དུ་སྦྱར་བ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་
བྱིར། དེར་ཐལ། ས་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། སྒྲིབ་པ་ཀྱན་བདག་ས་སྤང་
གཉེན་དུ་སྦྱར་བ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་རྩུང་ཅུ་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་(༡༦༥བ)
དུ་སྦྱར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མེད་པར་ཐལ། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ན་ཡང་
དེ་མེད། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ན་ཡང་དེ་མེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ས་བརྒྱད་

པ་ཡིན་ན། ཉོན་ལྷིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་བྱུང་པའི་བྱིར། རྟགས་ལས། བྱི་
མ་དེར་ཐལ། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ལྷོ་མ་སྤངས་
ཉོན་མོངས་ཆེ་འབྱིང་དུག་སྤངས་གཉིས་དུ་སྤྱར་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན།
དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉིས་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྒྱད་ལྔ་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་མེད་
པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྒྱད་ལྔ་
གྱི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། ཉོན་ལྷིབ་སྤངས་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྒྱད་ལྔ་གྱི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར།
འདྲོད་མི་རུས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེ་
རྟགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྔ་བར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་རི་ལྗ་
ལུ་དང་ལྔ་བ་རྣམ་ན། ཉོན་ལྷིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྔ་
ནོ། །ཞེས་སྟན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་
གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། ཉོན་ལྷིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་
ཏན་དང་ལྔ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱུང་བའི་སྟོ་
ནས་ཉོན་ལྷིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་
དེས་ཉོན་ལྷིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་། ས་བརྒྱད་པ་བ་དེས་ཉོན་ལྷིབ་མ་ལུས་པ་མ་
སྤངས་པའི་བྱུང་པར་འཐད་པར་ཐལ། (༡༥༧ན)ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱར་བ་འཐད་པའི་བྱིར།
འདྲོད་ན། ས་བརྒྱད་པ་ཆོས་ཅན། ཉོན་ལྷིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་ཐལ། དེ་སྤངས་
པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྔ་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྟགས་པ་མེད་པའི་སྟོ་ནི་
སྟོན་རྣམས་དག་དང་ལྔ་བ་ཅིག་མི་གནས་བྱིར། ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། ས་བརྒྱད་པ་

བ་དེ་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་བ་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་སྟོན་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་བརྒྱད་པ་བས་ཉོན་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་ཐལ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་བྱི་མ་དེ་དག་རྩ་བཅས་ཉེ་བར་ཞི་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདིའི་བསྟན་དོན་གྲུབ་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྒྱུར་གསུམ་སྤངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདིས་ནི་ཀྱན་ཏུ་སྒྱུར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི། ས་དང་པོ་བ་དེ་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྒྱུར་གསུམ་སྤངས་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་པར་སྟོན་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྒྱུར་གསུམ་མ་སྤངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྒྱུར་གསུམ་མ་སྤངས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁྱོད་དང་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྒྱུར་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྒྱད་ལྡན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར་དེ། ཁྱོད་དང་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྒྱད་ལྡན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར།

ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས་བཤད་པ།

དགུ་པ་ལ་ནི་དེའི་ ཞེས་སྒྲིགས་གྱི་སྐབས་སུ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁཅིག །ས་དགུ་པར་སྟོབས་གྱི་པར་བྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སྟོབས་དེ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ལ་སྒྲིགས་པ་སྟོབས་བརྒྱུ་པོ་དེ་(༡༥༧བ)ལ་བྱེད་དོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ས་དགུ་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་

པ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་བཙུ་བོ་ཆགས་སོགས་སྤངས་པའི་རྩལ་གྱིས་མཐུན་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་དགུ་པ་བ་དེ། ཡུལ་བཙུ་
བོ་དེ་ཉོན་སྒྱིབ་དང་ཤེས་སྒྱིབ་སྤངས་པའི་རྩལ་གྱིས་མཐུན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་དགུ་པ་བས་ཤེས་སྒྱིབ་སྤངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། ས་དགུ་པ་བ་དེས་མི་འཛིགས་པ་ཐོབ་པར་ཐལ། དེས་གནས་དང་
གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་སོགས་སྟོབས་བཙུ་བོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དེའི་
ཕྱིར་ཏེ། འདོད་ན། ས་དགུ་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདག་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་
མཐུན་གྱི་སྒྲིལ་བ་མེད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། མི་འཛིགས་པ་བཞི་ཐོབ་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁའི་ག །ས་དགུ་པར་ཐོབ་པའི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་པོ་དེ། སོ་སོ་ཡང་དག་
རིག་པ་བཞི་མཆན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ས་དགུ་པར་སྟོབས་གྱི་ཡར་ཕྱིན་
ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སྟོབས་གྱི་ཡར་ཕྱིན་དེ། སྟོབས་གྱི་ཡར་ཕྱིན་མཆན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་དགུ་པར་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་ཤེར་
ཕྱིན་དེ་ཤེར་ཕྱིན་མཆན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོབ་
ལམ་ན་ཤེར་ཕྱིན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ས་དགུ་པར་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་པོ་དེ།
སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་དགུ་པ་བ་དེས། སོ་སོ་ཡང་
དག་རིག་པ་བཞི་ཐོབ་པའི་སྒྲོ་བྱོལ་ས་དགུ་པ་དེ་ལ། ལེགས་པའི་སྒྲོ་བྱོལ་ཞེས་བཤད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་དགུ་པ་དེ་ལ་(༡༥༠ན)ལེགས་པའི་སྒྲོ་བྱོལ་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པར་སྟོབས་གྱི་ཡར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སྟོབས་དེ་

ཡིན་ན། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་མ་ཡིན་དགོས་སོ་ཟེར་ན། མ་ཡིན་
མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ནང་དུ་འདུ་བ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བར་ཕྱིན་ལྷག་མ་བཞི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ནང་དུ་འདུ་བ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་
དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདི་ཡི་སྒྲོན་ལམ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ས་བརྒྱད་པར་སྒྲོན་
ལམ་གྱི་བར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པར་བརྟན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བྱུངས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ལམ་གོང་མའི་བྱུང་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྟམ་ན། ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་
གྲོས་དེ་ཐོབ་པོ་ཞེས་བྱས་པ་ལ། འོ་ན། ས་དགུ་པ་འདིར་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་ཇི་ལྟ་
བུ་ཐོབ་སྟམ་ན། བར་ཕྱིན་ལྷག་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྟོབས་ཀྱི་བར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་
ཅིང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཡང་ཐོབ་པོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལག་ཁྱེད་འདི་
བྱུང་། དག་དོན་ནི། ས་དགུ་པ་ཚས་ཅན། ཡོན་ཏན་ལྷག་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར་དང་ལྟན་ཏེ།
བར་ཕྱིན་ལྷག་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྟོབས་ཀྱི་བར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་ཅིང་། དེའི་སྟོབས་
ཀྱིས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པར་
ལྷག་པར་བཤད་པའི་སྟོབས་དེ་ཡིན་ན། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཡིན་
བས་བྱལ། དེ་འདྲ་པའི་སྟོབས་དེ་སྤུ་པ་དགོངས་རྒྱན་ནས་བཤད་པའི་སྟོབས་བརྩ་
པོ་དེ་ལ་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བྱང་སེམས་ས་དགུ་པ་བ་དེས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་
བཞི་ཐོབ་པར་ཐལ། ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་
(༡༥༠༠)འཕགས་པའི་བྱགས་རྒྱད་ཀྱི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞིའི་སྡེ་ཚན་མཚན་
ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་
རྒྱས་འཕགས་པའི་བྱགས་རྒྱད་ཀྱི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་

རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། ལྷུང་སྟེ། སངས་འཇགས་
 གྱི་རྒྱུད་གྱི་མི་འཇིགས་པ་བཞི་པོ་དེའི་སྟེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཇགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་
 ལ་ཡོད་ན། དེ་བཞི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་
 བྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་བཞིའི་སྟེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཇགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་
 པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། སངས་འཇགས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་སོ་སོ་ཡང་དག་
 རིག་པ་བཞི་ཚེས་ཅན། ཐུན་མོང་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ། ལུས་རྩ་རྩ་དགུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་
 མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱུན་ལས། ལུས་
 རྩ་བདུན་དང་ལུས་རྩ་བཞི། །ལུས་རྩ་རྩ་དགུ་དག་རྩ་བཞི། །ཅིས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ས་བརྩའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

དེ་ཆོ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ།
 དང་པོ་ནི། སངས་པོ་བཙུན་ཅན། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་ཡོད་
 དེ། སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་བ་དང་། དེ་དག་གིས་རང་ལ་བྱིན་གྱིས་རྫོབས་
 པ་ཡང་དག་པ་དང་། སངས་པོར་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར་གནས་རྒྱས་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་
 བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་ཐོབ་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་
 བ་དེ་སངས་པོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་ཐལ། བྱིད་གྱི་སྦྱར་བ་དེ་འཐད་
 པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་པའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་
 མེད་པར་(༡༥)ཏན་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར། འདྲོད་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། རྩ་འཇུག་

གྱིས་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་བརྒྱུར་འགྲོ་བར་རྩལ་པའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་ས་བརྩུ་བ་བདེས། ས་བརྩུ་བར་སངས་རྒྱལ་ཞིང་བརྩོད་ཏུ་མེད་པའི་ཡང་བརྩོད་ཏུ་མེད་པའི་རྩལ་ཕྱ་རབ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐྱལ་བར་གནས་པར་བྱེད་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་བས་ས་དང་པོར་བསྐྱལ་བ་བརྒྱུར་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་གོང་མ་གོང་མ་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱུ་བ་བྱལ་ཏུ་འགྲོ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། གོང་རྩལ་བརྩུ་སོ་སའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ། འོ་ན། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྩལ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ས་དང་པོར་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྩུ་གཉིས་ཐོབ་པོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ས་དང་པོ་བ་ཚོས་ཅན། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྩུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་རྩལ་ཡོད་དེ། རྩལ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱལ་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་བ་དང་། རྩལ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་དེ་དག་གིས་རང་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡང་མཛོན་ལུ་རྩལ་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་། རྩལ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ས་དང་པོར་བསྐྱལ་བ་བརྒྱའི་ལུན་ཚད་ཏུ་གནས་རྩལ་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྩུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྩལ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་ལུན་ཡང་ཡིན། བསྐྱལ་བ་བརྒྱའི་ལུན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་བ་དེས་ས་དང་པོར་རྩལ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱའི་ལུན་ཏུ་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། རྩལ་གིན་ཏུ་བྱུང་བ་ཡང་ཡིན། རྩལ་གིན་ཏུ་རིང་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། འོ་ན། རྩལ་གིན་ཏུ་རྒྱུང་བའི་(༡༥༡)བོ་ས་ཡང་ཡིན། ལྷོང་གསུམ་མི་འདིད་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྱི་གོ་ས་ཡང་

ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། རུལ་གྱི་རྩ་སྒྲ་མོའི་
གོ་སར་སྒྲོང་གསུམ་མི་འཛིན་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོན་ཡང་། རུལ་རགས་པར་ཡང་
མི་འགྱུར་ཞིང་། འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལྟ་བུ་པར་ཡང་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རུལ་རགས་
མི་འགྱུར་འཛིན་རྟེན་སྒྲ་མི་འགྱུར། ཞེས་པའི་ཡུང་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་དང་སྐྱ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གང་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་ཁྲི་མ་མེད། ཅེས་སྐྱགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་གཞག་སྤང་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས། འོག་མིན་ཁོ་
ནར་ངེས་སོ་ཟེར་ན། དེ་མ་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཁམས་སུ་ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་ཁམས་སུ་རུལ་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཆོས་སྐྱ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས། འོག་མིན་ཁོ་ནར་མ་
ངེས་སོ་ཟེར་ན། དེ་ངེས་པར་ཐལ། འདིར་ཡང་། འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་དོན་དུ་འབད་
གྱུར་གོ་འཕང་མཆོག་ཞི་བ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར་ཡང་། རང་
གིས་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་བརྩ་བ་བརྟེས་ནས། གང་གི་དོན་དུ་འབད་པས་བརྩོན་པ་དེ་ཡང་།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བརྟེས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཆོས་སྐྱ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་དེ། འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས་
པ་ཡོད་ཟེར་ན། འདོད་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཡོངས་སྐྱ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། ཡོངས་སྐྱ་ཡིན་ན། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལྷག་པོ་རྩེ་གདན་དེ། ཆོས་སྐྱ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་

གནས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ལྷན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་དེ་
ཡོངས་སྐྱེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སངས་འཕགས་(༡༧༩ན)ཡིན་
ན་ཡོངས་སྐྱེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་
གནས་འོག་མིན་དེ། ཚེས་སྐྱེ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་འོག་མིན་ཡིན་ནི་ཟེར་ན། དེ་
ཚེས་ཅན། ཁྱོད་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཁོར་བས་བསྐྱུས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གནས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཚེས་སྐྱེ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
ཡོངས་སྐྱེའི་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཡོངས་སྐྱེའི་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཚེས་སྐྱེ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གནས་དེར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཁམས་
གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་དུ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཟུགས་ཁམས་སུ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལལ་ཆེན་ལས་བཤད་པའི་ཡོངས་སྐྱེ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཆེན་པོ་
བཞུགས་པའི་གནས་གཞི་དང་སྟོང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་། ཚེས་སྐྱེ་དང་པོར་
མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་ཡིན་ནི་ཟེར་ན། དེ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་ཁམས་སུ་
གཏོགས་པར་ཐལ། ཚེས་སྐྱེ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
ལང་ག་ཤེགས་ལས། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་དེར། །འདྲོད་ཆགས་བྱལ་

ཁྱོད་འཆར་རྒྱུ་། །ཞེས་གཟུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཆོས་རྒྱ་དང་པོར་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་ཡིན་ན། གཟུགས་
ཁམས་སུ་གདོགས་པས་བྱལ་བར་ཐལ། ཡོངས་སྒྲུ་ཡིན་ན། གཟུགས་(༡༥༥)ཁམས་
པའི་ལྷའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཡིན་ན། འདོད་
ཁམས་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ལ་བྱལ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་ན།
གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྷའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པར་ཐལ། མ་
གྲུབ་པ་དེ་གང་ཞིག །འདོད་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས།
ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། འོན་ཀྱང་། རྒྱལ་ལུ་གཞོན་ཅུ་དོན་གྲུབ་དེ་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་
པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོན་པ་ཤུག་སྒྲུབ་པ་དེ་
བསྐྱལ་བ་དཔག་དུ་མེད་པའི་སྟོན་རོལ་ནས་སངས་རྒྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་ལ་འདོད་
ན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཡོངས་སྒྲུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། གཟུགས་མེད་ན་གཟུགས་རགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །རྩ་བར་འདོད་ན། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡིན་ན། གཟུགས་ཁམས་སུ་གདོགས་པས་བྱལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་ས་བཅུའི་གནས་སྐབས་སུ་པར་ཕྱིན་བཅུ་རིམ་གྱིས་ཉམས་སུ་
ལེན་པར་བརྟན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བྱངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་
པར་དེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་སྟམ་ན། ས་བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་རྒྱམས་སྤྱར་དུ་ཐོབ་རྒྱས་པར་མཐོང་ནས། སྤྱིར་ཡང་འབད་བ་གཙོ་བོར་བརྟན་པ་
ལ། འོན་ཀྱང་། ཆོས་རྒྱ་དེ་དང་པོར་གནས་གང་དུ་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་སྟམ་ན། དང་
པོར་འོག་མིན་ཁོ་ནར་མཛོན་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་

དོན་ནི། བྱང་སེམས་ས་བརྩ་བ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐབས་འདིར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
 བྱིར་དུ། སྐར་ཡང་འབད་བ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐར་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཅུས་པར་
 མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་འབད་བའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། (༡༧༩ན)ཁྱོད་ཀྱི་
 ཆོས་སྐྱ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་ཡོད་དེ། འོག་མིན་སྟག་པོ་བཞོད་བ་ཁོ་ནར་
 མངོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར། འོག་མིན་དེའི་ངོ་པོ་ཡང་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། གཞུགས་ཁམས་
 གནས་རིགས་བརྩ་བ་དུན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འོག་མིན་ལས་རྒྱུད་གྲགས་ཀྱི་རྩལ་དུ་
 འཕགས་པའི་འོག་མིན་དེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་སྐྱ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་
 པའི་གནས་འོག་མིན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པའི། ཆོས་སྐྱ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་དེ་གཞུགས་ཁམས་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་གཞི་དེ་འཐད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་འཁོར་བས་བསྟུས་
 པའི་གནས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། ལྷབ་སྟེ། འདོད་ཁམས་ཡིན་ན། འཁོར་
 བས་བསྟུས་པའི་གནས་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུགས་ཁམས་ཡིན་ན། འཁོར་བས་བསྟུས་པའི་གནས་ཡིན་དགོས་
 པར་ཐལ། གཞུགས་ཁམས་འཁོར་བས་བསྟུས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ།
 ཁམས་གསུམ་ཀ་འཁོར་བས་བསྟུས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། བདེ་བ་
 ཅན་དེ་ཁམས་གསུམ་གང་དུང་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན།
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེ་བ་ཅན་དེ། ཞིང་དེར་སྒྲིམ་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཐུན་
 གྱི་ལས་ལས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་སྒྲོབ་ལམ་དུ་
 རྫོགས་སྒྲིན་སྐྱངས་གསུམ་གྱི་དགེ་རྩམ་གསར་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཞིང་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུགས་
 ཁམས་གནས་རིགས་བརྩ་བ་དུན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གནས་འོག་མིན་ལས་རྒྱུད་
 གྲགས་ཀྱི་རྩལ་དུ་འཕགས་པའི་འོག་མིན་ཏེ་མ་འོངས་པ་ན་སངས་རྒྱ་འཁྱུར་གྱི་གང་ཟག་

ཐམས་ཅད་གྱིས་ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱིས་པའི་གནས་འོག་མིན་ཡིན་པར་ཐལ།
 དེ་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་འོག་མིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 རྟགས་ཁས། འདོད་ན། མ་(༡༥༣༥)འོངས་པ་ན། སངས་རྒྱུ་འགྱུར་གྱི་གང་ཟག་
 རྟམས་གྱིས་ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས། འོག་མིན་དེ་ད་ལྟའི་དུས་སུ་
 གྲུབ་ཟིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །གཞུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་
 གྱི་འོག་མིན་ལས་རྒྱུང་གྲགས་གྱིས་ཆོད་པའི་འོག་མིན་དེ། ད་ལྟའི་དུས་སུ་གྲུབ་ཟིན་
 པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་ད་ལྟར་གྲུབ་ཟིན་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུགས་ཁམས་ད་ལྟར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་འོངས་པ་
 ན། སངས་རྒྱུ་འགྱུར་གྱི་གང་ཟག་རྟམས་གྱི་ཐོབ་བྱུར་གྱུར་པའི་འོངས་སྐྱེད་ལྟར་གྲུབ་
 ཟིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་འོངས་པ་ན་སངས་རྒྱུ་འགྱུར་གྱི་གང་
 ཟག་རྟམས་ད་ལྟར་སངས་རྒྱུ་ཟིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བརྩ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་
 གནས་འོག་མིན་ལས་རྒྱུང་གྲགས་གྱིས་ཆོད་པའི་འོག་མིན་དེ་ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་མངོན་དུ་
 བྱེད་པའི་གནས་འོག་མིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་
 གནས་འོག་མིན་དེ། སློབ་ལམ་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚྭ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་གསུམ་
 གྱི་དགོ་ཅུས་གསུམ་དུ་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་གྱི་སློབ་ལམ་དུ་ཚྭ་སྒྲིལ་
 སྒྲིལ་གསུམ་གྱི་དགོ་ཅུ་བསགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །
 འོན་ཏེ། བྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་ལུས་མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་པ་དེ་གཞུགས་སུ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། དེ་སློབ་ལམ་དུ་ཚྭ་སྒྲིལ་སྒྲིལ་གསུམ་གྱི་དགོ་ཅུས་གསུམ་དུ་སྒྲུབ་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། ལྷུབ་པ་འགྲིག །མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་སྐྱེད་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་
 ཐག་པའི་འོངས་སྐྱེད་ལུས་མཆོན་དཔེས་སྒྲིལ་པ་དེ། བྱང་སེམས་(༡༥༤ན)གྱི་སློབ་

ལམ་དུ་རྫོགས་སྒྲིན་སྤངས་གསུམ་གྱི་དགོ་ཅུམ་གསར་དུ་སྤྱབ་དགོས་པ་གང་ཞིག །
 གྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལུས་མཚན་དཔེས་སྤྱུས་པ་དེ། ཆོ་དེ་ལ་ཆོས་སྤྱང་
 པོར་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ལོངས་སྤྱི་མཚན་དཔེས་སྤྱུས་པའི་སྤྱར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 གྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་སེམས་ཆོ་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་
 བ། དེ་གཟུགས་ཁམས་སྤྱག་ཏོགས་པར་ཐལ། གྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་སེམས་གཟུགས་
 ཁམས་པའི་ལྷའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། གསང་བ་ཀྱན་གྱི་གནད་རྣམ་
 པར་དབྱེ་བ་ལས་པར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་འཆང་རྒྱ་རྒྱལ་འཆད་པའི་སྒྲུབས་སུ། ས་དེ་དག་
 རིམ་གྱིས་བཀོད་དེ། སངས་རྒྱ་རྒྱལ་ལ་པར་ཕྱིན་ཐེག་པ་ནས་གཟུགས་ཁམས་སྤྱི་ལྷའི་
 རྟེན་ལ་འཆང་རྒྱ་བ་དང་། ཅུམ་པ་ནས། དེས་ན་བྱང་སེམས་དང་པོར་འཆང་རྒྱ་བའི་
 རྟེན་ནི། འོག་མིན་གྱི་ལྷ་ཁོ་ནར་ངེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་
 པའི་འོག་མིན་ལས་རྒྱང་གྲགས་གྱིས་ཆོད་པའི་འོག་མིན་སྤྱག་པོ་བཀོད་པ་དེ། སངས་
 རྒྱས་ཐམས་ཅད་གྱི་ཆོས་སྤྱང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གནས་འོག་མིན་ཡིན་པར་ཐལ།
 གཅང་མའི་གནས་དག་སྤངས་ནས་ནི། འོག་མིན་གྱི་ཏུ་ཉམས་དགའ་བར། ཡང་
 དག་སངས་རྒྱས་དེར་སངས་རྒྱས། སྤྱལ་པ་པོ་གཅིག་འདིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་གྱི་ཆོས་སྤྱང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་(༡༥༦)པའི་
 གནས་འོག་མིན་དེ་ཡང་འོག་མིན་ཅུམ་པོ་དང་འོག་མིན་སྤྱག་པོ་བཀོད་པ་གཉིས་ལས་
 བྱིམ་ལ་བྱེད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དག་དབང་གྲགས་པའི་ཆོགས་སྤྱལ་ས། དཔལ་ལྷན་སྤྱག་
 པོ་བཀོད་པར་དོན་དམ་ཐུགས་སྤྱུང་གྱུར་ཞིང་། འཇམ་གྱིང་སྒྲེ་བའི་ངོར་ནི་བྱོད་
 བོ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་འགྱུར། དེ་ནས་འདིར་ནི་ཤུག་ཏེ་ཏོག་གང་འགྱུར། འཆི་བདག་
 ལས་རྒྱལ་སྤྱུ་མ་སྟོན་པ་དེ་ལ་འདུད། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉན་ས་ལས། གཅང་

མའི་གནས་རྒྱུ་མཁ་འདས་ནས་ནི། དབང་ལྷག་ཆེན་པོའི་གནས་ཡོད་པར་བཤད་པ་ཡང་
ཉན་རང་འཕགས་པ་སྟེ་བར་རྒྱས་པའི་འོག་མིན་ལས་འདས་པའི་འོག་མིན་གཅིག་ཏུ་འོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རི་ལྟར་སྟོད་གྱི་དབྱེ་བས། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ །རྒྱུ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་
པ་ན། དེའི་ཐུགས་ཡེ་སྒྲིབ་ཆོས་སྐྱུར་འགྱུར་བ་དང་། ལུས་མཚན་དཔེས་སྐྱུས་པའི་
རིགས་འདྲ་བྱི་མ་ཡོངས་སྐྱུར་འགྱུར་བ་རྒྱུ་མཉམ་ཡིན་ན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། རང་དོན་ཆོས་སྐྱུ་ཡིན་ན། ཡེ་སྒྲིབ་ཆོས་སྐྱུ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
སྒྲིབ་པའི་བྱད་ཤིང་ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་རང་དོན་ཆོས་སྐྱུ་ཡིན་ན།
རྩ་བའི་ཉེད་སྐྱུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སྟེ་འགག་དང་བྲལ་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཆོ་སྟེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད། ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་(༡༥༥)སྒྲིབ་པའི་བྱད་ཤིང་ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་ཡེ་
སྒྲིབ་ཆོས་སྐྱུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡེ་སྒྲིབ་ཆོས་སྐྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་
ན། དེའི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་ཡེ་སྒྲིབ་ཆོས་སྐྱུ་དེ། རྩ་བའི་བྱད་པར་སྟེ་འགག་དང་
བྲལ་བར་ཐལ། སྒྲིབ་པའི་བྱད་ཤིང་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་སངས་རྒྱས་གྱི་
སྐྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། ལྷ་མ་ལ་མ་ཁྱབ་ན་
ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཆོ་སྟེ་བ་མེད་ཅིང་། ཞེས་སོགས་གྱི་གཞུང་འདི། སྒྲིབ་པའི་བྱད་
ཤིང་ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་ཆོས་སྐྱུ་དེའི་རྩ་བའི་བྱད་པར་སྟོན་བྱེད་གྱི་
གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ཡེ་སྒྲིབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་གྱི་ཟག་མེད་ཡེ་སྒྲིབ་སྟེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་དེ་ཡེ་སྒྲིབ་

ཚེས་ལྷུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཚེས་ལྷུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་དག་
 ལྟ་བུས་འདིར་སྐྱེ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྐྱེའི་རྣམ་གཞག་གི་ཡོ་
 བ་ཏན་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་སྟོབས་དང་། །
 ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་སྐྱེ་དང་ཡོན་ཏན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྐྱེའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་
 བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་
 རྣམ་གཞག་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ལང་། སྐབས་(༡)མའུ་ཡོད་པ་སྐབས་ཀྱི་ཡོ་ཤེས་ལ་སྐྱེའི་ཐ་སྙད་མེད་
པར་ཐལ། སྐབས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ངོ་པོ་ཉིད་སྐྱེ་དང་ཡོངས་སྐྱེ་སྐྱེ་ལ་གསལ་དུ་རིམ་པའི་
ཕྱིར། ཉི་མེ་སྐྱེ་དང་ལམ་ལ། དེ་མེ་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་མེ་སྐྱེ་ལ་
གསལ་དུ་རིམ་པར་བྱས་ཏེ། ངོ་པོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོངས་སྐྱེ་དང་ཐོག་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་སྐྱེ་ལ་པའི་སྐྱེ་ལོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁའིག ཁོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་མ་ལུས་པ་པས་གས་ཤིང་ཚོགས་པའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་
བྱལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལོངས་རྒྱའི་
མཚན་དཔེ་རྣམས་སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གཞན་དོན་གསུགས་
རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ཁྱོད་པའི་པལློམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཐུག་དེ། སངས་
ཀུན་གྱི་སྐུའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐག་མེད་ལེ་ཤེས་ལྟོ་མོ་
ཉེར་གཅིག་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་ཀུན་
གྱི་སྐུ་ལ་རྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གནས་དང་གནས་མིན།
ཞེས་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་སྐུ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ནང་ནས་སྐུའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་ཐུང་གྱི་

གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལོངས་སྒྱའི་དབུ་སྒྱུ་བྱང་བ་ལྟར་ནག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལོངས་སྒྱའི་མཆོན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
གཞན་དོན་གཟུགས་སྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྒྱུ་གང་ཞིག །གཟུགས་ཅན་
གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། ལོངས་(༡༥)ན་སྒྱུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
གྱི་དབུ་སྒྱུ་བྱང་བ་ལྟར་ནག་དེ་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་
འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཆོས་སྒྱུ་དང་པོ་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ལོངས་སྒྱུ་དང་རྒྱད་གཅིག་
ཅིང་དུས་མཉམ་པའི་སྒྲུལ་སྒྱུ་ཡོད་དོ། །ཟེར་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། སྒྲུལ་སྒྱུ་དེ་སྒྲུལ་པ་
པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་སྒྱུ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ལོངས་
སྒྱུ་དེ་ཡང་སྒྲུལ་པ་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་དེ་སྒྲུལ་པ་
པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་སྒྲུལ་པའི་སྒྲུལ་སྒྱུ་ཡིན་
ན། དེ་ལས་ཐུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། སྒྲོབ་ལམ་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་
པར་གཞག་པའིན་པའི་ངང་ནས་སྒྲུལ་སྒྱུ་དུ་མ་སྟོན་རྒྱས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲོབ་ལམ་ན་སྒྲོ་གཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་རྒྱས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཆོས་སྒྱུ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ལོངས་སྒྱུ་དང་རྒྱད་
གཅིག་ཅིང་དུས་མཉམ་པར་གྱུར་པའི་སྒྲུལ་སྒྱུ་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་སྒྱུ་དང་པོར་མངོན་དུ་
བྱས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ལོངས་སྒྱུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱུ་དང་
པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
སྒྱུ་ཡི་མངོན་སུམ་མཐོང་ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁའི་གཤམ་ཁྱུ་མཐའ་པ་ཚོས་ཅན། (༡༣༦)ཕྱོད་ཀྱི་ཚོས་སྐྱ་དང་པོར་མངོན་དུ་
མངོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚོས་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་པའི་
དང་ནས་ཚོས་ཉིད་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚོས་སྐྱ་མངོན་དུ་
བྱས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོས་ཚོས་ཐམས་
ཅད་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། སྒྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདས་
མ་འོངས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཆར་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེས་ས་སྐྱ་གཉིས་གཅིག་ཆར་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ས་སྐྱ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་མི་རུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཆར་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷ་
མ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་ཕྱིར་གྲུབ་པའི་ཚོས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འོག་མིན་དུ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་བརྩུབ་པ་བ་དེས། འོག་
མིན་ཁོ་ནར་ཚོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་བརྟན་པ་ལ། ཚོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱལ་ལྷོ་
ལྷ་བྱ་སྐྱམ་ན། དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་རྒྱན་
མཐའ་པ་ཚོས་ཅན། ཕྱོད་ཀྱི་ཚོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱལ་ཡོད་དེ། (༡༣༧)ཚོས་
ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་དང་ནས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཚོས་ཐམས་
ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚོས་
སྐྱ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་སྐྱ་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དང་ལོངས་སྐྱ་གཉིས་སུ་
དེས་སོ། །དང་རྒྱ་སྒྲོ་བ་ལམ་དུ་པར་བྱིན་བརྩུ་ཉམས་སུ་བྱངས་པ་ལ་རྟོན་ནས་ཐོབ་པའི་
སྐྱ་མཐར་ཐུག་དེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐྱའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་ལོངས་སྐྱ་སྐྱལ་
སྐྱ་གསུམ་དུ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་གི་དང་པོས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་

ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོ་བ་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་ས་མཁུག་གཉིས་
རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དུས་གཅིག་ཆར་དུ་ས་མཁུག་གཉིས་ཡོད་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། སྐད་ཅིག་སྒྲ་ཕྱི་ཁོ་ནར་ས་མཁུག་
གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་ལ་གསུམ་དུ་གངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་
སྤྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་ལ་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་སྤྱི་ཡོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། བྱང་རྒྱལ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆད་
མེད་པ་ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་ལ་རྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ན། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་
མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་
མ་ཡིན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་
བདེན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་ལ་
རྟེན་པའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ།
ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་དེ་ལ་གསུམ་དུ་མ་ངེས་པར་ཐལ། བརྒྱད་རྟོང་འགྲེལ་
ཆེན་དུ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བྱང་(༡༥༥)རྒྱལ་པ་དེ་ཡང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་
ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་རྒྱུད་དུ་ཡང་། དེ་ཡང་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ལ་སོགས་པ་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཆོས་སྤྱི་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ཡོངས་སྤྱི་དང་རྒྱུད་གཅིག་

ཅིང་དུས་མཉམ་པའི་སྐུལ་སྐྱེ་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་སྐྱེ་དང་པོར་མཛོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་
 སྐྱེ་དེ་ལ་ལོངས་སྐྱེ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་གཉིས་སྐྱེ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཉུགས་ཁས། འདོད་
 མི་རུས་ཏེ། ཆོས་སྐྱེ་དང་པོར་མཛོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ལོངས་སྐྱེ་དང་། དངོས་སྐྱེ་ཆོགས་
 པ་ཆར་གཅིག་ལ་རྒྱ་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་སྐུལ་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བཅ་
 མཐར་སྒྲ་བ་ཤར་བ་ན། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཚུ་བ་དང་སྒྲ་བའི་གཞུགས་བརྟན་ཤར་
 བ་ལྟར། ཆོས་སྐྱེ་མཛོན་དུ་བྱས་བ་དེའི་ཆེ་དག་པའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལ་
 ལོངས་སྐྱེའི་སྒྲ་བ་ཤར་བ་ན། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མ་དག་པའི་གདུལ་བྱ་རྒྱུ་མས་ལ་
 སྐུལ་སྐྱེའི་སྒྲ་བ་ཤར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། འཇིག་རྟེན་རྒྱལ་པའི་དགྱིལ་
 འཁོར་དུ། །གང་ལ་ཉེ་དང་རིང་རྒྱུས་ལ། །ཚུད་ནམ་མཁའ་སྒྲ་གཞུགས་བཞིན། །
 དེ་མཐོང་བ་ནི་རྒྱུ་བ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆོས་སྐྱེ་དང་པོར་མཛོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ལོངས་
 སྐྱེ་དེ་རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཅིང་དུས་མཉམ་པའི་སྐུལ་སྐྱེ་དུ་མ་སྐུལ་བར་རུས་པའི་ཕྱིར། དེ་
 རྩོན་གྱི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་འབད་མེད་དུ་དེ་ལྟར་སྐུལ་རུས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱ་སྒྲོན་ལམ་ན་པར་ཕྱིན་བཅུ་ཉམས་སུ་སྒྲུངས་པ་ལ་རྟེན་
 བས་ཐོབ་པའི་སྐྱེ་མཐར་ཐུག་དེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེའི་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
 མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེ་མཐར་ཐུག་དེ་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། དེ་མཆོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་
 མཐེན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོས་དུས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་(༡)མཛོན་
 སུམ་དུ་རྟོགས་ན། དུས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་མི་དགོས་པར་ཐལ།
 དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་གྲུ་འཇལ་བའི་རྒྱུ་མཐེན་དེས་ལོ་སྐྱེ་མའི་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་གྲུ་དང་།
 ལོ་ཕྱི་མའི་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་གྲུ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། ལོ་སྐྱེ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་གྲུ་གཉིས་

པོ་དེ་རིང་གི་དུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཡིན་པའི་
 བྱིར། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུད་སྐུ་མ་དང་།
 མདོ་སྡེ་གཉིས་ཀར། དེ་དག་སྐུར་མ་བཤད་པར་སྐུ་ལ་རྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་
 པ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་སྐྱེས་ལུང་བྱད་བཞིན་དེ་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་
 གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ།
 རྣམ་མཁའི་རྒྱ་བ་དང་རྒྱ་ནང་གི་རྒྱ་བའི་གཟུགས་བརྟན་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དངོས་པོ་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་ལུང་བྱད་བཞིན་དང་མེ་ལོང་གཡའ་དག་ཆོགས་པ་ལ་བརྟེན་
 བས་དེ་སྐུ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། ཆོས་སྐུ་དང་པོར་མདོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་
 པའི་ལོངས་སྐུ་དེ་དང་། རྒྱུད་གཅིག་ཅིང་དུས་མཉམ་པའི་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཡོད་
 པར་ཐལ། དེའི་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་དང་ཐུགས་རྗེའི་དབང་གིས་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུར་སྟོན་
 རུས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། དེའི་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་དང་ཐུགས་
 རྗེའི་དབང་གིས་སྐུ་ལ་སྐུ་དུ་མ་སྟོན་རུས་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་མེད་
 པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཡིན་ན། རང་གི་རྩ་བའི་ལོངས་སྐུ་དེས་བདག་(༡༥)པ་
 རྟེན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དེ། རོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་
 བྱིར་རོ། །

ཤེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་སྐུ་མ་པོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐུ་བས་སྐུ། དགག་གཞག་སྐུང་
 གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྐུ་རོ་བོ་

ཉིད་སྒྲིའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲུ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དག་པ་གཉིས་ཡོན་ཏན་དུ་ལྡན་པ་གང་ཞིག་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
སྒྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། གྲོ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཡོན་ཏན་དང་ཡང་ལྡན་རང་
བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཡོན་ཏན་དང་ཡང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལོངས་སྒྲུ་དེ་
ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ གྲོ་བུར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དང་། རང་བཞིན་རྣམ་དག་
གི་ཆར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་ལག་ལ་ལོ། ཟེར་ན། དེ་མི་ལག་ལ་བར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་
སྒྲུ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། སྒྲིབ་གཉིས་
སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་པའི་ཚེས་ཉིད་ཀྱི་
སྒྲུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྤང་བུ་གྲོ་བུར་གྱི་དྲི་མ་ཅི་
རིགས་དང་བྲལ་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྒྲུ་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲིའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་
རྒྱལ་གྱི་སྒྲུ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དབྱིངས་རང་བཞིན་
གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྤང་བུ་གྲོ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་པའི་སྒྲུ་གང་ཞིག་ འདུས་
མ་བྱས་ཀྱི་སྒྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་(༡༥༩)ཀྱི་སྒྲུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲུ་གང་ཞིག་ ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལོངས་སྒྲུ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིའི་
མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། - སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་གཉིས་
སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ་ཆད་མས་ངེས་ན། དེ་མཚན་བྱ་དེར་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་
ཕྱིར། དེ་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་ཆད་མས་ངེས་ན། དེ་སྤངས་

པ་ཆོས་སྐུར་ཆད་མས་དེས་དགོས་པའི་བྱིར་རྟེ། དེ་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཆད་
མས་དེས་དགོས་པའི་བྱིར་རྟེ།

ཁ་ཅིག་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན།
རྣམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ། སངས་འཇགས་ནང་ཡན་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་མཛོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ལུ་
ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར་རྟེ། འདོད་མི་རུས་རྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་རྣམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར་རྟེ། དེས་
རྣམ་མཁུན་བདག་མེད་དུ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར་རྟེ། མ་གྲུབ་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། རྣམ་མཁུན་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀྱང་བདགས་གྱི་དངོས་གཉེན་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། རྣམ་མཁུན་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་
ཀྱང་བདགས་ཡོད། སྤྱོད་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། གཞན་ཡང་།
རྣམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་སངས་འཇགས་ནང་ཡན་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་མཛོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
ལུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཡོད་པའི་བྱིར་རྟེ། དེར་ཐལ། རྒྱུ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་རྣམ་མཁུན་བདག་
མེད་དུ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར་རྟེ། དེ་རྣམ་(༡༥༧)མཁུན་བདེན་པར་འཛིན་
པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལྷ་མོའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ། དེ་
ཤེས་སྤྱོད་ལྷ་མོའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟེ།

གཉིས་པ་ནི། མཁུན་བཟང་སྤྱོད་གྱི་ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ་ས་བརྩུ་བ་བ་དེས་
ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཆོས་སྐུ་མཛོན་དུ་བྱེད་
པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་སྐུ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་སྟམ་ན། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་
སྐུ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་བྱས་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་བྱེད་ཆོས་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ལྟ་
སྟམ་ན། དེ་བྱེད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྟ་ན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི།

ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཚེས་ཅན། རྒྱུད་ཚེས་གསུམ་དང་ལྔ་ན། །ངོ་བོའི་རྒྱུད་པར་སྐྱེ་འགག་དང་
བྱལ་བ། བྱལ་ཅན་གྱི་རྒྱུད་པར་རང་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་གནས་
སྐབས་སུ། མེམས་མེམས་བྱུང་གི་རྒྱ་བ་སྒྲོག་པ་ལ། མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུད་པར་ལོངས་
སྐྱེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་རྒྱུད་པར་དང་ལྔ་ན་པའི་བྱིར། དག་པ་གཉིས་ལྔ་ན་གྱི་སྐྱེའི་ཚེས་ཉིད་
གྱི་སྐྱེ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེའི་མཚན་ཉིད། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པས་རྒྱུད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དག་པ་གཉིས་ལྔ་ན་གྱི་ཚེས་ཉིད་གྱི་སྐྱེ་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་
སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ། ཚེས་གྱི་སྐྱེ་དེ་
མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲིབ་
གཉིས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ། དག་པ་གཉིས་ལྔ་ན་གྱི་ཚེས་ཉིད་གྱི་སྐྱེར་ཚད་མས་
ངེས་ན། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར་དེ། དེ་ཚེས་ཉིད་གྱི་སྐྱེར་ཚད་
མས་ངེས་ན། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་སྐྱེར་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར་(༡༥༠ན)དེ། དེ་ཚེས་
ཉིད་དུ་ཚད་མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཚེས་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་
སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པས་རྒྱུད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། འདིར་མ་བྱུང་། འདོད་ན་དེ་ཚེས་
ཅན། སངས་འཕགས་ནང་པ་རྩ་ཁོ་ནའི་དངོས་གྱི་རྒྱུད་བྱལ་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་
ཉིད་སྐྱེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། ཉན་ཐོས་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་དེས་ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པས་རྒྱུད་པར་དུ་བྱས་པའི་

རྣམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དྲེ། ཁྱོད་རྣམ་མཁུན་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀྱན་བཏགས་གྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་ཀྱན་བཏགས་ཡོད། ཁྱོད་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྤྱི་བ་གཉིས་སྤངས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་འཕགས་ནང་ཡན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་དྲེ། ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོབ་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

གཞན་ཡང་། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུའི་མཆོན་གཞིར་སྤྱི་བ་གཉིས་སྤངས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་(༡༥༠བ)གྱི་ཆོས་ཉིད་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དྲེ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་གྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་བཞིན་གནས་བསྐྱར་བས་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཅུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྟེ་རུང་གི་རུས་པ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་ཡིན་ན། རོ་བོའི་ཁྱད་པར་སྟེ་འགག་དང་བྲལ་བས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དྲེ། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་མེད་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་གསར་དུ་བྱུང་བའི་ཐུར་མེད་གསར་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འོ་ན། དེས་པ་ལྟ་ལྟོན་གྱི་གཟུགས་སྒྲུ་མཐར་ཐུག་དེ་ཡོངས་སྒྲུའི་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དྲེ། གཟུགས་སྒྲུ་མཐར་ཐུག་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དྲེ། རང་དོན་ཆོས་སྒྲུ་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲིབ་གཉིས་སྒྲངས་པའི་སྒྲང་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོབ་ལམ་
ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲིབ་གཉིས་སྒྲངས་པས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་སྒྲོབ་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ལས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོབ་ལམ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱེད་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འོངས་སྒྲིབ་དེ་བྱང་འཕགས་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིབ་ལུལ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲིབ་དེ་སངས་འཕགས་ནང་ཡན་རྩལ་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་
གྱི་སྒྲིབ་ལུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲིབ་མཆོན་
གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲིབ་དེ། སོ་སོ་སྒྲིབ་ལས་དག་ཡན་ཆད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིབ་ལུལ་མ་ཡིན་པར་(༡༡)ན་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲིབ་
གསུམ་པོ་དེ་གདུལ་བྱ་ལ་སྒྲུང་རྩལ་གྱི་སྒྲོན་ས་སོ་སོར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁྱེད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན། ཁྱེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་
སྒྲོབ་པ་འཕགས་པས་བྱང་པར་ཐལ། སྒྲིབ་གཉིས་སྒྲངས་པའི་སྒྲངས་པ་མཐར་ཐུག་དེ་
དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་གཞི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་དུ་དགག་
བྱ་སྒྲོ་བར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་དེ་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞི་སྒྲིབ་དཔག་བསམ་གིང་ལྟར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུ། དགག་བཞག་སྒྲང་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་གཞུགས་སྒྲིབ་དེ།
འོངས་སྒྲིབ་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་
མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲིབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱའི་དོན་མཐོང་
པའི་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲིབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲིབ་པ་ཐ་མའི་བྱང་ཐེམས་ཀྱི་

པདག་རྒྱུན་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱོ་ཡོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐྱོད་དང་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ལ་མཆོན་དཔེ་བྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
མེད་དོ་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ༣ོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐྱོད་དང་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་
གཉིས་ལ་བྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ༣ོངས་སྐྱོད་དེ་བྱང་འཕགས་ཡན་ཆད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་ཡིན་ཁིང་། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་དེ་སོ་སྐྱེ་ལས་དག་ཡན་ཆད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ལོངས་སྐྱོད་དང་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ལ་མཆོན་དཔེ་གཉིས་ལ་སངས་རྒྱས་ཡིན་མ་ཡིན་
གྱི་(༡༡༡)ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། ཟེར་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་
མཆོན་དཔེ་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་དེ་གདུལ་བྱ་ལ་མཆོན་དཔེའི་སྤྱང་བ་སྤྱོད་པའི་སྒོ་ནས་མཆོན་དཔེར་འཛོག་པའི་
བྱིར་ཏེ། ༣ོངས་སྐྱེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་གདུལ་བྱ་ལ་མཆོན་དཔེའི་སྤྱང་བ་བསྤྱོད་
པའི་སྒོ་ནས་མཆོན་དཔེར་འཛོག་པའི་བྱིར་ཏེ། ༣ོངས་སྐྱེའི་མཆོན་དཔེ་དེ་སངས་
རྒྱས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱའི་བྱད་གིང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱོད་
ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པར་བརྟན་པ་ལ། འོན། ༣ོངས་སྐྱོད་ཁྱད་ཆོས་རིམ་བུ་བྱང་
ལྡན་སྐྱེ་ན། དེ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་
ནི། ༣ོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། འཕད་
རྩལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཞི་བའི་ཁྱད་པར། གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་གསལ་བའི་ཁྱད་པར། ལཱོར་
བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་བཞུགས་པའི་ཁྱད་པར། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་
མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། དེས་པ་ལྷ་ལྡན་གྱི་
གཞུགས་སྐྱེ་མཐར་ཐུག་དེ་ཡང་། ༣ོངས་སྐྱེའི་མཆོན་ཉིད། ༣ོངས་སྐྱོད་དང་མཆོག་གི་

སྤྱུལ་སྤྱིའི་མཚན་དཔེ་ལ་སངས་རྒྱལ་ཡིན་མ་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཕྱ་རགས་གྱི་
ཁྱད་པར་ནི་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། གཞན་དོན་གཟུགས་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སྤྱིའི་པར་
ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེས་པ་ལྟ་ཡོན་ཏན་
དུ་ལྟན་པའི་གཟུགས་སྤྱིའི་པར་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་པ་ལྟ་པོ་དེས་གཟུགས་སྤྱིའི་
ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཡོངས་སྤྱིའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་(༡༥༥ན)ཕྱིར། རྩལ་སྟེ།
ཡོངས་སྤྱིའི་གཟུགས་སྤྱིའི་བྱེ་བྱག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཡོངས་
སྤྱིའི་པར་ཐལ། མཚོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱིའི་ཁྱད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། འབད་ཚྭ་ལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཞི་བ་དེ་ཡོངས་སྤྱིའི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་
ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱིའི་པར་ན། འབད་ཚྭ་ལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཞི་བས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རྟེ། སངས་འཕགས་ཡིན་ན། འབད་ཚྭ་ལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཞི་བས་ཁྱབ་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། ཁྱད་གྱི་སྤྱོད་པ་དེ་གཞུང་འདིའི་དོན་སྤྱོད་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཡོངས་སྤྱིའི་པར་ན། དུས་དེས་པ་འཁོར་བ་མ་སྤྱོད་བར་དུ་བཞུགས་
པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། དེས་པ་ལྟ་ལྟན་གྱི་གཟུགས་སྤྱིའི་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ལྟ་དྲིའི་དུས་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟ་དྲིའི་དུས་སྤྱོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་རྟེ། ཁྱད་གྱི་དྲིའི་དུས་སྤྱོད་འགགས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་གྲུབ་
དུས་ཀྱི་སྤྱོད་ཅིག་གཉིས་པར་འགགས་ཟེན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཡོངས་སྤྱིའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་མེད་པར་ཐལ། ཡོངས་
སྤྱིའི་འཁོར་ཡིན་ན། བྱང་འཕགས་ཤ་སྟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་རྟེ། དེའི་
གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ།

དེའི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་གཞིར་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཡོངས་སྒྲ་ཡིན་ན། སྒྲ་ངེས་པ་མཚན་དཔེས་སྒྲས་པའི་སྒྲ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། ངེས་པ་ལྷ་(༡༥༥)ལྷན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བག་པོས་དག་པའི་ས་ཕྱགས་ཀྱི་ཡོངས་སྒྲ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དུས་སྒྲ་ཁུང་པ་ལྷར་བག་དང་ལྷན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་ཡང་ནག་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། ཟེར་ན། མ་བྱུང་གཞན་དོན་གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་ཅན། བྱོད་གནས་ངེས་པ་འོག་མིན་ཁོ་ནར་བཞུགས་པའི་སྒྲ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་ངེས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཟུགས་སྒྲ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། འདོད་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་གཟུགས་སྒྲ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མཚོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲ་ཡིན་ན། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞན་དོན་གཟུགས་སྒྲ་ཆོས་ཅན། བྱོད་འཁོར་ངེས་པ་བྱང་འཕགས་གསུལ་གིས་བསྒྲོར་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་ངེས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཟུགས་སྒྲ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གཞན་དོན་གཟུགས་སྒྲའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མཚོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་དེ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ས་སྒྲེ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ངེས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུངས་པར་ཐལ། ངེས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཟུགས་སྒྲ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐེག་དམན་གྱི་བཀའ་མེད་པར་ཐལ། རང་དོན་ཆོས་སྒྲས་གསུངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་བཀའ་མེད། གཞན་དོན་གཟུགས་སྒྲས་གསུངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་བཀའ་མེད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲ་དྲིའི་དུས་ཀྱི་ཡོངས་སྒྲ་དེ་བྱང་ལས་འདའ་རྒྱལ་སྒྲོན་པར་ཐལ།

དེ་ལོར་བ་ཇི་(༡༥ན)མིང་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་མུ་རན་ལས་འདེལ་ཚུལ་མི་སྟོན་པར་
བཞུགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལོངས་སྐྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ལོངས་སྐྱུའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། ལོངས་སྐྱུའི་ལོར་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། ལོངས་སྐྱུའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ཡོད་ན། དེའི་ལོར་
དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱིས་ཀྱི་པོ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། ལོངས་སྐྱུའི་ལོར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཐུབ་དབང་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུ། དགག་བཞག་སྒྲུང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག དེས་པ་ལྟ་དང་མི་ལྟ་པའི་གཞུགས་སྐྱུ་མཐར་ཐུག་མཆོག་གི་
སྐུ་སྐྱུའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། སྐུ་སྐྱུ་ཡིན་ན། མཆོག་གི་སྐུ་སྐྱུ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། མཆོན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐུ་སྐྱུ་དེ་ལ་
བཟོ་བོ་སྐུ་སྐྱུ། སྐྱེ་བ་སྐུ་སྐྱུ། མཆོག་གི་སྐུ་སྐྱུ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་
སྡེ་རྒྱུ་ལས། བཟོ་དང་སྐྱེ་བ་བྱུང་རྒྱུ་ཆོ། སངས་རྒྱུ་སྐུ་ཡའི་སྐྱུ་འདི་ནི། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག དེས་པ་ལྟ་དང་མི་ལྟ་པའི་གཞུགས་སྐྱུ་མཐར་ཐུག་དེ་སྐུ་སྐྱུའི་མཆོན་
ཉིད་ཟེར་ན། གཞན་དོན་གཞུགས་སྐྱུ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། དེས་པ་ལྟ་དང་མི་ལྟ་པ་གང་ཞིག གཞུགས་སྐྱུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་མ་གྲུབ་ན། དེས་པ་ལྟ་ལྟ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་སོ། །

ཁ་ཅིག །(༡༥ན)སངས་རྒྱུ་སྐྱུ་སྐུ་ཡའི་པ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱུ་སྐུ་ཡིན་པས་ཁྱུ་པོ་
ཟེར་ན། མ་ཁྱུ་པར་ཐལ། སངས་རྒྱུ་སྐུ་སྐུ་དེ་ལྟ་བུ་དྲ་བྱུང་དུ་སྐུ་ཡའི་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། སངས་རྒྱུ་སྐུ་སྐུ་ཐབས་སྐྱུ་ཆོགས་ཀྱི་སྟོན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་རུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཞི་སྐྱེད་པ་ག་པས་མ་གྱིང་ལྟར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལོངས་སྐྱེད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་པའི་དང་ལུན་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། སྐྱལ་སྐྱེད་དེ་ཡོན་ཏན་རིམ་ལྔ་བྱུང་དང་ལུན་སྟམ་ན། དེ་རྣམ་མཐུ་བྱུང་པར་དང་ལུན་ནོ། ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། དག་དོན་ནི། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལུན་འདས་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཐུ་བྱུང་པར་དང་ལུན་དེ། རང་གི་སྐྱེ་གཅིག་གི་བ་སྐྱེའི་ཁྱད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་རྣམ་གཅིག་ཏུ་རང་གི་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་སྟོན་རྣམ་པའི་བྱིར། མོ་སྐྱེ་ལས་དག་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཀྱི་སྟོན་ལུ་ཏུ་གྱུར་པའི་རགས་པའི་གཟུགས་སྐྱེ་དེ། སྐྱལ་སྐྱེའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་བཟོ་བོ་སྐྱལ་སྐྱེ་སོགས་གསུམ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྐྱལ་པ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱུས་ཡིན་པས་མ་ཁུབ་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། མཆོག་གི་སྐྱལ་སྐྱེའི་འདས་པ་དང་། ད་ལྟར་བ་རྣམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྐྱལ་སྐྱེད་དེ་རང་གི་སྐྱེ་གཅིག་གི་བ་སྐྱེའི་ཁྱད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་རང་གི་སྟོན་ཀྱི་འདས་པ་དང་། ད་ལྟར་བ་རྣམ་གཅིག་ཏུ་མ་འཆོལ་བར་གསལ་བར་སྟོན་རྣམ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐུམ་པའི་འདས་པ་དང་། ཐུམ་པའི་ད་ལྟར་བ་རྣམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐུམ་པའི་རྣམ་སུ་ཐུམ་པའི་འདས་པ་སྟེབ་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཐུམ་པ་རང་རྣམ་སུ་ཞེག་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། (༡༥ན)འདས་མ་འོངས་གཉིས་རྣམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྐྱལ་སྐྱེའི་འདས་མ་འོངས་གཉིས་རྣམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ནང་པན་ཚུན་ཏུ་ཡོན་ཏན་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་ཡོད་པར་ཐལ། བྱ་རགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པའི་བྱིར། ལོངས་སྐྱེད་དང་སྐྱལ་སྐྱེད་གཉིས་ལ་བྱ་

རགས་ཀྱི་བྱང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ནང་ཡན་ཚུན་དུ་སངས་རྒྱས་ཡིན་མ་
ཡིན་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་སོ། །

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ནང་ཡན་ཚུན་དུ་ཡོན་ཏན་ཆེ་ཆུང་གི་བྱང་པར་མེད་པར་
ཐལ། སངས་འཕགས་ཡིན་ན། སྟོན་ཀྱན་ཟད་དང་ཡོན་ཏན་ཀྱན་རྫོགས་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྦྱོང་ལུལ་དུ་
གྱུར་པའི་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱ་མེད་པར་ཐལ། བྱང་གི་མཆོན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྦྱོང་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རོ་མཆར་རྒྱད་བྱུང་བཀོད་པའི་ཁིང་གི་གཙོ་བོ་དེ་དེ་འདྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རོ་མཆར་རྒྱད་བྱུང་བཀོད་པའི་ཁིང་གི་གཙུལ་བྱ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཟེ། འོ་ན། རུལ་ཤིན་ཏུ་སྤྱ་མའི་གོ་ས་ཡང་ཡིན། རྟོང་གསུམ་མི་མཛེད་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་གོ་ས་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། རྟོན་པ་ཤུ་
ཐུབ་པས་རུལ་ཤིན་ཏུ་སྤྱ་མའི་གོ་སར་རྟོང་གསུམ་མི་མཛེད་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གསལ་
པར་རྟོན་པར་བྱེད་ཀྱང་རུལ་རགས་པར་མི་འགྱུར། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྤྱ་བར་ཡང་
(༡༥༧)མི་འགྱུར་ཏེ། རུལ་རགས་མི་འགྱུར་འཛིག་རྟེན་སྤྱ་མི་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདས་མ་འོངས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། དུས་སྐད་ཅིག་མ་ཤིན་ཏུ་བྱང་པའི་ཡུན་ཚད་ཀྱང་ཡིན། བསྐལ་པ་
བརྒྱའི་ཡུན་ཚད་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་པོ་བདེས་སངས་པོར་
དུས་སྐད་ཅིག་མ་ཤིན་ཏུ་བྱང་པ་གཅིག་ལ་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་ཡུན་ཚད་དུ་གནས་རྣམས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ཆེན་བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། འདས་མ་འོངས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། འོངས་སྐྱ་དང་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱ་གཉིས་ལ་སྤྱ་རགས་ཀྱི་བྱང་པར་

ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་གདུལ་བྱ་ལ་སྒྲུང་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡོངས་
སྒྲུང་དང་པོ་ཉིད་སྒྲུབ་གཉིས་གདུལ་བྱ་ལ་སྒྲུང་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ།

གཞན་ཡང་། རོ་མཚར་རྒྱུད་བྱང་བའོད་པའི་ཁིང་གི་གཙོ་བོ་དེ་རང་གི་མ་དག་པའི་
ཁིང་གི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རང་གི་མ་དག་པའི་ཁིང་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེའི་
འཁོར་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉགས་ལས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་
གི་མ་དག་པའི་ཁིང་གི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་མ་དག་པའི་ཁིང་ཡོད་པའི་བྱིར་
ཏེ། མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།

གཞན་ཡང་། དག་པའི་ཁིང་གི་གཙོ་བོ་ཡིན་ན། མ་དག་པའི་ཁིང་གི་གཙོ་བོ་མ་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཡིན་ན། སོ་སྒྲུལ་ས་དག་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་
སྒྲུལ་གྱི་སྒྲོད་ཡུལ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པའི་བྱིར་ཏེ། འདོད་ན། རྟོན་པ་ཤུག་བྱུང་པ་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། (༡༥༣)དེའི་བྱིར་ཏེ། ཉགས་སྒྲུ།

སྒྲོབས་གྱི་རྣམ་གཞག་ཅོད་སྒྲོང་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གནས་དང་གནས་མིན་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་སྒྲོབས་སྒྲུ། དགག་པའག་སྒྲུང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག །གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་སྟགས་ཡུལ་བཅུ་ཆགས་སྟགས་སྒྲུངས་
པའི་ཚུལ་གྱི་མཁྱེན་པའི་མཁྱེན་པ་མཐར་ཐུག་དེ། སྒྲོབས་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། རྟོན་
པ་ཤུག་བྱུང་པའི་སྒྲུའི་སྒྲོབས་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲོབས་
ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། སྒྲུལ་སྒྲོད་མེད་བྱ་ཡི་སྒྲོབས། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་བྱིར་ཏེ།

གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་པ་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་

མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷོ་བས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷོ་བས་ལྷ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དད་པའི་ལྷོ་བས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གནས་དང་གནས་མིན་པ་སོགས་ཡུལ་བརྩུ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་
ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པས་རབ་རྩ་བུ་བའི་མཁུན་པ་མཐར་ཐུག་དེ། ལྷོ་བས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་
ཀྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་འཇིགས་པ་བཞི་པོ་
ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནས་དང་གནས་
མིན་པ་སོགས་ཡུལ་བརྩུ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པའི་མཁུན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། བདག་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཛོད་པར་ཆོག་པར་
སངས་རྒྱལ་སྟེ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒྱལ་པ་མཛོད་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མི་འཇིགས་པའི་རྣམ་མཁུན་ཡིན་པའི་(༡༥༥)ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གནས་དང་གནས་མིན་པ་མཁུན་པའི་ལྷོ་བས་དང་། ཐམས་ཅད་རྩ་
འགྲོ་བའི་ལམ་མཁུན་པའི་ལྷོ་བས་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ། གནས་དང་གནས་མིན་པ་
མཁུན་པའི་ལྷོ་བས་ཡིན་ན། གནས་དང་གནས་མིན་པ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་མཁུན་པས་རབ་རྩ་བུ་བའི་མཁུན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་
ཐལ། ལྷོ་བས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ན། གནས་དང་གནས་མིན་
པ་སོགས་ཡུལ་བརྩུ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པས་རབ་རྩ་བུ་བའི་
མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། རྣམ་མཁུན་ཡིན་ན། དེ་
གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷོ་བས་ཀྱི་རྣམ་
མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་དང་། དུན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་འགལ་བར་ཐལ། ལྷོ་བས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་
གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དུན་པ་ཉེར་
བཞག་བཞི་པོ་དེ་ལྷོ་བས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གནས་དང་གནས་མིན་པ་སོགས་

ལུ་ལ་བརྩམས་ཐོགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །གནས་དང་
གནས་མིན་པ་སོགས་ལུ་ལ་བརྩམས་ཐོགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པའི་མཁུན་
པ་དེ། སྟོབས་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱད་
གྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོབས་གྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་སྒྲ། འདྲོད་མི་
རུས་ཏེ། (༡༥ན)ཐུན་མོངས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་
རྒྱད་གྱི་སྟོབས་བརྩམ་པོ་དེ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །རང་གི་རིགས་འདྲ་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་
པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཐུན་མོངས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་
གང་ཞིག་རང་གི་རིགས་འདྲ་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དེ།
ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། དང་པོ་ལ། སངས་འཕགས་
གྱི་རྒྱད་གྱི་སྟོབས་བརྩམ་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། རང་
གི་རིགས་འདྲ་མཚན་ཉིད་པ་བྱང་སེམས་རྒྱན་མཐའ་བའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། རྣམ་མཁུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་གྱི་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་པོ་དེ་ཐུན་མོངས་མ་
ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ། སངས་འཕགས་གྱི་རྒྱད་
གྱི་མི་འཛིགས་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །རང་གི་སྡེ་ཆོན་མཚན་ཉིད་
པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མི་

འཇིགས་པ་བཞི་པོ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
 རང་གི་རིགས་འདྲ་ལྷ་མ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པར་(༡༥༦)ཐལ། རང་
 གི་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་ལྷ་མ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་བྱིར། དེ་དེར་ཐལ།
 དེ་རིགས་རྒྱན་ཤེས་པ་ལྷ་མ་འཕགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །རྣམ་
 མཁེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །རང་གི་སྡེ་ཆོན་མཆོན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་
 ལ་མེད་པ། རྒྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁེན་གྱི་རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག །
 རང་གི་སྡེ་ཆོན་མཆོན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པ་ལྷ་མོངས་པའི་
 རྣམ་མཁེན་གྱི་རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་
 གྱི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། རང་གི་སྡེ་ཆོན་མཆོན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་
 མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་སྤྱུ་བརྩ་སོ་དགུ་
 མེད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། རང་གི་སྡེ་ཆོན་མཆོན་ཉིད་པ་བྱང་སེམས་ས་དགུ་པའི་
 རྒྱད་ལ་མེད་པའི་བྱིར། བྱང་སེམས་ས་དགུ་པ་བའི་རྒྱད་ལ་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་
 མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ས་དགུ་པར་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཐོབ་པས་ས་དགུ་པ་དེ་ལ་
 ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས་ཞེས་བཤད་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་
 སྒོ་བཟང་། །ས་དེ་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །རྣམ་མཁེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །རང་གི་སྡེ་ཆོན་མཆོན་ཉིད་པ་འཕགས་
 པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་རིགས་སྤྱ་གནས་པ། རྒྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁེན་
 གྱི་རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། མཆོན་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དེ་ཁྱོད་ཡིན་ན། ཆོས་
 དེ་ལྷ་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁེན་གྱི་རྣམ་(༡༥༧)པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་
 དའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲ་བས

ཡུལ་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་དུན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་པོ་དེ་ཐུན་མོངས་
མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །
རང་གི་སྡེ་ཆོན་མཆོན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་
པའི་བྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་དུན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་པོ་ཆོས་
ཅན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐུན་མོང་པའི་
རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །རང་གི་སྡེ་ཆོན་མཆོན་ཉིད་པ་འཕགས་
པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པ་དེ། ཐུན་མོང་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་
ན། མཆོན་ཉིད་དེ་ཀ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དེ་ཁྱོད་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་ཐུན་མོང་པའི་རྣམ་མཁུན་
གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སངས་
འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་དུན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་སྟབས་ཡུལ་པོ་
ཐུན་མོང་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག །
རང་གི་སྡེ་ཆོན་མཆོན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་
པའི་བྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་དེར་ཐལ། དེ་རྣམ་མཁུན་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དེར་
ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

ཁ་ཅིག །ཐུན་(༡༥༧)མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་མེད་དོ་ཟེར་ན།
དེ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་སྡེ་ཆོན་མཆོན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་
རྣམ་མཁུན་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་དུན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་པོ་དེ་
དེ་འདྲ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་པོ་དེ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རྒྱད་ལ་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། བཞི་པོ་དེ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་ཞིང་རྗེས་སུ་ཤེས་

པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལ་ཅིག །བདེན་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་ཤེས་རྒྱམ་
མཐར་ཐུག་དེ། རྒྱམ་མཁྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཚོས་
ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་
མཁྱེན་པའི་ཤེས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་
འདོད་ན། ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲ། མ་ཁྱབ་ན་དེ་ཚོས་
ཅན། རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྒྱམ་མཁྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་སྤྱན་མོངས་མ་ཡིན་
པའི་བདག་རྒྱུན་ཞི་ལྷག་རྒྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྒྱལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
རང་གི་སྤྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཞི་ལྷག་རྒྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དེ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིད་
ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་(༡༥༥ན)
བདག་རྒྱུན་དུ་བྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་རྒྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་
འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་དེ་རང་གི་སྤྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཞི་ལྷག་རྒྱུང་
འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། སངས་
འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པར་
ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། མིག་དབང་ག་ཟུགས་ཅན་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།

ཁ་ཅིག །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པས་མ་ཁྱུང་བོ་ཟེར་ན།
འོ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དོན་རྣམ་ཡིན་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། སུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། དེའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཤེས་པའི་རྣམ་
པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །སྤྲུལ་ལ་
མ་ཁྱུང་ན། འོ་ན། དོན་རྣམ་ཡིན་ན། ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་དོན་རྣམ་ཡིན་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན།
སུམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། སུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེའི་དོན་རྣམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་མི་རུས་ཏེ།
སུན་མོངས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་(༡༥༥)རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་
ཐལ། དེའི་དོན་རྣམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱའི་བྱུང་བའི་ཞེས་པ་ནས། སྤྱང་དབང་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་བར་གྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་སྤྱུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་
ན། སྤྱུ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་རི་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་ན། དུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་
ནས་ཐོག་མར་སྟོབས་བརྩམ་དོར་བསྟན་གྱི་རྩལ་གྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་འདི་
བྱུང་། དག་དོན་ནི། སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་དུ་མར་ཡོད་དེ།
ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནས། ཟག་པ་ཟད་པ་
མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱི་བར་བརྩམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་སོགས་
ཡུལ་བརྩམ་ལ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པའི་རྩལ་གྱི་མཁྱེན་པའི་མཁྱེན་པ་དེ། སྟོབས་ཀྱི་

རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་ཡིན། རང་གི་སྡེ་ཚན་
མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན་
པའི་གཞི་མཐུན་པ། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་
ཡང་ཡིན། རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་
ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། ཐུན་མོངས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད།
རྒྱུ་གཉིས་སྤངས་པའི་མཁུན་པ་མཐར་ཐུག་དེ། རྣམ་མཁུན་གྱི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་ཚས་
ཅན། སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ས་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྣམ་མཁུན་(༡༥ན)ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་
པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། བྱེད་སྟེ། སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་
མཁུན་དེ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྟེ།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲན་པ་དང་བཙུན་འགྲུས་མི་འགལ་བར་
ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་
པར་སྒྲིན་པ་མཁུན་པའི་སྟོབས་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ།
རྣམ་མཁུན་ཡིན་ན། སྟོབས་བཙུ་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཏགས་ཁས། འདོད་ན། དེའི་
རྒྱུད་ཀྱི་ཚེར་བ་དང་འདུ་ཤེས་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིགས་པ་བཞི་དེ་རང་གི་
སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པར་
ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རིགས་གནས་སྤར་
བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་ན། དེ་བཞི་ཚས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
རང་གི་སྡེ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་བ་

བྱང་སེམས་ས་དགུ་པ་བའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ལུན་མོང་བའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་མེད་པར་ཐལ། སྒྲོ་བ་པ་འཕགས་
བའི་མཁུན་པ་དང་རྣམ་མཁུན་གྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་མཁུན་ཡིན་ན།
སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །

སྒྲུང་ཡང་མི་གཡོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་(༡༥)པ)ལྟ་དགག་བཞག་སྒྲུང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །མཛད་པ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ངེས་འབྱུང་དགའ་བ་སྒྱུད་པ་ཡན་
ཆད་ཀྱི་མཛད་པ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་བྱང་སེམས་སོ་སྒྲུའི་མཛད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། མཛད་པ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་སྟོན་པ་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་རྒྱུ་མཉམ་
པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་སྟོན་དགོས་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་སྟོན་རྒྱས་པའི་སེམས་
ཅན་མེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། མཛད་པ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་སྟོན་རྩལ་འཆད་
པའི་སྐབས་སུ། རྒྱད་སྒྲུ་མ་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ལས་མ་གཡོས་པར། སྒྲེ་བ་མངོན་པར་
སྒྲེ་བ་དང་། །དགའ་ལྡན་གནས་ནས་འཕོ་བ་དང་། །ཡུམ་གྱི་ལྷུ་མས་སྒྲུ་བཞགས་པ་དང་། །
བརྒྱན་མོའི་འཁོར་གྱིས་དབྱེས་རྒྱལ་དང་། །བཟོ་ཡི་གནས་ལ་མཁས་པ་དང་། །ངེས་
འབྱུང་དགའ་བ་སྒྱུད་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། སྒྲོ་གཅིག་
གིས་བདེན་གཉིས་རྒྱས་གཅིག་ཆར་རྒྱ་མངོན་སྒྲུ་རྒྱ་རྒྱུགས་པའི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རྩལ་སྟོན་གྲུབ་དེ་བྱང་སེམས་སོ་སྒྲུ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྟོན་པ་སྤྲུ་ཐུབ་པ་དེ་སྒྲེ་བ་དཔག་རྒྱུ་མེད་པའི་
སྟོན་རྒྱལ་ནས་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། སྒྲེ་བ་དཔག་རྒྱུ་མེད་པའི་སྒྲུ་རྒྱལ་ནས་སངས་རྒྱས་ཟེན་པའི་གང་
ཟག་ཞིང་འདིར་སྒྲུ་ལ་སྒྲུ་དང་པོར་མངོན་རྒྱ་བྱེད་པའི་གནས་དང་། འཛམ་གླུའི་གླིང་གི་གཞི་
མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །སྒྲེ་བ་མཛོན་པར་སྒྲེ་བ་དེ་མཛོན་པ་བརྩུག་ཉིས་ཀྱི་ཐོག་མ་ཡིན་ནོ་ཟེར་
ན། འོ་ན། རྩེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་དེ་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྒྲེ་བ་མཛོན་པ་དང་པོ་ལ་(༡༩༠ན)
གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སངས་རྒྱས་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་བར་མའི་མདོ་
ལས། སྒྲེ་བ་གཅིག་གི་ཐོག་ས་པའི་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པ་མཛོན་དུ་སྐྱར་བ་
དེ་ལ་དྲིས་ཤིག་དང་། དེའི་དོན་དེས་ལན་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉེ་བའི་སྐས་བརྒྱད་ཀ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། རྩེ་བཙུན་བྱམས་
པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། བྱང་སེམས་ཡིན་ན། སངས་
རྒྱས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །དག་པའི་ཁིང་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ཡིན་ན། མཛོན་
པ་བརྩུག་ཉིས་ཀྱི་རྩལ་རྩོགས་པར་མི་སྟོན་པས་ཁྱབ་བོ་ཟེར་ན། སྟོན་པ་ཤུ་གྲུ་བྱུ་བ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྱུ་བ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དག་པའི་ཁིང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྟོན་པ་ཤུ་གྲུ་བྱུ་བ་པའི་དག་པའི་ཁིང་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་རང་གི་དག་
པའི་ཁིང་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་སྒྲོབ་ལམ་དུ་རྩོགས་སྟོན་སྐྱངས་གསུམ་གྱི་དགོ་རྩ་བསགས་ཟེན་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩེ་བཙུན་འདོད་ན། མཛོན་པ་བརྩུག་ཉིས་ཀྱི་རྩལ་རྩོགས་
པར་སྟོན་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རྩལ་བ་འདོད་དཔག་མེད་ཆོས་ཅན། མཛོན་པ་བརྩུག་ཉིས་ཀྱི་རྩལ་
རྩོགས་པར་མ་སྟོན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དག་པའི་ཁིང་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
མཆོག་གི་(༡༩༠བ)སྐུ་ལ་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། འཇམ་མཁའ་སྒྲིང་དུ་དེ་ལྟར་

སྟོན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག། །མཛད་པ་བརྟུ་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་སྟོན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དངོས་གནས་ལ་
མེད་དོ་ཟེར་ན། འོ་ན། སྟོན་པ་གྲུ་ཐུབ་པས་ཆོས་ལམ་པ་བསྐྱར་པའི་མཛད་པ་དེ་དངོས་
གནས་ལ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་པས་ཆོས་ལམ་པ་རིམ་པ་
གསུམ་དུ་བསྐྱར་པ་དེ་དངོས་གནས་ལ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་
པས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་དངོས་གནས་ལ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། བཀའ་མཆོན་ཉིད་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག། །མཛད་པ་བརྟུ་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་དངོས་གནས་ལ་གྲུ་བ་
པོ་ཟེར་ན། འོ་ན། སྟོན་པ་གྲུ་ཐུབ་པ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་དེ་དངོས་གནས་
ལ་གྲུ་བ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། ཐུང་ན་ལས་འདའ་རྩལ་
སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། དེ་འཆི་བ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག། །མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་རྩལ་ཡོད་དེ།
ཁྱོད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས་ལ་ལར་སྐུ་བལྟམས་པ་དང་ལ་ལར་སྐུ་གསེགས་
པའི་རྩལ་གྱི་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུས་གཟུགས་
མེད་དུ་བྱོན་ནས་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཆོག་
གི་སྐུ་ལ་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་གཟུགས་མེད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་དེ། གཟུགས་མེད་ན་ཆོས་ཉན་པའི་ཉན་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གནས་(༡༧༡)ན་དང་གནས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྐུ་གསུམ་
ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་
སྐུས་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་རྩལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྟོན་ན། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་དེ་ས་འོག་ས་སྟེང་
ས་སྒྲའི་མྱིད་པ་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས་ལ་ལར་སྐུ་གསེགས་པ་དང་། ལ་ལར་སྐུ་བལྟམས་

[illegible]

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་དེ། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ས་འོག་ས་ལྷིང་
ས་སྒྲ་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས་མཛད་པ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་རྫོགས་པར་རྟོན་པའི་སློན་ནས་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ས་གསུམ་དུ་བྱོན་ནས་ལ་ལར་སྐུ་གསེགས་
པ་དང་། ལ་ལར་སྐུ་བལྟམས་པའི་རྩལ་རྟོན་པའི་སློན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་
བྱིར་ན་མ་བྱལ། འདོད་ན། མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་མཛད་པ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་རྫོགས་པར་
རྟོན་པའི་གནས་ཡིན་ན། འཛམ་(༡༩༡)བ་འཁོར་གྱི་ང་ཡིན་པས་མ་བྱལ་བར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། རྒྱུ་པ་མངོན་པར་རྒྱུ་པ་དེ་མཛད་པ་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཡིན་ན།
 རྒྱུ་པ་བརྩ་པ་མཐོན་པོ་མཆོག་གི་རྒྱལ་རྒྱུ་ལེ་མཛད་པ་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་
 ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱུ་པ་མངོན་པར་རྒྱུ་པའི་མཛད་པ་དེ་མཛད་པ་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་
 དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
 ན། དེར་ཐལ། རྒྱུ་པ་མངོན་པར་རྒྱུ་པ་དང་། ཞེས་ཐོག་མར་བཤད་པ་ལ་རྒྱུ་མཆོན་
 ཡང་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཉིད་ལས་མི་གཡོས་པར་རྒྱུ་པ་མངོན་པར་

སྒྲེ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་རྒྱས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། བྱལ་སྒྲེ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ལས་མ་
གཡོས་པར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོན། དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་ནང་ཚན་ཡིན་པའི་
བྱིར། མ་གྲུབ་ན། བསྐྱལ་བ་བཟང་གི་སངས་རྒྱས་སྟོང་མེད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ནང་ཚན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཅིག་
ཡོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། དེ་སངས་འཕགས་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་བྱང་
སེམས་སྒྲུ་རྩལ་བ་བྱང་བ་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སངས་འཕགས་དེས་ཐབས་
སྒྲ་ཆོག་སྒྱུ་སྒྲོ་ནས་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཡིན་ན། མཛད་པ་བརྟུ་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་རྫོགས་
པར་སྟོན་པས་མ་བྱུང་པར་ཐལ། དག་པའི་ཁིང་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མཆོག་གི་སྒྲུལ་
སྒྲུ་དེས་མཛད་པ་བརྟུ་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་རྫོགས་པར་སྟོན་པར་མ་དེས་པའི་བྱིར་དེ། དེ་
བརྟུན་མའི་འཁོར་གྱིས་དབྱེས་རྩལ་གྱི་མཛད་པ་སྟོན་པར་མ་དེས་པའི་(༡༩༩ན)བྱིར།
དག་པའི་ཁིང་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རང་གི་ཁིང་གི་གཙོ་བོ་ལ་མ་དད་པ་སྦྱེད་ཀྱང་པའི་བྱིར།

གང་བྱིར་འདི་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་ལས་ཞེས་སྐྱབས་སྒྲུ། དགག་བཞག་སྒྲང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པོ་བཟུང་ན། མཐར་
ཐུག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་དེ།
ལུང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་དབྱེས་བཅོམ་པ་དེ་རང་ལ་མ་ནས་ལོག་ནས།
ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་དགོས་པའི་བྱིར་དེ། དེ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་བྱིར་དུ་

སངས་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མདོ་ལས། འཁོར་པའི་སྐྱུ་བསྐྱེད་དག་
ལས་ཁྱོད་ཐར་གྱིང་། །ད་དུང་ཁྱོད་ནི་མྱ་ངན་ཡོངས་མི་འདུལ། །སངས་རྒྱལ་ཐེག་པ་
འདི་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་རྒྱུ་མ་གྱུ་བ་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གྱུ་བ་པར་
སྒྲུབ་པ་དེའི་ལུང་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས།
ཐེག་པ་གསུམ་རྒྱུ་མ་པར་གཞག་པ་ནི། དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་རྒྱུ་མ་གྱུ་བ་པར་ཐལ། རྒྱུད་སྒྲུ་མ་ལས།
ཐེག་པ་གཅིག་སྟེ་གཉིས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །སྟེ་བའི་དོན་རྒྱུ་ཐེག་པ་གསུམ་བརྟན་དོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ལ་མི་སྣུན་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་
ཐལ། ཐེག་ཆེན་ལམ་རྒྱུ་འཇུག་མི་སྲིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
འདྲའི་ཉན་ཐོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྱུ་བ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། ལུང་པོ་ལྷག་མེད་རྒྱུ་ཞུགས་
པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་དེ་འདྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མཐར་ཐུག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་
པར་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གནས་
རིགས་རྒྱུད་ལ་མི་སྣུན་(༡༩༡བ)པའི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཡིན་ན།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བདེན་པས་སྟོང་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རིགས་ཆད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་པར་མ་དེས་
པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལུང་པོ་ལྷག་མེད་རྒྱུ་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
དེ་དེ་འདྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། མཐར་ཐུག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པར་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། འདོད་མི་རུས་དེ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། སངས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ངེས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཟེར་ན། འོ་ན། སངས་རྒྱས་མི་ཁྱིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེགས་ཆད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

ཁ་ཅིག །སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཟིན་པའི་དུས་མི་ཁྱིད་དོ། །ཟེར་ན། འོ་ན། བྱང་འཕགས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་མི་ཁྱིད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་ས་བརྩ་བ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཟིན་པའི་དུས་མི་ཁྱིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱན་མཐའ་བ་སངས་རྒྱས་ཟིན་པའི་དུས་མི་ཁྱིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས། དེ་ཐམས་ཅད་རང་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཆོས་སྐྱ་མངོན་དུ་བྱེད་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གཉེན་པོས་སྤང་དུ་མི་རུང་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་མི་ཁྱིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ངེས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲིབ་པ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་ལས་འབྲལ་རུང་གི་སྒོ་བྱུང་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །འཁོར་བ་ལ་བྱི་མའི་མཐའ་མེད་དོ་ཟེར་ན། འོ་ན། རང་གི་འཁོར་བ་ལ་བྱི་མའི་མཐའ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་མི་ཁྱིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། (༡༩༩ན) འདོད་མི་རུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་མི་ཁྱིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་མི་ཁྱིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གོང་ནས་ཤེས།

གཉིས་པའི། སྤྱང་ཡང་མི་གཡོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྐྱུ་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ངེས། གཏུལ་བྱ་རྣམས་མཐར་མི་གནས་པའི་སྤྱང་འདས་ལ་དགྱི་བར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན།

མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་ཏུ་བསྟན་པའི་ལུང་དང་འགལ་ལོ། །སྒྲུལ་ན། ལུང་དེ་དྲང་
 རོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱང་། དག་དོན་ནི། སངས་
 རྒྱུ་བཙུང་ལྟ་འདས་ཚེས་ཅན། ཟུང་གིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་དྲི་མ་མཐའ་དག་
 གི་གཉིན་པོ་ཟག་མེད་ཡིན་ལ། ཡུལ་སྟོང་ཉིད་དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་མི་འདྲ་བའི་བྱང་
 པར་མེད་ཅིང་། དེ་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་དེས་ཡུལ་རྟོགས་རྩལ་རྣམ་
 པའི་སྒྲོ་ནས་བྱང་པར་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། སངས་རྒྱ་དེས་ཡིན་པས་
 བྱང་ཅིང་། སངས་རྒྱ་བས་ལང་བྱང་བོ། །སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཟིན་པའི་དུས་ཀྱི་
 འཁོར་བ་ལ་འཁོར་བའི་བྱི་མཐའ་ཡོད།

གསུམ་པ་ནི། ཁོན་རེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་ཏུ་གྲུབ་པར་ཐལ། མཐར་
 ཐུག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གྲུབ་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པའི་
 བྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སྒྲོ་བ་ལམ་གྲུབ་པའི་བྱིར་། གཞན་ཡང་། མཐར་ཐུག་ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་ཐེག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་བྱིར་། བཀ་ཤིས། མདྲུལ་༥ ༥

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བཀྲ་ལ་ལན་
སྐལ་བཟང་རྩ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ཞུགས་སོ། །

མཆོད་བཞེད་དང་ཚུམ་བར་དམ་བཅའ་བ།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བཀྲ་ལ་ལན་སྐལ་བཟང་རྩ་
བུ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་བཙུང་ཁ་བ་ཡབ་ལྷན་གྱི་ཞབས་ལ་གྲས་པས་ཕུག་འཆལ་ལོ། །

མཁུན་པ་ཤར་རེའི་ཅེ་མོར་ནི། །འཛེག་པའི་ཡེ་ཤེས་འོད་སྟོང་ཅན། །འགྲོ་སྟོའི་
སྤང་བ་རྒྱས་པའི་གཉེན། །འཇམ་དབྱངས་ཉི་མ་དེ་ལ་འདུད། །གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོའི་
གཏིང་མཐའ་ཡང་། །གང་སྟོའི་ཆོད་གྱིས་འཇལ་བ་བཞིན། །མུ་མཐའ་བུལ་བའི་མཁུན་
བ་ཅན། །ཁྱུ་རྒྱབ་སྒྱ་བའི་དབང་ཕུག་རྒྱལ། །ཁྱོད་ཐུགས་ལྟ་ཡི་ལམ་ཡངས་ནས། །སྟོན་
མེད་ཟབ་མོའི་ལྷ་བ་ནི། །རྒྱ་ཆེན་གྲགས་པའི་འོད་དཀར་ཅན། །ཉིན་མོའི་དཔལ་ལ་
འགན་པ་བཞིན། །སྟོ་བཟང་གང་གི་གྲགས་པའི་གཏམ། །རྩ་བའི་དཔལ་དུ་འཇུག་བ་
ཅན། །མགོན་ཁྱོད་གྲས་དང་བཅས་པ་ལ། །སྟིང་ནས་འདུད་དོ་རྗེས་བཅེར་མཛོད། །
འདི་ན་ཟབ་མོའི་གཞུང་ལུགས་ལ། །འཇུག་པར་འདོད་པའི་ལྷག་པས་མ་ཅན། །ཚིག་དོན་
རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཡི། །ངལ་བ་ལྟར་ལེན་འགའ་ཡི་ཆོད། །དམ་ཆོས་སྤང་ཅིའི་དཔལ་
འབྱོར་གྱིས། །དགའ་སྟོན་མི་ཟད་(ཉན)བྱེད་འདོད་པས། །རིང་ནས་བསྐྱལ་བྱིར་ཉར་
མཁོའི་གཏམ། །ཡིད་རབ་དད་པས་གློང་བར་བྱ། །

དེ་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་པའདྲ་ཆེན་མོ་རྗེ་ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་དགོངས་
པ་བདེ་སྒྲགས་ཏུ་ཉོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། །གཞུང་གྱིའི་འཆད་ཚུལ། །སྟོ་གང་ནས་ཐུན་

མོངས་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་བའི་གནད་རྣམས་དང་བཅས་པ། གཞུང་འགྲེལ་དགོངས་
པ་རབ་རྒྱ་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེར་བདག་གིས་བཤད་ཟིན་རྟོ། །

དབྱུང་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བའི་འཇུག་བྱའི་དབྱེ་ མ་དང་འཇུག་ཚུལ་ལ་དབྱུང་པ།

འདིར་གཞུང་སོ་སོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་ཆེ་ཡོང་རགས་པ་རྣམས་ལ།
ད་ལྟའི་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་སྒྲོ་ཁ་འབྱེད་བའི་ཐབས་ནོལ་བ་དང་ལན་
གྱིས་རྣམ་པར་བཞག་པ་རུང་ཟད་ཡི་གེར་བགྱིད་གོས་སོ། །ཞེས་ནན་གྱིས་བསྒྲུལ་བ་
དག་གི་དོན་དུ་གོ་སྒྲུབ་བའི་དག་གིས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཞེས་
བ་སྒྲུབས་སྒྲ་གང་བྱུང་བ་རྣམས་མཐའ་གཅིག་རྒྱ་འགོག་པ་མིན་བས། སྒྲོ་གྲོས་འཕེལ་
བའི་ཐབས་ཙམ་དུ་བཟུང་བར་གྱིས་ཤིག །ཐོག་མར་དབྱུང་ལ་འཇུག་པ་ཅེས་བའི་
མཚན་གྱི་དོན་ལ་དོགས་པའི་གནས་དབྱུང་ན། སྒྱིར་དབྱུང་མའི་རིམ་འཛིན་གང་། བྱེ་
བྱག་རྒྱ་འདིར་འཇུག་པའི་དབྱུང་མ་རིམ་ལྟ་བུ་ཞེས་ཐོག་མར་དྲི་བར་བྱའོ། །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག །སྒྱིར་དབྱུང་མ་དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། གཞི་དབྱུང་མ། ལམ་དབྱུང་མ།
འབྲས་བུ་དབྱུང་མའོ། །དེ་ཡང་རིམ་པ་ལྟར་བདག་མེད་གཉིས་དང་། དེ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོབ་
ལམ་རྣམས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །འདི་ནི་རྒྱུད་སྒྲ་མ་དང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་དགོངས་པར་ཡང་དེ་དག་བཞེད་པར་
སྤང་མོད། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་
(༡༧)བའི་ཚོས་ཡིན་ན་དབྱུང་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དབྱུང་མ་ཙམ་ལ་དེ་ལྟར་གསུམ་
དུ་དབྱེ་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚོས་ཅན། དེར་

ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འོན་ཏེ་མ་པར་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་རྒྱལ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། གཞི་གྲུབ་ན། དབུ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་དེ་ཉིད་དབུ་མ་ཡིན་
ནོ། ཞེས་ཟེར། མ་རྟུ་མ་ཀའི་སྒྲུབ་ཤིང་ལུགས་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
འོན་ཏེ་མ་པར་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་རྒྱལ་ཡོད་པ་དེ་དབུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གནས་ལུགས་གྱི་འོན་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཕྱོད་གྱི་ཁ་ཅིག་ རྟག་ཆད་
གྱི་མཐའ་གཉིས་ཀྱང་དབུ་མ་ཡིན་དེ། འོན་ཏེ་མཐའ་བྲལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་
རྟ་ཅང་མི་འཚམས་དེ། རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་གཞི་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཆད་མཐའ་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། མཐའ་གཉིས་དང་
བྲལ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དབུ་མ་དངོས་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་ལ་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་
ཞེས་དང་། དེ་བརྗོད་བྱུང་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅས་ལ་དབུ་མའི་བསྟན་བཅས་ཞེས་དང་།
དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བྱའོ། །གསུང་སྒྲོས་
རྣམས་སུ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དབུ་མའི་སྒྲུ་
(འཛ)བཤད་ལུགས་ཡིན་གྱི། དབུ་མ་དངོས་མ་ཡིན་དེ། དབུ་མ་ཡིན་ན་གནས་ལུགས་
མཐར་ཐུག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དེ། དབུ་མའི་ལྟ་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ན། གནས་
ལུགས་མཐར་ཐུག་བརྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། མེས་མཆོམ་པ་
རྣམས་ཀྱང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་ལ་དབུ་མའི་ལམ་དུ་
འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །

འོན། ལེགས་ལྷན་ལྷ་སུའི་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས། དཔུ་མའི་ལྷ་པ་རྟོགས་སམ་
མ་རྟོགས་སྒྲུ་མ་ན། མ་རྟོགས་པར་སྒྲུ་དགོས་ཏེ། དཔུ་མའི་ལྷ་པ་ཐུ་མོ་དེ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག །དཔུ་མའི་ལྷ་པ་རགས་པ་ཙམ་རྟོགས་པས། ལེགས་ལྷན་གྱིས་རྟོགས་
པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མ་དེས་པ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཙན། བདག་མེད་
རགས་པ་རྟོགས་ན་བདག་མེད་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། དཔུ་མའི་ལྷ་པ་རགས་པ་རྟོགས་
ན་དཔུ་མའི་ལྷ་པ་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། རང་སྟེ་དངོས་སྒྲུ་
བ་རྣམས་ཚོས་ཙན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་
སྒྲུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། མ་རྟོགས་པར་
ཐལ། གང་ཟག་བདག་མེད་ཀྱང་མ་རྟོགས། ཚོས་གྱི་བདག་མེད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་
མ་དེར་ཐལ། སྒྲུང་སྟགས་གྱི་ཚོས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན།
འདིར་བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཐུ་རགས་གྱི་བྱུང་བར་མེད་དོ། །

ཁོ་ན་རེ། སྒྲོ་བ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ཚོས་ཙན། དཔུ་མ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དཔུ་མའི་ལྷ་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་བྱུབ་སྟེ། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་
བདེན་པར་མེད་པ་ཞེ་ཐག་པ་(འབྲ)ནས་དམ་བཅའ་ཞིང་། བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ལ་
གཙོ་བོར་ཞུགས་པས། དཔུ་མ་པར་འཛིག་རྣམས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཙམ་གྱི་
ལྷ་པ་མ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཙམ་པ་སྟགས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། སྒྲེ་བ་སྒྲ་ཕྱི་མེད་
པར་མ་རྟོགས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་དུ་བདེན་ཞེན་གྱིས་དམ་བཅའ་ཞིང་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་པས།
རྒྱུང་འཕེན་དུ་འཛིག་རྣམས་པ་དང་མཚུངས་སོ། །འདིར་གང་ལ་འཇུག་པའི་དཔུ་མ་ནི།
ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། དཔུ་མའི་བརྟན་བཙོས་ལ་འཇུག་པ་འདི་
སྒྲུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟགས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འོན། དེ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གང་ཡིན་སྟེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
 འཇུག་པའི་དང་པོ་ནི། དུས་མ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་བ་དང་།
 སེམས་ཅམ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་འདི་ལ་ཟེར་ཁིང། གཉིས་པ་ནི་
 འཇུག་པ་འདིར་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ། སོ་སོའི་སྤྱོད་པའི་ཆོས་གསུམ། འཕགས་པ་
 སློབ་པའི་ས་བཅུ། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལ་
 ཟེར་བར་ཁ་འཆམ་མོད། རེ་ཤིག་དབྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཅ་ཤེད་དགོངས་པ་
 སེམས་ཅམ་པ་དང་། ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་བ་འདི། སྐབས་འདིའི་ཟབ་པའི་
 སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱིས་ཀྱང་
 ཅ་ཤེད་དགོངས་པ་སེམས་ཅམ་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
 ན། དེར་ཐལ། དེའི་དགོངས་པ་དངོས་སྒྲུབ་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བའི་
 ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱིས་ཅ་ཤེད་དགོངས་པ་གྲུབ་མཐའ་
 སྒྲུབ་བཞིའི་ནང་གི་དུས་མའི་ཚུལ་ཏུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཏུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར།
 གཞན་ཡང་ཅ་ཤེད་དགོངས་པ་(༤ན)དུས་མ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་
 བཀྲལ་བ་འདི། སྐབས་འདིའི་ཟབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སློབ་
 དཔོན་ལེགས་ལྷན་ཀྱིས་ཀྱང་ཅ་ཤེས་དུས་མ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པར་
 བཀྲལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་དགོངས་པ་དུས་མ་ཐལ་འབྱུར་པ་དང་ཐུན་མོངས་མ་
 ཡིན་པར་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དགོངས་པ་དུས་མ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་ཏུ་བཀྲལ་བའི་
 ཕྱིར་རོ། །

རྒྱ་ཆེ་བའི་འཇུག་ཚུལ་ལ་འང་རེ་ཁྱིམ་དབྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཇུག་པ་
 འདིས་ཆོག་ས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་ལམ་བཞོད་པའི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་
 སྟོན་པ་འདི། ཅ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་སྐབས་

འདིའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒྲོགས་འདུག་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་
འདྲ་བའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གཅིག་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
འདོད་ན། མ་བསྟན་པར་ཐལ། དངོས་སུ་ཡང་མ་བསྟན། རྒྱགས་ལ་ཡང་མ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། རྒྱགས་དང་པོ་མིག་གིས་མཐོང་བ་དང་འདྲ། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་སྟུང་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཐུ་མོ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་ཆེག་ཡིན་ན། རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་
གྱི་རིམ་པ་རྒྱགས་ལ་བསྟན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་
གྱི་རིམ་པ་རྒྱགས་ལ་ཆང་བར་བསྟན་འདུག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉཅང་ཐལ་བཞོན་པོ། །

ཉན་རང་ཐུབ་དབང་དང་། ཐུབ་དབང་བྱང་སེམས། བྱང་སེམས་འདིར་
བསྟན་ཆོས་གསུམ་ལས་འབྲུངས་ཚུལ་བཅས་ལ་དབྱད་པ།

ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཐུབ་དབང་སྟེས། ཞེས་པར། ཉན་ཐོས་དང་
སངས་རྒྱས་འབྲིང་པོ་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཞེས་འདོན་ན། བརྟ་ལ་མ་
སྦྱང་བ་ཡིན་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་དེ་སངས་རྒྱས་འབྲིང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱར་བ་དེའི་
ཕྱིར། (༧བ)འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ལ་རྒྱང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་པར་
ཐལ། ཐེག་པ་འབྲིང་གི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་འབྲིང་པོ་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །
ཐེག་པ་རྒྱང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྒྱགས་དང་པོ་ལས། འདོད་
ན། ཉན་ཐོས་དེ་སངས་རྒྱས་རྒྱང་ཏུ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ། རང་རྒྱལ་དེ་
སངས་རྒྱས་འབྲིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱགས་གཉིས་ཀ་སོང་། དེ་ཡང་འདོད་ན། བྱང་
སེམས་དེ་སངས་རྒྱས་ཆེན་པོར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཉན་ཐོས་དེ་ཉིད་རྒྱགས་
འབྲིང་ཐུབ་དབང་སྟེས། ཞེས་པ་དོན་ལ་ཐོབ་དགོས་རྒྱུ་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྒྱགས་པའི་

གང་ཟག་ལ་རྒྱུ་དང་ཉན་ཐོས། འབྲིང་རང་རྒྱལ། ཆེན་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་གསུམ་
དུ་འདིར་འབྱེད་ན། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་
པས་བྱུང་བམ། འོན་ཏེ་མ་བྱུང་འདྲིའོ། །

ཁ་ཅིག །དེ་གསུམ་གང་རུང་གི་གང་ཟག་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་
པས་མ་བྱུང་གྱང་། དེ་གསུམ་གང་རུང་གི་འཕགས་པ་ཡིན་ན། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་པས་
དེས་པར་བྱུང་བོ་ཟེར་ན། གསུང་སྒྲིམ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་མོད། དེ་གི་དབྱེད་ན།
སེམ་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་ལྷོང་གི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་པས་
བྱུང་བར་ཐལ། འཕགས་པ་ཡིན་ན། དེས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟོགས་སོང་། འདོད་ན། ལྷོང་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ལྷོང་གི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པས་བྱུང་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་
འགྱུར་བ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་(པར)ལམ་ཐོབ་ལྷོང་གི་གང་ཟག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲིམ་ལམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་གྱིས་ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་
པ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ལྷོང་འགོད་གྱི་ཆོ། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན།
རང་རྒྱུ་བྱུང་བའི་དབང་བའི་གསུང་ལས་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་རྟོག་འབྲེལ་ཟབ་མའི་
ཆོས་བསྟན་པའི་དོན་སྒྲིམས་པ་ལས་ཁྱོད་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར། ཅིས་པ་ལེགས་སོ། །

ལྷོང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་སྟོང་དང་། ཞེས་པར། དུང་སེམས་ལས་དང་བོ་
པའི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གསུམ་པོ་གང་ཡིན་དེས་པ་ལ། ཁ་ཅིག །ལྷོང་རྗེ་ཆེན་
པོ། ལྷོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སེམས་རལ། ཀུན་རྗེ་བ་དུང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་གསུམ་པོ་ཡིན་ནོ།

ཟེར་ན། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་སྤྱོད་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་ན་ལེགས་ཀྱི། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་
དངོས་ལ་བྱེད་ན། དགོངས་པ་འདྲ་མིན་ཞིང་། རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཙན། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ལ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཡོད་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་
ལས་དང་པོ་བའི་སྒྲོན་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་འགོ་དགོས་པའི་བྱིར། འདོད་
ན། མེད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོར་ཐོབ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་
ལམ་དུ་ཐོག་མར་ཞུགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རོན་དམ་སེམས་
བསྐྱེད་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དུ་དང་པོར་ཞུགས་པ་དུས་མཉམ་
པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགོ་བ་
རྣམས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །(༥བ)ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡོད་པས་དེའི་རྒྱུད་གྱི་ཐེག་ཆེན་
སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་དོ་སྙམ་ན། འདི་ལ་འདི་དབྱུད་པར་བྱ་སྟེ། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་ཉན་
ཐོས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བྱང་སེམས་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ལམ་མ་ཞུགས་
ཀྱི་རང་རྒྱལ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། འོ་ན། རང་རྒྱལ་
གྱི་རིགས་ཙན་ཡིན་ན། རང་རྒྱལ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། རང་
རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཙན་གྱི་ཁྱི་རྒན་དུ་མ་ཡོད་པས་མི་འཐད་དོ། །

དེས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་དུ་འཇུག་ཁ་མའི་སྐབས་སུ། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་
དང་སྤྱིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་ཀྱང་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་མཚན་ཉིད་ཆང་བ་ནི་
མེད་ལ། འོན་ཀྱང་སེམས་དེ་སྒྲོམ་པ་དང་སྒྲོ་སྒྱུར་བ་ཡོད་པས། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ཡང་
ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་འདོགས་པ་ལམ་རིམ་རྣམས་
སྤྱགས་པ་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་གཞུང་སྤྱོད་ནི། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་གྱི་སྒྲོན་དུ་

འགྲོ་བའི་རྒྱ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་རྒྱ་སྤྱོད་རྩི་ཆེན་པོ་སྐྱེས་རྒྱུ་གཙོ་བོ་གསུམ་ལས་སྤྱོད་གོས་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟ་བོད་མང་པོས། ཉན་ཐོས་དང་ཉན་ཐོས་སྤྱི་བོ་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས། ཉན་ཐོས་ལམ་མ་ཁྱེས་ཤིན་ཏུ་མང་བ་དང་། རང་རྒྱལ་ཡིན་ན། དེའི་དགྲ་བཙུན་པ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི། མཐའ་གཉིས་སུ་ལུང་བའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་ལམ་འདིར་རང་འཕྲི་ལུགས་ལ་སྤྱོད་ཉིད་ལུགས་པར་གཏན་ལ་མ་འབེབས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡོད་དམ་མེད་སྟུམ་ན། མི་མང་རྣམས་ན་རེ། བྱང་སེམས་ལས་དང་བོ་བ་དབང་བོ་རྩི་བརྒྱལ་གཉིས་ལས། ལྷ་མ་ལ་སྤྱོད་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་མེད་ཅིང་། གཞུང་འདི་ཡང་དེའི་དབང་ཏུ་བྱས། དབང་བརྒྱལ་ཐོག་མར་སེམས་(ལན) བསྐྱེད་ནས་དེའི་རྩིས་སུ་ལྟ་བ་འཆོལ་བར་གསུངས་པས། སྤྱོད་ཉིད་སྤྱོད་རྟོགས་མ་སྤྱོད་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔལ་ལ་རྒྱལ་ལས། ཡང་དག་ཤེས་འཆོལ་སྤྱོད་བཏང་སྟེ། ཞེས་སྐྱེས་ཀྱི་དགོངས་པར་རང་འཕྲི་སྤྱོད་ལ་བསྐྱེས་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་དུ་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །

གསུང་འདིའི་དགོངས་པར་ཁོ་བོ་ནི། ལམ་དུ་མ་ཁྱེས་པའི་སྤྱོད་པ་ཀྱི་སྤྱོད་ཐོག་མར་སྤྱོད་རྒྱལ་ལ་དབང་བོ་རྩི་བརྒྱལ་གཉིས་རིམ་པ་དེ་ལྟར་ངས་ཀྱང་། བྱང་སེམས་ལམ་ཁྱེས་ལ་ལྟ་བ་སྤྱོད་མ་རྟོགས་པ་མེད་དམ་སྟུམ་ཏེ། འདི་ལྟར། སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྱོད་ཉིད་སྤྱོད་རྟོགས་མ་སྤྱོད་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་སོང་། འདོད་ན། ཐབས་ཤེས་ཀྱང་པར་ཅན་གྱིས་མ་ཟིན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྟོགས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་ཤར་ཕྱིན་ཡིན་ན། ཐབས་ཤེས་ཀྱང་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཇུག་དོ། །

གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གྲུ་སྤྱོད་ཀྱིས། བདག་ཉིད་དང་ནི་འཛིན་ཏེན་འདི། །

སླ་མེད་བྱང་ཚུལ་ཐོབ་འདོད་ན། །དེ་ཡི་ཙུ་བ་བྱང་ཚུལ་སེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་
བརྟན་དང་། །སྤྱོད་སྤྱོད་མཐུན་གཏུགས་པའི་སྤྱིང་རྩེ་དང་། །གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཡེ་ཤེས་
ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི། བྱང་སེམས་དབང་རྩོན་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
བརྟན་པར་ཐལ། །སྤྱིང་རྩེ་སེམས་དང་གཉིས་སྤྱིང་སློབ་དང་། །ཞེས་པ་འདི། བྱང་
སེམས་དབང་རྩོན་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་རང་རེའི་
མི་མང་རྣམས་ལ་སོང་། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་དང་འཇུག་པ་
ནས་གསུངས་པའི་ཐོག་ཆེན་གྱི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་(༥)འདི། བྱང་སེམས་དབང་རྩོན་ཁོ་
ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱང་སེམས་
དབང་བརྟལ་གྱི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་ཀྱང་སྤྱོད་ཡབ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཡེ་མ་བརྟན་པར་ཐལ་ལོ། །
རང་རེའི་མི་མང་རྣམས་ཀྱིས་འཇུག་ཁྱེད་ཀྱི་གཞིགས་ལུགས་དེ་རྩེད་ཐོད་ཐོད་བར་མཛོད་ནོ། །

དཔུ་མ་རྒྱན་གྱི་དོགས་དཔྱོད་མཛད་པ་ན། ཆོགས་ལམ་དུ་མ་ལུགས་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་
གྱི་ཐོག་མའི་སློབ་ཚུལ་ཡིན་པར་བདག་གིས་སྤྱོད་མང་དུ་བཟོད་ཟིན་ཏོ། །ཐོག་ཆེན་
གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྩོད་པའི་གང་ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་དུ། སྤྱིང་རྩེ་
ཆེན་པོ་འགྲོད་གོས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་བཟུང་ཉིད། ཅེས་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་། རྣམ་
འགྲེལ་ལས། སྤྱོད་བྱེད་ཐུགས་རྩེ་གོ་མས་ལས་དེ། །ཞེས་བ་དང་། སྤྱོད་པ་འབྱོར་དང་
ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་མཚམས་ཀྱང་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ནས་འཛིན་པ་སོགས་ལུང་རིགས་མང་པོས་
འགྲུབ་ཅུས་པ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན། སློབ་ཚུལ་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་རི་འདྲ་ཞིག །དེ་སེམས་བསྐྱེད་
མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་རྩེ་སྤྱོད་མས་རི་ལྟར་བཞེད་སྤྱོད་ན། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་ལྟག་
བསམ་རྣམ་དག་གཉིས་ཀྱི་མཐུས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱུས་ཅི་ནས་
ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱ་སྤྱོད་པའི་སློབ་ཚུལ་བྱང་གི་སྤྱོད་པ་ཚུལ་མེད་མ་སྤྱོད་པར་ཐོས་བསམ་

གྱི་སྤྱོད་བ་རྩེ་ལ་བཅས་སྒྲིམ་བ་ཙམ་དེ་ཉིད་ལ་འཛིན་ལ། དེ་ཙམ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་
མཚན་ཉིད་ཆང་བ་མ་ཡིན་པས། དེ་ཙམ་ལ་སློ་སྤྱོད་ཡང་བྱུང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་མཚན་
ཉིད་ཆང་བ་མ་ཡིན་པ་ནི། འཇུག་ཁྱིམ་དང་ཁྱིམ་གཉིས་ཀར་བྱུང་པར་ཅན་ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། ལམ་རིམ་གཉིས་ཀར་བྱུང་། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཆོག་ཙམ་དུ་སྤོང་ན།
དེས་ཐེག་ཆེན་པའང་ཆོག་ཙམ་དུ་འགྱུར། སེམས་བསྐྱེད་བཙུགས་མིན་དུ་སྤོང་ན། ཐེག་
ཆེན་པ་ཡང་(ཨྲ)བཙུགས་མིན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པས་ཤེས་རུས་སོ། །དེར་མ་ཟད།
ཁྱིམ་ཆེན་དུ། རི་ལྟར་བྱན་པ་དེ་བཞིན་སྒྲ་བ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གྱི། བཤད་པ་མཛད་པ་
ལྟར་སོ། །དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་སྒྲུར་ཅིང་། ཞེས་པར་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་
གྱི་ལྷགས་ལ། གང་ཟག་རང་རྒྱུད་གྱི་སྤྱོད་པོ་ལ་དམིགས་ནས་རང་རྒྱུ་ལུ་པའི་རྣམས་
ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སློ་ནི་འཛིན་ལྟ་ཡིན་ལ། དབྱེ་ན་ངར་འཛིན་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་
འཛིན་ལྟ་གཉིས་ཡོད། ཆོས་གྱི་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་ལྟ་འགལ་བ་ལྷགས་འདིས་ཀྱང་
འདོད་དོ། །

སྤྱོད་ཐེག་སྐྱུམ་གྱི་རོ་པོ་དང་བྱུང་པར་ལ་དྲོགས་པ་དབྱུང་པ།

སྐབས་འདིར་ནི། གང་ཟག་རང་རྒྱུད་གྱི་ང་དང་ང་ཡི་བ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སློ་ནི་འཛིན་ལྟ་ཡིན་ལ། ལྟར་བཞིན་ང་དང་ང་ཡི་
བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་གཉིས་སུ་ངས་སོ། །

ང་དང་ང་ཡི་བའི་འཛིན་རྩེ་ནི། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གྱིས་རང་གི་སྤྱོད་པོ་སོགས་
ཞོན་ལ་འཛིན་པ་དང་། འདི་བས་ང་ཙམ་དང་ང་ཡི་བ་ཙམ་སྤྱོད་སོགས་གྱི་སྤྱོད་དུ་
བདགས་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་རོས་འཛིན་ལྷགས་མི་འདྲ་བའི་གནད་

གྱིས་ཡིན་ནོ། །ད་དང་བདག་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། ང་ཡི་བ་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་
 དོན་གཅིག་ཀྱང་། ངར་འཛིན་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པ་གཉིས་དང་། བདག་འཛིན་དང་
 བདག་གི་བར་འཛིན་པ་གཉིས་ལ་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གཞན་རྒྱད་ཀྱི་ད་དང་
 ང་ཡི་བ་ལ་དམིགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི། རིམ་པ་ལྟར་བདག་
 དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་ཡིན་ཀྱང་། ང་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ངར་
 འཛིན་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་ན། འཛིག་ལྟ་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པས། རང་
 རྒྱད་ཀྱི་ད་དང་ང་ཡི་བ་གང་རུང་ལ་(ཡབ་)དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་འདི་
 དབྱུང་ཏེ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པ་འཇམ་བདག་གི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་འདི་གང་ཟག་
 གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་སྟུམ་ན། བྱི་མ་མ་ཡིན་
 ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་འཛིག་ལྟ་འགལ་བ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། རང་རེའི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་ །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཏུ་འདོད་ལ། ཁ་
 ཅིག་ །དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བདག་འཛིན་ལུང་གསུམ་པར་འདོད་པ་དང་།
 ཡང་ཁ་ཅིག་ །གང་ཟག་བདག་འཛིན་དངོས་མིན་ཀྱང་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་
 འདོད་པའི་ལུགས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། རེ་ཤིག་ལུགས་དང་པོ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན།
 འདི་ལྟར་དབྱུང་དེ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། རྟོད་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་
 དེ་ཡིན་ན། གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྟོད་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན་རྟོད་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་
 ཡིན་ན། ལུང་སྐགས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་འཛིན་གཉིས་རྣམ་
 པས་མི་འབྱེད་པར་དམིགས་པ་ཁོ་ནས་སོ་སོར་འབྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་
 མེད་གཉིས་དགག་བྱ་ཕྱ་རགས་ཀྱིས་མི་འབྱེད་པར་དགག་གཞི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་
 དབྱེ་བ་ཁོ་ནས་སོ་སོར་འབྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་དེ་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་དགོལ་

ཕྱིར། ཚེས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བཞི་
བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར། དེ་ནི་ཚེས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། རྩ་བར་འདོད་ན། ང་ཡི་བ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། (༥ན)
འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ང་ཡི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་རང་གང་གི་སྐབས་སུ་ཡང་།
བདག་དང་བདག་གི་བ་གཉིས་དང་། ང་དང་ང་ཡི་བ་གཉིས་གང་ཟག་གང་གི་འང་སྟེང་
དུ་འགལ་ལོ། །

ལྷགས་གཉིས་པ་ལྟར་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། ང་ཡི་བ་དེ་ཚེས་དང་གང་
ཟག་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཚེས་ཀྱང་མ་ཡིན་གང་ཟག་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱ་ལུང་གསུམ་
པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་དེ་བདག་འཛིན་ལུང་གསུམ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཚེས་དང་གང་ཟག་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཚེས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ། གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། བདག་འཛིན་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཅུ་
བའི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་མེད་ལ་འང་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་
ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ལྷགས་གསུམ་པ་ལ་འང་འདི་ལྟར་དབྱུང་ཏེ། ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་ཚེས་
ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཆ་ཤས་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
གྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། སྟུར་
བདག་འཛིན་གང་ཞིག །འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས།

རང་ལྷགས་ནི། འདི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་གང་ཟག་ལ་
དམིགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་

གི་བ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་གི་ལོ་ཞེས་དམིགས་པའི་ཆོ་སྒྲོ་དེའི་དམིགས་པ་ལ་དེ་དང་བདག་མ་སོང་བ་མི་སྲིད་ཏེ། ལྟ་སྦྱོར་གྱིས་མིག་གོ་སྒྲུབ་དུ་དམིགས་པའི་ཆོ་དེའི་དམིགས་པར་(༥༧)ལྟ་སྦྱོར་ཡང་དེས་པར་འགོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་འཛིག་པ་ལ་སྒྲོ་དེའི་དམིགས་པར་གང་ཟག་དེས་པར་ཡོད་དགོས་ཀྱི། སྒྲོ་དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་ན། གང་ཟག་ཡིན་མི་དགོས་པས། ཅུ་བའི་ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་ལ་བྱུང་མེད་ཀྱི་ལན་བྱུང་ན་ལེགས་པར་མངོན་ནོ། །

རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག །གསུང་འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་རྣམ་བཤད་གཉིས་སྟེ། ངར་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་དེ་མིན་པའི་བདག་གི་བ་ལ་དམིགས་པར་གསུངས་པས། སྒྲོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནོ་སྒྲུབ་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། གསུང་དེས་ང་དང་ང་ཡི་བ་འགལ་བར་བསྟན་ཀྱི། བདག་འཛིན་དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་གཉིས་འགལ་བར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ངར་རེ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་ཁ་ནང་དུ་སྦྱགས་ཏེ་རི་ཅམ་བསམས་ཀྱང་། བདག་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཡེ་མ་སོང་བར། བདག་གི་བ་འབའ་ཞིག་ཡན་གར་པའི་ཚུལ་དུ་དམིགས་ནས་བདག་གི་འདིའོ་སྒྲུབ་དུ་ཞེན་པ་གཏན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། ངར་འཛིན་འཛིག་ལྟ་དང་དེ་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་མི་འགལ་བར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བྱུང་བ་མེད་དེ། ངར་འཛིན་གྱི་འཛིག་ལྟ་འཛིག་པ་ལ་ང་ཡི་བས་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་ངར་རྒྱད་ཀྱི་ང་ཅམ་འབའ་ཞིག་ལ་དམིགས་པ་དགོས། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་འཛིག་པ་ལ་བདག་གི་བས་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་བདག་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པ་དེས་པར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་། ངར་འཛིན་དང་བདག་འཛིན་ལ་བྱུང་ཆེ་ཚུང་ཡོད་པར་སྒྲུབ་བཤད་པའི་གནས་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །

གཞུང་འདིའི་དག་དོན་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལ་བསྟོད་པར་འོས་ཏེ། དམིགས་པ་སྤྱག་བསྐྱལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་(༧ན)ཅམ་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱུ་པ་སྤྱག་བསྐྱལ་དང་བྱལ་བར་འདོད་པའི་རྒྱུ་པ་ཅན་གྱི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་སྒོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སོ་སྤྱོ་ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་འཁོར་བར་སྤྱོ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་གྱི་འདིག་ལྟ་གཉིས་གྱི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་འཁོར་བའི་བྱིར་རོ། །

འགྲོ་བ་གཡོ་བ་རྒྱ་ཡིན་ནང་གི་སྒྲ་བ་ལྟར། ཞེས་པར། སྤྱིང་རྗེ་གསུམ་པོ་འགལ་ལམ་མི་འགལ། དག་ས་ཡན་ཆད་དུ་གསུམ་ག་ཆང་བར་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་དྲི་བར་བྱུང་། །
དེ་ལ་རང་རེའི་རྗེས་འབྲང་རྒྱུ་མ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། སྤྱིང་རྗེ་དང་པོ་ཡིན་ན་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱེད་བར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ། གཉིས་པ་ཡིན་ན། བདག་མེད་རགས་པ་ཅམ་གྱིས་ཁྱེད་བར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ། གསུམ་པ་ཡིན་ན། བདག་མེད་ཕྱ་མོས་ཁྱེད་བར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱེད་བར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱེད་བར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གཉིས་གསུང་བར་དུ་བྱས་པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། རྒྱལ་འབྲུད་དོ། །

ཡང་དེ་ལས་ཞིབ་པར་འདོད་པ་རྒྱུ་མ་ན་རེ། དེ་གསུམ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འགལ་ཏེ། དང་པོ་ཡིན་ན་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱེད་བར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ། གཉིས་པ་ཡིན་ན། བདག་མེད་རགས་པ་ཅམ་(༧བ)གྱིས་ཁྱེད་བར་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ། གསུམ་པ་ཡིན་ན། བདག་མེད་

ཕྱམས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་བྱབ་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་
 པ་ནི། གསུང་རྒྱུས་ཀྱི་དགོངས་པར་གནས་མོད། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན།
 མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ན། སེམས་ཅན་མི་རྟག་
 པར་དམིགས་དགོས་པར་ཐལ། སྙིང་རྩེ་དང་པོས་རགས་པའི་བདག་མེད་པས་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ཡང་དམིགས། གཉིས་པས་དེ་ལྟར་དམིགས་པ་གང་ཞིག །
 སྙིང་རྩེ་དང་པོ་གཉིས་དམིགས་པའི་སྒྲིག་ནས་འགལ་བའི་བྱིར། འདོད་ན། ལམ་མ་
 ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྩེ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། མ་
 གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བདག་མེད་རགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་
 དམིགས་པའི་བྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་སྒྲིག་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
 བས། རྣམ་པ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲིག་པར་ཐལ། །སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་
 རྟོགས་པའི་སྒྲིག་པའི་བྱིར། དེ་འདོད་ན། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་
 རྣམ་པ་ལྟག་བསྟུལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་སྒྲིག་པར་ཐལ།
 ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་སྒྲིག་གང་ཞིག །འདོད་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་རྩེ་ཉིད་ཀྱིས། སྙིང་རྩེ་རྒྱུད་ལུན་གྱི་གང་ཟག་དེས་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་
 རྟོགས་ཀྱང། སྙིང་རྩེའི་འཛིན་སྟངས་ལ་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་སྟགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་
 དུ་མེད་པས་སྙིང་རྩེ་གཅིག་ལ་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་མི་བྲིད་པར་གསུངས་
 པ་སྟགས་དང་ཡང་ཆེས་འགལ་བའོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བདེན་སྙིང་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་
 ལ་(༡༠ན)དམིགས་ན། སེམས་ཅན་བདེན་སྙིང་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། སྙིང་རྩེ་
 གསུམ་པོས་དེ་ལྟར་དམིགས། སྙིང་རྩེ་གཉིས་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་མ་དམིགས་དགོས་

པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། དམིགས་པ་བདེན་སྟོང་ལ་དམིགས་པའི་སྟོ་ཡིན་
ན། བདེན་སྟོང་རྟགས་པའི་སྟོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
བདེན་སྟོང་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། ཁྱོད་དང་བདེན་སྟོང་བདེན་སྟོང་དུ་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་དམིགས་
པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྟོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་རྣམས་ནི་རེ་ཤིག་དབྱུང་པ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཅུ་བའི་དྲི་བ་གཉིས་པའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡང་སྟོང་ཆེ་གསུམ་
ཀ་ཡོད་པར་འདོད་ན་མི་རིགས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་
པའི་སྟོང་ཆེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྟོང་ཆེ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས་བླངས། འདོད་ན། དེ་མེད་པར་ཐལ། སངས་འཕགས་ཀྱི་མཁུན་པ་ཡིན་
ན། བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གཉིས་ཀས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
པའི་སྟོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁུན་པ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་
གྱི་སྟོང་དུ་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གཉིས་ཀ་རྟགས་པའི་སྟོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
འབྱུང་།

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། དག་ས་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྟོང་ཆེ་ཡིན་ན། སྟོང་ཆེ་གསུམ་པ་ཡིན་
པས་རེས་པར་བྱལ་ཞེ། དེ་ཡན་ཆད་དུ་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་འཛིན་རེས་ཀྱིས་བདེན་
སྟོང་གིས་(༡༠བ)ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་དམིགས་པར་འཛིན་པ་མི་བྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དག་ས་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་སྣང་ལུལ་དུ་བྱེད་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་ན། སེམས་
ཅན་སྣང་ལུལ་སྟེང་རྟགས་པས་བྱལ་བའི་ཕྱིར། འདི་ནན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལ་འང་མཚུངས་
ཏེ། བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པར་བླངས་པས། ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཆོས་གང་རྟགས་པ་ན་འང་།

སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། བཅོས་མར་གྱུར་བའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ།
 ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །མ་དག་སའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ནི་སྒྲིང་རྗེ་
 གསུམ་ཀ་ཡོད་དེ། དེ་མན་ཆད་དུ་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་འཛོག་ཤེས་ཀྱིས་བདེན་
 རྟོག་གིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་ནས་འཛོག་པས་མ་བྱུང་། བདག་མེད་རགས་པས་བྱུང་བར་
 དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་འཛོག་པས་མ་བྱུང་བའི་བྱིར་དེ། སེམས་ཅན་བདེན་པར་འཛོན་པའི་
 བདེན་འཛོན་དང་། རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྗེས་ཡོད་དུ་འཛོན་པའི་སྒྲོ་མངོན་གྱུར་པ་འཇུག་
 བྱིང་བའི་བྱིར། དེ་ཡང་དབུས་མཚོན་ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྗེས་ཡོད་དུ་འཛོན་
 པའི་སྒྲོ་མངོན་གྱུར་པ་རྒྱད་ལྔ་གྱི་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
 པའི་ཆོ། བདག་མེད་ཐུ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་བྱུང་བར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ལ་
 དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྗེས་ཀྱི་གསུང་ལས། ལུམ་པ་མི་རྟག་པར་ལན་ཅིག་རྟོགས་
 ཟེན་པས་ཀྱང་ལུམ་པ་དམིགས་པར་འཛོག་ཤེས་ཀྱིས་མི་རྟག་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་
 ནས་འཛོག་མི་དགོས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞིན་ནོ། །སྒྲིང་རྗེ་གསུམ་
 རྣམ་པས་སོ་སོར་མི་འབྱེད་པར་དམིགས་པས་འབྱེད་པའི་སྐབས་འདིར། བདག་མེད་
 ཐུ་རགས་སོགས་ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་ཏུག་པའི་
 སྒྲུ་མི་སྒྱུར་གྱི། བདག་མེད་རགས་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་ནས། ཞེས་(༡༠ན)པ་དང་།
 ཐུ་མོས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་ནས་ཞེས་སོགས། མི་ཟད་པའི་ཆོག་བསྐྱུད་ཅིས་པ་འོག་མ་
 འདྲན་པའི་ཆོག་སྒྱུར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་གཤམ་པར་བྱ་སྟེ། བདག་
 མེད་ཐུ་རགས་གང་ཡང་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་སྒྲིང་རྗེ་བྱི་མ་གཉིས་མེད་
 ཅིང་། དང་པོ་ཁོ་ན་ཡོད། བདག་མེད་རགས་པ་རྟོགས་ཅིང་ཐུ་མོ་མ་རྟོགས་པའི་གང་
 ཟག་གི་རྒྱད་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་གསུམ་པ་མེད། བདག་མེད་ཐུ་མོ་ལེགས་པར་
 རྟོགས་པའི་ལམ་མ་ཁྱགས་ནས་བཟུང་སྟེ། ས་བདུན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་སྒྲིང་རྗེ་

གསུམ་ཀ་ཅི་རིགས་པ་ཡོད། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ནས་སྟིང་ཇེ་གསུམ་པ་ཁོ་ན་མ་
གཏོགས། དང་པོ་གཉིས་མེད་དོ། །སྟིང་ཇེ་དང་པོ་འདིའི་མིང་ལ་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་
དམིགས་པའི་ཆོག་བསྟུ་བར་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་ཇེ་ཞེས་བདགས་
བ་ཡིན་ལ། བསམ་པ་རྒྱུད་ཏུ་གང་དག །སེམས་ཅན་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འཇགས་
པའི་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་ཇེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་ཇེ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟིང་ཇེ་གང་ཞིག །
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་ཇེར་ཐལ།
སྟིང་ཇེ་གང་ཞིག །ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་འཕེན་པ་རྣམས་ནི་གསར་
ལུ་ཐོག་མར་སློབ་ན་མ་གཏོགས་ཆོས་སྐད་ཞུགས་པ་ལ་བསྐྱེ་བར་མི་བྱའོ། །

གཞུང་གི་མ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་ཡང་སྟིང་ཇེ་གཉིས་སོ་སོར་ཆོས་ཅན་ཏུ་བརྒྱུད་
ནས། ཁྱོད་ལ་བསྟོད་པར་འོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཞེས་དམ་བཅའ་དང་། སོ་སོའི་
དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་རྟགས་སུ་འགོད་པ་སོགས་སྡེ་མ་ལྟར་སྒྱུར་བར་བྱའོ། །འི་ཀར་
རབ་(༡༡)བ་རྒྱ་བཅས་པ་ནི། རྣམ་པའི་མཇུག་དུ་ཡོད་ཀྱང་། དམིགས་པ་གསུམ་
ལ་འང་སྒྱུར་དགོས་རྒྱ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཅམ་སྒྲིའི་རྣམ་པ་ལྟག་དང་བཅས་པ་
ཐོན་པར་འགྱུར་རོ། །མཆོད་བཟོད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དོགས་པ་རྣམས་དབྱུད་ཟིན་ཏོ། །

སེམས་བསྐྱེད་དང་པོའི་སྐབས།
 དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ཉན་རང་རིགས་ཀྱི་
 སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ།

རྒྱལ་བའི་སྐས་པོ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགོ་བ་རྣམས། །ཞེས་པར། ས་དང་པོའི་
 མཚན་ཉིད་ལ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གསར་དུ་ཐོབ་པས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་བྱང་སེམས་
 ཀྱི་ས་ཞེས་འདོགས་ན། ས་གཉིས་པར་འཕོ་ཁ་མའི་ས་དང་པོ་ཚོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་
 ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་
 དང་པོ་ཐོབ་མ་ཐག་ནས་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་དང་
 པོ་ཐོབ་པ་དང་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག །བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དང་པོ་འདི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ཡིན་
 ཞེས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ས་དང་པོ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱིར་དོན་དམ་
 སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཙོ་བོ་སེམས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། འཁོར་སེམས་བྱང་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
 རྩ་མ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཀྱན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན། གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འབུད། དེས་ན་ས་དང་པོའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
 ཐོག་མར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། ས་དང་པོ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་ལ། ས་
 དང་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་གང་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྤྱོད་ཉིད་ལ་
 གཉིས་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིན་པའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ལ་དོན་དམ་སེམས་

བསྐྱེད་དུ་འཛོམས་(༡༡)ཅིང་སངས་རྒྱུ་གི་སར་ཡང་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དང་དོན་
དམ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་འགལ་བས་མཚན་ཉིད་གི་བྱར་དུ་རབ་ཏུ་བྱེ་བའམ། རྟོགས་
རིགས་གང་རུང་གིས་འབྱེད་དགོས་སོ། །སངས་དོན་ནི་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོར་
ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་གི་ས་དེ་ཚོས་ཅན། ས་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཅན་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཚོས་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་རྒྱུ་བཞིན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་གི་གཙོ་
བོའི་ཡིད་གི་རྒྱུ་པར་ཤེས་པ་གང་ཞིག །ཤེས་རབ་བྱུང་བར་ཅན་གི་རྟོགས་རིགས་སུ་
གནས་པ་དེ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཚོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡིད་གི་རྒྱུ་པར་ཤེས་པ་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་མོད། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
དུ་འཛོམས་པ་ལ། རྟོགས་སྒྲུབ་མན་ཆད་དུ་བསགས་པའི་བསྐྱེད་པ་གངས་མེད་གཅག་
གི་བསྐྱེད་ནམས་གི་རྟོགས་སྒྲུབ་སུ་ཡོད་དགོས་ཏེ། མདོ་ལྟེ་རྒྱུ་དུ། བསྐྱེད་པ་དཔག་
མེད་བསྐྱེད་བཀུར་བྱས། ཞེས་དང་འདིའི་འགྲེལ་པར། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་རྩེ་
ལ་སྐྱེས་པས་ཟིན་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །སངས་དོན་མཚན་ཉིད། སར་
ཕྱིན་བརྩེའི་ནང་ནས་ཕྱིན་པའི་སར་ཕྱིན་ལྷག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་བྱང་སེམས་གི་ས།
དབྱེ་ན་མཉམ་བཞག་དང་རྩེས་ཐོབ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་མཚན་ནས་ས་བརྩེའི་པར་དུ་རིགས་
བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །

རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་ལྟ་དང་པོ་ལ་གནས་ཤིང་། ཞེས་པར། བྱང་སེམས་
ས་དང་པོ་བཙོས་ཅན། ཉན་རང་དག་བཙོས་པ་རིགས་གི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་
ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བྱང་རྒྱུ་གི་སེམས་དང་ལྷག་བསམ་གཉིས་གི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་
རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཉན་རང་དག་བཙོས་པས་ས་དང་པོ་བཙོན་
(༡༡)སྒྲིབ་སྒྲུངས་པའི་སྒྲུང་པའི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་ཐལ། སངས་དོན་
བས་ཉན་རང་དག་བཙོས་བྱང་རྒྱུ་གི་སེམས་དང་ལྷག་བསམ་གི་སྒྲོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་

གཞོན་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ས་དང་པོ་
 བ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱུ་པར་ཐལ། དེས་དེ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱུ་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ས་དང་པོ་བས་བྱང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
 རྒྱུ་པར་ཐལ། དེས་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཕྱིར་རྟགས་
 སོང་། འདོད་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་
 ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྒྱུ་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བས་ཁྱོད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
 རྒྱུ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་དངོས།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོགས་
 ལམ་པས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱུ་པར་ཐལ། ས་
 དང་པོ་བས་དེ་རིགས་ཀྱིས་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་
 ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་
 ཀྱིས་གཞོན་རྒྱུ་པས་བྱང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་དུ་
 རིགས་ངེས་པའི་ཁྱི་རྒྱ་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་གྱིས་ཉན་
 རང་དགྲ་བཅོམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱུ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན།
 ཉ་ཅང་མི་འཆོས་མོ། །

འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཅེས་པའི་གཞུང་གི་རྟེན་ཏུ་ཆེ་ཡང་། སྤྱིས་ལུ་ཐུང་བཞི་
 དང་གང་ཟག་ཡ་བརྒྱད་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་རགས་པ་ཅམ་ནི་ཡར་ཕྱིན་པ་དང་འདྲ་ཞིང་
 བདེན་འཛིན་ཉོན་སྤྱི་བརྟེན་པའི་ཆ་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་(༡༩)པའི་བྱང་པར་ཐ་
 མོ་ཡོད་པ་རེ་ཤིག་རྟགས་པར་དཀའ་བས་བདེང་སྒྲིམས་སུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

ས་བདུན་པར་ཉན་རང་སྤྱི་སྤྱོད་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ།

འདི་རིང་སང་གི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག་ཁྱེད་སེམས་ས་དང་པོ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 གྱིས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྤྱི་སྤྱོད་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་ལ་དུས་གཅིག་ཡོད་དེ།
 ས་བདུན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེན། ཁྱོད་གྱིས་དེ་སྤྱི་སྤྱོད་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་ལ་ཕྱིར།
 ཞེས་འགོད་པ་ནི། བརྗོད་ཚུལ་མ་དག་པའི་སྤྱོད་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོ་བས་
 ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་གཉིས་སྤྱི་སྤྱོད་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་ལ་ཐལ། ས་དང་
 པོ་བས་ས་བདུན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེན། ས་དང་པོ་བས་དེ་གཉིས་སྤྱི་སྤྱོད་ནས་དེ་གཉིས་ཟེལ་
 གྱིས་གཞོན་ཚུལ་ལ་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། ལྷགས་ཆོད་དང་འགལ་ལོ། །

ད་ལྟ་ཁ་ཅིག་ཆོས་ཅན་དང་དམ་བཅའ་ལྟ་མ་བཞིན་ལ། ཁྱོད་གྱིས་ས་བདུན་པ་
 ཐོབ་པའི་ཆེན། དེ་གཉིས་སྤྱི་སྤྱོད་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་ལ་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་
 པ་ན་ལེགས་མོད། རེ་ཤིག་དབྱད་ན། ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
 ཕྱིར། ཁྱེད་པ་ཁས་སྤངས། མ་གྲུབ་ན། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པས་ས་བདུན་པ་ཐོབ་པའི་
 ཆེན། དེ་གཉིས་སྤྱི་སྤྱོད་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་ཚུས་ན། ས་དང་པོ་བས་དེའི་ཆེན་དུ་
 ཚུས་པ་འབྱད། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་ཁྱོད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་
 ལ་དུས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གིས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་ལ་མི་མྱོད་པའི་ཕྱིར།
 བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ད་ནི་འདི་དབྱད་ཏེ། ས་དང་པོ་ནས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྤྱི་
 སྤྱོད་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་ཚུས་ལ་ཐུ་མཚན་གང་ཡིན་འདྲིའོ། །སྤྱོད་ཉིད་མཛོན་སུ་
 རྟགས་(༡༡)པའི་སྤྱོད་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མཚུངས་པས། དེ་ལྟར་མི་ཚུས་པ་
 ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་པ་ལས། ལྷགས་འདི་ལས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་

ལ་ཡང་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་གསལ་བར་ངེས་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་
དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲུམ་ན། བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བས་ཀྱང་ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་
པ་སྒྲེའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱུང་བ་མེད་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ས་དང་པོ་ནས་ཉན་རང་སྒྲེའི་
སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་མི་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དེ་འཐད་པ་འབྱུང་།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ས་དང་པོ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཉན་རང་ཟེལ་
གྱིས་གཞོན་པར་མི་རྒྱས། ས་བདུན་པ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཉན་རང་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་བྱུང་པར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། འདི་ཡང་
དབྱུང་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོ་ནས་ཉན་རང་
དགྲ་བཙམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་ཐལ། ས་དང་པོ་བས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་
མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས། ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་གཉིས་གྱིས་དེ་ལྟར་མ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱིར་ཁྱེད་གྱིས་ཐེག་ཆེན་ལ། །དེ་ནི་ཆང་བར་སྟོན་པ་ལགས། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་རེ་ཤིག་དབྱུང་དེ། ས་དང་པོ་བཙམ་ཅན། ཁྱེད་ཀྱི་ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་
སྒྲེའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་
སྒྲེའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་སྒྲེའི་
སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་སོང་། དེས་ན་འདིར་ནི། རང་
རྒྱལ་དགྲ་(༡༧ན)བཙམ་པས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཙམ་སྒྲེའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
རྒྱས་པ་དང་། སྟོར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ །ཕྱི་མ་ཕྱི་མས་སྒྲུ་མ་སྒྲུ་
མ་རྣམས་སྒྲེའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་པར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་རེ་ཤིག་ཉེས་པ་མེད་

དོ། །ཡང་ས་བདུན་པ་ནས་ཉན་རང་སྤྱི་སྤྱོད་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱས་ཅིང་དུག་པ་མན་
ཆད་དུ་དེ་ལྟར་མི་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་འདྲིའོ། །

རང་རེ་རྒྱམས་ཀྱི་ལུགས་ལ། ས་བདུན་པ་ནས་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འཇུག་ལྡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རྒྱས། དུག་པ་མན་ཆད་དུ་
དེ་ལྟར་མི་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །ཟེར་ན། རེ་གིག་འདི་ལྟར་དཔྱད་དེ། ས་
དུག་པ་མན་ཆད་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱས་པར་ཐལ། དེ་མན་ཆད་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྐད་ཅིག་
རེ་རེ་ལ་འཇུག་ལྡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱ་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྐད་
ཅིག་རེ་རེ་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དུག་པ་བས་
བྱ་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འཇུག་ལྡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རྒྱས་
པར་ཐལ། དེས་བྱ་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་
ཡང་རྒྱས། ཡང་བྱ་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མཉམ་བཞག་དེ་ལས་ལྡང་རྒྱས་
པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ལ་ཅོད་པ་མེད་དེ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ས་བདུན་པ་ནས་བྱ་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་རེ་རེ་ལ་
འཇུག་ལྡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་རྒྱས་སོ་ཟེར་ན། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་བདུན་པ་
ནས་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འཇུག་ལྡང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་
རྒྱས་པར་ཐལ། དེ་ནས་བྱ་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་རེ་རེ་ལ་དེ་ལྟར་(༡༧བ)
རྒྱས་པ་གང་ཞིག་ །བྱ་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་ཡིན་ན། དུས་མཐའི་སྐད་
ཅིག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མའི་ཐུང་མཐའ་ཡིན་ན།
དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་འདིར་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་
ཁས་མི་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ལ་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་དང་
བྱ་བའི་མི་རྟག་པ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མ་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་

མ་དང་བྱ་རྒྱུགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་པར་འདོད་ན། ས་
 བདུན་པ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་འཇགས་པར་བལ། རྩལ་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་ལ་ཆོས་
 ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་རྩལ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱགས་སོང་།
 དེ་དག་རེ་ཤིག་སྒོ་གྲོས་འཕེལ་པའི་ཐབས་སུ་དབྱེད་པ་ཡིན་ལ། དོན་ལ་གནས་པའི་
 དགོངས་པ་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། འདིར་སྒྲུབ་སྒྲོལ་སྒྲོལ་གྱིས་གཞོན། ཞེས་གསུངས་པ་
 བོ། སྒོ་གང་ཡིན་ལ་མི་བྱ་ཡི། ཆོས་ཉིད་རྒྱགས་པའི་སྒོ་ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་ནོ། ཤེས་
 རབ་དེས་ཆོས་ཉིད་རྒྱགས་སྒྲུབ་ཅམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་གསུངས་པ་ཡང་
 ཡིན་པས། ཤེས་རབ་དེས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་ལུགས་བྱུང་པར་བ་ཞིག་
 གི་སྒོ་ནས་ལྟག་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་དུག་པར་ཤེར་བྱེན་ལྟག་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་
 འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་བྱུང་པར་ཅན་གསར་དུ་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་
 གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་བོ། ས་ལྟ་བུ་མན་ཆད་ཀྱི་སྐད་བྱ་སྐད་ས་པས་བྱུང་པར་
 དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འདོད་ཅིང་། དེ་ལ་སྐབས་འདིར་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་
 མཐའ། ཞེས་གསུངས་ཀྱི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅམ་ལ་འགོག་པའི་དོན་མ་ཆང་ངོ། །དེ་འདྲའི་
 འགོག་པ་བྱུང་པར་ཅན་ས་དུག་པར་(༡༥ན)ཐོབ་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་
 པས་ས་བདུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྐད་ཅིག་མའི་ཡུན་ཆད་ཤིན་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་མངོན་
 སུམ་དུ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་རྩལ་ཤིང་། ཡང་དེ་ཅམ་ལས་ལྡང་རྩལ་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་
 ལ། དུག་པ་མན་ཆད་དུ་འཇུག་ལྡང་གི་སྒྲུབ་དེ་མི་རྩལ་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་མཚན་འདི་འགྲེལ་
 པར་བཤད་དོ། །ཁོད་ལྟ་མ་རྒྱལ་གྱིས་ཡེ་མ་ཐོན་ཅིང་། རེ་མདའ་བ་ཆེན་པོའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་
 ཅུལ་ཁོ་ན་ལས་འོངས་པ་ཡིན་པས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟགས་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ།
 རིང་དུ་སོང་འདིར་འདི་ནི་སྐད་ཅིག་དང་། སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པ་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། །
 ཞེས་པའི་ཅུ་འགྲེལ་དང་། ས་བརྩུ་པའི་མདོ་ཡི་ཡང་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་

བརྒྱད་པ་ན་འགོག་པ་འདི་ལ་རགས་པའི་འབད་ཚུལ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཤུགས་ཀྱིས་
སྟོམས་པར་ཞུགས་ནུས་པས། རྒྱལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སྦྱོང་བར་མཛད་དགོས་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། སར་བྱིན་གྱི་ཡང་དག་མཐའི་སྐབས་དང་སྤྱར་ནས་
སྤྱི་མཐུ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པར་བྱའོ། །འདིའི་ཐད་གྱི་སྤྱི་དོན་ཐལ་ཆེ་བ་
རྣམས་ནི་བར་བར་དུ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

སྤྱིན་པ་སྤྱིན་བྱ་ཡིན་པོ་གཏོང་བོས་སྦྱོང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། སྤྱིན་པའི་སར་
བྱིན་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ་འཛིག་རྟེན་པ་དང་དེ་ལས་འདས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་
པའི་བྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་གང་ཡིན་འདིའོ། །སྦྱོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྤྱིན་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་། དེས་མ་ཟེན་པའི་སྤྱིན་པ་ནི་
འཛིག་རྟེན་པའི་སྤྱིན་པར་འཛིག་པ་ཡིན་ནོ་སྟེ་མ་ན། ཅུང་ཟད་ཅིང་པ་ཡིན་ཏེ། དམན་
ལམ་སྤྱོད་མ་སོང་གི་སྤྱོད་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིན་པ་ཆོས་ཅན། འཛིག་རྟེན་ལས་(༡༥བ)
འདས་པའི་སྤྱིན་པར་ཐལ། ཤེས་རབ་དེས་ཟེན་པའི་སྤྱིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་། རྒྱལ་པ་
ལས་བྱུངས། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་པའི་སྤྱིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
སོ་སྤྱིའི་སྤྱིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན་གཞུང་དོན་ནི། སྦྱོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པ་
དང་མ་ཟེན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །སྤྱིན་པ་དང་ཚུལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པ་ཉན་རང་ལ་ཡང་
ཡོད་ཡོད་ཀྱི། སྤྱིན་པའི་སར་བྱིན་དང་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་སར་བྱིན་སོགས་ནི་ཐེག་ཆེན་
ལམ་ཞུགས་ཁོ་ནའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་དང་པོའི་དོགས་དབྱེད་རྣམས་
དབྱེད་ཟེན་ཏེ། །

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་སྐབས།

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ། གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཁྱིམ་ས་དག་རང་བཞིན་ལྟ། །
 དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ཚུལ་ཁྱིམ་ས་དག་མི་འགྱུར་ཅས་པར། །ཁ་ཅིག། །དགོ་སྒོང་སྟོན་མེད་ལས་
 བརྒྱམས་པའི་ཚུལ་ཁྱིམ་ས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཚུལ་ཁྱིམ་ས་ཀྱི་ལམ་གསུམ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་ན་ཚུལ་ཁྱིམ་ས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་
 མ་བཟོད་ཅེས་པ་གཞུང་དོན་དུ་ཁས་ལེན་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཚན། སྟོན་གྱི་ཚུལ་ཁྱིམ་ས་
 རྣམ་དག་དང་ལྟན་ན་ཚུལ་ཁྱིམ་ས་རྣམ་དག་དང་ལྟན་པས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྟོན་
 ཀྱི་ཚུལ་ཁྱིམ་ས་རྣམ་དག་དང་ལྟན་པའི་དགོ་སྒོང་གིས་དེའི་ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་ན། དེ་འདྲའི་དགོ་སྒོང་ཚུལ་ཁྱིམ་ས་རྣམ་དག་དུ་བཟོད་པར་མི་རིགས་
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། ཚུལ་ཁྱིམ་ས་རྣམ་དག་དང་ལྟན་པའི་དགོ་སྒོང་
 ཡིན་ན། དེ་ལྟར་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན། སེམས་ཅམ་པའི་དགོ་
 སྒོང་རྣམ་དག་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག། །ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བལྟ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་
 ཚུལ་ཁྱིམ་ས་རྣམ་དག་དུ་མ་འགྱུར་བ་གཞུང་འདིའི་དོན་(༡༦)ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། བྱང་
 སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྱིམ་ས་རྣམ་དག་དང་ལྟན་པའི་སེམས་ཅམ་པ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཚུལ་
 ཁྱིམ་ས་ཀྱི་ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ལྟ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྱིམ་ས་
 རྣམ་དག་དུ་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་
 རྣམ་དག་དང་ལྟན་པའི་སེམས་ཅམ་པ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན། རྟགས་
 ཀྱི་སྟོན་པ་རྣམ་དག་དང་ལྟན་པའི་སེམས་ཅམ་པ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་མི་

རུས་ཏེ། བརྒྱབས་ཆེན་གྱི་ཕ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་གཞུང་དོན་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་འཁོར་གསུམ་ལ་བདེན་པར་བབྱང་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟུང་ན། དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཟྍ་དེ་པ་རིགས་པ་ཅམ་གྱི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན། དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་འགོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་དོགས་དབྱེད་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་སྐབས།

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ། ཤེས་བྱའི་བྱང་ཤིང་མ་ལུས་བསྐྱེག་པའི་མེ། འོད་འབྱུང་ཕྱིར་ན་ས་ནི་གསུམ་པ་འདི། །ཞེས་པར། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་གསུམ་པ་ལ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བཟྍ་དེ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་བྱུང་པར་ཅན་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འོད་ཀྱི་སྤང་བ་བྱུང་པར་ཅན་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་བཟྍ་དེ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་བྱང་ཤིང་བསྐྱེག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་དེ་བར་བྱའོ། །ས་འདིའི་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྤང་བྱ་ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་པ་སྤྱོད་རུས་པ་ཅམ་ལ་འདོད་དོ་སྟམ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་(༡༧བ)སྒྲིབ་སྤང་བའི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་འཛོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། ས་གསུམ་པའི་མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་པ་སྤྱོད་རུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་སོང་མ་སོང་གང་ཡིན་གྱུང་བུང་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤང་བའི་མགོ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག །དག་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བ་རྣམས་དེ་ལྟར་ཡིན་
 གུང་། སྟོན་སོང་རྣམས་མཐོང་ལམ་ནས་གུང་གེས་སྒྲིབ་སྟོང་རུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་
 མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྩ་སྒྲུབ་གྱིས་སྤང་བྱ་ནི་ཡོད། དེས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་
 ཟིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲུལ་ན། འདི་ལྟར་འདོད་པས་རྩེ་བུ་མའི་དགོངས་པའི་ལྷགས་མ་རྟོགས་
 པ་ཡིན་ཏེ། གཉེན་པོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གེས་རབ་གྱིས་སྤང་བྱ་གེས་སྒྲིབ་གྱིས་བོན་
 སྟོང་རུས་པ་ལ། བསྐྱལ་བ་གུངས་མེད་གཉིས་གྱི་བསོད་ནམས་གྱི་ཚྭ་གས་དངོས་སམ།
 དེའི་དོད་ལུབ་གང་རུང་གྲོགས་སུ་ངེས་པར་དགོས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་གནད་
 གྱིས་རྣལ་འབྱོར་བྱ་མེད་གྱི་སྒྲུབས་སུ་དང་པོ་ནས་སྒྲགས་ལ་ལྷགས་པའི་གདུལ་བྱས་
 རིམ་བ་གསུམ་པའི་སྒྲུ་ལུས་མ་ཐོབ་བར་དུ། དོན་གྱི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་མི་རུས་
 པ་དང་། ཡང་དེས་དག་པའི་སྒྲུ་ལུས་མ་ཐོབ་བར་དུ་གེས་སྒྲིབ་སྤང་བའི་མགོ་མི་འཇུག་
 པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ཐལ་ངག་རྒྱུ་ཤིལ་ན། དག་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་མཐོང་ལམ་
 བར་ཆད་མེད་ལམ་ཚོས་ཅན། བསྐྱལ་བ་གུངས་མེད་གཉིས་གྱི་བསོད་ནམས་གྱི་ཚྭ་གས་
 རྟོགས་པར་བྱས་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་རྩ་སྒྲུབ་གྱི་གེས་སྒྲིབ་གྱི་དངོས་
 གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་སོང་། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དམན་ལམ་(༡་པོ་)སྟོན་མ་སོང་གི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
 དེས་རྩ་སྒྲུབ་གྱི་གེས་སྒྲིབ་སྟོང་མི་རུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། དེས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་
 མ་ཟིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། འོ་ན། གེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་
 གིང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དང་པོར་ཐོབ་པའི་ལམ་ཡིན་ན།
 རང་གི་རྩ་སྒྲུབ་གྱི་གེས་སྒྲིབ་གྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམན་ལམ་སྟོན་

མ་སོང་གི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་གཉིས་
 གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྫོགས་མ་ཟིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་དངོས་གཉེན་
 བྱེད་མི་རྣམས་པ་མ་ཡིན་པར་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་མ་ཟིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ངོ་སྤྱལ་གྱི་ཤེས་
 སྒྲིབ་སྤྱོད་མི་རྣམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། དག་བཅོམ་གྱི་རྟོགས་བ་
 རྩོན་དུ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་གི་སྤྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 བའི་མཐུན་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐབས་ཀྱི་ཆམང་པོ་ཞིག་ལ་ལྟོས་
 མི་དགོས་ན། ལམ་འོག་མའི་ཚོགས་ལམ་ནས་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་མི་རྣམས་པར་ཐལ་
 བ་ལྟོག་དུ་མེད་དོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག །དེ་འདྲ་བའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་སྒྲིབ་གཉིས་གང་
 ཡང་མི་སྤྱོད་གི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་སྐྱས་པ་ནི།
 ཟེར་རྒྱས་འཕོངས་པ་ཉེ། ས་དང་པོ་ཐོབ་ཟིན་ནས་དེ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་
 སྤྱོད་དགོས་པ་བཞད་གང་གྱི་གནས་ཡིན་ནོ། །

ད་ལྟ་ཁ་ཅིག །བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་རྗེས་ཐོབ་དུ་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་
 གཉིས་འབྲེན་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་དེ་སྤངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དེ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱང་མ་
 ཡིན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་གསུམ་པར་འདོད་དོ། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་
 (༡༥བ)ཅད་མཐུན་པས་བར་སྐབས་ཞིག་དུ་རྟོགས་པ་འདི་ལྟར་བསྐྱབ་ཅམ་སྤང་འདུག་
 ནའང་། མི་རིགས་པར་མངོན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོའི་རྗེས་ཐོབ་དུ་ཡོན་ཏན་
 བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་འབྲེན་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་དེ་སྒྲིབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱང་མ་ཡིན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་མ་ཡིན། ལྷོ་མས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་
 བའི་ཕྱིར། ཉགས་དང་པོ་གཉིས་ཁས་སྤངས། གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ན་རང་གི་ངོ་སྤྱལ་གྱི་སྣོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པའི་དངོས་གཉེན་

ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ། རང་གི་ངོ་སྤེལ་གྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་
འཇུག་གི་སྒྲིབ་པའི་དངོས་གཉིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲུབ་སྒྲུབ་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་
ལ་ཀུན་བདག་ས་དང་ལྟན་སྒྲིབ་གཉིས་སུ་དབྱེ་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་འདོད་ན། སྒྲུབ་མེད་པའི་ཆོས་སྐད་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དགྲ་བཙམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྒྲུབ་དུ་སོང་བའི་
ཆོག་ས་ལམ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་དེས་དངོས་སུ་བྱངས་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་ཅིང་། དེ་འདྲའི་མཐོང་ལམ་ལ་ཤེས་བཞིན་
སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །དེ་འདྲ་བའི་མཐོང་ལམ་དུ་འཕོས་པའི་
ས་མཚམས་གང་ལ་བྱེད་སྒྲུབ་ན། དེ་ལྟར་ན་ལམ་འོག་མའི་ཆོག་ས་ལམ་དུ་འཕོས་པའི་
ས་མཚམས་དང་། དེ་འདྲའི་དྲོད་ནས་ཅེ་མོ། ཅེ་མོ་ནས་བཞིན་པ་སོགས་སུ་འཕོས་པའི་ས་
མཚམས་ཁྱོད་ཅག་ལ་ཡར་ལ་བྱིའོ། །བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་ས་རྟོགས་པའི་ལུལ་ཆེ་སྤང་
གི་སྒྲོ་ནས་རྟོགས་པ་མཐོང་མན་དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་འཛོག་གོ་ཟེར་ན། ཤིན་ཏུ་བདེན་
ཏེ། སྒྲོར་ལམ་ནས་མཐོང་ལམ་དུ་འཕོ་མཚམས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་ཏེ། འདི་དག་བདག་
གིས་བྱོགས་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

(༡༥ན)ཅུ་བའི་དྲི་བ་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག །ས་གསུམ་པའི་མཉམ་གཞག་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་
སྤོང་མི་ལུས་ཀྱང་། ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་བ་ཙམ་ལ་དགོངས་ནས། ཤེས་སྒྲིབ་
ཀྱི་ལུད་ཤིང་བསྐྱེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲང་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་
ན། འོ་ན་ས་དང་པོའི་མཉམ་གཞག་དུ་འང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ལུད་ཤིང་བསྐྱེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྤྲང་བ་འབྱུང་རིགས་པར་ཐལ། མཉམ་གཞག་དེར་ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར། ལྷག་པ་ལས། འདོད་ན། ཤེས་བྱའི་ལུད་ཤིང་མ་ལུས་བསྐྱེགས་པའི་མེ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི། ས་གསུམ་པའི་ངེས་ཆོག་འཆད་བྱེད་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཕྱ་མོ་
ཅམ་ནི་ས་བཅུའི་མཉམ་བཞག་གི་དུས་ན་ཡོད་ཏེ། མཉམ་བཞག་གི་ཡེ་ཤེས་དེའི་སྤྲང་
ན་མེད་ཀྱང་། དེ་ཅམ་བཏགས་ཡོད་དེའི་སྤྲང་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་བའི་ཆ་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་པ་ཡིན་པས་དུས་དེར་ཡོད་
ན། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེའི་སྤྲང་ན་ཡོད་དགོས་པ་ལས། ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་
འབྲུལ་བའི་ཆ་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོ་ཅམ་ཡང་རྒྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་
ན་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་སྒྲོབ་པ་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་གཉིས་
སྒྲུང་འབྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཡོད་ཀྱང་དེས་མཉམ་བཞག་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་མ་བསྐྱད་ཅིང་།
གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་བ་དུས་དེར་གཏན་མེད་པས་མཉམ་བཞག་དེ་དྲི་མ་གང་གིས་ཀྱང་
མ་སྐྱད་པའི་ཕྱིར། ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་འདྲའི་ཤེས་སྒྲིབ་
མངོན་འགྱུར་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་མཛུངས་ཀྱང་།
དེ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་མཉམ་(༡༥)བཞག་ས་གཉིས་པ་མན་ཆད་ལས་ལྷག་པ་
གཅིག་ས་གསུམ་པ་འདིར་ཐོབ་པས་མཉམ་བཞག་རྒྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་པ་འབྱུང་བར་
གསུངས་སོ། །

རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ནི། ཁ་དོག་དམར་མེར་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཡིན་ཀྱང་། མཉམ་བཞག་
གི་མཐུས་རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་འཆད་རྒྱུ་ཁྱུང་བར་ཅན་གྱི་དབང་གིས་དེ་འདྲ་
བའི་སྒྲུང་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །གང་ཕྱིར་རྒྱལ་གྲས་རྣམས་ལ་ཁྲོས་པ་ཡིས། ཞེས་པའི་
སྐབས་ཀྱི་དོགས་དཔྱོད་ནི་ལམ་རིམ་ཆེ་རྒྱུ་རྣམས་སུ་གྲགས་ཆེ་བས་འདིར་མ་སྒྲོས།

འདོད་ཆགས་ཞེ་སྒྲུང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་བཤད་
ཆེན་མོར། སྒྲོམ་སྒྲུང་ཉོན་མོངས་ཆེ་འབྱིང་དུག་གི་ས་བོན་ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་
བར་ལ་སྒྲོང་བར་གསུངས་ནས། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་

བར་དུ་མི་ཟད་པར་གསུངས་པས། སྒོ་མ་སྒྲུང་ཉོན་མོངས་ལ་ཕར་ཕྱིན་པ་ལྟར་ཆེ་འབྲིང་
དགུར་མི་མཛད་པར་ཆེན་པོ་གསུམ། འབྲིང་གསུམ་དང་དུག །ཅུང་ཅུ་ལ་སྒྲུར་ཡང་གསུམ་
དུ་མ་ཕྱེ་བར། ཅུང་ཅུ་ཞེས་གཅིག་དུ་བཅིས་ནས་དེ་ས་བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
དང་པོ་དེས་སྒྲིང་དགོས་པར་མངོན་ནོ། །དེ་ཕྱིན་ཆད་པར་ཆད་མེད་ལམ་མཐའ་དག་གིས་
སྒྲིབ་འབའ་ཞིག་གི་དངོས་གཉེན་དུ་སྒྲོམ་པའོ། །སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་དོགས་དཔྱིད་
བཤད་ཅིན་ནོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པའི་སྐབས།

སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པའི་སྐབས་སུ། རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད། །
ཅེས་པར། ས་བཞི་པ་བ་ཆོས་ཅན། སྒྲུང་བའི་བྱུང་པར་དང་ལྟན་ཏེ། རང་གི་དོ་སྐལ་གྱི་
སྒྲུང་བྱུར་བྱུར་པའི་འཛིག་ལྟ་བུ་རྒྱལ་གཉིས་ཀ་ཟད་པར་སྒྲུངས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་འགོད་
ན། ཅུང་ཟད་ཅིང་སྟེ། ས་བཞི་པ་བས་ས་བཞི་པའི་དོ་སྐལ་གྱི་སྒྲུང་བྱུ་སྒྲུངས་པར་ཐལ།
དེས་ས་བཞི་པའི་དོ་སྐལ་གྱི་འཛིག་ལྟ་བུ་རྒྱལ་གཉིས་ཟད་པར་སྒྲུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ས་
ཁས། འདོད་(༡༩ན)ན་ས་བརྒྱུ་བ་བས་ས་བརྒྱུ་པའི་དོ་སྐལ་གྱི་སྒྲུང་བྱུ་ཐམས་ཅད་སྒྲུངས་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ས་བརྒྱུ་བ་བ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་མཐའི་དོ་
སྐལ་གྱི་སྒྲུང་བྱུ་སྒྲུངས་ཅིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། སངས་རྒྱལ་
སུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ས་བཞི་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་
ཆོས་ཅན། སྒྲུངས་པའི་བྱུང་པར་དང་ལྟན་ཏེ། རང་རྒྱུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དོ་སྐལ་གྱི་
འཛིག་ལྟ་བུ་རྒྱལ་གཉིས་སྒྲུངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་ན་ལེགས་
པོ། །འདིའི་དོ་སྐལ་གྱི་འཛིག་ལྟ་བུ་རྒྱལ་བ་དེ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ལས། གང་ཟག་རང་རྒྱུ་

ཐུབ་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟ་ལྟན་སྒྲིམ་གཅིག་ལ་འདོད་དོ་ཟེར་ན། འདི་
ནི་བདེན་མོད་དེ། དེ་ཡང་གང་ཟག་ཐུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་བར་
འཛིན་པ་ལ་ཐུ་རགས་ཅི་ཡོད་དྲིས་པ་ལས། དེ་གཉིས་ལ་ཐུ་རགས་ཀྱི་བྱུང་བར་མེད་
དོ་སྙམ་ན། འདི་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་སྒྲ་མའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན།
གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་དང་། ཐུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་
མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་བར་འཛིན་པའི་སྒོ་གཉིས་ལ་ཐུ་རགས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཡོད་པར་ཐལ།
སྐུ་མ་ལ་ཀུན་བདག་ས་དང་ལྟན་སྒྲིམ་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད། བྱི་མ་ཡིན་ན་ཀུན་བདག་ས་
ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རྟག་ཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་
པའི་སྒོ་ཡིན་ན། ཀུན་བདག་ས་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་
དོན་ནི། ཐུང་པོ་འཛིན་ཅིང་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས། བདག་ནི་རྟག་ཅིང་ཆ་མེད་པའི་གཅིག་
ཐུའི་འཛིན་པས་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

འོན་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དུ་འཛིན་(༡༧བ)པའི་དོན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། བདག་
ནི་ཐུང་པོ་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་པོ་ལྟ་བུ་དང་ཐུང་པོ་ནི་དེའི་དབང་བསྐྱར་བྱ་ལྟ་བུའི་དོན་
གཞན་དུ་འཛིན་པ་སྟེ། འདི་སྒོ་ལྟན་སྒྲིམ་ལ་ཡང་ཡོད་པར་ཡང་ཡང་གསུངས་སོ། །འདི་
རྒྱམས་རྒྱའི་དགོངས་པ་ཐུ་མོ་ཡིན་པས་ལལ་ཆེར་གྱིས་མ་བྱེད་པར་སྒྲུང་རོ། །ཞེས་ས་
བསྐྱེད་བཞི་པའི་དོགས་དབྱེད་བཤད་ཟེར་རོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་བའི་སྐབས།

སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་བའི་སྐབས་སུ། སྒོ་བཟང་བདེན་རང་བཞིན། ཁྱིམ་མོ་རྟོགས་
ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་འཕྲོད། ཅིས་པར། ས་ལྟ་བ་བཞེས་ཅན། ཡོན་ཏན་བྱུང་བར་

ཅན་དང་ལྷན་ཏེ། བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།
 སྐབས་འདིར་བདེན་བཞི་དང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་ལ་མི་འགལ་བའི་ལན་དུ།
 འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། གཞན་གསུམ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདུས་པའི་
 ལན་འགའ་པ་དང་རྣམ་བཤད་དུ་མཛད་པས། འགོག་བདེན་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་
 པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའམ། དེས་མ་ཁྱབ་ཀྱང་འགོག་བདེན་ཅམ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་
 པ་གང་ཡིན་དྲིའོ། །དང་བོ་ལྷར་ཁས་ལེན་ན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་
 པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འགོག་བདེན་ཡིན་ན་དེས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རོ་བོ་
 ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་དགོས་
 པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དེ་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་
 དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དང་། གྲོ་བར་རྣམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་རོ་བོ་
 ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། རོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱི་སྐྱ་དེ་དག་པ་གཉིས་ལྷན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཅུ་བའི་དྲི་བ་གཉིས་པ་ལྷར་ཁས་
 ལེན་ན། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེད་དགག་ཡིན་
 པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་དང་། (༡༠ན)ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
 བྱིམ་སྒྲ། དང་བོ་མ་གྲུབ་ན། འོན་ཀྱང་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 མེད་དགག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འགོག་བདེན་ཡིན་ན་སོ་སོར་རྟགས་འགོག་
 མ་ཡིན་པ་ལུད། སེམས་བསྐྱེད་ལྔ་བའི་དོགས་དབྱེད་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

སེམས་བསྐྱེད་དུག་པའི་སྐབས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲུལ་ལ་དབྱེད་པ།

སེམས་བསྐྱེད་དུག་པའི་སྐབས་སུ། མངོན་དུ་སྤྱོད་པར་མཉམ་བཞག་སེམས་གནས་ཏེ། ཞེས་པའི་ངག་དོན་ནི་ས་དུག་པ་བ་ཆོས་ཅན། འགོག་པའི་སྒྲུལ་ལ་ཇུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། བར་ཕྱིན་བཅུའི་ནང་ནས་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པར་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འགོད་པར་བྱའོ། །འདིར་བསྐྱེད་གྱི་འགོག་སྒྲུལ་དང་། འདིར་བསྐྱེད་གྱི་འགོག་པ་ལ་བྱེད་པར་ཅི་ཡོད་དེས་པ་ལ། དབྱེ་བ་མ་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག་། དེ་གཉིས་ལ་བྱེད་པར་མེད་དེ། ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་ཀྱི། འགོག་སྒྲུལ་འཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་མ་གསུངས་སོ་སྒྲུལ་ན། འདི་ནི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་པོ་མ་བྱེད་པ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རིང་དུ་སོང་འདིར་འདི་ནི་སྐད་ཅིག་དང་། སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འགོག་པ་དེ་འགོག་པའི་སྒྲུལ་ལ་ཇུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་བསྐྱེད་གྱི་འགོག་པ་དེ་འགོག་པའི་སྒྲུལ་ལ་ཇུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉག་ས་ཁས། འདོད་ན། ས་བདུན་པ་བས་གང་ལ་སྒྲུལ་པར་འཇུག་ཡུལ་གྱི་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་འགོག་པའི་སྒྲུལ་ལ་ཇུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། དེ་འདྲའི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན། འགོག་པའི་སྒྲུལ་ལ་ཇུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་(༡༠བ)བྱིར། དེས་ན། འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྒྲུལ་པར་འཇུག་མཐའ་གྱི་ས་དུག་པའི་མཉམ་བཞག་སྟེ། སྐབས་འདིའི་འགོག་པའི་སྒྲུལ་ལ་ཇུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་བྱེད་པར་བ་ནི་སྐབས་འདིའི་འགོག་པ་ཡིན་

ནོ། །ཡང་འདིར་བསྟན་གྱི་འགོག་སྟོམས་དེ། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགའི་ནང་ཚན་གྱི་འགོག་སྟོམས་ཡིན་ནམ་སྟམ་ན། སྒྲ་མ་ཁ་ཅིག་ །དེ་ཡིན་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་དུ། ཐོད་ཀྱི་ལ་གྱི་སྒྲེལ་གཞི་དང་སྒྲེལ་ཚེས་སུ་གྱུར་པའི་འགོག་སྟོམས་དེ་སྟོམ་ལམ་ཅེ་སྟུར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མ་འབྲེལ་ཏེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་པ་ས་དུག་པ་པའི་དེའི་རྒྱད་གྱི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དེ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་དགག་བྱ་ཚོགས་དུག་རགས་པ་འཁོར་བཅས་བཀག་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགའི་ནང་ཚན་གྱི་འགོག་སྟོམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚེས་ཉིད་ལག་ཉིས་སྒྲུབ་ཅུབ་པའི་སྟོབ་པའི་རྒྱད་གྱི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་འགོག་སྟོམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་འགོག་སྟོམས་དེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ལྟག་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཚོགས་དུག་རགས་པ་འཁོར་བཅས་བཀག་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་འགོག་སྟོམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མེད་སྟེ། ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཅེས་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར་ས་ལྟ་པ་མན་ཆད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལྟག་པ་མེད་པས་སྐབས་འདིའི་འགོག་སྟོམས་དེ་མ་འཐོབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། རྒྱལ་བ་རྣམས་གྱིས་འགོག་ལས་སྟོང་(༡༡)ན་པར་མཛད། །ཅེས་པའི་སྐབས་གྱི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དེ། མཐར་གནས་དགའི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་འགོག་སྟོམས་དེ་མཐར་གནས་དགའི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། དེའི་སྐབས་གྱི་འགོག་སྟོམས་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་པ་ནས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འགོག་སྟོམས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འགོག་སྟོམས་ལས་ཚེས་ཐུབ་པའི་

འགོག་སྒྲིམས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་མེད་པའི་དྲགས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
གཏན་ལ་འབེབས་སྐྱེལ་ལ་དྲིགས་པ་དབྱུང་བ།

དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་ཁེས་པར། དག་དོན་ནི།
སྐུ་གུ་ཆོས་ཅན། མཐའ་བཞི་གང་དུང་ལས་མི་སྒྲེ་སྒྲེ། དེ་ལྟར་སྒྲེ་བ་ལ་འོག་ནས་འབྱུང་
བའི་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། འདིར་སྐུ་གུ་བདག་ལས་མི་སྒྲེ་
བའི་དོན་གང་ཡིན་དེའོ། །རང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་པ་དེ་བདག་
སྒྲེ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རེ་གིག་དབྱུང་ན། སྐུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་དང་བདག་ཉིད་
གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་བ་མེད་པར་ཐལ། རང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་བ་
མེད་པ་དེ་བདག་སྒྲེ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐུ་གུ་
དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། སྐུ་གུ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་
པའི་རྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྐུ་གུ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་དངོས་
པོ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྐུ་གུ་འི་མི་དྲག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཅམ་བདག་སྒྲེའི་དོན་དུ་འདོད་པ་
ཡང་མི་འཐད་དེ། རྒྱ་འབྲས་རང་(༡༡བ)བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་
གཉིས་དངོས་པོར་གྲུབ། རྒྱ་ཡིན་ན་འབྲས་སུ་ཡིན་དགོས། འབྲས་སུ་ཡིན་ན་རྒྱ་ཡིན་
དགོས་པའི་བྱིར།

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། སྐུ་གུ་ལྟ་སུའི་འབྲས་སུ་རྒྱུ་མས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
བའི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་ན། བདག་སྒྲེར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་རང་རེའི་ལུགས་ལ་

བདག་སྐྱེ་ལས་ལེན་ཞིང་དེ་ཡང་དངོས་པོར་འདོད་པ་ཡིན་པས། ད་ལྟ་གཞན་དག་གིས་
འགལ་འདྲུ་གིན་ཏུ་ཆེ་བ་རྗེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཚིག་ཙམ་ལ་ཞེན་པ་
སྟེ། དེའི་སྐྱོན་སྤངས་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན། ལུགས་གཉིས་ལས། བདག་སྐྱེ་མེད། བདག་
ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད། ཅེས་དམ་བཅའ་བར་བྱའོ། །

དེ་ལ་ཁོན་རེ། བདག་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན།
འོ་ན། རང་རིག་ཡོད་པར་ཐལ། རང་ཉིད་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་
ཐལ། ཀུན་གྱི་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་ཡིད་ཡོད་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པའི་ཡིད་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་གྱི་བྱབ་པ་ལས་སྤངས།

ཡང་ན། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད། བདག་ལས་འབྲས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡོད། ཅེས་དམ་
བཅའ་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཁོན་རེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་ལས་འབྲས་
སུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་ལྟ་
སྐྱོན་གྱི་བདག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་སྤྲ་མའི་སྤྲ་དུ་ལས་སྤངས་སོ། །མ་གྲུབ་ན། དེར་
ཐལ། གང་ཟག་ལྟ་སྐྱོན་གྱི་བདག་དེ་བདག་སྤོང་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐལ། ལྟ་སྐྱོན་གྱི་
ལུང་པོ་དེ་ལྟ་སྐྱོན་གྱི་བདག་དེའི་གདགས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁོན་རེ། བདག་ཚེས་ཅན། བྱོད་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། བྱོད་ལས་
འབྲས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་(༡༩༩)ཟེར་ན། སྐབས་སྐྱབས་ཀྱི་ཚེས་ཅན་ཡིན་ཏེ། གང་
ཟག་ཚེས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་བདག་ཡོད་པར་ཐལ། བྱོད་ལྟ་སྐྱོན་གྱི་བདག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བྱབ་པ་སྤྲ་མའི་ཐོབ་ཏུ་སོང་།

ཡང་ཁ་ཅིག །སྤྱིར་བདག་སྐྱེ་ཡོད། མཐའ་བཞི་གང་རུང་གི་བདག་སྐྱེ་མེད་ཅེས་
སྐྱེ་བ་ཡང་དགོངས་པ་རུང་སྟེ། སྤྱིར་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་
གི་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ལས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་

དེའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཆོས་འབའ་ཞིག་གི་ཚུང་པ་ཡིན་པས་ལུགས་སྒྲུ་མ་གཉིས་གང་རུང་ལ་
བརྟེན་པར་བྱའོ། །གཞུང་འདིའི་འཕྲོས་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས་གཞུང་འབྲེལ་དུ་བཟོད་
ཟེན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ། བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཐལ་འབྱུར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན།
ས་པོན་ལས་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། ས་པོན་གྱི་དུས་སུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
དྲགས་ཁས། རྩལ་བ་མེད་ན། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན། རྟོད་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། ས་
པོན་གྱི་དུས་སུ་གྲུབ་ཟིན་སྐར་ཡང་ས་པོན་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དྲགས་ཁས། ཐལ་
འབྱུར་སྒྲུ་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་གསལ་བ་གྲངས་ཅན་གྱིས་ཁས་སྤངས་ཏེ། ཐལ་བར་འབྱུར་བ་
བརྒྱུག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཨ་རོལ་པོ་ཉིད་ལ་འབྲེལ་གྱི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་སྐབས་འདིར། དངོས་པོ་གང་གི་སྟེང་དུ་ཡང་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་ཁས་
ལེན་དགོས་པས། དེ་ལ་རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན། རྟོད་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་
ཐལ། རྟོད་སྐྱེས་(༡༡བ)ཟིན་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལྷ་གུ་སྐྱེས་ཟིན་ཆོས་ཅན།
རྟོད་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། རྟོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྷ་གུ་སྐྱེས་ཟིན་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷ་གུ་སྐྱེས་
ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ལྷ་གུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷ་གུ་སྐྱེས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ལྷ་
གུ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན། རྟོད་སྐྱེས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་རྟོད་
འཛིག་པར་ཐལ། ཅེས་པ་རྣམས་གསལ་བ་ལ་ཐོག་མར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །འདི་དང་
སྒྲུ་མའི་སྐབས་སུ་གྲངས་ཅན་གྱིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་སྤངས་སོ་ཟེར་ན། གྲངས་
ཅན་ཆོས་ཅན། རྟོད་གྱིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་སྤངས་པར་ཐལ། རྟོད་གྱིས་བདག་
ལས་འབྲས་སུ་གང་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོད་གྱིས་བདག་དེ་

རྒྱ་ཡང་མ་ཡིན་འབྲས་ལྷ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་
 ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། གངས་ཅན་གྱི་གཞུང་ལས། སྤྱིས་སྤངས་པའི་ན་མ་ཡིན་ནམ་ འབྲུ་
 མིན། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི་བདག་སྤྱིའི་བསམ་དོན་ལ་མ་དབྱུང་པར།
 བདག་ལས་སྤྱི་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་ལ་ཉ་ཅང་འབྲིས་པའི་ཉེས་དམིགས་བསྟན་པའོ། །

བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་པར་ལ་དྲྀགས་པ་དབྱུང་པ།

དངོས་ཀྱི་ཡང་དག་རྒྱུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། ཅིས་པར། གཞུང་གི་འཕྲོས་འབྲེལ་
 བསྒྲིགས་ལྟར་ཁས་སྤངས་ནས། བག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་
 ཀྱི་ཉིད་དོན་དུ་ཀྱང་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། རིགས་ཤེས་
 ཀྱི་ཉིད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་དང་། ཐ་སྙད་ཚད་མའི་ཉིད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ངོ་
 བོ་གཅིག་དང་གཉིས་(༡༡ན)སྤྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེ་ཤིག་དབྱུང་དེ། ཤེས་བྱ་
 ཚོས་ཅན། མཐར་ཐུག་དབྱུང་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཉིད་དོན་ཡིན་ན། དོན་དམ་པའི་ངོ་
 བོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། སྤྱིར་བ་དེ་དེ་ལྟར་འགོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུས་
 པས། གཤག་ཅིང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གཞུང་པའི་དོན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་གཞུང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་ལྟ་བུ་དྲྀགས་པའི་ནམ་མཁུན་གྱི་གཞུང་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་གཉིས་སོ་སོར་མཚན་ཉིད། ཚད་མ་གཉིས་སོ་སོའི་ཉིད་དོན་
 གང་ཞིག །སོ་སོར་ཚད་མ་དེ་གཉིས་སྤྱི་ཡོད་པ། ཅིས་པ། ད་ལྟ་གྲགས་ཚོད་ལྟར་རྒྱར་
 གཉིས་པ་ཅན་འཛོག་ན། ལུར་དང་པོ་ལ་དགོས་ལུས་མེད་པར་མཛོན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་
 ཅན། མཐར་ཐུག་དབྱུང་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་ཉིད་དོན་གང་ཞིག །དེ་མཐར་ཐུག་
 དབྱུང་པའི་རིགས་ཤེས་སྤྱི་ཡོད་པའི་ཚོས། ཅིས་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་

བཞག་པ་དེ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་དེ་བྱོད་
ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་
ཉིད་སྟོན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན། དེ་མཐར་ཐུག་
དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
ཡིན་ན་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འོག་དུ། སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་བསྐྱབས་པར་འདོད་ན། བྱོད་ལ་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བ་
ཅེས་སྟོན། ཞེས་ཀྱི་ཆོད་དུ་གསུངས་པས། རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པ་ཙམ་
ཀྱིས་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོགས་ནུས་སོ། །

དེས་མཚན་ནས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ལའང། ཟུར་དང་པོ་(༡༣བ)
དགོས་ནུས་མེད་པའི་སྟོན་འཕེན་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་
ཤེས་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མ་གཉིས་འགལ་མི་འགལ་བྱེད། །མི་མངས་རྣམས་ཀྱི་ཆོད་
གྱི་དགོངས་པར་བསམ་ནས། སངས་རྒྱུ་གྱི་སུར་དེ་གཉིས་མི་འགལ་ཡང་། སྟོབ་ལམ་
དུ་དེ་གཉིས་འགལ་སྟམ་པ་ན་མི་རིགས་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོབ་ལམ་དུ་འང་ཆོད་
མ་དེ་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཐལ། ཐེག་ཆོད་གྱི་མཐོང་ལམ་དེ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་
རིགས་ཤེས་ཀྱང་ཡིན། ཐ་སྙད་པའི་ཆོད་མ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་འཇལ་བྱེད་
གྱི་ཆོད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འཇལ་བྱེད་
གྱི་ཆོད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ། ལམ་མ་ཁྱལ་ས་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཆོད་མ་དེ་
གཉིས་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པས་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རི་ལྷ་རི་སྟེང་མཁུན་པའི་
རྣམ་མཁུན་གཉིས་འགལ་ན་ཆོད་མ་འདི་གཉིས་ཀྱང་འགལ་བ་འགས་མོད། རྣམ་མཁུན་
དེ་གཉིས་མི་འགལ་བར་གསུངས་པས། འདི་གཉིས་ཀྱང་མི་འགལ་བར་འགས་སོ། །

བོད་ཁ་ཅིག །རིགས་ཤེས་ཞེས་པ། རྗེས་དཔག་ཁོ་ན་ལ་འདོད་པ་ནི། བརྟམ་ལ་
མ་སྦྱངས་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་གྱི་དོན་ལ་དབྱེད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་གྱི་དོན་ལ་དབྱེད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། མཐར་ཐུག་དབྱེད་པའི་རིགས་
ཤེས་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ཡང་ལོག་གི་རྣམ་
གཞག་ལ་དབྱེད་ན། སྒྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་ལོག་གི་ཆོས་གཉིས་དང་། བདེན་ཇུན་གཉིས་
དང་། བསྐྱུ་མི་བསྐྱུའི་ཆོས་གཉིས་(༡༧ན)དང་། བདེན་པ་གཉིས་རྣམས་སྒྱ་གངས་རེས་
བར་བྱེད་པར་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་འང་ཡང་དག་དང་དོན་དམ་སོགས་ལ་སྒྱར་ཡང་ལོག་
གཉིས་ཤེས་ངོ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་མི་འབྱེད་ཅིང་། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ལོག་
པའི་ཆོས་དང་། བསྐྱུ་བའི་ཆོས་དང་། བརྒྱན་པ་རྣམས་ལ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་
ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སྒྱ་འབྱེད་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་ལོག་གཉིས་
སྒྱ་འབྱེད། ཅས་པ་དང་། བྱེད་པར་ལམ་རིམ་རྒྱུད་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ཤེས་ངོ་ལ་
ལྟོས་ཏེ་ཀྱན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སྒྱ་འབྱེད་པར་གསུངས་སོ། །

འདི་སོར་བཞག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་ཀྱན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སྒྱ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་
ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་
རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྒྱུད་ཟད་མ་དགོངས་པར་མཛོན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་སྒྱ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་
བ་རང་ལུགས་ལ་གངས་ཅན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྒྱ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་
ཕྱིར། བྱེད་པ་སོང་། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། གངས་ཅན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྒྱ་རྟག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གངས་ཅན་གྱི་ངོར་སྒྱ་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། བ་སྟད་པའི་ཆད་མས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་
 གྲུབ་པར་ཐལ། བ་སྟད་པའི་ཆད་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀྱན་རྫོབ་ལ་དེ་ལྟར་གཉིས་སུ་འབྱེད་
 རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡང་བྱབ་པ་མ་དེས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གྲངས་ཅན་གྱི་
 (༡༧)ཤེས་པས་སྒྲ་རྟག་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་
 སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པར་
 གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་མི་ཕྱིད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པས་གྲུབ། ཤེས་པས་གཞུགས། ཤེས་པས་རིག་
 ཅེས་པ་རྣམས་དོན་འདྲའོ། །ཡང་ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ལ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་
 ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་པ་དང་ཡང་དག་པའི་གཞི་མཐུན་མ་གྲུབ་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་དང་བདེན་པའི་གཞི་མཐུན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་
 བ། རྟན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འང་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཁས་ལེན་ནམ་
 སྟམ་ན། འདི་ལ་རྩེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱན་རྫོབ་ནི་འཛིག་རྟོག་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛིག་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་འཛིག་ན་ཡང་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛིག་དགོས་པས་
 ཐལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམས་རྟན་པར་འཛིག་
 རྟོག་པའི་ཆད་མས་མ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་གྲུང་ཁས་མི་ལེན་པར་གསུངས་
 པས། འདི་ལ་རེ་ཤིག་དབྱུད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་གྲུབ་པར་
 ཐལ། ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་ན་ལོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེར་ཐལ། དོན་དམ་ཡིན་
 བ་ཡང་དག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འབྱུང་།

གཞན་ཡང་། ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་གྲུབ་པར་ཐལ། ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་
 པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་པ་དེ་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེར་ཐལ། ལུས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཡང་དག་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་འཛིག་རྟོག་པའི་ཆད་མས་ལུས་པ་དེ་རྟན་

བར་གྲུབ་པར་གྲུབ་རྒྱས་པར་ཐལ། ལུས་པ་དེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ལྷམ་ན། (༡༥ན)དེ་ག་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་ལ་དེ་འདྲ་གཅིག་གནས་མོད། རེ་སྤྱོད་དབྱུང་
 ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྟན་དེ་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་
 འཛིག་རྟེན་པའི་ཆོད་མས་རྩལ་པར་འགྲུབ་རྒྱས་པར་ཐལ། གཟུགས་བརྟན་དེ་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་སྤེལ་ངོ་ལ་ལྷམ་པའི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ལ་ཐམས་ཅད་
 ཁ་འཆམ། དེ་ལ་བྱུང་བ་མེད་ན། ལྷམ་ལ་བྱུང་བ་ཡོད་པ་བྱུང། ཅུ་བར་འདོད་ན།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཆོད་མས་བྱུང་བཞིན་གྱི་
 གཟུགས་བརྟན་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་རྒྱས་པར་ཐལ། དེ་རྩལ་པར་རྟོགས་རྒྱས་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་གུ་བདེན་སྟོང་ཏུ་སྒྲུབ་དགོས་
 གྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ཆོལ་གཟུགས་བརྟན་མཐུན་དཔེར་སོང་བ་དེས། གཟུགས་བརྟན་བྱུང་བཞིན་ཏུ་
 སྟངས་བ་ལྟར་གྱི་མི་བདེན་པའི་རྩལ་པར་རྟོགས་ཀྱང་། གཟུགས་བརྟན་རང་བཞིན་མེད་
 བར་མ་རྟོགས་པར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་དགའ་བའི་གནས་
 རྣམས་ལ་དབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཡང་ཐུན་ཆོག་མེད་འགའ་ཞིག་དབྱུང་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
 བ་ཡིན་ན་སྒྲུ་བའི་ཆོས་དང་། ལོག་པ་དང་རྩལ་པ་སོགས་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཁས་སྐྱབས་
 པ་ལ། དབྱུ་མའི་སྒྲོར་དང་འདྲིས་རྒྱུང་བའི་གསང་ལུ་བ་དག་ན་རེ། ལས་རྒྱ་འབྲས་ཆོས་
 ཅན། བསྒྲུ་བའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོད་མ་ཆོས་
 ཅན། བསྒྲུ་བའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བཀའ་ཆོས་ཅན། རྩལ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། ལོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་(༡༥བ)ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་འཁེན་པ་རྣམས་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ལན་བཏབ་ན། འདོད་ལན་དོན་མཐུན་
 ཐེབས་ཏེ། དགོ་སྤྱོད་གི་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཕྱིར་བསྒྲུ་བའི་ཆོས་ཡིན་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་

ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་མི་བསྐྱུ། སྤྱིར་རྒྱན་པ་ཡིན་པས་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་སངས་
 རྒྱལ་གྱིས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་བདེན། ཚད་མ་སྤྱིར་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཡིན་ཀྱང་། རང་གི་
 གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསྐྱུ། སངས་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་རྒྱན་པ་ཡིན་ཀྱང་། རྒྱན་མ་ཡིན། བདེན་
 ཀྱང་བདེན་པ་མིན། ཐུན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྤྱིར་ལོག་པ་ཡིན་ཀྱང་། ལོག་པའི་ཤེས་པ་མ་
 ཡིན། ཞེས་ལན་བཏབ་པར་བྱའོ། །

མདོར་ན་འདི་དག་ནི། ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཇི་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་པ་དང་བྱད་པར་མེད་དོ། །འདིར་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་འཛིག་རྟེན་ནི་
 འཛིག་རྟེན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་འཛིག་རྟེན་ཅམ་ལ་
 བྱར་མི་རུང་ཞེ། དེ་ལྟར་ན། བྱར་མེམས་ཀྱི་སྤྱིར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ཡང་འཛིག་
 རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་འབྱེད་ན་ཐལ་འགྱུར་
 པ་རང་ལུགས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་འབྱེད་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔུ་མའི་ལྟ་བུ་ལེགས་
 པར་མ་རྟོགས་པའི་བྱར་མེམས་སྤྱིར་ལམ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱིར་ཉིད་
 རྟོགས་མ་སྤྱིར་བའི་གང་ཟག་གི་ཤེས་ངོ་ཅམ་ལ་བྱ་ཞེ། འདི་ལ་གྲུབ་མཐའ་ལ་ལུགས་
 པ་དང་མ་ལུགས་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །དེར་མ་ཟད། གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་ཚད་
 མ་ཡིན་ན་ནི། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། རོ་བོ་
 ཆེན་པོས། མདོར་སུམ་རྗེས་དཔག་དགོས་པ་མེད། །མུ་ཞྭ་གས་ཅོད་པ་རྒྱུག་ཕྱིར་ཡིན། །
 ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་བཤད་མ་ཐག་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་
 ཏེ། རྗེས་(ལྔ་ན་)འབྲང་ཕལ་ཆེར་གྱིས་མ་རྟོགས་པར་སྒྲུང་དོ། །ཡང་ལོག་གི་རྣམ་བཞག་
 རང་ལུགས་གང་ཡིན་པ་ཆེས་གསལ་བར་སྐབས་འདིའི་གཞུང་འབྲེལ་དུ་བཀོད་ཟིན་ཏོ། །

སྤྱི་མ་སྤྱི་ག་སྤྱི་སྤྱི་གས་ལ་བརྟགས་པ་གང་། །དེ་དག་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་
 མིན་ཉིད། །ཅིས་པར་གྲངས་ཅན་གྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། སྤྱི་མ་ལ་ཏྲ

སྤང་དང་། སྒྲིག་སྒྲུ་ལ་རྩ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་འབྲུལ་པས་བརྟགས་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་
 པར་སྤར་བཤད་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་རྟོགས་རྒྱས་ཞེས་བཞེད་པར་བྱའོ། །
 སྒྲུ་མའི་རྟ་སྤང་དང་སྒྲིག་རྒྱུའི་རྩ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་གཞོན་ཅེས་
 མི་བྱ་སྟེ། སྒྲུ་མ་ལ་རྟ་སྤང་མ་གྲུབ་ཀྱང་། སྒྲུ་མའི་རྟ་སྤང་གྲུབ། སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་རྩ་མ་གྲུབ་ཀྱང་།
 སྒྲིག་རྒྱུའི་རྩ་གྲུབ། རྩ་ནང་ན་ཟླ་བ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། རྩ་ནང་གི་ཟླ་བ་གྲུབ། མི་ལམ་ན་
 ཁང་ཁྱིམ་སོགས་མ་གྲུབ་ཀྱང་། མི་ལམ་གྱི་ཁང་ཁྱིམ་སོགས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་
 བྱིར་རོ། །སྐབས་འདིར་རིག་ཆེན་དུ། སྤངས་ཅན་གྱིས་བརྟགས་པ་ལྟར་གྱི་གཙོ་བོ་དང་།
 བྱེ་བྲག་པས་བརྟགས་པ་ལྟར་གྱི་བདག་རྟག་པ་སོགས་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་རང་ག་
 པས་མི་རྟོགས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྤྱབ་མཐའ་ལ་མ་ཁྱགས་པའི་འཛིག་རྟེན་པ་ལ་
 དགོངས་པས་སྤར་བཤད་པའི་འཛིག་རྟེན་དང་བྱེ་བྲག་ཆེ་རྒྱུད་གི་བྱེད་པར་ཡོད་དོ། །

མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིས། ཁེས་པར། གཞན་སྒྲེ་བཀག་པ་ལ།
 འཛིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་གཞོན་དེ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཡུལ་ལ་མ་
 རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པས་མི་གཞོན་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ནི་སྐབས་གྱི་དོན་ཡིན་ལ།
 འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་གཟིགས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་སྒྲེ་དགག་པ་ཡིན་གྱི།
 འཛིག་རྟེན་པའི་(༡༥བ)མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞན་སྒྲེ་མེད་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདིར་གཞན་
 སྒྲེ་བཀག་པ་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་གཟིགས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཀག་པ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གཞན་སྒྲེ་མེད་པ་ཅམ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་མེད་
 པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་
 མི་སྒྲེ་བ་དེ་སྤྱུ་གུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྟད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་གྱི་རྟགས་
 ཡང་དག་དེར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྗེ་ཉིད་གྱི་གསུང་དང་འགལ་ལོ། །

གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྱིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ལྷ་གུའི་ཆོས་
 ཉིད་ལྟ་བུ་ལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྐྱབས་པའི་དུ་ཡོད་དམ་མེད་དྲིས་པ་ལ། །ཁ་ཅིག་གིས།
 ཡོད་ཏེ། ཆོས་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོ་ཀུན་རྫོབ་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་བདེན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་
 བ་བྱུང་པ་མ་དཔེ་ཏེ། ལྷ་གུའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྐྱབས་པའི་
 དུ་མེད་པར་ཐལ། བྱོད་ལ་དོན་དམ་བདེན་པའི་སྐྱབས་པའི་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཉན་རང་དག་
 བཅོམ་དང་། དག་སའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྟགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྲུང་གི། །
 བདེན་པར་མ་སྒྲུང་། ཟེར་ན། དབྱེ་བ་མ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དག་སའི་
 རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྟགས་བདེན་པར་སྒྲུང་བར་ཐལ། དག་སའི་རྒྱུད་ལ་
 རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བདེན་སྒྲུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཉིས་སྒྲུང་
 ལ་བྱུང་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་སྒྱིབ་མངོན་གྱུར་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་པར་
 ཞེན་པའི་རྩལ་གྱིས་དེ་ལྟར་མི་སྒྲུང་ཞེས་བྱུངོ། །བདེན་པར་མི་སྒྲུང་ཞེས་མི་བྱུངོ། །འདིའི་
 དག་དོན་ནི། བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། (༡༧)བྱོད་སྟོ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་
 ལུགས་མཐོང་བ་ལ་སྒྱིབ་བྱེད་གྱི་དྲོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུས་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་ཀུན་
 རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་སྐྱབས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོ་ཀུན་རྫོབ་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོ་
 ཅམ་དུ་བདེན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུས་པ་ཆོས་ཅན། དག་སའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་
 ལ་བྱོད་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྩལ་གྱིས་མི་སྒྲུང་སྟེ། དེས་བྱོད་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་
 བདེན་འཛིན་མ་ལུས་པ་སྒྲུངས་པའི་ཕྱིར། འཕྲོས་ནི་གཞུང་འབྲེལ་ལྟར་རོ། །

རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྐྱབས་པའི་ལ་སྟགས་པའི། ཅིས་པར། དག་དོན་ནི། དོན་དམ་
 བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་གྱི་ངོས་ནས་འགོད་པར་བྱུངོ། །གཞུང་གི་ཆོག་དོན་ལ། རབ་རིབ་

ཅན་གྱིས་མཐོང་ཚུལ་དེ་སྐྱ་ཤད་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་མིག་དག་པས་མཐོང་ཚུལ་དེ་སྐྱ་ཤད་
 དེའི་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་པ་མོར་བཞག་ཏུ་མཛད་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱ་ཤད་ཀྱི་
 དེ་ཉིད་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱ་ཤད་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐྱ་ཤད་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱ་ཤད་འཛག་སྒྲུང་ཞེས་པ་ནི། རབ་རིབ་
 གྱིས་བསྐྱད་པའི་མིག་ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་ན་སྒྲུའི་སྒྲུ་ཉག་འཛག་པ་མེད་བཞིན་ཏུ་སྒྲུའི་རྣམ་
 པར་སྒྲུང་བ་ལ་ཟེར་བས། སྐབས་འདིར་ཡང་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་སྒྲུང་བའི་སྐྱ་
 ཤད་ཡོད་པ་ནི་སྐྱ་མའི་རྟ་སྒྲུང་སྐྱུ་གས་དང་འབྲེལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐྱ་ཤད་ནི་མེད་དེ། གཞུང་
 འདིའི་འགྲེལ་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གིས་སྒྲུང་སྐྱུ་གས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་
 གྱིས་སྒྲུང་སྐྱུ་གས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཟིགས་པའི་དོན་གང་ཡིན་དེས་པ་ལ། ཆོས་ཉིད་ལ་
 ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་གཟིགས་འོར་ཆོས་
 ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་མི་སྒྲུང་བའི་དོན་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྤྱིར་བཏང་ཏུ་དགོངས་
 པ་སྒྲུ་ན་མེད་པ་ཡིན་(༥༧བ)མོད། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཇི་ལྟ་བ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཐུན་
 གྱི་གཟིགས་འོར་ཀུན་རྫོབ་པ་མི་སྒྲུང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
 འབྲེལ་བའི་རྣམ་མཐུན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཟིགས་འོར་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་སྒྲུང་བར་
 ཐལ། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་མཛོན་སུམ་ཏུ་གཟིགས་པའི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག །དེའི་གཟིགས་འོར་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་
 པའི་གཟིགས་འོར་ཀུན་རྫོབ་པ་མེད་དོ། །ཡེ་ཤེས་དེས་ཇི་ལྟ་བ་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་
 པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས། ཇི་སྟེད་པ་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། སྐྱ་མའི་དགོངས་པ་ཞིབ་ཏུ་བཏང་བ་ཡིན་པས་
 ལེགས་མོད། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཀ་བ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཐུན་གྱིས་ཀ་
 བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་འོར་ཀུན་རྫོབ་པ་མ་གཟིགས་པར་ཐལ། རྣམ་མཐུན་དེས་ཀ་

བ་གདུང་སྒྲིགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རྣམ་པར་གཟིགས། ལུས་པ་ལྟོ་ལྟོར་བའི་ཚུལ་དུ་གཟིགས་
པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལ་བྱུང་བ་མེད་ན་ལྷ་མ་ལ་བྱུང་བ་ཡོད་པ་ལྟར། འདོད་ན། རྣམ་མཁུན་
དེས་ཀ་བ་གཟིགས་པའི་གཟིགས་ངོར་སྤང་ན་ཀ་བ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གཅིག་གང་
ཞིག་འདོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ཀ་བའི་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཅིག་གང་ཞིག་ །དེ་བྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །
ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་སྤང་བཅས་
རྒྱབ་སྐོག་མ་ནི་ཤེས་བྱ་མཁུན་ཚུལ་འོག་མའི་སྐབས་སུ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཆོད་ཡིན་ན། །ཞེས་སྐོག་ཀྱི་སྐབས་མང་པོར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་ཆོད་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་
ཆེ་བས། རེ་ཤིག་དབྱེད་ན། འཇིག་རྟེན་ཞེས་པ་སྤར་བཤད་པ་བཞིན་ཁ་འཆམ་པ་མཛོད་
ཅིག་ །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་(༡༥ན)ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་
མངོན་སུམ་ཆོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་གུ་བདེན་སྟོང་སྒྲུབ་
པའི་སྐབས་སུ་འང་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་ཆོད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུ་གུ་བདེན་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་བློགས་ཆོས་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་
སུམ་ཆོད་མས་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་སྟོང་པའི་གང་ཟག་གི་
མངོན་སུམ་ཆོད་མས་སྒྲུ་གུ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ཆོད་མ་དེས་སྒྲུ་གུ་ས་
པོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་ཀྱི་བ་གྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཆོད་
མར་རུང་གྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཆོད་མར་མི་རུང་ཞེས་རྣམ་པར་དབྱེད་གོས་ཏེ། དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ་ཅམ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། བློགས་བྱུང་
འཇལ་བའི་དུས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་དབྱེད་པ་ཡོད་གྱང་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་མི་དགོས་པའི་བྱིར།

གནད་འདི་ལྟ་བུ་ཡང་གོང་འོག་ཀྱན་རྒྱུ་ཕྱིར་དགོས་སོ། །

འཇིག་རྟེན་དོན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་པར་སུམ་པ་རྩ་མ་ཡིན་
 ཏེ། ཞེས་དམ་བཅའ་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མདོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་དེ། ཅེས་པའི་དམ་
 བཅའ་བྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཚྲོམ་ཅན། སུམ་པ་རྩ་མ་ཡིན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། དམ་
 བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སུམ་པ་ཚྲོམ་ཅན། རྩ་མ་གྲུབ་རྒྱུ་ཐལ། རྩ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་གྲུབ་རྒྱུ་ཐལ་ལོ། །

དེས་ན་རྩེས་འབྲང་ཁ་ཅིག རྩེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཁས་ལེན། རྩེས་དང་རྩེས་
 གྲུབ་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་གསུངས་ཞིང་། སྟོང་སུན་དུ་རྩེས་གཅིག་དང་རྩེས་ཐ་དད་ཀྱང་
 ཞལ་གྱིས་མི་བཞེད་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར། གཞུང་དོན་ལ། སུམ་པ་ནོར་མེན་པར་
 དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་མདོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་ཏེ། དེ་ནོར་ཡིན་
 པར་འཇིག་རྟེན་པའི་མདོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བཀོད་ན་ལེགས་སོ། །

གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་འགྱུར་ན། ཞེས་(༡༥བ)པར། གཞུང་འགྲེལ་
 ལྟར་འཕྲོས་སྒྲུང་ནས། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚྲོམ་ཅན། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་
 དངོས་པོའི་འཇིག་རྟེན་ཐལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ན། དེའི་འཕྲེལ་
 མཚམས་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ལ། དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ། འཕགས་པའི་
 མཉམ་བཞག་གིས་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ་
 ཟེར་ན། བརྟགས་པ་མཐའ་བཟུང་ཙམ་ལ་སྒྲོ་ཅེ་མི་གཏད་ན་དེ་ལྟར་དབྱུང་ཏེ། ཤེས་
 བྱ་ཚྲོམ་ཅན། སུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེ་སུམ་པའི་འཇིག་རྟེན་ཐལ། སུམ་
 པ་ཡོད། ཚད་མ་དེས་སུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱུང་པ་མེད་ན། རྩ་མའི་
 འཕྲེལ་མཚམས་ལ་འཐད་པ་བྱད། རྟགས་རྩར་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། སུམ་པ་མེད་པར་རྟོགས་

པའི་ཚད་མ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སུམ་པ་མེད་པར་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱོད་སུམ་པ་མེད་
པར་རྟོགས་པ་ཚད་མ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཁྱོད་ཁྱོད་དང་གཅིག་ཡིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་གཞི་མ་གྲུབ་པོ་ཅེ་ན། གྲུབ་པར་ཐལ། སུམ་
པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞུང་འདི་ལ་ཡང་ས་དགེ་གཉིས་ཀྱི་ཚུད་པ་ཡིན་པས། ས་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ན་
རེ། རང་རྒྱུད་པས་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་རོ། །
ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། རང་རྒྱུད་པས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་ཐ་སྙད་ཏུ་
དངོས་པོར་རང་མཚན་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུད་པས་ཐ་སྙད་ཏུ་
གཞན་སྟེ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་སྟེ་དོན་དམ་ཏུ་འགོག་ཅིང་ཐ་སྙད་ཏུ་
ཁས་ལེན་པའི་རྟོག་པ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞུང་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྔ་
པ་པོ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིའི་མཚན་སྟོར་ཏུ་དོན་དམ་པར་གཞན་ལས་སྟེ་
པ་དགག་པ་རིགས་མོད། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་(སྐུ་ལ་དོན་མི་ཟ་
པར་གཞན་ལས་སྟེ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། རང་རྒྱུད་
པས་ཐ་སྙད་ཏུ་རང་མཚན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་གསལ་ཤོས་འདི་ཡིན་ནོ། །

དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དྲོགས་པ་དབྱེད་པ།

གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་མི་འགག་པ། ཞེས་དང་། འཕྲོས་གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་
ཁས་བླངས་ནས། སྟོར་འགོད་ནི། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟོན་ཏུ་ཀུན་གཞི་
སོགས་མེད་ཀྱང་། ལས་ཞིག་ནས་ཡུན་རིང་ཏུ་ཡོན་ཀྱང་འབྲས་སུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། དགེ་མི་དགའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་ལས་ཀྱི་འབྲས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་

པ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གི་སྐབས་འདིར། རང་རེའི་གསུང་སྒྲོས་ལས་དགའི་མི་དགའི་ལས་
 གྱི་ཞེན་པ་གཉིས་གྱིས་སོ་སོའི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་བདེ་སྟག་འབྱེན་པར་གསུངས་པ་
 དང་། ཡང་། ལས་དང་པོར་བྱས་པ་ཞིག་ནས་བསྐལ་པ་སོགས་ལེན་པའི་འོག་ཏུ་ཡང་
 རྒྱར་གྱི་ལས་དེའི་ཞིག་པས་འབྲས་སུ་འབྱེན་པ་དང་། རྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་
 དུ། ཐོག་མར་ལས་ཞིག་པའི་ཞིག་པ་དེ་ལས་གྱི་ཞིག་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཞིག་པ་ཐྱི་མ་རྣམས་
 ཞིག་པའི་ཞིག་པ་དང་དེའི་འདི་ཞིག་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་ལ་དབྱེད་ན་
 དོགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡོད་དེ། ཐོག་མར་དགའི་ལས་གྱི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། དགའི་བ་
 ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་བདེ་བ་འབྱེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མི་དགའི་
 བའི་ལས་གྱི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། མི་དགའི་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་སྟག་
 བསྐལ་འབྱེན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བྱུངས་ཤིང་། ཟུབ་བ་ཡོད་དེ། འདི་
 ཉིད་དུ། དེ་ཕྱིར་རྣམ་སྒྲིན་མི་དགའི་ནག་པོའི་ལས། རྣམ་སྒྲིན་དགའི་ཉིད་དགའི་ལས་ཡིན་
 མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་དང་། ཆོས་མཛོད་པར། རྣམ་སྒྲིན་རྒྱ་ནི་མི་དགའི་དང་། དགའི་བ་
 ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། རིམ་བ་བཞིན་
 ད་ལྟར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དགའི་(༡༩བ)བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེར་ཐལ། མི་དགའི་བ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་བ་ངེས་པར་ཡོད་དོ། །དངོས་པོ་རྒྱར་ཡོད་ཞིག་པའི་ཆ་ལ་འདས་
 པ་འཛིག། སྒྱི་འགྱུར་མ་སྒྱུས་པའི་ཆ་ལ་མ་འོངས་པར་འཛིག་པ་འདི་པའི་ལུགས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་བ་རྒྱ་མ་གཉིས་ལ་འདོད་ན། ད་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞིག་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁ་སང་གི་དགའི་ལས་གྱི་ཞིག་པས་དེ་རིང་ཏུས་
 སུ་འབྲས་སུ་དངོས་སུ་འབྱེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དགའི་མི་དགའི་ལས་གྱི་ཞིག་པས་ལས་
 དེ་བྱས་ནས་བསྐལ་པར་ཡོན་པའི་འོག་ཏུ་འབྲས་སུ་དངོས་སུ་འབྱེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྒྱལ་ལ་བསྟོན་དུ་མེད་དོ། །འདོད་ན། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་རིང་གི་དུས་སུ་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཞིག་པའི་
ཞིག་པ་དེ་ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ལ་ལས་པ་
དངོས་སུ་ཁས་བླངས་སོ། །

མདོར་བསྟུན། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་
པར་མ་ཞིག་པར་ཐལ། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
རྒྱལ་ལ་ལས། ཁོ་ན་རེ། ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ།
དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་རྒྱལ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
སྒྲུལ་ན་བྱུང་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན། དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ལས་ཡོད་པར་
ཐལ། དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ལས་དེའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་རྒྱལ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་
རིང་གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ལས་དེ་ཞིག་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་བྱུང་ལྟེ། འོ་ན། སང་ཉིན་
གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སང་ཉིན་གི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་
ལས་དེ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། བྱུང་པ་ལས། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཁ་སང་གི་ལས་
ཀྱི་ཞིག་པ་དེ་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་ཞིག་པར་ཐལ། དེ་སང་ཉིན་གྱི་
དུས་སུ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱུང་པ་(༡༠ན)ཡོད་པར་ཐལ། ཁ་སང་གི་ལས་སང་
ཉིན་གྱི་དུས་སུ་ཡོད་ན། ལས་དེ་རང་གྲུབ་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་ཞིག་པས་བྱུང་
པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་རྒྱུ་སྒྲིན་རྟོགས་པར་བྱས་
ཟེན་པའི་འོག་དུ་ཡང་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ལས་བྱས་ནས་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་
ལྷོད་སྟགས་ཡོན་པའི་འོག་དུ་ཡང་སྒྲུར་གྱི་ལས་དེ་ཉིད་ཞིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་

ལས། འདྲོད་ན། རྣམ་སྒྲིན་སྤྱང་ཟེན་པའི་དག་པའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། རང་
འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་འབྲིན་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དག་པའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ལས། དེ་ལ་བྱལ་བ་མེད་ན་དག་པའི་ལས་ཀྱི་ཞིག་པས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་
བདེ་བ་འབྲིན་རྒྱས་པ་ལྟར། འདྲོད་ན། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་སུ་འབྲིན་པ་ལྟག་མེད་
ཏུ་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་འདི་རྣམས་ལ་ནི། རི་བོ་དག་ལྷན་པ་སྤྱི་པས་ལན་
གདབ་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཁུར་ཤིན་ཏུ་ལྷི་བ་ཡིན་ནོ། །

སྐབས་འདིར་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། སྤྱོད་ཐུན་དུ། འདས་
པའི་མཆོན་ཉིད་ལ། རང་ཉིད་དུས་གསུམ་པོ་གང་དུ་འཛོག་པ་ཆོས་གང་གི་དུས་ལ་ལྷོས་
ནས་བཞག་དགོས་པའི་ཆོས་དེ་རང་དུས་ལས་ཐལ་ཟེན་པའི་ཆ་ཅས་གསུངས་པ་ནི།
དོན་སྒྲིན་ཆེར་མེད་ཀྱང་། ཆོག་ལ་སྒྲིན་ཅུང་ཟད་ཆགས་ཏེ། ལུས་པ་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན།
མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལུས་པ་ཞིག་
པ་དེ་ལུས་པ་རང་དུས་ལས་ཐལ་ཟེན་པའི་ཆ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
འདྲོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་པ་རང་དུས་ལས་ཐལ་ཟེན་པའི་ཆ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། ལུས་པ་ཡིན་ན་རང་དུས་ལས་ཐལ་མ་ཟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན།
རང་དུས་སུ་མ་ཞིག་པར་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འབྱུང་དོ། །

ཡང་(༡༠བ)ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་དེ་ལ། རང་དུས་ལས་ཞེས་མི་བརྗོད་པར་རང་དུས་
སུ་ཐལ་ཟེན་པའི་ཆ་ཟེན་ན་ཡང་སྒྲིན་དེ་ཉིད་འདུག་སྟེ། ལུས་པའི་ཞིག་པ་དུས་གསུམ་
གང་དུ་འཛོག་པའི་ལྷོས་ས་ནི་ལུས་པ་ལས་འོས་མེད། ལུས་པ་རང་དུས་སུ་ཐལ་ཟེན་པ་
མི་བྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་དུས་སུ་སྤྱི་བ་ཅམ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་དེ་ལ། ཆོས་དེའི་རང་དུས་ལས་ཐལ་ཟེན་པ་ཟེར་
ན། འདི་ནི་བསམ་དོན་འཆུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་པའི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་

ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། ལུས་པའི་ཞིག་པ་དེ་ལུས་པའི་
རང་དུས་སུ་ཐལ་ཟེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལུས་
པའི་ཞིག་པ་དེ་ལུས་པའི་དུས་སུ་མ་སྟེབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་པ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་
རྒྱལ་ཏུ་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མ་འོངས་པའི་མཚོན་ཉིད་ལ་ཡང་སྟོན་ཆགས་
ཏེ། རིགས་བསྟེན་པར་བྱའོ། །

དེས་ན་བདག་གི་སྒྲ་མས། རང་གི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཞིག་འགག་པའི་ཆ་
འདས་པའི་མཚོན་ཉིད། སྟེ་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་འགའ་ཞིག་མ་སྟེས་པའི་ཆ་མ་འོངས་པའི་
མཚོན་ཉིད། དངོས་པོ་གང་ཞིག་ཚུལ་འགའ་ཞིག་མ་སྟེས་པའི་ཆ་ཡང་ཡིན། ཚུལ་འགའ་
ཞིག་འགག་པའི་ཆ་མ་ཡིན་པ་དེ་ད་ལྟར་བའི་མཚོན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ནི། མདོ་སྟེ་བ་
མན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁས་སྤངས་པར་འོས་ཏེ། དེ་རྒྱམས་ཀྱིས་འདས་མ་འོངས་
གཉིས་དངོས་པོར་འདོད་མི་འདོད་ཅམ་མ་གཏོགས། དུས་གསུམ་གྱི་འཛོག་ཚུལ་མཚུངས་
བར་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོང་ཐུན་དུ། ལུས་པའི་ཞིག་པ་རང་དུས་སུ་ཞིག་པ་ཡིན་གྱང་།
རང་དུས་སུ་རང་ཉིད་མ་ཞིག་ཅེས་གསུངས་པ་འདི། ཁ་སང་གི་ལུས་པ་དེ་རིང་གི་དུས་
སུ་འདས་གྱང་དེ་རིང་གི་དུས་སུ་འདས་པ་ཡིན། དུས་སུ་ཞིག་གྱང་། དེ་རིང་གི་དུས་སུ་
ཞིག་པ་མ་ཡིན། སང་ཉིན་གྱི་ལུས་པ་དེ་(༡༡ན)དེ་རིང་གི་དུས་སུ་མ་འོངས་གྱང་། དེ་
རིང་གིས་དུས་སུ་མ་འོངས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ཁས་སྤངས་ན་ལེགས་པར་མངོན་ནོ། །

ད་ལྟ་མི་མང་རྒྱམས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བ་གསུམ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་དུས་ལ་
བྱུང་པར་མི་འབྱེད་པ་ནི། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་པ་ཚུལ་ཅན།
ད་ལྟ་བའི་དུས་ཡིན་པར་ཐལ། ད་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་
ཡིན་པར་ཐལ། དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། རིང་བའི་དུས་ཡིན་ན་ལྡན་
མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པས་བྱུང་། བྱུང་བའི་དུས་ཡིན་ན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པས་བྱུང་།

པའི་ཕྱིར། ཏུས་ཞེས་པ་སྐྱ་ཕྱི་བར་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་རེ་ལ་ཟེར་བས། དེམ་པོ་དང་
ཏུས་གྱི་གཞི་མཐུན་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རང་རྒྱུད་པ་དང་། མདོ་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་བུམ་པའི་ཞིག་པ་ལྟ་བུ་འདས་པར་འདོད་
ཀྱང་འདས་པའི་ཏུས་ཡིན་པར་མི་འདོད་དེ། ཏུས་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་
ཁས་མི་ལེན་པའི་རང་སྡེ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་བདག་གི་སྒྲ་མས། ཁ་སང་གི་བུམ་པ་དེ་རང་གི་ཏུས་སུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་ཁས་ལེན་པ་ལ་དེ་རིང་ཏུས་སུ་ཏུས་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རིང་གི་
ཏུས་སུ་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་འཕེན་པ་ཡང་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་གསུམ་
དང་ཏུས་གསུམ་ལ་བྱུང་བར་མི་མཛད་པའི་ལྷགས་སོ། །

ད་ལྟ་མི་མང་རང་ཅག་རྣམས་སྟོང་བུན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་ནས་ཞིག་པ་དེ་ཞིག་པ་
ཡིན་མ་ཞིག་ཅེས་དམ་བཅའ་བ་མགྱིན་གཅིག་ཏུ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། ཆོག་གི་རྩོད་པ་ཅམ་
བྱེད་ན། ཁྱོད་ཆོས་དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཆོས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་བྱུང་
བ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཁྱོད་ཆོས་དེ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཆོས་དེ་མ་
(༡༡བ)ཡིན་པ་བྱུང་། འདོད་ན། རེ་ཤིག་སོང་། ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། ཞིག་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ཞིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་མིན་ནམ།

རྣམ་རིག་འགོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་དྲྀགས་དཔྱད།

ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་ཉིད་ཡོད་ལ། ཞེས་པར། གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་འཕྲོས་
སྒྲུངས་ནས། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་མི་འཐད་མི་དགོས་ཏེ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་བྱང་དོན་དགོངས་

པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞུང་འདི་སངས་པུན་གཉིས་ཀྱིས་ཚུད་པ་ཡིན་པས། ས་ཕྱོགས་རྒྱུ་མཉམ་ན་རེ། གཞུང་འདིས། ཀྱན་གཞི་གང་ཟག་ཕྱང་པོ་རྒྱུ་མཉམ་པ་དེ་ཀྱང་ཀྱན་ཕྱིན་པའི་མདོ་རྒྱུ་མཉམ་པའི་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཀྱན་གཞི་ཡོད་ཅུ་བསྟན་པའི་མདོ། །མདོ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་གཉིས་ཡོད་ཅུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡང་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དེ་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་མཚུངས། ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་མཚུངས་ཡིན་ནོ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། ཀྱན་གཞི་ཡོད་པར་སྟན་པའི་མདོ་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་སྒྲུ་རྟག་བརྟན་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་མེད་པ་དང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པ་གང་ཞིག། །མདོ་དེ་གཉིས་དངོས་ཟིན་ཅུ་ལ་མ་བསྟན་པའི་དགོངས་གཞི་གཅིག་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པར་འཇུག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཀྱན་གཞི་དེ་རྒྱུ་མཉམ་ཤེས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟེན་པ་རྒྱུ་མཉམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོག་སྒྲུ་ཀྱང་སངས་པུན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུ་མཉམ་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་དེ་ལ་རྟག་ཏུ་གྲངས་དེས་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པ་ལྟལ་དེ་ལ་རྟག་ཏུ་གྲངས་དེས་(༡༩ན)པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱན་གཞི་དེ་རྒྱུ་མཉམ་པའི་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འདོག་རིགས་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱན་གཞི་ལས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱུང་པ་ཡོད་པའི་གནད་ནི། ཀྱན་གཞི་ལས་ལེན་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་དེ་ལས་འབྲས་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དུ་བསམ་ནས་ལས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་བར་འདོད་ན། འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཕྱང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པར་ཐལ། ཀྱན་གཞི་དེ་རྒྱུ་

པར་ཤེས་པ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་ཏུ་ཐུང་
བོ་ནི། །ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། ཅིས་པ་འདི་ཤྲོགས་སྒྲ་མའི་
གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།

དེས་ན། གཞུང་འདི་དང་། ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་འདི་ལུས་བྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་
རིགས་པའི་འགྲོས་ལ་ལྷ་ཤེས་ན། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས། ཀུན་གཞི་ཐ་སྟངས་ཏུ་ཡང་ཞལ་
གྱིས་མི་བཞེས་པ་ཆེས་གསལ་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲོ་མིག་ནང་ནས་སྒྲིབ་པ་རྣམས་གྱིས་ཇི་ལྟར་
བྱས་ཀྱང་རྟོགས་པར་མི་ལུས་པར་སྤང་ངོ། །

འདིག་ཆོགས་ལྟ་དང་བལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི། ཞེས་པར། གཞུང་དོན་ནི། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་གྲུབ། ཅིས་གསུངས་པ་དགོངས་པ་
ཅན་ཏུ་གསུངས་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། སྟོན་པས། རང་རྒྱུད་ལ་རང་འཛིན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་
ལྟར་གསུངས་པ་དེ། དེའི་དཔེ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞུང་འདིའི་དོན་ལ་བསམ་ནས། ད་ལྟ་
མང་པོ་ཞིག་གིས་སངས་རྒྱས་ལ་ངོ་སྤྲོམ་པའི་མཁྱེན་པ་མེད་དོ། ཞེས་ཟེར་ངོ། འདི་ནི་
མི་རིགས་ཏེ། ངོ་སྤྲོམ་པའི་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་། ངོ་སྤྲོམ་པའི་མཁྱེན་པ་ཡོད་དོ། ཇི་ལྟར་
ཡོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལ་ངོ་སྤྲོམ་པའི་མཁྱེན་པ་ཡོད་
པར་ཐལ། དེ་ལ་ང་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ་སྤྲོམ་པའི་མཁྱེན་
པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་(༡༩བ)ཐལ། དེ་བཞིན་གསེགས་པས། འཁོར་གྱི་དབུས་སྤང་ནི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་
རྟོག་པ་མེད་པའི་བྱིར། མི་འདིགས་པ་བཞིའི་དམ་བཅའི་རྩལ་ལ་ལེགས་པར་བསམ་
བས་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ལ་ཡང་ངོ་སྤྲོམ་པའི་སྒྲོ་ཅམ་ཡོད་པར་གོ་ལུས་སོ། །

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལ་ངོ་སྤྲོམ་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པར་ཐལ། འདི་
ནི་ངའི་ཉན་ཐོས་སོ་སྤྲོམ་པའི་སྒྲོ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེང་བྱིན་ཆད་ངའི་ཉན་ཐོས་

རྣམས་ཀྱི་སྟོག་གཅོད་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་གསུང་འདི་སྐྱ་ཇི་བཞེན་པར་ཁས་སྒྲུང་
དུ་བྱང་བའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ལའང་ངའོ་སྣམ་པའི་སྒོ་ཡོད་པར་ཐལ། མིང་དུ་
བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ངའོ་སྣམ་པའི་སྒོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་
གྱི་ཕུང་པོའོ་སྣམ་པའི་སྒོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཕུང་པོ་བཏགས་ཡོད་
དུ་མཐེན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པའོ། །

མེམས་ཙམ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དོགས་པ་དབྱུང་ན། འདི་ནི་ཇི་ལྟར་སང་བཞེན་ཇི་
ཐིན་དུ། །མ་སང་དེ་ཐིན་དེ་ལ་གསུམ་པོ་ཡོད། །སང་པར་གྱུར་ན་གསུམ་ཆར་ཡོད་མིན་
ལྟར། །གཏི་མུག་གཉིད་སང་ལས་དེ་དེ་བཞེན་ནོ། །ཞེས་པར། གཞུང་དོན་ནི། མི་ལམ་
གྱི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དང་། སང་དུས་གྱི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་རྒྱུ་
བར་མཚུངས་ཏེ། མི་ལམ་གྱི་དེ་གསུམ་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་ངོར་ཡོད་ཅིང་སང་དུས་སུ་མེད།
སང་དུས་གྱི་དེ་གསུམ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་ངོར་ཡོད་ཅིང་། དེས་མ་བསྐྱད་པའི་
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཤེས་ངོར་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པར་
རིགས་མོད། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་ཡུལ་གང་
ཡང་མེད་པར་ཐལ། དེའི་གཟིགས་ངོར་སང་དུས་གྱི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་གང་
ཡང་མེད། མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་(༣༣)པོ་གང་ཡང་མེད་པ་གང་ཞིག །
གཞི་གྲུབ་ན། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དྲགས་
དང་པོ་ཁས་སྒྲུངས། བར་པ་མ་གྲུབ་ན། མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་
སང་དུས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་ཡོད་པ་
གང་ཞིག །འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡིན་ན། གཉིད་ཀྱིས་མ་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་ངོར་ཡུལ་ཚོས་

ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རང་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་རྣམ་དེ་ལ། །དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་མིག་ཅེས་བྱ་བ་
 རྟོགས། །ཞེས་པར། སེམས་ཙམ་པའི་ཕྱོགས་སུ་བརྟེན་པ་ནི། །ཁ་ཅིག་ །སེམས་ཙམ་པས་
 མིག་དབང་རྩལ་གྱུ་བ་རྩམ་འདོད་པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་སྟེན་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཙམ་ལ་
 མིག་དབང་དུ་འཛོག་གོ། །ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཙམ་པས་མིག་
 ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྟེན་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཙམ་ལ་གཞུགས་སུ་འདོད་པར་ཐལ། དེས་མིག་
 ཤེས་ཀྱི་བདག་སྟེན་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཙམ་ལ་མིག་དབང་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 གཞུགས་ཀྱི་སྟེང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྟེན་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་དེ་གཞུགས་སུ་འདོད་
 བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། སེམས་ཙམ་པས་གཞུགས་ཀྱི་སྟེང་གི་
 མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྟེན་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་དེ། རྩལ་མཐོང་གི་མིག་ཤེས་ཀྱི་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པར་འདོད་པར་ཐལ། གཞུགས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། རྣམ་
 འགྲེལ་ལས། དེ་མིག་དབང་དང་རྣམ་ཐོགས་ལ། །དབང་པོའི་སྒྲོ་རྣམས་མི་འཇུག་
 ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོར་བསྟུན། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་གི་རྣམ་པ་དེ་གཞུགས་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་ཀྱང་ལེགས་པར་གྲུབ་པོ། །དེ་
 ཕྱིར་མི་ལམ་དུ་འང་དེ་དངོས་མིན། །ཞེས་(༡༣བ)པའི་གཞུང་འདི་ལ། མི་ལམ་གྱི་མིག་
 དབང་རྩལ་བ་དེ། མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་རྩལ་བ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས། མི་ལམ་གྱི་
 ལུ་ལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ། མོང་དུས་ལྟར་རྒྱ་འབྲས་སུ་སྦྱར་བ་བྱེད་ན། རེ་ཤིག་
 འདི་ལྟར་དབྱེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མི་ལམ་གྱི་མིག་དབང་དེ་མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་
 དེའི་བདག་སྟེན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། མི་
 ལམ་གྱི་གཞུགས་དེ། མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་དེའི་དམིགས་སྟེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་སྟེན་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་སྒྲིལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འོ་ན། ཁྱིལ་མ་གྱི་མིག་ཤེས་དེ་མིག་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱིལ་མ་ན་མིག་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཁྱིལ་མ་གྱི་སྒྲིལ་བ་དེ་སྒྲིལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱིལ་མ་གྱི་མིག་ཤེས་དེ་མིག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲིལ་བའི་གྲུང་པོ་དེ་གྲུང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། ཁྱིལ་མ་གྱི་ར་དེ་ར་དངོས་ཡིན་པས། རང་རེ་རྣམས་གསོལ་རས་མི་ཡོངས་པར་འགྱུར་བས་ལེགས་ལོ། །

ད་ནི་འདི་དབྱེད་དེ། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱིལ་མ་གྱི་མི་དང་། ཁྱིལ་མ་གྱི་སྒྲིལ་བ་བྱུང་མེད་སྒྲིལ་ཡོད། ཁྱིལ་མ་ན་དེ་དག་མེད་པར་གསུངས་པ་ལ། གསུང་བ་པ་རྣམས་ལ་འདི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱིལ་མ་ན་མིག་དབང་ཡོད་པར་ཐལ། གཉིད་དུས་སྒྲིལ་མིག་དབང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཉིད་དུས་ཀྱི་མིག་དབང་དེ་མིག་དབང་དེ་མཆུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མད་དུས་ཀྱི་མིག་དབང་གཞུགས་ལ་ལྟ་བཞིན་པ་དེ་མིག་དབང་བརྟེན་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མིག་དབང་ལ་དབྱེ་ན། རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཆུངས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དངོས་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱེད་ན། ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་(༡༩ན)ཉིད་ལ་བྱུང་བ་མེད་པའི་ལན་བཏབ་པར་བྱའོ། །

དོན་རྒྱུ་གྱིས་སྒྲིལ་ན། ཁྱིལ་མ་གྱི་མིག་དང་མིག་ཤེས་སྒྲིལ་པོས་འཛིན་ལུགས་རི་ལྟར་བྱེད། ཁྱིལ་མ་གྱི་ཤེས་པ་འབྲུལ་པ་ལ་གཞུགས་ཐ་མལ་པའི་མིག་དུ་སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཁྱིལ་མ་གྱི་མིག་དང་། ཡིད་ཤེས་འབྲུལ་པ་དེ་ལ་གཞུགས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་སུ་སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་བ་དེ་ཁྱིལ་མ་གྱི་མིག་ཤེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཉིད་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་མིག་ཤེས་འབྲུལ་པ་ལ་ཁང་མིག་དུ་སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཁྱིལ་མ་གྱི་ཁང་བ་དང་། ཁྱིལ་མ་གྱི་སྒྲིལ་བ་བྱུང་མེད་སྒྲིལ་གྱི་དང་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུགས་ལྟར་གྱིས་

བསྐྱད་པའི་མིག་ཤེས་འབྲུལ་པ་ལ། སྐུལ་གཞི་དེའུ་ཤིང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱི་སྤྲུང་དུ་རྟ་སྤྲུང་
སྤྲུལ་གྱི་སྤྲུང་བ་ཤར་བ་ལ་སྐུ་མའི་རྟ་སྤྲུང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་འཛོག་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
སྤྲུལ་ན། འདི་ནི་རྩེ་སྤྲུལ་འི་དགོངས་པ་མ་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་མི་ལམ་གྱི་མིག་
དབང་རྩུན་ལ་མི་ལམ་གྱི་མིག་ཤེས་རྩུན་པའི་རྒྱར་འཛོག་པ་སྤྲུལ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས།
སྤྲུལ་གྱི་དབྱུང་བ་དེ་དག་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ལུགས་འདིའི་རྩེས་འབྲང་
རྣམས་སྤོའི་ཕྱིག་ཚུད་པ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་སྤྲུང་ལས་རྒྱུད་རྒྱུད་འདུག་པ་ནི་ངོ་མཚར་ཆེ་ལོ། །

དེས་ན། རྣམ་སྤྲིན་ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ནི་གཉིད་གྱིས་བསྐྱད་པའི་ཡིད་ཤེས་ལ་ལུལ་མི་
འདྲ་བ་སྤྲུང་བའི་སྤྲུང་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཤེས་འབྲུལ་པ་དེ་ཉིད་མི་ལམ་
མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐུ་མའི་རྟ་སྤྲུང་དེ་ཉིད་སྐུ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟར་སྤྲུང་བའི་ཤེས་
བ་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སྐུལ་གཞི་རྣམས་ཀྱང་སྐུ་མ་མ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་བརྟན་དང་སྐྱ་
བརྟན་སྤྲུལ་གྱི་དངོས་འཛིན་ཚུལ་དེ་རྣམས་དང་མཚུངས་སོ། །

ཚུ་འབབ་ལ་དྲུགས་པ་དབྱུང་བ།

རབ་རིབ་དང་ལྟན་དབང་པོ་ཅན་མཚུངས་པ། ཚུ་འབབ་ཀྱང་ལ་ཡི་དྲུགས་རྣལ་
སྤོ་ཡང་། ཞེས་པར། འཕྲོས་གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་བྱས་ནས། དག་དོན་ནི། རྣལ་འབྱོར་
མེད་བཞིན་དུ་ཚུ་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་ཏུ་སྤྲུང་བའི་ཡི་དྲུགས་གྱི་མིག་ཤེས་(༡༩བ)ཚོས་ཅན།
ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ལོག་པའི་ལུལ་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད།

འདི་ལྟར་དབྱུང་དེ། གཞུང་སྤྲུལ་མའི་སྐབས་སུ་གོང་རུས་མེད་བཞིན་དུ་གོང་རུས་
གསལ་བར་སྤྲུང་བའི་དྲིང་འཛིན་འབྲུལ་པ་སེམས་ཅམ་པས་དཔེར་སྤྲུངས་པ་བཞིན་དུ་

འདིར་ཡང་རྒྱལ་ཁག་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྒྲུང་བའི་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་དེ། ཕྱི་རོལ་
 མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱབ་པའི་མཐུན་དཔེར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་པར་
 གཞུང་འདིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། གཞན་ཚུ་གྲུང་གི་སྟེང་དུ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་
 ཤེས་ལ་སྒྲུང་བ་ལྟར་རྒྱལ་ཁག་དོན་ལ་ཡོད་པ་གཅིག་དང་མེད་བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་སྒྲུང་བ་
 གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ཀེང་རུས་ལ་ཡང་ཉིང་འཛིན་ལ་སྒྲུང་བ་ལྟར་ཀེང་རུས་དོན་ལ་ཡོད་
 པ་དང་མེད་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་སོ། ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་མི་གཙང་བ་པར་སེལ་སོགས། །
 ཞེས་པ་དང་། འདིར་བཤད་པའི་གཞུང་སྐྱེ་གཉིས་ནི་མེད་བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་སྒྲུང་བའི་
 ཤེས་པ་ལ་དགོངས་དེ། རབ་རིམ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དང་མཚུངས་པར་བཤད་པས་ཤེས་རུས་
 སོ། ། དེ་ལྟར་ན་འང་ཆ་ཅན་བརྒྱན་ཞིང་གཤེར་བ་ཐོར་བ་གང་གི་སྟེང་དུ། ཆ་ཤས་རྒྱལ་
 ཁག་བདུད་ཅི་ཚུ་གཙང་གསུམ་གྱི་ཆ་ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་བྲིད་པར་ཁས་སྐྱངས་པ་ལ།
 ཆོས་རྗེ་རོང་ལྟོན་པས་བཤེས་སྦྱངས་དེ་གར། གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་མི་འདྲ་བ་
 རྣམས་གཅིག་གིས་གཅིག་གི་གོ་མི་འགོག་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་
 འཕངས་པ་ནི། ཕྱགས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་རུས་པ་ཆེ་ཤོས་རང་ཡིན་ནོ། ། དེའི་སྟོན་
 སྟོང་ཚུལ་ནི། སྟོང་ཐུན་དུ། ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་བྱལ་བ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱན་ཞིང་གཤེར་བ་
 ཐོར་གང་གི་སྟེང་དུ་ཆ་ཤས་དེ་གསུམ་ཡང་ཐོར་གང་གི་ཚད་དུ་ཡོང་བ་རེ་ཡོད་པར་ཁས་
 ཐུངས་ན། སྟོན་དེ་འདྲུག་གྲུང་དེ་ལྟར་ཁས་མ་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་འདིས།
 ལན་ལེགས་པར་ཐེབས་སོ། ། དེར་མ་ཟད། མཛོན་སུམ་གྱིས་(༣༥ན)པས་ལ་བ་ཡང་
 བསྟན་པར་བྱས་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞན་གྱི་གོ་ས་མི་
 ཞེགས་པར་ཐལ། ཆ་ཅན་ཞོ་ཐོར་གང་གི་སྟེང་དུ་ཚུ་གཙང་ཐུར་མ་གང་དང་། ཁག་ཐུར་
 མ་གང་བསྐྱེས་པའི་ཆེ་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་བྲིད་
 པའི་ཕྱིར། བྱལ་བ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། ཚུ་དང་འོ་མ་བསྐྱེས་པའི་ཆེ་བྱ་དང་བདང་རུས་སྐལ་

སོགས་ཀྱིས་འོ་མའི་ཆ་འབྲང་བའི་ཤུལ་དུ་ཆུ་གཙང་གི་ཆ་ལུས་པ་མཛོན་སྤུམ་གྱིས་གྲུབ་
བ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་བར་སོམས་ཤིག །

གཞན་ཡང་། རྒྱན་གཤེར་སོར་བ་གང་གི་སྡེང་དུ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལ་རྣལ་
ཞག་དུ་སྤྲང་བའི་ཆོ། དེ་འདྲའི་རྣལ་ཞག་ལ་ཡི་དྲགས་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པ་མི་སྲིད་པར་
ཐལ། དེའི་ཆོ་རྣལ་ཞག་མེད་པའི་ཕྱིར། རྣལ་ཞག་ལས། འདོད་ན། ཁང་མིག་རྒྱུང་དུའི་
ནང་དུ་བྱང་སེམས་ཆེན་པོས་ཀྱན་བཟང་གི་མཆོད་སྤྱོད་སྤུལ་བའི་ཆོ། གཞི་དེར་མཐོང་
བའི་ཡོ་བྱད་ཇི་ལྟར་སྤུལ་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། གཅིག་གང་ཞིག །འདོད་
བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཆོ་དོན་ལ་མེད་པའི་འབྲུལ་སྤྲང་ཙམ་གྱིས་མཆོད་པས་རྒྱལ་བ་
སྤུས་བཅས་མཉེས་པ་དང་། དག་ས་ཡན་ཆད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ལའང་བྲལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་
བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལོངས་ཤིག །

གཞན་ཡང་། ས་སྤྱོགས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱོན་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། ཡི་དྲགས་རྣམས་ལ་
སོས་ཀའི་དུས་སུ་ནི། །ཟླ་བའང་ཆ་ལ་དགུན་ནི་ཉི་མའང་གང་། །ཞིས་པའི་དོན། ཡི་
དྲགས་ཀྱི་ལུས་ཤེས་བྲལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་པ་ལ། ཆ་གང་དུ་སྤྲང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་
དོན་ལ། དེའི་ཆོ་ཆ་གང་རེག་རྒྱུ་མེད་ན། དཔུལ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལའང་། དོན་
ལ་ཆ་གང་གིས་གཏོད་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟ་མའི་
ལུས་ལ་ཆ་གང་གི་རེག་པས་དོན་ལ་ཐན་པ་མི་སྲིད་(༡༥བ)པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། འགོ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ལས་ཀྱི་འབྲས་སུ་འདི་ལས་གཞན་བཀག་ཐབས་ཅི་ཞིག་
ཡོད། གྲོག་དང་བྲལ་ཟེན་པ་ལ་སྤྲར་ཡང་མཆོན་བསྐྱར་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པས་དེ་ཙམ་
ལས་མ་སྤྱོས། རང་རེད་གི་ལྟན་པ་རྣམས་ལ་ནང་གསུམ་དུ་དབྱུང་ན། སྤྲ་མ་ཡབ་སྤུས་
ཀྱིས་རྣལ་ཞག་ཀྱིས་བཏབ་བའི་ལག་བས་ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བ་ལ་རེག་པའི་ཆོ།
ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བའི་སྡེང་ན་གང་བའི་རེག་བྱ་གཅིག་གསུམ་དུ་སྡེས། དེ་བཞིན་

དུ་ཡི་དུགས་ཀྱི་ལུས་དབང་དང་ལྷན་པའི་ཆོ། ཉི་མའི་སྤྱང་ན་འང་གྲང་རེག་གསར་དུ་སྒྲིམ་
པ་སོགས། ལལ་གྱིས་བཞེས་ལ། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམས་ཀྱིས་
བདེ་བས་པའི་ལག་པས་མེ་ལ་རེག་པའི་ཆོ། མེའི་སྤྱང་ན་གྲང་བའི་རེག་བྱ་ཡོད་པར་
ཐལ། དེའི་ཆོ་ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བའི་སྤྱང་ན་གྲང་བའི་རེག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། མེའི་རེག་བྱ་ཡིན་ན། ཆ་རེག་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན།
ཆ་ཁིང་བསྐྱེག་པའི་རེག་བྱ་ཡིན་ན། ཆ་རེག་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཡང་འདོད་ན། འཁུད་དོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཡིན་ན། ཆ་ཟེར་ཡིན་མི་
དགོས་པར་ཐལ། ཉི་འོད་ཀྱི་རེག་བྱ་ཡིན་ན། ཆ་བའི་རེག་བྱ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།
རྣམས་ཁས། རང་རེ་དགོ་ལྷན་པས། ཆ་ཅན་གཅིག་གི་གོ་སར་ཆ་ཤས་ཀྱི་དངོས་པོ་
གཟུགས་ཅན་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ལས་ལེན་བཞིན་དུ། གཟུགས་ཅན་
གཞན་གྱིས་གཞན་གྱི་གོ་མི་འགོགས་པར་ཐལ་བ་ལ། འདོད་ལན་ཡེ་མ་ཐོབ་བ་ནི། རེ་
ཤིག་དབྱུང་ན་འདི་སྤྱང་མཛོན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞན་
གྱི་གོ་མི་འགོགས་པར་ཐལ། སའི་གོ་སར་རྒྱུ་ལྷན་ཡོད་པ་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། རྣམས་རེ་ཤིག་
སོང་། དེར་ཐལ། སའི་སྤྱོད་གཅིག་གི་གོ་སར་རྒྱུ་ལྷན་ཡོད་པ་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་
ན་རེ་ཤིག་སོང་། ཆ་ཅན་སའི་སྤྱོད་གཅིག་གི་གོ་སར་ཆ་ཤས་རྒྱུད་དང་། (༡༥)རྣམས་ཁས་
ལ་སོགས་པ་ཡོད་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྒྱན་ཁིང་ག་ཤེར་པའི་སྤྱོད་གང་གི་གོ་སར་
རྒྱ་གཙང་བདུད་ཅི་རྣམས་ཁས་གི་ཆ་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། རྣམས་
གསལ་རྣམས་སྤྱིང་ཆགས་སུ་ལས་བྱེད་སོ། །དེས་ན་ཆ་ཅན་གཅིག་གི་གོ་སར་གཟུགས་
ཅན་གྱི་ཆ་ཤས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་རྒྱུ་འདི་ལ་ད་དུང་ཁིང་ཏུ་བརྣམས་དགོས་སོ། །

ཚད་འགོག་གི་རྣམ་གཞག་ལ་དྲུག་སྟེང་པ།

གང་ཕྱིར་གང་གི་ཡུལ་ཕྱིར་གྱུར་དེ་ལས། དྲན་པ་འདི་གཞན་དེ་ལ་ཡོད་མིན་པ། །
 ཞེས་པར་གཞུང་འབྲེལ་ལྟར་འབྲེལ་སྒྲུངས། སྒྱུར་འགོད་ནི། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། ཁ་སང་
 གི་སྒྲོན་འཛིན་དེ་རིང་གི་དུས་སུ་ཕྱིར་བྱེད་མེད་ཀྱང་དེ་རིང་གི་དུས་སུ་དེ་དྲན་པ་མི་འཐད་
 མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁ་སང་གི་སྒྲོན་འཛིན་དང་དེ་རིང་གི་དེ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་གཉིས་
 རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་སྒྲོན་པོ་གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དྲན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྒྱ་པའི་ལུགས་དང་། ཡང་དམ་བཅའ་ལྷ་མ་
 ལ། དེ་རིང་གི་དྲན་ཤེས་གྱིས་ཡུལ་སྒྲོན་པོ་དྲན་པའི་སྒྲོ་བས་གྱིས་སྒྲོ་འཛིན་ཡང་དྲན་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་སྒྱུད་འཇུག་མཐུན་པའི་ལུགས་སོ། །མདོ་སེམས་སོགས་གྱིས་ཁ་སང་
 གི་སྒྲོན་འཛིན་ལ་དུས་དེར་ཕྱིར་བྱེད་ཡོད་པར་ཐལ། ཕྱིས་དེ་དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
 བ། ཁ་སང་གི་ཡུལ་སྒྲོན་པོ་ལ་དུས་དེར་ཕྱིར་བྱེད་སྒྲོན་འཛིན་ཡོད་པས་ཕྱིས་ཡུལ་སྒྲོན་
 པོ་དྲན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲུབ་པ་ལ་འདིར་བྱུང་མེད་གྱི་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །
 སྒྲོན་པོ་ལ་ཕྱིར་བྱེད་སྒྲོན་འཛིན་ཡོད་ཀྱང་། ཡུལ་ཅན་སྒྲོན་འཛིན་ལ་རང་དུས་སུ་ཕྱིར་བྱེད་
 མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

སྒྲུབ་པ་འདི་དག་ཏུ་སྒྲོན་འཛིན་གྱིས་སྒྲོན་པོ་ཕྱིར་བ་ཡུལ་ཕྱིར་གི་དོན་དུ་རང་རེ་
 ཐམས་ཅད་གྱིས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པ་འདི་ལ་རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན།
 སྒྲོན་འཛིན་གྱིས་དམིགས་ན། སྒྲོན་འཛིན་གྱིས་ཕྱིར་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། (༡༧བ)སྒྲོ་དེས་དམིགས་ན་སྒྲོ་དེས་ཕྱིར་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། ཁ་སང་གི་སྒྲོན་འཛིན་དེ་དེ་རིང་གི་དྲན་ཤེས་

གྱིས་མྱོང་པར་ཐལ།   དེ་དེ་རིང་གི་བྱུང་ཤེས་གྱིས་དམིགས་པའི་བྱིར།   བྱལ་པ་ཐས།
 འདོད་ན།   ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན།   ཁ་སང་གི་མྱོན་པོ་ལ་མྱོང་བྱུང་དོན་གཞན་ཡོད་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་བྱིར།   འདོད་མི་རྣམས་ཏེ།   མྱོང་བྱུང་དོན་གཞན་ཅས་པ་མདོ་མེས་ལ་མན་ཆད་
 གང་གིས་གྱུང་ཁས་མི་ལེན་པའི་བྱིར་རོ།   །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཤེས་པས་དཔྱུལ་བའི་
སྤྱལ་བསྐལ་མྱོང་བར་ཐལ། དེས་དེ་དམིགས་པའི་བྱིར། ལུབ་པ་ཐམས། འདོད་ན། ལྷའི་
བདེ་བ་ལ་དམིགས་པའི་དཔྱུལ་བ་པའི་ཤེས་པས་ལྷའི་བདེ་བ་མྱོང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་
བྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་འབྲས་ཐམས་ཅད་འཚོལ་བར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས།
དེས་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི། །དམིགས་མྱོང་དག་ནི་ཐད་དུ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་
སྟུང་། འདིར་ཡང་། དམིགས་མྱོང་སོ་སོར་བྱེ་ན་ལེགས་སམ་སྙམ་མོ། །དེ་ལས་གཞན་
དུ་ན། ལུ་རམ་གྱི་རོ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཀྱང་ལུ་རམ་གྱི་རོ་མྱོང་
དགོས་པས། ར་དང་ལུ་རམ་གྱི་རོ་རང་གི་ལྗེ་དབང་དང་མ་འབྲུད་ཀྱང་དེ་དག་མྱོང་ན་རང་
རེ་རྣམས་ར་དང་ལུ་རམ་སོགས་གྱིས་མ་ཡོངས་པར་འགྱུར་བས་ལེགས་སོ། །དེ་དག་ནི་
སྟོན་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སྟོན་པོ་མྱོང་བ་འདི་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་འདུག་པས་རེག་ཤེས་
གྱི་དབྱེད་པའོ། །

དཀོན་འདི་དབྱུང་པར་བྱ་སྟེ། ཚུར་མཐོང་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་མིག་ཤེས་གྱིས་སྟོན་
པོ་འཇལ་བའི་ཆེ། ལུས་སྟོན་པོ་གྲུབ་བྱེད་གྱི་ཆོད་མ་སྟོན་འཛིན་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ལུས་
ཅན་སྟོན་འཛིན་ལ་དེའི་ཆེ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་གྲུབ་བྱེད་གྱི་ཆོད་མ་རི་ལྟར་ཡོད་དབྱུང་
པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་རྗེ་ཉིད་གྱི་ལུགས་འཛིན་ཆེན་པོས། རྒྱབས་འདིར། སྟོན་འཛིན་གྱི་
སྟོན་པོ་དངོས་སྟུག་ཞལ་པ་བཞིན་དུ། སྟོན་འཛིན་རང་ཉིད་སྟུགས་ལ་གཞལ་རྟུས་པས།
ལུས་ལུས་ཅན་གཉིས་(༡༥)ཀ་ལ་དུས་དེར་འཇལ་བྱེད་གྱི་ཆོད་མ་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཏེ།

རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཕྱོད་པོ་གྲུབ་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་ལས་ལོགས་སུ་ཡུལ་ཅན་གྲུབ་བྱེད་གྱི་
 ཚད་མ་འཛིན་མི་དགོས་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་གསུངས་ཞིང་།
 དེ་བཞིན་དུ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཀྱང་ཡུལ་ཚོས་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཤུགས་ལ་ཡུལ་ཅན་རང་ཉིད་རྟོགས་པ་སོགས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །

རྒྱལ་ཚབ་ཚོས་རྗེས། རྣམ་འབྲེལ་ཁྲི་ཀར། རྒྱུ་མཐོང་གི་ཁ་བྱི་ལྟའི་ཤེས་པས།
 རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཤེས་པ་མི་བྱིད་ཅེས་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་།
 ཁས་བླངས་པ་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྒྱུ་མཐོང་གི་ཕྱོད་འཛིན་དེས།
 རང་ཉིད་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་མི་འཆར་བ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་རིག་
 པར་ཐལ། དེས་རང་ཉིད་རིག་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེས་རང་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་
 རུབ་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་རིག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན།
 ཁྱོད་རང་རིག་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གཉིས་སུ་རུབ་པའི་རྒྱལ་གྱིས་
 རིག་པའི་རྒྱུ་མཐོང་གི་མཛོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རལ་གྱི་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གཙོད་ནུས་པ་
 སོགས་སུ་ཐལ། རྒྱུ་མཐོང་གི་ཕྱོད་འཛིན་ལ་རང་ཉིད་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གྱི་རྣམ་པ་མི་
 འཆར་བ་བཞིན་དུ། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་རིག་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། དུས་གཅིག་
 ཁོ་ན་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རིག་པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཤེས་པ་དང་མི་མཆུངས་སོ། །དེ་
 ལྟ་མ་ཡིན་ན། འདི་རང་ཉིད་རང་ལ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་སོམས་
 ཤིག །

གཞན་ཡང་། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་མཐོང་ལམ་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་མ་གཞལ་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་རྟོད་པའི་དོན་
 མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དོན་དམ་བདེན་(འཕྲིན་པ་)པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་མི་རྟག་སྟགས་
བཅུ་དྲུག་གང་རུང་རྟགས་པའི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ལམོར་བ་ལས་གྲོལ་རྒྱས་པར་ཐལ། མཐོང་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་རགས་པའི་མི་རྟག་སྟགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟགས་
རྒྱས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། རེ་ཤིག་སོང་། དེར་ཐལ། དེས་དེའི་ལམ་བདེན་རྟགས་པའི་
བྱིར། མ་གྲུབ་ན། རེ་ཤིག་སོང་། དེར་ཐལ། དེས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
རྟགས་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། ཅ་བར་འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། རགས་པའི་མི་རྟག་སྟགས་
བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟགས་པའི་སྟོན་ཏེ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། རིང་སོང་སྐབས་ཀྱི་སྒྲི་
དོན་རྒྱུ་ལ་བཞུགས་ཤིག །

གཞན་ཡང་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་ཡོད་
པའི་ཆོས་ཡིན་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ཡང་གཟིགས་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། འབྱུང་དོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་འདིར་ཤུགས་ལ་རྟགས་པ་ཙམ་ཡང་ཁས་མི་ཡོན་ཏེ། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཕུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་
དགག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དགག་པ་གང་ཞིག །དེ་དངོས་སུ་རྟགས་པའི་ཤུགས་ལ་ཆོས་
གཞན་བར་ཆད་མེད་ལམ་རང་ཉིད་ཡང་འཕངས་འདུག་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། མ་
གྲུབ་ན། ཕུལ་ཆོས་ཉིད་དངོས་སུ་རྟགས་པའི་ཤུགས་ལ་ཕུལ་ཅན་བར་ཆད་མེད་ལམ་
རང་ཉིད་རྟགས་པ་བྱད། དེས་ན་རྗེའི་དགོངས་པ་སྟོང་ཐུན་ལྟར་བཀྲལ་བར་བྱ་སྟེ། ལྟར་
མཐོང་གི་སྟོན་འཛིན་གྱིས་སྟོན་པོ་གཞལ་བའི་དུས་དེར་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྟོན་འཛིན་
འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་ཀྱང་སྟོན་འཛིན་འབྲུབ་བྱེད་ཙམ་ཡོད་དེ། སྟོན་འཛིན་ཆད་
མས་ཕུལ་སྟོན་པོ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་ཉིད་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཚིག་གསལ་
ལས། ཆད་མ་ལ་ལྟོས་ནས་གཞལ་བྱ་འབྲུབ་པ་དང་། གཞལ་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་ཆད་མ་

འགྲུབ་པར་(༢༥ན)གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེས་
གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཁོ་ན་རེ། ཚུར་མཐོང་གི་སྒྲོ་འཛིན་ཆོས་ཅན། བྱིད་ཀྱིས་སྒྲོན་འཛིན་རང་ཉིད་གྲུབ་
པར་ཐལ། སྒྲོ་འཛིན་འགྲུབ་པའི་བྱིར་སྐྱམ་ན། བྱས་པས་སྒྲུ་མི་རྟག་པ་གྲུབ་པར་ཐལ།
བྱས་པས་དེ་འགྲུབ་པའི་བྱིར། བྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། སྒྲུ་མི་རྟག་པར་འགྲུབ་
བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། བྱིད་
ཀྱིས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། བྱིད་ཀྱིས་དེ་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཚུར་མཐོང་གི་
སྒྲོན་འཛིན་ཆོད་མ་དེ་རང་ཉིད་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་ཡིན་ཀྱང་། རང་ཉིད་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་
ཆོད་མ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱོལ། །

འོ་ན། དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་གང་ཡིན་ཟེར་ན། སྦྱིར་རྒྱུ་མ་ཕྱེན་སོགས་མཐའ་
ལས་མོད། གང་ཟག་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱིས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུར་གྱི་སྒྲོ་འཛིན་
འཇལ་བར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་སོ་སོའི་སྒྲུ་བོའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ། རང་དུས་དེར་གང་ཟག་དེ་ཀའི་
རྒྱུད་ལ་རང་ཉིད་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་མི་སྲིད་ལ། འཕགས་པ་སྒྲོབ་པའི་མཉམ་གཞག་
ཟག་མེད་ལ་རང་དུས་སུ་རང་རྒྱུད་ལ་རང་ཉིད་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་མེད་མོད། སྐབས་
འདིར་སྒྲོས་ཏེ་བཤད་ན། སྦྱིར་ཆོད་མའི་མཆོན་ཉིད་གང་། དབྱེན་དུ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་
གཞལ་བུའི་དབྱེ་བ་དང་གངས་རེས་སོགས་ཀྱང་རི་ལྟར་ཡིན། སྐྱམ་ན། སྐབས་འདིར་
ཡང་ཡལ་ཆེ། སྦྱོར་ཐུན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་མཐའ་དཔྱོད། རང་ལུགས་
བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་འབྱང་ཆོན་པོ་ཁ་ཅིག །ཆོག་གསལ་དུ་ཆོད་མའི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསར་རྟོགས་དགོས་པ་ལ་དགག་པ་མཛད་ནས། མི་བསྐྱུ་བ་ཅམ་ལ་
ཆོད་མར་འཛིག་པ་འཛིག་རྟེན་ན་གཤགས་ཆོད་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་

རང་གི་གཞུང་ལ་ལ་མི་སྤྱུ་བའི་རིག་པ་(༡༥)ཅམ་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་ཅིང་།
 དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཡུན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་མཛོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་
 བཞག་གོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་ལ་ཡུལ་སྤང་བའི་
 སྤང་བ་ཅམ་ལ་རྟགས་ལ་མི་ལྟོས་པར་མཛོན་སུམ་དུ་འཇུག་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པ་རགས་པ་
 ཅམ་དུ་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ཅིག་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཆད་མ་ཡིན་པས་བྱུང་ཅེས་པ་
 དང་། ཡང་དེ་ལས་ཞིབ་དུ་བཏང་ནས་ཤེས་པ་ཡིན་ན། སྤྱིར་ཆད་མ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་
 ཀྱང་རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པས་བྱུང་ཅེས་པ་དང་། སྤྱོད་ཐུན་དུ་དེ་དག་ཐམས་
 ཅད་ལ་གཞོན་བྱེད་བཞིན་ནས་གཉིས་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྤང་བ་ལ་
 ཆད་མ་ཡིན་པས་བྱུང་ཅིང་། དེ་ཅམ་གྱིས་སྤྱིར་ཆད་མར་འཛིག་པའི་ངེས་པ་མེད། ཅེས་
 གསུངས་པ་འདི་དག་ལ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་དབྱུད་ན། ཆད་
 མིན་གྱི་སྒྲོ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཆད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 ན། ལོག་ཤེས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཆོས་ཅན། རྟོད་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་
 ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་དགོས་པར་ཐལ། རྟོད་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
 ན། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། གང་ཟག་ཅམ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་དམིགས་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། སྤྱི་དེ་སྤྱི་རྟག་འཛིན་རྟོག་པའི་དམིགས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམ་བཅའ་བར་མ་ལ་སྤྱོད་ཐུན་ལྟར་བཞིན་དེ། མཐོང་ལམ་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཆད་མར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་
 པ་ཁས། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་སྤང་བ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 དངོས་སུ་ཡང་མ་རྟོགས། རྟགས་ལ་(༡༩)ལ་ཡང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་

ན། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཆོས་ཅན། རོན་
དམ་བཤེན་བར་ཐལ། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞལ་བྱའི་རང་ལྡན་གི་གནོད་བྱེད་ཡང་མི་འཇུག་སྟེ། མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གཞལ་བྱ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་བཤེན་བར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསང་ལུ་བ་སྒྲ་མ་དག་རི་བོང་གི་རྩ་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེད་དགག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ནི། དེ་སངས་སྐྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་གྱི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་ཐལ།
དེ་དགག་བ་གང་ཞིག །དེ་དངོས་སུ་རྟགས་པའི་ཤུགས་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་འཕང་
ས་འདུག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དམ་བཅའ་གསུམ་པ་ལ། རྒྱུན་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ།
ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐར་གྱུར་པའི་ལུས་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ལུས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་
ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་སྣང་བ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ཡུལ་
མི་མྱོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཐལ་འགྱུར་འདི་ནི་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ་དང་མཚུངས་མེད་ཆོས་རྗེ་གཉིས་ཆར་གྱི་ཁུར་
བཅི་བ་ཡིན་པས། མ་མཉེས་ན་བཟོད་པར་མཛོད་ཅིག །གནོད་བྱེད་འདི་མ་འཇུག་ན།
རྣམ་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ། ཚུར་མཐོང་གི་ཡིད་མཛོད་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་
ཡིན་ཁྱོད་དགེ་ལུན་པ་(༡༩༧)རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོས་ཤིག །དེ་བས་ན་ཀེ་ཀ་ཆེན་དུ་བཤད་
མ་ཐག་པའི་ཆོག་གསལ་ལ་འབྲུ་བསྒྲན་པ་འདི་རང་ཡུལ་གཏན་ལ་འབབ་ཅུས་པའི་
གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་བ་མཐའ་དག་ལ་དགོངས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ལྷ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ཚད་མར་འདོད་པ་ལ་སྒྲིན་འདི་ལྟར་
ཡོད་དེ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་དང་ཚད་མའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དང་ཚད་མ་ལ་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཁས་ལེན་པར་
མཛེས་སོ། །

གལ་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། ཚད་མར་ཐལ། རང་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཟེར་ན། རྟགས་བསྐྱབ་གཅིག་ །དེར་ཐལ། རང་གི་སྤང་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཚད་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ད་དུང་བསྐྱབས་གཅིག་ །དེར་ཐལ། རང་གི་སྤང་བ་ལ་ཚད་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་ན། མཚམས་འདིར་བྱལ་བ་མེད་དེ། ལྷ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་
ཤེས་ལ་རང་གི་སྤང་ལུལ་ཡོད་ཀྱང་། སྤང་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱ་མཚན་
དེའི་སྤང་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་ན་ལྷ་གཅིག་ལྷ་གཉིས་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་
ཟད་ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་ཁྱོད་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ལུལ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་
ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བ་དང་། ཁྱོད་རང་གི་འཛིན་
སྤངས་ཀྱི་ལུལ་ལ་ཚད་མར་ཐལ། རང་ལུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་
བ་ལ་བྱལ་བ་ལེགས་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ལུལ་ལ་མི་བསྐྱབ་པའི་རིག་པ་
དེ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་མངོན་རྗེས་གཉིས། མངོན་སུམ་ལ་འདིར་ཡང་ཚད་མ་
ཡིན་པས་མ་བྱལ་གྱེ། མངོན་སུམ་དཔྱད་ཤེས་རྒྱུས་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང་། མངོན་སུམ་སྤང་
ལ་མ་ངེས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་རྒྱུས་ཚད་མར་མི་རུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །

(༤༠ན)དེས་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ལུལ་
དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རིག་པའི་སྒོ། འདིར་མངོན་

སུམ་གྱི་ཤེས་པ་རྟོག་བྱལ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་མཐོང་གི་རྒྱུད་གྱི་ཡིད་མངོན་པལ་ཆེ་
 པ་རྟོག་པ་ཁོ་ནའི་སྤྲོད་ནས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་དབྱེ་ན།
 རང་རིག་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་ལས། དབང་མངོན་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་སྤྱན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྟེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྟེན་ཤིང་རང་
 གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་རྒྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པའོ། །
 དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཆད་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ལྔ་འོ། །སྤྱར་
 བཤད་པ་བཞེན། རྒྱུ་མཐོང་གི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སོགས་ལའང་། དུས་གྱི་
 སྤང་མཐར་རྒྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡོད་པས་ཆད་མ་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །དུས་གྱི་
 སྤང་མཐའ་ཞེས་པ། སིན་ཏུ་སྤང་བའི་དུས་གྱི་སྒྲིད་ཅིག་མ་དེ་ཅམ་ལ་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི།
 རང་སྤྱོད་མ་ལྟར། དུས་ཆ་མེད། རྩལ་ཕན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་སོགས་ཁས་ལེན་པ་ནི་
 མ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 བདག་རྟེན་ཡིད་དབང་ལས་དངོས་སུ་སྤང་ཞིང་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མ་བརྟེན་པའི་འཛིན་
 སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་རྒྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སྐྱུ་བའི་ཡིད་གྱི་ཤེས་པའོ། །
 ཆད་མ་སྤེལ་བརྟེན་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ། ཡིད་མངོན་དང་། རྩལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
 འགལ་མི་འགལ་ལུགས་སོ་སོ་བ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ནི་འགལ་བར་འདོད་པས་
 ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མ་བརྟེན་པ་ཞེས་ཟུར་དུ་སྟོས་དགོས་སོ། །སྤྲོད་སྤྱན་གྱི་ལུགས་འདི་
 ལྟར་ན། སངས་རྒྱུ་འཕགས་པ་སོགས་ལ་ཡིད་མངོན་མེད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེད་དགོས་
 པ་ཡོད་དོ། །རྩལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་(༤༠བ)གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་བདག་རྟེན་ཞི་ལྷན་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་དངོས་སུ་སྟེན་ཤིང་། རང་
 གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་བདེན་པའི་རྣམ་པའམ་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་རུང་ལ་མངོན་
 སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སྒྲོ་ནས་མི་བསྐྱུ་བའི་རྟོག་བྱལ་གྱི་རིག་པའོ། །དེ་དག་གི་དཔེར་བཞིན་

ནི། གཞུགས་སྐྱ་སོགས་རྟོག་པའི་མིག་ཤེས་དང་ཉན་ཤེས་སོགས་དབང་མངོན་ཚད་མ་
 དང་། དེ་དག་གིས་དངས་པའི་གཞུགས་དུན་པའི་རྟོག་པ་དང་། སྐྱ་དུན་པའི་རྟོག་པ་
 སོགས་ནི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། བྱང་སེམས་སོ་སྟེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རགས་པའི་མི་རྟག་
 སོགས་བརྩ་དུག་དང་། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྒྱས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་
 ཏུ་རྟོགས་པའི་མཐུན་པ་རྣམས་དང་། འཇགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་མཐའ་
 དག་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་ཀྱིས་དངས་པའི་དུན་ཤེས་རྣམས་
 ཡིད་མངོན་ཏུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན། ལུལ་མངོན་སུམ་པ་
 རྟོགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཇུག་ཞིང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ལུལ་མངོན་སུམ་པ་ཅེས་པ་ཚད་མའི་སྐབས་ཀྱི་མངོན་
 གྱུར་ཞེས་པ་དང་འདྲ་ཟེ། སྟོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རིག་མི་དགོས་
 པར་འཇུག་ཀུས་པའི་ལུལ་རྣམས་ལ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དུན་ཤེས་དེ་རྣམས་ཡིད་མངོན་
 ཡིན་ཀྱང་། རང་གི་ལུལ་དེ་དག་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལའང་རང་ལུལ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པས་
 མ་ཁྱབ་པོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་། དེའི་ལུལ་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་མངོན་སུམ་ཉིད་ཏུ་
 རྣམ་པར་བཞག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གཞུགས་དང་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་
 མངོན་གྱུར་ཀྱི་ཆ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་ནི། ཅུང་(༤)ན་མི་བདེ་
 པར་མངོན་ཏེ། སྐྱ་མི་རྟག་པ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་ལུལ་དེ་དག་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་ཀྱང་མངོན་
 སུམ་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་ན་ལེགས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སོ་སོ་སྟེ་བོ་ལ་ཡོད་
 ཀྱང་། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ལམ་མ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ལ་ནི་མི་སྤྱིད་དོ། །རྗེས་དཔག་

ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་འདྲིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
 གཞལ་བྱ་ལྟོག་གྱུར་བ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལ་ཚུང་ཟད་
 དབྱེད་དགོས་པ་ཡོད། སྐྱེ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དངོས་སུ་བྱངས་
 པའི་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཚོས་ཅན། རྗེས་དཔག་ཚད་མར་ཐལ། མཚན་
 ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། སྐྱེ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་
 པའི་རྗེས་དཔག་དེ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། འོན་ཤེས་བྱ་ཚོས་
 ཅན། དེ་འདྲའི་རྗེས་དཔག་གིས་བརྒྱུད་ནས་བྱངས་པའི་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ངེས་
 ཤེས་རྗེས་དཔག་དུ་ཐལ། དེ་འདྲའི་རྗེས་དཔག་གིས་དངོས་སུ་བྱངས་པའི་སྐྱེ་མི་རྟག་
 པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་མི་རྟག་པར་ངེས་
 པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་བྱུང་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན།
 བྱང་པོ་བདེན་མེད་དུ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་བྱུང་པར་ཐལ་
 ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན། སྐྱུར་ལམ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོའི་ཡོ་ཤེས་དང་རྗེས་དཔག་གི་
 གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་
 དང་རྗེས་དཔག་གི་གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྗེས་དཔག་གིས་བྱངས་པའི་
 ངེས་ཤེས་རྣམས་ཡིད་ཀྱི་མདོན་སུམ་གྱི་ནང་དུ་བསྟུན། རང་གི་རྟོན་རྟགས་ཡང་དག་
 ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་ནས་འདྲིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ལྟོག་གྱུར་(༤༡)བ)
 ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་རིག་པ་ཞས་པ་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལེགས་པར་
 མདོན་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་ན་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སྟགས་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་
 ཐལ་ལོ། །དེ་དག་རྟོགས་པའི་མདོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ལ། བྱུང་པ་
 བློ། ལན་བཟུང་དགོས་ཏེ། སྐྱེར་ཚོས་དེ་རྟོགས་པའི་མདོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ། ཚོས་
 དེ་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མ་བྱུང་པར་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །མདོར་བསྟུན།

མངོན་སུམ་གྱིས་དངས་པའི་དུན་ཤེས་རྣམས་ཡིད་མངོན་ཏུ་བསྐྱེད་ཀྱང་རྗེས་དཔག་གིས་དངས་པའི་དུན་ཤེས་རྣམས་གང་དུ་འདྲ་མ་བསྐྱེད་པས། སྤྱིར་ཚད་མ་ནི་ཡིན། གལ་ཏེ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ན། དེས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་འདྲ་མཚུངས་པས་སྤྱོད་ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་དཔག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཡིད་མངོན་གྱི་ནང་དུ་བསྐྱེད་གོས་སྐྱུ་སྤྱི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས་ད་དུང་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

རྗེས་དཔག་གི་དབྱེ་བ་ལ། བདག་གི་སྤྱི་མ་ཁ་ཅིག་། དངོས་སྟོབས། ཡིད་ཆེས། རྒྱགས་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་དུ་ཚད་མ་བ་ལྟར་འབྱེད་ཅིང་། སྤྱིར་བྱུང་དུ་དངོས་པོ་སྟོབས་སུ་གསུམ་གྱི་རྒྱགས་ཡང་དག་ཁས་སྤང་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱགས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པས། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གྱང་མི་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །སྤྱིར་བྱུང་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་རེ་ཤིག་འདི་ལྟར་དབྱེད། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་སྒྲིག་གྱུར་ཡོད་པར་ཐལ། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱགས་ཁས་སྤངས་པའི་རྒྱ་མཚན། ཆོག་གསལ་ལས་བཤད་པའི་ཡུལ་ཚད་མ་ཡང་སྐྱེས་རྣམས་གྱིས་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཏུ་ཞལ་གྱིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་བར་འདོད་ན། རེ་ཤིག་སྤྱི་མི་རྒྱག་པ་གཞལ་བྱ་སྒྲིག་གྱུར་ཡིན་ན། ཤིན་ཏུ་སྒྲིག་གྱུར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཤིན་ཏུ་སྒྲིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་(༤༩ན)ཕྱིར། རྒྱགས་ཁས། འདོད་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་སྒྲིག་གྱུར་ཡིན་ན་ཤིན་ཏུ་སྒྲིག་གྱུར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་རྗེས་དཔག་གྱང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་། དངོས་པོ་སྟོབས་སུ་གསུམ་གྱི་རྒྱགས་ཡང་དག་ཅམ་ཞིག་ཁས་སྤངས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དམ་དཔྱེད། ཡང་ལྷགས་འདིར་གཞལ་བྱའི་དངས་དེས་ཇི་ལྟར་དུ་འདོད་དེའོ། །

ཁ་ཅིག་གིས། ཚིག་གསལ་ལས། གལ་ཏེ་མཚན་གཞིའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་
སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་
དམིགས་པར་སྒོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གཞལ་བྱ་ལ་
རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སུ་གངས་པེས་པ་འདིར་ཡང་བཞེད་དེ། ཞེས་ཟེམ། དེ་ནི་
མི་འཐད་དེ། རང་མཚན་གཞིམ་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་
གྱུ་བ་པ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྱུ་བ་པ་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་། ཚད་མ་པ་ལ་
གྲགས་པའི་རང་མཚན་ཙམ་ཁས་ལེན་ནོ་སྟུམ་ན། ཆེས་མི་འཐད། འོ་ན། འོན་དམ་པར་
འོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ནས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བར་མཚམས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར། གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གངས་པེས་པར་ཁས་མི་
ལེན་ཀྱང་། མངོན་གྱུར་དང་སྒོག་གྱུར་གཉིས་སུ་གངས་པེས་པར་ཁས་ལེན། ཇི་སྐད་
བཤད་པའི་ཚིག་གསལ་གྱི་དོན་ཡང་། དངོས་སྤྱུ་བས་རང་སྤྱི་སྒོག་སུ་འདོད་པའི་དངོས་
པོ་དང་དངོས་མེད་གྱི་ཆོས་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་ཞེས་པའི་དོན་སྟོང་བུན་ལས་བཤད་པ་
ལྟར་རམ། ཡང་ན། སྤྱིས་འཇིག་གནས་གསུམ་འདུས་བྱས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་
པ་ལྟ་བུ་དང་། ཆ་ཤིང་བྲེག་པ་སྒོག་སུ་རང་རང་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ་(༤༡བ)རང་གི་
མཚན་ཉིད་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་མཚན་
གཞིའམ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདིས་ཤེས་སོ། །

དེས་ན། ཚད་མ་ལ། མངོན་རྟེན་གཉིས་སུ་གངས་པེས་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་
ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གངས་པེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཟེར་ན་བྱུ་བ་མེད་དེ། སྐབས་འདིར།
ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ཐན་ཚུན་ལྟོས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཡ་རི་ཚུ་རི་ཐན་ཚུན་ལྟོས་
པ་ལྟར་དུས་སྟུམ་པའི་ལྟོས་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད་སྐབས་འདིར་ས་བོན་དང་སྤྱུ་གྱ་

ལྟུང་ལྟུང་འབྲས་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པར་ཁས་ལེན་དེ། ས་བོན་ལ་ལྟོས་ནས་ལྟུང་ལྟུང་འབྲས་སུ་འཛོག་པ་བཞིན་དུ། ལྟུང་ལྟུང་ལྟོས་ནས་ཀྱང་ས་བོན་རྒྱུ་འཛོག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཆོས་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་དོན་གཞན་གང་ཞིག་ཆོས་དེ་ཁྱོད་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟུང་ལྟུང་འབྲས་མཐའ་ལོག་མའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་ཆལ་དང་། འདིར་བྱུང་མེད་གྱིས་ལན་གདམ་དགོས། །ལྷག་ས་འདིའི་ཆོད་མ་དང་གཞལ་བུའི་རྒྱུ་གཞལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དགའ་བར་ཡོད་པས་སྒྲོས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཇི་ལྟར་ཁྱོད་གྱིས་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར། ཁྱིམ་པར། གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་འཕྲོས་སྤངས་ནས། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དཔུ་མ་པས་གཞན་དབང་བདེན་གྱུ་བཀག་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་འགལ་བའི་སྒྲིན་མེད་པར་ཐལ། དཔུ་མ་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་རང་བཞིན་གྱིས་གྱུ་བ་པ་གཅིག་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྱུ་བ་ཀྱང་ཐ་སྟོད་གྱིས་བདག་ས་ཙམ་ཅིག་ཁས་སྤངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་དོར་གྱི་འབྲས་སུ་འབྱུང་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བོད་སྐད་མས་གཞུང་འདི་དཔུ་མ་པ་རང་ལྷག་ས་ལ་ཁས་ལེན་མེད་ཅིང་། འཛིག་རྟེན་པའི་ངོ་ཅམ་དུ་ཀུན་རྫོབ་གྱི་རྒྱུ་གཞལ་ཁས་(༤༩)ལེན་པའི་སྤངས་སུ་མཛད་དེ། དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་རྟོགས་སྤོམ། ཇི་ལྟར་སྤང་བོ་སྤངས་ནས་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། དག་བཅོམ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཆོ་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྤང་བོ་སྤངས་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱིར་སྤང་བོ་སྤངས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དག་བཅོམ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཆོ་སྤང་བོ་མ་ལུས་པ་མ་སྤངས་པར་ཐལ། དེའི་ཆོ་སྤང་བོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྤང་བོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཆོ་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྷག་མེད་ལས་ལངས་དེ་ཐེག་ཆེན་

གྱི་ལམ་དུ་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

བྱང་པེས་ཀྱི་མདོ་ལ་དྲོགས་པ་དབྱེད་པ།

མདོན་གྱུར་མདོན་ཕྱོགས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཡི། ཁེས་པར། གཞུང་འགྲེལ་
ལྟར་འཕྲོས་སྒྲུངས་ནས། དག་དོན་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཞེས་པའི་
ས་བརྩུ་པའི་མདོ་ཚིག་ཚོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་ཕྱི་རྩོལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པར་མ་བརྟན་པར་ཐལ། ཁམས་གསུམ་པོ་རང་རྒྱ་ནང་གི་སེམས་ཙམ་ལས་བྱུང་
བར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདི་དག་རྩུ་ཕྱི་རྩོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་
ཁས་ལེན་པ་ལས། དངོས་པོ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཕྱི་རྩོལ་གྱི་དོན་དུ་འཛོག་དྲི་བར་བྱའོ། །

དེ་ལ་ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་ལྟེ་གཉིས་ལྟར་རྩུལ་ཕྱན་ཆ་མེད་བསགས་པའི་རགས་པ་
ལ་ཕྱི་རྩོལ་དོན་དུ་མི་འདོད་ཀྱང་། རང་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྩུལ་གྲུབ་
ཙམ་ལ་ཕྱི་རྩོལ་གྱི་དོན་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རང་ཤེས་པ་
ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྩུལ་གྲུབ་ཡིན་ན། ཕྱི་རྩོལ་གྱི་དོན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚུར་མཐོང་གི་མིག་དབང་ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བཅ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཕྱི་དོན་བཅ་པོ་
ཡིན་པར་ཐལ། བཅ་པོ་གང་ཞིག །ཕྱི་རྩོལ་གྱི་དོན་(༤༩བ)ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་
མ་ཁས་སྒྲུངས། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་དོན་བཅ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་སྒྲུའི་
རྒྱུད་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མདོ་ལྟེ་གང་ལས་ཕྱི་རྩོལ་སྒྲུང་ཡོད་མིན། ཞེས་པར། གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་འཕྲོས་
སྒྲུངས་ནས། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཕྱི་རྩོལ་གྱི་དོན་ཡོད་ན། ལང་ཀར་

གཤེགས་པའི་མདོ་ལས་ཐུ་དོན་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་སྒྲིན་མེད་པར་
ཐལ། ཐུ་དོན་མེད་པར་གསུངས་པའི་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ཆོག་དེ་དྲང་དོན་
དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཐུར།

རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་མདོ་ཐུ་གཞན་ཡང་ནི། ཁྱེས་པར། གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་འབྲེལ་
སྤངས་ནས། དག་དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཚན་ཉིད་གི་རྣམ་གཞག་སྒྲིན་པའི་
མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་གི་མདོ་ཡིན་ཏེ། དྲང་དོན་དགོངས་
པ་ཅན་ཡིན་པར་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་ལུང་གིས་འགྲུབ་པའི་ཐུར། སོགས་ཁོངས་
ནས་འདོན་རྒྱ་ད་དྲུང་གསུམ་ཡོད་དོ། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་ལུང་གི་[རི་ལྟར་ནད་
བནད་པ་ལ། ཁྱེས་སོགས་ཡིན་ནོ། སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་པར་སྟོགས་ཙམ་ཞིག་བཟོ་
བར་བྱེད། དཔེར་ན། ཐག་པ་བསྟོག་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པ་ལ་བརྟགས་
བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐུར་རོ། དེ་སྐུལ་དངོས་ལ་ནི་ཡོངས་སྒྲུབ་
བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རིག་པ་རང་བཞིན་
འབའ་ཞིག་མདོན་སྐུ་ཏུ་མཛད་པ་དེ་ཉིད་སྟགས་སྐུ་ཏུ་པའི་ཐུར་སངས་རྒྱས་ཁྱེས་
བཟོ་དེ། ཁྱེས་གསུངས་པའི་དགོངས་དབྱེད་གིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་
ལ་མ་རིག་པའི་དོན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་རི་ལྟ་བུ་གཟིགས་པའི་དོར་ཆོས་
ཅན། ཀུན་རྫོབ་པ་མི་སྤང་བར་བཞེད་པ་ཉིད་ལེགས་པ་ཡིན་གི། ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་
བྱས་པ་ཅན་བདེན་སྤང་ལ་བཞེད་ན་འདི་ལྟར་(༧༧ན)དབྱེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་
དང་རྟེན་ལས་བྱུང་བ་ཡི། རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་ཏུ་འགྱུར། ཁྱེས་པའི་སྐབས་གི་བྱས་
པ་ཅན་དེ་བདེན་སྤང་ཙམ་ལ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་བྱས་པ་ཅན་དེ་དེ་
ལ་འདོད་རིགས་པའི་ཐུར་རོ། འདོད་ན། དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྐབས་དེའི་བྱས་པ་
ཅན་དེ་རྒྱ་རྟེན་གིས་བྱས་པ་ཙམ་ལ་འདོད་རིགས་པའི་ཐུར་རོ། འདི་ལ་སྤར་ཡང་དབྱེད་

པ་མང་དུ་བྱས་ཟིན་ཏོ། །

སྐབས་འདིར། ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 རི་ལྟར་བྱེད་འདྲིལ། དེ་ལ་ཉི་མའི་བྱམས་ཁུས་ཀྱི་ལེའུར་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 རི་ལྟར་བརྟན་པ་ལྟར་འདིར་ཁས་བླངས་ནས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ངོ་
 བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲེལ་བར་སྐབས་འདིའི་འགྲེལ་བར་
 གསུངས་པས། རང་ལུགས་ལ། གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 ལ་ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་གསུམ་གྱི་ཆ་ཚང་བར་ཁས་ལེན་པ་
 ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། གཞུགས་ལུང་སོགས་ལ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཞུགས། རྣམ་བརྟགས་
 ཀྱི་གཞུགས། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་གསུམ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་མཁྱེན་ལ་ཡང་ཀུན་
 བརྟགས། རྣམ་བརྟགས། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་གསུམ་དུ་འཛིག་རིགས་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཕྱད་ཟད་དཔྱད་ན། སེམས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁའི་སྤྲེང་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་
 གསུམ་གྱི་ཆ་གྲུབ་བར་ཐལ། གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 སྤྲེང་དུ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། རྣམ་མཁའི་སྤྲེང་དུ་གཞན་དབང་
 གྲུབ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལ་གྱུ་རྒྱེན་ལས་
 སྒྲིལ་པའི་ཆ་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱེད་ལ་གཞན་(༤༤བ)དབང་གི་ཆ་གཅིག་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། བྱམས་ཁུས་ཀྱི་ལེའུར་དགོངས་པ་ཡིན་པས་གཞུགས་ནས་
 རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྤྲེང་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དངོས་
 དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྤྲེང་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་དོད་ལུབ་ཅམ་བཞག་
 བར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རྣམ་མཁའ་ལ་གསུམ་དུ་བཞག་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་ནི་
 རྣམ་མཁའི་སྤྲེང་དུ་བདག་གཉིས་སུ་སྒྲོ་བརྟགས་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་

ནམ་མཁའ་ནི་གདགས་གཞིར་ནམ་མཁའ་ཉིད་ལ་འདོད་པ་དང་། ཚེས་ཉིད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་
ནི་ནམ་མཁའི་སྤྱི་གི་བདག་མེད་གཉིས་ལྟ་བུ། དེས་མཚན་པས་གཞན་རྒྱུ་ལ་ཡང་
དེགས་འགྲེ་བར་བྱའོ། །

ཇི་ལྟར་ལུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤིས་བྱ་སྤྱི། ཚེས་པར། སྤྱི་འགོད་ནི། སངས་རྒྱལ་གྱི་
བཀའ་ཚེས་ཅན། རྟོད་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། རྟོད་ལ་དྲང་དོན་དང་དཔེ་དོན་གྱི་
མདོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་རྟོགས་སྤྱི་ཞིང་། དྲང་དཔེ་གྱི་རྟོད་པར་ནི། རང་
རྒྱུད་པ་རྒྱུ་ལ་གཞུགས་མེད་སྤྱི་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཤེར་སྤྱི་གི་མདོ་ཚིག་དེ་ལྟ་
བུར་སྤྱི་ཉིད་ཕྱོ་མོ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་ཀྱང་། སྤྱི་ཇི་བཞིན་པའི་ཚུལ་དུ་མ་བསྟན་
པས། མདོ་དེ་དག་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འདོད་པས། དཔེ་དོན་གྱི་མདོ་ལ་སྤྱི་
ཉིད་ཕྱོ་མོ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་གཅིག་དགོས་པར་དཔུ་མ་སྤྱི་བ་སོགས་
ལས་གསུངས་སོ། འདིར་ནི་སྤྱི་ཉིད་ཕྱོ་མོ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ན་སྤྱི་ཇི་བཞིན་
པའི་ཚུལ་དུ་མི་སྟན་པ་མི་སྤྱི་པས། ཤེར་སྤྱི་གི་མདོ་ཚིག་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་དཔེ་དོན་གྱིས་
མདོར་ཁས་ལེན་ནོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། ལུང་པོ་ལྟ་བུ་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་
སྤྱི་པར་རྒྱུ་པར་ལྟ་བུ། ཞེས་པ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད་དུ་སྤྱི་པའི་གནད་གྱིས། འོག་
གི་གཞུགས་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱང་གཞུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་ཅེས་པ་སྤྱི་(༤༡ན)
ཇི་བཞིན་པའི་དོན་དུ་འགྲེ་ལ་དགོས་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ན། །རང་རྒྱུད་པས་ནི། རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་ཚད་དུ་ཁས་མི་ལེན་པས་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད་དུ་མི་
འདོད་པར་སྤྱི་པར་ལྟ་བུ། །

ཁོ་ན་དེ། འོ་ན་གཞུགས་མེད་པར་ཐལ། ཤེར་སྤྱི་གི་ཚིག་དེ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་
ལེན་དུ་རུང་པའི་བྱིར་ཟེར་ན། མ་ཟུབ། ཟུབ་པ་འགལ་བ་གོང་དུ་བཤད་ཟེན་པས་ཤིས་
རྒྱུ་སོ། །དེ་ནི་དབུ་ཚུགས་ཡིན་ནོ་སྤྱི་པར་ན། བདུན་ཕྱིག་ཅན་ཚེས་ཅན། ཤེར་བྱིན་ལ་

བརྩོན་པར་ཐལ། ཤེར་བྱིན་ལ་བརྩོན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་མདོ་ཚིག་སྒྲུ་རི་བཞིན་
པའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྩལ་པ་ཁས་སྤངས། འདོད་ན་ལ་མཚན་ནོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་བརྟུན་ཕྱི་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩུ་
བྱེ་བའི་མདོ། དེས་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་བརྟུན་
ཕྱི་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩུ་བྱེ་བའི་མདོ། དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་དུ་རིགས་
སོ། །རབ་རྩུ་བྱེ་བ་ཞེས་པས་ནི་གང་གཙོད་སྟུམ་ན། རྩུ་སྒྲུ་དང་ཉིས་འགྲེལ་རིགས་
ཅན་རྣམས་གཙོད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དེའི་ནང་དུ་དྲང་དོན་དང་དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཚིག་གཉིས་
ཀ་རྒྱུད་པ་རྣམས་མཐའ་གཅིག་རྩུ་དྲང་དེས་གང་རུང་དུ་མི་འཛོག་པའི་བྱིར་རོ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྩུ་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ཚོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་བརྟུན་
ཕྱི་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩུ་བྱེ་བའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་བསྐྱུས་སྟངས་ཉིད་ཀྱི་
རིམ་པ་བརྟུན་ཕྱི་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩུ་བྱེ་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་ཐལ། སྟངས་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་བརྟུན་ཕྱི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟུམ་
ན། མཚམས་འདིར་རྩལ་པ་མེད། དེ་ཚོས་ཅན། ཀྱན་རྩེ་བ་བདེན་པ་བརྟུན་ཕྱི་གཙོ་
བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩུ་བྱེ་བའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐས་དོན་མདོན་རྟགས་ཀྱི་རིམ་པ་
བརྟུན་ཕྱི་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་རབ་རྩུ་བྱེ་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། (༤༧བ)མ་གྲུབ་ན།
རེ་ཤིག་སོང། དེར་ཐལ། སྐས་དོན་མདོན་རྟགས་ཀྱི་རིམ་པ་བརྟུན་ཕྱི་གཙོ་བོར་སྟོན་
པའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་རྟགས་ཐོག་དང་། རྩལ་པ་རྩལ་ཐོག་ལ་འབྱུང།

ཁོ་ན་རེ། རྩུ་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ཚོས་ཅན། དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་
ཐལ། མདོ་གང་ཞིག་ །དེས་དོན་གྱི་ཚོས་འཁོར་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་
གསུམ་དེས་དོན་གྱི་ཚོས་འཁོར་དུ་ཐལ། བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་འཁོར་
དེས་དོན་གྱི་ཚོས་འཁོར་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟུམ་ན། མཚམས་འདིར་རྩལ་པ་མེད་དེ།

ཀུས་འབྲིང་བསྐྱམ་གསུམ་ལྟུང་ལ་པོ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ནང་ཆན་དུ་གྱུར་པའི་དྲང་
དོན་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ནང་ཆན་གྱུར་པའི་མཐར་ཐུག་ཐེག་
བ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡོད་པའི་བྱིར།

མོ་ན། དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མཐར་ཐུག་ཐོག་པ་གསུམ་སྟོན་པའི་
མདོ་ཚིག་དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་ལའོར་ཡིན་པའི་བྱུང་པ་མ་དེས་སྟུང་ན། མདོ་
ཚིག་དེ་ཚོས་ཅན། དེས་དོན་གྱི་ཚོས་ལའོར་དུ་བལ། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་ལའོར་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དོན་ལ་ལའོར་གསུམ་ཁས་མ་སྤངས་སམ་སྟུང་ན། ཞིབ་ཏུ་དབྱད་ན་ཀུས་
འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་རིལ་པོ་དེས་དོན་དང་ཚོས་ལའོར་བར་པ་ཡིན་པར་དགོངས་འབྲེལ་
སོགས་ལས་རིལ་རྩར་བཤད་བརྟགས་དགོས་སོ། །དེ་དག་ནི་རེ་ཤིག་དབྱད་པ་ཡིན་ལ།
ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་གྱི་ལའོར་ལོ་གསུམ་གྱི་འཛིག་ཚུལ་གྱི་དཀའ་བ་ཞིག་དྲང་
དེས་རྣམ་འབྱེད་གྱི་འཕུག་ཉིད་དུ་བགྱང་བ་ལྟར་གསུང་དགོས་པས་དེ་ཉིད་ལྟར་ན། ལའོར་
ལོ་དང་པོའི་མདོ་ལ་ཡང་དེས་དོན་གྱི་ཆ་མང་དུ་ཡོད་ལ་ལའོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་ལ་དེས་
དོན་གྱི་མདོ་གང་ན་མི་སྤྱིད་པས་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཁོ་ནའོ། །ཀུལ་པའི་བཀའ་ཐམས་ཅད་
དགོངས་འབྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ལའོར་ལོ་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པར་སྟོང་(༤༦ན) ཐུན་
གྱིས་ཐོག་མར་གསུངས་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་དེའི་དབང་དུ་བྱེད་ལ། དྲང་དེས་གྱི་བྱུང་
པར་ནི་བཞེད་བྱའི་སྟོན་སྟེན་འཛིག་པར་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །མདོ་སེམས་གཉིས་གྱིས་
བཞེད་བྱའི་སྟོན་སྟེན་བྱུང་པར་མི་འབྱེད་པར། བཞེད་ཚུལ་གྱི་སྟོན་སྟེན་དྲང་དོན་དང་། དྲང་
དོན་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་བྱུང་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་། དཔུ་མ་པ་གཉིས་ཆར་གྱིས་དེ་ལྟར་བྱེད་
དེ། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་རྣམས་སྐྱ་རི་བཞིན་དུ་ཁས་སྤང་དུ་མི་རུང་ཞིང་། དྲང་དོན་
གྱི་མདོ་ཙམ་པ་སྐྱ་རི་བཞིན་དུ་ཁས་སྤང་དུ་རུང་བ་གྱི་ལྟ་མང་པའི་ཕྱིར།

གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེས་དང་། ཁྱུ་ལ་མ་ལྟོས་
ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་རྒྱུ་མས་རང་བཞིན་གྱིས། ཞེས་པར། འདི་ཡན་ཆད་དུ་མཐའ་
བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་རྟགས་དང་ཕྱོགས་ཆོས་བསྐྱབ་པ་ནས། རྟགས་དངོས་འགོད་པ་
ནི། ལྷ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་སྟེ། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། རྣམ་མཁའི་བརྒྱ་བཞིན། ཞེས་པ་འགོད་དོ། །

རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་ འོག་ཏུ། དེས་དེ་ཉིད་ལའང་བདེ་བླག་འཇུག་འགྱུར་བས། །
ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམ་ནས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དེ་རང་བཞིན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དེ་
དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་དམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བ་སོགས་རེ་རེ་ནས་དོན་དམ་
བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས་རྟགས་དེ་ནི་དོན་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཁོ་ན་
ཡིན་ནོ། །

ལུ་སོགས་དེ་དག་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་། ཞེས་པ་འཕྲོས་གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་ཁས་
བླངས་ནས། སྐྱེར་འགོད་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དཔུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་དངོས་པོ་
རྒྱུ་མས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པར་རིགས་དེ། རྩེ་བྲག་སྐྱབ་པ་རང་
གི་ལུགས་ལ་ལུ་སྐྱེ་སྐྱེ་སོགས་ཆ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱུ་མས་དོན་དམ་རྗེས་ཡོད་དུ་མ་
གྲུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བདགས་(༤༦བ)ཡོད་དུ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་ ཁྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་དུ་རི་ལྟར་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྐྱབ་པའི་ལུགས་ལའང་ཞེས་པའི་
སྐབས་སུ། ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་བྱུ་བ་པ་མ་གྲུབ་པ་དཔེར་འགོད་པ་དང་རོ་བོ་
ནི་གཞུང་འདིར་བཤད་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ །

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ ཉན་ཐོས་སྟེ་གཉིས་ཀྱིས་ལུ་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་ཁས་བླངས་

པ་བཞིན་དུ། ཞེས་གཞུང་གི་དོན་ལ་འཆད་པ་ནི། སྒོ་གྲོས་ཅིང་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་
 ཅན། མདོ་སྡེ་པས་སྤྱུ་པ་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། ཉན་སྒོས་སྡེ་པ་
 གཉིས་ཆར་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཏྲགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་སྤྱུ་པ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 དེར་ཐལ། དེས་སྤྱུ་པ་རང་མཚན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་
 པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་གང་། ཞེས་སྐོག་སྐྱི་ཤེས་སོ། ། ཆོས་གྱི་བདག་
 འགོག་པའི་སྐབས་གྱི་དོགས་དབྱེད་རྣམས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

བདག་འགོག་འཕྲོས་དང་བཅས་པའི་སྐབས་གྱི་དོགས་དབྱེད།

གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་གཞུང་འགྲེལ་ལྟར་འཕྲོས་པ་ཅམ་ནས།
 ཐོག་མར། ཉན་མོངས་སྒྱུན་རྣམས་མ་ལུས་འཛིག་ཆོགས་ལ། ཞེས་བར། སྒྱུར་འགོད་
 བྱི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཐར་འདོད་གྱི་གདུལ་བྱས་ཐོག་མར་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
 པ་དགག་དགོས་ཏེ། ཆགས་སྐོག་སྐྱི་ཉན་མོངས་རྣམས་རང་རྒྱ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཛིག་
 ལུས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དགག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

སྐབས་འདིར་མཐའ་དབྱེད་ནི། བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཐོག་མར་ངེས་དཀའ་སྒྲའི་
 ཟུང་པར་དེ་ལྟར་ཡིན་འདྲིའོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ །ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པས་གང་
 ཟག་གི་བདག་མེད་ངེས་པར་ཁས་ལེན་སྒྲུལ་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རྣམ་མཁའ་བདེན་
 ལྟོང་དུ་ངེས་པ་ལས་གང་ཟག་བདེན་ལྟོང་དུ་ངེས་སྒྲུ་བར་ཐལ། ཆོས་གྱི་བདག་མེད་ལས་
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ངེས་སྒྲུ་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། འདོད་ན། གང་ཟག་བདེན་ལྟོང་
 ཏུ་(༤༥)མ་རྟོགས་ཤིང་རྣམ་མཁའ་བདེན་ལྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གཅིག་མེད་

པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གང་ཟག་རྫས་སྒྲུབ་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་
ནམ་མཁའ་རྫས་སྒྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་
དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་དངོས་པོར་མ་
གྲུབ་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་ནམ་མཁའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་
གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་དངོས་པོར་གྲུབ། ནམ་མཁའ་དངོས་པོར་མ་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚུས་ཅན། ཚུས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་ཤིང་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡོད་ན་ཚུས་ཀྱི་བདག་མེད་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་རྟོགས་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། ཚུས་ཀྱི་བདག་མེད་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀ་བ་བདག་མེད་རྟུ་ངེས་པ་ལས་སྒྲུབ་པ་བདག་མེད་རྟུ་
ངེས་སྒྲུབ་པར་ཐལ། ཀ་བ་བདག་མེད་རྟུ་མ་ངེས་ཤིང་སྒྲུབ་པ་བདག་མེད་རྟུ་ངེས་པའི་གང་
ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྒྲུབ་པ་མེད་ན་སྒྲུབ་པ་ཡོད་པ་འབྱུང་། མ་གྲུབ་ན་
དེར་ཐལ། ཀ་བ་བདག་མེད་ལ་སྒྲོ་ཁ་མ་སྒྲོགས་ཤིང་སྒྲུབ་པ་བདག་མེད་ལ་སྒྲོ་ཁ་སྒྲོགས་
པའི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀ་བའི་སྤྱིང་རྟུ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་
དཔྱོད་པ་ལ་མ་ཞུགས་ཤིང་སྒྲུབ་པ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པའི་
གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཚུས་ཅན། ཀ་སྒྲུབ་གཉིས་བདག་
མེད་རྟུ་ངེས་དཀའ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། ཀ་སྒྲུབ་གཉིས་ལ་མི་རྟག་པར་ངེས་
དཀའ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཅིག་གང་ཞིག །ཀ་བ་མི་རྟག་པར་མ་
རྟོགས་ཤིང་སྒྲུབ་པ་མི་རྟག་པར་མ་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད། སྒྲུབ་པ་མི་རྟག་པར་མ་རྟོགས་
ཤིང་ཀ་བ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྗེ་བླ་མ་ཉིད་(༤༭བ)ལ་ཡང་འདི་
འབུལ་དེ། ཤེས་བྱ་ཚུས་ཅན། རང་སྤྱི་དངོས་སྒྲུབས་གང་ཟག་དང་ནམ་མཁའ་གཉིས་

ལས་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལས་ནམ་མཁའ་སྟེང་དུ་བདེན་པར་ཞེན་
 བའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་བར་ཐལ། གང་ཟག་བདག་མེད་དུ་ངེས་པ་བས་ནམ་མཁའ་བདག་
 མེད་དུ་ངེས་དཀའ་བའི་བྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན། གང་ཟག་བདག་མེད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་
 མེད་ངེས་དཀའ་བ་འབྱུང་། ཅུ་བར་འདོད་ན། རང་སྡེ་དངོས་སྤྱོད་པས་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟེང་
 དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་ཞིང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་ཞེན་
 བའི་དོགས་པ་སྡེ་མ་ལས་ཤས་རྒྱུང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར་རྟགས་སྤྱོད་
 མ་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། བདག་མེད་གཉིས་ལ་སྤྱི་ལྷོག་ནས་ངེས་དཀའ་སྤྱི་བྱུང་
 བར་མེད། གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ་མ་ངེས་པར། སྤང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་འགའ་ཞིག་
 བདེན་སྟེང་དུ་ངེས་པའང་ཡོད། སྤང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་སྟེང་དུ་མ་ངེས་པར་གང་ཟག་
 བདེན་སྟེང་དུ་ངེས་པའང་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། དེས་ན། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ། ཆོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་ངེས་སྤྱོད་ཞིང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་ལས་ངེས་དཀའ་བ་དང་། ཡང་གང་
 ཟག་གི་རིགས་འགའ་ཞིག་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ངེས་དཀའ་ཞིང་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་དེ་ལས་ངེས་སྤྱོད་པས་མཐའ་གཅིག་རྒྱུ་མ་ངེས། དཔེར་ན་ཀ་སྤྱོད་གཉིས་ལ་
 མཐའ་གཅིག་རྒྱུ་མི་རྟག་པར་ངེས་དཀའ་སྤྱི་བྱུང་བར་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །

ཡང་འདི་ལྟར་དབྱུང་རྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་
 ལུ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་དྲི་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་མི་མང་རྣམས་ན་རེ། དེ་ཡིན་རྟེ། སྤྱོད་ཀྱི་པ་དེ་
 སྤྱོད་ཀྱི་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ལུ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། སྤྱོད་ཀྱི་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་རང་གི་ཞེན་
 ལུ་ལ་འབྱུང་བའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། སྤྱོད་ཀྱི་རྟོགས་ཀྱི་རྟོག་དཔག་
 དེ་སྤྱོད་ཀྱི་འཛིན་རྟོགས་པའི་ཞེན་ལུ་གྱི་ལོག་བྱོགས་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།

དེར་མ་ཟད་གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་(༤༥ན)

ལུལ་དང་ཞེན་ལུལ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེད་ནས་དམིགས་ལུལ་གྱི་བདག་དེ་ཡོད་ཅིང་། ཞེན་
 ལུལ་གྱི་བདག་དེ་མེད་པར་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟུམ་ན། སྒྲིལ་ཏུ་ལྷགས་མོད་ཀྱང་།
 གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་གང་ཡིན་དེ་བའི་ཆོད་ན། གང་ཟག་རང་བཞིན་
 གྱིས་གྲུབ་པ་གཅིག་ཡོད་ན་དེ་ཞེན་ལུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བརྟགས་པ་མཐའ་བཟུང་གི་སྒྲོ་
 བྱེད་ནས་དགག་ཕྱོགས་ངོས་འཛིན་དགོས་པ་ལས། དེ་ལྟར་མ་བྱས་པར་དང་བོ་ཉིད་ནས་གང་
 ཟག་གི་བདག་དེ་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་ཆོས་བྱས་པ་ལ་ཉེས་པ་
 འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་དམ་
 བཅའ་བའི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ལུལ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ཏྲག་པ་
 ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་མཚུངས་པར་གསུངས་པར་བྱའོ། །རྟགས་པ་ཅམ་གྱི་དབང་དུ་བྱེད་ན།
 ཁྱོད་ཁྱོད་འཛིན་རྟག་པའི་ཞེན་ལུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་དང་། ཁྱོད་ཁྱོད་ཞེས་བཟོད་
 པའི་སྒྲའི་ཞེན་པའི་བཟོད་བྱར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་གཉིས་
 དང་། ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་དོན་གྱི་དེ་ཁྱོད་འཛིན་རྟག་པའི་སྒྲ་ལུལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་དང་།
 ཁྱོད་ཁྱོད་ཞེས་བཟོད་པའི་སྒྲའི་སྒྲ་བའི་བཟོད་བྱར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་པ་འདི་གཉིས་ལ་བྱུང་བ་དམ་བཅའ་ན་གོ་བ་སྒྲིལ་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་མངོན་ནོ། །

ཡང་སྒྲ་བས་འདིར། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་ལྟ་སོགས་ལ་བྱ་རྟགས་
 གཉིས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དེ་གང་ཡིན་དེའོ། །མི་མང་རྣམས་ན་རེ། གང་ཟག་རང་
 རྒྱ་བྱུང་པའི་ཐུགས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་(༤༥)འཛིན་རྟགས་པ།
 གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ནི་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སྟུམ་ན། དོན་ལ་
 གནས་ཀྱང་། འདི་ལྟར་དབྱུང་དེ། འོ་ན་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་ཐུགས་ཡོད་དུ་འཛིན་

པའི་སློ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་པ་འགལ་ལོ་སྒྲུ་མ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ། ལྷ་རགས་
 གཉིས་སུ་འབྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་བ་ཡིན་ན་གང་
 ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཁས། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་
 ཚེས་ཅན། ཟླ་བ་དེན་འཛིན་དུ་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
 ཟུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན་བདེན་འཛིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 རྟགས་འབྱེད། དེ་ལ་འང་ཟུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚེས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
 གཉིས་ལ་ལྷ་རགས་ཀྱི་ཟུད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་མེད་གཉིས་ལ་ལྷ་
 རགས་ཀྱི་ཟུད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཕྱབ་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སློ་གང་ཟག་བདག་
 འཛིན་ཀྱན་བདགས་ཡིན་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གང་
 ཟག་གི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཟུབ་མཐའ་གོང་མ་རྒྱུ་མས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་
 བདག་འཛིན་དུ་བདགས་པས་བདག་འཛིན་ཀྱན་བདགས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ཡང་མི་འཚམས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཕྱབ་པའི་རྒྱུ་ཡོད་
 དུ་འཛིན་པའི་སློ་དེ་ལ་ཀྱན་བདགས་དང་ལྷན་སྦྲེས་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་པར་ཐལ། དེ་
 ཀྱན་བདགས་ཁོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཕྱབ་
 པའི་རྒྱུ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སློ་ལྷན་སྦྲེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདག་རྒྱ་ལྷ་བ་དང་འབྲེལ་
 ཡོངས་སུ་ཟད། །ཅེས་པའི་སྐབས་དང་། རིག་ཚེན་གྱི་གཞུང་གཞན་དུ་འང་ལན་དུ་མར་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། ཚེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀྱན་(༤༩ན)བདགས་
 ཡིན་ན་ཚེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀྱན་

བདག་ས་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟག་ས་ལས། འདོད་
ན། བདེན་འཛིན་ཀུན་བདག་ས་ཡིན་ན་བདེན་འཛིན་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་། འདོད་ན། ཐལ་ཆེའོ། །

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་
པའི་སྒོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པའི་ཡང་རགས་པར་ཐལ། གང་ཟག་རང་
རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་གང་
ཞིག་། དེ་ལ་འང་ཕྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། རྗེ་ཉིད་གྱིས་གང་
ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་ལྟན་སྦྱེས་ཡོད་ཀྱང་། སྤང་པོ་དང་མཚན་
ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་པར་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐས་བདག་ས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་བདག་གིས་ཕྱོགས་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་
དོ། །སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པ་ནི་སྤྱོད་ཐུན་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ལྷགས་
འདིས་ཉོན་སྒྲིབ་ལ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རགས་པ་རེ་དང་། བདེན་འཛིན་
ལ་ཉོན་སྒྲིབ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱ་མོ་རེ་འདོད་པ་ལ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་སྟགས་ཅུ་ཉོན་དང་
ཉེ་ཉོན་རྣམས་ལ་ཕྱ་རགས་གཉིས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པར། སྤྱིད་འདི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་
ཡང་། ཞེས་སྟགས་ཀྱི་དགོངས་པར་མཛད་ན། དེ་དག་གི་ཕྱ་རགས་འབྱེད་རྒྱུ་ཇི་ལྟར་
ཡིན་དེའོ། །གསུངས་སྒྲོས་ལ་བརྟེན་པ་དག་ན་རེ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་
དུ་འཛིན་པས་དྲངས་པའི་སྤྱིད་པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། སེར་སྒྲུ་ལ་སྟགས་པ་མངོན་པ་ནས་
བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རགས་པ་ཡིན་ལ། བདེན་འཛིན་ཕྱི་མས་དྲངས་པའི་འདོད་ཆགས་ཞེ་
སྤང་ང་རྒྱལ་སྟགས་ཅུ་ཉོན་ཉེ་ཉོན་རྣམས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་(༤༡བ)ཉོན་མོངས་ཕྱ་
མོར་འཛིན་ཅིང་། དེ་དག་གི་བག་ཆགས་དང་ས་པོན་ལ་འང་དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་གཉིས་
སུ་འབྱེད་དོ་སྟེ་ན། དེ་ཅུ་ཞིག་གསུང་སྒྲོས་སུ་བཀོད་མོད། བདེན་འཛིན་གྱིས་ཡེ་མ་

དྲངས་པར་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཁོ་ནས་དྲངས་པའི་ཉོན་མོངས་བསྟན་ཏུ་ཡོད་ན་དེ་
ལྟར་རིགས་གྲང་། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་མངོན་དེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་རགས་པས་དྲངས་ཤིང་སྤྱོད་མོས་མ་དྲངས་པའི་ཉོན་མོངས་སྟེང་པ་གཅིག་
ཡོད་པར་ཐལ། ལྟར་གྱི་དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་འདྲ་མེད་པར་ཐལ། གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པས་དྲངས་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་ན་རང་རྒྱ་བདེན་འཛིན་
སྤྱོད་མོས་དྲངས་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་འཛིན་རགས་
པ་རྒྱད་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན་དེས་པར་བདག་འཛིན་སྤྱོད་མོ་རྒྱད་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཕྱད་པའི་རྣམ་ཡོད་ཏུ་འཛིན་པའི་
སྤྱོད་མོ་ལ་ལྟན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདག་
འཛིན་རྒྱད་ལ་ལྟན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འཁུད།

བདག་འཛིན་སྤྱོད་རགས་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་རྒྱུ་ཞིབ་ཏུ་དབྱུང་ན། གང་ཟག་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ལྟར་ཏུ་བཏང་ནས། དེའི་སྟེང་ཏུ་སྒྲུར་ཡང་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་དེ་ཉིད་སྤང་བོ་ལ་ཡང་མི་ལྟོས་ཤིང་། དེའི་དབང་བསྒྲུར་བ་པོ་
ལྟ་བུའི་དོན་གཞན་ཏུ་འཛིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་རགས་པའི་འཛིན་རྒྱུ་ཡིན་པར་གསུངས་
དེ། རྗེ་ཉིད་ནས་དངོས་སུ་བརྒྱད་པའི་ལྟ་བུ་འབོགས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་འང་དགག་བྱ་
སྤྱོད་རགས་གཉིས་ཀྱི་འཆར་རྒྱུ་ཞེས་སོ་སོར་བརྟུན་པ་དེང་སང་གི་བར་ཏུ་ཡོད་དོ། །

གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། བདེན་འཛིན་ཡང་ཡིན། སྟེང་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་
མཐུན་གྲུབ་པར་ཐལ། མངོན་པ་ནས་(༥༠ན)བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སྟེང་པ་ལས་རྣམ་པའི་
འཛིན་སྤངས་སྤྱོད་པའི་བདེན་འཛིན་ཁོ་ནས་དྲངས་པའི་སྟེང་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ལས། འདོད་ན། འདོད་ཆགས་དང་གཉི་སྤྱུག་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། གཉི་སྤྱུག་དང་ཞེ་སྤང་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་

ན་འདི་དག་ནི་མིན་ཏུ་དབྱེ་དགའ་བར་མཐོང་ནས་དཔྱོད་པ་འཇུག་པའི་སྒྲོ་ཙམ་ཞིག་
 བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། བདག་གིས་རྗེ་སྤྱི་མའི་གསུང་ལས་བཀལ་བར་ག་ལ་རུས། ལྷགས་
 འདིའི་ཤེས་སྒྲིབ་ངོས་འཛིན་ལའང་། མངོན་གྱུར་དང་ཕྱ་མོ་གཉིས་ལས། ཕྱ་མོ་ནི་ཉོན་
 མོངས་པའི་བག་ཆགས་ལ་འཛིན་གོ་ཞེས་པ་ད་ལྟ་གྲགས་ཆེ་ཡང་། སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཁྱད་
 བར་མ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ཡིན་
 བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་
 ཆོས་ཙན། དེར་ཐལ། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱང་ཡིན། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་
 པའི་ས་བོན་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་འཛིན་གྱིས་
 བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཡང་ཡིན་རང་འབྲས་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་ཀྱང་ཡིན་པའི་
 གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་འཛིན་མངོན་འགྱུར་པ་ཡིན་ན་རང་གི་བག་
 ཆགས་ལས་བྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་བ་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་
 མ་ཡིན་པར་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་ཆ་ཙམ་གྱི་ས་བོན་དུ་གྱུར་པའི་བག་ཆགས་ནི། ཤེས་
 སྒྲིབ་ཕྱ་མོར་འཛིན་པ་ཡིན་པས། བདེན་འཛིན་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་ཤེས་
 སྒྲིབ་དང་ཉོན་སྒྲིབ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །འོག་ཏུ་ཉོན་མོངས་གང་ནི་བག་ཆགས་དང་བཙས་
 འཛིན་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་(༥༠བ)མངོན་གྱུར་པའི་མཚན་གཞི་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པ། ཅེས་
 བ་འདི་ལ་ཅུང་ཟད་དབྱེད་ན། གཞུགས་སོགས་བདེན་པར་སྒྲུང་པའི་བདེན་སྒྲུང་འདི་
 ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པར་འཛིན་གོ་སྟམ་ན། དེ་འདྲ་པའི་བདེན་སྒྲུང་ཆོས་ཙན།
 ཁྱོད་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱིར་འབྲུལ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཡིན་པའམ་ཁྱོད་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་
 ཤེས་པ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུལ་ན། རྒྱུད་སྒྲུལ་མའི་དར་རྟེན་ཁྱེད་མར་དེ་འདྲ་གཅིག་བཀོད་འདུག་
 རྒྱུད་། ཕྱིས་འདི་ནི་མ་ལེགས་པར་བཤད་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདེན་འཛིན་དང་ཤེས་
 སྒྲིབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་གྲུབ་པར་ཐལ། ཤེས་སྒྲིབ་དང་ཤེས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲ་མེད་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་ཡིན་ན་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་དགོས་པའི་
 ཕྱིར། དེས་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་བདག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མེད་དེ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱིས་དངོས་
 གུ་སྤངས་རྒྱུས་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

མོ་གཤམ་ཁྱེད་ལྟར་སྒྲིབ་དང་བྱལ་ཕྱིར། །དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཡོད་མིན་
 ཞིང་། ཞེས་པར། གཞུང་དོན་ནི། གངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱིས་བདག་པོ་པ་
 ལྟར་གྱི་བདག་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུད་ཐ་སྙད་དུ་བདག་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། མ་སྒྲིབ་པའི་
 ཕྱིར་མོ་གཤམ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

སྒྲུབ་པ་འདིར་གཞན་གྲགས་སམ་རང་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ལང་དག་རང་
 ལུགས་ལ་ལས་ལེན་དགོས་པས། དེའི་དོན་གང་ཡིན་དེའོ། །བྱས་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་
 རྒྱུ་ཕྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྤང་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཕྱི་རྒྱུ་རང་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་
 ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོག་ལ་འདོད་དོ་ཟེར་ན། ཐོག་མར་འདི་ལྟར་དབྱེ་དེ། ཤེས་
 བྱ་ཆོས་ཅན། ཚུལ་གསུམ་རྒྱུ་ཕྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྤང་དུ་གྲུབ་པའི་གཏན་
 ཆོག་ཡིན་ན་རང་(༥༡)ན་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ལང་དག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
 དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དཔུམ་ཐལ་འགྱུར་བ་ནང་ལན་ཚུན་དུ། རྟགས་
 ལང་དག་འགོད་པ་མི་མྱོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲ་མྱོད་པར་ཐལ།
 མདོ་མྱེ་པ་ནང་ལན་ཚུན་དུ་རྟགས་ལང་དག་འགོད་པ་མྱོད་པའི་ཕྱིར། དུ་བའི་རྟགས་
 ཀྱིས་དུ་ལྟན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ཀྱི་མདོ་མྱེ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ལང་། དཔུམ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ལ་རྟགས་དང་ཆོས་

ཅན་ལ་སྟགས་པ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་མི་
ལེན་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པ་འདི་ལ་དབྱུང་
ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དཔུམ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་གཅིག་
ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པའི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་གཅིག་ཡོད་པའི་བྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་གྲུ་ཐུབ་པ་སྟོན་པ་རྣམ་དག་དུ་ཁས་ལེན་ཅིང་ཆད་མས་
གྲུབ་པའི་བྱིར།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ཆོས་ཅན་སྟགས་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་ཡོད་
ཀྱང་། རྟགས་དང་ཆོས་ཅན་སྟགས་ཆད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་གཅིག་
མེད་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། འདི་ཡང་ཞིབ་ཆ་
ཆེར་བཏང་བ་ཡིན་པས་ལེགས་མོད། རེ་ཤིག་དབྱུང་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐལ་རང་
གཉིས་ལ་ཆོས་ཅན་ཆད་མས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཐལ་
རང་གཉིས་ལ་སྟོན་པ་དེ་སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་
ཡོད་པའི་བྱིར། སྟོན་པ་སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་འཇམ་ཚུལ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པ་ཡོད་
པའི་བྱིར། (༥༡)དེར་ཐལ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀས། སྟོན་པ་དེ་སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་
གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་འཇམ་པ་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་
སྟོན་པ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེས་སྟོན་པ་མི་རྟག་པ་དོན་སྦྱིའི་ཚུལ་གྱིས་
འཇམ་པར་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྲུབ་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། ཅ་བའི་དམ་བཅའ་ལ། འདི་ལྟར་དབྱུང་དེ། ཚུལ་གསུམ་རྟོག་བྱི་
རྟོག་གཉིས་ཀའི་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པར་བྱི་རྟོག་གཞན་ལ་གྲགས་པ་ཅམ་གྱིས་གཞན་
དོན་སྒྲུབས་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་རྟོག་བྱི་རྟོག་གཉིས་ཀས་

མཐུན་སྒྲུབ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱི་ཚོལ་གཞན་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོག་གས་
 དེ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་འདྲ་
 མེད་པར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀས་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་གཞན་
 དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ཕྱི་ཚོལ་རང་
 གི་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 སྒྱིར་ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟའི་ས་
 རྩོགས་པ་རྒྱམས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ཞེས་པ་ཚུལ་གསུམ་གཏན་ནས་ཆད་
 མས་མ་གྲུབ་པར་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་ཁས་སྐྱངས་པ་ཙམ་གྱིས་གཏན་ཆོག་གས་ལ་འདོད་པར་
 སྒྲུབ་མོད། ཁོང་རྒྱལ་པ་དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་པ་དོ་མི་ཆ་ཡང་རང་རེའི་ངོས་ནས་དེ་འདྲའི་
 དམ་བཅའ་ལ་གཞོན་བྱེད་བརྗོད་པ་དོ་ཆོལ། །

ཡང་ས་ལྷོགས་པ་རྒྱམས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱུང་པའི་
 སྐབས་སུ་གཞན་གྲགས་མ་གཏོགས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ཁས་མི་ལེན་ཡང་། ཐ་
 སྐྱོད་ལ་དབྱུང་པའི་སྐབས་སུ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་གྱུར་ཁས་ལེན་ནི་ཞེས་
 གསུངས་པ་ཡང་དོ་ཆ་བོར་བའི་གཏམ་(༥༡ན)ཡིན་པས་སྒྲིང་པོ་མེད་དེ། རང་རྒྱུད་ཁས་
 ལེན་པའི་ཚུལ་གྱི་སྒྲིར་འདི་ལ་དོགས་དབྱུང་གི་རྒྱམ་གྲངས་མང་དུ་བྱུར་ཡོད་ཀྱང་། བར་
 ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲིང་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བའི་དབུ་མ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གོ་མི་རུས་པར་མཐོང་
 བས་མ་སྒྲོས་སོ། །

རང་ལུགས་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་གཞན་དུ་བཟུང་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རྟགས་
 དེའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་གཞི་ལྷོག་ནས་མིང་གིས་ལར་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ལུལ་
 རང་གི་སྒྲོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཅིག་བྱུང་ན་དེ་འདྲ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་
 ཆོག་གས་ཟེར་ཞིང་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་དོན་ལའང་དེ་

ལྷ་མ་གནས་པར་འདོད། །རྩལ་གསུམ་རྒྱལ་བ་གཉིས་ཆར་གྱིས་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་གྱུབ་མ་
གྱུབ་གང་ཡིན་གྲང་འདྲའོ། །ལུལ་རང་གི་སྒྲོན་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མ་གྱུབ་པར་མིང་གི་
ཐ་སྙད་གྱིས་བདགས་པ་ཙམ་གྱིས་ལེགས་པར་གྱུབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ལ་
གཞན་གྲགས་སམ་རང་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཟེར་བ་ཡིན་པས་གནད་འདི་ལྟ་བུ་
བྱུངས་ཤིག །

ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་བྱང་བོ་ནི། །ལྷ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་
འདོད། །ཅིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྒྲ་མ་བཟོད་རྩལ་ལ། དེ་ལ་སྤྱིར་ལས་འབྲས་དང་
བྱང་གྲོལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་པའི་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་བ་ཐམས་ཅད་གྱིས་
བདག་ཁས་ལེན་པའི་ཁ་ཅིག་གྲང་མེད་དེ། ཐ་ན་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་གྲང་ཆོ་འདི་
ཉིད་ཀྱི་བདག་ཙམ་ཞིག་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་བདག་ཁས་ལེན་པ་ཐམས་ཅད་
གྱིས་གྲང་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ལ་དམིགས་པའི་རྟེན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པས་
འདིར་ཡང་བདག་འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་རྟེན་དུ་གང་འདོད་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་
དེ་ལ་སྤྱི་རྩལ་བ་ལལ་ཆེ་བས་སྤང་བོ་(༥༩བ)རང་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རྟེན་
གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ཉིད་བདག་འཛིན་གྱི་དམིགས་རྟེན་དང་། ལས་
འབྲས་ཀྱི་གཞིར་ཁས་ལེན་པ་གོང་དུ་བཀག་ཟེན་ལ། གཞུང་འདི་ནི་རང་གི་སྡེ་བ་རྣམས་
གྱིས་བདག་ཁས་ལེན་རྩལ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་འདོད་པ་ཆང་བར་བཞོད་ནས།
གལ་ཏེ་སྤང་བོ་བདག་ན། ཞེས་སོགས་གྱིས། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོན་བཟོད་པ་མཛད་
པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞུང་འདིའི་དོན་དུ་མ་འདུས་པའི་རང་སྡེ་འོག་མའི་བདག་འདོད་
རྩལ་རྒྱང་ཟད་གྲང་མེད་དེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ལྟ་བུ་སྤང་བོ་ལྷ་ཆར་བདག་དུ་འདོད་
པའི་ཕྱོགས་སྒྲ་འདུས། སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་
འདོད། །ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སྒྲ་མ་འདུས་པའི་བྱིར།

དེས་ན་རང་རེ་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤེས་
 པ་ལ་གང་ཟག་དུ་འདོད་ཅེས་པའི་གསུང་འདི་སྐུ་རི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་མི་རུས་པར་
 བར་བྱོལ་ཚུར་བྱོལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཟོལ་འདོད་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྤང་ཁིང་། སྤྱོད་གས་པ་རྣམས་
 མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལུགས་འདི་ལ་སྦྱོད་པར་སྤང་ངོ་། །འདི་ལྟ་བུའི་མཚམས་སུ་ཁོ་བོས་
 རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་གཞུང་གཙུགས་ནས་ཁས་སྤངས་པར་བྱ་ཡི། འདི་ནས་གནོད་བྱེད་
 བརྗོད་ཅིག །རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤེས་པ་གང་ཟག་ཡིན་
 བར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤེས་པ་ལ་གང་ཟག་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། དེའི་ལུགས་ལ་ཁྱི་རྒན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤེས་པ་ཁྱི་རྒན་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་
 རོགས་འདི་ནི། ཐལ་འབྱུར་དང་པོ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། སྤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཙམ་
 པ་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་སྤེས་པ་གང་ཟག་
 ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་གིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་སྤེས་པ་ལ་གང་ཟག་དུ་འདོད་པའི་
 ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ལེགས་པར་ཁས་སྤངས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། (༥༡ན)དེ་དག་གིས་
 ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་སྤེས་པ་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་
 གཞི་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་གཞི་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་པར་ཐལ། སེམས་ཙམ་
 པས་ཀུན་གཞི་ལ་བདག་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། གཞུང་འདིའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་རྣམ་པར་སྤེས་པ་གཅིག་ཏུ་ལ་བདག་ལྟའི་
 དམིགས་རྟེན་དུ་འདོད་མཐན་གྱི་སེམས་ཙམ་པ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་
 འདིའི་ཕྱོགས་སུ་སྐབ་པོ་དང་སེམས་ཙམ་པའི་གཞི་མཐུན་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅ་
 པར་འདོད་ན། འོ་ན་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ། ཁྱི་རྒན་གྱི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་སྤེས་
 པ་ཁྱི་རྒན་དུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། སེམས་ཙམ་

པའི་ལྷགས་ལ་ཁྱི་ཆན་གྱི་ཀྱན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁྱི་ཆན་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་པའི་
ལྷགས་ལ་འད་ཁྱི་ཆན་གྱི་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁྱི་ཆན་མ་ཡིན་པ་ལུད།

གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞུང་འདིས་ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་བདག་རྩ་འདོད་
མཁན་གྱི་རང་སྤེའི་ཕྱོགས་སུ་མ་མི་བརྟེན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པ་ཡང་ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་
ལ་བདག་རྩ་འདོད་མཁན་དེ་མ་ཡིན་ན། སེམས་ཅམ་པ་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་མཁན་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་སོང་། རང་རྒྱུད་པ་དེ་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་ལ་བདག་རྩ་འདོད་མཁན་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པ་ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་བདག་རྩ་
འདོད་མཁན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། སེམས་ཅམ་པ་ཀྱན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ལ་བདག་རྩ་འདོད་མཁན་རྩ་ཐལ། ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་བདག་རྩ་འདོད་མཁན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། ཁོ་བོས་ནི་རྩལ་འདི་ལྟ་སྤུལ་བསམ་(༥༥)ནས་རྩེ་བྱ་མའི་གསུང་
ལ་ངས་ཤེས་ལྷག་པར་རྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་རྩ་ལུང་པོ་ནི། །ལྟ་ཆར་ཡང་འདོད། །ཅིས་
གསུངས་པས་ལུང་པོ་ལྟ་ཆར་ལ་བདག་ལྟའི་དམིགས་རྟེན་རྩ་འདོད་མཁན་གྱི་རང་སྤེའི་
སྤེའི་རྩལ་དང་པོར་སྒྲོས་ཤིག །ཁྱེ་བྲག་སྒྲུབ་འི་ནང་ཆོན་འགའ་ཞིག་ཡིན་ཞེན། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་འདོད་མཁན་གྱི་ཁྱེ་བྲག་སྒྲུབ་འི་ལྷགས་ལ། ཁྱི་ཆན་གྱི་ལུང་པོ་ལྟ་
ཆར་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་ཁྱི་ཆན་གྱི་ལུང་པོ་ལྟ་ཆར་ལ་བདག་རྩ་འདོད་པའི་ཕྱིར།
ཏྲགས་ཁྱབ་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། དེ་ལྟ་སྤེའི་ཁྱེ་བྲག་སྒྲུབ་འི་ལྷགས་ལ་ཁྱི་ཆན་གྱི་ལུང་
པོ་ལྟ་ཆར་ཁྱི་ཆན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ནང་རྩ་ཕྱོགས་ལ་སེམས་ཤིག །
བདག་གི་སྤྱི་མ་ཆོས་ཀྱི་སྒྱུར་ལྟར་ཆོན་པོ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གསུང་ན་རེ། གཞུང་འདི་རང་རྒྱུད་
པས་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་འདོད་པ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི།
དེ་ལ་བདག་རྩ་འདོད་པ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟར་འབྱེད་གིས་ཁོ་

བོ་ཅག་གྲང་ཐ་སྟད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ། ཞེས་པ་
 དང་། དེའི་འཇུག་ཏུ་ལུགས་དང་དབང་པོའི་ཆོག་ས་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེ་བར་འདོགས་
 པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་གསུང་འདི་འཁོར་གྱི་ཆོག་ས་
 སུ་བཀའ་སྤུལ་བས་རང་མེད་མི་མང་པལ་ཆེར་དང་། ད་ལྟའི་ས་ཕྱོགས་པ་རྣམས་གྲང་།
 དེ་ཁོ་ན་རང་གི་ལུགས་སུ་སྒྲ་བར་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་པས་ཡིད་གྱི་རྣམ་
 པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་ཁས་ལེན་པ་འདི། གལ་ཏེ་སྤང་པོ་བདག་ན་
 དེ་བྱིར་དེ། ཞེས་སོགས་གྱི་རིགས་པས་འགོག་རིགས་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་རྣམ་
 པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་ཁས་ལེན་པ་དེ་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད་
 ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་(༥༩ན)པའི་ཕྱོགས་སུ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས།
 འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་དཔལ་ལྷན་
 གླེབས་གྲང་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་སྤང་པོ་ནི། །ལྡ་ཆར་ཡང་
 འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། ཅེས་པའི་གཞུང་འདིས་སྤང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་
 པའི་རང་སྤེའི་ལུགས་མ་བཟོད་པར་སྤང་པོ་བདག་གི་གདགས་གཞི་འདོད་པ་ཅམ་སྐབས་
 འདིའི་ཕྱོགས་སུ་མར་བསྟན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད་ཅེས་པའི་
 གཞུང་འདིས། ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་རང་སྤེའི་ལུགས་མ་
 བཟོད་པར་ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་འདོད་པའི་རང་སྤེའི་ཕྱོགས་
 སུ་མ་བཟོད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞུང་
 འདིའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་སུ་མའི་འདོད་པ་དེ་དཔལ་ལྷན་གླེབས་འགོག་
 མི་རིགས་པར་ཐལ། གཞུང་འདིས་སྤང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་མཁན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་མ་མ་
 བཟོད་པའི་བྱིར། སྤང་པོ་བདག་གི་གདགས་གཞིར་འདོད་པ་ཅམ་ཕྱོགས་སུ་མར་བཟོད་

འདུག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དེ་འདྲོད་ན། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ན་དེ་ཕྱིར་དེ། ཞེས་
 མོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་དག་རྒྱ་བ་རང་གི་ལུགས་ལ་གཞོན་བྱེད་བཟོད་པའི་གཞུང་དུ་ཐལ།
 གཞུང་ལྷ་མས་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་ལྷ་རྒྱ་བས་འགོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། རྟགས་ཁས།
 གངས་རི་འཛིན་པའི་གདོང་ལྷ་བ། ཁོ་རེ་ལྷ་སྒྲེས་ལྷ་རྒྱོགས་ན། རེས་འགོ་ཕྱ་མོའི་
 གཟུགས་ཅན་རྣམས། ཅི་དགར་སྒྲུབ་མཚར་ཅི་ཡོད། འོ་ན་དེ་དག་གི་ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་
 བདག་ཡིན་པར་མི་འདྲོད་ཀྱང་། ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་བདག་ཏུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་
 ཡིན་སྟུང་ན། གནས་མ་བྱ་པའི་སྡེ་(༥༤བ)པ་མ་གཏོགས་རང་སྡེ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 སྒྱིར་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་འདྲོད་ཀྱང་། མིང་གིས་ཐ་སྟོད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་
 ཀྱིས་བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱང་ཙམ་དུ་འཛོག་མི་ཤེས་པས་ལུལ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་
 གྲུབ་པར་འདྲོད་དོ། རྟེན་ཆོག་གང་ཟག་གང་ཡིན་དུས་པ་ནི། རང་ངོས་ནས་འདིའོ། ཞེས་
 མཚན་གཞི་མཐར་ཐུག་པ་གཅིག་འཛིན་རྒྱ་དགོས་པས། ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་
 མོགས་ལ་གང་ཟག་འདིའོ་ཞེས་འཛོག་དགོས་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། རྟེ་ཕྱིར་རང་སྡེ་འོག་
 མ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་འདྲོད་ཀྱང་། བཏགས་
 ཡོད་ཀྱི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བས་ན། རང་རྒྱུད་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་ ཡིད་
 ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་ཏུ་མི་འདྲོད། ཅེས་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་ལ་དོན་
 ཏུ་འགལ་འདུ་ཡོད་ཀྱང་གྲུབ་མཐའི་སྒྲོན་ཀྱིས་ཁས་བླངས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ཤིན་ཏུ་ཕྱོད། །

གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ན་ ཅེས་ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གང་ཟག་གཅིག་
 ལ་བདག་ཤེས་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་མ་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཕུང་པོ་ལྷ་པོ་རེ་རེ་བ་
 ལ་བདག་ཏུ་འཛོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ད་ལྟ་མི་མང་རྣམས་ན་རེ། གང་
 ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་བདག་མང་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་གང་ཞིག །

གང་ཟག་གཅིག་ལ་སྤང་བོ་མང་བོ་དུས་གཅིག་རྩ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། རང་ཉིད་
ལ་ཅོ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་དང་པོ་ཁས་ལེན་མཁན་ཡང་མེད། རང་གིས་
ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་བྱེད་རང་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གསལ་བ་བ་ལ་འདོད་ལན་
དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་ཐོབ་ན། གང་ཟག་གཅིག་ལ་བདག་མང་བོ་ཡོད་
པར་ཐལ། གང་ཟག་གཅིག་ལ་བདག་སྐད་གཅིག་སྒྲ་ཕྱི་མང་བོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་རྩ་ཡང་བདག་མང་བོ་ཡོད་པར་ཐལ།
(༥༥ན)གང་ཟག་གཅིག་ལ་གཟུགས་སྤང་ལ་བདག་སྐད་པའི་བདག་ཁོར་བ་ལ་བདག་སྐད་
པའི་བདག་འདྲ་ཤེས་ལ་བདག་སྐད་པའི་བདག་ལ་སྟགས་པ་དུས་གཅིག་རྩ་ཡོད་པ་གང་
ཞིག་དེ་རྣམས་བདག་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩོད་རྣམ་པ་ལྟར་ན། གལ་ཏེ་སྤང་བོ་
བདག་ཡིན་ན། ཅེས་འབྱུང་སྟུན་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མཁན་རང་སྤྱི་སྤྱི་ཡང་
མེད་པས། དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་པས་ཐལ་འབྱུང་དེ་རྣམས་ནམ་མཁའ་སྤྱོད་པ་ལའང་ཅི་རིགས་
བར་འགྱུར་རོ། །

ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན། གལ་ཏེ་སྤང་བོ་ལ་བདག་དུ་འདོད་ན། ཞེས་འཕེན་པ་ཡིན།
འདིར། ལྷ་རྩལ་འདས་སྟོན་སྐད་ཅིག་དག་ནི། སྤྱི་འཛིག་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ལ་
གཞོད་བྱེད་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་ཡོད་པའི་དང་པོར་གཞིའི་གསལ་བ་རྣམས་རང་སྤྱི་འོག་
མས་དངོས་སྤྱོད་ཁས་སྤངས་པས་འགལ་ཞིང་ལྟ་བུ་ལ་འདོད་ལན་བདག་ན། བྱེད་པ་མེད་
པས་དེ་འབྲས་མེད། ཅེས་སྟགས་ཀྱིས་འཕྲུལ་མཚམས་གྱི་སྟོན་སྐད་གཞོད་པ་སྟོན་པ་ཡིན་
ཏེ། གཞུང་འབྲེལ་དུ་བརྩོད་ཟེན་པ་ལྟར་རོ། །འཛིག་རྟེན་མཐའ་ལྷན་ལ་སྟགས་མེད་ཕྱིར།
ཞེས་པར། གཞུང་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤང་བོ་རེ་རེ་བ་ལ་བདག་རྩ་འདོད་མི་
རིགས་པར་ཐལ། དེ་རིགས་ན་ལུང་མ་བརྟན་གྱི་དྲི་བ་རྣམས་ལ་དེར་སྟོན་པའི་ལན་
ལུང་དུ་སྟོན་རིགས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མ་བརྟན་པའི་ཕྱིར།

ཁའི་གཤམ་ཁྱེན་མཐའ་ལྡན་སྟགས་ཀྱི་དྲི་བ་ལ་ལན་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་ཅེས་
 གྱིར་བཏང་ལ་བཟོད་པ་ནི་བདུ་ལ་མ་སྦྱང་བ་ཡིན་ཏེ། དྲི་བ་དེ་རྒྱམས་ཚེས་ཅན། ཟློད་
 ལ་སྟོན་པས་ལན་ལུང་བསྟན་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཟློད་དྲི་བའི་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
 བྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། དྲི་བ་ཀྱན་ལན་འདེབས་པར་བཞིན། །
 ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན་འཇིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་སྟགས་ཀྱི་དྲི་བ་ལ་ (༥༥༥)
 སྟོན་པས་ལན་ཐེབས་པར་ཐལ། སྟོན་པའི་ལན་མི་ཐེབས་པའི་དྲི་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་
 ཕྱིར། རང་རེ་རྒྱམས་ཀྱིས། འཇིག་རྟེན་ཀྱན་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །དུས་
 གཅིག་ཉིད་དུ་ཐེ་ཚོམ་དོན་ཁུས་ཀྱང་། །ཞེས་སྟགས་དབྱངས་སུ་སྒྲོག་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་
 གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་དབྱུང་པར་བྱ་བའི་གནས་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་། ལར་ཕྱིན་པ་
 དང་མཐུན་མེད་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་བདག་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
 ཟློད་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ། །དེ་ཆེ་ངེས་པར་དངོས་རྒྱམས་མེད་པར་
 འགྱུར། །ཞེས་པའི་སྐབས་འདིར་སྦྱོར་འགོད་ཤིན་ཏུ་གཟབ་དགོས་ཏེ། རང་ལྷགས་
 ལའང་བདག་གཅིག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། རྣལ་
 འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆེ་ལུང་པོའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཅམ་
 ཞིག་ཏུ་མཐོང་བར་ཐལ། ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ཏུ་འདོད་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅའ་སྒྲ་མ་ལ་ལུང་པོ་ལ་བདག་
 ཏུ་འདོད་པ་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ཅམ་འགོད་ན་རང་ལའང་མཛུངས་པར་འཇུག་
 གྱེ། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆེ། ང་
 ཅམ་མེད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ང་ཅམ་ལ་བདག་ཏུ་འཇིག་རིགས་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ལ་བྱུང་བ་མེད་ན་སྦྱོར་འགོད་སྒྲ་མ་རིགས་པ་བྱུང་། མདོ་ལས་ལུང་པོ་བཞེན་ནས་ཡིན་

གསུངས་པ། །དེ་ཕྱིར་མུང་པོ་འདུས་ཅམ་བདག་མ་ཡིན། །ཞེས་པར་གསུང་དོན་ནི།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མུང་པོ་ཆོག་མ་ཅམ་བདག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མུང་པོ་ཆོག་མ་ཅམ་
 གདགས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་འདོགས་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 གསུང་འདིའི་དོན་ལ་གནད་གིན་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡོད་དེ། སྤྱིར་བཏང་ལ་ཁྱོད་ཆོས་དེ་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། ཁྱོད་ཆོས་དེའི་(༥༥ན)གདགས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཅམ་ལ་ཤེས་བྱའི་
 གདགས་གཞི་དང་བདག་མེད་གྱི་གདགས་གཞི་ལ་སོགས་པས་མ་དེས་པའི་སྦྱོན་འདུག་
 གྱུར། མཆོན་གཞི་གཅིག་ལ་ལེགས་པར་བཅད་ན། ཆོས་དེ་བདག་མ་ཡིན་པའི་གདགས་
 གཞིར་གང་སོང་བ་དེ་རང་གི་སྤྱིར་བཏང་ལ་བདག་མ་ཡིན་པའི་བདག་མ་ཆོས་ཀྱི་ཆ་དེར་གདན་མི་
 རུང་ཏེ། དཔེར་ན། ཤེས་བྱའི་གདགས་གཞི་དེ་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ཡིན་གྱུར་རེད་གི་སྤྱིར་བཏང་
 བདག་མ་ཡིན་ཆོས་སུ་སྤྱིར་བཏང་ཤེས་བྱ་དེ་མ་ཡིན་པ་དང་། བདག་མེད་གྱི་གདགས་གཞི་
 དེ་སྤྱིར་བདག་མེད་ཡིན་གྱུར་རེད་ཉིད་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་བདག་མ་ཡིན་པའི་བདག་མ་
 ཆོས་སུ་སྤྱིར་བཏང་ཤེད་པའི་ཆ་དེ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །མུང་པོ་མེ་མེ་བ་དང་ཆོག་མ་
 པ་ལ་བདག་རྒྱ་འདོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གནད་གིན་རྒྱ་དམ་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །

སྤྱིར་བཏང་དུ། ཁྱོད་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་
 སྤྱིར་བཏང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཤིང་རྩ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་རྩའི་
 གདགས་གཞིར་སྤྱིར་བཏང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཅམ་ལ་བྱུང་བ་མ་དེས་ཏེ།
 གང་ཟག་གི་ཆ་ཤས་སུ་སྤྱིར་བཏང་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་
 ཟག་གི་གདགས་གཞིར་སྤྱིར་བཏང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་
 གདགས་གཞི་གང་ཞིག་ མུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་མ་དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་ཆ་ཤས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཤེས་
 བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་ཆ་ཤས་སུ་སྤྱིར་བཏང་གང་ཟག་

གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྟེ། གང་ཟག་གི་བྱེ་བྲག་རྩ་རྒྱར་པའི་གང་ཟག་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
 སིང་རྟའི་སྒོར་ལ་ཡང་། སིང་རྟའི་ཆ་ཤས་སྤྱར་པའི་སིང་རྟ་ཆོས་ཅན། སིང་རྟ་མ་
 ཡིན་པར་(༥༥བ)ཐལ། དེའི་གདགས་གཞིར་རྒྱར་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། སིང་རྟའི་གདགས་གཞི་གང་ཞིག །ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་
 དེར་ཐལ། སིང་རྟའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱི་མ་དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཅ་
 པར་འདྲོད་མི་རུས་པ་སྤར་དང་འདྲོད། །བྱེད་པོ་མེད་ལས་ཡོད་སྐྱམ་བློ་ཡིན་ན། །མ་
 ཡིན་གང་ཕྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ལས་མེད། །ཞེས་བ་དང་། གང་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ཡན་
 ལག་དག །མེད་པས་དབྱིབས་ཅམ་སིང་རྟར་རིགས་པའང་མིན། །ཞེས་བ་རྣམས་ཀྱི་
 སྐབས་སུ། བྱོགས་སྤྱོད་པ་པོ་རང་སྡེ་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་ལས་དང་། ཡན་ལག་ཅན་
 མེད་པའི་ཡན་ལག་ཡོད་པར་དངོས་སུ་ཁས་སྐྱངས་པའི་རྣམ་པ་འདྲ་བ་གཅིག་མཛད་
 བས་སྒྲོན་བཅོད་པ་ནི། འདི་ལྟར་ཡིན་རྟེ། སྤྱིར་རང་སྡེ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཁས་མི་
 ཡིན་ཀྱང་། སྐྱངས་པར་རང་སྡེ་འཕྱལ་རུས་པ་ཡིན་རྟེ། སྤར་བཤད་པ་བཞིན་གདགས་
 གཞིའི་ལུང་པོ་ཅམ་ལ་བདག་རྩ་འཛོག་དགོས་པ་དང་། སིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཆོགས་ཅམ་
 ལ་དེ་དག་གིས་སིང་རྟར་འཛོག་དགོས་པ་བྱུང་བས། དེ་ལྟར་ན་གདགས་གཞི་ཅམ་
 ལས་མ་གཏོགས་པའི་བཏགས་ཆོས་མེད་པར་འགྱུར་བས། བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་ལས་
 དང་། ཡན་ལག་ཅན་མེད་པའི་ཡན་ལག་དོན་གྱིས་ཁས་སྐྱངས་པར་འཕྱལ་བ་ཡིན་རྟེ།
 ཡིན་པ་པོ་དང་བྱེད་པ་པོ་རང་ཡན་ལག་ཅན་དང་ཆ་ཤས་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམ་གྲངས་
 དེར་ཡང་སྐྱང་བྱ་དང་ཡན་ལག་དང་བྱ་བའི་ལས་དང་ཆ་ཤས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་གྲངས་
 སྤྱགས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་། དེ་ཉིད་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཆ་ཤས་ཅན། །ཞེས་སོགས་
 ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །རང་སྡེ་འོག་མས་འདི་ལྟར་འདྲོད་དགོས་པ་དང་། ལུང་པོ་རེ་རེ་
 བ་དང་ཆོགས་པ་ལ་བདག་རྩ་འདྲོད་པ་སྤར་བཤད་པ་རྣམས་དང་དོན་གཅིག་རྩ་བེས་པར་

བྱུང། །འདི་སྒོར་དཀའ་བ་རང་ཅིག་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་རི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོ་རྩེ་ཡིས། །(ཡེན)ཞེས་པར་སྒྱུར་འགོད་ཅམ་བྱེད་
ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཛིག་ལྷ་ཀུན་བདག་ས་ལ་དབྱེན་ནི་བྱུ་ཡོད་དེ། ལུང་པོ་ལྷ་པོ་
རེ་རེ་ལ་བརྟེན་པའི་འཛིག་ལྷ་བཞི་བཞིར་དབྱེར་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོས་གོ། །
གང་བྱིར་ཁྱོད་ལུམ་དངོས་པོར་མ་གྱུབ་པའི། །ཞེས་སོགས་ནི་གནས་མ་སྒྱུ་པའི་སྡེ་པས་
ལུམ་པ་དངོས་པོར་མ་གྱུབ་པར་ཁས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལྷ་རི་བདག་པོ་ལྷ་རི་བྱི་རྩམ་
ཡོད་དུ་ཁས་མ་སྤངས་པར་བདག་ས་ཡོད་ཅམ་དུ་ཁས་སྤངས་པ་དཔེར་འགོད་པ་ཡིན།
གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱི་རྒྱ་ཡིས་འཕྲད་ནས་འབྲས་བུ་སྟེད་བྱེད་ན་དེ་ཡི་ཆོ། ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་
གྱི། རྟེན་འབྲེལ་སྒྲ་རྒྱུབ་གྱི་སྐབས་ལྷ་རི་བྱི་པོ་ལྷ་རི་བྱི་པོ་ལྷ་རི་བྱི་པོ་གསུམ། དོན་གཅིག་ཏུ་
བྱེད་ན་ས་སྒྲ་གཉིས་སྒྱིར་ཕྱད། ལྷ་རི་བྱི་ཏུ་མ་ཕྱད། རང་བཞིན་གྱིས་མ་ཕྱད། ཅམ་
པའི་ཁྱད་པར་དང་། ལྷ་རི་བྱི་དང་ལྷ་རི་བྱི་བྱ་གཉིས་ཀྱང་སྒྱིར་ཕྱད། ལྷ་རི་བྱི་
ཏུ་མ་ཕྱད། རང་བཞིན་གྱིས་མ་ཕྱད་ཅམ་སོགས་སྒྱུར་བར་བྱུང། །

ལྷ་རི་བྱི་ལྷ་ག་མ་གོང་དུ་བསྒྱུར་བར་ཡང་ནི་ཤེས་བྱས་ནས། །ཞེས་པའི་སྐབས་
གྱི་ལྷ་རི་བྱི་ལྷ་ག་མ་ནི། གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་གི་རྒྱ་འབྲས་ཕྱད་མ་ཕྱད་བརྟག་ནས་
བརྟེན་པའི་ལྷ་རི་བྱི་དངོས་སྒྲ་བ་ལ་ཡར་འཕངས་པ་དེ་ནི་དུ་ལྷ་བྱེ། ཆོས་གྱི་བདག་
འགོག་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱ་དགོས་རྒྱ་ཡིན་ཀྱང་དེར་མ་བཤད་པས་ལྷ་ག་མ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེ་སྐད་ལྷ་རི་བྱི་ལྷ་ག་མ་ཞེས་པའི་ལྷ་རི་བྱི་ལྷ་ག་མ་ནི་གཞུང་འདིས་
སྒྱིར་མ་བཤད་པའི་ལྷ་རི་བྱི་ལྷ་ག་མ་རྣམས་ལ་བྱུང། །

རི་ལྷ་རི་བྱི་ལྷ་ག་མ་འདི་དགྱི་ལ་འཁོར་ལ་ཡོད་ཁྱད་པར་རྣམས། །ཞེས་པ་ནས།
བསྒྱུབ་བྱ་རྟོགས་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ། ཅམ་པའི་སྒྱུར་འགོད་བྱེད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
སྒྱུབ་བྱེད་རྟེན་པ་ལས་བསྒྱུབ་བྱ་རྟེན་པ་འབྱུབ་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། གཞུགས་བརྟན་རྟེན་པ་

ལ་བརྟེན་ནས་བྱད་བཞིན་གྱི་(༥༧)དྲི་མ་སྟོང་བ་སོགས་འབད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་
 ལྟ་བུ་འགོད་དོ། རྟོང་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེའི་སྐབས་སུ། མིག་སོགས་རེ་རེ་པའི་ཆོས་ཉིད་
 རྣམས་སྦྱིར་ནང་གི་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པ་དང་། གཞུགས་སུ་སོགས་རེ་རེའི་གནས་
 ལུགས་རྣམས། སྦྱིར་བྱེའི་གནས་ལུགས་འདོད་པ་དང་། ཤར་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པའི་
 ཕྱོགས་རེ་རེའི་གནས་ལུགས་རྣམས་སྟོང་གཞི་ཆེན་པོའི་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པ་དང་།
 ལུང་པོ་ལྟ་བུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་འདུས་བྱས་ཙམ་གྱི་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པ་དང་། སྦྱིན་
 སོགས་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་དོར་བྱར་མེད་པའི་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པ་སོགས་
 ཆོག་རིགས་པལ་མོ་ཆེ་ལ་སྦྱོར་འདི་ལྟར་ཆགས་ཏེ། རྟོང་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ནང་གི་ཆོས་ཉིད་
 དེ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོང་ནང་གི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ཡང་
 རྟོང་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་བྱེའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོང་བྱེའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོང་
 གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་འདུས་བྱས་གྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོང་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་སོགས་དེ་འདུའི་རིགས་ཅན་མེད་པ་ཞིག་ལ་བྱབ་པ་ཡོད་
 པར་ཐལ། ཅུ་པའི་དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུས་པ་ཆོས་ཅན། རྟོང་གྱི་ཆོས་ཉིད་
 དེ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོང་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པ་ཁས་
 གུངས། འདོད་ན། ལུས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་ན། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་འདི་འདྲ་ལ་འདོད་ལན་མི་འདེབས་ཀ་མེད་ཏུ་བྱག་གོ།
 དེས་ན་བྱུང་བ་རེ་རེའི་ཆོས་ཉིད་རྣམས་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་འཛོག་པར་དགའ་ཤིང་།
 དེས་མཆོད་ནས་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་གསོག་ཡངས་དགར་པོ་རྒྱས་རྒྱར་པ། ཅེས་པ་ལ། ས་དྲུག་པ་
 པ་ཆོས་ཅན། ལྟར་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགྲོ་བུས་ཏེ། ཐབས་ཤེས་(༥༨)བྱད་པར་

ཅན་གྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་འགོ་རྒྱལ་པའི་ཕྱིར།

སའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐབས་སུ། དེ་ཉིད་ཆོ་ན་བསྐལ་ལ་བརྒྱར་གནས་ཤིང་། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་དོན་ལ། ས་དང་པོ་བས་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་བསྐལ་ལ་བརྒྱའི་ལུན་
ཚད་དུ་གནས་པར་རུས། ས་གཉིས་པ་བས་དུས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་བསྐལ་ལ་སྟོང་གི་
ལུན་ཚད་དུ་གནས་པར་རུས་ཞེས་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ས་དང་པོ་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་
སུ་བསྐལ་ལ་བརྒྱར་གནས་པ་ནས་ས་གཉིས་པ་བས་བསྐལ་ལ་སྟོང་དུ་གནས་པ་སོགས་
གང་ཟེར་འདོད་པ་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ས་བརྒྱུ་པ་རང་གི་རང་ལ་བརྟེན་དུ་མེད་པའི་ཞིང་
གི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་ལ་བར་གནས་དགོས་པས། ས་ཇི་ཅུ་
མཐོ་རུ་སོང་བ་ཅུ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་བ་ལུལ་དུ་སོང་འདུག་གོ། །དང་པོ་ལྟར་ན། སྐད་ཅིག་
དང་ཐང་ཅིག་སོགས་ཀྱི་དུས་ལ་བསྐལ་ལ་བརྒྱ་དང་སྟོང་ལ་སོགས་པར་གནས་རུས་པའི་
གོ་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔུང་དགོས་སོ། །

རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ལུལ་མཁྱེན་ཚུལ་སོགས་ལ་དྲྀགས་པ་དཔུང་པ།

འབྲས་ལུའི་སྐབས་སུ། གང་ཕྱིར་རྣམ་མཁྱེན་པའི་མེད་ལ་རྒྱ་སྤང་གསལ་བར།
ཞེས་པར། ལུལ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ཀྱིས་དང་པོར་ཆོས་རྒྱ་
མངོན་དུ་མཛད་པའི་གནས་དང་དུས་བཞག་དུ་ཡོད། གངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཆོགས་
བསགས་ཟིན་པའི་འོག་དུ་འོག་མིན་གྱི་དེན་ལ་ཆོས་རྒྱ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་

འདིར་འོངས་སྒྲིལ་གནས་འོག་མིན་ངོས་འཛིན་སྟགས་ཀྱི་དབྱུང་པ་རྣམས་བྱེད་དགོས་
སོ། །

ཇི་ལྟར་སྟོན་ཀྱི་དབྱེ་བས་མཁའ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་དེ་ལྟར། ཞེས་པ་ཤོ་ལོ་ག་གཅིག་
ལ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་ཅན། ཟློན་གྱི་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་
པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལེ་ཤེས་སྒྲིལ་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་
གྱི་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ཐུགས་སྒྲུབ་པའི་སྟོན་སྟེན་ཆོས་སྐུ་(༥༥བ)མངོན་དུ་མཛད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

འདིར་ཤེས་བྱ་མཐེན་ཚུལ་གྱི་དོགས་དབྱེད་ལྷག་མ་བཟོད་ན། སངས་རྒྱས་
འཕགས་པས་ལུས་གཅིག་གིས་དུས་གསུམ་ལ་མཐེན་ཚུལ་གང་ཡིན་ཞེས་སྒྲུབ་བྱ་ཞིང་།
ཇི་ལྟར་ཇི་སྟེད་མཐེན་ཚུལ་བྱེ་བྲག་རྒྱུ་ཡོད། །དང་པོའི་ལན་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐེན་པ་
གཅིག་གིས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མཐེན་ནོ། །
ཟེར་ན། ཆོས་རྒྱུ་མ་ཟད་དོན་ལ་སྟོན་ཀྣགས་ཏེ། རྣམ་མཐེན་གཅིག་གིས་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མཐེན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་
མཐེན་གཅིག་གིས་སྐྱུག་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མཐེན་པར་ཐལ་བ་དང་། ཁ་སང་
དང་དེ་རིང་གཉིས་དུས་གཅིག་ཆར་དུ་མཐེན་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ཡང་འདོད་ན། དེ་རྣམས་
དུས་གཅིག་ཆར་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །

རང་ལུགས་ནི། རྣམ་མཐེན་གཅིག་གིས་དུས་གཅིག་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐེན་
ཞེས་བ་དང་། དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་གསུམ་ག་མཐེན། ཞེས་དམ་
བཅའ་བར་བྱའོ། །དྲི་བ་གཉིས་པའི་ལན་ལ། རྣམ་མཐེན་གཅིག་གིས་ཇི་ལྟ་བ་གཉིས་
སྒྲུབ་རྒྱུ་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐེན། ཇི་སྟེད་པ་གཉིས་སྒྲུབ་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐེན་
པས། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་མཐེན་གཅིག་ཉིད། ཇི་ལྟ་བ་མཐེན་པ་དང་། ཇི་སྟེད་པ་མཐེན་པའི་

རྒྱལ་མཐུན་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ལ་སྒྲིན་མེད་ཅིང་། རེ་སྟོན་དབྱེད་ན།
 རྒྱལ་མཐུན་ཆོས་ཅན། བྱོད་གྲིས་རང་ལུལ་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་རྩལ་གྲིས་མཐུན་
 བར་ཐལ། རང་ལུལ་ཇི་སྟེད་པ་རྒྱལ་ས་དེ་ལྟར་དུ་མཐུན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རང་ལུལ་
 གཉིས་སྒྲུང་རྩལ་པའི་རྩལ་གྲིས་མཐུན་པར་ཐལ། རང་ལུལ་ཇི་སྟེད་པ་རྒྱལ་ས་དེ་ལྟར་མཐུན་
 པའི་བྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས། འདོད་ན། རྒྱལ་མཐུན་གྱི་ལུལ་ཆོས་ཅན།
 རྒྱལ་མཐུན་གྲིས་བྱོད་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་རྩལ་གྲིས་མཐུན་པར་ཐལ། (༥༧ན)
 དེས་བྱོད་གཉིས་སྒྲུང་རྩལ་པའི་རྩལ་གྲིས་མཐུན་པའི་བྱིར། རྟགས་གསལ་དངོས། ལྷར་
 བཤད་པའི་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པ་ཅས་པ་ནི། ཤེས་པ་གང་ཡང་རུང་། ལུལ་བདེན་པར་
 སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་བ་ཅམ་ལ་འདོད་དེ། འཕགས་པ་སྒྲོབ་པ་མན་ཆད་ལ་འཇུག་སེས་དུག་
 ལ་ལུལ་གཟུགས་སྒྲོ་སྟགས་རང་ངོས་ནས་རྒྱུ་བར་སྒྲུང་བའི་ཆ་དེའོ། །

དེས་ན་འཕགས་པ་སྒྲོབ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། མོ་མོ་སྒྲེ་པའི་ཤེས་པ་
 མཐའ་དག་ལ་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་ཆ་དང་། དེའི་པག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསྐྱད་པ་མི་
 སྤྱིད་པས་འབྲུལ་ཤེས་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། སྤུལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་པའི་འབྲུལ་ཤེས་
 དང་དོན་མི་གཅིག །འདིར་བཤད་པའི་གཉིས་སྒྲུང་བཅས་ལུབ་ནི། སྤུལ་སྤུལ་ཅན་མོ་
 མོའི་སྒྲུང་པའི་ཆར་ནི་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པ་ཡིན་གྱིང་། མོ་མོའི་སྒྲུང་པ་མི་འཆར་པ་
 ཅམ་གྱིས་ལུབ་པའི་དོན་རྒྱ་མི་འཛོག་སྟེ། སྤུལ་དེ་ལ་ཀྱན་རྩོལ་གྱི་སྒྲུང་པ་ལུབ་ན་སྤུལ་
 དེ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ལུབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་འཛོག །

འོ་ན། བཅ་ལྷན་མཐུན་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་མཐུན་ཚུལ་གང་ཡིན་སྟེ་ན།
རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་མངས་རྒྱལ་གྱི་མཐུན་བ་གང་ཡིན་འདྲ། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་
དངོས་སྟེ་མཆོག་གསལ་བས། སྤུལ་གཞུང་བའི་ཤུགས་ཙམ་དུ་ཆོག་གསལ་གིང་། གཉིས་སྒྲུང་
བཅས་རྒྱལ་གང་གི་སྒྲོ་ནས་ཀྱང་མཆོག་གསལ་བར་བཞེད་དོ། །དེའི་རྒྱལ་ཚལ་ནི། དངོས་སྟེ་

རྟོགས་ན་རྣམ་པ་ཤར་ནས་རྟོགས་དགོས། དེ་ཡིན་ན་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པ་དང་
 གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་པ་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་རྟོགས་དགོས་པར་བཞེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡིན་
 བོ། །མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོས་སངས་རྒྱལ་གྱི་མཁུན་པ་གང་ཡིན་གྲང་འདྲ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་
 དེ་དངོས་སུ་རྟོགས། དེ་ཡིན་གྲང་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་མི་དགོས། རྣམ་པ་མ་
 ཤར་གྲང་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་པའི་རྒྱལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན་མོ། །
 ཞེས་བཞེད། ཉ་ཅང་དོགས་པ་འདིར་ཁོ་བོ་ཅག་མཆུངས་པར་མི་འདོད་མོད། ལྷ་མ་རྣམ་
 གཉིས་ལ་བར་འཆམ་ཞིག་ལྷུས་ན། འདི་ལྟར་(༥༧བ)དམ་བཅའ། རྣམ་མཁུན་རང་ཉིད་
 ཀྱིས་རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་གྲང་རྣམ་པ་ཤར་ནས་རྟོགས་མི་དགོས་པས། གཉིས་
 སྒྲུང་བཅས་རྒྱབ་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་གྲང་མ་རྟོགས། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་
 ལ་འདི་ལྟར་ལྷ་སྟེ། རི་ལྟ་བུ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་བཅེན་པར་
 ཐུག། རི་ལྟ་བུ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་དེས་ཁྱོད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་པའི་རྒྱལ་གྱིས་ཁྱོད་
 རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཞལ་གྱིས་བཞེས། རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྩེ་ལ་ཡང་འདི་འབྲུལ་བར་
 ཐུག་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྣམ་མཁུན་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ཐུག། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་
 ཅད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། རྣམ་
 མཁུན་གྱིས་ཁྱོད་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ཐུག། རྣམ་མཁུན་གྱིས་ཁྱོད་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །
 སྤྱགས་ལ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་མཁུན་
 གྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་ཐུག། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དངོས་སུ་རྟོགས་
 པའི་རྣམ་མཁུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་
 སུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁུན་ཡོད་པར་ཐུག། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་རྣམས་གཉིས་
 དེ་ཅམ་གྱིས་ཐུགས་དགོངས་ཆོམ་ལས་ཆེ། ཁོ་བོའི་སྒོ་གྲོས་ལ་ད་རུང་ཟད་པ་མེད་དོ། །

བཅོམ་ལྷན་ཐུགས་རྩེས་ཁྱོད་ཐུགས་ཞི་ལས་བརྒྱུག་པས་ཁྱོད་ལ་ཕྱ་ངན་འདས་མི་

མངའ། །ཞེས་པ་འདི་ལ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་ཅན། འཁོར་བའི་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཀྱང་ནི་བའི་མཐར་ལྷུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་
མི་ཟད་པའི་སྒོ་ནས་ནམ་མཁའ་དེ་བྱིད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལྷན་གྱིས་
གྲུབ་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མཛད་བྱང་།

འདིར་རྒྱས་པ། སློ་བཟང་མཁས་པ་ཀུན་གྱི་ཉེར་འཛིན་གཞི། སྤྱགས་པའི་བ་དན་
སྤྱགས་བརྩུར་གཞོ་བའི་དཔལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱགས་རྩེའི་རིག་པས་སྤྱོད་གི་ཅེར། །རིང་དུ་
འགྲོགས་པའི་མཛའ་བ་མི་ཉམས་པར། །དེ་ཡིས་རྣམ་དབྱེད་ལུས་ཀྱི་ཚུ་མཐོང་ཡང་། །
ཡངས་པ་འཕྲོག་བྱེད་མ་ལུས་ཤེས་བྱའི་གཟུགས། འགྲན་པའི་འདོད་པས་མངོན་སུམ་
འོང་བ་བཞིན། །འདི་ན་ང་ཡི་རྣམ་འབྱུང་ཅི་ཡང་(༥༠ན)སྤྱང་། རིགས་པའི་རྣམ་འབྱུར་
སྤྱོད་གི་རོལ་ཅེད་དང་། །དོན་བཟང་བཞིན་གྱི་འཇུག་མདངས་ཆེར་གསལ་བས། །སློ་
ཆེན་ལྷན་རྣམས་ཡིད་རབ་འཕྲོག་པའི་ཕྱིར། །མཁས་པའི་སློས་གར་གཉིས་པ་གཞན་
ཡོད་མིན། །ཡལ་རྩེ་དམ་པའི་འབབ་སྒོལ་ལས་འོངས་པ། །སྒྲོན་མེད་བརྩུང་བ་འདོད་
པའི་བརྩོན་པ་ཅན། །བྱེད་པ་གདུང་བ་དེ་དག་རིང་ཉིད་དུ། །རིགས་ཚུལ་རྒྱ་མཛོའི་འཇུག་
རིགས་འདི་བསྟན་ཅིག །གཞུང་བཟང་ཟབ་མོའི་བད་ལས་ཆེར་བཀའ་ཏེ། །ཀུན་རྟོག་
པོར་གྱིས་རི་མོའི་ཕ་མཐའ་གང་། །ཡི་གེར་འགོད་དུས་གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཟུགས། །
འདི་དག་ངལ་བ་མེད་པ་གིན་ཏུ་མཛར། །སློ་གྲོས་སྒྲུན་པའི་རྣ་བར་མི་འབབ་ཀྱང་། །
ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་བཞོད་ལེགས་ཆོག་གི་དཔལ། །མཁས་པའི་རྣ་ལུང་ཁོ་ན་འཛིན་
པའི་ཕྱིར། །དེ་བས་འདི་ནི་སྐལ་བཟང་ན་རྒྱན་ཡིན། །དགེ་འདིས་ཆེ་རབས་ཀུན་ཏུ་ལྷག་

བའི་ལྷ། །རྩེ་བཙུན་གཉིས་དང་སྒོ་བཟང་དགའ་བའི་བཤེས། །མངོན་དུ་གྱུར་ནས་རྒྱལ་
བའི་དམ་ཚེས་ཀྱན། །དེ་དག་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་འཛིན་གྱུར་ཅིག །ཅིས་དེ་ལྟ་མ་
ལ་འཇུག་བའི་ཚིག་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་རྒྱལ་ལན་སྐལ་བཟང་རྣ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ། རང་
གི་སྒོ་བ་མ་ཕྱེ་སྒོ་ད་འཛིན་བ་སྒྲ་མ་ཚེས་ཀྱི་དབལ་ཞེས་བགྱི་བས། ཐག་རིང་ནས་ནན་གྱིས་
བསྐྱལ་བའི་དོན་དུ། བཙུན་པ་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱིས་ཡི་གེར་བསྟོན་
བའི་གནས་ནི་དབལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་སོ། ། ། དགའོ། །

༡༡༡། །འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་གསུང་འབུམ། །

། བོད་དང་པོ། །

མེར་གཙུག་ནང་བཞུན་དཔེ་རྒྱུ་འཛོལ་བ་ལྟ་བུ་གསལ་བྱེད་ཁང་ནས་བཞུགས། །

སྒྲིལ་༩༠༠༧་རྩ་བ་༥་ཆེས་པོ་དང་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ས་གྲང་རྒྱ་ཉིད་རྩ་བའི་
ཆེས་༡༥༥་ཆེས་བཟང་པོར།

《གངས་ཅན་བྱང་ལོར་》 དཔེ་ཆོག་ས་ཆེན་མོའི་བལྟ་བུ་གྱི་དང་
ལས་ལུགས་མི་སྣའི་མཆན་པོ།

བལྟ་བུ་གྱི་འགན་འཛིན་པ་གཙོ་བོ། སྒོ་བཟང་ལྷན་གྲུབ། དབང་གྲགས། ཆེ་མིང་།
བལྟ་བུ་གྱི་འགན་འཛིན་པ་གཙོ་བོ་པ། སྒོ་བཟང་ལྷན་གྲུབ། ལུང་ལུ་ཆོས་འཁེལ།
ལས་ལུགས་མི་སྣ། སྒོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར། ལུང་ལུ་ཆོས་འབྱོར། ལུང་ལུ་ཆོས་འབྱོར།
སྒོ་བཟང་ལུགས་མཆོག་ །ལྷན་གྲགས། སྒོ་བཟང་འཛིན་པ་མེད། ཆེ་མིང་མ།
ལུང་ལུ་ཆོས་འབྱོར། རྒྱུ་ལུ་ཆོས་འབྱོར། ལྷན་གྲུབ། ལྷན་གྲུབ། ལྷན་གྲུབ།
ལྷན་གྲུབ། ལྷན་གྲུབ། ལྷན་གྲུབ། ལྷན་གྲུབ། ལྷན་གྲུབ། ལྷན་གྲུབ།

དེ་བའི་ལུང་ལུ་ཆོས་འབྱོར་དང་དགའ་བའི་ས་གྲང་གི་ལས་ལུགས་མི་སྣ། སྒོ་བཟང་ཆོས་འབྱོར། ལུང་ལུ་ཆོས་འཁེལ། ལུང་ལུ་ཆོས་འབྱོར།
ཆེ་མིང་མ། སྒོ་བཟང་ལུགས་མཆོག་ །ལྷན་གྲགས།
སྒོ་བཟང་འཛིན་པ་མེད། ལྷན་གྲུབ། ལྷན་གྲུབ།

སྒོ་གྲོས་འབུམ་ལོག་འཇམ་པ། ལྷན་གྲུབ། ལྷན་གྲུབ། ལྷན་གྲུབ།
ལས་ལུགས་མི་སྣ། ལུང་ལུ་ཆོས་འབྱོར།

གངས་ཅན་ཁྱད་མོར་དཔེ་ཚོགས།
པོད་ཐེང་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་གསུམ།